This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

B C G

1 5 6

Digitized by Google

Digitized by Google

V. S. L. C.
134 m

Major (g.)

Digitized by Google

<36618638000013

<36618638000013

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

Digitized by Google

5W.

VITAE PATRVM, IN VSVM MINISTRO RVM VERBI, QVO AD EIVS fieri potuit repurgatæ.

PER GEORGIVM MAIOREM.

CVM PRAEFATIONE D. DOCTORIS MART. LVTH.

Liber rarus.
Bibl. Saltken.
p. 525.

Salom: Kufne

VViteбergæ.

1559.

Digitized by Google

Digitized by Google

D: MARTINVS LVther, pio lectori ſalutem.

INTER CEtera Satanici furoris opera hoc non minimũ eſt, quod hiſtorias, ſeu quas uocant, Legendas Sanctorum, quam plurimas aboleuerit, Et quas extare paſſus eſt (haud dubie non uolens) ita corruperit fabulis ſtultis & impijs mendacijs, ut veri multo ſint ſimiliores & vtiliores gentium quædam fabulæ. Tantum eſt odium Serpentis contra ſemen mulieris & Eccleſiam Chriſti, ut etiam poſt mortem perſequatur memori-

Digitized by Google

am Sanctorum, ne vel eorum egregia dicta & facta viuentibus ſalutari exemplo vel conſolationi eſſe poſſent, Hinc illud mali uenit, ut nec Apoſtolorum hiſtorias, quas maxime oportuit, fideles & puras habeamus, niſi quantum ex Luca, Euſebio, & alijs quibuſdam relictum eſt, Cetera deſiderantur & optantur fruſtra.

Nam & in ipſa vrbe Roma neſcitur, vbi ſint Apoſtolorum Petri & Pauli capita & corpora cum integris ſuis hiſtorijs. Etſi Pontifices quotannis oſtentent ſtultis populis duo lignea & factitia capita Petri & Pauli, Quæ ſinunt & credi volunt vulgo eſſe ipſa natiua Crania Petri

Petri & Pauli, Et ſuper eo Altari vbi condita ſunt, conſecrant Epiſcoporum pallia, iactantes deſuper capitibus Apoſtolorum ea mitti, ut Decretales loquuntur, incredibili perfidia & inſaniſsima mentiendi libidine orbem fallentes, ad gloriam & honorem Diaboli patris mendaciorum, cuius ſunt miniſtri. Idem faciunt cum fallaci illa Veronicæ tabula, Quam cum ſciant eſſe nihil & inanem, tamen magna pompa oſtentant pro imagine ſaluatoris impreſſa ſudario (ut vocant) Sed pannis ita uelatam, ut nemo quicquam videre poſsit, nec ipſi qui oſtentant. Quis enim videat id quod nihil eſt? Sed quid mul-

ta? Ipſa quondam Vrbs tempore martyrum, ſanctiſsima, & totius Eccleſiæ locus vnus in orbe terrarum omnium præclariſs. poſt, ut & nunc, eſt impudentiſsimis mendacijs et ſtultiſsimis fabulis, conniuentibus ſcilicet Pontificibus impijs & ſceleratis, vnus omnium refertiſsimus per omnes angulos. Et plane Sentina omnium turpitudinum & vitiorum, ſcilicet impletum eſt Diaboli tam dirum votum, in quod ſemper hiauit, ut ex optima Eccleſia ſibi faceret Satanicam ſpeluncam Latronum horrendiſsimam & ſterquilinium prorſus inexpurgabile.

Quod ſi Romam auſus eſt tam

Digitized by Google

tam fœde conſpurcare, permittente ira dei, noſtra ingratitudine cogente, quam Chriſtus maximo Spiritus ſui impetu purgauit, ſicut ſcriptum eſt; Conquaſſabit caput terrarum multarum, Pſalm. cix. Quid rogo in alijs partibus orbis (quantum potuit furor eius) nobis purum & ſyncerum reliqueret? Hinc mundus plenus eſt impietate, Idolatria, cultibus, fabulis & legendis ſanctorum, miſsis prophanis, & quis omnia ſcandala numeret? Ipſam vide ſcripturam & Sacramenta Dei, quot generibus & ſpeciebus hæreſium & errorum tentauit prorſus perdere? nec hodie in hac re minus furit

quam antea ſemper. Ea malitia
quoq; imprimis appetiuit hunc
Librum celeberrimum, quem
VITAS patrum appellat or-
bis totus Eccleſiæ.

Sed hic prius referam ipſius
S. Hieronymi ſententiam, quæ
eſt in Epiſtola eius ad Cteſi-
phontem contra Pelagianos. E-
uagrius, inquit, ponticus Hy-
perborita qui ſcribit ad virgi-
nes, ſcribit ad Monachos, edi-
dit librũ & ſententias περὶ ἀπαθείας,
quam nos impaſſibilitatem vel
imperturbationem poſſumus
dicere, quando nunquam ani-
mus ullo perturbationis vitio
commouetur, & (ut ſimplici-
ter dicam) uel ſaxum uel Deus
eſt. Huius Libros per orientem

Græ-

Græcos, & interpretante diſci-
pulo eius Ruffino, Latinos,
plerique in occidente lectitant.
Qui Librũ quoque ſcripſit quaſi
ſi de Monachis, multoſque in eo
enumerat qui nunquam fue-
runt, & quos fuiſſe ſcribit, Ori-
geniſtas, & ab Epiſcopis dam-
natos eſſe non dubium eſt, Am-
monium videlicet & Euſebium
& Euthimium & ipſum Eua-
grium. Or quoque & Iſidorum
& multos alios, quos enumera-
re tedium eſt, Et iuxta illud Lu-
cretij.

Ac ueluti pueris abſynthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum,
Contingunt dulci mellis flauoque liquore.

Ita ille unum Iohannem in ipſi-
us Libri principio poſuit, quem

 & Ca-

& Catholicum & ſanctum fu-
iſſe non dubium eſt, ut per illius
occaſionem ceteros (quos po-
ſuerat) Hæreticos, Eccleſiæ in-
troduceret &c. Reliqua tu ipſe
lege Lector, dura certe de Ruf-
fino & Euſebio Cæſarienſi, ſi
vera eſt narratio.

His verbis videtur S. Hie-
ronymus hunc Librum nomi-
nare, & plane velut digito mon-
ſtrare. Qui ſi tempore illo ſic
fuit corruptus & confuſus Li-
ber, quid & quantum putas
poſt illa tempora acceſſerit fa-
bularum & mendaciorum?
Qualia illa ſunt de Marino, Eu-
phroſyna, Simone ſuper Co-
lumna, & ſimilia multa, quæ
partim Poetica ſunt, quibus ua-
niloqui

niloqui homines Stoicas illas Apathias voluerunt in Eccleſia ſuperatas videri, quas tamen nullus Stoicus vnquam vidit neq; ſenſit, partim prorſus impudentiſsima figmenta, quibus irriſa eſt Eccleſia in ſuis veris miraculis.

Sed id obſeruandum eſt in verbis S. Hieronymi, qui damnat in iſto genere Monachorum, tantum eos qui Pelagiani & Origeniſtæ fuerunt, Et cum negari non poſsit, multos fuiſſe eiuſdem nominis, quorum alij Hæretici, alij Orthodoxi fuerint, fit iſta confuſio, ut neſcias, quis, qualis fuerit. Nam ſi vniuerſum Monachorum genus (ut illo tempore fuit) damnes, ipſum

ipſum S. Hieronymum impri-
mis damnabis, qui non ſolum
laudauit plus nimio hoc vitæ
genus, ut vides in Antonio,
Paulo, Hilarione, Malcho, Sed
ipſe quoq; factus eſt, vrbe reli-
cta, Monachus, ſatis periculoſo
exemplo multorum.

Fuit iſtius ſeculi mos, ſi mos
vocari poteſt tantus furor Sa-
thanæ, ut inciperent magno im-
petu agere, quod Paulus præ-
dixit. 1. Timoth. iiij. Prohiben-
tium nubere & cibis abſtinere
&c. Quaſi nulli poſſent eſſe
Chriſtiani, niſi cœlibes eſſent &
Stoicis dogmatibus ſatisface-
rent, ita ut etiam ipſius Hiero-
nymi Libri opus habeant acris
iudicij Lectore, ubi nuptijs ini-
quiſsi-

Digitized by Google

quiſsimus eſt, & ſecundas, ſi li-
cuiſſet, proſtibulis comparaſſet.
Sed reuocauit & correxit eum
poſtea Epiſcoporum fidelium
miniſterium, qui Pelagianos &
Origenis errores (quem prius
non dubitauerat ſcribere, Ma-
giſtrum Eccleſiarum poſt A-
poſtolos) damnauerunt.

Quæ cum ita ſe habeant, ut
Liber iſte VITAS patrum o-
pus habeat ſeueriore cenſura,
poſtquam ſunt omnia ſanda,
nefanda malo permixta furore,
ut neſcias, quæ Ruffini, quæ
Hieronymi uel aliorum, deinde
quæ Hieronymi certa ſunt, quo
ſpiritu hæc uel illa ſcripſerit,
Impuli & uix perpuli precibus
D. Georgium Maiorem, ut hoc
onus

Digitized by Google

onus ſeligendi & purgandi omnia ſuſciperet, haud dubie moleſtiſsimum. Sunt enim in eo Libro, ut & in Hieronymo, multa egregie dicta & facta, quę ut fragmenta Euangelicæ menſæ colligere oportet, & non abijcere cum iſtis ſordibus, quas alij imprudentes miſcuerunt, uelut illæ diræ uolucres apud Vergilium dapes Æneæ fedauerunt.

Non eſt autem difficile internoſcere et diſcernere utri ſint probandi. Pelagiani enim & Origeniſtæ urgent Stoicas Apathias & neſcio quas perfectiones uitæ. Qua in re etiam Auguſtino fecerunt negocium. Ceterum de gratia, fide, remiſſione

ſione peccatorum & ueris mag-
nalibus DEI, quo etiam infans,
ut Iſaias dicit, uincit mortem,
peccatum, infernum, ſatis mo-
deſte ſuſurrant & leniter, ne di-
cam, in totum ſilent, ſuas autem
Stoicas Apathias ambabus
buccis inflant. Contra Ortho-
doxi, media & regia uia ince-
dentes, nec peccatis indulgent,
nec perfectiones ſibi arrogant,
ſed peccatoribus pœnitentibus
& credentibus remiſsionem
peccatorum, gratiam, uitam &
ſalutem tribuunt. Quæ opera,
ut ſunt ipſius Dei & CHRIſti
Domini noſtri, ita ſunt abſcon-
dita ſapientibus iſtis & intelli-
gentibus. Quis eſt enim inter
eos qui uideat paruulum bap-
tiſatum,

Digitized by Google

tiſatum, eſſe Dominum & ui-
ctorem peccati, mortis & Dia-
boli: ſed obliti iamdudum ſui
Baptiſmatis, eundem inuadunt
hoſtem ſuis proprijs uiribus ſu-
perandum, id eſt, Diabolum,
peccatum, mortem, quem debe-
bant agnoſcere uictum eis eſſe in
ſuo Baptiſmate, id eſt, in Chri-
ſto ſemine mulieris. Hæc
eſto Regula quę fuit &
erit in ſecula. DEO
laus & gloria.
AMEN.

Egregia

EGREGIA PIETATE & doctrina prædito D. M. Gregorio Ioſtelio, Paſtori & Superattendenti in VVeiſſenſehe, oppido Turingiæ amico ſuo

GEORGIVS MAIOR. S. D.

MAGNA PARS HOminum eodem conſilio Eccleſiæ hiſtorias, & prophanas legunt. Exempla morum eſſe iudicant propoſita ut recte facta imitemur, fugiamus contraria, quod honeſte facta laudentur & plerunq; exitus habeant placidos, econtra uero iniuſte facta uituperentur & plerunq; tragicis calamitatibus puniantur. Nec uero negandum eſt prodeſſe moribus has imagines uitæ undecunq; ſumptas. Admonent enim Lectores de humanæ naturæ imbecillitate, & de fortunæ inconſtantia, eaſq; ob cauſas hortantur ut frenum

Digitized by Google

Iniiciamus cupiditatibus, moderemur impetus, nec diſcedamus à morum Regula, *nec indulgentes libidini, iracundiæ aut alijs prauis adfectibus, ea faciamus quæ pœnæ & fatali lege, & hominum iudicijs comitantur.*

Etſi autem in bona natura plus ualet hæc commonefactio, tamen adſentior omnis generis hiſtorias mediocribus ingenijs proponendas eſſe, easq́; multum conducere ad flectendos animos ad moderationem, ut credibile eſt Auguſtum, *colligentem animo* Tyrannos *omnium ætatum & eorum exitus, magis coluiſſe iuſticiam, ac repreſſiſſe iracundiam quæ in* Imperij *faſtigio fulmen eſſe dicitur. Sed hiſtoriæ quæ ſunt* Eccleſiæ *propriæ, quanquam & ipſæ morum exempla proponunt, tamen de rebus alijs maioribus* Lectorem *commonefaciunt. Et ut iam de ea parte loquar, quæ uitas piorum continet, in hac quinq; gradus ſunt, quorum conſideratio tum ad erudiendos, tum ad confirmandos* Lectores *conducit.*

Primum in ſingulis pijs doctrinæ genus quæratur, ut in Prophetis *&* Apoſtolis *quid profeſſi ſint, quid docuerint, multo prius quærendum eſt quam quales fuerint domeſtici mores, qualis ueſtitus, quæ priuata exercitia. Sic deinceps cum legimus in* Eccleſia *qui* Doctores Apoſtolis *ſucceſſerint,*

rint,

rint, qui puritatem doctrinæ retinuerint, horum teſtimonijs magnopere confirmamur, ut cum legimus Gregorij Neoceſarienſis ac Irenei et aliorum uetuſtiſsimorum teſtimonia de filio DEI, et de Spiritu ſancto; ualde confirmamur, præſertim cum oſtendant ſe certis teſtibus hanc ſententiam ab Apoſtolis accepiſſe. Profeſsio igitur doctrinæ primum ſpectetur, quæ quidem præcipue pios ab impoſtoribus diſcernit. Magno animo adijt ſupplicium Polycarpus, & perferre cruciatus maluit, quam à uera ſententia deficere. Hac conſtantia confirmauit ceteros, præſertim cum in ipſo ſupplicio miraquædam facta oſtenderint Deum adeſſe ſuis in hoc ipſo agone. Sed tamen plus mihi Polycarpi hiſtoria prodeſt, cum lego quid ſenſerit de filio Dei, deq; ceteris doctrinæ articulis. Nam exempla conſtantiæ etiam aliæ multæ hiſtoriæ ſuppeditant. Doctrinæ teſtimonia rariora ſunt. Et inter martyres multi diſsimiles, multi prauis opinionibus polluti, ſupplicijs adfecti ſunt. Doctrina igitur querenda eſt. Nam ut ſcripſit Apollinaris, ubi non eſt Chriſti ueritas, ibi nec ueritas eſt Martyrij.

Secundo. Poſtquam inſpeximus doctrinam, miracula conſiderentur, quæ Deus edidit, ut teſtaretur ſe adeſſe Eccleſiæ, ac exaudire inuocantes, & hos ipſos ſe inter membra Eccleſiæ, tanquam recte ſencientes, complecti. B 2 Ter-

Digitized by Google

Tertio. Etſi multa ſunt prouidentiæ teſtimonia in hac natura quæ oſtendunt non caſu regi naturam, ut certitudo motuum cœleſtium, diſcrimen honeſtorum & turpium in mente humana, pœnæ atrociorum ſcelerum in Politijs, tamen euidentiſſime conſpicitur DEI præſentia in piorum liberationibus. Adflictiones igitur & certamina eorum conſiderentur. Hæc confirmant nos curæ eſſe Deo, & exaudire inuocantes. Saul ornatus erat à Deo ingentibus uictorijs, quæ quidem & ſalutares fuerunt populo Dei. Quid poteſt autem cogitari glorioſius quam gerere res magnas ac difficiles ad Eccleſiæ defenſionem? Lapſus, poſtea non ſolum armis uictus eſt, Sed quia non redijt ad Deum, æterna morte oppreſſus eſt. At Dauid & ſi admiſerat exemplum plane Tyrannicum, rapta uiri Principis coniuge, & marito arte necato, tamen pulſus in exilium, agnoſcit culpam, perfert pœnam, & intelligit non eſſe cumulanda priora ſcelera, maioribus flagitijs, deſperatione & contumelijs Dei, ſed redeundum eſſe ad Deum, petendam ueniam. Itaq; rurſus exauditur, & in regnum diuinitus reducitur. In talibus hiſtorijs & pœnæ & liberationes mirandæ præſentiam Dei toti generi humano monſtrant. At neceſſe eſt hæc teſtimonia de præſentia DEI in Eccleſia illuſtriora eſſe,

Digitized by Google

ra eſſe, quam ubi ignota eſt uera doctrina. Ideo enim Deus uocat Eccleſiam, ut ſe ibi patefaciat, & hanc nominat ſuum domicilium & regnum.

Exercetur Eccleſia ſemper multis ingentibus periculis, ut omnium temporum hiſtoriæ declarant, & ſeruatur tamen, ac tandem inter confeſſionem & inuocationem eluctatur, ut adpareat inuocationem non eſſe irritam. Hæc cum in toto corpore, tam uero in ſingulis conſideranda ſunt, iuxta illud Pſalmi dictum, Iſte pauper clamauit & Dominus exaudiuit eum. Hæc enim exempla ideo Deus proponit, ut nos ad inuocationem exuſcitet, ut diſcamus acquieſcere in ipſo, & ipſum uere ſtatuamus nobis præſidio eſſe, nec eſſe inane murmur præcationem, ut Ethnici ſine fide recitant βαττολογίας, nec acquieſcere in Deo poſſunt, non enim audiri ſe certo ſtatuunt, ut ille in Creta ſtatuam Iouis ſculpſerat ſine auribus, dubitationem humanam ſignificans.

Quarto in pijs uocatio & munera uocationum diuerſa, & priuati mores ſpectentur. Apoſtoli inermes toto orbe terrarum circumtulerunt Euangelium, at Prophetæ ſuam Politiam rexerunt, gubernarunt belli & pacis conſilia. Fuerunt enim diſsimiles uocationes. Et ſuum quiſq; munus intelligat, ne in imitatione accidat κακοζηλία.

 Ipſorum

Ipſorum etiam Prophetarum uocationes diſsimiles fuerunt. Samuel, Eliſeus, Eſaias præliantur. At Ieremias nouo & contrario modo ſeruat Eccleſiam, ſuadens deditionem et migrationem tam diuturnam, ut poſt tantum interuallum reſtitui Rempub. incredibile uideretur. Hæc omnia ſignificant Eccleſiam regi non humanis conſilijs, ſed mirabiliter caſtigari, ac mirabiliter rurſus excitari. Vitandæ igitur πολυπραγμοσύναι, & uidendum quod noſtrum ſit officium, in eo præſtanda eſt fides, & hæc prudentia ut neceſſaria faciamus, curioſa uero conſilia de incertis commodis aut incommodis relinquantur.

Hanc regulam & has metas intelligere, & ſequi, ſapientia eſt neceſſaria & ſalutaris. Vetus eſt illud ἱππεὺσ ἱππεύειν ἔδαε καὶ ἀοιδὸσ ἀείδειν. Nunc equites ſibi iudicium de dogmatibus, de Eccleſiæ gubernatione ſumunt, Et ſæpe doctores equitum munera, hoc eſt, conſilia belli & pacis regere conantur. Hæ confuſiones uocationum ſæpe pernicioſæ ſunt Eccleſiæ & Imperijs.

Quinto, Ceremoniæ & domeſtica exercitia ut lectiones, precum recitatio, temperantia in uictu, ſedulitas in laboribus, & ſimiles Pædagogiæ ſpectentur. Hi gradus omnes in Eccleſiæ hiſtorijs requirantur, ac præcipue priores quatuor qui

in hiſto

in hiſtorijs, quas Prophetæ & Apoſtoli ſcripſerunt, accurate recitantur, ut in Dauide legis ipſius doctrinam, miracula quæ teſtantur eum regi diuinitus ac Deo placere. Legis & ærumnas eius, et mirandas liberationes, ut exemplum nos moneat, pios exerceri ingentibus adflictionibus, labi interdum, & rurſus ad Deum confugientes ac inuocantes recipi et exaudiri. Poſtremo uides quibus officijs Deo ſeruiat, ſcilicet muneribus uocationis, militando, & domi iudicia ac diſciplinam regendo. Et hæc ſunt fœlicia, donec manet intra metas uocationis. Sed cum labitur πολυπραγμοσύνῃ numeraturus populum, conſilio ut uidetur politico, ut ordine certiore exercituum inſtituto, humana diligentia muniret Rempub. magnas dat curioſitatis pœnas. De his quatuor gradibus hiſtoria Dauidis copioſior eſt, de quinto, de ceremonijs & priuatis exercitijs non multa narrat, etſi longe ſunt infra ſuperiores illos gradus, tamen non prorſus aſpernanda ſunt, cum ſunt Progymnaſmata maiorum uirtutum, ut Dauidem legimus didiciſſe Muſicen, & in choro ante arcam fœderis inter Muſicos fidibus & cantu celebrare Deum. Ac tunc quidem Muſica, ut uetus Poetica, multas diſciplinas complectebatur. Nam hiſtoriæ carminibus comprehendebantur, ut uere inquit Lucanus.

O ſacer & magnus uatum labor, omnia fato
Eripis & donas populis mortalibus æuum.

Multa & de natura rerum obiter diſcenda erant. Quare adoleſcentia eius certis lectionibus, precationibus & alijs exercitijs dedita fuit. Sed hæc ut dixi ſint Progymnaſmata maiorum uirtutum: Non conſumatur tota ætas in ſolis ceremonijs, nec ſint plura πάρεργα τῶν ἔργων. Hæc præfanda eſſe huic libro duxi, qui Titulum habet ſatis ſplendidum, VITAE patrum. Nam Prophetas & Apoſtolos potius agnoſcamus eſſe patres, ut eos uox diuina nobis commendat. Hi Monachi fortaſſe Pædagogi dici poſſunt, quia aliquid de priuatis exercitijs & ceremonijs docent. De rebus grauioribus in hac hiſtoria fere ſilentium eſt. Deinde cur Vitas inſcripſerunt, cum non doctrinam, non uocationis officia, non certamina narrent, quæ ſunt in uita magnorum uirorum in Eccleſia precipue ſpectanda, ſed domeſticas ceremonias? Quanquam autem tenuis hiſtoria eſt, tamen extare eam non eſt inutile. Prodeſt enim pijs & recte inſtitutis in doctrina Chriſtiana uidere, quam facile à puritate Euangelij, ad ceremonias humanæ mentes delabantur.

Poſtquam Antonius & Paulus exempla propoſuerant deſerendæ uitæ ciuilis, admiratio noua

& im

& inuſitatæ rei, quæ ſpeciem uirtutis habebat, multos ad imitationem inuitauit. Et raro eſt fœlix imitatio. Fieri poteſt ut aliqui recte inſtituti ac tenentes fundamentum, id eſt, fidei iuſticiam, poſtea hoc uitæ genus tanquam ἀδιάφορον, ſui ſtudij aut exercitij cauſa ſecuti ſint, ut Antonius & aliqui prudentes. Sed alij innumerabiles, offuſa hac ſpecie Ceremoniarum, obliti ſunt fidei iuſticiam, & hanc Monaſticam diſciplinam dixerunt eſſe iuſticiam & eximios Dei cultus. Hoc ipſum interdum monent eruditiores narrationes in his hiſtorijs. Antonio monſtratur in oppido Sutor, maritus, querens uictum familiæ ſua arte, credens in Chriſtum. Huius ſutoris ſimilem eſſe narratio Antonium inquit.

Quid quod in tantis exercitibus Eremitarum, & hominum indoctorum, multos fuiſſe, conſentaneum eſt, in quibus otium, ſolitudo, neglectio doctrinæ, magna uitia aluerunt, fuiſſe flammas libidinum ipſi fatentur. Vtile eſt autem ad tuendam caſtitatem, in magna honeſtorum hominum frequentia uerſari, uereri honeſtorum oculos & iudicia, audire de magna uarietate negociorum uitæ, honeſtos ſermones, occupatum eſſe cura diſcendi aut adminiſtrandi mandata negocia. Certe ſolitudo & ocium, confirmant libidinum incendia.

Digitized by Google

Quid igitur accidit poſtea in monaſterijs, poſtquam ad ocium, ſolitudinem, inſcitiam acceſſerunt delitiæ & luxus?

Qui igitur hanc hiſtoriam legent, ſint antea premuniti Euangelij cognitione, & adferant rectum & pium iudicium de omnibus partibus uitæ Chriſtianæ, uideant quæ ſint Analoga fidei, quæ econtra ſint ſuperſticioſa. Interdum autem offerunt ſe dicta aut exempla quæ prudenti & pio Lectori prodeſſe poſſunt. Cum autem extarent antea hi Libelli, confuſe editi, & adpareret paßim ab impoſtoribus inſertas eſſe fabellas, quæ ad deridendam Chriſtianam profeßionem confictæ uidentur, uir clarißimus ac reuerendus D. Doctor Martinus Lutherus, quem & propter publica, & propter priuata beneficia ingentia, tanquam patrem & amo & ueneror, cum in familiaribus ſermonibus de omnibus Eccleſiæ temporibus loquens, ut ſolet, interdum etiam aliquid ex his hiſtorijs recitet, mihi hoc negotium dedit, ut hunc Librum recognoſcerem, & fabellas alicubi quarum manifeſta eſt uanitas delerem. Huius uoluntati non duxi repugnandum eſſe. Relecta hac hiſtoria, diſtinxi narrationes, ut expeditius legi poßint. Ne uero in alieno Libro nimis ſeuere uti cenſura uiderer, pauciora ſuſtuli quam uelit Lector ſeuerior, ac peto ut laborem meum ſtudioſi boni conſulant. Etſi

Etſi autem Concionatores ex ueris fontibus haurire doctrinam neceſſe eſt, hoc eſt ex Prophetarum & Apoſtolorum ſcriptis, et res longe maiores proponendæ ſunt, quam quales hic Liber continet, tamen prudens doctor interdum adſpergere dictum aut exemplum aliquod etiam ex hac hiſtoria electum poteſt. Interdum enim collatio horum exemplorum aliquid lucis addit doctrinæ Euangelij, interdum ualent ad excitandos animos, ut bono doctori opus eſt magna ſuppellectile rerum, ſententiarum, & exemplorum. Sed iudicium & delectus adhibeatur & ſciat Concionator, quid quibus doctrinæ locis ferè congruat, quid non congruat, ac ſtudeat res utiles illuſtrare nec prætextu antiquitatis, ut multi faciunt, errores ſtabiliat.

Hunc uero laborem, pro tuo erga me ſtudio
ac obſeruantia, & meo erga te amore,
mi chariſſime Gregori, tibi di-
care uolui, Bene uale.
VViteberge Ca-
lendis Ianua-
rij.
Anno 1544.

Prologus

PROLOGVS SANcti Hieronymi in vitas Patrum.

BENEDICTVS DEus qui uult omnes homines ſaluos fieri, & ad agnitionem ueritatis uenire, qui etiam noſtrum iter direxerat ad AEgyptum, & oſtendit nobis mirabilia magna ad poſteritatis memoriam profutura, ex quibus non ſolum nobis cauſa ſalutis oriretur: uerum & hiſtoria ſalutaris atque ad doctrinam pietatis aptiſſima conderetur, que uirtutis iter agere uolentibus, geſtorum precedentium fide ampliſſimum tramitem pandat. Quamuis ad tantarum rerum narrationem minus idonei ſimus, nec dignum uideatur ingentium rerum exiguos ac paruos fieri auctores: præcelſaſq; uirtutes humili narrare ſermone, tamen quoniam fratrum caritas eorum qui in monte ſancto oliueti commanent, hoc à nobis frequenter expoſcit: ut Aegyptiorum Monachorum uitam, uirtuteſq; animi, & cultum pietatis atq; abſtinentiæ robur,

quod

quod in eis coram uidimus explicemus: precibus, ipſorum, qui hoc imperant, adiuuandam me credens, aggrediar, non tam ex ſtilo laudem requirens, quam ex narratione rerum ædificationem futuram legentibus ſperans: dum geſtorum unuſquiſq; inflammatus exemplis, horreſcere quidem ſeculi illecebras, ſectari uero quietem: & ad pietatis inuitatur exercitia.

Vidi ergo & uere uidi theſaurum Chriſti in humanis abſconditum uaſculis: quenq; theſaurum repertum nolui tanquam inuidus occultare: ſed quaſi pro multis inuentum proferre in medium, & facere communem: certus quod quanto plures ex eo fuerint ditati: tanto mihi amplius acquireretur. Ego enim locupletior fiam cum aliorum ſalus miniſterij mei fuerit quæſita mercimonio. In principio ergo narrationis noſtræ adeſſe nobis precamur gratiam domini noſtri Ieſu Chriſti: cuius uirtute omnia hæc pietatis exercitia apud Aegypti Monachos habentur.

Vidimus enim apud eos multos patres cœleſtem uitam in terra poſitos agentes, & nouos quoſdam Prophetas tam uirtutibus animi, quam uaticinandi officio ſuſcitatos: quibus ad teſtimonium meritorum nec ſignorum quidem ac prodigiorum

orum deerat efficacia, & merito. Cur enim qui nihil terrenum, nihil carnale cupiunt, non accipiant cœleſtem poteſtatem? Nonnullos nanq; eorum ita ab omni malitia & cogitatione & ſuſpitione uidimus alienos, ut nec ſi aliquid mali adhuc gereretur in ſeculo meminiſſent. Tanta in eis erat tranquillitas animi, tantuſq; inoleuerat eis bonitatis affectus: ut merito de eis dictum ſit: Pax multa diligentibus nomen tuum Domine.

Commanent autem per heremum diſperſi & ſeperati cellulis: ſed caritate connexi. Ob hoc autem dirimuntur habitaculis, ut ſilentij ſui quietem & intentionem mentis, diuina ſectantes nec uox aliqua, nec occurſus ullus: aut ſermo aliquis ocioſus obturbet. Intentis ergo in ſuo quiſq; loco animis, uelut boni patres, Chriſti expectant aduentum, aut tanquam miles paratus in caſtris, Imperatoris preſentiam, uel ut fideles ſerui aduentantem dominum ſuſtinent: libertatem ſibi pariter & munera largiturum. Omnes ergo hi nullam cibi aut indumenti aut ullius horum ſollicitudinem gerunt. Sciunt enim quia ſcriptum eſt: Hæc omnia gentes cogitant: ipſi uero iuſticiam & regnum Dei requirunt, & hæc omnia ſecundum promiſsionem ſaluatoris apponuntur eis.

Deniq;

Deniq; eorum plurimi forte ſi in aliquo neceſſarijs ad uſus corporis eguerint, non ad humana profugia, ſed ad Deum uerſi: & ab ipſo tanquam à Patre poſcentes quæ popoſcerint ilico conſequuntur. Tanta nanquam in eis fides eſt: quæ etiam montibus ut transferantur: ualeat imperare. Vnde & nonnulli eorum irruptiones fluuij in perniciem uicinarum regionum concitatas, orationibus repreſſerunt. Et pede incedentes aluei eius profunda digreßi ſunt, immaneſq; eius beſtias peremerunt. Et plurima atq; immenſa ſigna quæ à Prophetis & Apoſtolis antiquitus geſta fuerant, conſumarunt, ut dubitari non debeat ipſorum meritis adhuc ſtare mundum. Sed illud ualde mirum eſt, cum ſemper optima quæque rara ſint & difficilia, in illis tamen utrumq; pariter conueniſſe, ut & numero immenſi ſint & uirtutibus incomparabiles. Sunt enim & alij in ſuburbanis locis, alij per rura, plures autem & egregij per heremum diſperſi: & uelut quidam cœleſtis exercitus in procinctu poſitus, atq; in tabernaculis degens ad obedientiam præceptorum regi ſemper intentus, armis orationum pugnans, & ſcuto fidei ab inimico inſidiante protectus, regnum ſibi cœleſte conquirunt.

Sunt

Sunt ergo ornati moribus, quieti, lenes, tran-quilli, & caritatis uinculis uelut quadam germa-nitate conſtricti. Ad emulationem uero uirtu-tum, certamen ingens exercent & agones. Stu-det enim unuſquiſq; clementior altero, benignior: hic humilior, ille patientior inueniri. Si quis au-tem ſapientior cæteris fuerit: hic ita communis erga omnes & mediocris exiſtit: ut ſecundum mandatum Domini omnium minimus & omnium ſeruus eſſe uideatur. Quia ergo Dei munere do-natum mihi eſt: & uidere eos: & intereſſe con-uerſationi eorum: & de ſingulis iam nunc quæ ad memoriam Dominus reduxerit enarrare tentabo: ut hi qui non uiderunt eos in corpore: opera eo-rum diſcentes, uitamq; eorum perfectam lectio-nis indicio colligentes: ad emulationem ſancti o-peris inuitentur, et perfectæ patientiæ palmam re-quirant.

EXPLICIT PROLOGVS.

INCIPIT NARRATIO de ſancto Ioanne Aegyp-tio hæremita.

Pri-

PRIMVM IGITVR TANQVAM uere fundamentum noſtri operis ad exemplum bonorum omnium ſumamus Aegyptium Ioannem, qui uere etiam ſolus ſatis ſuperq; ſufficiat, religioſas & Deo deuotas mentes ad uirtutum culmen erigere, & ad perfectionis ueſtigia concitare. Hunc enim uidimus in Thebaidis partibus in heremo, quæ adiacet ciuitati Lyto, in rupe quadam montis ardui commanentem. Aſcenſus ad eum difficilis, aditus monaſterij eius obſtructus & clauſus, ita ut à quadrageſimo ætatis ſuæ anno, uſq; ad nonageſimum, quem tunc gerebat, cum eum uidimus, monaſterium eius nullus intrauerit. Aduenientibus uero per feneſtram ſe uidendum prebebat, & inde eis uel uerbum Dei ad ædificationem, uel ſiqua fuiſſent, conſolationis reſponſa reddebat. Mulierum tamen illuc nulla nec ad conſpectum quidem eius acceſſit, ſed & uiri raro, & certis quibuſdam temporibus. Vixit ſub Theodoſio Imperatore.

Cellam ſane hoſpitalem extrinſecus fieri permiſit, in qua aduentantes è longinquis regionibus paululum requieſcerent, ipſe uero intrinſecus ſolus ſoli Deo uacans, non diebus, non noctibus à colloquijs Dei & oratione ceſſabat, diuinum illud & quod ſuper omnem mentem eſt, tota men-

nis puritate conſectans. Quanto enim ſe ab humanis curis & colloquijs ſequeſtrabat, tanto illi uicinior & propinquior Deus erat.

In tanta deniq; mentis ſuæ ſinceritate profecerat, ut non ſolum eorum quæ erant, ſcientiam conſequeretur à Domino, uerum & eorum quæ futura erant præſcientiam mereretur. Euidenter namq; ei Dominus prophetiæ gratiam contulit, ita ut non tantum ciuibus & prouincialibus ſuis, ſi forte percunctarentur, futura prediceret, Sed & Imperatori Theodoſio, uel quos belli exitus habiturus eſſet, uel quibus modis uictoriam caperet de tyrannis, ſed & quot irruptiones paſſurus eſſet gentium barbararum ſepe prædixerit.

Ioannes Aegyptius Propheta.

Nicepho: li: 12. ca: 39.

Quodam etiam tempore cum gens Aethiopum Romanum militem circa Cyrenen, quæ prima eſt ex Aethiopiæ partibus, Thebaidis ciuitas, incurſaret, & ſtrages plurimas noſtrorum dediſſet, predamq; duxiſſet, uenienti ad ſe Romano duci, & metuenti confligere cum eis, eo quod exiguus ei erat militum numerus, & hoſtilis contra ſe innumera multitudo, Ioannes ſtatutum deſignans diem, perge inquit ſecurus, die enim qua dixi & hoſtem proſternes & ſpolia capies, predamq; reuocabis. Quod cum fuiſſet impletum, etiam

Digitized by Google

etiam apud Auguſtum, quia carus acceptuſq; fu- turus eſſet, prædixit. Hæc apud illum Prophetiæ gratia habebatur, ut magis hoc illorum qui per- cunctabantur, quam ſuis meritis aſcriberet. Di- cebat enim, non pro ſe hæc, ſed pro illis qui au- diunt à Domino prænunciari.

Aliud quoq; per eum mirum ualde Dominus oſtendit. Tribunus quidam ad agendum militem pergens, uenit ad eum, & obſecrare eum cœpit, ut permitteret etiam coniugem ſuam uenire ad ſe. Multa nanq; eam dicebat pertuliſſe pericula ob hoc tantum ut faciem eius uideret. Tunc ille ne- gat ſibi unquam moris fuiſſe uidendi mulieres, & precipue ex quo in illius rupis ſe monaſterio con- cluſiſſet. Tribunus perſiſtit obſecrando & con- firmando, quod niſi uideret eum, eſſet ſine dubio in multa triſticia peritura. Cunq; iterum ac ſepi- us eadem precaretur, & cauſam mortis cum ſuæ coniugis confirmaret futurum, atq; inde interi- tum unde ſalutem ſperauerat accepturam, tunc fi- dem & importunitatem eius aſpiciens ſenior, ua- de, inquit, uidebit me coniunx tua hac nocte, non tamen ueniet huc, ſed in domo ſua atq; in lecto ſuo manebit. Poſt hæc uerba abſcedit uir, ambigui- tatem reſponſi in pectore ſuo uerſans. Cunq; hec

Meminit Auguſtinus de cura pro mortuis gerenda.

etiam coniugi nunciaſſet, ſimili modo nihilominus etiam mulier ſermonis incerto ſatigabatur. Sed ubi ſomni tempus aduenit, adeſt homo Dei per uiſum, & adſiſtens mulieri, fides inquit tua magna eſt ò mulier, & ideo ueni deſiderio tuo ſatisfacere, te tamen moneo, non ut faciem corporalem ſeruorum deſideres Dei, ſed ut geſta & actus per ſpiritum contempleris. Spiritus enim eſt qui uiuificat, nam caro non prodeſt quicquam. Ego autem non quaſi iuſtus aut Propheta ut putas, ſed pro fide ueſtra interceßi pro uobis apud Deum, & conceßit tibi omnium morborum quos in corpore tuo pateris ſanitatem. Eris ergo ex hoc ſana, & tu & uir tuus, & benedicetur domus ueſtra. Sed & uos memores eſtote beneficij à Deo uobis collati, & timete Dominum ſemper, nec amplius quam ſtipendijs ueſtris debetur aliquid requiratis. Sufficiat ergo tibi hoc quod uides me in ſomnis, & amplius non requiras. Euigilans autem mulier indicauit uiro ſuo quæ uiderat queq; audierat, ſed & habitum uiri & uultum atq; omnia ſigna eius expoſuit. Super quæ ammiratus uir eius, regreſſus ad hominem Dei gratias refert, & accepta ab eo benedictione perrexit in pace.

Ioannes apparet in ſomnis mulieri.

Alio quodam tempore Prepoſitus quidam

militum

militum uenit ad eum, cuius uxor grauida ab eo relicta eſt in domo ſua. At illa ipſa die, qua ille ad beatum Ioannem uenerat, partum edens periclitabatur. Tunc ſanctus homo Dei, ſi ſcires inquit donum Dei, & quia tibi hodie natus eſt filius, gratias ageres domino. Sed ſcito matrem pueri periclitatam, aderit tamen dominus, & inuenies eam ſanam. Feſtina ergo et redi in domum tuam, & inuenies puerum ſeptem dierum, & uocabis nomen eius Ioannem, hic nutriatur in domo tua abſq; ulla contaminatione gentili ſeptem annis, quibus peractis, trade eum Monachis erudiendum, ſanctis & cœleſtibus diſciplinis.

Multis preterea ad ſe uenientibus ſiue prouincialibus ſiue peregrinis, cum res popoſciſſent, occulta cordis eorum indicabat, & ſi quid forte peccati ab eis in occulto fuiſſet admiſſum, ſecretius corripiens arguebat, & ad emendationem ac pœnitentiam prouocabat.

Nili quoq; fluminis ſiue abundantia aquarum ſiue penuria futura eſſet, predicebat, ſed & ſi forte ex offenſa hominum, plaga aliqua & correptio à Domino immineret, ſimiliter premonebat, & ſi quid cauſæ eſſet pro qua introduceretur fames aut caſtigatio, deſignabat.

Digitized by Google

Sanitates quoq; & curas corporum ita deposcentibus conferebat, ut omnem ex hoc iactantiam fugeret. Non enim permittebat ad ſe incommodantes deferri, ſed benedicens oleum dabat, ex quo peruncti, ſani fierent, à quacunq; infirmitate tenerentur.

Senatoris cuiuſdam aliquando uxor excecata eſt, hæc deprecabatur uirum ſuum, ut eam perduceret ad hominem dei. Cui cum reſponderet uir ſuus, non ei eſſe moris uidendi mulierem, rogat ut indicaret ei tantummodo imbecillitatis ſuæ cauſam, & deprecaretur ut orationem faceret pro ſe. Cumq; legationem pertuliſſet uir eius ad eum, orans et benedicens oleum mittit ad illam. Ex quo per triduum contingens oculos ſuos uiſum recepit, & Deo gratias egit.

Sed & multa eius ſunt geſta, quæ narrare ſatis longum eſt. Vnde omiſsis his interim quæ auditu comperimus, ad ea quæ oculis noſtris conſpeximus, ueniamus.

Septem fuimus ſimul fratres comitantes, quā ad eum uenimus. Cunq; ſalutaſſemus eum, omniq; nos leticia ſuſcepiſſet, & unumquemq; noſtrum gratifice alloqueretur, rogatus à nobis orationem ſimul ac benedictionem dare. (Hoc enim

nim moris eſt apud Aegyptios Monachos, ut ubi aduenerint fratres, ſtatim per orationem ſibi inuicem fœderentur.) Interrogabat ſiquis in nobis eſſet clericus. Et ut omnes negauimus, reſpiciens ad ſingulos, intellexit eſſe inter nos quendam, qui huius erat ordinis, ſed latere cupiebat. Erat enim Diaconus, & hoc preter unum ſolum, qui ei fidus erat, etiam ipſi itineris comites ignorabant. Viſurus enim tales ac tantos uiros humilitatis gratia celare uoluit gradus ſui honorem, ut inferior haberetur in ordine his, quibus ſe longe inferiorem eſſe meritis iudicabat. Sanctus ergo Ioannes ut eum uidit, equidem cum eſſet adoleſcentior ceteris, digito oſtendens eum, hic inquit Diaconus eſt. Et cum adhuc negaret, apprehendens eum manu ſua exoſculatus eſt, & dicit, Noli fili negare gratiam Dei, ne incurras pro bono malum, pro humilitate mendacium. Cauendum nanq; eſt omni modo mendacium, ſiue pro malo, ſiue etiam pro bono proferri uideatur. Quia omne mendacium non eſt ex Deo, ſed ſicut ſaluator dicit à malo eſt. At ille his auditis quieuit, blandam nanq; eius correptionem æquanimiter tulit, & cũ orationem Domino obtuliſſemus, poſt finem unus ex fratribus noſtris tertiano πυρετῷ,

Mendacium reprehenditur.

id eſt febri grauiſsime uexabatur, & rogabat hominem DEI. ut ab eo curaretur. Qui ait ad eum, Rem tibi neceſſariam cupis abijcere, ut enim corpora nitro uel alijs huiuſmodi liniamentis à ſordibus, ita animæ languoribus alijſq; huiuſmodi caſtigationibus purificantur. Et poſtquam de his nobis multa per doctrinam myſticam diſſeruit, benedicens tamen oleum dedit ei. Quo perunctus æger, omnem continuo abundantiam fellis euomuit, & ſaniſsimus redditus pedibus ſuis ad diuerſorium redijt.

Morbi corporis ſalutares animæ.

Poſt hæc iubet officia ergà nos humanitatis atq; hoſpitalitatis expleri, & corporis curam geri. Ipſe uero ſui negligens, noſtri ſollicitus erat. Iam enim continuo uſu & iugi conſuetudine, nec recipere cibum niſi in ueſperum poterat, & hunc exiguum. Erat autem attenuati & aridi corporis, præ abſtinentia. Capilli eius & barba quaſi ex langore nimio rara & tenuis, utpote quem nullus ſufficiens cibus nutriret, nec lætior aliquis humor infunderet. Obſeruabat enim tunc, cum iam nonagenariam ut ſupra diximus ageret ætatem, ut nullum, ut paucis utar uerbis, per ignem paratum ſumeret cibum. Igitur poſt hec hoſpitalitatis officia regreſſos ad ſe ſedere nos iubet, et tunc

demum

Digitized by Google

demum quidem, unde uel cur aduenerimus inquirit, cum iam nos lætos & omni cum gaudio tanquam notos proprios ſuſcepiſſet. Cunq; reſpondiſſemus quod de Hieroſolymis ad eum utilitatis & profectus animæ noſtræ cauſa ueniſſemus, ut ea quæ olim ad auditum noſtrum fama pertulerat, ipſi nunc oculis noſtris cerneremus, quandoquidem tenacius ſolent inhærere memoriæ, ea quæ oculus uiderit quam quæ auris audierit.

Tunc beatus Ioannes uultu placidiſſimo & quaſi ſubridens ex abundantia leticiæ, hoc modo reſpondit ad nos. Miror inquit admodum dulciſſimi pueri laborem uos tanti itineris ſuſcepiſſe, cum nihil ad hæc dignum in nobis uidere poſſitis. Homines enim ſumus humiles & exigui, nihil habentes in nobis quod uel expeti debeat uel mirari. Et tamen etiamſi eſſet aliquid in nobis ſecundum opinionem ueſtram, nunquid tale quale legitis in Prophetis Dei & Apoſtolis? Qui utiq; ob hoc in omnibus Dei Eccleſiis recitantur, ut exempla uitæ hominibus, non de longinquis & peregrinis locis quærantur, ſed domi unuſquiſq; & apud ſe habeat quod debeat imitari. Vnde plurimum miror intentionem ueſtri laboris ac ſtudij, quod profectus animæ ueſtræ cauſa, tantas ſuperare regiones, tan-

Egregia et pia cōcio obſeruanda cōtra peregrinationes.

Non ſuam aut aliorū Eremitarū uitam, ſed ſacrā ſcripturā proponit ſequendā.

nes, tantoſq; labores adire uoluiſtis, cum nos euſq; pigritia deſidiaq; conſtringat, ut nec cellulas noſtras pergredi audeamus. Veruntamen quoniam putatis eſſe in nobis aliquid ex quo proficere debeatis. Hoc primum uobis indicandum eſt, ut hoc ipſum quod ueniſtis ad nos, & tantum laborem uidendi nos ſuſcepiſtis, ne iactantiam alicuius habeatis proſpectum, ut non tam proficere ad animi uirtutem, quam proferre ſe & iactare unuſquiſq; ueſtrum uelit, pro eo quod uiderit eos, qui apud alios ex auditu ſolo cogniti uideantur.

Contra iactantiam.

" Graue eſt iactantiæ uitium & periculoſum nimis, " & quod de ipſo etiam perfectionis faſtigio deijcit animas, & ideo hoc uos primo omnium cauere uolo. Eſt autem ſpecies mali huius duplex quidem, Nonnullis enim accidit in ipſis ſtatim initijs conuerſionis ſuæ, cum parum aliquod uel abſtinentiæ impenderint, uel pecuniæ in pauperes erogauerint, & cum de eis ita ſentire debeant, quaſi quod impediret abiecerint, ita agunt & ita ſentiunt, quaſi eminentiores ſint illis quibus aliquid elargiti ſunt.

Duplex iactantia.

Contra confidentiam operum.

Matth. 6.

Alia uero eſt iactantiæ ſpecies, cum quis ad ſummam uirtutem perueniens, non totum Deo, ſed ſuis laboribus ac ſtudijs deputat, et dum ab ho-

minibus

hominibus gloriam querit, perdit eam quæ à DEO *eſt, propter quod, filioli mei fugiamus omni genere iactantiæ uitium, ne forte incurramus eum lapſum, quem* Diabolus *incurrit. Tunc preterea cordi noſtro, & cogitationibus precipua adhibenda eſt diligentia. Obſeruandum namq; eſt, ne qua cupiditas, ne qua uoluptas praua, ne quod deſiderium uanum, & quod non eſt ſecundum* DEum*, radices in corde noſtro defigat. Ex huiuſmodi enim radicibus continuo pullulant uagæ & inutiles cogitationes, & intantum moleſtæ ſunt, ut nec orantibus nobis ceſſent, nec in conſpectu* Dei *conſiſtentibus nobis, & precibus pro ſalute noſtra offerentibus erubeſcant, ſed rapiunt à nobis captiuam mentem, & cum corpore ſtare uideamur in oratione, ſenſu & cogitatione euagamur & ducimur per diuerſa.*

Si quis ergo eſt, qui ſe putat renunciaſſe mundo & operibus Diaboli*, non ſufficit in eo renunciaſſe, ut poſſeſſiones & predia ceteraq; ſeculi negocia reliquerit, niſi etiam proprijs uitijs renunciauerit, & inutiles ac uanas abiecerit uoluptates. Hec enim ſunt de quibus* Apoſtolus *dicit.* Deſideria *uana et nociua, que mergunt hominem in interitum.* Hoc *eſt ergo uere renunciaſſe*

Quid ſit renũciare mundo.

Diabolo

Diabolo & operibus eius. Diabolus enim per alicuius uitij occaſionem & prauæ uoluptatis aditum, irrepit in cor noſtrum, quia uitia ex parte illius ſunt, ſicut uirtutes ex DEO ſunt.

Vitia ,, ex Diabolo, uirtutes ex Deo.

Si ergo ſint uitia in corde noſtro, cum uenerit princeps eorum Diabolus quaſi proprio auctori dant locum, & introducunt eum uelut ad poſſeßionem ſuam. Et inde eſt quod nunquam huiuſmodi corda pacem habere poſſunt, nunquam quietem, ſed ſemper conturbantur, ſemper terrentur, & nunc uana leticia, nunc inutili triſticia deprimuntur. Habent enim intra ſe habitatorem peßimum, cui introeundi ad ſe locum per paßiones ſuas & uitia fecerunt. Econtra uero mens quæ uere renunciauit mundo, hoc eſt, quæ abſcidit & amputauit à ſe omne uitium, & nullum introeunti ad ſe Diabolo reliquit aditum, iracundiam cohibet, furorem reprimit, mendacium fugit, execratur inuidiam, & non ſolum non detrahere, ſed ne malum quidem ſentire aut ſuſpicari de proximo ſuo patitur, quæ fratris gaudia, ſua dicit, et triſtitiam eius, ſuam triſticiam deputat.

Quæ hæc ergo & horum ſimilia obſeruat mens, Spiritui ſancto aperit in ſe locum, qui cum ingreſſus fuerit & illuminauerit eam, ſemper ibi iam

Digitized by Google

iam gaudia, ſemper letitia, ſemper caritas, patientia longanimitas, bonitas, & omnes qui ſunt fructus Spiritus oriuntur. Et hoc erat quod dicebat Dominus in Euangelio, Non poteſt arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala fructus bonos facere. Ex fructibus enim probatur arbor & cognoſcitur.

Sunt autem nonnulli qui uidentur ſeculo renunciaſſe, & curam non adhibent ad mundiciam cordis, neq; ut uitia & paßiones reſecent ex anima ſua, moreſq; componant, ſed hoc tantum ſtudent, ut uideant aliquos ſanctorum patrum, & audiant ab eis aliqua uerba, quæ narrantes alijs, glorientur ſe ab illo uel illo didiciſſe. Et ſicubi forte uel audiendo uel legendo parum aliquid ſcientiæ acquiſierint, continuo Doctores fieri uolunt & docere, non ea quæ egerint, ſed que audierint & uiderint, deſpicientes ceteros. Affectant ipſi Sacerdotium, atq; immergere ſe conantur ad clericatum, neſcientes quia minoris condemnationis eſt, ſiquis ipſe uirtutibus polleat, & alios tamen docere non audeat, quam ſi ipſe paßionibus & uitijs prematur, & alios de uirtutibus doceat. Sic ergo filioli mei, neq; fugiendum omnimodo dicimus clericatum uel Sacerdotium, neq; rurſus omnimodo

Qui non uere renunciarint mundo.

Neophyti ambitioſi.

Miniſterium Verbi neq; fugiendũ, neq; expetendum.

Digitized by Google

tummodo expetendum; ſed danda opera eſt, ut uitia quidam à nobis depellantur, & uirtutes animi conquirantur, DEI autem iudicio relinquendum eſt, quem uelit, & ſi uelit aſſumere ſibi ad miniſterium, uel ad Sacerdotium. „ Non enim qui ſeipſum ingeſſerit, ſed quem Dominus aſſumpſerit, ille probatus eſt.

Monachi præcipuum opus.

Monachi autem illud opus eſt præcipuum, ut orationem puram offerat Deo, nihil habens in conſcientia reprehenſibile, ſicut Dominus dixit in Euangelio, Cum ſteteritis ad orationem, remittite fratribus ueſtris, ſi quod habetis contra eos, ex cordibus ueſtris, niſi enim remiſeritis fratribus ueſtris, nec uobis remittet Pater ueſter cœleſtis. Si autem remiſeritis fratribus ueſtris, & uobis remittet Pater ueſter qui in cœlis eſt.

Si ergo mundo, ut ſupra diximus, corde aſtiterimus ante Deum, & liberi ab omnibus his uitijs & paßionibus, quæ ſupradiximus, poterimus inquantum poßibile eſt, etiam Deum uidere, & orantes oculos cordis noſtri in ipſum dirigere, & uidere inuiſibilem, mente non corpore, intellectu ſcientiæ, non carnis aſpectu. Nemo enim ſe putet poſſe ipſam ſicut eſt diuinam ſubſtantiam contueri, ita ut ſpeciem ſibi aliquam aut imaginem

ſingat

fingat in corde corpoream, alicuius imaginis ſimilem. Nulla forma in Deo cogitetur, nulla circumſcriptio, ſed ſenſus & mens, quæ ſentiri quidem poſſit, & perſtringere mentis affectum, non tamen comprehendi aut deſcribi aut enarrari ualeat. Et ideo oportet cum omni reuerentia & metu accedere ad eum, & ita in eum librare mentis intuitum, ut omne quicquid poteſt ſplendoris, claritatis, fulgoris, maieſtatis, mens humana conſpicere ſuper omnia eſſe eum ſentiat ſemper, et hoc ſicut diximus ſi pura mente fuerit, nec ullis prauæ uoluptatis ſordibus occupata. Et ideo in hoc maxime oportet operam dare eos, qui renunctiare ſæculo, et Deum ſequi uidentur, ſicut ſcriptum eſt, Vacate & cognoſcite quoniam ego ſum Deus. Deum nō habere corporeā imaginem

Si ergo cognoueritis Deum, inquantum homini cognoſcere poſſibile eſt, tunc demum etiam reliquorum quæ ſunt, ſcientiam capiet, & miſteria Dei agnoſcet, & quanto purior in eo fuerit mens, tanto plura ei reuelat Deus, & oſtendit ei ſecreta ſua. Amicus enim iam efficitur Dei, ſicut illi, quibus in Euangelio dicebat ſaluator, Iam non dico uos ſeruos, ſed amicos, & omne quicquid petierit ab eo tanquam ab amico caro, preſtat ei Deus. Ipſe quoq; uirtutes angelicæ et cuncta myſte-

Digitized by Google

ria diuina, tanquam amicum DEI diligunt eum, & obſequuntur eius petitionibus. Et hic eſt quem à caritate Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu, neq; mors ſeparat, neq; uita, neq; Angeli, neq; principatus, neq; poteſtates, neq; alia creatura.

Et ideo cariſsimi quandoquidem hoc elegiſtis, ut Deo placeatis, & ad caritatem eius perueniatis, date operam alieni effici ab omni iactantia, ab omni uitio animi, ab omnibus delitijs corporalibus. Delitias autem corporales, non ſolum illas putetis, quibus homines ſeculi fruuntur. ſed abſtinenti delitiæ credendæ ſunt, quicquid pro cupiditate ſumpſerit, etiamſi uile illud ſit, & quod in uſu eſſe abſtinentibus ſolet. Aqua deniq; ipſa uel panis ſi cum cupiditate ſumatur, id eſt, non ut neceſsitati corporis, ſed ut animi deſiderio ſatisfiat, hoc etiam abſtinenti in delitiarum uitium ducitur. Oportet enim in omnibus conſueſcere, animam uitio carere. Ideo deniq; Dominus docere uolens, animam deſiderijs & uoluntatibus ſuis reſiſtere, dicebat, Intrate per anguſtam portam, quia lata eſt & ſpacioſa uia, quæ ducit ad mortem, anguſta autem & arta uia eſt, quæ ducit ad uitam. Lata eſt ergo uia animæ, cum qualicunq; deſiderio ſuo ſatisfecerit, anguſta uero eſt cum uoluptatibus ſuis repugnat.

Multum

Multum tamen prodeſt ad hæc obtinenda ſe- Cur ſoli-
cretior habitatio, & conuerſatio ſolitaria, quia taria uita
interdum per occaſionem aduentantium fratrum, expeten-
& euntium ac redeuntium frequentiam, abſtinen- da.
tiæ & parſimoniæ frena laxantur, & per huiuſmodi occaſiones uenitur paulatim in conſuetudinem & uſum delitiarum, & ſic interdum etiam perfecti iam uiri capiuntur. Ideo deniq; & Dauid dicebat, Ecce elongaui fugiens, & manſi in ſolitudine, expectabam eum, qui ſaluum me faceret à puſillo animo & tempeſtate.

Poſtquam autem multa nobis ſanctus Ioannes de iactantiæ uitio alijſq; quamplurimis utiliter diſſeruit, ad ultimum dixit, Retexam autem uobis, quid etiam nuper cuidam ex fratribus noſtris acciderit, ut cautiores uos præcedentia exempla conſtituant.

ERat quidam apud nos Monachus in hac ui- Hiſtoria
cina hæremo commanens, cui habitaculum contra cō
ſpelunca erat, uir ſummæ abſtinentiæ, quotidia- fidentiam
num uictum labore manuum quærens, in oratio- operū ac
nibus die noctuq; preſiſtens, cunctiſq; animi uirtu- propriæ
tibus florens. Sed hic lætis ſucceßibus elatus, con- ſanctitatis
fidere quaſi in profectibus ſuis cœpit, & non Deo totum, ſed ſibimetipſi quod profecerat deputare.

Hanc autem eius intuens animi preſumptionem tentator, continuo accedit, & laqueos parat. Quadam nanq; die ad ueſperam, fingit ſpeciem decoræ mulieris oberrantis per hæremum, quæ uelut feſſa poſt nimium laborem accedens ad oſtium ſpeluncæ Monachi, ſe laſſabundam ſimulans ac fatigatam, intrinſecus ſemetipſam proiecit, atq; aduoluta genubus uiri, ut miſereatur exorat. Nox enim me infœlicem inquit in hæremo latitantem comprehendit, iube me requieſcere in angulo cellulæ tuæ, ne forte efficiar nocturnis beſtijs preda. At ille primo miſerationis obtentu, recepit eam intra ſpeluncam, requirens quæ ei cauſa errandi per hæremum fuerit. Illa cauſam fingit ſatis accurate, & interim uenena blandimentorum atq; illecebræ uirus per omnem textum narrationis interſerit, nunc ſe miſerandam, nunc etiam defenſione dignam oſtendens, elegantia & ſuauitate ſermonis inclinat animum hominis, & in affectum ſui illecebroſo amore deflectit. Hic iam inter blandiora colloquia iocus riſuſq; miſcentur, manus etiam procax ad mentum barbamq; quaſi uenerandi ſpecie protendit, tum uero palpare ceruicem mollius, collumq; lenigare. Quid multa? Ad ultimum captiuum ducit militem Chriſti.

ſti. Continuo enim perturbari intra ſemetipſum, & libidinis fluctibus æſtuare cepit, nequaquam laborum præteritorum, nequaquam profeßionis ac propoſiti ſui memor. Paciſcitur cum cordis ſui concupiſcentia, & intra archana cogitationum ſuarum, fœdus cum falſa cupiditate componit. Inclinat ſtultus latera ſua & efficitur ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus. Atq; ubi obſcenos iam conabatur inire complexus, illa ululatum teterrimum diræ uocis emittens, umbra ut erat tenuis, per manus amplectentis elabitur, ipſum quoq; dedecoroſis motibus inanes auras ſectantem, fœdißima cum irriſione deſeruit. Tunc preterea multitudo Demonum in aere ad hoc ipſum ſpectaculum congregata, clamore ingenti, cum cachinno exprobrationis eleuato, ô inquiunt, Monache, Monache, qui te uſq; ad cœlum extollebas, quomodo demerſus es uſq; in infernum? Diſce ergo, quia qui ſe exaltat, humiliabitur. Tunc ille uelut amens effectus, & deceptionis ſuæ pudorem non ferens, grauius à ſemetipſo decipitur, quam fuerat à Demonibus deceptus. Cum enim debuiſſet reparare ſemetipſum, & renouare certamen, ac ſatisfactione ſuis lachrymis et humilitatis fructibus, prioris elationis culpã delere, hoc

Exempl. deſperati animi.

non faciens, ſed deſperans ſemetipſum, ſicut Apoſtolus dixit, tradidit omni impudicitiæ & iniquitati. Regreſſus eſt enim ad uitam ſecularem, preda Demonum factus. Refugit nanq; conſpectus omnium ſanctorum, ne quis poſſet eum ſalutaribus monitis de precipitio reuocare. Si enim reddere ſemetipſum priori uitæ & abſtinentiæ uoluiſſet, recuperaſſet, ſine dubio, & locum & gratiam.

Exemplū pœnitentiæ & uitæ in melius mutatæ.

DEniq; audite quid & de alio uiro geſtum ſit, ſimiliter quidem tentato, ſed non ſimili exitu tentationis effuſo. Fuit quidam uir in hac proxima ciuitate uitam turpiſſimam per omne facinus ducens, ita ut opinatiſſimus in flagitijs haberetur. Hic aliquando Dei miſeratione compunctus ad pœnitentiam conuertitur, & intra ſepulchrum ſe quoddam concludens, priorum ſcelerum pollutiones, lacbrymarum fontibus diluebat, diebus ac noctibus in faciem proſtratus, & nec alleuare quidem auſus oculos ad cœlum, neq; uocem emittere, & nomen DEI nominare, ſed in ſolis gemitibus & fletibus perdurabat, & tanquam uiuens ſepultus de inferno iam quodammodo mugitum cordis gemitumque reddebat.

Cunq; in his poſito eo, ſeptimana una tranſiſſet,

ſißet, noctu ueniunt ad eum Demones in ſepulchro clamantes, & dicentes, Quid eſt hoc quod agis ò impuriſſime & flagitioſiſſime? Poſteaquam omni ſpurcitia omniq; impuritate ſatiatus es, nunc uis caſtus & religioſus procedere, & poſteaquam conſenuiſti in ſceleribus, nec iam ſufficiunt uires ad facinora delenda, nunc Chriſtianus uideri uis, & pudicus & pœnitens, quaſi uero alius tibi iam ullus poßit dari locus ſatiato in malis, niſi ille qui tibi nobiſcum debetur. Vnus ex nobis es, alius iam eſſe non poteris. Redi ergo magis, redi ad nos, & quod ſupereſt tibi tempus, in perfruenda uoluptate non perdas, preparamus abundantes delitias, preparamus ſcorta nobiliſſima & cuncta alia quæ florem tibi poßint reparare gratißime iuuentutis. Quid temetipſum uanis & inanibus conficis cruciatibus? Quid temetipſum ante tempus ſupplicijs tradis? Quid enim aliud eris paſſurus in inferno, niſi hoc quod nunc tibi ipſi concitas? Si te pœna delectat, expecta paululum & inuenies paratam, nunc interim fruere muneribus noſtris, quæ dulcia ſemper & grata duxiſti.

Hæc & huiuſmodi plura exprobrantibus eis, ille iacebat immobilis, nec auditum quidem ſuum conuertens ad eos, nec ullum pœnitus ſermo-

nem reſpondens. Cunq; illi ſæpius & eadem repeterent & alia duriora, nec ille omnino moueretur, in furorem prolapſi Demones, ubi uiderunt uerba contemni, uerberibus eum aggreßi ſunt, multiſq; ſupplicijs excruciatum ſeminecem reliquerunt. Nec tamen in tot, tantiſq; cruciatibus moueri ſaltem potuit à loco, in quo orationis cauſa iacuerat. Poſtera die quidam ſuorum requirentes eum humanitatis duntaxat gratia, inueniunt pœnis incredibilibus affectum, & cauſam percunctantes cum didiciſſent, rogabant ut curæ gratia reportari ſe ad domum propriam pateretur. Abnegat, & in eodem permanet loco. Tunc uero & ſequenti nocte repetentes Demones, grauioribus eum uerberibus cruciabant. Sed nec ſic quidem moueri uoluit à loco, melius eſſe dicens, mortem ſubire, quam ultra Demonibus obedire.

Nihilominus tertia nocte multitudo conuenit Demonum, & abſq; ulla miſeratione irruentes in eum, omnibus pœnis cruciatibuſq; conficiunt. Cunq; iam corpus defeciſſet in ſupplicijs, extremus tamen ſpiritus obſiſtebat imperio Demonum. Quod ubi impij peruiderunt, exclamantes uoce magna, uiciſti inquiunt uiciſti, &

moꝝ

mox uelut uirtute quadam coelitus fugati, præcipites abſcedunt, nec ultra ei quicquam ſuæ artis aut ſceleris intendunt. Ipſe uero in tantum uirtutibus animi profecit, & ita ornatus moribus effectus eſt, ac totius diuinæ gratiæ gloria repletus, ut omnis hæc regio quaſi è cœlo cum lapſum uideret, & unum eſſe ex numero crederet Angelorum, omnes pene ſimul atq; uno ore dicentes, hæc eſt mutatio dexteræ excelſi. Quanti exemplo eius, qui iam ſemetipſos deſperauerant, rurſus per pœnitentiam ad ſpem ſalutis regreßi ſunt, & emendationem ſui quam prius deſperauerant, præſumpſerunt, quanti ammiratione eius de ipſo iam inferno peccatorum retracti ſunt, & ad uirtutis indolem reparati? Illo nanq; tanta immutatione conuerſo, omnibus omnia uiſa ſunt poſſibilia. Non ſolum autem emendatio morum florebat in eo & aſſumptio uirtutum, uerum & gratia Dei plurima ei collata eſt. Signa enim & prodigia, quæ ab eo facta ſunt, quantum apud Dominum haberet meritum, teſtabantur. Sic humilitas & conuerſio bonorum omnium materiam præbet, elatio uero & deſperatio interitus & mortis eſt cauſa.

Ad effugiendum uero periculi lapſum &

conquirendam Dei gratiam, atq; ipſius diuinitatis euidentiorem noticiam capiendam, plurimum prodeſt ſecretior conuerſatio, & heremi interioris habitatio. Quod uos non tam uerbis, quam rebus ipſis & exemplis melius docere puto.

Alia hiſtoria contra preſumptionem & confidentiam operum.

FVit quidam Monachus qui in heremo hac, quæ præ ceteris interior eſt, habitabat. Hic cum plures annos in abſtinentia perduraſſet, & prouectus tempore prope iam ad ſenilem ueniſſet ætatem, omni uirtutum flore adornatus, ac totius continentiæ magnitudine ſublimatus. Qui cum in orationibus & Hymnis ſedule Deo deſeruiret, tanquam emerito militi ſuo Dominus remunerationes parat, utpote qui in corpore adhuc poſitus, inſtar Angelorum incorporeæ uitæ officijs fungeretur, dignum iudicans annonam cœleſtem prebere ei in deſerto, qui cœleſtem regem peruigilibus preſtolabatur excubijs, ut digne frueretur cœleſtibus alimonijs. Volens ergo Deus etiam in hoc ſeculo remunerare eius fidele propoſitum, ad prouidentiæ ſuæ ſollicitudinem, quotidiani uictus eius reuocat curam. Vt enim cibi uſum popoſciſſet naturæ neceſsitas, ingrediens ſpeluncam ſuam, inueniebat menſæ panem ſuperpoſitum, miræ ſuauitatis,

Digitized by Google

nitatis, mirią; candoris. Ex quo refectus, & gratias diuinæ prouidentiæ referens, rurſus ad Hymnos & orationes conuertebatur. Ad quem multæ etiam reuelationes, multæq; de futuris rebus, à Deo præmonitiones fiebant. In his ergo talibus ac tantis profectibus poſitus, quia gloriari, quaſi de meritis ſuis cœpit, & cœleſtis beneficij munus, uitæ ſuæ meritum duxit, Continuo ſubintrat eum parua quedam deſidia animi, tam parua, quam nec poſſet aduertere. Poſt hæc creuit maior negligentia, ita ut tardior iam fieret ad Hymnos, ſed & ad orationem pigrius ſurgeret. Pſalmi quoq; ipſi non ea, qua prius uigilantia ab ipſo canerentur, ſed ubi parum quid exhibitum fuiſſet ſoliti miniſterij, anima eius quaſi nimio labore fatigata, requieſcere feſtinabat, quia ſenſus eius reprobus effectus, de ſublimioribus ad inferiora corruerat, & cogitationes ſuæ per diuerſa eum precipitia rapiebant. Erat enim iam in corde eius clandeſtina quedam & turpis ac neſanda cogitatio, conſue„ tudo tamen prior, uelut ſi decurſus aquæ, etiam „ ceſſante remigio, adhuc priore impetu nauigium „ ferat, ita & uetus inſtitutio ad conſueta hominem „ officia trahebat, ob quam cauſam & adhuc ſtare in ſuo ſtatu uidebatur. Hic ergo cum poſt orati-

Obſerua quanta peſtis ſit ſecuritas & remiſſio animi.

ones cibum ſolitum requiſiſſet ad ueſperam, ingreſſus locum, in quo refici conſueuerat, inuenit ſolitum panem menſæ ſuperpoſitum, ex quo refectus, nihil de eorum quæ in corde ſuo uerſabant emendatione curauit, neq; immutationis ſuæ damna perſenſit, ſed ſpernendo minima, paulatim ſe caſurum non intellexit.

Interea cum graui iam libidinis incendio ſtimularetur, & inflammatus turpi concupiſcentia, raperetur rurſus ad ſæculum, illa interim die cohibuit ſe, & ſolita Hymnorum & orationum miſteria ex more perſoluit, atq; ingreſſus ut cibum ſumeret, panem quidem inuenit, menſæ ſuperpoſitum, ſed aliquantulum ſordidiorem. Ammiratus eſt & triſtis effectus, intellexit quod ipſum reſpiceret hoc genus monſtri, tamen cibo ſumpto refectus eſt. Poſt in diem tertium replicatis urgeri ſtimulis cœpit, occupauerant enim cum cogitationes eius, quaſi iam præſentis & ſecum poſitæ, ſecumq; accumbentis imago Mulieris, quam & complecti ſibi uidebatur, & ad turpes uſus habere ſubſtratam: Proceſſit tamen & ſequenti die ad ſolita pſallendi & orandi officia, ſed ſtabat uagus oculis, & mente captiuus. Cumq; ſolito ingreſſus ad ueſperam requireret ci-

bum,

bum, panem quidem inuenit ſuper menſam, ſed ſordidiſſimum ac aridiſſimum, & quaſi muribus uel canibus undiq; corroſum. Tunc ille, ut hoc uidit ingemuit, & lachrymas fudit, ſed non ita ex corde, nec ita uberes, quæ poſſent flammam tanti ignis extinguere. Veruntamen ſumit cibum, ſed neq; qualem conſueuerat, neq; quantum ſolebat. Cum interim cogitationes tanquam, cohors barbarica eum undiq; circumuallant, et omni ex parte in eum tela iaculantur, ac uinctum captiuumq; eum ad ſæculum trahunt. Exurgens ergo, cœpit iter agere noctu per heremum, & tendere ad ciuitatem, ſed ubi dies facta eſt, ciuitas quidem adhuc longe aberat. Ipſe uero cum rapidiſſimo æſtu torqueretur & fatigaretur, in heremo undequaq; uerſus conſiderare oculis cœpit, & requirere, ſicubi eſſet in uicino monaſterium. Et cum reſpexiſſet fratrum quorundam cellulam, tendebat illuc, ut apud eos requieſceret. Quem ubi adeſſe ſenſere ſerui Dei, continuo præcurrunt ei obuiam, & uelut angelum DEI excipientes adorant, pedes lauant, ad orationem inuitant, menſam ponunt, atq; omnia ſecundum diuinum mandatum complent caritatis officia. Verum ubi refectus eſt, & paululum requieuit, ex more quaſi ab

eruditiſsimo Patre cœperunt uerbum ædificationis expetere ac monita ſalutis inquirere. Interrogauere quoq; eum quomodo quis Diaboli laqueos poſsit effugere, aut ſi quando turpes iniecerit animo cogitationes, quomodo depelli poſsint & abijci. Tum ille ut compulſus eſt, monita fratribus dare, & ſalutis eos uiam docere, ac de inſidijs Demonum, quas ſeruis DEI intendunt, facere ſermonem, illos quidem plane & ſufficienter docuit, ſibi uero ipſi ſtimulos compunctionis infixit, & in ſemetipſum regreſſus ait, Quomodo ego alios moneo & ipſe decipior? Aut quomodo alios corrigo, qui meipſum non emendo? Age ergo miſer, facito ipſe prior quæ facere alios doces. Cumq; huiuſmodi increpationibus uteretur aduerſus ſemetipſum, & intellexiſſet ſe miſerabiliter ſupplantatum, Valedicens fratribus, continuo ſe curſu rapidiſsimo in hæremum dedit, & ad ſpeluncam de qua diſceſſerat, redijt, proſternens ſe Domino in oratione dicens, Niſi Dominus adiuuiſſet me, paulominus habitaſſet in inferno anima mea. Et iterum, paulominus fui in omni malo, & paulominus conſumauerunt me in terra. In hoc uero completum eſt quod ait ſcriptura. Frater fratrem adiuuans exaltabitur, ſicut ciuitas munita

Exemplũ quanta uis ſit in tractatione uerbi Dei.

Pſal. 93.

Pſa. 118.

Prou. 18.

uita & fortis. Poſt hæc ergo permanſit omni uita ſua in luctu & lacbrymis, uidens diuinitus ſibi conceſſum cœleſtis menſæ beneficium perdidiſſe. Cœpit enim in labore rurſus & ſudore uultus ſui manducare panem ſuum. Concluſit autem ſe intra ſpeluncam, atq; in cilicio & cinere iacens, tamdiu lugens, flensq; permanſit in orationibus, donec aßiſtens ei Angelus Domini diceret ad eum, Suſcepit Dominus pœnitentiam tuam & repropitiatus eſt tibi, ſed caue ne ultra elatus decipiaris. Venient ad te autem fratres quos tuipſe docuiſti deferentes tibi benedictiones, quas ſuſcipere ne recuſes, & ſumens cum eis cibum age gratias DEO tuo.

Hæc autem locutus ſum uobis filioli mei, ut ſciretis, quanta ſit in humilitate firmitas & in elatione ruina quam maxima. Ideo deniq; & ſaluator noſter primam beatitudinem de humilitate docuit, dicens, Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum, ſimul huiuſmodi exemplo diſcentes, ut cautiores ſitis, ne à Demonibus in cogitationum ſubtilitate ſeducamini, propterea enim & forma huiuſmodi inter Monachos obſeruatur, ut ſi quis ad eos ueniat, ſiue uir ille ſeu mulier ſit, ſiue ſenex, ſiue iuuenis, ſiue ignotus

notus, ſiue notus, ante omnia & oratio fiat, & nomen Domini inuocetur, quia ſi fuerit aliqua transformatio Dæmonis, continuo oratione facta diffugiet. Si uero in cogitatione ueſtra ſuggeſſerint ipſi Dæmones aliquid, unde laudari debeatis & extolli, non acquieſcatis eis, ſed tunc magis uoſmetipſos humiliate in conſpectu Domini, & pro nihilo ducite, cum uobis illi aliquid de ſectanda laude ſuggeſſerint. Deniq; etiam me frequenter Dæmones noctibus ſeduxerunt, & neq; orare me neq; requieſcere permiſerunt, fantaſias quaſdam per noctem totam ſenſibus meis & cogitationibus ſuggerentes. Mane uero uelut quadam illuſione, proſternebant ſe ante me dicentes. Indulge nobis Abba, quia laborem tibi incußimus tota nocte. Ego autem reſpondi ad eos. Diſcedite à me omnes qui operamini iniquitatem, & non tentetis ſeruum Domini. Et uos ergo filioli quietem, ſilentiumq; diligite, & ſcientiæ operam date, atq; exercete uoſmetipſos ut frequenti collatione mentem ueſtram puram exhibeatis Deo, ne orationes ueſtræ impediantur apud DEVM. Quamuis etenim illi bonum opus agant, & ſit in illis probabilis conſcientia, qui inter ſeculares poſiti, exercentur in operibus bonis, & occupant

ſemet-

Digitized by Google

ſemetipſos actibus religioſis & ſanctis, uel hoſpitalitatem ſectando, uel caritatis miniſterijs obſequendo, uel miſericordias ac uiſitationes, aliaque huiuſmodi opera explendo, in quibus alijs quidem boni ſemper aliquid conſerant, ſemetipſos tamen caſtos ſeruent. Sunt ergo & iſti probabiles & ualde probabiles, qui in bonis actibus placent DEO, & ſunt operarij inconfuſibiles mandatorum Dei, ſed tamen hæc omnia terrenos habent actus, & erga materias corruptibiles geruntur. Qui uero in exercitio mentis deſudat, & ſpirituales intra ſemetipſum excolit ſenſus, longe illis ſuperior iudicandus eſt. Locum nanque intra ſemetipſum preparat ubi Spiritus ſanctus habitet, et obliuionem quodammodo capiens terrenorum, ſollicitudinem gerit, de cœleſtibus & æternis. Conſtituit enim ſemetipſum ſemper ante conſpectum Dei, et omnes preſentium rerum ſolicitudines poſt tergum iaciens, ſolo diuini deſiderij colore conſtringitur, & ideo in laudibus Dei poſitus, & Hymnis et Pſalmis die ac nocte non poterit ſatiari.

Hæc & multa alia his ſimilia beatus Ioannes per triduum continuo loquens ad nos, animas noſtras refecit & innouauit. Vt autem cœpimus uelle ab eo proficiſci, datis nobis benedictionibus,

pergite,

Digitized by Google

pergite, inquit, in pace ò filioli. hoc tamen ſcire uos uolo, quod hodierna die uictoriæ religioſi principis Theodoſij, Alexandriæ nunciatæ ſunt de Eugenio tyranno. Neceſſe eſt autem & ipſum Theodoſium non multo poſt, propria morte uitam finire. Cumq; profecti ab eo fuiſſemus, hæc ita geſta eſſe ad fidem comperimus, ut ipſe prædixerat. Poſt dies autem paucos inſecuti ſunt nos quidam fratres, annunciantes nobis quod ipſe ſanctus Ioannes in pace quieuerit. Obitus autem ipſius talis quidem fuerat. Per triduum inquiunt nullum ad ſe introire permiſit, & poſitis genubus in oratione reddidit ſpiritum, atq; ita perrexit ad Dominum, cui eſt honor, gloria, laus & imperium, in ſecula ſeculorum, AMEN.

Vaticinium Ioannis Aegyptij de uictoria & morte Theodoſij Imperatoris. De quo uide Nicepho: li. 12. ca. 39. & 50.

EXPLICIT VITA BEATI Ioannis Aegyptij.

VITA ET GESTA SANcti HOR Abbatis, cui diuinitus collata eſt literarum ſcientia.

VIDIMVS ET ALIVM APVD Thebaidem uenerabilem uirum, Hor nomine.

mine, hic multorum erat Monaſteriorum pater, qui habitu ipſo honoris uidebatur Angelici, nonaginta iam agens ætatis annos, barba prolixa, & claritatis caniciе ſplendida, uultu & aſpectu ita lętus, ut plus aliquid habere quam in hominis natura eſt uiſio ipſa uideretur. Hic prius in ultima hæremo plurimis abſtinentiæ laboribus exercitatus, poſtremo in uicino urbis loco monaſterium inſtituebat. In adiacentibus autem habitationis ſuæ locis, diuerſi generis arborum ſiluas, ipſe per ſe plantaria ponendo conſeuit, in quibus ut nobis à plurimis ſanctis patribus affirmatum eſt, ante illius aduentum nullum omnino uirgultum fuit. Ob hoc autem plantauit hanc ſiluam, ut fratres quos inibi congregare cupiebat, non haberent neceſſitatem ligni gratia longius euagandi, habens curam & in his quæ miniſterio corporis neceſſaria ſunt, ſed precipue ſalutis eorum ac fidei. Ipſe tamen cum eſſet in hæremo, herbis paſcebatur, & radicibus quibuſdam, & hæc ei dulcia uidebantur. Aquam uero ſi quando inueniſſet, bibebat, orationibus & Hymnis occupans omne diei tempus ac noctis. Vt autem ad maturam peruenit ætatem, apparuit ei Angelus Dei in hæremo per uiſum dicens. Eris in gentem magnam, & multus tibi populus credetur, &

tur, & erunt qui per te ſaluandi ſunt, multa millia hominum. Quantoſcunq; autem in hac uita poſitus conuerteris ad ſalutem, ſuper tantos principatum accipies in futuro, & nihil uerearis, nunquam enim aliquid tibi deerit eorum, quæ ad uſum corporum requiruntur, quotiens hæc popoſceris à Deo. Hæc cum audiſſet, ad uiciniora loca accedit, & primo ſolus ſub paruo tugurio, quod ſibi ipſe conſtruxerat habitare cœpit, oleribus compoſitis ueſcens ſolis, interdum etiam poſt continuata ieiunia.

Literas primo ignorauit. Cum autem de hæremo ad hæc, quæ ſupradiximus uiciniora habitaculis loca acceßiſſet, data eſt ei diuinitus gratia, & cum à fratribus oblatus ei fuiſſet codex, quaſi olim iam ſciens literas legere cœpit. Collata eſt ei & aduerſus Demones etiam uirtus, ita ut multi ex his quos urgebant Demones, etiam inuiti ad eum raperentur, proteſtantes ſummo cum clamore de meritis eius. Sed & alias quam plurimas ſanitates, operabatur.

Congregabantur interim ad eum plurimæ multitudines Monachorum, inter quos, cum etiam nos adueniſſemus, uiſis nobis letißimus redditur. Cumq; ſalutans nos oraſſet, more ſibi ſolito, pedes hos

des hoſpitum proprijs manibus lauit, & docere nos ex ſcripturis, quæ ad ædificationem uitæ ac fidei pertinent, cœpit. Erat enim ei docendi gratia à DEO collata. Cum itaq; plurima nobis ſcripturarum capitula ſapienter diſſeruiſſet, rurſus ad orationem conuertebatur. Conſuetudo autem erat ei, non prius corporalem cibum ſumere, quam ſpiritalem Chriſti communionem acciperet. Qua percepta, poſt gratiarum actionem adhortari nos etiam ad reficiendum cœpit, ipſe tamen ſedens nobiſcum nunquam ceſſabat aliquid de ſtudijs ſpiritalibus commonere.

NArrabat ergo nobis tale aliquid, Scio inquit, hominem quendam in hæremo per tres continuos annos nullum ſumpſiſſe terrenum cibum, Angelus enim Domini tertia quaq; die eſcam deferebat ei cœleſtem. Et hæc ei cibus erat & potus. Et iterum ſcio huiuſmodi hominem, ad quem uenerunt Demones in ſpecie cœleſtis militiæ, & habitu Angelorum, currus igneos agentes, plurimo apparatu, tanquam magnum aliquem Regem deducentes, iſq; qui ceteris ut rex haberi uidebatur, dicebat ad eum. Impleſti omnia ò homo, ſupereſt tibi ut adores me, & transferam te ſicut Heliam. Sed Monachus hæc audiens, dicebat

Non facilè credendum apparitionibus.

in corde ſuo. Quid eſt hoc? Quotidie ego ſaluatorem, qui eſt rex meus adoro, hic ſi eſſet ille, quomodo à me hoc poſceret, quod indeſinenter me facere ſciret? Et poſt hec reſpondit ad ipſum. Ego habeo meum regem quem quotidie ſine intermiſsione adoro, tu autem non es rex meus. Et continuo inimicus ad hec uerba nunquam comparuit. Verum hæc ille quaſi de alio nobis narrans, ſua geſta ſub alterius perſona memorabat. Patres tamen qui aderant, ipſi nobis affirmabant, quod ipſe eſſet qui hec uidiſſet & audiſſet. Erat enim hic magnificus pater, qui inter cetera bona etiam hoc præſtabat aduenientibus fratribus, & cum ipſo habitare uolentibus, quod faciebat conuocari fratres, qui ſecum erant, & in una die aduenienti fratri cellulam ædificabant. Et erat in hoc opere magna alacritas fratrum, unoquoq; eorum feſtinante, lateres conuehere, aut lutum porrigere, aut aquam infundere, aut ligna deferre. Vbi uero perfecta fuiſſet, ipſe eam omnibus utenſilibus, uel neceſſarijs inſtructam tradebat fratri. Hic aliquando cum falſus quidam frater ad ſe ueniſſet, & ut uideretur nudus ueſtimenta ſua occultaſſet, arguit eum coram omnibus, & in medium quæ occultauerat protulit, & ita pertimuere omnes ut de reliquo nemo auderet coram ipſo fallere. Tan-

Tanta in eo erat uirtus animi, & tanta diuinæ gratiæ magnitudo, quam abſtinentiæ labore & fidei puritate queſierat. Multitudines autem fratrum cum ipſo poſitæ, tanta gratia erant repletæ, ut cum ad Eccleſiam conuenirent, chori eorum ueſtibus ac mentibus reſplendentes, ad imitationem uirtutum cœleſtium, in hymnis & laudibus DEI peruigiles uiderentur.

VITA THEONIS.

VIDIMVS ET ALIVM NON longe ab urbe ad eam partem quæ mittit ad heremum, nomine Theonem uirum ſanctum intra cellulam ſuam clauſum & ſolitarium, qui perhibebatur triginta annis ſilentij habuiſſe continentiam, quiq; tam multas uirtutes faciebat, ut Propheta apud illos haberetur. Conueniebat namq; ad eum per dies ſingulos infirmorum plurima multitudo, ad quos ille per feneſtram manum proferens, & uniuſcuiuſq; capiti ſuperponens, ac benedicens eos, ſanos ab omni ægritudine remittebat. Hic etiam ipſo uiſu tam uenerabilis erat, tantamq; reuerentiam gerebat in uultu, ut inter homines Angelus uideretur, ita lætus oculis, & plenus totius gratiæ apparebat.

Exemplũ taciturnitatis.

Digitized by Google

Huic cum ante paruum tempus, ut comperimus, noctu latrones ſuperueniſſent, aurum ſe apud eum inuenturos ſperantes, oratione ſola ita uinxit, ut foribus eius affixi mouere ſe omnino non poſſent. Mane uero cum ad eum turbæ ſolito conueniſſent, & uiderent ad ianuas eius latrones, uolebant eos igni tradere.

At ille rerum neceßitate compulſus, unum eis ſolum locutus eſt uerbum. Simite, inquit, iſtos abire illeſos, alioquin gratia à me fugiet ſanitatum. Populi autem ut audierunt hæc, contradicere non audentes, dimiſerunt eos. Latrones uero uidentes quod ſecum geſtum eſt, abiecta ſcelerum uoluntate, præteritorum malorum pœnitentiam gerentes, ad monaſteria uicina confugiunt atq; ibi emendatioris uitæ formam, modumq; ſuſcipiunt. Erat autem ſupradictus uir eruditißimus, non ſolum Aegyptiorum & Græcorum lingua, ſed etiam & latinorum, ut & ab ipſo & alijs, qui ei aderant didicimus. Sed & ipſe releuare cupiens & conſolari peregrinationis noſtræ laborem, in tabula ſcribens ad nos gratiam doctrinamq; ſui ſermonis oſtendit. Erat autem ei cibus abſq; ignis opere. Dicebant autem quod & noctibus ad heremum progrediens, comitatu uteretur

plurimo

plurimo hæremi beſtiarum. Ipſe uero hauriens aquam de puteo ſuo & prebens eis pocula, obſequij earum remunerabatur laborem. Huius autem rei manifeſtum dabatur indicium, quod ueſtigia Bubalorum caprarumq; & onagrorum circa eius cellulam plurima deprehendebantur.

DE SANCTO APOLLONIO CONFESSORE & UIRTUTIBUS EIUS.

VIDIMVS ET ALIVM SANctum uirum nomine Apollonium apud Thebaidam, in finibus Hermopolis, ad quam ciuitatem ſaluatorem cum Maria & Ioſeph de Iudeæ finibus ueniſſe tradunt, ſecundum Prophetiam Eſaiæ dicentis, Ecce Dominus ſedet ſuper nubem leuem, & ueniet in Agyptum, & commouebuntur manufacta Aegyptiorum à facie eius, & cadent in terram. Vidimus ergo ibi etiam & templum ipſum, in quo, ingreſſo ſaluatore, corruiſſe omnia Idola in terram & comminuta eſſe memorabantur.

Vixit temporibus Iuliani Imperatoris.

Vidimus ergo ſupradictum uirum in uicina

hæremo, ſub monte quodam habentem Monaſte-
ria. Erat enim pater Monachorum circiter quin-
gentorum, & famoſiſsimus in omnibus Thebaidæ
finibus habebatur. Opera enim magna erant ei, &
uirtutes multas, ſignaq; plurima & prodigia fa-
ciebat per eum Deus. A pueritia namq; in abſti-
nentia nutritus eſt, qui cum ad maturam peruenit
ætatem, gratia DEI ſemper cum ipſo creuit. Erat
enim annorum ferè octoginta, cum eum uidimus,
in monaſteriorum congregatione florentem, ſed
& ipſi qui uidebantur eius eſſe diſcipuli, ita perfe-
cti erant & magnifici, ut omnes pene poſſent
ſigna facere. Quindecim ergo annorum ſeceſsiſſe
ad eum hæremum ferebant, atq; ibi cum quadra-
ginta annis fuiſſet in exercitijs ſpiritalibus con-
uerſatus, aiebant uocem DEI ad eum delatam
dixiſſe. Appolloni per te perdam ſapientiam ſa-
pientium in Aegypto, & intellectum prudentium
reprobabo. Perdes autem mihi & eos qui inter
ipſos ſunt ſapientes Babylonis, & omnem cultu-
ram Demoniorum ſubrues. Perge ergo nunc ad
loca habitabilia, generabis enim mihi populum
ſubſtantiuum & perfectum, emulatorem operum
bonorum. At ille reſpondens ait. Aufer à me Do-
mine iactantiam ne forte elatus ſuper fratres me-
os, ea-

Contra iactantiã & ſuperbiam.

os, cadam ab omnibus bonis tuis. Reſpondit ad eum rurſus diuina uox. Mitte manum tuam ad ceruices tuas, & quod comprehenderis, conſtringe, & ſub arena obrue. At ille ſine mora iniecta manu ad ceruices ſuas, apprehendit quaſi paruulum quendam Aethiopem, & continuo dimerſit eum ſub arena clamantem & dicentem. Ego ſum ſuperbiæ Demon. Poſt hæc uox ad eum facta eſt à Deo dicens. Perge nunc, omnia enim quæcunq; à Deo popoſceris, conſequeris. Ille ergo poſt hæc perrexit ad ea loca, in quibus homines habitabant. Temporibus autem Iuliani tyranni hæc fiebant.

Fuit autem in locis illis ſpelunca quædam heremo uicina, in qua habitare cœpit, indeſinenter die ac nocte orationibus uacans, eaſq; ut aiebat per diem centum uicibus totidemq; noctis tempore curuans genua conſignabat Deo. Cibo autem magis cœleſti quam humano utebatur. Indumentum eius ſtuppeum collobium erat, quod apud illos lebites appellatur, & linteum quo collum & caput obuolueret. Quæ tamen indumenta permanſiſſe ei ferebant in deſerto nunquam ueterata. Erat ergo in uicino heremi loco in uirtute ſpiritus degens, ſigna & ſanitates miras efficiens, quas enar-

tare pro ſui immenſitate, ſicut ab his qui cum ipſo erant ſenioribus, comperimus, uox nulla ſufficiet. Fama autem magnifica de eo peruulgata, cum ammiratione omnium quaſi Propheta aliquis aut Apoſtolus haberi cœpiſſet, uicinis è regionibus Monachi diuerſis ex locis conueniebant ad eum, & tanquam pio patri, magna munera, ſuas ſinguli quique animas offerebant. At ille unumquemq; eorum tota religione ſuſcipiens, alios ad bene operandum, alios ad bene intelligendum prouocabat. Sed & ipſe prius ea oſtendebat exemplis, quæ uerbis docere cupiebat. Alijs quidem diebus unumquemq; apud ſemetipſum exercere abſtinentiam, quam poſſet, ſinebat, die uero Dominica gratia caritatis ſecum omnes cibum ſumere hortabatur, cum tamen ipſe ſolitis abſtinentiæ obſeruationibus deſeruiret, herbis ſolummodo aut oleribus utens, nec uſum aut miniſterium ignis admittens.

Coegit enim clericos militare Iulianus Meminit hiſtor. Tri. li. 6. ca. 4.

Hic cum audiſſet Iuliani, ut ſupradiximus, temporibus fratrem quendam ad militiam comprehenſum detineri in carcere, uenit ad eum cum fratribus conſolandi gratia, ut moneret eum in neceßitate tenere conſtantiam, atq; imminentia contemnere ac deridere pericula. Tempus enim,

nim, ait, certaminis adeſt, in quo fidelium mentes tentationibus probandæ ſunt & noſcendæ. Cumq; his & alijs uerbis roboraretur animus adoleſcentis, superuenit centurio, & indignatus, cur introire auſus eſſet, claues extrinſecus carceri impoſuit, ipſum quoq; & omnes qui cum eo uenerant pariter concluſit, quo ſcilicet etiam ipſi ſimiliter ad militiæ detinerentur officium. Conſtituens quoq; cuſtodes quamplurimos abſceſſit. Medio autem noctis aſtare uiſus eſt Angelus, ingenti luce reſplendens, & obſtupefactis perterritiſq; cuſtodibus, carceris clauſtra patefecit. Tunc uero ipſi cuſtodes aduoluti ad pedes ſanctorum, rogabant eos diſcedere, dicentes, melius ſibi eſſe mori pro his quam diuinæ uirtuti obſiſtere, quæ eorum curam gerebat. Mane uero etiam ipſe centurio cum principalibus uiris feſtinus ad carcerem uenit, rogans ut diſcederent omnes qui teneri uidebantur, dicebat enim domum ſuam terremotu magno concidiſſe, & electos quoſq; famulorum ſuorum peremiſſe. Sancti uero his auditis Hymnum DEO laudeſq; cecinerunt, & regreſſi ad heremum erant in unum poſiti, ſecundum Apoſtolorum exemplum, habentes animam unam & cor unum.

Angelus liberat captiuos.

Pater

Pater autem ſenior docebat eos, ut quotidie proficerent in uirtutibus, & inſidias Diaboli, quas per cogitationes inferret hominibus, in initijs ſtatim retunderent. Sic enim aiebat. Si conſtringatur caput ſerpentis, omne eius corpus emortuum redditur. Ob hoc enim mandat nobis Deus obſeruare caput ſerpentis, ut omnino ſtatim ab initio, nec recipiamus malas & ſordidas cogitationes in corde noſtro. Quanta ergo magis diffundi non conuenit in ſenſibus noſtris cogitationum fantaſias, quas etiam ab initio recipi uetat? Sed & illud monebat, ut in uirtutibus animi alter alterum uincat, nec patiatur ſe unuſquiſq; inferiorem proximo ſuo fieri. Hinc autem dicebat. Sciatis ergo uos ita proficere in uirtutibus, ſi nulla uobis paſſio fuerit dominata erga mundana deſideria. Hoc eſt initium donorum DEI. Quod ſi etiam ad hoc uenerit quis ueſtrum, ut & ſigna & mirabilia faciat, non extollatur pro hoc, neque in cogitatione ſua erigatur tanquam ceteris prælatus, ſed nec hoc ipſum hominibus debet oſtendere, quod donum gratiæ huius acceperit, alioquin ſeducit ſeipſum, & ipſe decipitur & gratiam perdet.

Contra oſtentationem & ſuperbiã.

Habebat ergo hanc magnificam uerbi DEI

doctri-

doctrinam, ſicut & nos etiam ipſi ex parte fruiti ſumus. Sed & maiorem habebat in operibus gratiam. Omne enim quicquid petiſſet à DEO, ſine mora conſequebatur. Sed & reuelationes ei plurimæ oſtendebantur. Deniq; ſeniorem fratrem ſuum, qui & ipſe in hæremo defunctus eſt, cum quo plurimo tempore egerat uitam perfectam, uidit in ſomnis in ſede Apoſtolica reſidentem, atq; unum ex ipſis hæreditatem ſibi uirtutem & gratiam reliquiſſe. Cunq; etiam pro ſemetipſo oraret, ut uelocius eum Dominus aſſumeret, & cum ipſo ſibi requiem præſtaret in cœlis, reſponſum eſt ei à Domino ſaluatore, parum adhuc ei temporis in terris deberi, donec uitæ & conuerſationis eius plurimi æmulatores exiſtant, populos nanq; ei plurimos credendos eſſe Monachorum & exercitum quendam piorum, ut per hæc dignam pro talibus meritis remunerationem inueniret apud Deum.

Hæc autem ut uidit, ita geſta ſunt, conuenerunt enim ex omni loco Monachi fama & doctrina eius inuitati, & præcipue exemplis eius quamplurimi ſeculo renunciantes, conuentum quendam magnificum fecerunt apud eum in ſupradicto montis loco, communem uitam menſæ unius unanimi-

unanimiter conſeruantes. Hos ergo tanquam uere cœleſtem quendam, & Angeli cum cernebamus exercitum, omnibus uirtutibus adornatum. Nullus ſane in eis ſordidis utebatur indumentis, ſed ſplendore ueſtium pariter atq; animorum nitebant, ita ut ſecundum ſcripturam letaretur heremus ſitiens, & multi filij eius uiderentur in deſerto. Quæ quamuis de Eccleſia dicta ſint, tamen in Aegypti deſertis hæc etiam hiſtorica relatione completa ſunt. Vbi enim tantæ per urbes multitudines ueniunt ad ſalutem, quantas Aegypti deſerta protulerunt? Quanti populi habentur in urbibus, tantæ penè habentur in deſertis multitudines Monachorum. Vnde mihi uidetur etiam Apoſtoli dictum in eis eſſe completum, quod ubi abundauit peccatum, ibi ſuperabundauerit gratia.

Aegyptiorum Idololatria.

Abundauit enim aliquando immundus idolorum cultus in Egypto ſicut nuſquam gentium. Canes enim & ſimias atq; alia portenta olim uenerati ſunt. Allia quoq; & cepas et nonnulla olerum Deos credebant, ſicut ab ipſo patre Apollonio tradente didicimus. Cauſam enim nobis priſcæ eorum ſuperſtitionis hoc modo expoſuit. Bouem quidem Deum crediderunt aliquando Aegyptij, pro

ij, pro eo quod per ipſum rura excolentes, uictum cibumq; capiebant. Sed & aquam Nili colebant, pro eo quod uniuerſas rigabat Aegypti regiones. Colebant quoq; & terram, utpote uberiorem ceteris terris. Canes etiam ut ſupradiximus, & ſimias ac diuerſa herbarum genera atq; olerum colebant, pro eo quod occaſionem ſibi ſalutis per hæc ueniſſe opinabantur temporibus Pharaonis. Circa hæc enim ſingula occupatio eis exorta uidebatur, cum ille patres noſtros perſequens ſubmerſus eſt, & unuſquiſq; id per quod occupari uiſus eſt, ne Pharaonem ſequeretur, hoc ſibi reputauit Deum, dicens, quia hoc mihi Deus fuit hodie, ut non ſequerer Pharaonem, & ſimul cum ipſo demergerer.

Hæc ergo erant uerba ſancti Apollonij quæ nobiſcum loquebatur. Sed multo magis illa ſcire oportet, quæ in operibus & uirtutibus habuit. Erant aliquando in circuitu ſancti Apollonij poſiti decem circiter gentilium uici, apud quos dæmoniaca ſuperſtitio ſummo ſtudio colebatur. Templum enim erat ibi ampliſſimum atq; in eo ſimulachrum, quod moris erat circumferri à Sacerdotibus bachantium ritu, cum reliqua multitudine circumeuntibus, & quaſi pro aquis

pluuialibus

pluralibus prophana myſteria peragentibus. Contigit autem ſub eo tempore, quo huiuſmodi ab eis orgia gerebantur iter agere beatum Apollonium per ipſa loca cum aliquantis fratribus. Et cum uidiſſet infœlicium turbas quaſi Demone quodam agi, bachariq; per campos, miſeratus errorem eorum, fixis genubus inuocauit Dominum & ſaluatorem noſtrum, & omnes eos qui ceremonijs Demoniacis agebantur cum ſimulachro ſuo ſtare fecit immobiles, nec progredi omnino uſquam poſſe. Atq; ita per totam diem rapidiſsimis aduſti eſtibus permanſerunt, ignorantes unde eis herere uno in loco immobiliter contigiſſet.

Miraculum.

Tunc Sacerdotes eorum dicebant, eſſe quendam chriſtianum in regionibus uicinæ heremi commanentem Apollonium nomine, & ipſius eſſe hæc opera, qui, niſi eſſet exoratus, ſibi periculum permanſurum. Vt autem ad rei tantæ miraculum conuenerunt undiq; qui audierant, & percunctantes, quæ tanti cauſa extiterit monſtri, ignorare ſe penitus fatebantur, ſuſpitionem tamen dari ſibi dicunt ſupradicti uiri, quem & exorari pro ſe depoſcunt. Tunc quidam ex ipſis uere eos opinari aiunt, nam & uidiſſe eum illo itinere prætereuntem confirmant, & tamen adhibere, qua puta-

putabant prodeſſe auxilia non morantur. Adducunt boues, quorum uirtute uideretur poſſe moueri ſimulachrum. Sed nec cum ſic quidem aliquid profeciſſent, omni auxilio fruſtrati, legatos ad hominem DEI mittunt, pollicentes, ut ſi eos reſoluat ab his uinculis, pariter quoq; erroris in eis uincula diſsoluere. Hæc ubi nunciata ſunt ei, ſine mora deſcendit ad eos, et oratione ſola ad Deum fuſa, omnes reſoluit. At illi ſine dilatione unanimiter omnes confugiunt ad eam, ſaluatori DEO noſtro credentes & gratias referentes. Simulachrum uero quod erat ligneum, continuo igni tradunt, ipſi autem ſecuti hominem DEI, atq; edocti ab eo, fidem Chriſti, Eccleſiæ DEI ſociata ſunt. Plurimi uero ex ipſis cum ipſo manſerunt, & etiam nunc in Monaſterijs degunt.

Facti tamen huius mirabilis fama ubiq; diffuſa eſt, & multi pro hoc ad fidem Domini conuertebantur, ita ut in omnibus illis regionibus, nullus iam pene gentilium remaneret. Poſt aliquantum temporis certamen erat de finibus inter duos uicos, hoc cum nunciatum eſſet ſancto Appolonio, feſtinans deſcendit ad eos pacis gratia. Sed illi furore contentionis incenſi, nullo genere ad pacis conſilium flectebantur, maxime quod unius partis po-

pulus, plurimum fiduciæ in uiribus cuiuſdam latronis gerebat, qui ipſius certaminis ſignifer uidebatur. Hunc cum uideret Apollonius paci reſiſtentem, dicit ad eum. Si mihi o amice acquieſcere uolueris ad pacem, rogabo Deum meum, & remittet tibi peccata tua. At ille cum audiſſet, nihil omnino diſtulit, ſed genubus eius prouolutus ſupplicabat ei. Tum deinde conuerſus ad turbas quæ eum ſecutæ fuerant, fecit omnes cum pace diſcedere. Quibus ſecedentibus ipſe permanſit cum homine DEI expectans ab eo promiſſum. Tunc uero Apollonius aſſumens eum, & cum ipſo iter agens ad Monaſterium, docebat eum mutare debere ordinem uitæ, & pacienter a DEO quærere miſericordiam, & promiſſionem eius ex fide expectare, omnia enim poſſibilia dicebat eſſe credenti. Cum noctis tempore ſimul in Monaſterio requieuiſſent, per uiſum ambo uident ſe eſſe in cœlis, & aſſiſtere ante tribunal Chriſti. Vident etiam Angelos Dei, & ſanctos quoſq; adorantes Dominum. Et cum hæc uidentes etiam ipſi adoraſſent DEum, uox Domini ad eos defertur, dicens. Licet nulla ſit communio luci & tenebris, nec ſit aliqua portio fideli cum infideli, tamen donatur tibi ſalus iſtius pro quo ſupplicaſti Apolloni. Sed & alia multa

Exemplũ pœnitentiæ

cum

Latro con uerſus ad Chriſtum.

tum audiſſent in cœleſti uiſione poſiti, quæ neq; ſermo enarrare ſufficit neq; auris audire, ſurrexerunt a ſomno & quæ uiderant fratribus indicarunt. Admiratio autem ingens eſſe cœpit, cum unum atq; idem ſomnium uterq; narraret, permanſit autem cũ fratribus latro ille iam ſanctus, uitam ſuam moreſq; ad omnem innocentiam pietatemq; commutans, tanquam in agnum uerſus ex Lupo, ut in eo pleniſſime compleri uideretur Prophetia Eſaiæ dicentis, Lupi cum agnis paſcentur & Leo & Bos ſimul paleis ueſcentur.

Vidimus ibi quoſdam etiam gentis æthiopum uiros cum Monachis uiuentes, & multos ex cæteris Monachis in obſeruantia religionis & uirtutibus animi præcellentes, ut & in ipſis compleri uideretur ſcriptura quæ dicit: Aethiopia præueniet manus eius Deo, Adhuc autem in geſtis ſancti Apollonij ferebatur hoc. Lis quodam tempore dicebatur exorta inter duos uiros, quorum unus Chriſtianorum, alius gentilium fuit. Procedunt ex utraq; parte armatorum turbæ plurimæ, accidit autem ut uir ſanctus Apollonius superueniret. Cumq; eos hortaretur ad pacem, quidam eorum qui inter gentiles quaſi caput & cauſa belli illius ſtabat, homo truculentus & ferus obſi-

 ſtebat

ſtebat ei uehementer, dicens, non ſe permittere ſi-cri pacem uſq; ad mortem ſuam. Tunc ille, fiet inquit, ut optas. Nullus enim alius præter te peri-metur, ſed & mortuo congruum honori tuo tibi ſepulchrum fiet, non terra ſed beſtiarum ac uolu-crum uentres. Et continuo ſermo eius afficitur ue-ritas. Nullus enim alius ex utraq; parte, niſi ſo-lus ipſe cecidit. Quem cum ſub arena obruiſſent, mane regreſsi inuenerunt corpus illius à Beſtijs effoſſum, laniatumq;, atq; a uolucrib. deuoratum. Cumq; omnes ammirationem habuiſſent, quod ſer-mo hominis DEI ita fuiſſet impletus, conuerſi ſunt omnes ad fidem ſaluatoris Domini, & Apolloni-um Prophetam DEI prædicabant. Sed & hoc nos non effugiat, quod ab eo primis adhuc diebus, qui-bus in ſpelunca habitare cum paucis fratribus cœ-perat, factum didicimus.

Miraculũ turbator pacis ſolo uerbo occiditur.

Dies ſanctus aderat Paſcæ & cum ſolennitas uigiliarum ſacramentorumq; intra ſpeluncam fu-iſſet expleta, atq; ex his quæ fuerant quam apud eos refectio pararetur, erant autem eis pauci tan-tummodo & ſicci panes, atq; olera ex his, quæ ſale aſperſa reponi apud eos ſolenne eſt. Tunc A-pollonius fratres, qui ſecum erant, alloqui ita cœ-pit. Si eſt in nobis fides & ueræ fideles ſumus fa-

muli

Digitized by Google

muli Chriſti, petat unusquiſq; noſtrum a Deo, ſi aquid quis quaſi in die feſto ſumere libenter habet. At illi ipſi potius, qui eos ætate & meritis precellere, hæc a DEO poſcenda permittunt, ſemetipſos inferiores huius gratiæ iudicantes. Tunc ille cum omni alacritate orationem fudit ad Deum. Qua expleta, cum omnes reſpondiſſent Amen, ecce repente ante fores ſpeluncæ aſtare uident homines quoſdam ſibi penitus ignotos, quiq; tam multas copias rerum omnium quæ ad uſus duntaxat ciborum pertinent, detulerunt, ut neq; tam multa, neq; tam diuerſa facile quiſquam uiderit, in quibus erant quædam quæ omnino in Aegypti regionibus nusquam uiſa ſunt, uidelicet pomorum genera, & magnitudo incredibilis uuæ, nuces, ficus, mala quoq; punica, & ante tempus omnis faui atq; mellis & lactis copia, & panes calidi & mundiſsimi, qui tamen peregrini eſſe uiderentur prouinciæ. Viri uero qui hæc detulerant, ſtatim ut ea Monachis tradiderunt, quaſi feſtinanter ad eum, a quo miſsi fuerant redire cupientes mox diſcedunt: Tunc ipſi Monachi gratias Domino referentes, ex his quæ ſibi fuerant delata ueſci cœperunt: Quorum copia tanta fuit, ut uſq; ad diem Pentecoſten quotidie miniſtrata ſufficerent, certi quod

Digitized by Google

hæc ſibi a DEO ſolennitatis gratia miſſa ſint.

Comperimus etiam hæc, quod quidam ex fratribus, cui deerat humiltiatis & manſuetudinis gratia, popoſcit ab eo, ut peteret a Domino, ut ſibi donaretur hoc munus, orante illo tanta in eum gratia manſuetudinis & humilitatis aduenit, ut omnes fratres ſtuperent de trãquillitate animi eius & modeſtia, in quo prius nihil horum uiderant.

Orta eſt aliquando fames apud Thebaidam. Scientes autem habitatores terræ illius, quod Monachi qui cum Apollonio Domino ſeruiebant, frequenter etiam ſine cibo per Domini gratiam paſcebantur, omnes ſimul cum uxoribus & filijs pergunt ad eum, cibum ſimul benedictionemq; poſcentes. At ille nihil dubitans proferre cœpit ex his quæ ad uſum fratum repoſita erant, & dare ſingulis copioſe. Cum uero tres ſolæ panum ſportæ remanſiſſent, fames autem populum uehementer urgeret, iubet in medium proferre ſportas, quæ ſolæ ſuperfuerant unius diei uictum Monachis prebituræ, & in auditu totius populi, qui famis neceſsitate confluxerat, eleuatis ad Deum oculis manibuſq; ait. Nunquid non ualet manus Domini multiplicare hæc? Sic dicit Spiritus ſanctus. Non deficiet panis in ſportis his, donec ſatiemur omnes de fru-

Panes augentur oratione.

de frugibus nouis. Etiam & plurimi ex his, qui tunc in præſenti fuerant, confirmabant quatuor continuis menſibus, nec ceſſatum eſt unquam erogari panis ex ſportis, neq; deeſſe potuit aliquando.

Similiter autem & alio tempore feciſſe eum de frumenti & olei ſpecie perhibebant. Quibus uirtutibus motus Diabolus dixiſſe ad eum fertur: Nunquid Helias es tu? aut alius aliquis Prophetarum uel Apoſtolorum, quod hæc facere auſus es?
At ille reſpondit ei. Quid enim nonne & Pro- »
phetæ & Apoſtoli homines erant, qui nobis & »
fidem ſuam & gratiam tradiderunt? Aut tunc »
Deus præſens erat, nunc uero abſens eſt? Abſit, »
Deus omnia poteſt, & qui poteſt, ſemper poteſt. »
Si ergo Deus bonus eſt, tu quare malus es? Hæc »
ut ſupra iam diximus a ſenioribus uiris religioſis »
& ſanctis per eum geſta eſſe, fideli narratione comperimus. Et quamuis eorum fidelis ſit habenda relatio, maiorem tamen fidem rerum præſtitit etiam hoc, quod noſipſi oculis noſtris inſpeximus. Plenas enim ſportas panibus deferri uidimus ad uacuas menſas, & cum replerentur panibus menſæ, atq; ad omnem ſatietatem conſumerentur, plenæ nihilominus recolligebantur.

Digitized by Google

Prophetat Apollo.

Aliud quoq; quod apud eum mirum uidimus, non ſilebo. Tres eramus nos fratres qui ad ſanctum Apollonium uenimus, & ecce longe adhuc nobis poſitis ab eius Monaſterio, occurrerunt fratres, qui ab ipſo ante triduum audierant de aduentu noſtro, occurrerunt autem nobis cum Pſalmis, hoc enim moris eſt eis facere in aduentu omnium Monachorum. Et adorantes in facies ſuas uſq; ad terram, oſculabantur nos, atq; oſtendentes nos ſibi inuicem dicebant, Iſti ſunt fratres, de quorum aduentu ante triduum nobis pater Apollonius prædixerat, dicens: Poſt triduum affuturos tres fratres de Ierololymis uenientes. Alij uero ex fratribus præcedebant nos, alij ſequebantur, utraq; tamen turba pſallebat. Vbi autem appropinquare cœpimus, audita uoce Pſalmi etiam ipſe ſanctus procedit in occurſum. Et ut uidit nos, ſtatim prior adorauit uſq; ad terram & ſurgens oſculo nos ſuſcepit. Vbi autem ingreſſi ſumus Monaſterium, oratione prius, ut moris eſt, data, pedes noſtros proprijs manibus lauit, & cetera quæ ad requiem corporis pertinent, adimpleuit. Hæc autem ita facere ei mos erat omnibus aduentantibus.

Obſerua ueterem morem Monachorum.

Illud quoq; moris erat apud eum, ut fratres

qui

Digitized by Google

qui cum ipſo erant, non prius cibum ſumerent, quã communionem Dominicam perciperent, circa horam diei nonam, & poſt hoc interdum ſic uſq; ad ueſperã permanebant, dum uerbum DEI audientes de mandatis Domini ad implendis ſine intermiſsione docebantur. Poſt haec iam cibo ſumpto alij ipſorum ad heremum ſecedebant per totam noctem ſcripturas diuinas memoria recolentes, alij in eodem loco ad quem conuenerant, permanebant, & uſq; ad lucem in Hymnis & laudibus Dei peruigiles durabant, ſicut & ego ipſe præſens uidi. Aliquanti uero ex ipſis circa horam nonam, cum deſcendiſſent de monte, percepta Dei gratia, ſtatim deſcendebant, ſolo hoc ſpiritali cibo contenti & hoc faciebant per plurimos dies.

Supra modum autem leticia & gaudium inerat eis, & tanta exultatio, quanta haberi ab ullo hominum non poſsit in terris. Nullus in eis triſtis omnino inueniebatur, ſed & ſi aliquis uiſus fuiſſet aliquantulum meſtior, ſtatim pater Apollonius cauſam meſticiæ perquirebat. Frequenter autem etiam ſi aliquis occultare uoluiſſet, ipſe enunciabat quid lateret in corde, ita ut is qui patiebatur agnoſceret. Monebat ergo eos dicens, non oportere

Contra Hypocriſin.

 portere

portere prorſus ineſſe triſticiam his quibus ſalus in Deo eſt, & ſpes in regno coelorum. Triſtentur aiebat gentiles, & lugeant Iudæi, plangant ſine ceſſatione peccatores, iuſti uero letentur. Nam ſi illi qui terrena diligunt, ſuper fragilibus & caducis rebus letantur, nos qui tantæ gloriæ ſpem & æternitatis habemus expectationem, cur non omni exultatione letemur? Aut non & Apoſtolus nos ita monet dicens, Semper gaudete, ſine intermiſsione orate, in omnibus gratias agite? Sed quis poſsit doctrinæ eius & uerborum gratiam ſufficienter exprimere, unde ſilere de his melius cenſeo, quam parum indigne proloqui.

Chriſtianis Letandum.

Multa enim nobis etiam ſecretius de ratione abſtinentiæ & conuerſationis integritate, multa & de hoſpitalitatis ſtudio differebat, & præcipiebat attentius, ut aduentantes fratres quaſi Domini ſuſcipiamus aduentum, Nam & adorari fratres aduenientes propterea inquit traditio noſtri habet, ut certum ſit in aduentu eorum aduentum Chriſti haberi. Sic enim & Abraham ſuſcepit eos qui homines quidem uidebantur, Dominus autem in eis intelligebatur. Interdum autem etiam contra uoluntatem cogere debemus ad cor-

Hoſpitalitatis commendatio.

Digitized by Google

poradem requiem fratres ſicut ſancti Loth exempla nos edocent, qui Angelos ui compulſos, ad domus ſuæ adduxit hoſpicium. Sed & hoc monebat ut ſi fieri poſsit, quotidie Monachi communicarent myſterijs Chriſti, ne forte qui ſe longe facit ab his longe fiat a Deo, qui autem frequentius hæc ſuſcipit, frequentius ipſum uideatur ſuſcipere Saluatorem, quia & ita ipſe ſaluator dicit: Qui manducat carnem meam & bibit ſanguinem meum, in me manet et ego in eo. Sed & ipſa commemoratio Dominicæ paſsionis cum aſsidue fit a Monachis, plurimum utilitatis eis confert ad exemplum patientiæ. Sed & commonitio datur per hæc, ut ſtudeat unuſquiſq; ita ſemper paratus inueniri, ne indignus Dominicis myſterijs habeatur. Addebat autem his quod etiam remiſsio peccatorum, per hæc credentibus detur.

Comu Domini frequenter utendum.

Ieiunia ſane legitima, id eſt quartam & ſextam feriam monebat non eſſe ſoluenda niſi grandis aliqua neceſsitas fieret, quia quarta feria Iudas de traditione Domini cogitauerat, & ſexta feria crucifixus ſit ſaluator. Videbitur ergo qui in his diebus ſine aliqua neceſsitate ſoluit ſtatuta ieiunia, uel cum tradente tradere Saluatorem, uel cum Crucifigentibus, Crucifigere.

Ieiunia qualia.

Dicebat

Dicebat ergo, ut ſi forte in diebus predictis ſuper ueniret aliquis fratrum, ſiquidem ante horam nonam laboris cauſa uelit reficere, ponendam ei eſſe menſam ſoli, quod ſi nolit, non eſſe cogendum, communis nanq; huius obſeruantiæ traditio eſt. Culpabat ſane eos ualde, qui uel comam capitis nutriunt, uel ferrum in collo circumferunt, uel aliquid tale, quod ad oſtenſionem hominum fieri uideatur, gerunt. Certum eſt enim inquit, quod iſti ab hominibus laudem querant, & oſtentationis cauſa hæc faciant, cum mandatum ſit etiam ieiunia ipſa in oculto eſſe celebranda, ut DEO ſoli ſint cognita qui uidet quod in oculto fit, & reddat palam. Sed, ut uidetur iſti non ſunt contenti eius teſtimonio & remuneratione, qui uidet in occulto, ſed manifeſtari apud homines ſe uolunt. Omnis ergo abſtinentiæ ratio in occulto habenda eſt, ut & corpus ieiunijs fatigetur, & tamen non apud homines iactantia, ſed apud Deum retributio quæratur.

Contra oſtentationem.

Hæc & multa alia nobis de conuerſatione Monachorũ, per totam diſſerens ſeptimanam dierum, et fidem doctrinæ geſtorum ſuorum auctoritate confirmans, ubi proficiſci cœpimus, producens nos aliquantulum, monebat dicens: Ante

omnia

Digitized by Google

omnia pacem habetote, inter uos, & nolite ab inuicem ſeparari. Tunc conuerſus ad fratres, qui ſimul cum eo producentes nos aderant, Quis, inquit, ueſtrum, fratres, promptus eſt deducere eos uſq; ad uicina patrum Monaſteria? Et cum penè omnes promptiſsimæ ſemetipſos obtuliſsent, & progredi nobiſcum uellent, ipſe ſanctus pater Apollonius elegit ex omnibus tres, qui & Græcam linguam & Aegÿptiam bene noſsent ut ſicubi neceſſarium fuiſſet, interpretarentur nobis qui & in collocutionibus ſuis ædificare nos poſſent. Mittens ergo eos nobiſcum, præcepit ne prius a nobis diſcederent quam omnes patres, atq; omnia quæ uelimus Monaſteria uideremus, quamuis omnes circuire nemo ſufficiat. Benedicens ergo nos dimiſit, atq; in hæc uerba benedictionem dedit. Benedicat uos Dominus ex Syon, & uideatis quæ bona ſunt Ieruſalem, omnibis diebus uitæ ueſtræ

FINIT uita Beati Apollonij.

DE AMMONE ABbate qui Draconen interfecit & latrones conuertit.

Quæ

Digitized by Google

QVAE AVDIVIMVS DE AMmone quodam ſancto uiro, cuius etiam locum, in quo habitauerat uidimus in deſerto, omittenda non credidi. Igitur cum ad locum eius perueniſſemus, & progrederemur ad partem deſerti, contra meridianum, uidimus per harenam ueſtigia tractus Draconis ingentis, cuius tanta magnitudo apparebat, quaſi trabes aliqua per harenam ducta uideretur. Quod ut uidimus timore ingenti perculſi ſumus. Fratres autem qui nos deducebant, hortabantur nos nihil omnino formidare, ſed magis fiduciam capere, & per ueſtigium ſequi Draconem. Videbitis enim inquiunt, quantum ualet fides, cum a nobis eum uideritis extingui. Multos enim et Dracones et angues & ceraſtes manibus noſtris peremimus, ſic enim ſcriptũ legimus; quia credentibus in ſe, concedit ſaluator calcare ſuper ſerpentes & Scorpiones, & ſuper omnem uirtutem inimici. Sed illis hæc dicentibus, nos præ infidelitatis fragilitate, magis, magiſq; metuebamus & rogabamus eos, ne uelint ſequi Draconis ueſtigia, ſed potius ut recto itinere pergeremus. Vnus tamen ex ipſis alacritate impatiens, inſecutus eſt Draconem. Et cum non longe inueniſſet eius ſpeluncam, clamabat ad nos, ut iremus ad eum,

Draco ingentis magnitudinis

Credentibus omnia poßibilia.

& ui-

ut uideremus exitum rei. Quidam tamen ex fratribus occurrens nobis, qui in uicino habebat Monaſterium, prohibuit nos ire. Dicens ingentis eſſe magnitudinis beſtiam, nec poſſe nos ipſum ſaltem uiſum eius aſpectumq; tolerare, precipue quia nihil tale in uſu habuerimus uidendi. Semetipſum uero fatebatur frequenter uidiſſe ipſam beſtiam, cuius uaſtitas quidem incredibilis, longitudo uero diſtendebatur in quindecim cubitis. Cumq; nos ad locum dehortatus eſſet accedere, ipſe properans, fratrem, qui illic nos hortabatur, paratus ad periemendam beſtiam, abſtraxit, ſecumq; reuocauit, et nolentem diſcedere, niſi extingueret eam, multa prece eum deflexit. Qui cum ueniſſet ad nos, ignauiam noſtram infidelitatemq; redarguit.

Peruenientes autem nos ad cellulam fratris illius, qui nos rogauerat, cum omni gratia ab eo ſuſcepti, requieuimus. Ille ergo narrabat nobis, quod in illo loco ubi ipſe commanebat, fuiſſet quidam uir ſanctus, cuius ipſe eſſet diſcipulus, Ammon nomine, per quem plurimas uirtutes fecerit Dominus. Inter cetera igitur etiam hoc de eo narrabat.

Frequenter

Frequenter inquit, ueniebant ad eum latrones panem, quo ſolo ueſcebatur, auferentes ei, & ſi quid erat quod ad uictum ſuum continentiſsimum repoſitum uidebatur. Cumq; frequenter ab his moleſtiam pateretur, quadam die proceſsit ad heremum, & inde rediens, duos Dracones ingentes ſecum comitari iuſsit, atq; ad oſtium monaſterij ſui manere eis precepit, ingreſſumq; ſeruare. Venientes ex more Latrones. uident qui eſſent cuſtodes in limine. Et ut uiderunt Dracones, exanimes & amentes effecti, obmutuerunt ſtatim & conciderunt. Quod ubi ſenior ſenſit, egreſsus, inuenit eos ſemineces, & accedens atq; erigens eos, increpabat dicens. Cernitis quantum uos diriores eſtis beſtijs? Illę etenim nobis propter Deum obediunt, uos autem nec Deum timetis, nec uitam ſeruorum Dei inquietare erubeſcitis. Veruntamen introducens eos in Monaſterium, poſuit eis menſam, & iubet ut perciperent cibum. Illi uero corde compuncti, & ab omni mentis ſuę immanitate mox conuerſi, multis ſeruis Dei, qui ante hos ſeruire DEO cœperunt, breui meliores fiunt. In tantum enim per pœnitentiam profecerunt, ut poſt non multum temporis, etiam ipſi eadem facerent ſigna eaſdem uirtutes.

Dracones parent Ammoni.

Latrones conuerſi.

Alio

ALIO PRAETEREA TEMPOre, immaniſsimo quodam Dracone, uicinas uaſtante regiones, & plurimos perimente, uenerunt habitatores loci illius ad ſupradictum patrem, rogantes eum, ut in regionibus ſuis perimeret beſtiam. Simul etiam, ut ad miſericordiam flecterent ſenem, puerum quendam paſtoris filium ſecum deferunt, qui ſolo uiſu Draconis exterritus, mente exciderat, & à flatu ſolo beſtiæ, exanimis portabatur ac turgens. Tunc ille puerum quidem perungens oleo, reſtituit ſanum. Semetipſum uero ad necem Draconis inſtigans, illis interim, quaſi, qui nihil eos poſſet iuuare, promittere nihil uoluit. Mature autem ſurgens abijt ad digreſſus beſtiæ, & figens genua ſua in terram deprecatus eſt Deum. Tunc beſtia cum ingenti impetu uenire ſuper eum cœpit, teterrimis flatibus ac ſibilis, ſtridoribusq; premiſsis. At ille nihil horum metuens, conuerſus ad Draconem dicit, perimat te Chriſtus filius Dei, qui perempturus eſt cetum magnum. Et ubi hæc ſenior dixit, ſtatim diriſsimus Draco omne ſimul cum ſpiritu euomens uenenum, diſruptus crepuit medius. Cum autem conueniſſent finitimi habitatores, & facti Draconis miraculo obſtupeſcerent, fœtoris uehementiam non ferentes, con-

Draco ab Ammone ſola oratione et uerbo occiſus

gregauerunt ſuper eum, harenæ moles immenſas, aſtante tamen ibidem patre Ammone, quia nec ſic quidem, cum mortua fuiſſet beſtia, ſine illo appropinquare ei audebant.

DE SANCTO COPRETE Presbytero & hæremita.

ERAT QVIDAM PATER IN ipſa heremo, habens Monaſterium, Copres nomine, uir ſanctus annorum circiter octoginta, et ipſe multas uirtutes faciens, languores curans, & efficiens ſanitates, ſed & demones fugans, & multa mirabilia faciens. Ex quibus nonnulla etiam in noſtri præſentia effecit. Is ergo cum uidiſſet nos, & oſculo ſalutaſſet, atq; ex more poſt orationem etiam pedes lauiſſet, requirebat a nobis quæ gererentur in ſeculo. Nos autem rogabamus eum, ut ipſe magis nobis de ſuis geſtis aliqua narraret, ex quibus actibus, quibuſue meritis Dominus ei tantam gratiam contuliſſet, exponeret. At ille nihil dedignatus eſt, & ſuæ uitæ, & priorum ſuorum, narrare nobis ordinem cœpit, quos tamen longe illuſtriores fuiſſe perhibebat, ſeq; ipſorum parua uix exempla ſectari. Dicebat ergo: Nihil magni

magni eſt o filioli, quod in nobis uidetis ad compa-
rationem ſanctorum patrum.

Erat enim quidam ante nos uir nobiliſsimus pater nomine Mucius. Hic fuit primus in hoc loco Monachus, et in omni hac heremo, uiam ſalutis omnibus nobis primus oſtendit. Hic autem primo gentilis fuit, Latronum maximus et ſepulchrorum uiolator, atq; in omnibus flagitijs nominatiſsimus, ad quem tali ex modo occaſio ſalutis aduenit.

Nocte quadam ad domum cuiuſdam uirginis Deo conſecratæ, expoliandi gratia perexit, cumq; machinis quibuſdam, quæ huiuſmodi artificibus notæ ſunt, domus eius tecta conſcēdiſſet, quærensqua-li arte, uel quo aditu ad penetralia eius irreperet, difficultate perpetrandi operis innexus, plurimum noctis tempus in tectis poſitus, ſine ullo tranſegit effectu. Poſt multos uero animi conatus fruſtra adhibitos, ueluti feſſus ſomno opprimitur, et per uiſum aſsiſtere ſibi uidet quendam regio habitu fulgentem, & dicentem, Deſine iam ab his flagitijs, et ab effuſione humani ſanguinis ceſſa, atq; ab execrabilibus furtis, ad laborem religioſum conuertere uigiliarum, et ſuſcipe cœleſtem, Angelicamq; militiam, atq; ex hoc iam animi uirtutibus uiue & ego te huius militiæ ducem atq; principem faciam

At ille cum gratanter quæ ſibi offerebantur, au-
diſſet, oſtenditur ei exercitus Monachorum, &
Principatum tenere ſuper eos iubetur. In his eui-
gilans aſtantem uidit ſibi uirginem & requiren-
tem quis aut unde, uel cur illic adeſſet. At ille quaſi
amens effectus, nihil ei reſpondit, ſed tantum, ut
Eccleſiam ſibi oſtenderet, rogat. Illa uero cum
intellexiſſet eſſe in re aliquid operis diuini, ho-
minem perducit ad Eccleſiam, ac presbyteris offert.
Ad quorum ille ueſtigia proruens, orabat Chri-
ſtianum ſe fieri, & locum ſibi pœnitentiæ dari.
Presbyteri uero, qui cognouerant uirum hunc,
omnium eſſe ſcelerum auctorem, mirantur ſi hæc
uera loqueretur, Et cum perſeuerantia ſui fidem rei
feciſſet, monent eum, ut ſi hæc uellet, illa penitus
omitteret. Dehinc cum religionis initia ſuſcepiſ-
ſet, orat ſibi præcepta dari, quibus uiam ſalutis de-
beret incedere. At illi tres ei primi Pſalmi uerſi-
culos tradunt. Quibus ille diligenter conſideratis,
ſufficere ſibi ait eos ad uiam ſalutis, & conſcien-
tiam pietatis. Tribuſq; diebus permanens apud
eos, ad hæremum proficiſcitur, ubi plurimo tem-
pore demoratus, & die ac nocte in oratione cum
lachrymis perdurans, cibum ex radicibus accipi-
ebat herbarum.

Regreſſus

Regreſſus autem ad Eccleſiam, tres uerſiculos pſalmi, quos a Presbyteris perceperat, non ſolum uerbis, ſed & rebus atq; operibus reddidit. Presbyteri uero mirabantur quod ſubito conuerſus acerrimam ſtatim inierit abſtinentiam & inſtruentes eum plenius ex diuinis ſcripturis, hortabantur ſecum demorari. At ille ne uideretur eſſe inobediens, unam apud eos exigens ſeptimanam, rurſus pergit ad heremum, atq; ibi continuo per ſeptem annos in omni abſtinentia degens, plenitudinem gratiæ conſequitur a Deo, ita ut penè omnes ſcripturas memoriter teneret. Panem uero, Dominica tantum die ſumebat, & hunc diuinitus delatum. Nam cum oraret, ſurgens ab oratione inueniebat panem poſitum, quem nemo hominum detulerat. Hunc ubi cum gratiarum actione ſumpſiſſet, ſufficiebat ei uſq; ad alteram Dominicam diem.

Poſt multum uero temporis, iterum regreſſus ex deſerto, exemplo abſtinentiæ ſuæ quam plurimos ad imitationem ſui inuitauit, inter quos acceßit ad eum adoleſcens quidam, cupiens eius eſſe diſcipulus. Cui ille, cum habitum Monachorum, hoc eſt, leuitinam & cuculam ac melotem, quæ eſt caprina pellis, impoſuiſſet, docere eum de cæteris.

ris Monachorum inſtitutionibus cœpit,

Multa ſane cum ſolicitudine curabat, ſicubi Chriſtianorum quis fuiſſet defunctus, ut ſepeliret eum. Quem cum uidiſſet adoleſcens ille diſcipulus ſuus ſumma cum diligentia mortuis indumenta aptantem, dicit ad eum. Pater, uellem ut & me mortuum ita indueres ac ſepelires, At ille. Ita inquit, faciam, & tam copioſe te induam, donec dicas, ſufficit. Poſt non multum uero temporis, defunctus eſt adoleſcens, & prędictus ſermo completur, cum enim plurima ei circumdediſſet indumenta, ait ad eum coram omnibus. Sufficiunt tibi hęc ad ſepulturam filiole, an adhuc uis ut aliquid addamus? Tunc defunctus, uocem cunctis audientibus emiſit, obuelata iam facie uultuq; conſtricto et dixit: Sufficit pater, impleſti quod promiſeras, Obſtupuerunt autem qui pręſentes aderant, et admirati ſunt ualde, ſuper tam mirabili facto eius. At ille ſepulto adoleſcente continuo ad hęremum rediјt, ſummo ſtudio iactantiam declinans.

Defunctus loquitur.

Quodam autem tempore iterum de hęremo uenit, ad uiſitandos fratres, quos ipſe inſtituerat, & cum quidam ex his in extremis ageret, reuelatum eſt ei a Domino, quod eſſet moriturus. Hora autem

autem iam erat ad ueſperam declinans. Feſtinabat ergo, ut eum uidere poſſet. Vicus autem, ubi decumbebat æger, longo adhuc aberat ſpacio, & nolens noctu introire uicum, ſimul et ſaluatoris ſermonem intra ſemetipſum meditans, quo dixit, ambulate dum lucem habetis in uobis, & qui ambulat in luce, non offendit. Cum uideret iam Solem dimergi, ait ad eum. In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſta pauliſper in itinere tuo, & expecta me, donec ad uicum perueniam. At ille cum aliqua iam mergi cœpiſſet ex parte, reſtitit nec prius occubuit, quam homo DEI perueniret ad uicum. Hoc autem manifeſtum factum eſt hominibus illis, qui in eodem uico habitabant. Stantes enim & intuentes moras ſolis in occaſum, mirabantur omnes, quid ſibi uellet hoc, quod tot horis in occaſum ſuum non deſcenderat Sol. Videntes autem patrem Mucium de hæremo uenientem, quærebant ab eo, quid hoc eſſet ſigni, quod oſtenderat Sol. At ille reſpondit eis. Non meminiſtis uocem Domini et ſaluatoris noſtri dicentem, ſi habueritis fidem ſicut granum ſinapis, maiora horum ſigna facietis? at illi cum intellexiſſent ad eius fidem, ſolem ſtetiſſe, timore magno exterriti ſunt, plurimiq; ex eis iunxerunt ſe ei diſcipulos, et ſequi eum cœperũt.

Sol ſtetit ad preces Mucij.

Cum autem ingreſſus fuiſſet domum illius fratris pro quo feſtinauerat, & inueniſſet eum iam defunctum, oratione facta accedens ad lectum, oſculatus eſt eum, & ait. Quid magis deſideras habes frater abire & eſſe cum Chriſto, an permanere in carne? Tunc ille recuperato ſpiritu paululum reſidens, ait ad eum. Quid me reuocas pater? Melius eſt mihi abire, & eſſe cum Chriſto, permanere autem in carne mihi neceſſarium non eſt. Cui pater Mucius. Dormi ergo, inquit, in pace fili, & ora pro me. At ille continuo reclinans ſe in lecto dormiuit. Hi autem qui aderant obſtupuerunt, dicentes. Vere DEI homo eſt hic. Tunc ille induit adoleſcentem ut ſibi moris erat ſatis decore, & totam noctem Pſalmis hymniſq; peruigilem ducens, honeſte iuuenem tradidit ſepulturæ.

Exemplũ reſurrectionis mortuorum

Alium autem fratrem, cum uiſitaſſet decumbentem, ubi uidit eum quietem mortis difficulter accipere, & grauiter conſcientiæ ſuæ metu redargui, ait ad eum. Cur imparatus es fili ad pro-
„ fectionem tuam? Accuſatrix, ut uideo, ignauiæ
„ tuæ tecum pergit conſcientia. Tunc ille exorabat eum dicens, Obſecro te, intercede pro me ad Deum, ut mihi parui temporis ſpacium largiatur,

quo

quo poſsim emendare uitam meam. At ille, Nunc inquit, ſpacium pœnitentiæ requiris, ubi uitæ tempus impleſti: Quid faciebas in omni hoc uitæ tuæ tempore, Non potuiſti uulnera tua curare? Quin imo & recentiora ſemper addebas. At ille cum permaneret exorans, ait ad eum ſenex: Si ultra non addas malis tuis mala, orabimus pro te Deum. Bonus eſt enim & patiens, & indulget tibi paruum aliquid temporis uitæ, ut omnia debita tua reddas. Et cum poſt hæc oraſſet Deum ſurgens ab oratione, ait ad eum: Ecce tres annos tibi Dominus conceſſit in hac uita, tantum ut ex animo ad pœnitentiam conuertaris, & apprehenſa manu eius, eleuauit eum de lectulo. At ille ſurgens ſine aliqua dilatione, ſecutus eſt eum ad deſertum. Et ubi completi ſunt tres anni, reuocabat eum ad locum, unde eum aſſumpſerat, iam non quaſi hominem, ſed quaſi Angelum, ex homine, Deo conſignans, ita ut omnes mirarentur de conuerſatione eius. Cumq; conueniſſent ad eũ fratres plurimi, ſtatuit eum in medio, atq; ex ipſo materiam ſumens, per totam noctem, doctrinam de fructibus pœnitentiæ & conuerſionis, produxit ad fratres. Ipſo uero ſermonem faciente quaſi dormitare, frater ille cœpit paululum, et continuo in perpetuum qui-

uit. Tunc facta oratione ſuper eum, & omnibus quæ ad ſepulturam pertinent, ex more completis, ad Heremum properanter abſceßit.

Mucius Nilum tranſiuit.

Frequenter autem & Nilum fluuium [illegible] immanem, pedibus tranſiuit, aquam uſq; ad [illegible] habens. Alio quoq; tempore, clauſis oſtijs fratribus[illegible]q; in ſuperioribus ſolarijs ſedentibus, ipſe [illegible]greſſus eſt ad eos, et frequenter ad quemcunq[illegible] cum ire uoluit, quamuis longe poſitum, intra [illegible]mentum temporis, euectus eſt. Nam primo [illegible] tempore conuerſionis ſuæ, cum eſſet in [illegible], & ſeptimanam ieiunaſſet, aiunt occurriſſe ei [illegible]minem in deſerto, habentem panem & aquam, qui & hortatus eſt eum accipere cibum. In alio quoq; tempore, Dæmon aſſiſtens theſauros auri plurimos, quos Pharaonis fuiſſe perhibebat, oſtendit ſub terra dimerſos. Cui reſpondiſſe fertur [illegible] Mucius. Pecunia tua tecum ſit in interitum [illegible] perditionem. Hæc ergo, & his ſimilia plura effecit DEus per eum. Sed et alij nihil ominus fuerunt ante nos multi patres, quibus dignus non [illegible] mundus, ſigna cœleſtia et prodigia facientes. [illegible] ergo miramini, ſi nos parui homines parua facimus, claudos aut cœcos curantes, quod & medici ex arte facere poſſunt.

Et cum hæc nobis Copres ſenior enarraret, unus ex fratribus noſtris, quaſi incredulitate eorum, quæ dicebantur tædere cœpit, & præ tædio dormitare. Cumq; ſomno fuiſſet oppreſſus, uidit per uiſum Librum aureis literis ſcriptum, in manibus ſenis Copretis, ex quo narratio eius deduci uidebatur, & aſsiſtentem quendam clariſsimi aſpectus uirum, canicie uenerandum, comminatione ſibi magna dicentem. Cur non audis attente quæ recitantur, ſed incredulus dormitas? At ille conturbatus, euigilat, & ſtatim nobis ſecretius latino ſermone, quæ uiderat, enarrabat.

INter hæc autem uidimus ruſticanum quendam acceſiſſe ad oſtium ſenis, habentem uas harena plenum, & expectantem, donec ſenex ſermonem ſuæ narrationis expleret. Nos autem uidentes eum, interrogauimus ſeniorem, quid ſibi uellet ruſticanus iſte ſtans, et harenam tenens in uaſe. Reſpondit ad nos ſenior dicens: Non quidem oportebat me, o filioli, hoc uobis prodere, ne gloriari uideamur, & merces laboris pereat, tamen pro ædificatione ueſtra & utilitate, qui tam longo itinere ueniſtis ad me, non patiar etiã hoc abſcondi a uobis, ſed enarro opera Domini, quæ dignatus eſt implere per nos. Terra regionis huius, quæ in uicino nobis poſita colitur, ſterilis ualde & infru-

ctuoſa fuit, ita ut ſi quando ſemina ex neceſſitate
ſuſcepit, duplicata uix redderet. Vermes enim qui-
dam naſcebantur in ipſis germinum culmis & aſ-
cendentes ſegetem ſuccidebant : Erant autem a-
gricolæ loci ipſius gentiles. Hos cum docuiſſem in
Domino credere, & fidem CHRISTI recipere,
Chriſtiani iam facti, ueniunt ad nos, & rogant,
ut oremus Dominum pro ſegetibus ipſorum. Et
cum diceremus eis nos quidem oraturos, ſed fidem
Fides re- ipſorum requiri apud DEVM, qui hoc percipere
quiritur. merentur. illi ex harena hac quæ calcatur a nobis
ſinus ſuos replentes, offerunt nobis rogantes, ut
in nomine Domini benediceremus. Et ego ad eos
ſecundum fidem, inquam, ueſtram fiat nobis. Tunc
illi aufferentes harenam ſecum, miſcent ſeminibus
quæ ſeminaturi erant, & ſpargunt per agros, &
tantum fructum ex eo colligunt, quantum nulla
uſquam potuit Aegypti terra colligere : Ex eo er-
go conſuetudo eſt eis, bis per annos ſingulos uenire
ad nos, & eadem expectare a nobis.

SED ET ILLVD NON CELABO
uos, quod mihi Deus ad gloriam nominis ſui
præſtitit. Deſcenderam aliquando ad ciuitatem &
inueni ibi uirum quendam Doctorem Manicheo-

rum, ſeducentem populos, cum hoc habui conſli-ctum ſermonis. Sed quia erat uerſutus nimis, & concludere eum uerbis non poteram, ueritus ne auditorum turbæ lederentur, ſi ille quaſi ſuperior abſceßiſſet in uerbis, dixi. Accendite ignem plurimum in medio plateæ, et ambo intremus in flammam, ſiquis noſtrum ex ea non fuerit aduſtus, huius uera fides eſſe credatur. Quod cum dixiſſem, ualde placuit populo, & continuo ignis accenditur plurimus. Tunc ego apprehendens eum, cœpi mecum pertrahere ad ignem. Et ille, non ita, inquit, ſed unusquiſq; noſtrum ſingulariter ingrediatur. Primus tamen tu debes intrare, qui hoc propoſuiſti. Et ego in nomine Chriſti conſignans memetipſum ingreſſus ſum ignem. Flamma uero huc illucq; diuidi, ac diſpergi, & refugere penitus a me cœpit. Steti in medio ignis dimidia fere hora, & in nomine Domini, in nullo penitus læſus ſum. Videntes autem populi cum ingenti admiratione acclamauerunt, & benedixerunt Deum dicentes: Mirabilis DEVS in ſanctis ſuis. Cœperunt autem urgere etiam Manichæum, ut introiret in ignem At ille reluctari cœpit & ſubtrahere ſe. Tunc comprehendentes eum turbæ inieceerunt in medium ignis, & ſtatim circumdans eum flamma atq;

Copres per ignem Chriſti fidem probat contra Manichæum.

aduren

ꝏdurens ſemiuſtum reddidit. Et illam quidem cum dedecore ex urbe populus eiecit, clamans & dicens, uiuus ardeat ſeductor. Me uero aſſumentes ſecum & benedicentes Dominum, ad Eccleſiam perducunt.

ALio quoq; tempore, dum tranſirem iuxta templum quoddam, uidi ibi ſacrificare gentiles, & aio ad eos, Cur uos, cum ſitis homines rationales immolatis mutis et inſenſibilibus ſimulacbris? Nonne enim uos multo magis ſine ſenſu eſtis, quam illi, quibus immolatis? Ad hunc ſermonem Dominus aperuit eis intellectum, et relinquentes errorem ſuum, quem agebant, ſecuti ſunt me, & crediderunt ſaluatori noſtro DEO.

FVit mihi aliquando hortulus Monaſterio uicinus, in quo propter aduentantes fratres olera colere uidebamur. Quidam autem gentilis ingreſſus eſt nocte, & furatus eſt olera. Quæ cum pertuliſſet ad domum ſuam, igni appoſuit ut coqueret. Cunq; tribus horis continuis ingenti igne ſuggeſto, neq; feruere neq; molliri aut calefieri aliquatenus potuiſſent, ſed permanſiſſent eadem uiriditate, qua in ollam miſſa ſunt, & neq; aqua quidem ipſa uel leuiter calefieri potuiſſent, in ſemetipſum regreſſus ille qui furatus eſt, erepta rurſus

ſus de ſoco olera reportabat ad nos, & proſternens ſe ante pedes noſtros, rogare cœpit, ut peccati ſui ueniam mereretur, et fieret Chriſtianus, quod & impetrauit. Accidit autem eadem die hoſpites uenire ad nos plurimos fratrum, quibus opportune olera ipſa parata ſunt. Gratias ergo referentes Domino pro mirabilibus ſuis duplicem læticiam geſſimus, & pro ſalute hominis et pro beneficijs diuinis.

DE S. PAPHNVTIO.

VIDIMVS ET ALIVD MONAſterium ſancti Paphnucij hominis DEI, qui nominatiſſimus in illis locis Anachorites, & ultimi habitator fuerat deſerti, in regionibus Eracleos, ſplendidæ urbis apud Thebaidam. De hoc ergo fideliſſima patrum narratione comperimus, quod cum fuiſſet uitæ Angelicæ, quodam tempore orauerit ad Deum, ut ſibi oſtenderet, cui ſanctorum ſimilis haberetur: Aſſiſtens uero Angelus Dei reſpondit ei, quod ſimilis eſſet Symphoniaco cuidam, qui in uico illo cantandi arte uictum quæreret. Tunc ille obſtupefactus nouitate reſponſi, cum omni properatione pergens ad uicum requirit hominem

Contra præſumptionem & confidentiam operum.

hominem. Et cum inueniſſet, ſtudioſiſſime percun-
ctabatur ab eo, quid nam ſancti & religioſi ope-
ris geſtum ſit ei, omneſq; actus eius curioſius diſ-
cutit. At ille reſpondit, quod res erat, ſe eſſe in-
digniſſimæ uitæ hominem peccatorem, atq; ante
non multum temporis ex Latrone in iſtud, quod
nunc exercere uideretur fœdum artificium deuolu-
tum. Paphnucius eo magis inſtabat requirens, ſi
quid ei forte uel inter latrocinia pij operis fuiſſet
admiſſum, Nihil inquit mihi conſcius ſum boni,
Hoc tamen ſcio quod cum inter latrones eſſem,
capta eſt aliquando a nobis uirgo Deo conſecrata,
huius cum cæteri collegæ mei Latrones, cuperent
eripere pudorem, obieci me medium, & eripui e-
am de contaminatione latronum, & nocte dedu-
cens eam uſq; ad uicum domui ſuæ reſtitui inta-
ctam. Alio quoq; tempore inueni mulierem hone-
ſtæ formæ in hæremo oberrantem, Hæc cum in-
terrogaretur a me, uel cur, aut quomodo in hæc
loca deueniſſet, reſpondit, Nihil me interroges,
infœliciſſimam mulierem, nec cauſas requiras, ſed
ſi ancillam placet habere, abducito, quo uis. Mihi
enim infœlici, eſt maritus, qui debiti fiſcalis gra-
tia ſæpe ſuſpenſus, & flagellatus, ac pœnis omni-
bus cruciatus, ſeruatur in carcere, nec aliam ob
cauſam

cauſam producitur, niſi ut tormenta patiatur.

Tres autem nobis filij fuerunt, qui pro eiuſdem iam debiti neceſsitate diſtracti ſunt. Ego quoq; miſerrima, quia ad ſimiles pœnas inquiror, de loco ad locum fugitans, inedia miſeriaq; confecta, per hæc nunc latitans oberro loca, triduum hoc ſine cibo iam ducens. Ego ubi hæc audiui, miſeratus adduxi eam ad ſpeluncam, & reficiens animam eius fame collapſam, dedi etiam trecentos ei ſolidos, pro quibus ſe ac maritum & filios, non ſolum ſeruituti, ſed & ſupplicijs aſſerebat obnoxios, & reuocatam eam ad ciuitatem omnes eos data pecunia liberaui. Hoc ſolum ſcio me feciſſe in latrocinio meo. Tunc Pater Paphnucius, Ego inquit, nihil tale feci, tamen credo etiam ad te perueniſſe quod celebre Paphnucij nomen inter Monachos habeatur. Fuit enim mihi non mediocris ſtudij, ut uitam meam in huiuſmodi excolerem diſciplinis. Deus igitur de te mihi reuelauit, quia nihil minus apud ipſum meriti habeas quam ego.

Poſteaquam autem Paphnucius acrioribus ſemetipſum ſtudijs, quam prius exercuerat agens, iterum Domino ſupplicabat, ut ſibi oſtenderet quis ei eſſet ſimilis ſuper terram: Fit ergo uox ad eum dicens, Similem te eſſe noſce primario uici huius,

qui eſt in proximo. Quibus auditis, Paphnucius ſine mora ad eũ properans, pulſat ad oſtiũ domus eius. Ille uero, cui moris erat ſuſcipere hoſpites, occurrit ei, atq; introduxit in domum ſuam, lauans quoque pedes eius, appoſuit menſam, egitq; conuiuium, inter epulas uero percunctari Paphnucius cœpit ab hoſpite, qui actus eius, quod ſtudium, cuiuſ operis haberet exercitia. Ille uero cum de ſe humilia reſponderet, & latere in bonis quam publicari mallet, perurgebat Paphnucius dicens, reuelatum ſibi eſſe a Domino, quod dignus eſſet conſortio Monachorum. At ille ergo magis humiliora de ſe ipſo ſentiens, aiebat, Ego quidem in nullo mihi boni alicuius ſum conſcius. Verum, quia uerbum Domini factum eſt ad te, eum quem nihil latet celare non poſſum. Hæc ergo quæ mihi in medio multorum poſito in uſu ſunt, loquar. Triginta iam completi ſunt anni, quod continentiæ conſenſum habere me cum coniuge mea, nullus agnouit. Suſcepi autem ex ea tres filios, horum enim cauſa ſolummodo cognita eſt mihi uxor, nec præter eam alia, nec ipſa ultra iam cognita. Suſcipere hoſpites nunquam ceſſaui, ſed ita ut neminem ante me paterer aduenienti occurrere peregrino. Non dimiſi unquam de domo mea hoſpitem ſine uiatico, pauperem nullum

me despexi, ſed quæ neceſſaria fuerant præbui. Si Opera no-
n iudicio ſedi, nec filij mei perſonam contra iuſti- cationis
iam accepi. Alieni laboris fructus, nunquam in- plurimum
troierunt in domum meam. Litem ſi uidi nunquam accepta,
preterij, donec reconciliarem diſſidentes ad pa- Deo.
cem. Nemo unquam deprehendit in culpa famulos
meos, nunquam greges mei leſerũt fruges alienas.
Volentes ſeminare in rure meo, nunquam prohi-
bui, nec uberiora mihi noualia elegi, & ſteriliora
illis dereliqui. Quantum in me fuit, nunquam per-
miſi ut potentior infirmum premeret. Semper ſtu-
dui in uita mea, ut neminem contriſtarem. Iudici-
um ſi fuit apud me, neminem condemnaui, & diſ-
ſidentes reuocare in concordiam ſtudij. Hæc inte-
rim mihi uitæ inſtitutio, Deo donante, hactenus
fuit.

Audiens autem hæc beatus Paphnucius, ca-
put eius exoſculans, benedixit eum & dixit: Be-
nedicat te Dominus ex Syon, & uideas quæ bona
ſunt Ieruſalem omnibus diebus uitæ tuæ.

TErtio igitur Paphnucius ſemetipſum maio-
ribus exercitijs dedit, exiguos priores de-
putãs labores, quibus cõferri potuerit his qui ſeculi
uidebantur actibus occupari, hoc enim ſibi dicebat.

Si iſti qui ſunt in ſeculo tantum boni operis faciunt, quanto nos ſtudere debemus plus uel amplius in abſtinentiæ labore eos antecedere. Tunc autem Paphnucius perſiſtebat in ieiunijs & orationibus, ſemetipſum ad maiora & perfectiora extendens, & rurſus orabat Dominum, ut ſibi oſtenderet, cui ſimilis haberetur inter homines. Rurſus ei uox diuina reſpondit, dicens: Similis es negociatori, quem uideris ad te uenientem, ſed exurge uelociter & occurre ei, adeſt enim uir cui te ſimilem iudicaui. Et Paphnucius ſine mora deſcendens occurrit cuidam negociatori Alexandrino, uiginti milibus ſolidorum merces tribus nauibus deferenti ex Thebaida, & quoniam erat religioſus & bonorum operum ſtudium gerens, decem leguminum ſaccos pueris ſuis impoſito ad Monaſterium DEI homines deferebat, hæc ei cauſa adeundi Paphnucium fuit.

Negociator.

Ceterum cum quidam Presbyteri ad eum uiſitandum ueniſſent, omnia eis quæ ſibi Dominus reuelauerat nota fecit, dicens ad eos: Nullum in hoc ſeculo debere deſpici, etiam ſi latro ſit aliquis, aut in ſcena poſitus etiam ſi cultum ruris exerceat, & coniugio uideatur aſtrictus, etiam ſi negociator dicatur & mercimonijs inſeruiat, tamen in omni ordine, humanæ uitæ, ſunt animæ, DEO placentes

Contra uitam Monaſticam.

Digitized by Google

placentes, et habentes actus aliquos occultos, quibus delectatur Deus, unde conſtat non tantum profeſsionem uitæ aut habitus ſpeciem, Deo eſſe placitam, quantum ſinceritatem atq; affectionem mentis & operum probitatem.

DE SANCTO APOLlonio Monacho & martyre.

FVIT QVIDAM PERSECVTIonis tempore Monachus, nomine Apollonius, Qui cum uitam magnificam egiſſet inter fratres, etiam Diaconus ordinatus eſt. Tempore ergo perſecutionis erat ei ſtudium ſingulos quoſq; circuire fratres, & cohortari eos ad martyrium. Cunq; fuiſſet etiam ipſe comprehenſus, & in carcerem truſus, gentilium plurimi, tanquam inſultaturi ueniebant ad eum, & uerbis blaſphemis & impijs confutabant. Inter quos fuit quidam Philemon nomine Choraula famoſiſsimus et omni populo amabilis. Qui cum multis eum fatigaret iniurijs impium & ſceleſtum & ſeductorem uocans, multorumq; mortalium deceptorem, dignumq; eſſe ab omnibus odio haberi. Cunq; hæc & multa alia

Exemplū Chriſtiāæ conſtātiæ in Cruce & confeſſione.

Choruala.

aduerſum cum grauiora loqueretur, reſpondit ei Apollonius dicens: Miſereatur tibi Deus fili, & nihil tibi horum, quæ locutus es reputet ad peccatum. Hæc cum audiſſet Philemon corde compunctus eſt, uimq; uerborum eius ſupra humanum morem in ſua mente perſenſit, intantum, ut Chriſtianum ſe repente fateretur. Et inde ſtatim peruenit ad tribunal iudicis atq; in conſpectu totius populi proclamans, iniuſte, inquit agis, o Iudex, uiros religioſos & Deo amabiles puniens, nihil enim Chriſtiani uel male faciunt uel docent. At ille hæc audiens, primo quidem putabat impote loci illius hominem ioci aliquid proponere: Sed cum uidiſſet hæc eum ſerio proſequentem, & cum omni conſtantia aſſerentem; inſanis inquit, o Philemon & mente captus es ſubito? At ille. Ego inquit, non inſanio, ſed tu iniuſtiſſimus atq; inſaniſſimus Iudex es, qui tot iuſtos iniuſte perimis uiros. Ego enim Chriſtianus ſum, quod eſt hominum genus optimum. Tunc ille coram populo cœpit eum primo plurimis blandimentis reuocare uelle in id, quod eum nouerat, ſed ubi immobilem uidit, omnia intendit in eum genera tormentorum. Cognito uero, quod ex uerbis Apollonij hæc ei fuerit facta permutatio, correptum etiam Apollonium, grauioribus

Vis orationis.

ribus ſubdidit tormentis, & deceptoris in eum crimen exaggerat. Apollonius uero, utinam inquit, & tu Iudex, & omnes qui aßiſtunt & audiunt me hunc meum quem dicis errorem, deceptionemq; ſequeremini. At ille ubi hæc audiuit, & ipſum & Philemonem ignibus tradi in conſpectu populi iubet. Illi uero poſtquam ingreßi ſunt flammas, beatus Apollonius cunctis audientibus clamat ad Dominum dicens.

Non tradas DOMINE beſtijs animas confitentium tibi, ſed oſtende nobis Domine euidenter ſalutare tuum. Igitur ubi hoc in auditu populi & iudicis, ad Dominum locutus eſt Apollonius, repente nubes repleta rore circumdedit uiros, & flammas accenſi ignis extinxit. Super quo obſtupefacti & Iudex & populus, una uoce omnes clamare cœperunt. Magnus et unus eſt Deus Chriſtianorum ſolus immortalis. Sed hæc cum fuiſſent præfecto Alexandriæ nunciata, ſemetipſo truculentior redditur, et electis quibuſdam de officio crudeliſsimis et ſeuißimis, non tam hominibus quam beſtijs mittit, qui & ipſum iudicem, qui mirabilibus diuinis crediderat, et eos per quos uirtus Dei apparuerat uinctos in Alexãdriam deducerẽt.

Igitur cum adducerentur omnes pariter uincti, aſſuit gratia Dei in uerbo, et cœpit Apollonius eos, qui ſe uinctos ducebant fidem Dei docere. Qui cum Domini miſericordiam credidiſſent, & fidem Dei tota cordis firmitate recepiſſent, ſemetipſos cum his, quos exhibere uenerant uinctos offerunt iudici, & Chriſtianos ſe eſſe pariter profitentur. Quos cum præfectus in fide Dei pertinaces et immobiles peruidiſſet, uniuerſos pariter iubet in profundum maris dimergi, ignorans impius quid ageret. Hoc enim ſanctis non mors ſed Baptiſma fuit.

DE SANCTO MAchario Aegyptio.

NARRABAT AVTEM NOBIS *quidam ex patribus, qui ibi erant, quod locis illis duo Macharij, quaſi duo cœli lumina refulſiſſent, ex quibus unus Aegyptius genere, & diſcipulus beati Antonij fuit, alius Alexandrinus. Quibus ut uocabula nominis, ita, uirtutes animi et cœleſtium gratiarum magnificentia concordabat. Vterq; enim Macharius abſtinentiæ exercitijs & uirtutibus animi æqualiter pollens, hoc ſolo alius præcellens, quod quaſi hæreditatem gratiarum*

ſiarum erǭ virtutem beati Antonij poßidebat. Hunc deniq; ferunt, aliquando cum homicidium in locis vicinis fuiſſet admiſſum, et innocenti cuidam impingeretur crimen admißi, confugiſſe ad eius cellulam, is qui calumniam patiebatur, aſſuiſſe etiam eos qui urgebant, allegantes et dicentes periclitari ſeipſos, niſi comprehenſum legibus traderent homicidam. Hic uero cui crimen impingebatur cum Sacramentis affirmabat, conſcium ſe non eſſe ſanguinis illius. Et cum diu ab utraq; parte certamen haberetur, interrogabat ſanctus Macharius, ubi ſepultus eſſet, qui dicebatur occiſus. Cunq; deſignaſſent locum, cum omnibus qui ad perurgendum hominem uenerant, pergit ad ſepulchrum, atq; ibi fixis genibus inuocato Chriſti nomine, ait ad eos qui aßiſtebant. Nunc Dominus oſtendat, ſi uere reus eſt hic, qui perurgetur a uobis. Et eleuata uoce, ex nomine clamabat defunctum. Cunq; ei uocatus de ſepulchro reſpondiſſet, ait ad eum. Per fidem Chriſti te obteſtor, ut dicas, ſi ab hoc homine qui calumniam patitur occiſus es. Tunc ille de ſepulchro clara uoce reſpondit, dicens, non ſe ab eo eſſe interfectũ. Et cum obſtupefacti omnes decidiſſent in terrã, ac pedibus eius aduoluerentur, rogare cœperunt, ut interrogaret eũ

Miraculũ mortuus loquitur.

Fides reſurrectionis mortuorum.

à quo eſſet occiſus. Tunc ille, hoc, inquit, non interrogabo. Sufficit enim mihi, ut innocens liberetur, non eſt autem meum ut reus prodatur.

Aliud quoq; eius genus miraculi ferebatur. Cuiuſdam e uicino oppido Patrisfamilias, uirgo filia, per fantaſias Magicas, uidebatur hominibus in Equinum animal uerſa, ut putarent Equa eſſe, & non puella. Hanc adduxerunt ad eum. Tunc ille percunctatur. Quid ſibi uellent. Aiunt parentes eius. Equa hæc quam uides oculis tuis, puella uirgo & filia noſtra fuit, ſed homines peſſimi Magicis artibus in animal hoc, quod uides eam uerterunt.

Præſtigium Satanæ, qui falſa ſpecie quaſi puella in Equam mutata ſit illuſit parentibus.

Rogamus ergo, ut ores Dominum, & commutes eam in id, quod fuit. At ille ait. Ego hanc, quam oſtenditis mihi puellam uideo, nihil in ſe pecudis habentem. Hoc autem quod dicitis, non eſt in eius corpore, ſed in oculis intuentium. Fantaſiæ enim Dæmonum ſunt iſtæ, non ueritas rerum. Et cum introduxiſſet eam cum parentibus ſuis intra cellulam, fixis genubus, orare Chriſtum cœpit, ſimulq; et parentes hortabatur ſecum Domino ſupplicare, et poſt hæc perungentes eam oleo in nomine Domini, omni fallacia uiſus expulſa, uirginem uideri omnibus ut etiam ſibi uidebatur, effecit.

Aiebat

AIebant præterea, & aliquando uenisse ad Macharium hæreticum quendam Hieracytam, quod genus Hæreſeos inuenitur apud Aegyptum. Hic cum per multam loquendi artem, plurimos fratrum, qui habitabant in Heremo, conturbaret, auſus eſt etiam coram ipſo fidei ſuæ aſſerere prauitatem. Cui cum reſiſteret ſenior & cõtradiceret, ille uerba ſimplicia argumentis callidis eludebat. Sed cum uideret ſanctus, fidem fratrum periclitari, quid opus eſt, inquit nos uerbis contendere ad ſubuerſionem audientium. Exeamus ad ſepulchra fratrum, qui nos præceſſerunt in Domino, & cui noſtrum conceſſerit Dominus ſuſcitare mortuum de ſepulchro, ſciant omnes, quia illius fides probatur a Deo. Sermo hic omnibus qui aderant fratribus placuit. Proceſſerunt ad ſepulchra, hortatur Macharius Hieracytam ut euocaret mortuum in nomine Domini. At ille. Tu, inquit, qui propoſuiſti prior euoca. Et Macharius proſternens ſe in oratione ante Dominum, ubi ſufficienter orauit eleuatis ſurſum oculis ſuis, ait ad Deum. Tu inquit Domine, quis ex duobus, nobis rectam fidem teneat, oſtende, eleuato mortuo hoc. Et cum hæc dixiſſet fratris cuiuſdam nomen, qui nuper fuerat ſepultus, euocauit, cui ille, cum de tumulo

...us non uerbis ſed uirtute miraculorum ſuſcitans mortuum pugnat contra hæreticum.

respondiſſet

reſpondiſſet, accedentes fratres, continuo quæ ſuꝑ perpoſita erant, auferunt, & eductum eum de ſepulchro, reſolutis faſciolis, quibus conſtrictus erat, exhibuerunt, uiuentem. Hieracyta uero ubi hoc uidit, obſtupefactus in fugam uertitur. Quem fratres quoq; omnes inſequentes, extra terminos terræ illius, exturbauerunt. Multa etiam alia ferebantur de eo, quæ nimis prolixa ſunt ad ſcribendum, ſed ex his paucis etiam cetera eius opera noſcuntur.

DE VIRTVTIBVS alterius Macharij uidelicet Alexandrini.

FVIT QVOQVAE ALIVS Macharius, de quo hoc fertur. Quod quodam tempore noctis, Demon ad oſtium cellulæ eius pulſauit dicens. Surge Abbas Machari, & eamus ad collectam, ubi fratres ad uigilias congregantur. Sed ille, qui gratia Dei repletus, falli non poterat, intellexit Diaboli eſſe fallaciam, & ait, O mendax & ueritatis inimice. Quid enim tibi conſortij

fortij, quid ſocietatis eſt, cum collecta & congregatione ſanctorum? At ille: Latet ergo te inquit o Machari, quod ſine nobis nulla collecta agitur, nullaq; congregatio Monachorum: Veni deniq; & uidebis opera noſtra. Tum ille: Imperet, inquit, tibi Dominus, Dæmon immunde, Et conuerſus ad orationem, petijt a Domino, ut ſibi oſtenderet, ſi hoc uerum eſſet, quod gloriatus eſt Dæmon. Abijt ergo ad collectam, ubi a fratribus uigiliæ celebrabantur, et iterum in oratione Dominum deprecatur, ut ſibi ueritatem uerbi huius oſtendat. Et ecce, uidit per totam Eccleſiam, quaſi paruulos quoſdam pueros Aethiopes tetros diſcurrere, huc atq; illuc, & uelut uolitando deferri. Moris autem eis inibi ſedentibus cunctis, ab uno dici Pſalmum, ceteris uel audientibus uel reſpondentibus. Diſcurrentes ergo illi Aethiopes pueri, ſingulis quibuſq; ſedentibus alludebant, & ſi cui duobus digitulis oculos compreßiſſent, ſtatim dormitabat.

Orationes piorum à Satana impediri.

Si cui uero in os immerſiſſent digitum, oſcitare eum faciebant. Vbi uero poſt Pſalmum ad orandū proceßiſſent fratres, præcurrebant nihilominus ſingulos et ante alium iacentem in oratione quaſi mulierum ſpecie, ferebantur ante alium, quaſi

ædificantes, aut portãtes aliquid, aut diuerſa quæq; agentes apparebant. Et quæcunq; Dæmones quaſi ludendo formaſſent, hæc orantes illi in cordis ſui cogitatione uerſabant. A nonnullis tamen, ubi aliquid horum agere cœpiſſent, quaſi ui quadam repulſi præcipites deijciebantur, ita ut nec ſtare quidem prorſus, aut tranſire iuxta eos auderent, aliis uero etiam infirmis fratribus ſupra ceruices & dorſa ludebant, quia non erant in ſua oratione intenti. Hæc cum uidiſſet ſanctus Macharius ingemuit grauiter et lachrimas profundens ad Dominũ reſpice, ait, Domine, & ne ſileas neq; mitigeris Deus. Exurge ut diſpergantur inimici tui, & fugiant a facie tua, quoniam anima noſtra repleta eſt illuſionibus: Poſt orationem tamen, examinandæ ueritatis gratia ſeorſum euocatis ſingulis quibuſq; fratribus, ante quorum faciem uiderat Dæmones diuerſo habitu, & uarijs imaginibus ludentes, requirit ab eis ſi in oratione uel ædificandi cogitationes habuerit, uel iter agendi uel alia diuerſa, quæ unicuiq; imaginata per Dæmones uiderat, & ſinguli eorum ita confitebantur in corde ſuo fuiſſe ut ille arguebat, & tunc intellectum eſt, quod omnes uanæ et ſuperfluæ cogitationes quas uel pſalmorũ, uel orationum temporum unuſquiſq; conceperit, ex illuſione Dæmonum fiant, ab his autem qui omni tuo

Digitized by Google

ni custodia seruant cor suum, tetri repellunitur Aethiopes. Deo enim coniuncta mens, & in ipsum præcipue tempore orationis intenta, nihil alienum, nihil superfluum recipit.

Aliud quoq; multo terribilius addebat, quod uidiſſet eo tempore, quo fratres accedebant ad Sacramenta. Vbi porrexiſſent ad ſuſcipiendum palmas, in nonnullorum manibus præuenientes Aethiopes, carbones depoſuere, corpus autem, quod tradi manibus ſacerdotis redire uidebatur ad altare, alijs uero extendentibus manus ad altare longe recedere Dæmones, & cum ingenti metu effugere, Angelum enim Domini aſſiſtere uidebat altari, qui cum ſacerdotis manu, ſuam quoq; manum in Sacramentorum diſtributione exponeret. Sed et multa ut diximus, alia de operibus ſancti Macharij Alexandrini mirabilia feruntur, ex quibus nonnulla in xi. Libro Eccleſiaſticæ hiſtoriæ inſerta, qui requiret, inueniet.

Communicantibus ſacramento Altaris adſiſtere Angelos.

DE SANCTO AMMONE primo Nytriæ Monacho.

ADOLESCENS QVIDAM QVI morſu canis rabidi in rabiem uerſus eſt, multis uinctus cathenis ad Abbatem Ammonem deducitur

deducitur, proſequentibus eum, parentibus ſuis & rogantibus pro eo. At ille. Quid, inquit mihi moleſti eſtis o homines? Supra merita mea eſt, quod expetitis, ſed tamen hoc uobis indicare poſſum, quod in manibus ueſtris eſt eius ſanitas. Reddite uiduæ bouem ſuum, quem furati eſtis, & ſanus reddetur uobis filius ueſter. Ac illi extimuerunt quidem ualde, quod ea quæ in ſecreto geſta ſunt, non latuerunt hominem Dei, gauiſi ſunt tamen, quod hanc eis uiam ſalutis oſtendit, & ſine mora ut reddiderunt direpta, orante homine Dei etiam iuueni ſanitas rediit.

Furtum parentum punitum in filio.

VITA PAVLI Eremitæ.

PROLOGVS.

INTER MVLTOS ſæpe dubitatum eſt, a quo potiſſimum Monachorum eremus habitari cœpta ſit. Quidam enim altius repetentes a beato Helia & Iohanne ſumpſere principium. Quorum et Helias plus nobis uidetur fuiſſe, quam

Monachus,

Monachus, & Iohannes ante prophetare cœpiſſe quam natus eſt. Alij autem (in quam opinionem uulgus omne conſentit) aſſerunt Antonium huius propoſiti fuiſſe caput, quod ex parte uerum eſt: Non enim tam ipſe ante omnes fuit, quam ab eo omnium incitata ſunt ſtudia. Amathas uero & Macarius diſcipuli Antonij, quorum ſuperior magiſtri corpus ſepeliuit, etiam nunc affirmant Paulum quendam Thebæum principem iſtius rei fuiſſe, quod non tam nomine, quam opinione nos quoq; comprobamus. Nonnulli & hæc, & alia, pro ut uoluntas tulit iactitant, ſubterraneo ſpecu crinitum calcaneotenus hominem fuiſſe, & multa alia quæ perſequi ocioſum eſt, incredibilia fingentes. Quorum, quia impudens mendacium fuit, ne refellenda quidem ſententia uidetur. Igitur quia de Antonio tam Græco quam Romano ſtilo diligenter traditum eſt, pauca de Pauli principio & fine ſcribere diſpoſui, magis quia res omiſſa fuit, quam fretus ingenio. Quomodo autem in media ætate uixerit, & quas Satanæ pertulerit inſidias, nulli hominum compertum habetur.

SVB DECIO ET VALERIAno perſecutoribus, quo tempore Cornelius Romæ, Cyprianus Carthagine, fœlici cruore dam-

nati ſunt, Multas apud Aegyptum et Thebaidam Eccleſias, tempeſtas ſæua populata eſt: Voti tunc Chriſtianis erat, pro Chriſti nomine gladio percuſſi. Verum hoſtis callidus tarda ad mortem ſupplicia conquirens, animas cupiebat iugulare, non corpora. Et ut ipſe, qui ab eo paſſus eſt, Cyprianus ait, uolentibus mori, non permittebatur occidi. Cuius ut crudelitas notior fiat, duo memoriæ cauſa exempla ſubiecimus. Perſeuerantem igitur in fide Martyrem, & inter aculeos laminaſq; uictorem, iuſsit melle perungi, & ſub ardentiſsimo ſole, ligatis manibus poſt tergum reſupinari, ſcilicet ut muſcarum aculeis cederet, qui ignitas ſartagines ante ſuperaſſet. Alium iuuenili ætate florentem, in amœniſsimos hortulos præcepit abduci. Ibiq; inter lilia candentia & rubentes roſas, cum leni iuxta murmure aquarum ſerperet riuus, & molli ſibilo arborum folia uentus præſtringeret, ſuper extructum plumis lectum reſupinari, & ne ſe inde poſſet excutere, blandis ſerico nexibus irretitum relinqui. Quo cum recedentibus cunctis meretrix ſpecioſa ueniſſet, cœpit delicatis ſtringere colla complexibus. Et, quod dictu quoq; ſcelus eſt, manibus attrectare uirilia, ut corpore in libidinē concitato ſe uictrix impudica ſuperiacere.

Vita Monaſtica ex perſecutione cœpit Anno „ Domi- „ ni. 260.

Quid

Quid ageret miles Chriſti, & quo ſe uerteret neſciebat. Quem tormenta non uicerant, ſuperabat uoluptas. Tandem cœlitus inſpiratus, præciſam morſu linguam in oſculantis ſe faciem expuit, ac ſic libidinis ſenſum ſuccedens doloris magnitudo ſuperauit.

Per idem ergo tempus quo talia gerebantur apud inferiorem Thebaidam, cum ſorore iam uiro tradita, poſt mortem amborum parentum in hæreditate locupleti, Paulus relictus eſt annorum circiter quindecim, literis tam Græcis quam Aegyptiacis apprime eruditus manſueti animi, Deum ualde amans. Et cum per ſecutionis procella detonaret, in uillam remotiorem & ſecretiorem ſeceßit. Verum quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames? Sororis maritus cœpit prodere uelle, quem celare debuerat. Non illum uxoris lachrimæ, non communio ſanguinis, nõ ſpectãs cuncta ex alto Deus, ab ſcelere reuocauit. Ad hæc inſtabat crudelitas, quæ pietatem uidebatur imitari. Quod ubi prudentiſsimus adoleſcens intellexit, ad montium deſerta confugiens, dum perſecutionis finem præſtolaretur, neceßitatem in uoluntatem uertit, ac paulatim progrediens, rurſusq; ſubſiſtẽs, atq; hoc idem ſæpius faciens, tandem repperit ſaxeum montem: Ad cuius radicem

Natales et adoleſcentia Pauli.

Perſecutio cauſa fugiendi in Eremum.

De ſcriptio loci in quo habitauit Paulus Eremita.

haud procul erat grandis ſpelunca, quæ lapide claudebatur. Quo remoto (ut eſt cupiditas hominum occulta cognoſcere) auidius explorans, animaduertit intus grande ueſtibulum, quod aperto de ſuper cœlo, patulis diffuſa ramis uetus palma contexerat, fontem lucidiſsimum oſtendens, cuius riuum tantummodo foras erumpentem, ſtatim modico foramine, eadem quæ genuerat aquas terra ſorbebat. Erant præterea per exeſum montem haud pauca habitacula, in quibus ſcabræ iam incudes & mallei, quibus pecuniæ olim ſignatæ cudebantur. Hunc locum Aegyptiorum literæ ferunt furtiuæ monetæ officinam fuiſſe, ea tempeſtate, qua Cleopatræ iunctus eſt Antonius.

Igitur adamato (quaſi quod a Deo ſibi offerretur) habitaculo, omnem ibidem in orationibus & ſolitudine duxit ætatem. Cibum & ueſtimentum ei palma præbebat. Quod ne cui impoſsibile uideatur: Ieſum teſtor & ſanctos Angelos eius in ea eremi parte quæ iuxta Syriam Saracenis iungitur, uidiſſe me Monachos, de quibus unus per triginta annos clauſus, hordeaceo pane & lutulenta aqua uixit. Alter in ciſterna ueteri (quam gentili ſermone Syri cubam uocant) quinq; carie

cis

eis per ſingulos dies ſuſtentabatur. Hæc igitur incredibilia eſſe uidebuntur his qui non crediderint, quia omnia poßibilia ſunt credentibus. Sed ut ad id redeam, unde digreſſus ſum cum iam centum tredecim annos beatus Paulus uitam cœleſtem ageret in terris, et nonagenarius in alia ſolitudine Antonius moraretur (ut ipſe aſſerere ſolebat) hæc in mentem eius cogitatio incidit, nullum ultra ſe perfectum Monachum in eremo conſediſſe. At illi per noctem quieſcenti, reuelatum eſt eſſe alium ulterius multo ſe meliorem, ad quem uiſendum deberet proficiſci. Illico erumpente luce, uenerabilis ſenex infirmos artus baculo regente ſuſtentans, cœpit ire uelle, quo neſciebat. Et iam media dies coquente deſuper ſole ferueb at, nec tamen a cœpto itinere abducebatur, dicens: Credo in Deum meum, quia quod mihi ſeruo ſuo promiſit, oſtendet. Nec plura his, conſpicit hominem equo mixtum, cui opinio Poetarum Hippocentauro uocabulum indidit. Quo uiſo, ſalutaris impreßione ſigni, armat frontem. Et heus tu, inquit, quanam in parte hic ſeruus Dei habitat? At ille barbarum neſcio quid infrendens, & frangens potius uerba, quam proloquens, inter horrentia ora, ſenis blandum quæſiuit eloquium. Et dexteræ protenſione manus, cupitum indi-

Paulus 113. Annorum. Antonius nonagenarius.

Hippocentaurus apparet Antonio.

eat iter, & ſic patentes campos uolucri transmittens fuga ex oculis mirantis euanuit.

Satyrus uiſus Antonio conſeſſus Chriſtum.

Verum hæc utrum Diabolus ad terrendum eum ſimulauerit, an (ut ſolet) eremus monſtroſorum animalium ferax, iſtam quoq; gignat beſtiam, incertum habemus. Stupens itaq; Antonius, et de eo quod uiderat ſecum uoluens, ulterius progreditur. Nec mora, inter ſaxoſam conuallem haud grandem homunculum uidet, aduncis naribus, fronte cornibus aſperata, cuius extrema pars corporis in caprarum pedes deſinebat. Infractusq; & hoc Antonius ſpectaculo, ſcutum fidei et loricam ſpei, ut bonus prœliator arripuit. Nihilominus memoratum animal, palmarum fructus eidem ad uiaticum quaſi pacis obſides afferebat. Quo cognito, gradum preſſit Antonius, & quiſnam eſſet interrogans, hoc ab eo reſponſum accepit. Mortalis ego ſum, & unus ex accolis eremi, quos uario delusa errore gentilitas, Faunos Satyroſq; et incubos uocans colit. Legatione fungor gregis mei. Precamur ut pro nobis communem Deum depreceris, quem pro ſalute mundiueniſſe cognouimus, et in uniuerſam terram exijt ſonus eius. Talia eo loquente, longæuus uiator ubertim faciem lachrymis rigabat, quas magnitudo lætitiæ, indices cordis effuderat.

Gaudebat

Gaudebat quippe de Chriſti gloria, & de interitu Satanæ. Simulq; admirans quod eius poſſet intelligere ſermonem, & baculo humum percutiens aiebat, Væ tibi Alexandria, quæ pro Deo portenta ueneraris. Væ tibi ciuitas meretrix, in quam totius orbis Dæmonia confluxere. Quid nunc dictura es? Beſtiæ Chriſtum loquuntur, & tu pro Deo portenta ueneraris? Nec dum uerba compleuerat, & quaſi pennigero uolatu, petulcum animal aufugit. Hoc ne cuiquam ob incredulitatem ſcrupulum moueat ſub rege Conſtantino uniuerſo mundo teſte defenditur. Nam Alexandriam iſtiuſmodi homo uiuus perductus, magnum populo ſpectaculum præbuit, & poſtea cadauer examine, ne calore æſtatis diſſiparetur ſale infuſum, Antiochiam ut ab imperatore uideretur, allatum eſt.

Sed ut propoſitum perſequar, Antonius cœptam regionem pergebat, ferarum tantum ueſtigia intuens, & eremi latam uaſtitatem. Quid ageret, quo uerteret gradum neſciebat. Iam altera effluxerat dies. Reſtabat unum, ut deſeri ſe a Chriſto non poſſe confideret. Pernox ſecundas in oratione exegit tenebras, & dubia adhuc luce, procul intuetur lupam ſitis ardoribus anhelantem, ad radicem montis irrepere.

Quam ſecutus oculis, & iuxta ſpeluncam cum fe-
ra abiiſſet accedens, intro cœpit aſpicere, nihil cu-
rioſitate proficiente, tenebris arcentibus uiſum.
Verum (ut ſcriptura ait) Perfecta dilectio foras
mittit timorem: Suſpenſo gradu & anhelitu tem-
perato, callidus explorator ingreſſus, ac paulatim
progrediens, ſæpiusq; ſubſiſtens, ſonum aure
captabat. Tandem per cecæ noctis horrorem pro-
cul lumen intuitus, dum auidius properat, offenſo
in lapidem pede ſtrepitum concitauit. Poſt cuius
occludens ſonitum, beatus Paulus oſtium quod pate
bat ſera obfirmauit. Tunc uero Antonius præ fori
bus corruens, uſq; ad ſextam, & eo amplius ho-
ram, aditum precabatur, dicens: Qui ſim, unde,
cur uenerim noſti: Scio me non mereri conſpe-
ctum tuum, tamen niſi uidero, non recedam. Qui
beſtias recipis, hominem cur repellis? Quæſiui,
& inueni. Pulſo, ut aperiatur. Quod ſi non im-
petro, hic moriar ante poſtes tuos, certe ſepelies
uel meum cadauer. Talia perſtabat memorans,
fixuſq; manebat. Ad quem reſponſum paucis ita
reddidit heros. Nemo ſic petit, ut minetur, nemo
cum lachrymis iniuriam, uel calumniam facit.
Et miraris ſi non recipiam, cum moriturus adue-
neris? Sic arridens Paulus patefecit ingreſſum.

Quo

Quo aperto, dum in mutuos miſcentur amplexus, proprijs ſe ſalutauere nominibus, gratiæ Domino in commune referuntur. Et poſt ſanctum oſculum reſidens Paulus, cum Antonio ita exorſus eſt: En quem tanto labore quæſiſti, putridis ſenectute membris, operit inculta canicies. En uides hominem, puluerem mox futurum. Verum quia charitas omnia ſuſtentat, narra mihi quæſo, quomodo ſe habeat humanum genus. An in antiquis urbibus noua tecta conſurgant, quo mundus regatur imperio, an ſuperſint aliqui, qui dæmonum errore rapiantur. Inter has ſermocinaciones, ſuſpiciunt alitem coruum in ramo arboris conſediſſe, qui inde leniter ſubuolabat, & integrum panem ante ora mirantium depoſuit. Poſt cuius abſceſſum: Eia, inquit, Paulus: Dominus nobis prandium miſit, uere pius, uere miſericors. Sexaginta iam anni ſunt, quod accipio dimidij ſemper panis fragmentum, uerum ad aduentum tuum, militibus ſuis duplicauit annonam. Igitur domino gratiarum actione celebrata, ſuper uitrei marginem fontis uterque conſedit. Hic uero, quis frangeret panem, oborta contentio, pene diem duxit in ueſperum. Paulus more cogebat hoſpitij: Antonius iure reſellebat ætatis. Tandem conſilium fuit, ut appre-

Congreſſus et colloquium Antonij cũ Paulo.

Exemplũ contra ſollicitudinem uictus.

henſo è regione pane, dum ad ſe quiſq; nititur, pars cuiq; ſua remaneret in manibus. Dehinc paululum aquæ in fonte prono ore libauerunt, et immolantes Deo ſacrificium laudis, noctem transegere uigilijs. Cumq; iam eſſet terræ redditus dies, beatus Paulus ad Antonium ſic locutus eſt. Olim te frater in iſtis regionibus habitare ſciebam, olim te conſeruum meum mihi promiſerat Deus. Sed quia iam dormitionis tempus aduenit, & quod ſemper cupiebam, diſſolui & eſſe cum Chriſto, peracto curſu ſupereſt mihi corona iuſticiæ, tu miſſus es à Domino, qui humo corpuſculum meum tegas, imo terræ terram reddas. His Antonius auditis, flens et gemẽs ne ſe desereret, atq; ut comitem talis itineris acciperet, precabatur. Et ille: Non debes, inquit, quærere quæ tua ſunt, ſed quæ aliena. Expedit tibi ſarcina carnis abiecta, agnum ſequi. Sed & cœteris expedit fratribus, ut tuo adhuc inſtituantur exemplo. Quamoborem quæſo pergas, niſi moleſtum eſt & pallium, quod tibi Athanaſius Epiſcopus dedit, ad inuoluendum corpuſculum meum deſer. Hoc autem beatus Paulus rogauit, quod non magnopere curaret, utrum tectum pruteſceret cadauer, an nudum (Quippe qui tanto temporis ſpacio,

Pallium Athanaſij.

contex

contextis palmarum folijs ueſtiebatur): ſed ut a ſe recedenti, moeror ſuae mortis leuaretur. Stupefactus ergo Antonius, quod de Athanaſio & pallio eius audierat, quaſi Chriſtum in Paulo uidens, & in pectore eius Deum uenerans, ultra reſpondere nihil auſus eſt, ſed cum ſilentio lachrymans oſculatis eius oculis manibuſq́;, ad Monaſterium quod poſtea a Saracenis occupatum eſt, regrediebatur. Neq; uero greſſus ſequebantur animum. Sed quamuis corpus inane ieiunijs, ſeniles etiam anni fregerant, tamen animo uincebat aetatem. Tandem fatigatus et anhelus ad habitaculum ſuum confecto itinere peruenit. Cui cum duo diſcipuli qui ei longo iam tempore miniſtrare conſueuerant, occurriſſent dicentes: Vbi tam diu moratus es pater? Reſpondit: Vae mihi peccatori qui falſi Monachi nomen fero. Vidi Heliam, uidi Iohannem in deſerto, & uere uidi Paulum in Paradiſo. Et ſic ore compreſſo, manu uerberans pectus ex cellula pallium protulit. Rogantibuſq; diſcipulis, ut plenius quidnam rei eſſet exponeret, ait: Tempus tacendi, et tempus loquendi. Tunc egreſſus foras, & ne modicum quidem cibi ſumens, per uiam qua uenerat regreſſus eſt, illum ſitiens, illum uidere deſiderãs, illũ oculis ac mente contemplans.

Timebat

Timebat enim quod euenit, ne ſe abſente CHRI-ſto debitum ſpiritum redderet. Cunq; iam dies alia illuxiſſet, & trium horarum ſpatio uiam remeaſſet, uidit inter Angelorum choros, inter Prophetarum & Apoſtolorum populos, niueo candore Paulum fulgentem in ſublime conſcendere. Et ſtatim in faciem ſuam procidens, ſabulum capiti ſuperinijcibat, ploransq; & eiulans aiebat; Cur me Paule dimittis? Cur inſalutatus abis? Tam tarde notus, tam cito recedis? Referebat poſtea beatus Antonius tanta ſe uelocitate, quod reliquum erat uiæ cucurriſſe, ut inſtar auis peruolaſſet. Nec immerito. Nam introgreſſus ſpeluncam, uidit genubus complicatis, erecta ceruice, extenſisq; in altum manibus, corpus exanime. Ac primum & ipſe uiuere credens, pariter orabat.

Mors Pauli Eremitæ.

Poſtquam uero nulla (ut ſolebat) ſuſpiria precantis audiuit, in flebile oſculum ruens: intellexit quod etiam cadauer ſancti, Deum (cui omnia uiuunt) officioſo geſtu precabatur. Igitur abuoluto & prolato foras corpore, Hymnos quoq; & Pſalmos de Chriſtiana traditione decantans, contriſtabatur Antonius, quod ſarculum quo terram foderet non haberet, fluctuansq; uario mentis æſtu, & ſecum multa reputans, dicebat: Si ad

Monaſte-

Digitized by Google

Monaſterium reuertar, tridui iter eſt. Si hic maneam, nihil ultra proficiam. Moriar ergo, ut dignum eſt, iuxta bellatorem tuum Chriſte ruens extremum halitum fundam. Talia eo animo voluente, ecce duo Leones ex interioris eremi parte currentes uolantibus per colla iubis, ferebantur. Quibus aſpectis exhorruit. Rurſusq; ad Deum referens mentem, quaſi columbas uideret, manſit intrepidus. Et illi quidem directó curſu, ad cadauer beati ſenis ſubſtiterunt, adulantibusq; caudis circa eius pedes accubuere, fremitu ingenti rugientes, prorſus ut eos intelligeret plangere, quomodo poterant. Deinde haud procul cœperunt humum pedibus ſcalpere, arenamq; certatim egerentes, unius hominis capacem locum foderunt. Ac ſtatim quaſi mercedem pro opere poſtulantes, cum motu aurium ceruice reiecta, ad Antonium perrexerunt, manus eius pedesq; lingentes. At ille animaduertit benedictionem eos a ſe precari. Nec mora in laudationem Chriſti effuſus, quod muta quoq; animalia Deum eſſe ſentirent, ait: Domine ſine cuius nutu, nec folium arboris defluit, nec unus paſſerum ad terram cadit, da illis ſicut tu ſcis. Et manu annuens eis, ut abirent imperauit. Cumq; illi receßiſſent, ſancti corporis onere

Miraculū de Leonibus effodientibus ſepulchrū Paulo.

cinere, ſeniles curuauit humeros. Et depoſito eo in foſſam deſuper humum congregans, tumulum ex more compoſuit. Poſtquam autem alia dies illuxit, ne quid pius hæres ex inteſtatis bonis non poſſideret, tunicam eius ſibi uendicauit, quam in ſportarum modum de palmæ folijs ipſe ſibi contexuerat. Ac ſic ad monaſterium reuerſus, diſcipulis cuncta ex ordine replicauit, diebuſq; ſolennibus Paſcæ & Pentecoſtes, ſemper Pauli tunica ueſtitus eſt.

Tunica Pauli.

Libet in fine opuſculi eos interrogare, qui ſua Patrimonia ignorant, qui domos marmoribus ueſtiunt, qui uno filo uillarum inſumut prædia. Huic ſeni nudo quid unquam defuit? Vos ex gemma bibitis, ille naturæ concauis manibus ſatisfecit. Vos in tunicis aurum texitis, ille ne uiliſsimi quidem indumentum habuit mancipij ueſtri. Sed econtrario illi quidem pauperculo paradyſus patet, uos auratos gehenna ſuſcipiet. Ille ueſtem Chriſti nudus licet, tamen ſeruauit, uos ueſtiti ſericis indumentum Chriſti perdidiſtis. Paulus uiliſsimo puluere coopertus iacet reſurrecturus in gloriam, uos operoſa ſaxi ſepulchra premunt cum ueſtris opibus arſuros: Parcite quæſo uobis, parcite ſaltem diuitijs quas amatis. Cur & mortuos ueſtros auratis obuoluitis ueſtibus? Cur

Contra luxum.

[illegible] ambitio inter luctus lachrymaſq; non ceſſat? An cadauera diuitum, niſi in ſerico putreſcere neſciunt? Obſecro quicunq; hæc legis, ut Hieronymi peccatoris memineris, cui ſi dominus optionem daret, multo magis eligeret tunicam Pauli cum meritis eius quam regum purpuram cum pœnis ſuis.

VITA HILARIONIS

SCRIPTVRVS VItam Beati Hilarionis, habitatorem eius inuoco ſpiritum ſanctum, ut qui illi uirtutes largitus eſt, mihi ad narrandas eas ſermonẽ tribuat ut ſacta dictis exequentur. Eorum enim qui fecere uirtutes (ut ait Criſpus) tanta habentur merita, quantum ea uerbis potuere attollere præclara ingenia. Alexander magnus Macedo, quem uel arietem, uel Pardum, uel Hircum caprarum Daniel uocat, cum ad Achillis tumulum perueniſſet, fœlicem te (ait iuuenis,) qui magno frueris præcone meritorum: Homerum uidelicet ſignificans. Porro mihi tanti ac talis uiri conuerſatio, uitaq; dicenda eſt, ut Homerus quoq; ſi adeſſet, uel inuideret materiæ, uel ſuccumberet.

Quan-

Quanquam enim ſanctus Epiphanius Salaminæ Cypri Epiſcopus, qui cum Hilarione plurimum uerſatus eſt, laudem eius breui Epiſtola ſcripſerit, quæ uulgo legitur, tamen aliud eſt locis communibus laudare defunctum, aliud defuncti propria narrare uirtutes. Vnde & nos fauore magis illius quam iniuria, cœptum ab eo opus aggredientes, maledicorum uoces contemnimus, qui olim detrahentes Paulo meo, nunc forte detrahent & Hilarioni, illum ſolitudinis calumniati, huic obijcientes frequentiam, ut qui ſemper latuit, non fuiſſe, qui a multis uiſus eſt, uilis exiſtimetur. Fecerunt hoc & maiores eorum quondam Phariſæi, quibus nec Iohannis Eremus ac ieiunium, nec DOMINI ſaluatoris turbæ, cibi, potusq; placuere. Verum deſtinato operi imponam manum, & Scylleos canes obturata aure tranſibo.

Natales. Hilarion ortus uico Thabatha, qui circiter quinq; milia a Gaza urbe Paleſtinæ ad auſtrum ſitus eſt, cum haberet parentes idolis deditos, roſa (ut dicitur) de ſpinis floruit. A quibus miſſus Alexandriam, Grammatico traditus eſt, ibiq; quantum illa patiebatur ætas, magna ingenij & morum documenta præbuit, in breui charus omnibus & loquendi arte gnarus: Quodq; his maius eſt

Studia.

tus eſt omnibus, credens in Dominum Ieſum, non Circi furoribus, non arenæ ſanguine, non theatri luxuria delectabatur, ſed tota illi uoluntas in Eccleſiæ erat congregatione. Audiens autem tunc celebre nomen Antonij, quod per omnes Aegypti populos ferebatur, incenſus uiſendi eius ſtudio, perrexit ad eremum. Et ſtatim ut eum uidit, mutato priſtino habitu, duobus fere menſibus iuxta eum manſit contemplans ordinem uitæ eius morumq; grauitatem. Quam creber in oratione, quam humilis in ſuſcipiendis fratribus, ſeuerus in corripiendis, alacer in exhortandis eſſet, & ut continentiam cibiq; eius aſperitatem, nulla unquam infirmitas frangeret. Porro frequentiam eorum, qui ad eum ob uarias paßiones aut impetus Dæmonum concurrebant, ultra non ferens, nec congruum eſſe ducens, pati in eremo populos ciuitatum, ſicq; ſibi magis incipiendum eſſe, ut cœpiſſet Antonius, illum quaſi uirum fortem uictoriæ præmia accipere, ſe nec dum militare cœpiſſe. Reuerſus eſt cum quibuſdam Monachis ad patriam, & parentibus iam defunctis, partem ſubſtantiæ fratribus, partem pauperibus largitus eſt, nihil ſibi omnino reſeruans, & timens illud de actibus Apoſtolorum Ananiæ & Sapphiræ, uel exemplum, uel ſuppliciNomen Antonij.

K um.

tim, maximeq́; Dominici memor dicentis: Qui nõ renunciauerit omnibus quæ habet, non poteſt meus eſſe diſcipulus (erat autem tunc annorum quindecim) ſic nudus & armatus in Chriſto, ſolitudinem quæ in ſeptimo miliari a Maionia Gazæ emporio per littus euntibus Aegyptum ad leuam flectitur, ingreſſus eſt. Cunq́; eſſent cruenta latrocinijs loca, & propinqui amiciq́; eius imminens periculum denunciarent, contempſit mortem, ut mortem euaderet. Mirabantur omnes animum, mirabantur ætatem, niſi quod flamma quædam pectoris & ſcintillæ fidei in oculis relucebant. Lenes erant genæ, delicatum corpus & tenue, & ad omnem iniuriam impatiens, quod leui uel frigore, uel æſtu poſſet affligi. Igitur ſacco tantum membra coopertus, & pelliceum habens ependyten, quem illi beatus Antonius proficiſcenti dederat ſagumq́; ruſticum, inter mare et paludem, uaſta & terribili ſolitudine fruebatur, quindecim tantum caryca ſpoſt Solis occaſum comedens. Et quia regio latrocinijs infamis erat, nunquam in eodem loco manſitans. Quid faceret Diabolus? Quo ſe uerteret? Qui gloriebatur ante dicens: In cœlum aſcendam, ſuper ſydera cœli ponam thronum meum, & ero ſimilis altiſsimo, cernebat ſe uinci a puero, & prius ab eo calcatũ fuiſſe, quam per ætatem

Hilarion quindecim annorum ingreditur Eremum.

Digitized by Google

tem calcare potuiſſet. Titillabat itaq; ſenſus eius, et pubeſcenti corpori, ſolita uoluptatum incendia ſuggerebat.

Certamen Hilarionis contra tentationes carnis.

Cogebatur tyrunculus Chriſti cogitare quod ne ſciebat, & eius rei animo pompam uoluere, cuius experimenta non nouerat. Iratus itaq; ſibi, et pectus pugnis uerberans, quaſi cogitationes cæde manus poſſet excludere: Ego, inquit, aſelle faciam, ut non calcitres, nec te hordeo alam, ſed paleis. Fame te cõficiam & ſiti, graui onerabo pondere, per æſtus indagabo & frigora, ut cibum potius quam laſciuiam cogites. Herbarum ergo ſucco & paucis carycis, poſt triduum uel quatriduum deficientem animam ſuſtentabat, orans frequenter, & pſallens, & raſtro humum fodiens, ut ieiuniorum laborem, labor operis duplicaret: Simulq; fiſcellas iunco texens, æmulabatur Aegyptiorum Monachorum diſciplinam, & Apoſtoli ſententiã dicentis: Qui autem non operatur, non manducet: Sic attenuatus, & in tantum exeſo corpore, ut oßibus uix hærcret.

Quadã nocte cœpit infantũ audire uagitus, balatus pecorũ, mugitus Boũ, planctũ quaſi mulierum, Leonũ rugitus, murmur exercitus, & rurſus uariarũ portẽta uocũ, ut ante ſonitu quã aſpectu territus cederet. Intellexit Dæmonũ ludibria,

& prouolutus genubus Chriſti, crucem ſignauit in fronte, taliq; armatus caſside, & lorica fidei circumdatus, iacens fortius præliabatur, amodo uidere deſyderans, quos horrebat audire, & ſollicitis oculis huc illucq; circumſpiciens. Cum interim ex improuiſo, ſplendente Luna, cernit rhedam feruentibus equis ſuper ſe irruere, Cumq; inclamaſſet Ieſum, ante oculos eius repentino terræ hiatu pompa omnis abſorpta eſt. Tunc ille ait: Equum & aſcenſorem proiecit in mare. Et, hi in curribus, & hi in equis, nos autem in nomine DEI noſtri magnificabimur. Multæ ſunt tentationes eius, & die noctuq; uariæ Dæmonum inſidiæ, quas ſi omnes narrare uelim, modum excedam uoluminis. Quoties illi nudæ mulieres cubanti, quoties eſurienti largiſſime apparuere dapes? Interdum orantem Lupus ululans, & Vulpecula pugna ganniens tranſiliuit, pſallentiq; gladiatorii ſpectaculum præbuit, & unus quaſi interfectus, & ante pedes eius corruens, ſepulturam rogauit. Orauit ſemel fixo in terram capite, & ut natura fert hominum, abducta ab oratione mens, neſcio quid aliud cagitabat: Inſiliјt dorſo eius feſtinus gladiator, & latera calcibus, ceruicem flagello uerberans, Eia, inquit, cur dormitas? Cachinnanſq;

chinnanſq; deſuper, cum deſceciſſet, an hordeũ uel-let accipere, ſciſcitabatur.

Igitur a ſextodecimo uſq; ad uiceſimum ſuæ ætatis annum æſtus & pluuias breui tuguriunculo declinauit, quod iunco & caryce texerat. Extru-cta deinceps breui cellula, quæ uſq; hodie perma-net, latitudine pedum quatuor, altitudine pedum quinq; hoc eſt, ſtatura ſua humiliore. Porro longi-tudine paulo ampliore, quam eius corpuſculum pa-tiebatur, ut ſepulchrum potius quam domum cre-deres, capillum ſemel in anno die Paſcæ totondit. Super nudam humum ſtratumq; iunceum, uſq; ad mortem cubitauit. Saccum quo ſemel fuerat indu-tus, nunquam lauans, & ſuperfluum eſſe dicens, mundicitias in cilicio quærere. Nec mutauit alte-ram tunicam, niſi cum prior penitus ſciſſa eſſet. Scripturas quoq; ſanctas memoriter tenens, poſt orationes & pſalmos, quaſi Deo præſente recita-bat. Et quia longum eſt per diuerſa tempora car-ptim aſcenſum eius edicere, comprehendam breui-ter, ante lectoris oculos uitam eius pariter expo-nens, & deinceps ad narrandi ordinem regrediar.

Domus Hilarionis

Cultus.

Veſtitus.

Studia.

Viceſimo primo anno uſq; ad uiceſimum ſe-ptimũ, tribus annis dimidium lentis ſextarium ma

decoctum aqua frigida comedit, & alijs tribus, panem aridum cum ſale & aqua. Porro a uigeſimo ſeptimo uſq; ad triceſimum, herbis agreſtibus, & uirgultorum quorundam radicibus crudis ſuſtentatus eſt. A triceſimo autem primo uſq; ad triceſimum quintum, ſex uncias hordeacei panis, & coctum modice holus, abſq; oleo in cibo habuit. Sentiens autem caligare oculos ſuos, & totum corpus impetigine, & pumicea quadam ſcabredine contrahi, ad ſuperiorem uictum adiecit oleum, & uſq; ad ſexageſimum tertium uitæ ſuæ annum, hoc continentiæ cucurrit gradu, nihil extrinſecus aut pomorum, aut leguminis, aut cuiuslibet rei guſtans. Inde cum ſe uideret corpore defatigatum, & propinquam putaret imminere mortem, ſexageſimo quarto anno, uſq; ad octogeſimum, pane abſtinuit, incredibili feruore mentis, ut eo tempore quaſi nouus accederet ad ſeruitutem Domini, quo cæteri ſolent remiſſius uiuere.

Victus.

Fiebant autem ei de farina et comminuto olere ſorbiciunculæ, cibo & potu uix quinq; uncijs appendentibus: Sicq; complens ordinem uitæ, nunquam ante Solis occaſum nec in diebus feſtis, nec in grauiſſima ualetudine ſoluit ieiunium. Sed iam tempus eſt, ut ad ordinem reuertamur. Cum habitaret

habitaret adhuc in tuguriunculo annos natus decem & octo, latrones ad eum nocte uenerunt, uel æſtimantes habere aliquid quod tollerent, uel in contemptum ſui reputantes fieri, ſi puer ſolitarius eorum impetus non pertimeſceret. Itaq; inter mare & paludem, a ueſpere uſq; ad Solis ortum diſcurrentes, nunquam locum eius cubiculi inuenire potuerunt. Porro clara luce reperto puero, quaſi per iocum, Quid inquiunt faceres, ſi Latrones ad te uenirent? Quibus ille reſpondit: Nudus, Latrones non timet. Et illi, certe aiunt occidi potes, poſſum, inquit, poſſum. Et ideo Latrones non timeo, quia mori paratus ſum. Tunc admirati cõſtantiam eius & fidẽ, confeßi ſunt noctis errorẽ cæcatoſq; oculos, correctiorẽ deinceps uitã pollicentes.

Viginti & duos iam in ſolitudine habebat annos. Fama tantum notus omnibus, & per totas Paleſtinæ uulgatus urbes, cum interim mulier quædam Eleutheropolitana cernens deſpectui ſe haberi a uiro ob ſterilitatem (iam enim per annos quindecim, nullos coniugij fructus dederat) prima irrumpere auſa eſt ad beatum Hilarionem, & nihil tali ſuſpicanti, repente genubus eius aduoluta, ignoſce (inquit) audaciæ, ignoſce neceßitati meæ. Quid auertis oculos? Quid rogantem fugis? Miracula Hilarionis.

Noli mulierem aſpicere, ſed miſeram. Hic ſexus genuit ſaluatorem. Non habent ſani opus medico, ſed qui male habent. Tandem ſubſtitit, & poſt tantum temporis uiſa muliere, interrogauit cauſam aduentus eius ac fletuum. Et poſtquam didicit: Leuatis ad cœlum oculis, fidere iuſſit, euntemq́ lacrymis proſecutus, exacto anno uidit cum filio. Hoc ſignorum eius principium, maius aliud ſignum nobilitauit.

Ariſtæneta, Helpidij qui poſtea præfectus prætorio fuit uxor, ualde nobilis inter ſuos, & inter Chriſtianos nobilior, reuertens cum marito & tribus liberis a beato Antonio, Gaze propter eorum infirmitatem remorata eſt. Ibi enim ob corruptum aerem, ſiue (ut poſtea claruit) propter gloriam Hilarionis ſerui Dei, hemitritæo pariter arrepti, omnes a Medicis deſperati ſunt. Iacebat ululans mater, & quaſi inter tria filiorum diſcurrens cadauera, quem prius plangeret, neſciebat. Cognito quod eſſet quidam Monachus in uicina ſolitudine, oblita matronalis pompæ, tantum ſe matrem nouerat, uadit comitata ancillulis & eunuchis. Vixq́ a uiro perſuaſum eſt, ut aſello ſedens pergeret. Ad quem cum perueniſſet, per ego te (ait) Ieſum clementiſſimũ Deum noſtrum

obteſtor

ector per Crucem & ſanguinem, ut reda mi-
res filios, et glorificetur in urbe gentilium no-
n Domini ſaluatoris, & ingrediatur ſeruus
s Gazam & Marnas corruat. Renuente illo
dicente nunquam ſe egreſſurum de cella, nec
bere conſuetudinem, ut non modo ciuitatem,
l ne uillulam quidem ingrederetur, proſtrauit ſe
mi crebro clamitans: Hilarion ſerue Chriſti,
dde mihi liberos meos. Quos Antonius tenuit in
Aegypto, a te ſeruentur in Syria. Flebant cuncti
ui aderant, ſed & ipſe negans flebat. Quid mul-
tis? Non prius mulier receßit, quam ille pollicitus
ſt ſe poſt Solis occaſum Gazam introiturum.
Quo poſtquam uenit, ſingulorum lectulos &
rentia membra conſiderans, inuocauit Ieſum.
t o mira uirtus, quaſi de tribus fontibus ſudor
riter erupit. Eadem hora acceperunt cibos, lu-
entemq; matrem cognoſcentes, & benedicentes
Deum, ſancti manus deoſculati ſunt. Quod poſt-
uam auditum eſt, & longe lateq; percrebuit, cer-
tim ad eum de Syria & Aegypto confluebant,
a ut multi crederent in CHRIſtum, & ſe Mo-
achos profiterentur. Necdum enim tunc Mona-
teria erant in Paleſtina, nec quiſquam Mona-
hum ante ſanctum Hilarionem in Syria nouerat.

Digitized by Google

Hilarion contemporaneus Antonio.

Ille fundator & eruditor huius conuerſationis & ſtudij in hac prouincia fuit. Habebat DOMINUS IESVS in Aegypto ſenem Antonium, habebat in Palæſtina Hilarionem iuniorem.

Facidia uicus eſt Rinocoruræ urbis Aegypti. De hoc (ſunt decem iam anni) cæca mulier adducta eſt ad beatum Hilarionem, oblataq; ei a fratribus (iam enim multi cum eo Monachi erant) omnem ſe ſubſtantiam expendiſſe ait in medicos. Cui reſpondit: Si quæ in Medicis perdidiſti dediſſes pauperibus, curaſſet te uerus Medicus Ieſus. Clamante autem illa, & miſericordiam deprecante, expuit in oculos eius, ſtatimq; ſaluatoris exemplum uirtus eadem proſecuta eſt.

Auriga quoq; Gazenſis in curru percuſſus a Dæmone, totus obriguit, ita ut nec manum agitare, nec ceruicem poſſit reflectere. Delatus ergo in lecto, cum ſolam linguam moueret ad preces, audit non prius poſſe ſonari quam crederet in IESum, & ſe ſponderet arti priſtinæ renunciaturum. Credidit, ſpoſpondit, ſanatus eſt: Magisq; de animæ quam de corporis ſalute exultauit. Præterea fortiſſimus iuuenis nomine Merſitas de territorio Hieroſolymæ, tantum ſibi applaudebat in uiribus

ut quindecim frumenti modios diu longeq; portaret, & hanc haberet palmam fortitudinis ſuæ, ut Aſinos uinceret. Hic afflictus peſſimo Dæmone, non catenas, non compedes, non clauſtra oſtiorum integra patiebatur, multorum naſum & aures morſibus amputauerat. Horum pedes, illorum gulam fregerat. Tantumq; terrorem omnibus incuſſerat, ut oneratus catenis & funibus, in diuerſa mittentium, quaſi ferociſſimus taurus ad Monaſterium pertraheretur, quem poſtquam fratres uidere perterriti (erat enim miræ magnitudinis) nunciauerunt patri. Ille ſicut ſedebat, iuſſit eum ad ſe pertrahi & dimitti. Solutoq;, inclina (ait) caput & ueni. Tremere ille, & ceruicem flectere, nec aſpicere contra auſus, omniq; ferocitate depoſita, pedes cœpit ſedentis lambere. Adiuratus itaq; Dæmon & tortus qui iuuenem poſſederat, ſeptima die egreſſus eſt. Sed nec illud tacendum eſt quod Orionis uir primarius & ditiſſimus urbis Ailæ, quæ mari rubro imminet a legione poſſeſſus Dæmonũ ad eũ adductus eſt. Manus, ceruix, latera, pedes ferro onerati erant, furoriſq; ſæuitiã, torui oculi minabantur. Cũq; deambularet ſanctus cum fratribus, & de ſcripturis neſcio quid interpretaretur, erupit ille de manibus ſe tenentium

& amplexus eum poſt tergum, in ſublime leuauit. Clamor ortus ab omnibus: Timebant enim, ne confecta ieiunijs membra collideret. Et ſanctus arridens: Sinite, inquit, & mihi meum palæſtritam dimittite. Ac ſic reflexa ſuper humeros manu, caput eius tetigit, apprehenſoq; crine ante pedes adduxit, ſtringens e regione ambas manus eius, & plantas utroq; calcans pede, ſimulq; ingeminans, torquere Dæmonum turba. Cumq; ille eiularet, & reflexa ceruice terram uertice tangeret: DOMINE, inquit, IESV ſolue miſerum, ſolue captiuum. Vt unum, ita & plures uincere tuum eſt. Rem loquor inauditam: Ex uno hominis ore, diuerſæ uoces, & quaſi confuſus populi clamor audiebatur. Curatus itaq; & hic, nõ poſt multũ temporis cũ uxore & liberis uenit ad Monaſterium, plurima, quaſi gratiam redditurus, dona afferens. Cui ſanctus. Non legiſti (inquit) quid Giezi, quid Simon paßi ſint, quorũ alter accepit precium, alter obtulit, ut ille uenderet gratiam Spiritus ſancti, hic mercaretur? Cumq; Orionus flens diceret, accipe & da pauperibus, Reſpondit, tu melius potes tua diſtribuere, qui per urbes ambulas, & noſti pauperes. Ego qui mea reliqui, cur aliena appetam? Multis nomen pauperum, occaſio auaricia

Dona Spiritus ſancti non æſtimanda auro.

liciæ eſt. Miſericordia uero artem non habet. Nemo melius erogat, quam qui ſibi nihil reſeruat. Triſti autem & in terra iacenti, noli, inquit, contriſtari fili. Quod facio pro me, & pro te facio: Si enim hæc accepero, & ego offendam Deum, & ad te legio reuertetur.

Quis uero poſſit ſilentio preterire, quod Gazanus Maramites, haud longe a Monaſterio eius lapides ad ædificandum de ora maris cudens, totis paralyſi diſſolutus, & ab operis ſocijs delatus ad ſanctum, ſtatim ad opus reuerſus eſt? Etenim littus quod paleſtinæ Aegyptoq; prætenditur, per naturam molle, arenis in ſaxa dureſcentibus aſperatur. Paulatimq; cohæreſcens ſibi glarea, perdit tactum cum non perdat aſpectum. Sed & Italicus eiuſdem oppidi municeps Chriſtianus aduerſum Gazenſem duum uirum, Marnæ idolo deditum, Circenſes equos nutriebat (hoc ſiquidem in Romanis urbibus iam inde ſeruatur a Romulo) ut propter felicem Sabinarũ raptum, ab ipſo quaſi conſiliorum Deo, quadrigæ ſepteno currant circumitu, et equos partis aduerſæ fregiſſe, uictoria ſit. Hic itaq; æmulo ſuo habente maleficum, qui Dæmoniacis quibusdam imprecationibus huius impediret equos, & illius incitaret ad curſum, uenit ad beatum Hilarionem,

onem, & non tam aduerſarium lædi, quam ſe [illegible]fendi obſecrauit. Ineptum uiſum eſt uenerando [illegible]ni, in huiuſcemodi nugis orationem perdere. Cumq; ſubrideret & diceret: Cur enim non [illegible]gis equorum precium pro ſalute animæ tuæ p[illegible]peribus erogas? Ille reſpondit, functionem e[illegible] publicam, & hoc non tam ſe uelle, quam cogi: nec poſſe hominem Chriſtianum uti Magicis arti[illegible]bus, ſed a ſeruo Chriſti potius auxilium petere: maxime contra Gazenſes aduerſarios DEI, & non tam ſibi quam Eccleſiæ Chriſti inſultantes. Rogatus ergo a fratribus qui aderant, ſcyph[illegible] fictilem quo bibere conſueuerat, aqua iuſsit imple[illegible] eiq; tradi. Quem cum accepiſſet Italicus, & [illegible]bulum & equos & aurigas ſuos, rhedam, c[illegible]rumq; repagula aſperſit. Mira uulgi exp[illegible] Nam & aduerſarius hoc ipſum irridens di[illegible]uerat, & fautores Italici ſibi certam uict[illegible] pollicentes exultabant. Igitur dato ſigno hi ad[illegible]lant, iſti præpediuntur. Sub horum curru r[illegible] feruent, illi preteruolantium terga uix cern[illegible]. Clamor fit uulgi nimius, ita ut Ethnici quoq; ip[illegible] concreparent, Marnas uictus a Chriſto eſt. Por[illegible]ro furentes aduerſarij, Hilarionem maleficũ Chri[illegible]ſtianum ad ſupplicium poſcere. Indubitata ergo uictoria

ſtoria, et illis et multis retro Circenſibus pluri-
mis fidei occaſio fuit. Eiuſdẽ Gazenſis emporij, op
pido uirginẽ dei uicinus iuuenis deperibat. Qui cũ
frequenter tactu, iocis, nutibus, ſibilis, & cæteris
huiuſmodi, quæ ſolent morituræ uirginitatis eſſe
principia, nihil pfeciſſet, perexit Memphim, ut con
feſſo uulnere ſuo, Magicis artibus rediret armatus
ad uirginem. Igitur poſt annũ doctus ab Aeſculapij
uatibus nõ remediantis animas, ſed perdentis, ue-
nit præſumptũ animo ſtuprũ geſtiens, et ſubter li-
men domus puellæ, tormenta quædam uerborũ, &
portenſas figuras ſculptas in æris Ciprij lamina de
fodit. Ilico inſanire uirga, & amictu capitis ab-
iecto rotare crinẽ, ſtridere dentibus, inclamare no
men adoleſcentis. Magnitudo quippe amoris ſe in
furorem uerterat. Perducta ergo a parentibus ad
monaſteriũ, ſeni traditur, ululante ſtatim & con-
fitente dæmone, uim ſuſtinui, inuitus abductus ſum,
ꝙ bene Memphis ſomnijs homines deludebam. O
cruces, o tormenta, quæ patior. Extrema cogis, et
ligatus ſubter limẽ teneor. Nõ exeo, niſi me adole-
ſcens qui tenet, dimiſerit. Tũc ſenex, grãdis ait, for
titudo tua, qui licio et lamina ſtrictus teneris. Dic
quare auſus es ingredi puellam Dei? Vt ſeruarem
(inquit) eã uirginẽ. Tu ſeruares pditor caſtitatis?
Cur non potius in eũ, qui te mittebat es ingreſſus?

Vt

Vt quid reſpondit intrarem in eum, qui hab[illegible] collegam meum amoris Dæmonem? Noluit a[illegible] ſanctus antequam purgaret uirginem, uel ado[illegible] centem, ſigna iubere perquiri, ne aut ſolutis [illegible] cantationibus receßiſſe Dæmon uideretur, aut [illegible] ſe ſermoni eius accommodaſſe fidem, aſſerens fal laces eſſe Dæmones, & ad ſimulandum eſſe call[illegible] dos, & magis reddita ſanitate increpuit uirgi nem, cur feciſſet talia, per quæ Dæmon intrare potuiſſet.

Germania. Non ſolum autem in Paleſtina, & in uici nis urbibus Aegypti uel Syriæ, ſed etiam in lon ginquis prouincijs fama eius percrebuerat. Na[illegible] candidatus Conſtantij Imperatoris rutilus co[illegible] & candore corporis indicans prouinciam (inter Saxones quippe & Alemanos gens eſt, n[illegible] lata, quam ualida, apud hiſtoricos Ger[illegible] nunc uero Francia uocatur) antiquo, hoc eſt [illegible] fantia poſſeſſus a Dæmone, qui noctibus eum [illegible] lare, ingemiſcere, fremere dentibus compelleb[illegible] ſecreto ab Imperatore euectionem petijt, cauſa[illegible] ei ſimpliciter indicans. Et acceptis ad conſularem quoq; Paleſtinæ literis, cum ingenti honore & comitatu Gazam deductus eſt. Qui cum a decuri onibus illius loci quæſiſſet, ubi habitaret Hilarion

Monachus,

Digitized by Google

Monachus, territi Gazenſes, & putantes eum ab Imperatore miſſum, ad Monaſterium adduxerunt, ut & honorem commendato exhiberent, & ſi quid ex præteritis iniurijs in Hilarionem eſſet offenſi, nouo officio deleretur. Deambulat tunc ſenex in arenis mollibus, & ſecum de Pſalmis neſcio quid, ſubmurmurabat. Videnſq; tantam turbam uenientem ſubſtitit. Et reſalutatis omnibus, manuq; eis benedicens, poſt horam cæteros abire præcepit, illum uero cum ſeruis ſuis, & apparitoribus remanere. Ex oculis enim eius & uultu, cur ueniſſet agnouit. Statim ergo ad interrogationem ſuſpenſus homo, uix terram pedibus tangens, & immane rugiens: Syro quo interrogatus fuerat ſermone, reſpondit: Videres de ore barbaro, & qui Francam tantum, & Latinam linguam nouerat, Syra ad purum uerba reſonare: ut non ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliquod Palæſtini deeſſet eloquij. Confeſſus eſt itaq; quo in eum intraſſet ordine. Et ut interpretes eius intelligerent, qui Græcam tantum & Latinam linguam nouerant, Græce quoq; eum interrogauit. Quo ſimiliter & in uerba eadem reſpondente, multaſq; incantationum occaſiones, & neceſſitates Magicarum artium obtendente, Non curo (ait) quomodo in-

Germanus liberatus Dæmone ab Hilarione.

lo intraueris, ſed ut exeas in nomine Domini no-
ſtri Ieſu Chriſti impero. Cumq; curatus eſſet, ſim-
plicitate ruſtica decem auri libras offerens, hor-
aceum ab eo panem accipit, audiens quod qui
cibo alerentur, aurum pro luto ducerent.

Parum eſt de hominibus loqui. Bruta quoq;
animalia quotidie ad eum furentia pertrahebantur,
in quibus Bactrum camelum enormis magni-
tudinis, qui iam multos obtriuerat, triginta &
eo amplius uiri diſtentum ſolidiſsimis funibus cum
clamore adduxerunt. Sanguinei erant oculi, ſpu-
mabat os, uolubilis lingua turgebat, et ſuper om-
nem terrorem rugitus perſonabat immanis. Iuſſit
igitur eum dimitti ſenex. Statim uero & qui
duxerant, & qui cum ſene erant, uſq; ad
omnes diffugere. Porro ille ſolus perrexit
& ſermone Syro, non me (inquit) terres
tanta mole corporis. Et in Vulpecula, et
melo unus atq; idem es. Et interim porre-
bat manu. Ad quem dum furens, & quaſi
ratura cum belua perueniſſet, ſtatim corruit,
miſſumq; caput terræ coæquauit, mirantibus cun-
ctis qui aderant, poſt tantam ferociam, tantam
ſubito manſuetudinem. Docebat autem ſenex ho-
minum cauſa, Diabolum etiam iumenta corripere

& tanto eorum ardere odio, ut non ſolum ipſos ſed & ea quæ ipſorum eſſent, cuperet interire. Huiusq; rei proponebat exemplum, quod antequam beatum Iob tentare permitteretur, omnem ſubſtantiam eius interfecit. Nec mouere quempiam debere, quod Domini iuſsione, duo millia porcorum a Dæmonibus interfecta ſunt. Siquidem eos qui uiderant, non potuiſſe aliter credere exiſſe de homine tantam Dæmonum multitudinem, niſi grandis porcorum numerus, & quaſi a multis actus pariter corruiſſet. Tempus me deficiet, ſi uoluero uniuerſa ſigna, quæ ab eo perpetrata ſunt dicere. Odium Satanæ erga homines.

In tantam enim a Domino fuerat eleuatus gloriam, ut beatus quoq; Antonius audiens conuerſationem eius ſcriberet ei, libenterq; eius Epiſtolas ſumeret. Et ſi quando de Syriæ partibus ad ſe languentes perrexiſſent, diceret eis: Quare uos tam longe uexare uoluiſtis, cum habeatis ibi filium meum Hilarionem? Exemplo itaq; eius, per totam Palæſtinam innumerabilia Monaſteria eſſe cœperunt, & omnes ad eũ Monachi certatim currere. Quod ille cernens, laudabat Domini gratiam, & pro affectu animi, ſingulos cohortabatur dicens: Epiſtolæ Antonij ad Hilarionem.

Digitized by Google

Præterire figurã huius mundi: Et illam eſſe [illegible] uitam, quæ uitæ præſentis emeretur incommod[illegible]

Volens autem exemplum eis dare, & [illegible] litatis & officij, ſtatis diebus ante uindemia[illegible] ſtrabat cellulas Monachorum. Quod po[illegible] quam cognitum eſt a fratribus, omnes ad [illegible] confluebant & comitati tali duce, circumib[illegible] Monaſteria, habentes uiaticum ſuum, quia in[illegible] terdum uſq; ad duo milia hominum congrega[illegible] bantur. Sed & procedente tempore, unaqueq; uil[illegible] lula, uicinis Monachis ad ſuſceptionem ſanctorum gaudens, cibos offerebat, Quantum autem fuer[illegible] in eo ſtudij, ut nullum fratrem quamuis humil[illegible] quamuis pauperem præteriret, uel illud indicio [illegible] quod uadens in deſertum Cades, ad unum de [illegible] pulis ſuis uiſendum, cum infinito agmine [illegible] chorum peruenit Eluſam, eo forte die quo an[illegible] ſaria ſolennitas, omnem oppidi populum in [illegible] plum Veneris congregauerat. Colunt autem ill[illegible] ob luciferum, cuius cultui Saracenorum natio [illegible] dita eſt. Sed & ipſum oppidum ex magna [illegible] ſemibarbarum eſt propter loci ſitum. Igitur audi[illegible] to, quod ſanctus Hilarion præteriret (multos eni[illegible] Saracenorum arreptos a Dæmone frequenter c[illegible] rauerat) gregatim ei cum uxoribus & liberis ob[illegible]

nia[illegible]

uiam proceſſere, ſubmittentes colla, & uoce Syra Barach, id eſt, benedic, inclamantes. Quos ille blande humiliterq; ſuſcipiens, obſecrabat, ut Deum magis quam lapides colerent. Simulq; ubertim flebat cœlum ſpectans, & pollicens ſi Chriſto crederent, ad eos ſe crebro eſſe uenturum. Mira Domini gratia, non prius abire paßi ſunt, quam futuræ Eccleſiæ lineam mitteret. et ſacerdos eorum, ut erat coronatus, Chriſti ſigno denotaretur.

Alio quoq; anno cum exiturus eſſet ad uiſenda monaſteria, & digereret in ſchedula, apud quos manere, quos in tranſitu uiſitare deberet, ſcientes Monachi quendam de fratribus parciorem, ſimulq; cupientes uitio eius mederi, rogabant, ut apud eum maneret. Et ille, quid (inquit) uultis & nobis iniuriam, & fratri uexationem facere? Quod poſtquam frater ille parcus audiuit, & annitentibus cunctis, uix ab inuito impetrauit, ut ſuum quoq; monaſterium in manſionum ordinem poneret. Poſt diem ergo decimum uenerunt ad eum, cuſtodibus iam in uinea, qua uenirent illi diſpoſitis, qui cum lapidibus & glebarum iactu, fundæq; uertigine accedentes deterrerent, ſine eſu uuæ, mane omnes profecti ſunt, ridente ſene, & diſsimulante ſciente quod euenerat. Porro ſuſcepti ab alio Monacho,

& amplexus eum poſt tergum, in ſublime leuauit. Clamor ortus ab omnibus: Timebant enim ne confecta ieiunijs membra collideret. Et ſanctus arridens: Sinite, inquit, & mihi meam palæſtritam dimittite. Ac ſic reflexa ſuper humeros manu, caput eius tetigit, apprehenſoq́; crine ante pedes adduxit, ſtringens e regione ambas manus eius, & plantas utroq; calcans pede, ſimulq́; ingeminans, torquere Dæmonum turba. Cumq; ille eiularet, & reflexa ceruice terram uertice tangeret: DOMINE, inquit, IESV ſolue miſerum, ſolue captiuum. Vt unum, ita & plures uincere tuum eſt. Rem loquor inauditam: Ex uno hominis ore, diuerſæ uoces, & quaſi confuſus populi clamor audiebatur. Curatus itaq; & hic, nō poſt multū temporis cū uxore & liberis uenit ad Monaſterium. plurima, quaſi gratiam redditurus, dona afferens. Cui ſanctus. Non legiſti (inquit) quid Giezi, quid Simon paßi ſint, quorū alter accepit precium, alter obtulit, ut ille uenderet gratiam Spiritus ſancti, hic mercaretur? Cumq; Orionus flens diceret, accipe & da pauperibus, Reſpondit, tu melius potes tua diſtribuere, qui per urbes ambulas, & noſti pauperes. Ego qui mea reliqui, cur aliena appetam? Multis nomen pauperum, occaſio auaricia

Dona Spiritus ſancti non æſtimanda auro.

ciæ eſt. Miſericordia uero artem non habet. Ne-
o melius erogat, quam qui ſibi nihil reſeruat.
riſti autem & in terra iacenti, noli, inquit, con
iſtari fili. Quod facio pro me, & pro te facio:
i enim hæc accepero, & ego offendam Deum, &
d te legio reuertetur.

Quis uero poſsit ſilentio preterire, quod Ga-
zanus Maramites, haud longe a Monaſterio eius
lapides ad ædificandum de ora maris cudens, totis
paralyſi diſſolutus, & ab operis ſocijs delatus ad
ſanctum, ſtatim ad opus reuerſus eſt? Etenim littus
quod paleſtinæ Aegyptoq; prætenditur, per natu-
ram molle, arenis in ſaxa dureſcentibus aſperatur.
Paulatimq; cohæreſcens ſibi glarea, perdit tactum
cum non perdat aſpectum. Sed & Italicus eiuſdem
oppidi municeps Chriſtianus aduerſum Gazenſem
duum uirum, Marnæ idolo deditum, Circenſes
equos nutriebat (hoc ſiquidem in Romanis urbibus
iam inde ſeruatur a Romulo) ut propter felicem
Sabinarũ raptum, ab ipſo quaſi conſiliorum Deo,
quadrigæ ſepteno currant circumitu, et equos par
tis aduerſæ fregiſſe, uictoria ſit. Hic itaq; æmulo
ſuo habente maleficum, qui Dæmoniacis quibuſ-
dam imprecationibus huius impediret equos, &
illius incitaret ad curſum, uenit ad beatum Hilari-
rionem,

onem, & non tam aduerſarium lædi, quam ſe defendi obſecrauit. Ineptum uiſum eſt uenerando ſeni, in huiuſcemodi nugis orationem perdere. Cumq; ſubrideret & diceret: Cur enim non magis equorum precium pro ſalute animæ tuæ pauperibus erogas? Ille reſpondit, functionem eſſe publicam, & hoc non tam ſe uelle, quam cogi: nec poſſe hominem Chriſtianum uti Magicis artibus, ſed a ſeruo Chriſti potius auxilium petere: maxime contra Gazenſes aduerſarios DEI, & non tam ſibi quam Eccleſiæ Chriſti inſultantes. Rogatus ergo a fratribus qui aderant, ſcyphum fictilem quo bibere conſueuerat, aqua iuſſit impleri, eiq; tradi. Quem cum accepiſſet Italicus, & ſtabulum & equos & aurigas ſuos, rhedam, carcerumq; repagula aſperſit. Mira uulgi expectatio. Nam & aduerſarius hoc ipſum irridens diffamauerat, & fautores Italici ſibi certam uictoriam pollicentes exultabant. Igitur dato ſigno hi aduolant, iſti præpediuntur. Sub horum curru rotæ feruent, illi preteruolantium terga uix cernunt. Clamor fit uulgi nimius, ita ut Ethnici quoq; ipſi concreparent, Marnas uictus a Chriſto eſt. Porro furentes aduerſarij, Hilarionem maleficū Chriſtianum ad ſupplicium poſcere. Indubitata ergo uictoria

ctoria, et illis et multis retro Circenſibus pluri-
is fidei occaſio fuit. Eiuſdẽ Gazenſis emporij, op
do uirginẽ dei uicinus iuuenis deperibat. Qui cũ
equenter tactu, iocis, nutibus, ſibilis, & cæteris
uiuſmodi, quæ ſolent morituræ uirginitatis eſſe
rincipia, nihil pſeciſſet, prexit Memphim, ut con
eſſo uulnere ſuo, Magicis artibus rediret armatus
d uirginem. Igitur poſt annũ doctus ab Aeſculapij
atibus nõ remediantis animas, ſed perdentis, ue-
nit præſumptũ animo ſtuprũ geſtiens, et ſubter li-
men domus puellæ, tormenta quædam uerborũ, &
portenſas figuras ſculptas in æris Ciprij lamina de
fodit. Ilico inſanire uirga, & amictu capitis ab-
ecto rotare crinẽ, ſtridere dentibus, inclamare no
men adoleſcentis. Magnitudo quippe amoris ſe in
furorem uerterat. Perducta ergo a parentibus ad
monaſteriũ, ſeni traditur, ululante ſtatim & con-
fitẽte dæmone, uim ſuſtinui, inuitus abductus ſum,
q̃ bene Memphis ſomnijs homines deludebam. O
cruces, o tormenta, quæ patior. Extrema cogis, et
ligatus ſubter limẽ teneor. Nõ exeo, niſi me adole-
ſcens qui tenet, dimiſerit. Tũc ſenex, grãdis ait, for
titudo tua, qui licio et lamina ſtrictus teneris. Dic
quare auſus es ingredi puellam Dei? Vt ſeruarem
(inquit) eã uirginẽ. Tu ſeruares pditor caſtitatis?
Cur non potius in eũ, qui te mittebat es ingreſſus?

Vt

Vt quid respondit intrarem in eum, qui habe[bat] collegam meum amoris Dæmonem? Noluit aut[em] ſanctus antequam purgaret uirginem, uel adoleſ[ce]centem, ſigna iubere perquiri, ne aut ſolutis in[cantationibus] receßiſſe Dæmon uideretur, aut ip[ſe] ſe ſermoni eius accommodaſſe fidem, aſſerens fal[laces] eſſe Dæmones, & ad ſimulandum eſſe call[i]dos, & magis reddita ſanitate increpuit uirgi[nem], cur feciſſet talia, per quæ Dæmon intrare potuiſſet.

Germania. Non ſolum autem in Palæſtina, & in uici[nis] urbibus Aegypti uel Syriæ, ſed etiam in lon[ginquis] prouincijs fama eius percrebuerat. Nam candidatus Conſtantij Imperatoris rutilus com[a] & candore corporis indicans prouinciam (inter Saxones quippe & Alemanos gens eſt, non tam lata, quam ualida, apud hiſtoricos Germania, nunc uero Francia uocatur) antiquo, hoc eſt ab in[fantia] poſſeſſus a Dæmone, qui noctibus eum u[lu]lare, ingemiſcere, fremere dentibus compelle[bat], ſecreto ab Imperatore euectionem petijt, cau[ſam] ei ſimpliciter indicans. Et acceptis ad conſularem quoq; Palæſtinæ literis, cum ingenti honore & comitatu Gazam deductus eſt. Qui cum a decuri[o]onibus illius loci quæſiſſet, ubi habitaret Hilarion

Monachus,

Monachus, territi Gazenſes, & putantes eum ab Imperatore miſſum, ad Monaſterium adduxerunt, ut & honorem commendato exhiberent, & ſi quid ex præteritis iniurijs in Hilarionem eſſet offenſi, nouo officio deleretur. Deambulat tunc ſenex in arenis mollibus, & ſecum de Pſalmis neſcio quid, ſubmurmurabat. Vidensq; tantam turbam uenientem ſubſtitit. Et reſalutatis omnibus, manuq; eis benedicens, poſt horam cæteros abire præcepit, illum uero cum ſeruis ſuis, & apparitoribus remanere. Ex oculis enim eius & uultu, cur uenißet agnouit. Statim ergo ad interrogationem ſuſpenſus homo, uix terram pedibus tangens, & immane rugiens: Syro quo interrogatus fuerat ſermone, reſpondit: Videres de ore barbaro, & qui Francam tantum, & Latinam linguam nouerat, Syra ad purum uerba reſonare: ut non ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliquod Palæſtini deeſſet eloquij. Confeſſus eſt itaq; quo in eum intraſſet ordine. Et ut interpretes eius intelligerent, qui Græcam tantum & Latinam linguam nouerant, Græce quoq; eum interrogauit. Quo ſimiliter & in uerba eadem reſpondente, multasq; incantationum occaſiones, & neceßitates Magicarum artium obtendente, Non curo (ait) quomo-

Germanus liberatus Dæmone ab Hilarione.

ſto intraueris, ſed ut exeas in nomine Domini no-ſtri Ieſu Chriſti impero. Cumq; curatus eſſet, ſim-plicitate ruſtica decem auri libras offerens, hor-aceum ab eo panem accipit, audiens quod qui ta-li cibo alerentur, aurum pro luto ducerent.

Parum eſt de hominibus loqui. Bruta quoque animalia quotidie ad eum furentia pertrahe-bantur, in quibus Bactrum camelum enormis ma-gnitudinis, qui iam multos obtriuerat, triginta & eo amplius uiri diſtentum ſolidißimis funibus cum clamore adduxerunt. Sanguinei erant oculi, ſpu-mabat os, uolubilis lingua turgebat, et ſuper om-nem terrorem rugitus perſonabat immanis. Iuſſit igitur eum dimitti ſenex. Statim uero & qui ad-duxerant, & qui cum ſene erant, uſq; ad unum omnes diffugere. Porro ille ſolus perrexit obuiam, & ſermone Syro, non me (inquit) terres Diabole tanta mole corporis. Et in Vulpecula, & in ca-melo unus atq; idem es. Et interim porrectâ ſta-bat manu. Ad quem dum furens, & quaſi eum de-uoratura eum belua perueniſſet, ſtatim corruit, ſub-miſſumq; caput terræ coæquauit, mirantibus cun-ctis qui aderant, poſt tantam ferociam, tantam ſubito manſuetudinem. Docebat autem ſenex ho-minum cauſa, Diabolum etiam iumenta corripere,

&

& tanto eorum ardere odio, ut non ſolum ipſos ſed & ea quæ ipſorum eſſent, cuperet interire. Huiusq; rei proponebat exemplum, quod antequam beatum Iob tentare permitteretur, omnem ſubſtantiam eius interfecit. Nec mouere quempiam debere, quod Domini iuſsione, duo millia porcorum a Dæmonibus interfecta ſunt. Siquidem eos qui uiderant, non potuiſſe aliter credere exiſſe de homine tantam Dæmonum multitudinem, niſi grandis porcorum numerus, & quaſi a multis actus pariter corruiſſet. Tempus me deficiet, ſi uoluero uniuerſa ſigna, quæ ab eo perpetrata ſunt dicere.

Odium Satanæ erga homines.

In tantam enim a Domino fuerat eleuatus gloriam, ut beatus quoq; Antonius audiens conuerſationem eius ſcriberet ei, libenterq; eius Epiſtolas ſumeret. Et ſi quando de Syriæ partibus ad ſe languentes perrexiſſent, diceret eis: Quare uos tam longe uexare uoluiſtis, cum habeatis ibi filium meum Hilarionem? Exemplo itaq; eius, per totam Palæſtinam innumerabilia Monaſteria eſſe cœperunt, & omnes ad eũ Monachi certatim currere. Quod ille cernens, laudabat Domini gratiam, & pro affectu animi, ſingulos cohortabatur dicens:

Epiſtolæ Antonij ad Hilarionem.

L 2 Præterijs

Digitized by Google

Præterire figurã huius mundi: Et illam eſſe ueã uitam, quæ uitæ præſentis emeretur incommoda.

Volens autem exemplum eis dare, & humilitatis & officij, ſtatis diebus ante uindemiam luſtrabat cellulas Monachorum. Quod poſtquam cognitum eſt a fratribus, omnes ad eum confluebant & comitati tali duce, circumibant Monaſteria, habentes uiaticum ſuum, quia interdum uſq; ad duo milia hominum congregabantur. Sed & procedente tempore, unaquæq; uillula, uicinis Monachis ad ſuſceptionem ſanctorum gaudens, cibos offerebat, Quantum autem fuerit in eo ſtudij, ut nullum fratrem quamuis humilem, quamuis pauperem præteriret, uel illud indicio eſt, quod uadens in deſertum Cades, ad unum de diſcipulis ſuis uiſendum, cum infinito agmine Monachorum peruenit Eluſam, eo forte die quo anniuerſaria ſolennitas, omnem oppidi populum in templum Veneris congregauerat. Colunt autem illam ob luciferum, cuius cultui Saracenorum natio dedita eſt. Sed & ipſum oppidum ex magna parte ſemibarbarum eſt propter loci ſitum. Igitur audito, quod ſanctus Hilarion præteriret (multos enim Saracenorum arreptos a Dæmone frequenter curauerat) gregatim ei cum uxoribus & liberis obuiam

uiam proceſſere, ſubmittentes colla, & uoce Syra Barach, id eſt, benedic, inclamantes. Quos ille blande humiliterq; ſuſcipiens, obſecrabat, ut Deum magis quam lapides colerent. Simulq; ubertim flebat cœlum ſpectans, & pollicens ſi Chriſto crederent, ad eos ſe crebro eſſe uenturum. Mira Domini gratia, non prius abire paſſi ſunt, quam futuræ Eccleſiæ lineam mitteret, et ſacerdos eorum, ut erat coronatus, Chriſti ſigno denotaretur.

Alio quoq; anno cum exiturus eſſet ad uiſendā monaſteria, & digereret in ſchedula, apud quos manere, quos in tranſitu uiſitare deberet, ſcientes Monachi quendam de fratribus parciorem, ſimulq; cupientes uitio eius mederi, rogabant, ut apud eum maneret. Et ille, quid (inquit) uultis & nobis iniuriam, & fratri uexationem facere? Quod poſtquam frater ille parcus audiuit, & annitentibus cunctis, uix ab inuito impetrauit, ut ſuum quoq; monaſterium in manſionum ordinem poneret. Poſt diem ergo decimum uenerunt ad eum, cuſtodibus iam in uinea, qua uenirent illi diſpoſitis, qui eum lapidibus & glebarum iactu, fundæq; uertigine accedentes deterrerent, ſine eſu uuæ, mane omnes profecti ſunt, ridente ſene, & diſſimulante ſcire quod euenerat. Porro ſuſcepti ab alio Monacho,

Exemplũ liberalis cui benedicit Dominus.

qui Sabas uocabulum eſt (debemus quippe parcè tacere uocabulum, largi dicere) quia Dominicus erat dies, inuitabantur ab eo uniuerſi in uineam, ut ante horam cibi, uuarum paſtu laborem uiæ ſubleuarent. Et ſanctus, Maledictus (ait) qui prius refectionem corporis, quam animæ quæſierit. Oremus, pſallamus, reddamus Domino officium, & ſic ad uineam properabitis. Completo itaq; miniſterio, in ſublimi ſtans benedixit uineæ, & ſuas ad paſcendum dimiſit oues. Erant autem qui ueſcebantur, non minus tribus millibus. Cumq; centum lagenis æſtimata fuiſſet integra adhuc uinea, poſt dies uiginti trecentas fecit. Porro ille parcus frater multo minus ſolito colligens, etiam id quod habuerat uerſum in acetum ſero doluit: Hoc multis fratribus ſenex antè futurum dixerat.

Deteſtabatur autem præcipue Monachos, qui infidelitate quadam in futurum reſeruarent ſua, & diligentiam haberent, uel ſumptuum, uel ueſtitus, aut alicuius earum rerum quæ cum ſeculo tranſeunt. Deniq; unum de fratribus in quinto fere à ſe miliario manentem, quia comperiebat hortuli ſui nimis cautum timidumq; cuſtodem, & paxillum habere nummorum, ab oculis abegerat.

Qui

Digitized by Google

Qui uolens ſibi reconciliari ſenem, frequenter ueniebat ad fratres, & maxime ad Heſychium quo ille uehementiſſime delectabatur. Quadam igitur die ciceris faſcem uirentis, ſicut in herbis erat detulit. Quem cum Heſychius poſuiſſet in menſa ad ueſperum, exclamauit ſenex, ſe putorem eius ferre non poſſe, ſimulq; unde eſſet rogauit. Reſpondente autem Heſychio, quod frater quidam primitias agelli ſui, fratribus detuliſſet: Non ſentis, inquit, putorem deterrimum, & in cicere ſetere auariciam? Mitte bubus, mitte brutis animalibus, & uide an comedant. Quod cum ille iuxta præceptum in præſepe poſuiſſet, exterriti boues, & plus ſolito mugientes, ruptis uinculis in diuerſa fugerunt. Habebat enim ſenex hanc gratiam, ut ex odore corporum ueſtiumq;, & earum rerum quas quis tetigerat, ſciret cui Dæmoni, uel cui uicio ſubiaceret.

Heſychius amicus Hilarionis.

Igitur ſexageſimo tertio uitæ ſuæ anno, cernens grande Monaſterium et multitudinem fratrum ſecum habitantium, turbaſq; eorum, qui diuerſis languoribus et immundis ſpiritibus occupatos ad ſe deducebant, ita ut omni genere hominũ ſolitudo per circuitũ repleretur, flebat quotidie, et incredibili deſyderio, conuerſationis antiquæ recordabatur.

Interrogatus a fratribus, quid haberet, cur ſe co[illegible]ficeret: Ait, rurſum ad ſeculum redij, & rec[illegible] mercedem meam in uita mea. En homines Pa[illegible]ſtinæ & uicinæ prouinciæ, exiſtimant me eſſe ali[illegible] cuius momenti, & ego ſub prætextu Monaſteri[illegible] ad diſpenſationem fratrum, uilem ſuppellectilem habeo. Seruabatur autem a fratribus, maxime ab Heſychio, qui miro amore uenerationi ſenis deditus erat. Cumq; ita uixiſſet lugens biennium, Ariſtæneta illa cuius ſupra fecimus mentionem, præfecti tunc uxor, ſed nihil de præfecti ambitu habens, uenit ad eum, uolens etiam ad Antonium pergere. Cui ille flens, uellem (ait) ipſe quoq; ire, ſi nō carcere huius Monaſterij clauſus tenerer, & ſi eundi fructus eſſet: Biduum enim hodie eſt, quod totus mundus tali parente orbatus eſt. Credidit illa, & ſubſtitit. Et poſt paucos dies ueniente nuncio, Antonij dormitionem audiuit. Mirentur alij ſigna quæ fecit. Mirentur incredibilem abſtinentiam, ſcientiam, humilitatem. Ego nihil ita ſtupeo, quam gloriam illum & honorem calcare potuiſſe. Concurrebant Epiſcopi, Presbyteri, clericorum & Monachorum greges, matronæ quoq; Chriſtianorum grandis tentatio, & hinc inde ex urbibus & agris uulgus ignobile, ſed & potentes uiri & iudices,

Hilarion longe ab Antonio abſens prædicit eū mortuum.

udices, ut benedictum ab eo panem uel oleum ac-
ciperent. At ille nihil aliud, niſi ſolitudinem me-
ditabatur, intantum ut quadam die proficiſci ſta-
tuerit & adducto aſello (nimis quippe exeſus ie-
iunijs, uix ingredi poterat) iter arripere conare-
tur. Quod cum percrebuiſſet, & quaſi uaſtitas
et iuſticium Palæſtinæ indiceretur, plus quam decē
milia hominum diuerſæ ætatis & ſexus, ad reti-
nendum eum congregata ſunt. Immobilis ille ad
preces, & baculo arenas diſcutiens loquebatur,
fallacem Dominum meum non faciam, non poſ-
ſum uidere ſubuerſas Eccleſias, calcata Chriſti al-
taria, filiorum meorum ſanguinem. Vniuerſi au-
tem qui aderant, intelligebant reuelatum ei quid-
dam eſſe ſecreti, quod nollet confiteri. Et nihilo-
minus cuſtodiebant eum, ne proficiſceretur. De-
creuit ergo, publica omnes uoce conteſtans, non
cibi ſe, non potus quicquam ſumere, niſi dimitte-
retur. Et poſt ſeptem dies inediæ, tandem relaxa-
tus, ac ualedicens plurimis, cum infinito agmine
proſequentium, uenit Betilium, ubi perſuaſis tur-
bis ut reuerterentur, elegit quadraginta Mona-
chos, qui haberent uiaticum, & poſſent ieiunan-
tes ingredi, id eſt, poſt ſolis occaſum cibum ſu-
mere,

Hilarion prædicit perſecutionem Iuliani.

Hilarion uiſitat ſanctos exules.

Quinto igitur die uenit Peluſium, uiſ
tiſq; fratribus, qui in uicina eremo erant, q
loco qui dicitur Lychnos, morabantur, p
rexit poſt triduum ad caſtrum Theubatum, ut
deret Dracontium Epiſcopum & confeſſorem
ibi exulabat. Quo incredibiliter conſolato ta
uiri præſentia, poſt aliud triduum multo Baby
nem labore peruenit, ut uideret Philonem Epiſ
pum & ipſum confeſſorem. Conſtantius en
Rex, Arrianorum fauens hæreſi, utrumq; in
loca deportauerat. Inde egrediens poſt tridu
uenit ad oppidum Aphroditon, ubi conuento D
acono Baiſane, qui locatis Camelis & drom
ob aquæ in eremo penuriam, conſueuerat e
ad Antonium ducere, confeſſus eſt fratribus i
ſtare diem dormitionis beati Antonij, & peru
gilem noctem in ipſo quo defunctus fuerat loco
ſe ei debere celebrari. Tribus igitur diebus per u
ſtam & horribilem ſolitudinem, tandem ad mon
tem altiſsimum peruenerunt, repertis ibi duob
Monachis, Iſaac & Peluſiano, quorum Iſaac in
terpres Antonij fuerat. Et quia ſe præbet occaſio
& ad id loci uenimus, dignum uidetur breui ſer
mone habitaculum tanti uiri deſcribere.

Constantius Arrianus.

Saxeus & ſublimis mons per mille circit
paſſu

[ma]ſſus, ad radices ſuas aquas exprimit, quarum alias arenæ ebibunt, aliæ ad inferiora delapſæ, pau[l]atim riuum efficiunt, ſuper quem ex utraq; ripa palmæ innumerabiles, multum loco & amœnitatis et cõmodi tribuunt. Videres ſenem huc atq; illuc cũ diſcipulis beati Antonij diſcurrere. Hic aiebant pſallere, hic orare, hic operari, hic feſſus reſidere ſolitus erat. Has uites, has arbuſculas ipſe plantauit. Illam areolam manibus ſuis ipſe compoſuit. Hanc piſcinam ad irrigandum hortulum multo ſudore fabricatus eſt. Iſtum ſarculum ad fodiendum terram pluribus annis habuit. Iacebat in ſtrato eius, & quaſi calens adbuc cubile deoſculabatur. Erat autem cellula non plus menſuræ per quadrum tenens, quam homo dormiens extendi poterat. Præterea in ſublimi montis uertice, quaſi per cochleam aſcendentibus, arduo ualde niſu, duæ eiuſdem menſuræ cellulæ uiſebantur, in quibus uenientium frequentiam, & diſcipulorum ſuorum contubernium fugiens, moratus eſt. Verum hæ in uiuo exciſæ ſaxo, oſtia tantum addita habebant.

Deſcriptio habitationis S. Antonij.

Poſtquam autem ad hortulum uenerant: Videtis, inquit, Iſaac hoc pomarium arbuſculis conſitum, & holeribus uirens.

Ante

uireus. Ante hoc ferme triennium cum onag[illegible] rum grex uaſtaret, unum e ductoribus eorum [illegible] ne iuſsit, baculoq; tundens latera: Quare (inqu[illegible]) comeditis, quod non ſeminaſtis? Et exinde acce[illegible] tis aquis, ad quas potandas uentitabant, nunqu[illegible] eos nec arbuſculam, nec bolera contigiſſe. Pr[illegible] rea rogabat ſenex, ut ſibi locum tumuli eius oſt[illegible] derent. Qui cum ſeorſum eum abduxiſſent, utru[illegible] monſtrauerint nec ne, ignoratur. Cauſam occu[illegible] tandi iuxta præceptum Antonij fuiſſe referen[illegible] ne Pergamus, qui in illis locis ditiſsimus erat, ſ[illegible] lato ad uillam ſuam ſancti corpore, martyrium [illegible] bricaret. Igitur reuerſus ad Aphroditon, duo[illegible] ſecum tantum retentis fratribus, in uicina erem[illegible] moratus eſt, tanta abſtinentia & ſilentio, ut tu[illegible] primum ſe cœpiſſe Chriſto ſeruire diceret.

Cur S. Antonius noluerit latere ſuũ ſepulchrũ

Porro iam triennium erat, quod clauſum ca[illegible] lum illas terras arefecerat, ut uulgo dicerent, Antonij mortem etiam elementa lugere. Non la[illegible] tuit fama Hilarionis, accolas quoq; illius loci, & certatim uirilis ac muliebris ſexus ora luridi, & attenuati fame, pluuias a ſeruo Chriſti, id eſt, a beati Antonij ſucceſſore deprecabantur. Quos ille cernens, mire doluit. Eleuatisq; in cœlum oculis, & utraſq; in ſublime erigens palmas, ſtatim im-

Hilarion ſuis præ[illegible] ibus im[illegible]

petrauit

Digitized by Google

petrauit quod rogauerant. Ecce autem ſitiens are-noſaq; regio, poſtquam pluuijs irrorata eſt, tan-tam ſerpentium & uenenatorum animalium ex improuiſo ebulliuit multitudinem, ut percuſſi in-numerabiles, niſi ad Hilarionem concurriſſent, ſta-tim interirent. Benedicto itaq; oleo, uniuerſi agri-colae atq; paſtores tangentes uulnera, certam ſa-lutem reſumebant. Videns etiam ibi ſe miris ho-noribus affici, perrexit Alexandriam, inde ad interiorem Oſam eremum tranſiturus. Et quia nunquam ex quo cœperat eſſe Monachus in urbi-bus manſerat, diuertit ad quoſdam fratres notos ſibi in Brutio, haud procul ab Alexandria, qui cum miro gaudio ſuſcepiſſent ſenem, & iam uicina nox eſſet, repente audiunt diſcipulos eius Aſinum ſter-nere, illumq; parare proficiſci. Itaq; aduoluti pe-dibus, rogabant ne hoc faceret, & ante limen proſtrati, citius ſe mori quam tanto carere hoſpi-te teſtabantur. Quibus ille reſpondit, idcirco abi-re feſtino, ne uobis moleſtiam generem. Certe ex poſterioribus cognoſcetis, non ſine cauſa me ſubi-to ambulaſſe.

Impetrat pluuiam cum triennio non pluiſſet.

Igitur altera die Gazenſes cum lictoribus profecti (nam pridie eum ueniſſe cognouerant) intrantes Monaſterium, cum illum minime inue-niſſent,

niſſent, inuicem loquebantur, Nonne uera ſunt que audiuimus? Magus eſt, & futura cognoſcit. Vrbs autem Gaza, poſtquam profecto de Palæſtina Hilarione, Iulianus in imperium ſucceſſerat, deſtructo Monaſterio eius, precibus ad Imperatorem datis, & Hilarionis & Heſychij mortem impetrauerat, amboq; ut quærerentur, toto orbe ſcriptum erat. Egreſſus ergo de Brutio, per uaſtam ſolitudinem intrauit Oſam, ibiq; anno plus minus exacto, quia illuc quoq; ſua fama præuenerat, quaſi iam in oriente latere non poſſet, ubi multi illum & opinione, & uultu nouerant, ad ſolas nauigare inſulas cogitabat, ut quem terra uulgauerat, ſaltem maria celarent.

Exemplũ de honorandis præceptoribus.

Eodem ferme tempore Hadrianus diſcipulus eius de palæſtina ſuperuenit, dicens Iulianum occiſum, Chriſtianum Imperatorem regnare cœpiſſe, reuerti eum debere ad Monaſterij ſui reliquias. Quod ille audiens, deteſtatus eſt, & conducto camelo per uaſtam ſolitudinem, peruenit ad maritimam urbem Lybiæ Paretonium, ubi Hadrianus infelix uolens palæſtinam reuerti, & priſtinam ſub nomine Magiſtri quærens gloriam, multas ei fecit iniurias. Ad extremum, conuaſatis que a fratribus ei miſſa detulerat, neſciente illo

profectus

Digitized by Google

profectus eſt. Super hoc quia alter locus referendi non eſt, hoc tantum dixerim in terrorem eorum, qui Magiſtros deſpiciunt, quod poſt aliquantulum temporis computruerit morbo regio.

Habens igitur ſenex Gazanum ſecum, aſcendit claſſem, quæ Siciliam nauigabat. Cumq; uenundato Euangeliorum codice, quem manu ſua adoleſcens ſcripſerat, dare naulum diſponeret, in medio ferme, Adriæ, naucleri filius arreptus a Dæmone, clamare cœpit & dicere: Hilarion ſerue Dei, cur nobis per te et in pelago tutos eſſe non licet? Da mihi ſpacium donec ad terram ueniam, ne hic uectus, præcipiter in abyſſum. Cui ille: Si Deus meus (ait) tibi concedit ut maneas, mane. Sin autem ille te eijcit, quid mihi inuidiam facis, homini peccatori atq; mendico? Hoc autem dicebat, ne nautæ & negociatores qui in naui erant, ſe cum ad terram perueniſſent, proderent. Nec multo poſt purgatus eſt puer, patre fidem dante, & cæteris qui aderant, nulli ſe ſuper eius nomine locuturos. Ingreſſus autem Pachynum promontorium Siciliæ, obtulit nauclero Euangelium pro ſubuectione ſua & Gazani.

Nautæ filius Dæmone liberatus.

Qui nolens accipere, maxime cum uideret illos, excepto illo codice & his quibus ueſtiti erant, amplius nihil habere, ad extremum

iurat

iurat ſe non accepturum. Sed & ſenex acce[...] fiducia pauperis conſcientiæ, in eo magis læta[...] tur, & quod nihil haberet ſæculi, & ab acco[...] illius loci mendicus putaretur.

Porro recogitans ne negociatores de orien[...] uenientes ſe notum facerent, ad mediterranea fu[...] git loca, id eſt, uiceſimo a mari miliario, ibiq[...] quodam deſerto agello, lignorum quotidie faſce[...] alligans, imponebat dorſo diſcipuli. Quo in pro[...] xima uilla uenundato, & ſibi alimoniam, & his[...] qui forte ad eos ueniebant, pauxillulum panis em[...] bant. Sed uere iuxta quod ſcriptum eſt: Non po[...] teſt ciuitas latere ſupra montem poſita. Scuta[...] quidam cum in baſilica beati Petri Romæ torq[...] Hilarion uenit in Siciliam. retur, clamauit in eo immundus ſpiritus, Ante pa[...] cos dies Siciliam ingreſſus eſt Hilarion [...] CHRISTI, & nemo eum nouit, & putat eſſe ſecretum, ego uadam & prodam illum. Statimq[...] cum ſeruulis ſuis aſcenſa in portu naue, appulſ[...] eſt Pachynum, & deducente ſe Dæmone, ubi an[...] te tugurium ſenis ſe proſtrauit, ilico curatus eſt. Hoc initium ſignorum eius in Sicilia, innumera[...] bilem ad eum deinceps ægrotantium, ſed & reli[...] gioſorum hominum adduxit multitudinem, in tan[...] tum, ut de primoribus quidam tumens morbo in[...]

tercu[...]

Digitized by Google

lereutis, eodem die quo ad eum uenerat, curatus ſit. Qui poſtea offerens ei infinita munera, audiuit dictum ſaluatoris ad diſcipulos: Gratis accepiſtis, gratis date.

Heſychius diſcipulus quærit præceptorem Hilarionem.

Dum hæc ita geruntur in Sicilia, Heſychius discipulus eius, toto ſenem orbe quærebat, luſtrans littora, deſerta penetrans, & hanc tantum habens fiduciam, quia ubicunq; eſſet, diu latere non poſſet. Tranſacto igitur iam triennio, audiuit Methonæ a quodam Iudæo, uilia populis ſcruta uendente, Prophetam Chriſtianorum apparuiſſe in Sicilia, tanta miracula & ſigna facientem, ut de ueteribus ſanctis deputaretur. Interrogatus itaq; habitum eius, inceſſum & linguam, maximeq; ætatem, nihil dicere potuit. Ille enim qui referebat, famam ad ſe ueniſſe tantum hominis teſtabatur. Ingreſſus igitur Adriam, proſpero curſu uenit Pachynum, & in quadam curui littoris uillula, famam ſenis ſciſcitatus, conſona uoce omnium cognouit ubi eſſet, quid ageret, nihil in eo ita cunctis admirantibus, quam quod poſt tanta ſigna atq; miracula, ne fragmen quidem panis a quoquam in illis locis accepiſſet. Et ne longum faciam, ſanctus uir Heſychius ad Magiſtri genua prouolutus, plantasq; eius lachrymis rigans, tan-

dem ab eo ſubleuatus, poſt bidui triduiq; ſer-
nem audit a Gazano, non poſſe ſenem iam illis
tare regionibus, ſed uelle ad barbaras quaſi
pergere nationes, ubi & nomen & ſermo ſi
incognitus foret. Duxit itaq; illum ad Epidau
Dalmatiæ oppidum, ubi paucis diebus in uici
agello manſitans, non potuit abſcondi. Siquid
Draco miræ magnitudinis (quos gentili ſerm
boas uocant, ab eo quod tam grandes ſint, ut bo
ues glutire ſoleant) omnem late uaſtabat pro
ciam, & non ſolum armenta et pecudes, ſed agri
colas quoq; & paſtores tractos ad ſe ui ſpiri
abſorbebat. Cui cum pyram iuſsiſſet prepar
& oratione ad Chriſtum miſſa, euocato pop
præcepiſſet ſtruem lignorum ſcandere, ignem ſup
poſuit. Tum itaq; cuncta ſpectante plebe,
nem beſtiam concremauit. Vnde æſtuans q
ceret, quo ſe uerteret, aliam parabat fuga
ſolitarias terras mente perluſtrans, mœreba
tacente de ſe lingua, miracula loquerentur.

Hilarion uenit Epidaurũ. Draco ab Hilarione concrematus.

Ea tempeſtate, terræmotu totius orbis,
poſt Iuliani mortem accidit, maria egreſſa
terminos ſuos, & quaſi rurſum Deus diluu
minaretur, uel in antiquum chaos redirent om
naues ad prærupta de latere montiũ pependerun

Terræ motus poſt Iuliani mortem.

Q

Quod cum uiderent Epidauritani, frementes fluctus & undarum moles, & montes gurgitum littoribus inferri, uerentes quod iam eueniſſe cernebant, ne oppidum funditus ſubuerteretur, ingreſſi ſunt ad ſenem, & quaſi ad prælium proficiſcentes, poſuerunt eum in littore. Qui cum tria Crucis ſigna pinxiſſet in ſabulo, manusq; contra tenderet, incredibile dictu eſt in quantam altitudinem intumeſcens mare ante eum ſteterit, ac diu fremens, & quaſi ad obicem indignans, paulatim in ſemetipſum relapſum eſt. Hoc Epidaurus & omnis illa regio uſq; hodie prædicat. Matresq; docent liberos ſuos ad memoriam in poſteros tranſmittendam. Vere illud quod ad Apoſtolos dictum eſt: Si credideritis dicetis huic monti, tranſi in mare, & fiet, etiam iuxta litteram impleri poteſt, ſi tamen quis habuerit Apoſtolorum fidem, & talem qualem illis habendam Dominus imperauit. Quid enim intereſt, utrum mons deſcendat in mare, an immenſi undarum montes repente obriguerint, & ante ſenis tantum pedes ſaxei ex alia parte molliter fluxerint. Mirabatur omnis ciuitas, & magnitudo ſigni Salonis quoq; percrebuerat. Quod intelligens ſenex, in breui lembo clam nocte fugit, & inuenta poſt biduum oneraria naui perrexit Cyprum.

Sedatur mare ab Hilarione

M 2 Cumq;

Cumq; inter Maleam & Cytheram pyratæ de-
ſerta claſſe in littore, quæ non antemna, ſed con
regitur, duobus haud paruis myoparonibus occur-
riſſent, & denuo hinc inde fluctus occurrerent, re-
miges omnes qui in naui erant trepidare, flere,
diſcurrere, preparare contos, & quaſi non ſuffice-
ret unus nuncius, certatim ſeni pyratas adeſſe di-
cebant. Quos ille procul intuens ſubriſit. Et con-
uerſus ad diſcipulos dixit: Modicæ, inquit, fidei
quare trepidatis? Nunquid plures ſunt hi quam
Pharaonis exercitus? Tamen omnes Deo uolente
ſubmerſi ſunt. Loquebatur hic, & nihil minus
ſpumantibus roſtris, hoſtiles turmæ imminebant
iactu tantum lapidis medio. Stetit ergo in prora
nauis, & porrecta contra uenientes manu, huc
uſq; (ait) ueniſſe ſufficiat. O mira rerum fides,
ſtatim reſiluere nauiculæ, & impellentibus contra
remis, ad puppim impetus redit. Mirabantur py-
ratæ, poſt tergum ſe redire nolentes totoq; cor-
poris nixu, ut ad nauigium peruenirent laborantes,
uelocius multo quam uenerant, ad littus ferebantur.

Prætermitto cætera, ne uidear in narratio-
ne ſignorum, uolumen extendere. Hoc ſolum di-
cam, quod inter cicladas nauigans, hinc inde cla-
mantium de urbibus & uicis, & ad littora con-
currentium

currentium, immundorum ſpirituum uoces audiebãtur. Ingreſſus ergo Paphum urbem Cypri nobilem carminibus Poetarum, quæ frequenter terræ motu lapſa: nunc ruinarum tantum ueſtigijs quid olim fuerit oſtendit. In ſecundo ab urbe miliario habitabat ignobilis, gaudensq; quod paucis diebus quiete uiueret. Verum non ad plenum uiginti tranſiere dies, cum per omnem illam inſulam quicunq; immundos habebant ſpiritus, clamare cœperunt, ueniſſe Hilarionem ſeruum Chriſti, & ad eum ſe debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & urbes reliquæ conclamabant, plerisq; aſſerentibus ſcire ſe quidẽ Hilarionem, & uere illũ eſſe famulum Dei, ſed ubi eſſet ignorare. Inter triginta igitur nõ multo amplius dies, ducenti ferme, tam uiri quam mulieres, ad eum congregati ſunt. Quos cum uidiſſet, dolens quod ſe non paterentur quieſcere, & quodammodo in ultionem ſui ſæuiens, tanta eos orationum inſtantia flagellauit, ut quidam ſtatim, alij poſt biduum triduumue, omnes uero intra unam hebdomodam curarentur.

Venit Cyprum Hilarion.

Manens itaq; ibi biennio, & ſemper de fuga cogitans, Heſychium ad ſe Veris tempore reuerſurum, Palæſtinam ad ſalutationem fratrum

& Monaſterij ſui cineres uiſendos miſit. Qui cum reuertiſſet, cupienti rurſum ad Aegyptum nauigare, hoc eſt, ad ea loca, quæ uocantur Bucolia, eo quod nullus ibi Christianorum eſſet, ſed barbara tantum & ferox natio, ſuaſit ut in ipſa magis inſula ad ſecretiorem locum conſcenderet. Quem cũ diu luſtrans omnia reperiſſet, perducit eum duodecim milibus a mari procul inter ſecretos aſperosq; montes, & quo uix reptando manibus genibusq; poſſet aſcendi. Qui introgreſſus, contemplatus quidem eſt terribilem ualde & remotum locum, arboribusq; hincinde circundatum, habentem etiam aquas de ſupercilio collis irriguas, & hortuum peramœnum, & pomaria plurima, quorum fructum nunquam in cibo ſumpſit, ſed & antiquiſſimi iuxta templi ruinam, ex quo (ut ipſe referebat & eius diſcipuli teſtantur) tam innumerabilium per noctes & dies Dæmonum uoces reſonabant, ut exercitum crederes. Quo ille ualde delectatus, quod ſcilicet antagoniſtas haberet in proximo, habitauit ibi per annos quinq;, & ſæpe inuiſente ſe Heſychio, in hoc extremo iam uitæ ſuæ tempore refocillatus eſt, quod propter aſperitatem difficultatemq; loci & umbrarum (ut ferebatur uulgo) multitudinem, aut nullus

nullus, aut rarus ad ſe uel poſſet, uel auderet aſcendere. Quodam autem die egreſſus hortulum, uidit hominem toto corpore Paralyticum iacentem ante fores. Interrogauitq; Heſychium quiſnam eſſet, uel quomodo fuiſſet adductus. Qui reſpondens ait, procuratorem ſe fuiſſe uillulæ, ad cuius confinia hortulus quoq; in quo ipſi erant, pertineret. Et ille collachrymans tendensq; ad iacentem manum: Tibi (inquit) dico in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſurge & ambula. Mira uelocitas. Adhuc uerba in ore loquentis uoluebantur, & iam membra ſolidata ad ſtandum hominem ſurrigebant. Quod poſtquam auditum eſt, etiam difficultatem loci, & iter inuium plurimorum uicit neceſſitas. Nihil per circumitum cunctis uillis obſeruantibus, quam ne quo modo elaberetur. Diſſeminauerat enim hoc de eo rumor diu eum in eodem loco manere non poſſe. Quod ille non leuitate quadam aut puerili ſenſu uictus faciebat, ſed honorem fugiens & importunitatem. Semper enim ſilentium & uitam ignobilem deſiderabat.

Igitur octogeſimo ætatis ſuæ anno cum abſens eſſet Heſichius, quaſi teſtamenti uice breuem; manu propria ſcripſit Epiſtolam, omnes diuitias ſuas ei derelinquens, Euangelium ſcilicet, & tunicam ſacceam, cucullam & palliolum.

Hilarion moritur octogeſimo ætatis ſuæ anno.

Nam miniſter eius ante paucos dies obierat. [illegible]nerunt itaq; ad ægrotantem de Papho multi [illegible]gioſi uiri, & maxime quod eum dixiſſe [illegible]rant, iam ſe ad Dominum migraturum, & de c[illegible]poris uinculis liberandum. Sed & Conſta[illegible] quædam ſancta fœmina, cuius generum & filia de morte liberauerat unctione olei, quos [illegible] adiurauit, ut ne puncto quidem horæ poſt morte[illegible] reſeruaretur, ſed ſtatim eũ in eodem hortulo ter[illegible] operirent, ſicut ueſtitus erat in cillicina tunica & cuculla, et ſago ruſtico. Iam modicus calor tepe[illegible] in corpore, nec præter ſenſum quicquam uiui ho[illegible]minis ſupererat, et tamẽ apertis oculis loquebat[illegible] Egredere quid times? Egredere anima mea qu[illegible] dubitas? Septuaginta prope annis ſeruiſti Chriſto, & mortem times? In hæc uerba exhalauit ſpiri[illegible]tum. Statimq; humo obrutum, ante urbi ſepultum, quam mortuum nunciauerunt. Quod poſtquam Palæſtinæ ſanctus uir audiuit Heſychius, perrexit ad Cyprum, & ſimulans ſe uelle habitare in eo[illegible]dem hortulo, ut diligentis cuſtodiæ ſuſpicionem accolis tolleret, cum ingenti uitæ ſuæ periculo, poſt decem uere menſes corpus eius furatus eſt. Quod Maioniam deferens, totis Monachorum & oppidorum turbis proſequentibus, in antiquo Mo[illegible]naſterio

naſterio, condidit, illæſa tunica, cuculla & palliolo, & toto corpore quaſi adhuc uiueret, integro, tantisq; fragrante odoribus, ut delibutum unguentis putaretur. Non mihi uidetur in calce Libri tacenda Conſtantiæ illius ſanctiſsimæ mulieris deuotio, quæ perlato ad ſe nuncio, quod corpuſculum Hilarionis Palæſtinæ eſſet, ſtatim exanimata eſt, ueram in ſeruum Dei dilectionem etiam morte comprobans. Erat enim ſolita peruigiles in ſepulchro eius noctes ducere, & quaſi cum præſente ad adiuuandas orationes ſuas ſermocinari. Cernas uſq; hodie miram inter Palæſtinos & Cyprios contentionem, his corpus Hilarionis, illis ſpiritum ſe habere certantibus. Et tamen in utriuſq; locis magna quotidie ſigna fiunt, ſed magis in hortulo Cypri, forſitan quia plus illum locum dilexit.

VITA MALCI CAPtiui Monachi, per S. Hieronymum.

QVI NAVALI prælio dimicaturi ſunt, ante in portu et in tranquillo mari flectunt gubernacula, remos trahunt, ferreas manus, & uncos præparant, diſpoſitumq; per tabulata militem, pendente gradu, & labente ueſtigio ſtare firmiter conſueſcunt, ut quod in ſimulachro pugnæ didicerint, in uero certamine non pertimeſcant. Ita & ego qui diu tacui (ſilere quippe me fecit, cui meus ſermo ſupplicium eſt) prius exerceri cupio in paruo opere, & ueluti quandam rubiginem linguæ abſtergere, ut uenire poßim ad latiorem hiſtoriam. Scribere enim diſpoſui (ſi tamen uitam Dominus dederit, & ſi uituperatores mei ſaltem fugientem me, & incluſum perſequi deſierint) ab aduentu ſaluatoris uſq; ad noſtram ætatem, id eſt, ab Apoſtolis uſq; ad noſtri temporis fecem, quomodo & per quos Chriſti Eccleſia nata ſit, & adulta perſecutionibus creuerit, martyriis coronata ſit: Et poſtquam ad Chriſtianos principes uenit, potentia quidem & diuitijs maior ſed uirtutibus minor facta ſit. Verum hæc alias. Nunc quod imminet explicemus.

Maronias

Maroniás triginta ferme milibus ab Antiochia urbe Syriæ, haud grandis ad orientem diſtat uiculus. Hic poſt multos, uel dominos, uel patronos, dum ego adoleſcentulus morarer in Syria, ad papæ Euagrij neceſſarij mei poſſeßionem deuolutus eſt, quem idcirco nunc nominaui, ut oſtenderē, unde noſſem quod ſcripturus ſum. Erat igitur illic quidam ſenex nomine Malchus (quem nos latine regem poſſumus dicere) Syrus natione & lingua, & reuera αὐτόχθων, Anus quoq; in eius contubernio ualde decrepita, & iam morti proxima uidebatur, tam ſtudioſe ambo religioſi, & ſic Eccleſiæ limen terentes, ut Zachariam & Helizabeth de Euangelio crederes, niſi quod Iohannes in medio non erat. De his cum curioſe ab accolis quærerem, quæ nam eſſet eorum copula, matrimonij, ſanguinis, an ſpiritus, omnes uoce conſona, ſanctos & Deo placitos, & mira neſcio quæ reſpondebant. Qua cupiditate illectus, adortus ſum hominem, & curioſius ſciſcitans rerum fidem, hæc ab eo accepi. Ego, inquit, mi nate Maroniaci agelli colonus, ſed ſolus parentibus fui. Qui cū me quaſi ſtirpē generis ſui, & hæredē familiæ ſuæ ad nuptias cogerēt, Monachū potius me uelle eſſe reſpōdi. Quantis pater minis, quantis mater blanditijs per-

ſecuti

ſtenti ſint, ut pudicitiam proderem, haec res ſi
inditio eſt, quod & domum & parentes fugi. &
quia ad orientem ire non poteram propter uicini
Perſidem, & Romanorum militum custodia,
ad occidentem uerti pedes, pauxillulum neſcio q
portans uiatici, quod me ab inopia tantum def
ſaret. quid multa? perueni tandem ad erem
Chalciados, quae inter Immam & Beſſam m
ad auſtrum ſita eſt. Ibi repertis Mon
chis, eorum me magiſterio tradidi, manuum la
bore uictum queritans, laſciuiamq; carnis fr
nans ieiunijs. Poſt multos annos incidit mihi de
derium, ut ad patriam pergerem. Et dum ad
uiueret mater (iam enim patrem mortuum a
ram) ſolarer uiduitatem eius, & exinde
data poſſeſsiuncula, partem erogarem pa
partem Monaſterio conſtituerem (quid eru
confiteri infidelitatem meam?) Partem in ſump
tuum meorum ſolatia reſeruarem. Clamare coep
Abbas meus Diaboli eſſe tentationem, & ſub ho
neſtae rei occaſione, latere antiqui hoſtis inſidia
Hoc eſſe reuerti canem ad uomitum ſuum. S
multos Monachorum eſſe deceptos, nuſquam Di
abolum aperta fronte ſe prodere. Proponebat mi
hi exempla de ſcripturis plurima, inter quae illu

quo

quod initio Adam quoq; & Euam ſpe diuinitatis ſupplantauerit. Et cum perſuadere non poſſet, prouolutus genibus obſecrabat, ne ſe desererem, ne me perderem, nec aratrum tenens, poſt tergum reſpicerem. Væ miſero mihi, uici monitorem peſſima uictoria, putans illum non meam ſalutem, ſed ſuum ſolatium quærere. Proſecutus ergo me de Monaſterio, quaſi funus efferret & ad extremum ualedicens: Video (ait) te fili Satanæ cauterio notatum, non quæro cauſas, excuſationes non recipio. Ouis quæ de ouilibus egreditur, lupi ſtatim morſibus patet. De Beria ad Eſſam pergentibus, uicina eſt publico itineri ſolitudo, per quam Saraceni incertis ſedibus huc atq; illuc ſemper uagantur. Quæ ſuſpicio frequentiam in illis locis uiatorum congregat, ut imminens periculum auxilio mutuo declinetur. Erant in comitatu meo uiri, fœminæ, ſenes, iuuenes, paruuli, numero circiter ſeptuaginta. Et ecce ſubito equorũ camelorũq; ſeſſores Iſmaelitæ irruunt, crinitis uittatisq; capitibus, ac ſeminudo corpore, pallia & latas caligas trahentes, pendebant ex humero pharetræ, laxos arcus uibrantes, haſtilia longa portabant. Non enim ad pugnandũ, ſed ad prædam uenerant. Rapimur, diſpergimur, in diuerſa trahimur.

Ego

Ego enim longo poſt liminio hæreditarius poſſeſſor, & ſero mei conſilij pœnitens, cum altera [illegible] liercula in unius heri ſeruitutem ſortitus uenio. [illegible] cimur, immo portamur ſublimes in camelis, [illegible] per uaſtem eremum ſemper ruinam timentes, pendemus potius quam ſedemus. Carnes ſemicru[illegible] cibus, & lac camelorum potus erat. Tandem gra[illegible] di amne tranſmiſſo, peruenimus ad interiorem ſolitudinem, ubi dominam liberoſq; ex more genti[illegible] adorare iuſsi, ceruices flectimus. Hic quaſi clauſ[illegible] carcere, mutato habitu, id eſt, nudus ambula[illegible] diſco. Nam aeris quoq; intemperies, nihil ali[illegible] præter pudenda uelari patiebatur. Tradunt mihi paſcendæ oues, & in malorum compara[illegible] ne hoc fruor ſolatio, quod domino meos, & con[illegible] ſeruos rarius uideo. Videbar mihi aliquid [illegible] ſancti Iacob. Recordabar Moyſi, qui & ipſi in eremo quondam fuere paſtores. Veſcebar recenti caſeo & lacte. Orabam iugiter, canebam Pſalmos, quos in Monaſterio didiceram. Delectabat me captiuitas mea. Agebam Dei iudicio gratias, quod Monachum quem in patria fueram perditurus, in eremo inueneram. O nihil unquam tutum apud Diabolum. O multiplices & ineffabiles eius inſidiæ. Sic quoq; latentem me inuenit inuidia.

Dominus

[d]ominus uidens gregem ſuum creſcere, nihilq́; in [m]e depræhendens fraudulentiæ (ſciebam enim Apoſtolum præcepiſſe: Dominis ſic quaſi Deo fideliter ſeruiendum) & uolens me remunerare, quo[d]dum ſibi magis faceret, tradidit mihi illam [c]onſeruam meam, aliquando captiuam. Et cum [e]go refutarem, diceremq́; me Chriſtianum, nec li[c]ere mihi uxorem uiuentis mariti accipere (ſiqui[d]em captus nobiſcum uir eius, ab alio domino fuerat abductus) rurſus ſerus ille & implacabilis in furorem uerſus, euaginato me cœpit petere gladio. Et niſi confeſtim brachia tendens mulierem præoccupaſſem, ilico fudiſſet ſanguinem. Iam igitur [u]enerat tenebroſior ſolito, & mihi nimium ma[t]ura nox. Duco in ſpeluncam ſemirutam, nouam [c]oniugem, & pronubante nobis mœſticia, uterq; [d]eteſtamur alterum, nec fatemur. Tunc uere ſenſi captiuitatem meam, proſtratusq; humi, Monachum cœpi plangere, quem perdebam dicens: Huccine miſer ſeruatus ſum? Ad hoc me mea ſcelera perduxerunt, ut in caneſcente iam capite, uirgo maritus fierem? Quid prodeſt parentes, patriam, rem familiarem contempſiſſe pro domino, ſi hoc facio, quod ne facerem, illa contempſi, niſi quod forte propterea hæc ſuſtineo, quia patriã deſyderaui?

Quid

Quid agimus anima? Perimus an uincimus? ſtamus manum Domini, an proprio mucro fodimur? Verte in te gladium, tua magis timenda eſt, quam corporis. Habet & ſer pudicitia ſuum martyriū, iaceat inſepultus C teſtis in eremo, ipſe mihi ero perſecutor & tyr. Sic fatus, eduxi in tenebris quoq; mica gladium, & acumine contra me uerſo. Va quam infelix mulier, habeto me martyrem po quam maritum, Tunc illa pedibus meis pro precor te (inquit) per Ieſum Chriſtum, & huius horæ neceſſitatem adiuro, ne effunda guinem tuum in crimen meum. Vel ſi mori pl in me primum uerte mucronem: Sic nobis po coniungamur. Etiam ſi uir meus ad me serua ſeruarem caſtitatem, quam me captiui uel interirem potius quam perderem. Cu ris, ne mihi iungaris? Ego morerer, ſi mihi uelles. Habeto me coniugem pudicitiæ, & ma animæ copulam amato, quam corporis. Spe domini maritum, Chriſtus nouerit fratrem. cile ſuadebimus nuptias, cum nos uiderint ſic a re. Fatcor, inquit, obſtupui, & admiratus tem fœminæ, coniugem plus amaui. Nunquam ta men illius nudum corpus intuitus ſum, nunqu

[illegible] attigi, timens in pace perdere, quod in prælio ſeruaueram. Tranſeunt in tali matrimonio [illegible]ies plurimi, amabiliores nos dominis fecerant [n]uptiæ. Nulla fugæ ſuſpicio, interdũ et menſe toto [l]iberam fidus gregis paſtor per ſolitudinem. Poſt [g]rande interuallum dum ſolus in eremo ſedeo, & [p]ræter cœlum terramq; nihil uideo, cœpi mecum [t]acitus uoluere, & inter multa, contubernij quoq; monachorum recordari, maximeq; uultum patris mei, qui me erudierat, tenuerat, perdideratq;. Sicq; cogitans, aſpicio formicarum gregem an[g]uſto calle feruere, ferre onera maiora, quam cor[p]ora. Aliæ herbarum quædam ſemina forcipe oris [t]rahebant, aliæ egerebant humum de foueis, & [a]quarum meatus aggeribus excludebant. Illæ uen[t]uræ Hyemis memores, ne madefacta humus in herbam horrea uerteret, illata ſemina præcidebant. [Ali]æ luctu celebri, corpora defuncta deportabant. Quodq; magis mirum eſt in tanto agmine, egrediens non obſtabat intranti, quin potius ſi quam uidiſſent ſub faſce & onere concidiſſe, ſuppoſitis humeris adiuuabant. Quid multa? Pulchrum mihi ſpectaculum dies illa tribuit. Vnde recordatus Salomonis, ad formicarum ſolertiam nos mittentis, & pigras mentes tali exemplo ſuſcitantis, cœpi

Deſcriptio naturæ formicarum.

Digitized by Google

Quid agimus anima? Perimus an uincimus? E
ctamus manum Domini, an proprio mucrone
fodimur? Verte in te gladium, tua magis m
timenda eſt, quam corporis. Habet & ſer
pudicitia ſuum martyriũ, iaceat inſepultus C
teſtis in eremo, ipſe mihi ero perſecutor & m
tyr. Sic fatus, eduxi in tenebris quoq; mica
gladium, & acumine contra me uerſo. Vale
quam infelix mulier, habeto me martyrem po
quam maritum, Tunc illa pedibus meis prou
precor te (inquit) per Ieſum Chriſtum, &
huius horæ neceßitatem adiuro, ne effundas
guinem tuum in crimen meum. Vel ſi mori pl
in me primum uerte mucronem: Sic nobis p
coniungamur. Etiam ſi uir meus ad me red
ſeruarem caſtitatem, quam me captiuitas
uel interirem potius quam perderem. Cur more
ris, ne mihi iungaris? Ego morerer, ſi mihi
uelles. Habeto me coniugem pudicitiæ, & mag
animæ copulam amato, quam corporis. Spe
domini maritum, Chriſtus nouerit fratrem. F
cile ſuadebimus nuptias, cum nos uiderint ſic am
re. Fateor, inquit, obſtupui, & admiratus uir
tem fœminæ, coniugem plus amaui. Nunquam t
men illius nudum corpus intuitus ſum, nunqu

cla

in carnem attigi, timens in pace perdere, quod in prælio ſeruaueram. Tranſeunt in tali matrimonio dies plurimi, amabiliores nos dominis fecerant nuptiæ. Nulla fugæ ſuſpicio, interdũ et menſe toto aberam fidus gregis paſtor per ſolitudinem. Poſt grande interuallum dum ſolus in eremo ſedeo, & præter cœlum terramq; nihil uideo, cæpi mecum tacitus uoluere, & inter multa, contubernij quoq; monachorum recordari, maximeq; uultum patris mei, qui me erudierat, tenuerat, perdideratq;. Sicq; cogitans, aſpicio formicarum gregem anguſto calle feruere, ferre onera maiora, quam corpora. Aliæ herbarum quædam ſemina forcipe oris trahebant, aliæ egerebant humum de foueis, & aquarum meatus aggeribus excludebant. Illæ uenturæ Hyemis memores, ne madefacta humus in herbam horrea uerteret, illata ſemina præcidebant. Hæ luctu celebri, corpora defuncta deportabant. Quodq; magis mirum eſt in tanto agmine, egrediens non obſtabat intranti, quin potius ſi quam uidiſſent ſub faſce & onere concidiſſe, ſuppoſitis humeris adiuuabant. Quid multa? Pulchrum mihi ſpectaculum dies illa tribuit. Vnde recordatus Salomonis, ad formicarum ſolertiam nos mittentis, & pigras mentes tali exemplo ſuſcitantis, cœpi

Deſcriptio naturæ formicarum.

redere captiuitatis, & Monaſterij cellulas [illegible] re, ac formicarum illarum ſimilitudinem deſ[illegible] rare, ubi laboratur in medium, cumq; nihil cui[illegible] quam proprium ſit, omnium omnia ſunt. Regr[illegible] ad cubile occurrit mulier, triſticiam animi diſ[illegible] mulare non potui. Rogat cur ita exanimatus ſi[illegible] Audit cauſas, hortatur fugam. Peto ſilentij fid[illegible] non aſpernatur, & iugi ſuſurro inter ſpem & [illegible] metum medij fluctuamur. Erant mihi in grege [illegible] Hirci miræ magnitudinis. Quibus occiſis, [illegible] facio, eorumq; carnes uiatico præparo. Et p[illegible] ueſperi, putantibus nos dominis ſecreto cubi[illegible] inuadimus iter, utres et partes carnium port[illegible]

Cumq; perueniſſemus ad fluuium (nam [illegible] cem milibus aberat) inflatis conſcenſiſq; utri[illegible] aquis nos credimus, paulatim pedibus ſubrem[illegible] gantes, ut deorſum nos flumine deferente, & multo longius quam conſcenderamus, in alteram nos exponente ripam, ueſtigium ſequentes perde rent. Sed inter hæc madefactæ carnes, & ex par[illegible] lapſæ, uix tridui cibum pollicebātur. Bibimus [illegible] ad ſacietatem, futuræ nos ſiti præparantes. Cu[illegible] rimus, poſt tergum ſemper aſpicimus, & mag[illegible] noctibus prouehimus, quam diebus, uel prop[illegible] inſidias late uagantium Saracenorum, uel prop[illegible]

ardorem

dorem Solis nimium. Paueſco miſer etiam refe-
ns, & ſi tota mente ſecurus, toto tamen cor-
re perhorreſco. Poſt diem uero tertium, dubio
roſpectu procul aſpicimus duos Camelis inſiden-
s uenire concitos. Statimq; mens mali præſaga,
utare cœpit Dominum, meditari mortem, So-
m cernere nigreſcentem. Dumq; timemus, &
eſtigiis nos proditos per arenas intelligimus, of-
ertur ad dexteram ſpecus, longe ſub terram pe-
etrans. Igitur timentes uenenata animalia (nam
olent uiperæ, reguli, & Scorpiones, cæteráq; hu-
ſcemodi, feruorem Solis declinantia, umbram
etere) intrauimus quidem ſpeluncam, ſed ſtatim
ipſo introitu ſiniſtræ nos foueæ credimus, ne-
uaquam ultra progredientes, ne dum mortem
ugimus, incurramus in mortem. Illudq; nobiſcum
eputantes, ſi iuuat Dominus miſeros, habemus
alutem. Si deſpicit peccatores, habemus ſepul-
hrum. Quid putas fuiſſe nobis animi? Quid ter-
oris, cum ante ſpecum haud procul ſtarent domi-
us & conſeruus, & ueſtigio indice iam ad la-
ebras perueniſſent? O multo grauior expectata,
uam illata mors. Rurſus cum timore & labore
ngua balbutit, & quaſi clamante domino, mu-
ire non audeo.

Digitized by Google

Mittit ſeruum, ut nos de ſpecu trahat, ipſe
melos tenet, & euaginato gladio, noſtrum e
pectat aduentum. Interea tribus fere uel qua
cubitis introgreſſo famulo, nobis ex occulto t
gum eius uidentibus (nam oculorum iſtius
natura eſt, ut poſt ſolem umbram intrantibus
ca ſint omnia) uox per antrum ſonat: Exite ſ
ciferi, exite morituri. Quid ſtatis? Quid mo
mini? Exite. DOMINUS uocat pati
expectat. Adhuc loquebatur & ecce pe
nebras aſpicimus Lænam inuaſiſſe hominem,
gutture ſuffocatum, cruentum intra trahere
ſu bone, quid tunc terroris nobis, quid gaudi
Spectabamus Domino neſciente, hoſtem
perire. Qui cum uideret illum moras f
ſpicatus eſt duos uni reſiſtere. Sed ira
non ualens, ſicut tenebat gladium ad ſp
uenit, & furore rabido ſerui increpans
am, prius a fera eſt tentus quam ad noſtras la
bras perueniret. Qui ſunt qui hoc crederent
ante os noſtrum, beſtia pro nobis dimicaret!
Sublato autem illo metu, ſimilis ante oculos n
ſtros uerſabatur interitus, niſi quod tutius e
rabiem Leonis, quam iram hominis ſuſtinere. P
uemus intrinſecus, & ne mouere quidem nos a
ſi, preſtolabamur euentum rei, inter tanta pe

Malchus per Leonem ſeruatur.

cul

la, pudicitiæ tantum conſcientia pro muro ſep-
Leæna inſidias cauens, & uiſam eſſe ſe ſenti-
s, apprehenſos modicus catulos effert, nobisq;
dit hoſpitium. Neq; tamen ſatis creduli, ſtatim
rumpimus, ſed expectantes diu, & egredi co-
itantes, illius nobis figurabamus occurſum.
ablato ergo horrore, & alia tranſacta die
gredimur ad ueſperam, uidimusq; camelos (quos
b nimiam uelocitatem dromedarios uocant) præ-
eritos cibos in ore uoluere, & in aluum miſſos
rursum retrahere. Quibus aſcenſis, & noua ſi-
archia, id eſt, annona refocillati, decima tandem
ie ad Romana per deſertum caſtra uenimus.
Oblatiq; tribuno, rem ordine pandimus, inde
ranſmiſſi ad Sabinum Meſopotamiæ ducem
amelorum precium accepimus. Et quia iam
Abbas ille meus dormierat in Domino, ad hæc de-
latus loca me Monachis reddo, hanc trado uirgi-
nibus, diligens eam ut ſororem, non tamen ei me
credens ut ſorori. Hæc mihi ſenex Malchus ado-
leſcentulo retulit. Hæc ego uobis narraui ſenex,
& caſtis hiſtoriam caſtitatis expono. Virgines ca-
ſtitatem cuſtodire exhortor. Vos narrate poſteris,
ut ſciant inter gladios, & inter deſerta & beſti-
as, pudicitiã nunquam eſſe captiuam, & hominem
Christo deditum poſſe mori non poſſe ſuperari.

Digitized by Google

VITA S. ANTONI

DESCRIPTA PER ATHANA
um, ex Græco uero translat
per Euagrium Presby-
terum.

ANTONIVS NOBILI
religioſisq; parentib
ex Aegypto oriund
tanta ſuorum & ſu
tus cura, ut nihil aliud
parentes domumq; co
ret. Et cum iam puer eſſet non ſe literis er
non ineptis infantium iungi paſſus eſt fab
Dei Deſiderio flagrans ſecundum quod ſ
eſt, innocenter habitabat domi. Ad Eccl
cum parentibus ſæpe conueniens, nec in
ſciuias, nec puerorum negligentiam ſe
ſed tantũ ea quæ legebantur auſcultans, u
præceptorum uitæ inſtitutione ſeruabat, no
ut ſolet illa ætas, incurioſus pro uarijs &
tis cibis unquam tedio fuit, non eſcæ mo
blandimenta ſectatus eſt, his ſolum quæ dab
contentus, nihil amplius requiſiuit.

Poſt mortem autem parentum annorum

riter decem & octo ſeu uiginti cum ſorore admo. Adoleſcen-
dum paruula derelictus; eſt, & domus & ſororis ſcentia
honeſtam curam gerebat. Nec dum uero ſex flu-
xerant Menſes, quibus ad Eccleſiam, ut ſolebat
accurrens, recordabatur quomodo & Apoſtoli
omnibus ſpretis, ſecuti fuiſſent ſaluatorem, &
multi, ut legitur in Actis Apoſtolorum, facultati-
bus ſuis uenditis pracia ad pedes eorum detuliſſent
egentibus partienda, queue aut quanta ſpes iiſdem
repoſita eſſet in coelis. Talia ſecum uoluens intra-
uit Eccleſiam, & accidit, ut tunc Euangelium le-
geretur, in quo Dominus dicit ad diuitem. Si uis
perfectus eſſe, uade, uende omnia tua quecunq;
habes, & da pauperibus, & ueni & ſequere me,
& habebis theſaurum in coelo. Quo audito, quaſi Antonius
diuinitus huiusmodi ante memoriam concepiſſet, dimittit
& ueluti propter ſe hæc eſſet ſcriptura recitata, partim
ad ſe Domini eum traxit imperiũ, ſtatimq; egreſ- bona, pa-
ſu poſſeſionem quam habebat dimiſit. Rure au- tim uen-
tem erant trecenti iugeres & ualde optimi, quos dens dat
uicinis largitus eſt, ne in aliquo aut ſibi aut ſorori pauperie
moleſtia gigneretur. Cetera uero quæ in mobilibus bus.
poßidebat, uniuerſa uendidit, & aggregato non
exiguo precio indigentibus dedit, paruis ob ſoro-
rem reſeruatis, quæ et ſexu et ætate uidebatur in-
firmior.

Digitized by Google

Rurſus autem Eccleſiam ingreſſus, cum audiſſet Dominum in Euangelio dicentem, nolite cogitare de craſtino, relictam quoq; portionem pauperibus diſtribuit, neq; ſe uerſari paſſus eſt domi, ſed ſorore fidelibus ac notis uirginibus, commendata, ut earum nutriretur exemplum, ipſe iam omnibus ſæculi uinculis liber, aſperum atq; arduum arripuit inſtitutum. Nec dum autem tam crebra erant in Aegypto Monaſteria, neq; omnino quiſquam etiam ſolitudinem nouerat, et quicunq; in Chriſti ſeruitute ſibimetipſi prodeſſe cupiebat, non longe a ſua uillula ſeparatus inſtituebatur.

Vita Monaſtica qualis tẽpore Antonij.

Erat igitur in agello uicino, ſenex quidam uitam ſolitariam a prima ſectatus ætate, hunc Antonius cum uidiſſet, emulatus eſt ad bonum. Et primo quidem incipiens etiam ipſe in locis paululum a uilla remotioribus manebat, exinde autem ſi quem uigilantem in hoc ſtudio compererat, procedens, quærebat ut apis prudentiſſima, nec ad habitaculum ſuum ante remeabat, niſi eum quem cupiebat, frueretur aſpectibus, & ſic tanquam munere mellis accepto, abibat ad ſua tali ibidem inſtitutus exordio. Cumq; per dies ſingulos ita animum roboraret, ut nec opum paternarum, nec ſuorum meminiſſet affinium, omne etiam deſiderium & ſolicitudinem erga id quod cœperat

erat, exercerent, operabatur manibus ſuis ſciens ſcriptum eſſe, qui non operatur, non manducet. Mercedem ſane operis ſui precio panis excepto, egentibus largiebatur. Orabat frequenter, quippe qui didicerat quod oporteret ſine intermiſſione Dominum rogare.

Antonius nõ mendicãdo, ſed labore manuũ quæ rit uictũ.

Auditioni etiam ſcripturarum ſtudium commendabat, ut nihil ex eius animo laberetur, ſed uniuerſa Domini præcepta cuſtodiens memoriam pro libris haberet. Sic ſuam uitam inſtituens, ab uniuerſis fratribus puro diligebatur affectu, & omnibus ad quos ſpiritali ſtudio diſcendi pergebat, obediens proprias ſingulorum gratias hauriebat, huius continentiã, iocunditatem illius ſectabatur, iſtius lenitatem, illius uigilias, alterius legendi emulabatur induſtriam. Iſtum ieiunantem, illum humi quieſcentem mirabatur. Alterius patientium, alterius manſuetudinem prædicabat. Omnium quoq; uicariam erga ſe retinens caritatem, atq; uniuerſis uirtutum partibus irrigatus ad ſedem propriam regrediebatur. Ibi ſecum uniuerſa pertractans, omnium in ſe bona nitebatur exprimere. Neq; uero aduerſum eos aliquando mouebatur, ſed ea tantum flamma egregio uiro creſcebat in pectore, ne ſecundus cuiquam in prædictis

Orationi uacat.

Antonius intentus ſtudijs rerum ſacrarum.

Exercitia Antonij.

Digitized by Google

operibus inueniretur. Et hoc ita faciebat, ut qui omnes gloria anteiret, omnibus tamen carus eſſet. Nam & uicini Monachi ad quos ſæpe ueniebat, Antonium uidentes deicolam nuncupabant, & dultiſq; naturæ uocabulis, quidam ut filium, alij fratrem diligebant.

Certamina Antonij aduerſus Satanam.

Dum hæc gereret Antonius, quibus omnium in ſe prouocaret affectum, inimicus nominis Christiani Diabolus impatienter ferens tantas in adoleſcente uirtutes, ueteranis eum aggreſſus eſt fraudibus, & primo quidem tentans, ſi quomodo poſſet ab arrepto eum inſtituto detrahere. Immittebat ei memoriam poſſeßionum, ſororis defenſionem, generis nobilitatem, amorem rerum, fluxam ſeculi gloriam, eſcæ uariam delectationem, & reliqua uitæ remißioris blandimenta, poſtremo uirtutis arduum finem, et maximum perueniendi laborem, nec non corporis fragilitatem, ſuggerebat & ætatis ſpacia prolixa, prorſus maximam ei cogitationum caliginem ſuſcitabat, uolens eum a recto propoſito reuocare.

Poſtquam autem Diabolus orationibus eius ad Deum per paßionis fidem ſe intellexit elidi, conſueta aduerſum omnes adoleſcentes arma arripiens, nocturnis eum inquietabat illecebris. Per dies etiam tam

um tam apertis in eum telis irruebat, ut nullus ambigeret, quin Antonius contra Diabolum dimicaret. Nam & ille cogitationes ſordidas conabatur inſerere, & hic eas oratu ſubmouebat aſsiduo. Ille titillabat ſenſus naturali carnis ardore, hic uigilijs & ieiunijs corpus omne uallabat. Ille per noctes in pulchræ mulieris uertebatur ornatum, nulla omittens figmenta laſciuiæ, hic ultrices gehennæ flammas, & dolorem uermis recordans, ingeſtæ ſibi libidini opponebat. Ille lubricum adoleſcentiæ iter et ad ruinam facile proponebat, hic æterna futuri iudicij tormenta conſiderans, illæſam animæ puritatem, per tentamenta ſeruabat.

Iſta autem omnia ad confuſionem Diaboli fiebant: Qui enim ſimilem ſe Deo fieri poſſe exiſtimabat, nunc ab adoleſcente ut miſerrimus uincebatur, & qui contra carnem & ſanguinem ſeuiebat, ab homine qui carnem portabat, eliſus eſt. Adiuuabat enim ſeruum ſuum Dominus, qui noſtri gratia carnem ſuſcipiens, uictoriam corpori contra Diabolum largitus eſt, ut ſingulis ita certantibus Apoſtolicum liceret proferre ſermonem, non ego autem, ſed gratia Dei mecum. Chriſtus adeſt certantibus.

Poſtremo cū nec hoc argumēto deſtruere poſſet Antoniū Draco deterrimus, et uideret ſe ſēper ab

eius cogitan

cogitationibus ſuperari, ſecundum quod ſcriptum
eſt, ſtridens dentibus & exululans, qualis eſt
vito, talis apparebat & uultu, puer horridus &
niger, ad ſe eius genua prouoluens, humana uo-
deflebat dicens. Multos ſeduxi, plurimos dece-
nunc autem ut a ceteris ſanctis, ita & tuo ſum la-
bore proſtratus. Quem cum interrogaſſet Anto-
nius, quiſnam eſſet, qui talia loqueretur, ait. Ego

Spiritus fornicationis.

ſum fornicationis amicus, ego multimoda tur-
tudinis aduerſum adoleſcentes arma ſuſcepi,
& ſpiritus fornicationis uocor. Quantos pu-
niuere diſponentes fefelli? quot tenuiter incipie-
ad ſordes priſtinas redire perſuaſi? Ego ſum p-
pter quem Propheta lapſos increpat, dicens. Spiri-
tu fornicationis ſeducti eſtis, & re uera per me
illi fuerant ſupplantati. Ego ſum, qui te ipſum ſæ-
pe tentaui, Et ſemper repulſus ſum, cum hoc Chri-
ſti miles audiſſet, gratias agens DEO, & langu-
ore aduerſus inimicum confortatus audatia, ait.
Multum ergo deſpicabilis, multumq; contemptus
es, nam & obſcuritas tua & ætas infirmarum ſi-
gna ſunt rerum. Nulla mihi iam de te cura eſt. Do-
minus mihi auxiliator eſt, & ego exultabo ſuper
inimicos meos. Et ſtatim ad uocem canentis phan-
taſma quod uidebatur, euanuit. Hæc autem An-
tonij

Digitized by Google

onis contra Diabolum fuit prima uictoria, immo uirtus in Antonio ſaluatoris, qui peccatum in carne condemnauit, ut iuſtificatio legis in nobis compleretur, qui non ſecundum carnem ambulamus, ſed ſecundum ſpiritum. Sed neq; Antonio uincendi ſecuritatem dedit unus triumphus, nec Diaboli ſemel fractæ defecere uires. Nam & iſte ut Leo rugiens quærebat aditum, per quem poſſet irrumpere, & ille ſcripturarum doctus eloquio, non ignorabat multas eſſe Dæmonum captiones. Propter quod ſolerti propoſitum labore ſeruabat, conſiderans, qui a poſſet Sathanas in carnis colluctatione ſuperatus, nouarum aduerſus ſe artium machinas commouere. Idcirco magis ac magis ſubiugabat corpus ſuum, ne uincens alia, in alijs uinceretur.

Certamen perpetuũ Antonij contra Sathanam.

Diſponens igitur duriori ſe uitæ lege conſtringere, cum omnes infatigabilem adoleſcentis mirarentur inſtantiam, ſanctum toleranter ferebat laborem, quia uoluntariæ ſeruitutis, longo in Dei opere ſtudio, conſuetudinem in naturam uertebat. Mediæ autem & uigiliarum intantum patiens erat, ut plus faceret quam ab ullo per illum poſſe fieri crederetur. Pernoctabat in oratione ſæpiſsime, edebat ſemel in die, poſt Solis occaſum. Non nunquam biduo triduoq; ſic permanens, ui-

Exercitia Antonij in domando corpore.

nix

nix quarta demum die cibum uellet accipere. ſu-
mebat uero panem & ſalem, potumq; aquae par-
uulum; de carnibus uero & uino tacere melius
puto, quam quicquam dicere; quum ne apud plurí-
mos quidem Monachorum iſtiuſmodi eſcae in uſu
habeantur. Quieti aut ſic membra concedens, ut
iunco contexto atq; cilicio uteretur. Nonnunq
etiam ſuper nudam humum iacens, ſine ſtrato
permanebat, unguenta penitus repudians. Dicebat
enim minime poſſe iuuentiũ, & precipue iuuenũ
corpora robotari, ſi olei eſſent perunctione molli-
ta; oportere uero aſperos carni labores imperare
ſecundum Apoſtoli praeceptum dicentis, quando
infirmor, tunc fortior ſum. Aſſerebatq; ſenſum
animi ſic poſſe reuiuiſcere, ſi corporis fuiſſent im-
petus fatigati. Vnde nec temporum longitudine la-
borum merita penſabat, ſed amore & famulatu
ſpontaneo ſemper tanquam in principijs conſtitu-
tus, ad profectum diuini metus deſiderium concita-
bat. Nobiſq; cupiens augere praeterita, ſupra me-
morati Doctoris ſermonum recordabatur, qui ait
Preterita obliuiſcens & in futurum conualeſcens.
Meminerat quoq; Heliae Prophetae dicentis, uiuit
Dominus cui adeſto hodie ante ipſum, & diſsere-
bat cur hodie eſſet appoſitũ, quia non computabat

re... præteritum tempus, ſed tanquam quotidie
in certamine conſtitutus, talem ſe præbere cu-
piebat, qualem ſciebat dignum DEI eſſe conſpecti-
bus, purum corde, & paratum obedire uoluntati
eius.

Igitur ſanctus Antonius ſecum reputans
oportere DEI famulum ex inſtituto magni Heliæ
exemplum capere, & ad illum ſpeculum uitam
ſuam debere componere, ad ſepulchra longe a uilla
conſtituta ſeceſſit, uni de cognatis mandans, ut
ſtatutis diebus ſibi alimenta deferret. Et cum in
unum memoria ſupradictus frater eum clauſiſſet,
ſolus ibidem morabatur. Metuens ergo Diabolus
ne acceſſu temporis heremum quoque habitari face-
ret, ita eum aggregatis ſatellitibus ſuis, uaria
cæde lacerauit, ut doloris magnitudo, & motum
auferret & uocem. Nam & ipſe poſtea refere-
bat uulnera fuiſſe tam grauia, ut uniuerſa homi-
num tormenta ſuperarent, ſed DEI prouidentia,
quæ nunquam in ſe ſperantibus deeſt, conſeruauit
eum. Alio die is quem ſupra diximus frater, adue-
nit cibos deferens quos ei deferre conſueuerat, atque
eum iacentem in terra ſemimortuum, fractis ſo-
ribus inuenit. Quem impoſitum humeris, ad
uillulæ domicilium reportauit.

Quo

Quo audito, ingens uicinorum atq; affinium multitudo concurrens, triſti in medio poſito fu... debitum reddebat officium. Et iam media no... parte transgreſſa, cum iam oportunus & gra... peruigiles omnium oculos uicerat ſopor, Anto... us anima paululum redeunte, ſuſpirans eleua... caput, ceteris uero alta quiete proſtratis, cum quo delatus fuerat uigilare conſpexit, eumq; ad... aduocans, obſecrauit ut nullo penitus excitato... priſtinum ſe referret habitaculum. Relatus ig... iuxta conſuetudinem, ſolus iterum permanſit, & ſtare quidem propter recentes plagas non p... terat, orans uero proſtratus, poſt orationem... ra uoce dicebat. Ecce adſum ego Antonius, ... fugio ueſtra certamina, etiam ſi maiora ſ... nullus me ſeparabit a caritate CHRISTI. Pſalle... batq; dicens. Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Talia eo dicente, bonorum hoſtis Diabolus admiratus, quod poſt tot uerbera auſus fuiſſet reuerti, congregatis canibus ſuis, & proprio furore ſe lanians, uidetis ait, quia nec ſpiritu fornicationis, nec corporis doloribus ſupe... ratus, tam audacter laceſſit. Omnia arma corri... pite, acrius nobis impugnandus eſt, ſentiat, ſen... tiat, debet ſcire quos prouocet. Dixit, & ... hortantis

Digitized by Google

hortantis uocem audientium turba conſenſit, quia innumeras & diuerſas habet Diabolus artes nocendi. Sonitus igitur repentinus increpuit, ita ut loco funditus agitato & parietibus pateſactis, multifaria Dæmonum exinde turba ſe funderet, nam & beſtiarum & ſerpentum formas induentes, omnem protinus locum repleuere fantaſijs Leonum, thaurorum, Luporum, aſpidum, ſerpentium, Scorpionum, nec non & Pardorum atq; urſorum, hæc ſingula ſecundum ſuam fremebant naturam. Rugiebat Leo occidere uolens, taurus mugitu & cornibus minabatur, ſerpentes ſibilo perſonabant, luporum impetus inhiabat, pardus diſcolor auctoris ſui calliditates uarias indicabat. Truces omnium uultus, & uocis horridæ dirus auditus, Antonius flagellatus atq; cõfoſſus, ſentiebat quidem aſperiores corporis dolores, ſed interim durabat mente peruigili. Et licet gemitum uulnera carnis exprimerent, ſenſu tamen idem manens, quæ ſi de inimicis luderet, loquebatur. Si uirium aliquid haberetis, ſufficeret unus ad prælium. Sed quoniam Domino uos eneruante frangimini, multitudine tentatis inferre terrores, cum hoc ipſum infirmitatis inditium ſit, quod irracionabilium formas induitis beſtiarum. Rurſumq; confidens, aiebat, ſi quid ualetis, Si uobis in me po

Phantaſmata Dæmonum.

teſtatem Dominus dedit, ecce preſto ſum, deuo-
Vides ,, te, ſi uero non poteſtis, cur fruſtra nitimini: ſi-
murus ,, gnum enim crucis & fides ad Dominũ, inexpu-
fidelium. bilis nobis murus eſt. Multa contra ſanctum An-
tonium minantes fremebant dentibus ſuis, qu-
nullus eorum tentamenta ſequeretur effectus, ſ-
maxime e contrario gigneretur illuſio. Nõ obli-
Ieſus colluctationis ſerui ſui eidem protector ſ-
ctus eſt, deniq; cum eleuaret oculos, uidit deſup-
culmen aperiri, & deductis tenebris radium a-
Protector lucis influere. Poſt cuius ſplendoris a-
in ſe ſpe- uentum, nec Dæmonum aliquis apparuit, & co-
rantium poris dolor ex templo deletus eſt, Edificium q-
Deus. quod paulo ante diſſolutum fuerat, inſtauratu-
eſt. Illico præſentiã Domini intellexit Antonius
& ex imo pectore trahens longa ſuſpiria, uiſi-
onem quæ ei apparuerat, loquebatur dicens. Vbi
eras bone IESV ubi eras? Quare non a principio
affuiſti, ut ſanares uulnera mea: Et uox ad eu-
facta eſt. Antoni hic eram, ſed expectabam uide-
certamen tuum. Nunc autem quia dimicando
riliter non ceſſiſti, ſemper auxiliabor tibi, & fa-
ciam te in omni orbe nominari, his auditis, exur-
gens intantum roboratus orabat, ut intelligeret
plus ſe recepiſſe tunc uiriũ quam ante perdiderat.

Digitized by Google

Erat autem tunc Antonius annorum trigin-
quinq;. Ex hinc cum uoluntati promtæ merita Antonius
ligioſa ſuccreſcerent, uadens ad ſupradictum 35. ætatis
nem, precabatur ut in deſerto pariter habita- anno ſece
ent. Cauſante illo ſenile æuum, & rei nouitatem, dit in he-
lus contendit ad montem, & heremi (adhuc Mo remum.
chis ignotæ uitæ) rupto metu uiam conatus eſt
andere. Sed nec tunc ceſſauit malignus aduerſa-
ius; nam impedire eius propoſitum uolens argen- Sathanæ
eum diſcum in itinere proiecit: Quo uiſo, An- illuſiones.
onius callidi artificis cognouit aſtutiam, ſtansq;
trepidus, & diſcum toruis intuens oculis, doli
actorem in phantaſmate obiurgabat argenti, ta-
a ſecum reputans. Vnde hic in deſerto diſcus, aui-
m hoc iter eſt, nulla ſunt ueſtigia commeantium,
ipſus de ſarcina præ magnitudine latere non po-
uit, ſed & qui perdiderat reuerſus ob ſolitudi-
em locorum, inueniſſet profecto quod ruerat,
Hoc artificium Diabole tuum eſt, non impedies
uoluntatem meam, argentum tuum tecum ſit in
perditionem. Hoc illo dicente, diſcus ut fumus à
facie ignis euanuit. Dehinc nõ ut ante in phantaſ-
mate, ſed ingentẽ auri maſſam in itinere cõſpexit.
Verũ hanc utrũ Diabolus attulerit, an ad Antoniũ
comprobandum, quia nec ueris opibus ineſcaretur.

Virtus cœleſtis oſtenderit, ignoratur, hoc t
agnouimus, quia quod uiſum eſt aurum fuit.
ille magnitudinem admiratus radiantis me
rapido curſu quaſi quoddam uitaret incendi
ad montem uſq; perrexit ibi flumine tranſu
inuenit caſtellum deſertum, plenum ob temp
ſolitudinem uenenatorum animalium, in q
cõſtituens nouus hoſpes habitauit: Statimq; a
aduentum ingens turba ſerpentium, quaſi pe
cutorem paſſa profugit. At ille obſtructo lap
introitu, panes menſium ſex ut thebeis m
ſecum recondens (nam crebro per annum in
rupti durare ſolent) nec non & exiguum b
aquæ ſolitarius perdurabat, nuſquam inde pro
dens, nunquam aliquem ſuſcipiens, intantum u
tum bis in anno per tectum deſuper panes accipe
ret, nullum cum deferentibus haberet alloquium.

Multis igitur uidendi eum deſiderio & ſtu
requirendi, ante oſtium eius pernoctantibus, au
diebantur ut uulgi uoces aduerſum Antonium
multusq; dicentium, Quid te noſtris ingeris habi
taculis? Quid tibi & deſerto? Abſcede a fini
alienis, non potes noſtras inſidias ſuſtinere. E
primo quidem qui foris erant exiſtimabant ali

quos

uos homines ſcalis poſitis introiſſe, ibiq; conten-
dere. Poſtquam autem per cauernam introſpicien-
tes nullum uiderunt, Dæmones contra eum intel-
lexerunt contendere, & nimio metu perterriti,
Antonij auxilium flagitabant: At ille oſtio pro-
pinquans ad conſolandos fratres ne timerent, atq;
ut inde recederent, precabatur, trepidantibuſq;
aſſerebat a Dæmonibus incuti metum, ſignate uos
inquiens, & abite ſecuri, iſtoſq; ſemetipſos ſinite
deludere. Itaq; illis reuertentibus, hic remanebat
illeſus, nec unquam in certamine laſſabatur. Ac-
cedentium eum augmenta profectuum uel debili-
tas repugnantium, maximum contentioni leua-
men addiderat, tum & animo conſtantiam ſugge-
rebat. Rurſuſq; ad Heremum uenientibus turbis,
quidam mortuum eum ſe exiſtimauerant repertu-
ros, ille autem pſallebat intrinſecus. Exurgat De-
us et diſsipentur inimici eius, et fugiant qui oderũt
eum a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant, ut
liqueſcit cera a facie ignis, ita pereant peccatores
a facie Dei. Et iterum. Omnes gentes circumdede-
runt me, et in nomine Domini uindicaui in eis. Sic
Antonius annis uiginti ſolitarie tranſactis, atq; ab
hominum ſegregatus aſpectibus perdurauit: Cum
ergo multorũ & propoſitum imitari cupientium,

Antonius 55. annorũ prodit in publicũ cũ in heremo uixiſſet 20. annis.

O 5 &

& notorum multitudo ad eum concurreret, necnon et patientium infinita ſe caterua glomeraret, tandem pene iam per uim foribus euulſis, quaſi ex aliquo cœleſti adijtu conſecratus apparuit, obſtupuerunt uniuerſi, & oris gratiam & corporis dignitatem quod nec per quietem intumuerat, nec ieiunijs Dæmonumq; certamine faciem eius pallor obſederat, ſed e contrario quaſi nihil temporis egiſſet, antiquus membrorum decor perſeuerarat, pro tam mira, quæ in illo animi puritas fuit.

Modeſtia Antonij.

Nunquam hilaritate nimia reſolutus in riſum eſt, nunquam recordatione peccati triſtitia ora contraxit, non magnis ſtupentium ſe elatus eſt laudibus, Nihil in illo indecens ſolitudo, nihil aſperum quotidiana cum hoſtibus bella contulerant, ſed temperata mens æquali ad cuncta ſeruabatur examine.

Antonij conciones

Plurimos igitur ab immundis ſpiritibus & infirmitatibus uarijs, DEI gratia, per Antonium liberauit. Sermo eius ſale conditus, conſolabatur mœſtos, docebat inſcios, concordabat iratos, omnibus ſuadens nihil amore Chriſti anteponendum. Proponebatq; ante oculos bonorum magnitudinem futurorum, & Dei clementiam, & beneficia retexebat indulta, quod proprio filio ſuo non pe

pepercerit,

perceperit, ſed pro noſtrũ omnium ſalute eum tradiderit. Nec mora plura audientium corda, ad humanarum rerum contemptum, hæc eius ſuaſit oratio, & habitandi heremi, iſtud eius exordium fuit. Quid ſane & in Arſenoytarum oppido geſtum ſit, non tranſibo ſilentio. Nam cum fratres uellet inuiſere, & riuulum Nyli qui Crocodilis & multis ſæuis fluminis beſtijs plenus erat, tranſuadare eſſet neceſſe, tam cum comitibus ſuis tranſiuit illæſus, quam inde redibat incolumis, rurſusq; in priſtinis laboribus perſeuerans, multos magiſterio ſuo fratres confirmauit, ita ut breui tempore plurima fierent monaſteria, nouos antiquoſq; Monachos pro ætate & tempore, paterno moderabatur affectu. Quadam autem die cum ſanctus Antonius congregatis fratribus rogaretur, ut eis inſtitutoria largiretur præcepta, quibus cum Prophetica fiducia exaltans uocem aiebat, ad omnem quidẽ mandatorũ diſciplinã, ſcripturas poſſe ſufficere, ſed et hoc optimum fore ſi mutuis ſe inuicem fratres ſermonum conſolarentur. Et uos ergo, inquit, ut patri referte quæ noſtis, & ego quæ per longam ætatem conſecutus ſum quaſi filijs indicabo. Hoc ſit autem primum cunctis in cõmune mandatũ, nullũ in arrepti ꝓpoſiti uigore laceſſere,

Scripturam non ſua aut aliorum exempla proponit fratribus Antonius.

ſed quaſi incipientem augere ſemper debere, qui
cœperit, præſertim cum humanæ uitæ ſpacia æter
nitati comparata, breuiſſima ſint. Ita exorſus pau
lulum ſiluit, & admiratus DEI nimiam largita
tem, rurſus adiecit dicens. In preſenti hac uita
æqualia ſunt pro rerum commutatione commercia,
nec maiora recipit ab emente qui uendit. Promiſ
ſio autem uitæ ſempiternæ, uili precio compara
tur. Scriptum eſt enim. Dies uitæ noſtræ ſeptua
ginta anni, aut ut multum octoginta, quicquid re
liquum eſt labor & dolor eſt. Quando ergo octo
ginta aut centum, ut multum annis laborantes in
DEI opere uixerimus, non pari tempore regna
turi ſumus in futuro, ſed pro annis prædictis om
nium nobis ſeculorum regna tribuentur. Non ter
ram hereditabimus ſed cœlum, corpus quoq; cor
ruptum relinquentes, idipſum cum in corruptione
recipiemus. Ergo filioli non nos aut tedium defa
tiget, aut uanæ gloriæ delectet ambitio, non ſunt
enim condignæ paſſiones huius temporis ad ſuper
uenturam gloriam quæ reuelabitur in nobis. Ne
mo cum deſpexerit mundum, reliquiſſe ſe arbitre
tur ingentia, quia omnis terra ad infinitatem com
parata cœlorum, breuis ac parua eſt. Si ergo nec
uniuerſo orbi renunciantes dignum aliquid habita

Antonij prolixa cantio.

culis

ulis poſſumus compenſare cœleſtibus, ſe unuſquiſq; conſideret, & ſtatim intelligit paruis iugeribus agri & paritetibus uel modica auri portione contempta, nec gloriari ſe debere, quaſi magna dimiſerit, nec tedere quaſi parua ſit recepturus.

Vt enim contemnit aliquis unam æream dragmam, ad dragmas centum aureas conquirendas, ita etiam qui totius orbis dominium dereliquit, centuplum de melioribus premijs in ſublimi ſede recipiet. ad ſummum illud perſpicere debemus, quod & ſi noſtras uelimus retentare diuitias, lege mortis ab ipſa diuellimur inuiti, ut in libro Eccleſiaſtes ſcriptum eſt. Cur ergo non facimus de neceſſitate uirtutem? Cur non ad lucranda regna cœleſtia ultro relinquimus, quod lucis iſtius fine perdendum eſt? Nihil eorũ curæ ſit Chriſtianis quæ ſecum auferre non poſſunt, illud debemus potius expetere, quod nos ducat ad cœlum, ſapientiam ſcilicet & caſtitatem, iuſticiam & uirtutem, ſenſum peruigilem, pauperum curam, fidem in Chriſto robuſtam, animum iræ uictorem, hoſpitalitatem. Hæc ſectantes manſionem nobis in terra quietorum ſecundum Euangelium præparabimus.

Conſideremus Domini eſſe nos famulos, & ſeruitutem debere ei a quo creati ſumus. Vt enim

O 5 ſeruum

ſeruus præteriti gratia ſamulatus, præſens ... futurum non contemnit imperium, nec audet ... rere quod ex labore transacto, inſtantis ope... habere debeat libertatem, ſed iugi ſtudio (ut i... Euangelio ſcriptum eſt) eandem ſemper exhib... ſeruitutem, ut & Domino placere poßit, & ... metum lucretur & uerbera, ſic & nos di... congruit parêre præceptis, ſcientes quod æqu... le retributor, in quo quenquam inuenerit, in ... iudicaturus, quod Prophetica per Ezechielem ... ce teſtatur. Nam & infelix Iudas propter ... noctis impietatem, omni præteriti temporis labo... priuatus eſt. Idcirco tenendus eſt continuus ... tuti rigor, habentibus Deum auxiliatorem, ſic... ſcriptum eſt, quia omni proponenti bonum, Deus cooperatur. Ad inertiam autem calcandam Apo... ſtoli precepta replicemus, quibus ſe mori quotidie teſtabatur, ſimiliter & nos humanæ conditionis uitam ancipitem retractantes, non peccabimus. Cum enim & excitati mane a ſomno ad ueſperam nos peruenire dubitemus, & quieti corpora c... cedentes, de lucis non confidamus aduentu, ... ubiq; naturæ ac uitæ incertæ memores, DEI ... intelligamus prouidentia gubernari. Hoc modo non delinquemus aut aliqua fragili cupiditate ra... ptabimur.

tabimur. Sed neq iraſcemur quidem aduerſus aliquem, nec terrenos congregare theſauros ambiemus, quin potius metu quotidiani receſſus, & ſeiungendi corporis iugi expectatione, omnia caduca calcabimus. Ceſſabit mulierum amor, libidinis extinguetur incendium, inuicem nobis debita nostra donabimus, ante oculos ſemper habentes ultimæ retributionis aduentum, quia maior formido iudicij & pœnarum timor horridus ſimul & lubricæ carnis incentiua diſſoluit, & ruentem animam quaſi ex aliqua rupe ſuſtentat. Ideoq; precor, ut ad finem propoſiti boni, omni labore tendamus. Nemo poſt tergum reſpiciens Lot imitetur uxorem, preſertim cum Dominus dixerit in Euangelio, nullum ponentem manus ſuper aratrũ, & reſpicientem retrorſum, dignum eſſe regno cœlorum, reſpicere autem retrorſum nihil aliud eſt quam in eo pœnitere quod cœperis, & mundanis rurſus deſiderijs obligari. Nolite quæſo uirtutis tanquam impoßibile nomen pauere, nec peregrinum uobis aut procul poſitum uideatur hoc ſtudium, quod ex noſtro DEI gratia percedente pendet arbitrio, huius operis homini inſerta natura eſt, & eiuſmodi res eſt, quæ noſtram tantum expectat uoluntatem.

Reſpicere retrorſũ.

Græci

Contra peregrinationes.

Græci, ſtudia tranſmarina ſectentur, & in a[lio] orbe conſtitutos, inanium literarum quærant magiſtros, nobis uero nulla proficiſcẽdi, nulla tranſfretãdi fluctus neceſſitas imminet, in omni ſede terrarũ, conſtituta ſunt regna cœlorum. Vnde et Dominus in Euangelio ait, Regnum Dei intra uos eſt, uirtuſq; in nobis eſt, mentem tantum requirit humanam. Cui enim dubiũ eſt quia naturalis animæ puritas, ſi nulla fuerit extrinſecus ſorde polluta, fons ſit & origo uirtutum? Bonam neceſſe eſt eam eſſe, quam creauerit bonus auctor. Quod ſi forte cunctabimur, audiamus IEſum filium naue populo dicentem. Rectum facite cor ueſtrum ad Dominum Deum Iſrael. Nec Ioannes diſſonam tulit de uirtute ſententiam, predicans rectas facite uias ueſtras, Si quidẽ hoc eſt rectam eſſe animam, cum eius principalis integritas nulla uitiorum labe maculatur, ſi naturam mutauerit, peruerſa tunc dicitur, ſi conditio ſeruetur, tum uirtus eſt. Animam noſtram commendauit nobis Deus, ſeruemus depoſitum quale accepimus, nemo cauſari poteſt extrinſecus ſitum, quod in ſe naſcitur, facturam ſuam qui fecit, agnoſcat, opus ſuum inueniat ut creauit. Sufficit nobis naturalis ornatus, ne deturpes homo, quod tibi largitio diuina

conceſſit.

Digitized by Google

concesſit. Opera DEI immutare uelle pollu-
tre eſt.

Illud etiam ſollicite prouidere debemus ut tyrannicam iræ ſuperemus inſaniam, quia ſcriptum eſt, Iracundia uiri iuſticiam Dei non operatur. Et iterum. Deſiderium concupiſcens parit peccatum, quo perfecto mors gignitur. Diuinæ uocis preceptum eſt, ut iugi cuſtodia tueamur animum, quia exercitatos ad ſupplantandum habemus inimicos, Dæmones ſcilicet, contra quos nobis ſecundum apoſtolicam conteſtationem pugna ſine intermisſione eſt. Ait enim, non eſt uobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem, ſed aduerſus principatus & poteſtates huius mundi, aduerſus ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus. Ingens eorum turba per iſtum uolitat aerem, non procul à nobis hoſtium caterua diſcurrit. Et diuerſitatem quidem eorum, non eſt meæ paruitatis exponere, ſed hanc maioribus concedo rationem. Quod autem in promptu eſt, & ignorare non expedit, dolos ſcilicet eorum aduerſum nos compoſitos breuiter indicabo, hoc primum mentibus debemus affigere, nihil Deum feciſſe quod malum eſt, nec ab eius inſtitutione Dæmonum cœpiſſe initium. Peruerſitas iſta non naturæ ſed uoluntatis eſt uicium. Bo-

Contra Iram.

Deum nō eſſe autorem mali.

tium. Boni et enim utpote a Deo cõditi, ex propria mentis arbitrio ad terras ruere de cœlis, ibiq; in ſceni ſordibus uolutati, gentilitatis impias inſtruxere culturas. Et nunc de nobis torquētur inuidia, atq; uniuerſa mala commouere non ceſſant, ne priſtinis eorum ſedibus ſuccedamus.

Varij inſultus Dæmonum.

Diuerſa autem eorum & partita nequitia eſt. Quidam enim ad ſummum nocendi uerticem peruenere: Alij ex comparatione peiorum uidentur eſſe leuiores, Atqui omnes pro poßibilitate uirium diuiſi contra ſingulas cauſas ſumpſere certamina. Idcirco nobis munus neceſſarium eſt ſpirituum diſcernendorum a Domino petere, ut poßimus tam fraudes eorum quam ſtudia præuidentes, aduerſus diſparem pugnam unum Dominicæ crucis eleuare uexillum. Hoc munere Paulus accepto, docebat dicens. Non enim eius ignoramus aſtutias. Ad cuius exemplum etiam nos oportet ex his quæ paßi ſumus, mutuis nos inuicem inſtruere ſermonibus. Hoſtile illis contra omnes Chriſtianos: maxime uero contra Monachos et Virgines Chriſti odium eſt. Coram ſemitis laqueos prætendunt; eorum mentes impijs atq; obſcenis cogitationibus nituntur euertere, ſed nihil uobis in hoc terroris

incutia

inuentiant. Fidelibus enim orationibus atq; ieiunijs ad Dominum confugientibus, ſtatim corruũt, nec tamen ſi paululum ceſſauerint, plenam putetis eſſe uictoriam. Solent etiam ſaucij grauius aſſurgere, & mutata arte pugnandi cum in cogitatione nihil egerint, pauoribus terrent, aſſumentes nunc mulierum nunc beſtiarum & ſerpentium formas, nec non ingentia quædam corpora, & uſq; ad tectum domus porrectum caput, infinitas ſpecies & militum cateruas. Quæ omnia ad primum quoq; Crucis ſignum euaneſcunt. His quoq; agnitis fallaciarum modis incipiunt preſagire, et futurorum dierum euentus, uelle predicere. Cumq; & in his contempti fuerint, ipſum iam ſuæ nequitiæ principem ac totius mali ſummitatem ad ſubſidium ſui certaminis uocant. Crebro deniq; Antonius talem a ſe uiſum Diabolum aſſerebat, qualem & Iob beatus, Domino reuelante cognouerat. Oculi eius tanquam luciferi, & ex ore eius procedunt lampades incenſæ. Crines quoq; incendijs ſparguntur, & ex naribus eius fumus egreditur, quaſi fornacis æſtuantis ardore carbonum. Anima eius ut pruna, flamma uero ex ore eius glomeratur cum huiuſmodi terroribus

Dæmonũ improbitas in oppugnandis pijs.

Horrenda Satanæ ſpecies nihil aliud q̃ umbra.

uiſus eſt Dæmonum princeps inquit Antoni
ingentia ſæpee, ut dixi, promittens: impietatiſ
deſurit lingua magniloqua, de qua Dominus t
umphauit ad Iob dicens. Arbitratur enim ferr
ut paleas, cramentum ut lignum putridum,
ria ut terram, tartari profundum tanquam
tiuũ eſtimabat, abyſſum ut deambulatorium.
prophetã quoq; increpat, dicens. Perſequens
prehendam et omnem orbem terrarum manu
ut nidum obtinebo, & ut oua derelicta auſe
Sic iniquus funereas euomens uoces, bene
um aliquos frequenter illaqueat, ſed nos ne
pollicitationibus credere, nec minas formida
bemus, fallit enim frequenter, nihilq; uerum p
mittit. Nam ſi non mendacia cuncta loqueretur,
quomodo talia & tam infinita promittens
Crucis ut Draco aduncatus a Domino eſt, & ca
piſtro ligatus ut iumentum, & quaſi mancipium
fugitiuum uinctus circulo, & armilla labia p
foratus nullum omnino fidelium deuorare per
titur. Nunc miſerabilis ut paſſer ad ludum
tus a Chriſto eſt, nunc comites ſuos quaſi
piones & Serpentes calcaneo Chriſtianorum ſub
ſtratus gemit. Ille qui uniuerſa maria a ſe dele
plaudebat, ille qui orbem terrarum manu ſua te

Chriſtus uictor Satanæ.

nere poſ

ere pollicebatur, ecce a nobis uincitur, ecce me aduerſum ſe, prohibere non poteſt, diſputantem. Contemnenda eſt filioli penitus cum manibus uerius ſuperba iactatio. Fulgur ille qui lucere ſe ſimulabat, non ueri ſplendor eſt luminis ſed quibus arſurus eſt indicat flammas. Nam dicto citius recedens, ſuarum ſecum refert ſimulachra pœnarum.

Solent etiam cũ modulatione nonnunq̃ apparentes pſallere. Proh nefas adhuc impuro ore ſacra ſcripturarum eloquia meditantur frequenter legentibus nobis, quaſi echo ad extrema uerba reſpondent. Dormientes quoq; excitant ad orandum, ut totius noctis ſomnum eripiant, pleroſq; etiam in Monachorum nobilium habitu coercent, & priſtina quibus conſcij ſunt peccata imputant, ſed ſpernendæ ſunt eorum increpationes & admonitiones, ieiunandi, uigiliarum quoq; fraudulenta ſuggeſtio. Ob id enim familiares nobis ſpecies aſſumunt, ut affinitate uirtutum nocentes facilius uirus interſerant, & innocentes quoſq; per ſpeciem honeſtatis elidant. Impoßibile poſtea durumq; hoc ſtudium prædicant, ut dum oneroſum eſſe uidetur quod cœptum eſt, ex deſperatione tedium, & ex tedio ſuccedat ignauia. Idcirco Propheta miſſus a Domino, luctuoſa denuncians, ſub-

Satan ira ſtans ſacras literas.

P limi uo-

[illegible]mi uoce dicebat. Væ illi qui potat proximum ſu-um, ſubuerſione turbida. Huiuſmodi enim exhortamenta deprauatoria ſunt itineris quod ducit ad cœlum. Idcirco cum ueniſſet Dominus ad terras & uera de eo Dæmones inuiti prædicarent, [illegible] enim dicebant, tu es Christus filius Dei uiui, [illegible] ferantium ora claudebat, qui uinctas hominum linguas ſoluebat, ne cum præconio ueri, peruerſitatis uenena miſcerent, & ut nos eius exemplo, etiã ſi per futura ſuaderent, in nullo his commodaremus aſſenſum, quia profecto non congruit [illegible] libertatem à Domino conceſſam, & ſcripturarum præcepta uitalia, à Diabolo uiuendi capere conſilia, qui ſuum deſerens ordinem, ſacrum Christi temerauit imperium.

Propterea etiam Dominus eum de ſcripturis loquentem, iubebat tacere, quia peccatori dicit Deus: Quare tu enarras iuſticias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? Omnia Dæmones ſimulant, colloquuntur ſæpe cum fratribus, ſæpe cum turba inconditos excitant ſonos. Manus applaudunt, ſibilant, inſipienter cachinnant, ut uel in puncto peccati Chriſtianum pectus introeant. Cumq; ab uniuerſis fuerint repulſi, ad extremum debilitatem ſuam lamentatione teſtantur. Et

tur. Et Dominus quidem quaſi Deus & ſuæ conſcius maieſtatis obmuteſcere his imperabat, nos autem ueſtigijs ſanctorum inhærentes, eandem gradiamur uiam, qui memoratas ſubtilius fallacias peruidentes cauebant. Cum conſiſteret aduerſum me peccator, obmutui & humiliatus ſum, & ſilui à bonis. Et iterum: Ego uero tanquam ſurdus non audiebam, & tanquam mutus non aperiens os ſuum, factus ſum ut homo non audiens. Chriſtus ſilentium imperauit, ut nos diabolo nihil credamus et uicimus. Si orare compellunt, ſi ieiunia ſuadent, non ex eorum nos monitis, ſed ex noſtra conſuetudine dirigamus. Deniq; etiam ſi irruentes mortem nobis intentare uideantur, irridendi potius ſunt quam timendi, quia cum ſint debiles, minantur cuncta, nec faciunt. Hæc quidē de iſtis iam tranſitorie dixiſſe me memini, attamen eadem nunc explicanda ſunt latius, quia non mediocrem affert repetitio cautelam.

Chriſtus uictor Satanæ.

Adueniente Domino deſtructus eſt inimicus, & omnis penitus eius robur clanguit. Propter quod priſtinæ uirtutis memor, quaſi tyrannus iam ſeneſcens, cum ruiſſe ſe uideat, in perniciem graſſatur humanam. nec tamen poteſt firmum Deo pectus cogitationū et ceterarum fraudū arte peruertere.

Nam luce clarius eſt, quin aduerſarij noſtri
nec humana carne ſint ſepti, ut cauſari ualeat,
idcirco nos a ſe non poſſe ſuperari, quia clau
oſtio introire non ualeant. Et re uera ſi fuiſſe
hoc fragili corpore colligati, obſeruato intro
hiſdem negaretur acceſſus.

Cum autem ut diximus, hoc impedimento ſi
liberi, & obſtructa penetrent, atq; in omni loco
ter uolitent aëre, manifeſtum eſt, ob eneruatio
nem eorum permanere Eccleſiæ corpus illæſum.
Deniq; ſatellites impij cum principe ſuo Diabolo
quem ſaluator in Euangelio homicidam et patrem
maliciæ ab initio fuiſſe firmat, nobis aduerſus
dimicantibus fortiter nullo modo ceßiſſent, ſi po
teſtas eorum non fuiſſet ablata. Nam ſi mentior
cur nobis ſatanas parcis, qui ubiq; diſcurris. Cur
qui nullo clauderis loco, aduerſum te dimicantium
& diſputantium non potes labefacere conſtanti
am? Sed fortaſſe nos diligis, quos quotidie conari
obruere, aut credibile eſt, te eſſe bonitatis Magi
ſtrum, & fauere magis optimis quam nocere? Et
quid tam carum tibi poteſt eſſe quam ledere, ma
xime eos qui tuis ſceleribus uiriliter repugnant, ſe
cundũ quod ſcriptũ eſt, quia abominatio eſt pieta
peccatori? Quis tam ſecundum ad maliciam poſ

Eccleſia ſtat contra furorem Satanæ.

ſidet pe

Gerit pectus? Quis tam meditatas implere conatur inſidias? Scimus te impuriſſimum cadauer. Scimus quia idcirco uiuimus Chriſtiani, & contra te nobis ſecura eſt congreſſio, quia infirmatus es a Domino. Ideo te tuis confodimus iaculis, quia minationem tuam non ſequitur effectus. Quod ſi fallimur, cur cum terrore ſimulato, cur cum magnitudine corporum, noſtram aggrederis fidem? Si uoluntatem ſequeretur poſſibilitas, tantum tibi uelle ſufficiat. Is enim potentiæ mos eſt, non extranea fallatiæ argumenta conquirere, ſed ſua uirtute complere quod cupiat: At nunc dum theatrali mutatione formarum, quaſi rudem infantiam ſcenica niteris ſimulatione deludere, exhauſtas uires manifeſtius probas. Nunquid nam uerus ille Angelus contra Aſſyrios miſſus a Domino, aut populorum eguit ſocietate, aut ſonitus quæſiuit aut plauſus, & non potius tacitam exercens poteſtatem, centum octoginta quinq; milia hoſtium ſermone uelocius iuxta iubentis Domini proſtrauit imperium?

Indicia deuicti a CHRISTO Satanæ.

Vos ergo cum fragiles ſitis uiribus, perpetuus uos conſequitur interitus. An dicet aliquis: Cur Diabolus egrediens beati Iob omnem in ruinam impulit domum? Cur eius opibus penitus diſ-

Vnde Satan habet poteſtatem graſſandi in pios.

ſipatis, parietum quoq; fundamenta ſubuertit, unum numeroſæ ſobolis coaceruauit ſepulchrum. Cur ipſum ad extremum diri uulneris nouitas percuſsit? Qui hoc opponit, audiat è diuerſo, non Diabolum potuiſſe hoc, ſed Dominum, à quo poteſtas aduerſum nos dupliciter datur, uel ad gloriam ſi probamur, uel ad pœnam ſi delinquimus. Quin potius ex hoc animaduerterat, nec contra unum quidem hominem, Diabolum quicquam potuiſſe, ſi non poteſtatem accepiſſet à Domino. Nullus enim quod ſuæ ditionis eſt, ab alio deprecatur. Sed quid Iob memoro? quem non expetitum potuit uincere: Nec contra iumenta quidem eius, & contra oues, nec contra Sues, ſine conceſſu DEI proprium robur exercuit, ſicut in Euangelio ſcriptum eſt. Dæmones autem rogabant eum dicentes: Si eijcis nos, mitte nos in gregem Porcorũ. Quomodo igitur qui porcorum expetunt mortes, imaginem DEI, hominem, & tam carum conditori animal, ſuo ualebunt iure peruertere?

Arma contra Dæmones

Magna dilectiſsimi aduerſum Dæmones arma ſunt uita ſyncera & intemerata ad Deum fides. Credite mihi experto, pertimeſcit Satanas recte uiuentium uigilias, orationes, ieiunia, manſuetudinem, uoluntariam paupertatem, uanæ gloriæ contemptum,

contemptum, humilitatem, miſericordiam, iræ dominatum, & præcipue purum erga CHRIſtum amorem. Nouit teterrimus coluber, ex præcepto Domini, ſub iuſtorum ſe iacere ueſtigijs, qui ait, Ecce dedi uobis poteſtatem calcare ſuper Serpentes & Scorpiones, & ſuper omnem uirtutem inimici. Si autem & diuinationem ſe habere ſimulantes, uenturos fratres nunciauerint, & affuerint quos uenire prædixerant, nec ſic fides eſt commodanda mendacibus. Ob id enim præceſſere uenientes, ut credulitas ſibi paretur ex nuncio, & poſtea aditus ex credulitate fallaciæ.

Verum in hoc nullum Chriſtiano debet eſſe miraculum, cum non tantum qui leuitate naturæ per cuncta diſcurrunt, ualeant peruenire gradientes, ſed homines quoq; Equorum uelocitate perueſti nunciant affuturos. Nondum enim ea quæ nondum fieri cœpta ſunt referunt, quia Dominus ſolus conſcius eſt futurorum, ſed quorum conſpiciunt in actu initium, eorum ſibi tanquam fures apud ignaros uendicant notionem. Nam quantos nunc putatis, qui poſſunt uelocitate puerili iſtum cœptum, noſtroſq; contra ſe ſermones ante relatum alicuius hic poſiti, longe manẽtibus indicare.

Satan quomodo futura prænunciet.

Quod uobis perſpicuum fieri poteſt exemplis: ſi quis a thebaide aut alicuius regionis oppido cœperit profiſciſci, & hunc Dæmones in itinere uiderint ambulantem, pernicitate memorata poſſunt prædicere uenientem. Ita & de Nili inundatione ſolenni, cum multas in Aethiopia uiderint pluuias, é quibus fluuius intumeſcens ultra alueum effluere conſueuit, præcurrentes ad Aegyptum, nunciant amnis aduentum. Hoc autem & homines ſi illis celeritatis eſſet tanta natura, facile nunciarent. Vt enim ſpeculator beati Dauid ad uerticem loci celſioris aſcendens, prior quam hi, qui in terra erant proſpiciens uenientes, non quædam incerta de futuris, ſed de his qui uenire cœperant, nunciabat, ſic & Dæmones cura peruigili omnia conſiderantes, rapido curſu ſibi inuicem nunciant.

Vnde Idolatria orta.

Sed ſi forte contigerit, ut DEI nutu ad finem cœpta non ueniant, hoc eſt, ſi aut uiator é medio regrediatur uia, aut ſuſpenſis nubibus, aquæ ad alterum cœli cardinem deferantur, tunc decipientium unà cum credentibus error aperitur. Hæc gentilitatis fuere principia, his præſagatorum dicta apud delubra Dæmonum, quondam credebantur oracula, quæ aduentu Domini noſtri Ieſu Chriſti indicto ſilentio obmutuerunt, ſuoſq; perdidere captiuos.

aptiuos. Quis rogo Medicum, ex obſeruatione morborum cum animæ æſtuantis incendium, de uenarum pulſu leui digitorum ſcrutatur attactu, diuinam arbitratur habere noticiam? Quis gubernatorem nauigationis ſuæ uiam inter cœli ſydera requirentem, maieſtatis omine ueneratur? Quis agricolam de aridis æſtatis feruoribus, aut de Hyemali aquarum largitate, uel frigore diſputantem non potius ex peritia laudat, quam DEI conſecrat nomine? Verum ut concedamus pauliſper, ſi uera Dæmones nunciarent, reſpondete mihi, quis fructus eſt noſſe uenientia? Nunquid aut ſciens hæc aliquando laudatus, aut punitus eſt neſciens? In hoc unuſquiſq; ſibi præparat, ſeu tormenta, ſeu gloriam, ſi uel negligat ſcripturarum mandata uel faciat. Nullus ob id noſtrum hanc arripuit uitam, ut habeat præſcientiam futurorum, ſed ut præceptis Domini obediens, amicus incipiat eſſe de ſeruo. Curandum eſt non præſcire quæ ueniunt, ſed implere quæ iuſſa ſunt, nec inſtitutionibus bonis hanc flagitare mercedem, cum magis debeamus uictoriam contra Diabolum ab auxiliatore Domino poſtulare. Sed ſi forte aliquis hoc libenter aſſumit, ut futura cognoſcat, habeat purum cor, quia credo animam DEO ſeruientem,

Contra prædictiones & Prophetias.

ſi in ea perſeuerauerit integritate, qua rena[...]
plus ſcire poſſe quam Dæmones. Talis erat [...]
Heliſei quæ alijs incognitas uirtutes uidebat. [...]
iam uobis cæteras Dæmonum explicabo falla[...]
Solent nocte uenientes Angelos DEI ſe fing[...]
laudare ſtudium, mirari perſeuerantiam, [...]
præmia polliceri. Quos cũ uideritis, tam [...]
domos ueſtras Crucis armate ſignaculo, et [...]
ſtim diſſoluentur in nihilum, quia metuunt [...]
trophæum, in quo ſaluator aëris expolians [...]
tes fecit oſtentui.

Solent enim uarijs ſaltationibus [...]
torquere, & noſtris procaciter offerre ſe [...]
ut mentem pauore, & corpus horrore con[...]
Sed & in hoc fides DEO tuta fugat eos quaſi [...]
firma ludibria. Non eſt autem difficilis bonor[...]
ſpirituum malorumq; diſcretio, quæ ſic DEO t[...]
buente panditur. Sanctorum Angelorum [...]
& tranquillus aſpectus eſt, quia non cont[...]
neq; clamant, neq; aliquis audit uocem eor[...]
rum tacite leniterq; properantes, gaudium [...]
tationem, fiduciam peccatoribus infundit.
Siquidem cum illis eſt Dominus, qui eſt fons [...]
origo lætitiæ. Tunc mens noſtra non turbida, [...]
ſenis & placida Angelorum luce radians, [...]

Quomodo mali à bonis ſpiritibus diſcernendi.

tus a coeleſtium præmiorum auiditate flagrans è facto ſi poſſet humani corporis domicilio, & membris exonerata mortalibus, cum his quos uidet bire feſtinat ad cœlum. Horum tanta benignitas eſt, ut ſi quis pro conditione fragilitatis humanæ fuerit eorum fulgore perterritus, omnem continuo ex corde auferant metum. Ita Gabriel cum Zachariæ loqueretur in templo, & Angeli cum diuinum uirginis partum paſtoribus nunciarent, & qui Dominici corporis agebant excubias, ſecuris uidentium ſe mentibus oſtendentes, ne metuerent imperabant. Metus enim non tantum ex pauore animi, quantum ex magnarum rerum ſæpe concutitur aſpectu.

Peſsimorum uero uultus truces, ſonitus horrendi, ſordidi cogitatus, planſus motuſq; indiſciplinatorum adoleſcentum uel Latronum, è quibus confeſtim, timor animæ, ſenſibus torpor incutitur odium Chriſtianorum, Monachorum mœror, tedium ſuorum, recordatio & metus mortis, cupido nequitiæ, laſsitudo uirtutis, cordis hebetatio. Si igitur poſt timorem horrore concepto ſucceſſerit gaudiũ, & ad Deum fiducia, atq; ineffabilis caritas, ueniſſe ſciamus auxiliũ, qui ſecuritas animæ, præſentiæ

Apparitiones Satanæ quõ cognoſcendæ.

præſentia

præſentis maieſtatis indicium eſt. Sic namq; pa-
triarcha Abrahã uidens Deũ, gauiſus eſt, et Io-
nes cũ Mariam ſuperueniſſe ſentiret, quæ in ſui
uentris hoſpitio uniuerſitatis geſtabat parent
exultauit, nec dum natus in gaudium. Si u
incuſſa formido permanſerit, hoſtis eſt qui
tur, quoniam nec refouere nouit ut Gabri
uentem uirginem ne timeat, iubet, & ſicut
ſtores nuncio conſolati ſunt, quinimo pauore
plicat, & uſq; ad profundam impietatis fo
ut ſibi homines proſternãtur, impellit. Ex
uſera gentilitas dominicæ interdictionis ign
falſo Dæmones deos opinata eſt, Chriſtian
autem populos his fallacijs irretiri non paſſu
Dominus, qui Diabolum in Euangelio audacter ſi
bi principatum omnium præſumentem repulit di
cens: Vade retro Sathanas. Scriptum eſt enim:
Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſer
uies. Horum uerborum etiam nobis licentia eſt
tributa, quia idcirco locutus eſt talia, ut ſimili
do tentamentorum, auctoris noſtri frangan
eloquijs.

Contra miraculorum uirtutem. Illud quoq;, mi cariſſimi, admoneo, ut nulla magis ſit uobis, quam ſignorũ ſollicitudo. Nullus ex uobis hæc faciens, aut ipſe ſuperbia intumeſcat,

ut deſpiciat eos qui facere non poſſunt. Conuerſationem magis ſcrutamini ſingulorum, in hac & imitari uos quæ perfecta ſunt, conuenit, & implere quæ deſunt. Nam ſigna facere non eſt noſtræ paruitatis, ſed Domini poteſtatis, qui ad diſcipulos gloriantes in Euangelio ait, Ne gaudeatis quia Dæmones uobis ſubiecti ſunt, ſed quod nomina ueſtra ſcripta ſunt in cœlis. Nominum tamen in Libro uitæ conſcriptio, teſtimonium eſt uirtutis & meriti, expulſio autem Sathanæ largitio ſaluatoris eſt. Vnde his qui non in uitæ laboribus ſed in prodigijs exultabant, dicentibus, Nonne in tuo nomine Dæmonia eiecimus, & in tuo nomine uirtutes multas fecimus? Reſpondebit Dominus. Amen dico uobis, non noui uos. Diſcedite a me operarij iniquitatis. Non enim nouit Dominus uias impiorum: Hoc ergo magnopere poſtulemus, ut donum ſpirituum diſcernendorum mereamur accipere, quo ſecundũ ſententiam ſcripturarum omni ſpiritui non credamus.

Volueram quidem iam finire ſermonem, & ſilentio premere quæcunq; meæ acciderant paruitati, ſed ne putetis me fruſtra commemoraſſe, quæ euenire non poſſent, idcirco licet inſipiens fiam, tamẽ Dominus qui ſecreta mẽtis eſt inſpector, nouit

non

non me cauſa iactantiæ, ſed ueſtri gratia [illegible]
ctus hoc facere, pauca replicabo de plurimis.
Quotiens me nimijs laudibus efferre conati ſunt,
cum à me in nomine Domini maledicta recipe[illegible]
Quotiens augmenta Nili fluminis futura [illegible]
runt, cum à me audirent, & hoc ad ueſtram [illegible]
pertinet curam? Quotiens minitantes ut [illegible]
armati Scorpionibus, equis, beluis, et uarijs [illegible]
tibus circundederunt me, & domum in qua [illegible]
repleuerunt? Cũ ego è contra pſallerem, hi in [illegible]
ribus, & hi in equis, nos autem in nomine Domi
ni Dei noſtri magnificabimur, & ſtatim miſe
cordia Chriſti fugabantur. Quodam autem tẽ
pore cum ingenti luce uenientes dixerunt, uenim
Antoni noſtrum tibi prebere fulgorem. Et ego
clauſis oculis, quia lucem Diaboli dedignabar
aſpicere, orabam, & dicto citius impiorum lu
men extinguebatur. Poſt menſes autem paucos,
cum me coram pſallerent, & de ſcripturis ſibi [illegible]
ſermocinarentur tanquam ſurdus non audieb[illegible]
Commouerunt aliquando Monaſterium, E[illegible]
mente immobili Dominum deprecabar. Sæpe [illegible]
pitus, ſæpe ſaltationes, ſæpe ſibilos ingeſſerunt
& me pſalente, ſonus eorum in uoces flebiles
uertebantur.

Satanæ machinationes aduerſus Antoniũ uariæ.

Credit

Credite mi filioli quod dicturus ſum, uidi uiſitando Diabolum celſum corpore, qui ſe Dei uirtutem & prouidentiam auſus eſt dicere & ait ad me: Quid uis ut à me tibi donetur Antoni, At ego poſt ſputum maximum in ós eius ingeminans, totum me in eum Chriſti nomine armatus ingeſsi, & ſtatim ille procerus aſpectu, inter medias manus exoleuit. Ieiunanti etiã mihi uiſus eſt ut Monachus, & panes offerens, his ſermonibus ſuadebat ut reficerer, et huic aliquid indulgerem corpuſculo. Et tu inquit homo es, & humana fragilitate circundaris, labor paululum conquieſcat, ne egritudo ſurrepat. Ilico luridam faciem Serpentis agnoui, & cum ad conſueta Chriſti munimenta confugerem, tanquam per feneſtram fumus laberetur, euanuit. Auri quoq; decipulam mihi in deſerto frequenter tetendit, quod ideo offerebat, ut aut uiſu irretiret me, aut tactu uapularet me. Nam ſepe me à Demonibus non denego uerberatum. Canebam autem ſic, nullus me ſeparabit à caritate CHRIſti. Ad cuius uocis auditum, in ſe inuicem deſæuientes, non meo, ſed Domini fugabantur imperio, qui ait, uidi Sathanam quaſi fulgur cadentem de cœlo. Hæc ergo filioli, Apoſtolici memor eloquij in me transformaui, ut propo-

ut propoſitum ueſtrum nec Dæmonum [illegible]
aliqua laßitudo diſſolueret. Sed quoniam [illegible]
ſtram utilitatem multa memorando inſipi[illegible]
ctus ſum, huius rei uobis impertiri cupio [illegible]
nem, quam ueram eſſe nullus ambigat audie[illegible]

Pulſauit aliquando Dæmon Monaſter[illegible]
um, egrediens uideo hominem enormi ſubli[illegible]
porrectum, caput uſq; ad cœlum. Cum [illegible]
quis nam eſſet, inquirerem, ait: Ego ſum S[illegible]
nas. Et ego, quid inquam hic queris? Reſ[illegible]
Cur mihi fruſtra imputant Monachi? C[illegible]
Chriſtianorum populi maledicunt? Et ego [illegible]
faciunt, Tuis enim frequenter moleſtantur [illegible]
dijs. At ille ait. Nihil ego facio, ſed ipſi ſe inuic[illegible]
turbant. Nam ego miſerabilis factus ſum. Rogo
Nonne legiſti, quia defecerunt inimici [illegible]
finem, & ciuitates eorum deſtruxiſti. N[illegible]
iam habeo locum, nullam poßideo ciuitatem [illegible]
mihi nulla ſunt arma. Per omnes nationes [illegible]
ctaſq; prouincias, Chriſti perſonat nomen, [illegible]
dines ipſæ Monachorum ſtipantur choris. [illegible]
quæſo tueantur et me ſine cauſa nõ lacerent. [illegible]
ego Dei graciam cum alacritate miratus, [illegible]
eum locutus ſum: Non tuæ ueritati, quæ nulla [illegible]

Satan faſtetur ſuas uires debilitatas per Chriſtum.

ta

um nouam & tam inauditam aſcribo ſententiam. Nam cum fallaciæ caput ſis, hoc ſine mendacio coactus es confiteri, uere enim IESVS tuas funditus ſurripuit uires, & honore nudatus Angelico, uolutaris in ſordibus. Vix dum uerba compleueram, & ille ſublimis ſaluatoris nominatione deiectus eſt. Quæ ergo iam o filioli poterit reſidere cunctatio? Quæ trepidatio manebit ulterius? Quis nos eorum turbo poterit conuellere? Securæ ſint animæ ſingulorum, non ſibi fingant uanas cogitationes, uana diſcrimina, non aliquis timeat à Diabolo ſublatum ad præcipitia, ſe poſſe deferri. Pellatur omnis anxietas, Dominus enim qui noſtros proſtrauit inimicos, manens ut promiſit in nobis, à uarijs nos Sathanæ muniuit incurſibus. En ipſe Diabolus qui huiuſmodi cum ſuis ſatellitibus exercet aſtutias, nihil ſe poſſe contra Chriſtianos fatetur. Iam curæ Chriſtianorum & Monachorum ſit, ne per eorum inertiam uires Dæmonibus præbeantur. Nam quales nos & noſtras repererint cogitationes, tales ſe nobis preſtare conſueuerunt. Et ſi quod in pectoribus male mentis & pauoris ſemen inuenerint, quaſi Latrones qui deſerta obſident loca, cœptos cumulant timores, & crudeliter imminentes, infœlicem puniunt

animam. Si autem alacres fuerimus in Domino & futurorum bonorum cupido nos ſuccenderit, ſi ſemper omnia manibus DEI committamus, nulla Dæmonum ad expugnandum ualebit accedere, magis autem cum munita in Chriſto corda conſpexerint, confuſi reuertuntur, Ita & Iob firmatum in Domino, Diabolus refugit, & infeliciſſimum Iudam expoliatũ fide, uinculis captiuitatis innexuit.

Vna eſt enim ratio uincendi inimicum lætitia ſpiritualis, & animæ Dominum ſemper cogitantis iugis recordatio, quæ Dæmonum ludos quaſi fumum expellens, perſequetur aduerſarios, potius quam timebit. Non eſt enim nescius Sathanas ignium futurorum, & æſtuantis gehennæ copioſa nouit incendia. Sed ut mea iam claudatur oratio, illud in finem commemoro: Cum aliqua ſe nobis obtulerit uiſio, audacter requirite quis ſit ille, & unde uenerit, ac ſine mora ſi ſanctorum fuerit reuelatio, Angelica conſolatione timor uertetur in gaudium. Si uero Diaboli fuerit oblata tentatio, fidelis animæ percunctatione euaneſcet, quia maximum eſt ſecuritatis indicium interrogare quis nam eſt & unde. Sic & Naue filius auxiliatorem ſuum interrogando cognouit, nec Danielem percunctantẽ latere potuit inimicus.

Poſtquam

Poſtquam Antonius dicendi finem fecit, læ- Profectus
ntibus cunctis in alijs uirtutis cupido exardeſce- ex Anto-
at, in alijs infirma reſouebatur fides, ex aliorum nij orati-
ıentibus falſæ opiniones, pellebantur, ex aliorum one.
enſibus inanium terrorum pellebatur accenſio, ſi-
ıulq; cum iam Dæmonum inſidias contemnerent,
iirabantur in Antonio tantam gratiam ſpirituum
iſcernendorũ quam Domino tribuente, percepe-
at. Erant igitur in monte Monaſteria tanquam
abernacula plenis diuinis choris pſallentium, le-
entium, orantium, tantumq; ieiunandi, & uigi-
iarum ardorem cunctorum mentibus ſermo eius
fflauerat, ut futuræ ſpei auiditate, ad charitatem
nutuã & miſericordias indigentibus exhibendas,
ugi ſtudio laborarent, qui infinitam regionem
uandam, & oppidum à mundana conuerſatione
eiunctum, plenum pietatis atq; iuſtitiæ uidebantur
incolere Quis tantum Monachorum agmen aſpi-
ciens, uirilem illum concordiæ cœtum cernens, in
quo nullus nocens, nulla detractio ſuſurronis, ſed
multitudo abſtinentium & certamen officium
erat, non in hanc ſtatim erumperet uocem,
quam bonæ domus tuæ IACOB tabernacula
tua ISRAEL, tanquam nemora obumbrantia,

 tanquam

Digitized by Google

tanquam paradiſus ſuper fluuios, tanquam tabernacula, quæ fixa ſunt à Domino tanquam cedri circa aquas?

Dū hæc ita geruntur, quibus indies beatæ mansionē ſtudium creſceret: Antonius in cœlo poſitam recordans, & præſentis uitæ deſpiciens uanitatem quaſi parua eſſent quecunq; iam geſſit ſeparatus à fratribus inſtituebatur. Cunq; tempus cibum, ſiue ſomnū indulgere corpuſculo, aut alias naturæ neceſsitates cogeret humana cōditio, miro afficiebatur pudore, quod tantam animæ libertatem, modici carnis termini cohercerent. frequenter cum fratribus ſedens, à cibo qui fuerat appoſitus, memoria eſcæ ſpiritualis abſtrahebatur. Edebat tamen utpote homo ſæpe ſolus, ſæpe cum fratribus. Et cum hæc mira ut prædixi ageret, cum confuſione animæ adhibendam magnopere corpori diligentiam perſuadebat dicens, nec corpus eſſe penitus enecandum, ne operatio contra uoluntatem creatoris diſſolueretur, & ob id omne ſtudium animæ conferendum, ne uitijs ſuis corporeis, ad æternas inferni tenebras truderetur, qui nimio indultum ſibi, propter alteros in carne imperium, uindicans domicilium ſuum, ut Apoſtolus Paulus ad tertium cœlum ſubleuaret. Apprehe

Habendū honorem corpori.

rebat hoc à ſaluatore præceptum in quo ait: Nolite ſoliciti eſſe corpori quid ueſtiamini, & ne quæſieritis, quid manducetis, aut quid bibatis, quia hæc gentes quærunt, ueſter autem pater nouit quod indigetis his omnibus. Quærite ergo primum regnum DEI, & iuſticiam eius, & hæc omnia adijcientur uobis.

His rebus tranſactis, cum perſecutio impijßimi Maximiani furore ueſana uaſtaret Eccleſiam, ſanctis martyribus Alexandriam perductis, relicto & ipſe Monaſterio ſecutus eſt futuras Chriſti uictimas, dicens. Pergamus ad glorioſos fratrum triumphos, ut aut ipſi congrediamur, aut ſpectemus alios preliantes. Et amore quidem iam martyr erat, ſed cum tradere ſe ultro non ualeret, & ſociari confeſſoribus in metallis uel in carceribus conſtitutis, magna cum cura & libertate ingredientes ad iudicem, exhortabatur, ne terrore impiorum ſubacti, Dominum negarent. Iamq; ſententia coronatos, exultans, quaſi ipſe uiciſſet, uſq; ad locum fœlicis ſanguinis proſequebatur. Quamobrem motus Iudex ob Antonij ſociorumq; eius conſtantiam, præcepit nullum penitus Monachorum, aut obſeruare iudiciũ, aut in ciuitate uerſari. Et ceteris quidem omnibus in illa die placuit

Confeßio Antonij eiuſq; cõſtantia in perſecutione.

abſcondi. Antonius autem impauidus neglecto perſecutoris imperio, lauit ἐπενδύτην, id eſt, ſingulare ſuum. Et alia die ſtans in quodam eminenti loco candente præcinctus ueſte, procedentem iudicem ſuo prouocabat aſpectu, flagrans cupiditate martyrij, oſtendebatq́; nobis contemptorem pœnarum, & mortis in Chriſtianis animum perſeuerare debere, in tantum, ut contriſtaretur, quod uolenti pati pro DEI nomine, martyrium non daretur. Sed Dominus qui ſuo gregi parabat Magiſtrum, ſeruauit Antonium, ut inſtitutio, ſicut factum eſt Monachorum, non ſolum oratione eius, ſed & conſpectibus firmaretur. Nunquam tamen à confeſſorum ueſtigijs ſeparatus eſt, quia maxima circa eos cura & charitatis uinculo colligatus, magis carcerem patiebatur excluſus. Poſtquam autem perſecutionis turbo defluxerat, & beato Epiſcopo Petro iam ob martyrij gloriam coronato, ad priſtinum Monaſterium regreſſus eſt, quotidianum fidei ob conſcientiæ martyrium merebatur, acrioribus ſe ieiunijs uigilijs conficiens ueſtimento cilicino intrinſecus, deſuper pellicio utebatur, nunquam corpus lauans, nunquam à pedibus ſordes abluens, niſi dum per aquas tranſire neceßitas compuliſſet. Nullus deniq́; Antonij corpus nudum, antequam moreretur unquam uidit.

Quodam

Quodam autem tempore cum ab omnium ſe Miracula remouiſſet oculis, & clauſo Monaſterio neminem Antonij. omnino ſuſciperet, Martinianus militum præpoſitus, cuius filia immundi ſpiritus infeſtationibus quatiebatur, pulſans oſtium, obſecrabat ut ſuò pignori ſubueniret & exiens Deum pro filia deprecaretur. Tunc ille aperire quidem minime uoluit, proſpiciens uero deſuper ait, O homo quid meum poſcis auxilium, Mortalis & ego ſum, & tuæ ſocius fragilitatis. Si autem credis in Chriſtũ cui deſeruio, & ſecundum fidem tuam ora Deum, ſanabitur filia tua. Confeſtim ille credens abijt, & inuocato IESV, filiam reduxit incolumem.

Multa & alia mirabilia per illum Dominus operatus eſt, & merito, qui enim promiſit in Euangelio, Petite & dabitur uobis, inuento qui eius gratiam meretur, accipere ſuam potentiam non negauit. Nam plures uexatorum ante Monaſterium eius clauſo introitu dormientes, fidelibus per eum ad Chriſtum precibus curabãtur. Hæc illi multitudo uenientium, deſideratam ſolitudinem auferens tædio fuit. Metuens itaq; ne ſignorum copioſa conceßio, aut ſuos animos extolleret, aut alios plus de ſe quam uidebant in ipſo

cogeret eſtimare, ad ſuperiorem Thebaidem
gere cogitauit, ubi nullus eum agnoſceret.
fratribus acceptis panibus, ſedebat ſuper flu
ripam, tranſitum nauis obſeruans. Illo talia c
tante uox ad eum deſuper facta eſt dicens: A
quo pergis & quare? At ille intrepide quaſi
ſuetam uocem loquentis agnoſceret, reſpond
Quoniam non ſinunt me quieſcere populi, id
ad ſuperiorem Thebaidem ire optimum duxi,
cipue quia ea exigor, quæ uirtutem meæ pu
nimitatis excedunt. Et uox ad illum ait. Si ad
baidem uadas, et ad paſtoralia, ut cogitas, pe
maiorem ac duplicem ſuſtinebis laborem. Si
uere quieſcere cupis, uade nunc ad interius de
tum. Cumq; Antonius diceret, & quis mihi lo
auium poterit oſtendere. Ignarus enim ſum loco-
rum. Confeſtim ei uox quæ loquebatur, Sara
nos indicauit, qui mercandi gratia ad Aegyptum
uenire conſueuerant, his appropinquans Anto
us, rogauit ut ſe pariter adducerent in deſert
Nullus obniſus eſt, ſed tanquam à Deo miſſum
mitem ſuſcipientes, amplexi ſunt eius ſocietate

Antonius tranſit in aliam Eremum.

Tribus autem diebus & noctibus itinere
fecto, inuenit montem ualde excelſum, ad
radices fons aquæ dulcis labebatur: Et campi

haud

a uád magnum totum ambiens montem, qui palmis ex paucis, & his neglectis conſitus erat. Hunc Antonius locum quaſi à Deo ſibi offerretur amplexus eſt. Is enim erat quem ſibi ad fluminis ripam ſedenti qui loquebatur, oſtenderat. Et primo quidem accipiens à comitibus panes, ſolus remanſit in monte, nullo alio cum eodem conuerſante. Quaſi propriam enim domum agnoſcens, habebat locum illum. Sarraceni quoq; uidentes eius fiduciam, optato per eum tranſitu, panes eidem cum Lætitia deferebant, nec non palmarum licet mediocri, attamen aliquanto ſolacio reſouebatur.

Exinde cum fratres agnito loco tanquam ad patrem filij, ſollicite alimenta tranſmitterent, uidens Antonius quod ob ſuum refrigerium, multis oneroſus labor indiceretur, & parcens etiam in hoc Monachis, rogauit unum de aduenientibus, ut ſarculum ſibi bis acutum cum frumento deferret. Quibus allatis, circuiens montem haud grandem, culturæ aptum reperit locum, ad quem deriuata aqua deſuper poterat influere. Ibiq; ſeminauit, atq; ex inde annuum ſibi panem laborans, gaudebat quod ſine cuiuſquam moleſtia ex proprijs manibus uiueret in deſerto. Sed cum rurſus etiam illuc quidam uenire cœpiſſent, miſertus eſt laſitudini

Antonius ſuis laboribus uixit.

dini corum & holus in paruo terræ ceſpite
ut poſt aſperum iter aliquando uenientes,
refouerentur, hoc fratrum fuit refrigeri
paruulā meſſem, quam beſtiæ, quæ propter
illuc aduenicbant depaſtæ ſunt, è quibus
prehendens dixit omnibus, Cur me læditis
me læſæ? Abite, & in nomine Domini,
propietis ulterius. Quis non credat poſt
nunciationem quaſi timentes, nunquam
ſtias propinquaſſe. Sic Antonium impen
montium & deſerti inteſtina captantem,
nibus etiam dedito, introeuntes fratres
precibus extorſerunt, ut oliuas & legu
oleum, quod poſt menſes aliquot miniſtrab
gnaretur accipere, & ſenili modicum
ætati. Proh nephas quantas ibi conuerſ
tus eſt luctas, uere ſecundùm quod ſcri
non illi aduerſus carnem & ſanguinem
luctationem, ſed aduerſum principatus &
tes, ab his qui ad eum ingrediebantur, agno
Illic enim tumultus & uoces populi, arm
ſonitus prorſus plenum montem Dæmonum
titudine ſe uidiſſe referebant, ipſum etiam
contra inimicos palam reſiſtentem, & ſ
colluctantem. Qui tamen & aduenientes

Antonij certamen contra Satanæ copias in Eremo.

ſami

-bat hortatu, & flexis genibus armiſq; oratio-
num, omnem Sathanæ proſternebat exercitu-
m. Admiratione plane dignum eſt,
tam immani ſolitudine unum hominem, nec
... quotidianas expauiſſe congreßiones,
... beſtiarum quadrupedum ſiue repti-
... uerſæ ceßiſſe feritati. Iuſte Dauid cecinit,
... confidunt in Domino ſicut mons Syon non
... bitur in æternum. Immobilem & tran-
... continens animi firmitatem, & Dæmones
... & feras, ſicut ſcriptum eſt, ſecum pa-
... Sed & Diabolus, ut ſupra dictus Pro-
... eſt, obſeruans eum, frendebat dentibus ſu-
..., & ille ſaluatoris auxilio, ab uniuerſis tutus
... erabat inſidijs. Quadam ergo nocte cum
peruigili cura obſecraret Dominum, tantos in Mo- Antonius
... eius beſtiarum greges coacernauit, ut uerbo fu-
... Eremi beluas circum ſe aſpiceret. Quæ gat beſti-
... oris morſum corpori minitarentur, in- as.
... hoſtis aſtutias, dixitq;. Si à DOMINO
... uobis eſt tributa licentia, deuorate conceſ-
... autem Dæmonum huc ueniſtis impulſu,
... ius abite, quia CHRISTI famulus ſum, ita
... eſt, & cum iubentis uoce omnis beſtia-
... multitudo quaſi maieſtatis uerbere cedere-
... ngit. Non

Non multi poſt hæc fluxerant dies, ... oritur cum eodem hoſte certatio. O... (nam ſemper ut uenientibus pro his, ... detulerant, aliquod munuſculum repend... borabat) traxit quidam ſportellæ qu... triciam, ſiue funiculum, Ad cuius mot... gens, uidit beſtiam pubetenus human... præferentem, quæ exinde in Aſinam ... Poſt cuius aſpectum uexillum Crucis in f... pingens hoc tantũ ait, Chriſti ſeruus ſum, ... miſſa es, non fugio. Nullum in medio ſp... ſtatim informe prodigium dicto ocius cu... tum turba fugit, & in medio curſu ruens ... eſt. Iſta autem exploſi mors atq; enecatio ... Dæmonum erat communis interitus, ... ſtudio laborantes, Antonium a deſert... non ualuerunt. Mirandis plus miranda ſ...

Non grande poſt iſta tempus exceſſ... tantarum uictoriarum homo fratrum ... uincitur. A Monachis enim rogatus ut eos ... retur inuiſere, una cum his profectus eſt, ... ſitis camelo aqua & panibus, quia nuſquam ... ter Monaſterij locum ex quo hauſerant, ... aqua per arentem uiam reperiebatur. Ve... medio itinere, bibendi ſubſidia defecerunt. A...

nimis

minius, æſtus intollerabilis, mortem cuncta mini-
antur. Circueunt, & quærunt ſaltim collectam
pluuijs lacunam, nihil prorſus remedij, nihil occur
rit penitus ad ſalutem. Camelus quaſi periturus, et
pſe æſtuans dimittitur, æſtuans pectus exuritur,
& ſitis deſperatione ferueſcit. Mouit ſenem fra-
trum commune diſcrimen, & uehementiſsime
contriſtatus ingemuit.

Dehinc ad ſolita precum auxilia confugiens
pauxillum ab eis ſeceſsit, ibiq; genibus fixis, ſup-
plices manus tetendit ad Dominum. Nec mora
& ad primas rogantis lachrimas, in orationis
loco, fons ebulliens erupit, ibiq; extincta ſiti, &
arentia membra refecta ſunt, & plenis utribus
inuentum potant camelum. Ita enim caſu euenerat,
ut Camelus errans per Eremum, dum funiculum
trahit in quodam lapide eiuſdem alligatione funi-
culi teneretur. Tandem confecto itinere ad Mo-
nachos qui inuitauerant, peruenit. Tunc uero
quaſi patri omnes obuiam currunt, & honorifico
ſalutatu in oſcula eius & amplexus certatim ru-
unt. Propoſito feruenti gaudet Antonius, & læ-
tantibus de aduentu ſuo cunctis quaſi xenia de mon
te portans, ſpiritualia impartitur alimenta. Lau-
dat ueterum ſtudia, hortatur nouorum, Sororem

Antonius per preces impetrat fontē

quoq;

quoq; iam uetulam uirginem uidens, et alia[illegible] ellarũ Magiſtram, mira exultatione ſuſtollit[illegible]

Exinde quaſi diu abeſſet ab Eremo, [illegible] feſtinauit ad montem. Plurimis iam ad illum [illegible] entibus, cum etiam uexati à Dæmonibus ne[illegible] ceßitatis coacti, auderent deſerta penetra[illegible] ille conſolans, & Mônachis in commune p[illegible] piens, aiebat, Credite in Ieſum fideliter, me[illegible] malis cogitationibus, carnem ab immundic[illegible] uate puram & iuxta eloquia diuina, ne ſed[illegible] ni in ſaturitate uentris. Odite uanam glo[illegible] orate ſepißime, pſallite ueſpere & mane [illegible] ridie, & mandata ſcripturarum reuoluite[illegible] cordamini geſtorum quæ ſancti quiq; fecer[illegible] exempli memoria, animam incitet ad [illegible] refrenet à uitijs. Suadebat etiam, iugi m[illegible] retinendum Apoſtoli ſermonem, quo ait, [illegible] occidat ſuper iracundiam ueſtram. Non ta[illegible] per iracundiam ſolem, occidere non debere [illegible] pretabatur, ſed & ſuper omnia delicta hom[illegible] ne peccatorum unquam noſtrorum, aut in [illegible] Luna, ut in die Sol teſtes abſcederent, illius[illegible] admonebat præcepti quod dicit: Dijudicate u[illegible] ipſos, & probate, ut rationem diei noctiſq; f[illegible] entes, ſi in ſe delictum deprehendiſſent, pec[illegible]

Orditur à fide Antonius, ac poſtea fructus fidei enumerat.

deſiſte-

ſiſterent, ſin autem nullus error decepiſſet, perſeuerantes inſtarent potius incepto, quam arrogantia tumidi aut alios contemnerent, aut ſibi iuſticiam uendicarent, iuxta ſupradicti Doctoris eloquium dicentis, Nolite iudicare ante tempus, magis debere eos Chriſto, cui ſoli occulta patent, ſeruare iudicium. Multas eſſe, ut ſcriptum eſt, uias, quæ uidentur hominibus iuſtæ, ſed fines earum ad profundum reſpicere inferni. Sæpe noſtra non poſſe nos intelligere peccata, ſæpe falli in ratione geſtorum, aliud eſſe Dei cuncta cernentis iudicium, qui non ex ſuperficie corporum, ſed ex mentium iudicat arcanis, æquum autem eſſe nos nobis compati, & inuicem onera noſtra portare, et conceſſo examine ſaluatori, proprias conſcientias noſmetipſos dijudicantes intueremur. Nec non præcipiebat magnam eſſe uirtutis uiam, ſi ſinguli uel obſeruarent quid gererent, uel uniuerſas mentium cogitationes fratribus referrent. Non enim poſſe aliquem peccare, cum relaturus eſſet ad alium, quæcunq; peccaſſet, & ſubire pudorem in publicum turpia proferendi. Deniq; nullum peccantem coram alio peccare etiamſi peccet, tamen teſtem uitare peccati, mentiri magis & negare, & uetus delictum nouo inficiendi augere delicta.

Contra confidentiam operum.

Igitur

Igitur quaſi ſub oculis agentes noſtr
cogitatu confundimur & actu ſi omnia re
da faciamus, multo autem magis ſi peccata
fideliter deſcribentes, digeramus in ordine
Tunc uero annotatio delictorum fratrum
tur oculis, tunc timebimus peccati macul
ſcientiæ ipſi nos arguent apices. Et quomo
tricibus membra miſcentes, confunduntur
ſentiã cæterorum, ita et nos erubeſcemus
rarũ ſcripturas, Hæc agamus, hanc uirtut
mur uiam, & corpora mentibus ſubiugan
nicioſas Diaboli conteramus inſidias. Tali
monibus hortamentiſq; et uenientes ad ſe
chos incitabat ad ſtudium, & patientibus
lebat, pluresq; eorum Dominus per Anton
berauit.

Antonius non ſuperbit ex dono curationum infirmitatũ.

Nunquam tamen aut de incolumitate curati
rum eſt inflatus ad gloriam, aut contriſtatus
obſeßis adhuc corporibus murmurauit.
autem eodem ſemper animo et uultu mane
tias Deo referebat, ſuadens occupatis, ut
tionem qua uexabantur patientius ferrent. Non
enim Antonij aut cuiuſpiam hominum
hanc eſſe medicinam, ſed Dei ſolius, qui &
uellet, & quo uellet tempore, daret ſanitatem.

In

Digitized by Google

a conſolatione ſua, & uexatos æquanimiter fer-
: tentationem, & iam liberatos non ſibi, ſed Deo
ratias referre docebat.

Frontho autem quidam uir ex paleſtinis (qui nfeſtiſſimo Dæmonio uexabatur. Nam & linuam eius laniabat dentibus, & oculorum niteatur lumen extinguere) perrexit ad montem, ogabatq; beatum ſenem, ut pro ſe Dominum rogaret, orauit Antonius, dixitq; ad eum. Vade, & curaberis. Illo incredulo ſibi, & uiolenter ibidem contra præceptum remoranti, eadem geminabat Antonius dicens. Hic curari non poteris, egredere & calcata Aegypto ſtatim te miſericordia Chriſti conſequetur. Tandē credidit, & profectus eſt, et uiſa Aegypto ſecundum promiſſionem ſenis, quam ei Dominus oranti reuelauerat, infeſtatio ceſſauit inimici.

Fronto liberatus à Satana precibus Antonij.

Virgo uero quædam, quæ à Tripolitanæ regionis ciuitate deuenerat, inauditis ac flebilibus morbis laborabat. Etenim narium purgamenta oculorum lacbrimæ, aurium putridus humor in terram cadens, confeſtim in uermes uertebatur. Augebat calamitatem, corpus paralyſi diſſolutum, oculos quoq; peruerſos contra naturam habens. Hanc parentes eius deferentes, cum ad An-

tonium Monachos ire didiciſſent, credentes DO-
MINO, qui pertinacem ſanguinis fluxum in Euan-
gelio tactu fimbriæ ſtare præceperat, rogant
ut miſerabilem filiæ comitatum ſuciperent. An-
nitentibus, eum uſq; ad Antonium perduxerunt.
manſere parentes foris cum filia debili, apud
tum confeſſorem & Monachum Paphnucium
effoßis pro CHRISTO oculis ſub Maximiano per-
cutore, tali dehoneſtamento corporis plurimum
gloriabatur. Peruenerunt igitur ad Antonium
Monachi, cunq; de morbo puellæ referre diſpone-
rent, relationem eorum ſenis ſermo præuenit, &
omnem debilitatis & itineris, uſq; ad ſanctum
Paphnucium, cauſam, quaſi ipſe interfuiſſet ex-
poſuit. Rogantibus autem eum Monachis ut pa-
rentibus cum filia permitteretur ingreſſus, non
conceßit, ſed ait. Ite, & inuenietis puellam ſi non
eſt mortua curatam. Et adiecit: Nullus debet ad
meam humilitatem peruenire, quia largitio cura-
tionum non eſt humanæ miſeriæ, ſed Ieſu
miſericordiæ, quæ ubiq; in ſe credentibus præſtare
conſueuit auxilium. Quamobrem & illa pro qua
petitis, ſuis precibus liberata eſt, & cum ad Do-
minum orarem ego, mihi præſentia ſanitatis ei
indulta eſt, dixit, et uerba eius, puellæ incolumit-

ſecu-

cecuta eſt. Nam exeuntes foras ad beatū Paphnutiū filiam ſoſpitem, et parentes lætos repererunt.

Non multum autem poſt iſtos dies, cum duobus fratribus introeuntibus ad Antonium aqua in itinere defeciſſet, & uno ſiti mortuo, alter iaceret in terra mortem expectans, Antonius ſedens in monte, celeriter ad ſe duos Monachos uocauit, qui forte ibidem ſunt reperti, & feſtinato præcepit ut lagenam aquæ aſſumentes inuaderent iter, quod ducit ad Aegyptum, dixitq́; Vnus è fratribus huc aduenientibus modo migrauit ad Dominum, alter ſi non cucurreritis, addetur. Hoc enim mihi nunc oranti reuelatum eſt. Sic ait, & iuxta præceptum eius Monachi feſtinantes, extinctum corpus inueniunt, terraq́; id operientes, alterum refocillatum ſuo iunxerunt comitatui.

Aliud miraculum.

Erat autem ſpacium itineris unius diei. Fortaſſe aliquis hoc querat, cur non antequam moreretur Antonius dixerit, incongruo prorſus Chriſtianis argumento utitur, quia non Antonij, ſed DEI fuit indicium, quia & de recedente quam uoluit ſententiam tulit, & de ſitiente reuelare dignatus eſt, hoc tantum in Antonio mirabile eſt, quod in monte remotiſſimo ſedens, corde peruigili cuncta procul poſita Domino indicante, cognoſceret.

Digitized by Google

Antonius cognoſcit Ammonē quanquā pcul exiſtentem nullo referente mortuum.

Aliquo rurſus in tempore cum ſederet in
monte, & oculos ſubito tendiſſet in cœlum, uidit,
neſcio quam animam lætantibus in eius occur-
Angelis, ad cœlū pergere. Cuius ſpectaculi no-
tate ſtupefactus, beatum dixit ſanctorum cho-
orauitq; ut ſibi rei præſentis agnitio panderet.
Et ſtatim uox ad eum facta eſt inquiens, iſta
Ammonis Monachi animam, qui Nytriæ m-
batur. Erat autem Ammon uir grandæ-
perſeueranter à puericia uſq; ad ſenectutem in ſan-
ctitate uixerat, Itinere quoq; dierum XIII. ſp-
à Nytria locus in quo ſedebat Antonius di-
batur, uidentes autem eum Monachi, admira-
qui uenerant deprecati ſunt, ut cauſam hilarita-
ediceret: Quibus ait: Modo Ammon quieuiſſe,
quem propter frequentem eius ad Antonium com-
meatum, & propter celeritatem indultorum ei à
Domino ſignorum optime nouerant, de quibus
etiam hoc unum dicendum eſt. Neceſſe ei fuit
quando flumen nomine Licum ſubitis aquis -
datum tranſuadare, rogauitq; Theodorum qui
cum ipſo erat, ut paululum à ſuo ſepararetur aſpe-
ctu, ne nuditatem corporis inuicem uterq; conſpi-
cerent. Receſſit Theodorus.

Miraculū de Ammone per fluuium tranſpoſito.

Nihilo minus ille ſeipſum cum nudare uellet,

erubuit

cubuit. Cogitantem autem eum in alteram ripam uirtus diuina tranſpoſuit. Rurſusq; Theodorus uir, & ipſe Deo deuotus tranſiens ad ſenem, mirari cœpit, quod tam uelociter fluuium tranſuadaſſet. Cumq; nihil humoris in pedibus, nihil in ueſtibus eius aquæ conſpiceret, rogauit eum ut tam incredibilem translationem quaſi filio pater exponeret. Nolente illo dicere quæ acciderant, amplexus eſt pedes eius, iurauitq; non ſe dimiſſurum, priuſquam ſibi id quod celabat referret. Videns ergo ſenex contentioſe uincere uolentem fratrem, exegit uiciſsim ab eo, ut nulli hoc ante ſuam mortē indicaret, atq; ita confeſſus eſt, ſe ſubito in alteram ripam eſſe tranſpoſitum, neq; omnino undis impreſiſſe ueſtigia, Dominici corporis hoc tantummodo priuilegium aſſerens, & eorum quibus ipſe ut Apoſtolo Petro donauerat, ut aquarum lenitate, humanum corpus inſiſteret. Hæc autem Theodorus premiſſo tempore non dixit, poſt eius mortem retulit. Monachi ergo quibus dixerat Antonius de morte Ammon, notauerunt diem, & uenientibus de Nitria fratribus, poſt dies triginta ſciſcitantes, repererunt illo die illaq; hora dormiſſe Ammon, qua animam eius ferri ſenex uiderat, utriq; igitur puritatem mentis in Antonio mirati

quomodo rei tam longe geſtæ ſtatim ad eũ ſu[illegible] perlata cognitio.

Archelaus quoq; comes, cum eum inue[illegible] in exteriori monte, rogauit ut oraret pro [illegible] cratia Publij filia, quæ in Laodicia erat, a[illegible] bili & Chriſto dedita uirgine. Patiebatur [illegible] peßimos ſtomachi & lateris dolores, quos [illegible] nimijsq; uigilijs contraxerat, & erat penitu[illegible] debilis corpore. Orauitq; Antonius, & diem [illegible] oratio fuerat facta, annotauit Archelaus. [illegible] in Laodiciam, & inuenit uirginem incolu[illegible] Percunctatus diem ſanitatis, reperit tempu[illegible] dele cum annotatione congruere. Et omnes [illegible] mirati ſunt, agnoſcentes eo tempore illam à Do mino fuiſſe à doloribus liberatam, quo orans An tonius pro ipſa, bonitatem ſaluatoris inuocauerat.

Sæpe etiam ad ſe uenientium turbarum, ante, dies & menſes, & cauſas prædixit & tem pora. Nam quoſdam uidendi eum tantum de[illegible] rium, alios imbecillitas, nonnullos obſeſſa à [illegible] monibus corpora pertrahebant, nemo tamen [illegible] quam uexationem aut detrimentum laborioſi [illegible] neris conqueſtus eſt, regrediebantur omnes [illegible] tali cibo pleni. At ille præcipiebat, non ſuæ [illegible] hanc admirationem ab eis applicari debere, ſed

Domini

mini, qui ſui notitionem hominibus pro capacita te mortalitatis indulſerit.

Quodam autem tempore cum exiſſet ad exteriora Monaſteria, & rogatus eſſet à fratribus, ut in naui quadam, cum Monachis proficiſcentibus intraret, aſcendit, & ſolus ex omnibus odorem ſenſit teterrimum, aſſerebant cuncti piſcium ſalſorum & caricarum in naui poſitarum hunc eſſe putorem. At ille alterius rei fœtorem ſe ſentire affirmauit. Adhuc loquente illo, adoleſcens quidam poſſeſſus à Dæmone, qui procedens iuxta carinam ſe nauis abſconderat, repente exclamauit. Quo ſtatim per Antonium in nomine Domini IESV CHRISTI curato, intellexere uniuerſi Diabolum illum fuiſſe putorem.

Alius quoq; ad eum uir inter ſuos nobilis Dæmonioſus adducitur tanta oppreſſus inſania, ut non ſciret ſe eſſe apud Antonium, nec non & corporis ſui ſuperflua comederet. Quamobrem, rogatus ſenex ab his qui eum adduxerant, ut pro illo Dominum oraret, intantum iuuenis miſeriæ condoluit, ut tota nocte peruigilans cum eo, aduerſus patientis inſaniam laboraret. Sed cum iam luceſceret, & obſeſſus impetu in Antonium facto, uehementer eum impuliſſet, iraſci cœperunt, qui eum adduxerant, cur ſeni feciſſet iniuriam.

Quibus Antonius ait. Nolite alienam culpam iu-
ueni miſero aſcribere, furor iſte obſidentis eſt, no
poſſeſſi. Idcirco autem in hanc prorupit, dolo
hoſtis audaciam, quia Dominus ad aridam regio-
nem ire eum iuſſit, & expulſi Sathanæ indignatio
iſte aduerſum me impetus fuit. Nulla poſt hæc
mora, & adoleſcens recepto ſenſu, & gratias
agens Deo, & locum ubi eſſet, agnouit, & ipſum
Antonium complexans, deoſculatus eſt affectu.

Innumera & alia iſtiuſmodi ſigna ſunt, quæ
Monachorũ concordi ſæpe relatione cognouimus.

Verum non tantum his adhibendus eſt ſtupor,
quia multo plus quæ ſequuntur conditionem noſtræ
fragilitatis excedunt. Hora circiter nona, dum
ante cibum orare cœpiſſet raptum ſe ſenſit in ſpi-
ritu, & ab Angelis in ſublime ferri, prohiben-
tibus tranſitum aëris Dæmonibus, cœperunt An-
geli contra dicentes requirere, quæ eſſet cauſa re-
tinendi nullis exiſtentibus in Antonio criminibus.
Illis uero ab exordio natiuitatis replicare pecca-
nitentibus, calumnioſa Angeli ora clauſerunt di-
centes, non debere eos à natiuitate eius delicta nar-
rare, quæ iam Chriſti eſſent bonitate ſopita, ſi qua
autem ſcirent ex eo tempore quo factus eſt Mona-
chus, & Deo ſe conſecraſſet, liceret proferri.

Accuſabant

Digitized by Google

cuſabant Dæmones multa procaciter mentien-
, & cum deeſſent probamenta fallacibus, Liber
ntonio conſcenſus aperitur. Et ſtatim rediens in
, in eo loco in quo ſtare cœperat, hoc ſe rurſum
idit eſſe quod fuerat. Tunc uero oblitus eſcæ ex illa
ora noctem gemitu ac lamentatione tranſegit,
eputans ſecum humanorum hoſtium multitudi-
em & colluctationem tanti exercitus, et labori-
ſum per aërem iter ad cœlum, & hoc Apoſtoli
lictum, quo ait. Non eſt uobis colluctatio aduerſus
carnem, ſed aduerſum principes poteſtatis huius
ëris. Qui ſciens aëreas poteſtates ob id ſemper
entare, luctari, & contendere, ne nobis liber
ranſitus eſſet ad cœlum, hortabatur monens,
Aſſumite arma Dei ut poßitis reſiſtere in die ma-
la, ut nihil mali habens, quod de uobis dicere poſ-
ſit inimicus confundatur, nos autẽ Apoſtolici ſer-
monis recordemur dicentis, Siue in corpore, ſiue
extra corpus neſcio, Deus ſcit. Et Paulus quidem
uſq; ad cœlum tertium raptus eſt, ibiq; auditis
uerbis ineffabilibus deſcendit, Antonius autem
uſq; ad aërem ſublatus, poſt colluctationem liber
conſcenſus apparebat. Habebat etiam iſtiuſmodi
donum. Si cuius rei ſedens in monte ignarus fu-
iſſet, & eius ſecum inquireret notionem, oranti ei

à Domino reuelabatur, & erat ſecundum quod ſcriptum eſt à DEO doctus.

Antonius θεοδίδακτος.

Deniq; cum à fratribus haberetur iſte tractatus, & ab eo ſedulo ſciſcitarentur, quemadmodum ſe poſt corporis ſarcinam, anima gereret, aliquiue ei locus poſt exitum concederetur, quadam nocte uox deſuper nomen eius inclamitans ait. Antoni exurge, exi, & uide. Qui exiens egreſſus eſt, ſciebat enim quibus reſpondere deberet. Et eleuatis ad cœlum oculis, uidit quendam longum atq; terribilem, caput uſq; ad nubes tollentem, uidit etiam pennatos quoſdam euolare cupientes ad cœlum, atq; illum extenſis manibus prohibere tranſgreſſum, è quibus alios apprehenſos elidebat ad terram, alios fruſtra retinere contendens, dolebat ſuper ſe ad cœleſtia tranſuolare, & maximum gaudium mixtum mœrore, uictis uictoreſq; tribuebant. Statimq; ad eũ uox facta eſt, dicens. Animaduerte quod uides. Et ſic cœpit illuminato corde intelligere, animarum conſcenſum, & Diabolum prohibentem, quos ſibi retineret obnoxios, & in ſanctorum quos ſuſcipere non poterat, cruciaretur uolatu.

His uiſionum exemplis incitatus, quotidie ad meliora creſcebat.

Nec

Neq; uero id quod ſibi reuelatum fuerat cau- actantiæ, fratribus indicabat, ſed cum orans [illegible]iter DEI laudaret auxilium, interrogantibus [i]mpellebatur edicere, nec ſpirituales filios pura CHRISTO anima occultare quicquam uole- [n]tes, præſertim cum huiuſmodi ſignorum relatio, [ad] amorem miniſtraret propoſito, & fructum [la]boris oſtenderet. Nunquam ille aut ira ſubita [c]oncitatus patientiam rupit, aut humilitatem ere- [x]cit in gloriam. Mores Antonij.

Nam omnes Clericos uſq; ad ultimum gra- [d]um ante ſe orare compellēs, Epiſcopis quoq; atq; [P]resbyteris, quaſi humilitatis diſcipulus, ad bene- dicendum ſe caput ſubmittebat. Diaconos uero qui ad eum utilitatis cauſa ueniebant, cum pro ad- iutorio eorum eis præſentibus diſputaret, ad oran- dum Dominum ſibi proponebat, non erubeſcens & ipſe diſcere. Nam & interrogabat frequenter eos cum quibus erat, & ſi aliquid ab eis neceſſa- rium audierat, ſe fatebatur adiutum.

Habebat autem & in uultu magnam grati- am, & admirabile à ſaluatore, etiam hoc munus acceperat. Si quis enim ignarus eius, inter multitu- dinē Monachorū eū uidere deſideraſſet, nullo in- dicāte ceteris prætermiſſis ad Antoniū currebat, &

& animæ puritatem agnoſcebat in uultu ... ſpeculum corporis, gratiam ſanctæ mentis i... batur. Nam ſemper hilarem faciem gerens, ... do oſtendebat ſe de cœleſtibus cogitare, ſicut ſc... tura ait. Corde lætante uultus floret, ſed ... rore conſtituto triſtatur. Ita & Iacob ... Laban ſocerum ſuum inſidias ſibi mach... dicens, ad filias eius. Non eſt facies patris ... ſicut heri & nudiuſterius. Sic Samuel ... Dauid, lætificatos enim habebat oculos, & ... ſicut lac candidos. Similiter agnoſcebatur ... nius, quia ſemper eandem faciem, inter pro... & aduerſa retinens, nec ſecundis extolle... nec frangebatur aduerſis. Erat autem & in... amabilis, & in fidei puritate mirabilis. Nun... enim Sciſmaticorum ſe miſcuit communioni, ante... quam eorum ſciens prauitatem, atq; tranſgreſſi... onem. Nunquam Manicheis aut aliis Hæreticis, ſaltem amicabilia uerba largitus eſt, niſi tantum ea, quæ eos poſſent ab iniquitatis errore reuo... denuncians talium amicitias atq; ſermones per... tionem eſſe animæ. Sic etiam Arianos deteſta... tur, ut omnibus diceret, nec iuxta eos quidem eſſe accedendum. Nam cum ueniſſent quidam Arrian... onitæ reperta poſt eorum examinationem infide... liſſimu

Antonius acerrimus hoſtis Hæreticorum.

ſima ſectá, effugauit eos de monte, dicens mul• ſerpentibus deter iores horum eſſe ſermones. [illegible]entientibus autem Arrianis aliquando, Antoniũ [illegible]a ut ſe credere, admiratus eorum audaciam, & [illegible] doloris ira commotus, rogatuſq; ab Epiſco• [illegible] atq; uniuerſis fratribus, Alexandriam de• [illegible]dit, ibiq; Arrianionitas publico ſermone con• [illegible]nauit, ultimam hanc eſſe Hæreſim et præcur• [illegible]em Antichriſti affirmans, prædicauitq; in po• [illegible]lo filium DEI, non facturam, non ex ullis ex• [illegible]ntibus, ſed proprium & unius cum patre ſub• [illegible]ſtantiæ, ne creatura potius aut adeptio aut ap• pellatio uideretur, impium eſſe dicens, uel mente concipere, erat quando non erat, cum uerbum DEI Deus, qui eſt, ſemper Patri ſit coæternus, quia ex eo natus eſt patre, qui ſemper eſt. Vnde aiebat: Cum Arrianis uobis nulla ſit coniunctio. Quæ enim ſocietas luci ad tenebras? Vos fideliter credentes, Chriſtiani eſtis, illi uerbum, id eſt, filium qui ex DEO patre eſt, creaturam docentes, nullo interuallo à gentibus ſeparantur, qui ſerui• unt creaturæ, potius quam creatori, qui eſt bene• dictus in ſecula. Ipſa mihi credite iraſcuntur ele• menta, & omnis contra Arrianum furorem ſe• cundum Apoſtoli dictum congemiſcit creatura,

Confeſſio Antonij & contio contra Arianos.

quod

Digitized by Google

quod ſibi DOMINVM ſuum per quem omni[...]
in quo omnia ſacta ſunt, uideat coæquari. [...]
tanti uiri prædicatio, exprimi non poteſt, q[...]
tum ad finem populos roborauerit.

Lætabantur quippe hoſtilem & CHRI[...]
inimicam Hæreſim, Anathematizari ab Eccl[...]
columna. Nulla tunc ætas, nullus ſexus [...]
manſit. Taceo de Chriſtianis, Pagani quoq[...]
ipſi Idolorum Sacerdotes ad dominicum [...]
conuolabant dicentes. Deprecamur ut [...]
hominem DEI, quia hoc apud uniuerſos [...]
cuum erat nomen Antonij. Ambigebant [...]
ſaltem fimbriam ueſtimenti eius attinger[...]
tum ſibi & tactum prodeſſe credentes. Quot [...]
Diabolica obſidione & uarijs infirmitatibus lib[...]
rati? Quot ſimulachris erepta ſunt ſpolia? Qua[...]
etiā ab errore gentiliū retracti noſtro uncti ſu[...]
gregi. Tanti certe ut paucorū dierū ſpacio ex Ido[...]
lorum ſuperſtitione conuerſio, omnem per [...]
credentiū uinceret turbam. Preterea cū ir[...]
multitudinem comites repellerent, æſtima[...]
dio illi conuentū populi fore, ipſe tranquillo [...]
dicebat. Nunquid hic cætus Dæmonum ma[...]
turbis? Nunquid obſequentiū multitudo coll[...]
torum in mente noſtrorum cateruis eſt num[...]

Multi gentiles per Antoniū conuerſi ad CHriſtum.

ſio[...]

or? Accidit etiam ut cum eum redeuntem circa ortam proſequeremur, à tergo quædam mulier amitaret dicens. Expecta homo DEI, filia mea atrociſſimo uexatur Dæmonio, expecta obſecro, expecta, ne & ego corruens interream. Hoc audito admirabilis ſenex, à nobis admonitus, uocem tamen & ipſe paulului ſubſtitit. Cumq; appropinquante muliere, puella iaceret exploſa, orauit tacitus IESVM, & ad comminationem eius, ſtatim ſpiritus impurus egreſſus eſt. Puella incolumis, populus in laudibus DEI, mater in gaudio fuit. Ipſe autem lætabatur, quia ad deſideratam ſolitudinem reptabat. Erat autem ualde ſapiens, & hoc in ſe miſerabile habebat, quia cum literas non didiciſſet, ingenioſiſſimus & prudentiſſimus immobilis & manſuetus erat. Antonius rudis litterarum.

Aliquando etenim Philoſophi duo gentiles uenerunt ad eum, putantes Antonium ſe poſſe decipere. Erat enim in ſuperiori monte. Quos cum uidiſſet, paganos intellexit ex uultu, & procedens ad eos per interpretem, ita cœpit appellare. Quare tam longe ad ſtultum hominem, ſapientes ſe uexare uoluerunt. Illis dicentibus non eſſe illum ſtultum, ſed & nimium ſapientem, uigilanter reſpondit: Acumen ingenij in Antonio.

Si ad

Si ad ſtultum uenistis, ſuperfluus eſt labor [illegible]
si autem putatis me ſapientem eſſe, & ſa[illegible]
am habere, bonum eſt, imitamini quæ pr[illegible]
quia bona conuenit imitari. Si ego ad uos ue[illegible]
uos imitarer, ſed quia uos ad me quaſi ad [illegible]
tem uenistis, eſtote ſicut ego ſum Chriſti[illegible]
ſceſſerunt Philoſophi utrumq; mirantes, [illegible]
men ingenij & Dæmonum expulſiones.

Alios quoq; ſimiliter mundi ſapien[illegible]
eum irridere cupiebant, quia literas ig[illegible]
tali diſputatione colligauit dicens: Re[illegible]
mihi, quid prius eſt, ſenſus an literæ? Et qu[illegible]
exordium? Senſus ex literis, an literæ ori[illegible]
ſenſu? Illis aſſerentibus, quia ſenſus eſſet [illegible]
atq; inuentor literarum, ait. Igitur fr[illegible] ſenſu
incolumis eſt, hic literas non requirit. Qui pr[illegible]
ſentium poſt hanc colluctationem non [illegible]
uerit, cum obſtupuerint, & ipſi qui [illegible]
tantam in imperito literarum ſagacitate[illegible]
admirantes. Neq; enim ut in ſolitudine [illegible]
tibus uerſatus, atq; omnem ibidem exigens [illegible]
agreſtis & rudis erat, ſed iocundus atq; a[illegible]
ſermonem ſecundum Apoſtoli præceptum [illegible]
conditum ſale proferebat, ita ut inuidia [illegible]
& amore omnium potiretur.

Vtrum ſenſus an literæ priores.

Inte[illegible]

Inter hæc quaſi parum eſſet, bis gentilitatem uiſſe ſuperatam, & tertio uenerunt uiri, omnis :cularis prudentiæ nube cæcati, atq; uniuerſis 'hiloſophiæ ſtudijs artium ſuarum æſtimatione do tißimi. Hi cum rationem ab eo exigerent fidei, uam in Chriſto habemus, & niterentur arguta ophiſmatum interrogatione, de diuina Cruce eum lludere, intra ſilentium paululum uoce compreſſa, rimum eorum miſeratus errorem eſt, Deinde per nterpretem, qui eius uerba diligentißime in Græcum ſolebat exprimere ſermonem, ita exorſus eſt, licens: Quid pulchrius eſt, quidue honeſtius, Crucem colere, an adulteria? parricidiũ uel inceſtum,)is aßignare quos colitis, cum in altero contemptus mortis inſigne uirtutis ſit, in altero turpis relegio ſit obſcœnitatis Magiſtra? Quid melius eſt dicere, quod DEI uerbum manens ut erat, ob ſalutem noſtram humanum corpus aſſumpſerit, ut ſocietate mortalitatis nos eueheret ad cœlum, participeſq; naturæ cœleſtis efficeret, an, ut ipſi aſſeritis, diuinæ mentis hauſtum, ad terrena uenerandacaput ſubmittere, & pecudum atq; Serpentum formis cœleſte numen includere? Quo ore Chriſtianorum crudelitatem audetis irridere, dicentium Chriſtum filium DEI ſine ſui detrimento, & cœ

Aſſertio Chriſtianæ doctrinæ contra Philoſophos.

poſſe eſſe quod non erat, & manſiſſe quod fuit, cum ipſi animam de cœleſtibus detrahentes, non tantum hominum, ſed & pecudum ſoleatis ſubij corporibus, Chriſtiana credulitas pro ſalute mundi Deum ſuum ueniſſe teſtatur, uos uero immortalem animam prædicantes, ultro citroq; transfertis. Chriſtiana fides quæ omnipotentiam DEI clementiamq; ueneratur, conſequenter incarnationem dicit DEO fuiſſe poſsibilem, ita tamen ut non euacuauerit humiliatio dignitatē, uos qui animam ſplendidiſsimo Dei fonte manantē turpiter demitti ſe iactatis, qui mutabilem & conuertibilem post ſui diminutionem audetis aſſerere, immo quoq; naturam dominam ſeculorum, per multas contumelias impia lingua temeratis, imaginem quæ ſecundum uos naturalem ſimilitudinem ſui retinet auctoris, cui una ex quo defluit omnino ſubſtantia, humilitates proprias & iniurias conſequenter ad ſuam originem remittit.

Igitur animaduertite contumelias animarum ad patrem ut appellatis earum, per ueſtram blaſphemiam redundare. Crux Chriſti Domini noſtri nobis ingeritur. Rogo, quæ hic eſt religionis obſcœnitas? Nonne potius eſt crucem, atque cuius generis mortē ab iniquis hominibus illatam

patientia

patienter ſuſtinere, quam Iſidis plangere poſt Oſi-rim uagos incertoſq; diſcurſus. Pudeat quæſo uos inſidiarum Typhonis, pudeat Saturni fugæ & deuorationis crudeliſſimæ liberorum. Erubeſcite parricidium Iouis & inceſtum, erubeſcite raptum eius, & coitum mulierum atq; puerorum.

Ille, ſicut ueſtri fingunt Poetæ, ad explendum immaniſſimæ libidinis furorem, molles dedit in amore uagitus, ille in Dianæ fluxit ſinus, ipſe amator & precium, ille modulatus ales Lædeos petiuit amplexus, ille in proprium ſeuiens ſexum regium puerum miniſtris auibus polluit. Hæc uos creditis, Hæc colitis. Hæc ſunt ueſtrorum ornamenta templorum. Aequo, deprecor pro ueſtra ſalute, dicta penſate iudicio, Cuncta an nihil libris credenda ſunt Chriſtianis? Si nihil, nec Crucis quoq; cui detrahitis nomen agnoſcitis? Si uniuerſa credenda ſunt, cur cum in iiſdem libris Cruci reſurrectio copuletur, paſſionem diuinam ſtolido laceratis eloquio, & non ſtatim iungitis cæcorum uiſum, ſurdorum auditum, claudorum greſſum, lepræ emundationem, ſeruiens ambulanti Deo ſuo mare, Dæmonum fugas, reſurectionem mortuorum, & defunctorum ab inferis reditus? Hæc omnia ſcripturis quas interpolatis inſerta ſunt, & iiſdem uoluminibus continentur præconia maieſtatis & mortis.

S 2 Quam-

Digitized by Google

Quamobrem, odio quo imbuti eſtis abiecto, in
nietis ilico & Deum uerum eſſe IESVM, & ſa
lutis humanæ gratia fragilem aſſumpſiſſe na
ram. Veſtram tamen nobis (ſi non pudet) narra
religionem, ſed quas (O error infelix) poteſtis
ferre culturas de tanta rerum fœditate atq; ...
dia? Niſi forte, ut audio, fabulas aſſeritis De
ueſtrorum, & obſcenitates & crudelitates
uanitates, & mortes, tegentes eas Allegor
uelaminibus, Liberum raptum terram Proſer
ſemiclaudum Vulcanum & debilem igne
nonem aërem, Apollinem Solem, Dianam L
Neptunum maria, & libidinum principe
uem ætherem, interpretantes. Nec poſt ha
cuſationis procacitatem, DEVM, ſed cre
contempto creatore ſuſpicitis. Quia ſi pul
uos elementorum ad ſuam traxit uenera
modum fas erat cuſtodire, & oportebat
tantum ne colere, ne facturæ ueneratio cre
eſſet iniuria: Nam ſecundum iſtiuſmodi, qua
ſequimini, ratio eſt præpoſtera atq; peruerſ
architecti honor migrauit ad domum, & M
ſcientia ad remedia conferetur, omnium quoq;
tificum merita uel laudes ad opera transferent.
Quid ad hæc dicitis ut agnoſcamus quæ ſit Cruci

Honor creatoris non dandus creaturis.

ridicule

ridiculę nobis ignominioſa confuſio? Hac diſputatione conuertentibus inter ſe Philoſophis oculis, ſimulq; muſſitantibus, ſubridens Antonius rurſum per interpretem ait. Perdurum nanq; cuncto uidetur operi quotiens iuſto uniuerſæ rei tenore calcato, labris merita, factis magis quam factoribus aſtruuntur. Elementa quidem ut memoraui ex ipſo conſpectu ſuam comprobant ſeruitutem. Sed quoniam nos obſeruatione dialectica, neceſſaria ut putatis queq; colligitis, hoc quoq; artificio, etiam nos noſtram religionem compellitis affirmare. Reſpondete mihi, Cognitio DEI quemadmodum manifeſtius approbatur, per lectionem uerborum, an per operationem fidei? Et quid antiquius eſt, operatio fidei, an diſputatio per argumenta procedens? Illis reſpondentibus firmiorem ſermonibus operationem eſſe, & hanc liquidam de Deo cognitionem, bene eos & ipſe dixiſſe conſenſit, quia operationem quæ ex fide deſcendit animi generat affectus, dialecticam uero ex artificio componentium ſumpſiſſe oppoſitionis exordia. Cum ergo ait operationem fidei animo ſitam quis habuerit, ſuperflua erit uerborum compoſitio, per quam conceptam ſenſu noſtro credulitatem tentatis euellere, & tamen ſæpe noſtras explicare intelligentias

Digitized by Google

non ualetis. Ita ſolidiora ſunt mentis opera, quam Sophiſmatum fraudulenta concluſio.

Nos Chriſtiani myſterium uitæ noſtræ [illegible] in ſapientia mundi habemus repoſitum, ſed uirtute fidei, quæ nobis à DEO tributa per Chriſtum eſt, Hanc orationis meæ ueritatem, rerum [illegible] die quæ geruntur ordo commendat, nobis [illegible] tis & literarum ueſtrarum ignaris ad DEI cognitionem, eius ſolum uerba ſufficiunt. Ecce [illegible] tot gentilitatis gregibus abſtracti in [illegible] orbem quotidie propagamur, uobis uero p[illegible] uentum Domini, nodoſæ ſophiſmatum de[illegible] uerſutiæ. Ecce nos ſimplicem Chriſti fidem [illegible] Idolatriam debellauimus, & per prædica[illegible] ignominioſæ Crucis, aurata templa ecci[illegible] Vos ſi poteſtis, oſtendite qua contexi[illegible] rum gentilitatem CHRIſto præponere [illegible] Per omnes iam terras Deus Dei filius Chriſtus agnitus, nihil eloquentia ſophiſmatum, nihil [illegible] tatio Philoſophiæ multitudini poteſt obe[illegible] dentium. Crucifixum nominamus & uniuer[illegible] mones quos uos ut deos colitis rugiũt, atq; [illegible] ſcẞis corporibus ad primum Dominicæ cruc[illegible] gnum fugantur, Vbi ſunt illa fabuloſa oracula? ubi Aegyptiorum incantationes? Quo [illegible]

Collatio Chriſtianæ doctrinæ & fidei cum gentilitate.

profecen

profecere carmina? Certe tunc uaſtata ſunt omnia, cum de ſuo Cruce mundo Chriſtus intonuit. Nihilominus nos prætermiſsis debilitatorum cæteruis, glorioſam Ieſu mortem irridere conamini. Illud autem quale eſt, quod nunquam infeſtatione regali concuſſa gentilitas, imò ſeculo cara, & hominum præſidijs fulta iam corruit.

Nos famuli Chriſti quo plus premimur, eo magis aſſurgimus & floremus. Veſtra ſimulacbra ornatis quondam ſepta parietibus, iam uetuſtate collapſa ſunt. Chriſti uero doctrina quæ uobis ſtultitia uidetur & ludus, licet tyrannica perſequentium principum tentamenta pertulerit, licet uarijs ſit incurſata terroribus, nullo tamen terrarum orbe concluditur, nullo gentium barbararum fine probibetur. Quando enim diuinæ ſcientiæ tantus ſplendor illuxit? Quando tot ſimul conuenere uirtutes? Continentia in matrimonio, uirginitas in Eccleſia, floret in martyrium pro Domino ſuo glorioſa conſtantia, quorum omnium Crux CHRISTI principium eſt. Cum interim uos inter tantos uirtutum choros, Syllogiſmorum retia tenditis, & ueram rerum lucem tenebroſis conamini argumentationibus obuoluere.

Chriſtiani quanto magis premuntur, eo magis florent.

Ecce nos (ut dixit Doctor noſter) non in gulſ
perſuaſione, ſed in fide apertiſsima ſuademus,
uerborum affirmationem preuenire conſueuis.
Aſſunt quippe patientes à Demonibus uexa
quos cum in medium produxiſſet, uerba repe
dicens. Nunc uos collectionibus ueſtris, &
uultis malefico carmine Deos ueſtros quos
expellite, ſin autem non poteſtis, uictas ſub
tite manus, & ad Chriſti trophea confugite, &
ſtatim Crucifixi credulitatem maieſtatis po
proſequetur. Dixit, & inuocato nomine IESV,
cum uitale ſignum in ſacro numero Trin
preßiſſet in frontibus, una cum expulſis De
nibus, uana preſentium Philoſophorum conf
ſapientia eſt. Expauerunt enim ſtupentes hom
nem, cui poſt tantum ingenium affluerct ſignorum
diuina largitio. At ille uniuerſa Chriſto qui cura
uerat aſcribens uſus eſt affatu reciproco, & ait.
Nolite me putare his ſanitatem dediſſe. Chriſtus
per ſeruos ſuos facit iſta miracula. Credite
& uidebitis, quia deuota Deo fides, non eloq
tiæ uanus tumor talia ſigna meretur. Confugi
ad Crucifixi legem, noſq; eius imitamini famulos,
& hoc ſcientiæ fine contenti, nulla deinceps ſecu
laris imprudentiæ argumenta quæretis.

Cōfirmat doctrinā Chriſti miraculis.

Hactenus

Digitized by Google

Hactenus Antonio dicente, miro Philoſophi ...pore perculſi, & cum honorifico ſalutatu ab ... recedentes, multum eius ſibi fatebantur pro...uiſſe conſpectum. Hoc in eo uiro mirabile eſt, ut ...ominem in extremo mundi limite conditum, & ...mor principum, et omnis celebraret aula regalis. ...am & Conſtantinus Auguſtus, & eius liberi ...onſtans atq; Conſtantius talia cognoſcentes, cre...ro ad eum quaſi ad patrem miſsis literis obſecra...ant, ut reciprocis eos ſcriptis hilararet. At ille ...iuſmodi manens, qualis & ante quam literæ ad ...um uenirent, fuerat, nec ſalutatione principum ...ouebatur, & tanquam non acceptis literis con...ocatis Monachis aiebat. Reges ſeculi ad nos mi...erunt Epiſtolas, quæ hic CHRIſtianis adhibenda ...iratio eſt? Licet enim diuerſa ſit dignitas, atta...nen eadem naſcendi moriendiq; conditio eſt. Illa ...unt ueneratione omni percolenda, Illa toto animi ...ffectu retinenda ſunt, quod hominibus Deus legem ...cripſerit, quod per filium ſuum proprijs Eccleſias ...itauerit eloquijs. Quæ Monachis eſt ratio, cum Epiſtolis regum? Cur accipiam literas, quibus ...onſueta neſciam reddere ſalutationis obſequia?

Cæſaribus carus Antonius.

Igitur rogatus ab uniuerſis fratribus, ut Chriſtianos Reges ſuis literis refrigeraret, ne

Literæ Antonij ad Reges Christianos.

ſcilicet per ſilentium eius exaſperarentur, [illegible] ceptas Epiſtolas conuenienti reſcripſit. [illegible] primum quod Chriſtum colerent, deinde [illegible] perſuaſit, ne magnam putarent regiam [illegible] tem, ne præſentis carnis imperio tumentes, [illegible] mines eſſe neſcirent, & iudicandos à Chriſto [illegible] liniſcerentur. Ad poſtremum clementiæ [illegible] iectos et iuſticiæ, curam quoq; inopum [illegible] atq; unum ſempiternum eſſe regem omnium [illegible] lorum Ieſum Chriſtum. Epiſtolis teſtatur [illegible] principes ſuſceptis uehementiſſime lætab[illegible] Sanctæ quoq; apud cunctos Antonij flagra[illegible] nio, ita ut eius ſe filios cuperent nominari [illegible] etenim eum aduenientibus affabilitas, om[illegible] ſe ſtudium conuerterat. Poſtquam ergo [illegible] confutati, Reges admoniti, fratres [illegible] conſolatione recreati, ad interiorem [illegible] rigorem ſolitum regreſſus eſt, ibiq; ſæpe [illegible] troeuntibus deambulans, ac reſidens ſtup[illegible] cuti in Daniele ſcriptum eſt, & interiecti[illegible] rum ſpacijs conſequentia reſpondebat, ut [illegible] geretur aliqua reuelationis uidiſſe ſecreta [illegible] monte poſitus, ea quæ in Aegypto longe [illegible] bantur preuidens, Epiſcopo Serapioni ibi [illegible] tuto narrauit.

LAMEN

LAMENTABILIS SEquitur uiſio, & omni lachrimarum fonte plangenda.

CVM enim cum fratribus circa ſe ſedentibus operaretur, intente fixit oculos in cœlum gemens atq; ſuſpirans. Antonij uiſio de Mulis euertẽtib9 altare Domini.

Et poſt aliquantum ſpacium reuelationis inceptæ nimio dolore contremuit, & ſtatim fixis genibus ante DEI uultum prouolutus orauit, ut clementia ſua futurum auerteret ſcelus. Succedunt orationi lachrimæ, metus ingens inuadit præſentes, obſecrant ut tantæ calamitatis exponeret uiſionem. Singultus occupant uocem, lingua fletibus præpeditur, & in medio conatu ſermo gemitu interrumpitur. Vix tamen cum uociferatione fluctuoſa ait. Melius erat o filioli impendens piaculum cita morte lucrari. Sic incipiens rurſum lachrymis uincitur, & inter ægra ſuſpiria tandem pectori commodans uocem, magnum, inquit, quoddam & uniuerſis ſeculis inauditum imminet nephas. Magno fides Catholica turbine ſubuertetur, & homines iumentis ſimiles, CHRISTI ſancta diripient.

Vid

Vidi enim Altare Domini multorum circu[illegible] multitudine, qui crebris calcium ictibus [illegible] diſsipabant: Hæc eſt cauſa gemituum quos [illegible] ſtis. Et facta eſt uox Domini dicens: A bom[illegible] tur Altare meum, nec mora, uiſionem [illegible] effectus. Nam poſt annos duos, ſæua Ari[illegible] irrupit inſania. Tunc Eccleſiarum rapin[illegible] diuinorum temeratio uaſorum, tunc pollu[illegible] nicorum manibus, ſacra polluta ſunt mi[illegible] tunc Paganorum opificum præſidia ad[illegible] Chriſtum comparata cum aſſumptione pal[illegible] quod Idolatriæ apud Alexandriam inſig[illegible] Eccleſiam pergere compellebantur Chriſti[illegible] Arianorum populi crederentur, Proh ſcelus [illegible] ret animus replicare quæ geſta ſunt: Virg[illegible] matronarũq; ereptus pudor, ſanguis o[illegible] Chri ſti in Chriſti templo effuſus ueneranda [illegible] Altaria, baptiſterium pro uoluntate gen[illegible] lutum eſt. Nihil defuit uiſionis ueritate [illegible] ſtrauit effectus, quod calcitrantium mul[illegible] diſciplinatio, Arianorum eſſet impietas. S[illegible] triſtitiam conſequentis reuelationis proſp[illegible] conſolatus eſt, & ait. Nolite filioli mœro[illegible] penitus cedere, ut enim iratus eſt Domin[illegible] rurſum miſerebitur &, ſuum cito Eccleſia re[illegible]

Arrianorũ ſuror.

peradi

Digitized by Google

trabit ornatum, eoſq; qui in perſecutionibus fi-
em Domini ſeruauerint, ſolito uidebitis fulgore
elucentes. Reuertentur ad foueas ſuas Serpen-
es, & religio longius propagabitur, tantum ui-
ete ne fidei ueſtræ ſinceritas Ariana labe ſorde-
cat. Non Apoſtolorum, ſed Dæmonum & patris
orum Diaboli iſta doctrina eſt, ob id per inſipi-
ntiam iumentorum ſimilis pecudum, eorum ex-
rcſſus eſt animus: Hucuſq; Antonius. Sed nos
ninime conuenit diffidere, tam grande miraculum
er hominem potuiſſe oſtendi: Saluatoris enim
romiſsio eſt, ita dicentis. Si habueritis fidem ut
ranum ſinapis, dicetis huic monti transfer te,
& transferetur, & nihil impoſsibile erit uobis:
Et iterum. Amen amen dico uobis, omne quod pe-
ieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis, Petite
& accipietis. Ipſe enim ſuis diſcipulis & uniuer-
ſo credentium gregi, nunc ſubiectionem Dæmo-
num, nunc uariarum infirmitatum pollicens cura-
ionem, aiebat: Gratis accepiſtis, gratis date.
Nunquid ſuæ uirtutis imperio curabat Antonius?
Nunquid ſuæ poſsibilitatis arbitrabatur eſſe quod
fecerat? Orationibus non præceptis Dæmones
morbiq; ceſſerunt, & ad Chriſti Dei noſtri nomi-
nationem, ſemper uniuerſa perfecta ſunt. Nemo
ſapientium

ſapientium ſanitatum admirationem. aſcri
tonio, ſed DOMINO IESV, qui ſoli
creaturas ſuas exhibens beneuolentiam,
que per electum famulum ſuum indulge
ercuit. Antonius tantum orabat, & ob
merita, cuncta DOMINVS largiebatur

Sæpe autem & contra uoluntatem
riorem montem à fratribus perducebatur
Iudices qui ad interius archiſterium prop
ritatem itineris, & ob ſequentium mult
& horridam ſolitudinem ire non poter
cario quærerent, ut eius fruerentur aſ
nec impetrare poſſent, quia moleſtiſsima
uexationem diſcurſuum. Ipſos catenato
uigor publicus conſtrinxerat, ad eum deſtina
ſcientes tales ab Antonio non poſſe cont
quorum fletibus ſuperatus, pertrahebatur ad
teriorem montem, agnoſcens laborem ſuum
lem miſeris fore. Suadebatq; iudicibus, q
inuitauerant, ut in ſententia proferenda,
& gratiæ, Dei timorem anteponerent, ne
rare eos debere quod ſcriptum eſt: Quocu
dicio iudicaueritis, in eo iudicabitur de uob
Attamen inter medios ſermones caræ ſibi ſol

Qualia præcepta dederit Iudicibus Antonius.

di

nis recordabatur. Poſt coactam itaq; præſentiam, quam ducis preces, & quod uerius eſt, miſerorum fletus extorſerat, poſt ſalutaria monita, poſt reorum commendationem, quorundam uero absolutionem, poſtulanti duci, ut paulo largius eidem ſuam præſentiam indulgeret, ait, non poſſe diutius ibidem morari, grato uſus exemplo quod ſicuti piſces ab aqua extracti, mox in arenti terra moriuntur, ita & Monachos cum ſecularibus retardantes, humanis ſtatim reſolui confabulationibus. Ob id ergo inquit, conuenit ut piſces ad mare, ita nos ad montem feſtinare, ne tardantibus nobis aliqua propoſiti ſuccedat obliuio. Præ tanta hominis ſapientia dux miratus iuſtam de eo tulit ueramq; ſententiam, dicens: Vere iſtum eſſe Dei famulum, nec in ruſtico homine potuiſſe tantam aliquando ineſſe ſapientiam, niſi diuino amore regeretur.

Miraculū de Iudice perſequente Chriſtianos.

Præterea cum Balucius qui ſub Neſtorio præfecto Alexandriæ, iniquitatis ſtudioſiſſimus fautor, CHRIſti Eccleſiam perſequeretur, ut animo uesano uirgines Monachoſq; nudatos uerberaret in publico, ad eum Antonius literas miſit, quarum iſta ſententia eſt: Video iram DEI uenientem ſuper te, deſine perſequi Chriſtianos, ne te

ne te ira occupet, quæ proximum iam tibi[illegible] tur interitum. Legit infœlix Epiſtolam [illegible] atq; in eam expuens proiecit in terram, po[illegible] quoq; multis afficiens iniurijs, Antonio [illegible] nunciari præcepit. Quoniam cura tibi t[illegible] Monachorum eſt, etiam ad te mei rigoris [illegible] liet diſciplina. Sed confeſtim minitatorem [illegible] ſit ſupplicium, & poſt quinq; dies os eff[illegible] ultio diuina compeſcuit. Egreditur [illegible] mam manſionem Alexandriæ quæ appell[illegible] reum, cũ ſupradicto Aegypti præfecto N[illegible] uehuntur equis, quos inter omnes, Balati[illegible] erant, manſuetiſsimos nutrierat. Cum erg[illegible] ter ſolito ſibimet equi alluderent, mitior [illegible] ſtorius uehebatur, morſu repentino Balati[illegible] cuſsit in terram, ac ſic in eum inhians femora [illegible] lacerauit atq; corroſit, ut ſtatim relatus ad ci[illegible] tatem. poſt tertium diem moreretur, uniuerſiq; agnoſcerent minarum ab Antonio prædi[illegible] effectum quantotius conſecutum, digno p[illegible] toris fine completo.

Cæteros ad ſe uenientes mira cum mo[illegible] Antonius admonebat, ut oblita ſeculi dig[illegible] remotioris uitæ beatitudinem appeterent. Si[illegible] autem maiori poteſtate premebantur, nec po[illegible]

Digitized by Google

nt obtinere iuſticiam, ita eos obnixe defendebat, ipſe pro illis pati uideretur iniuriam. Multis ilis fuit præclari ſenis oratio, multi magnis diuitijs & altiori gradu militiæ derelicto, eius adhærere curriculis. Et ut infinita breui ſermone comprehendam, bonum Aegypto medicum CHRIſtus dederat. Quis non triſticiam apud Antonium mutauit in gaudium? Quis non iram uertit in pacem? Quis orbitatis luctum, non ad eius temperauit aſpectum? Quis non mœrore paupertatis, quo premebatur abiecto, ſtatim & diuitum deſpexit opulentias & in ſua lætatus eſt paupertate? Quis Quis poſt laßitudinem Monachus non eius uegetatu hortatus eſt? Quis adoleſcentiæ ætatis accenſus ardoribus non ex eius admonitu, pudicitiæ amator fuit? Quis uexatus à Diabolo, ſine medela rediijt? Quis inimici cogitationibus diſtractus non cæca tempeſtate ſopita, ſereno regreſſus eſt animo? Sciebat enim quo quiſq; laboraret incommodo, & ex uitæ meritis diſcretionem ſpirituum agnoſcens, adhibebat uerborum, prout erant uulnera, ſanitatem. Vnde effectum eſt, ut poſt eius doctrinam omnes Diaboli panderentur inſidiæ. Multæ quoq; ad eius conſpectum deſponſatæ puellæ, ab ipſo pene thalamo recedentes in Eccleſiæ

[illegible]meritis diſcretionem ſpirituum agnoſcens, [illegible] [illegible]bebat uerborum, prout erant uulnera, ſan[illegible] Vnde effectum eſt, ut poſt eius doctrinam [illegible] Diaboli panderentur inſidiæ. Multæ quoq; [illegible] conſpectum deſponſatæ puellæ, ab ipſo pene [illegible] [illegible]mo recedentes in Eccleſiæ matris gremio [illegible]derunt. Quid plura? Totius orbis homines [illegible] confluebant, & uniuerſarum gentium [illegible] bellicoſiſſimum contra Dæmones uirum [illegible]ſpicere geſtiebant. Nullus ſe fruſtra ill[illegible]niſſe conqueſtus eſt, omnibus delectabile atq; [illegible]dum laboris commercium fuit. Fatigatio [illegible]neris emolamentũ uiatici reportabat, ſicut [illegible]bauit effectus. Nam poſt reſolutionem eius, [illegible] communi funere orbitatis excepto, proprium ſin[illegible]guli parentem luxerunt. Quis autem finis uitæ eius fuerit, dignum eſt & me commemorare, & uos cum deſiderio audire, quia & hoc in eo imita[illegible]bile cunctis fuit, Iuxta conſuetudinem ad uiſ[illegible] fratres, qui in exteriori monte erant, ueni[illegible] à diuina prouidentia de ſua morte condiſce[illegible] exorſus eſt, dicens. Vltimam filioli patris [illegible] ſententiam, non enim arbitror quod in hoc ſ[illegible] iterum uos uiſuri ſimus. Cogit conditio naturæ, [illegible] poſt centenarium numerum, quem annis quinq; ſuper[illegible]

Antonius 105. annorum.

ꝑgredior, iam reſoluar. Ita locutus audientium pectora contriſtauit, gemitus lachrimæq; icta merentia, conſecutæ ſunt. Amplexabantur eum uniuerſi, quaſi iam de ſeculo receſſurum. At ille tanquam aliena deſerens, ad propriam patriam profecturus magna cum lætitia præcipiebat, deſidiam inſtituto non debere ſurripere, ſed tanquam quotidie morituros, ut ante prædixerat, à ſordidis cogitationibus animam cuſtodire, & omnem æmulationem ad ſanctos quoſq; conuertere, ad Meletianos uero Sciſmaticoſq;, ne prope quidem accedere. Scitis enim, aiebat, eorum antiquam peruerſitatem, neq; cum Arianis communionẽ iungamini, quia impietas eorũ iam omnibus manifeſta eſt. His etiam illud addebat, nullum debere CHRIſtianum, cum ſeculi uiderit poteſtates, pro Arianorum & Meletianorum pugnare nequitia, à CHRISTI territum diſcedere ueritate, mortalium illam eſſe defenſionem, nec illu fallacem permanere poſſe fantaſiam. Quapropter aiebat, cuſtodienda eſt pia fides in CHRISTO, & Patruum religioſa traditio, quam ex ſcripturarum lectione, & crebro meæ paruitatis didiciſtis admonitu.

Monet cauendos Hæreticos.

Hortatur ad fidei perſeuerantiam.

Digitized by Google

Finito ſermone, fratres eum uehementiſſime retardabant, glorioſo patris cupientes terminum decorari. Sed multas ob cauſas quas & ſilentio demonſtrabat, precipue tamen ob præſumptam Aegypti conſuetudinem, contradixit: Mos etenim Aegyptijs eſt, nobilium & precipue beatorum martyrum corpora, linteamine quidem obuoluere & ſtudium funeri ſolitum non negare, terra uero non abſcondere, ſed ſuper lectulos domi poſita conſeruare. Hunc honorem quieſcentibus reddi, inueterata conſuetudinis uanitas reddidit. De hoc Antonius ſæpe & Epiſcopos deprecatus eſt, ut populos Eccleſiaſtica conteſtatione corrigerent, & laicos uiros ac mulieres rigidus ipſe conuenit, dicens, nec legitimum hoc eſſe, nec Deo placitum, quippe cum Patriarcharum & Prophetarum ſepulchra, quæ ad nos uſq; perdurant, hæc facta conuincerent. Dominici quoq; corporis exemplum oportere intueri iubebat, quod in ſepulchro poſitũ lapide uſq; ad reſurrectionis diem tectum clauſum fuerit, atq; his modis uicium circa defunctos Aegypti, etiam ſi ſancta eſſent corpora, coarguebat dicens. Quid maius aut ſanctius corpore poteſt eſſe Dominico? Quod iuxta conſuetudinem gentium cæterarum, humo conditum eſſe

Mos AEgyptiorũ in conſeruandis defunctorum corporibus.

Contra reliquias ſanctorũ.

ſcimus

ximus. Hæc iuſta perſuaſio multorum inſitum euellit errorem, & repoſitis in terra cadaueribus, Domino gratias pro bono magiſterio retulerunt.

Metuens ergo conſuetudinem ſupradictam, ne eodem etiam circa ſe laberentur errore, celeriter ualedicens Monachis qui confluxerant, ad amicum uirtutis habitaculum repedauit. Poſt menſes autem paucos, cum non mediocre incommodum ſenilia membra turbaſſet, uocatis ad ſe duobus fratribus, quos ibidem ante quindecim annos, modico interuallo ſeiunctos inſtituerat, quiq; ei iam ſeni cœperant miniſtrare, ait,

Ego quidem filioli ſecundum eloquia ſcripturarum, patrum gradior uiam, iam enim Dominus me inuitat, iam cupio uidere cœleſtia, ſed uos ô uiſcera mea admoneo, ne tanti temporis laborem repente perdatis. Hodie uos religioſum ſtudium arripuiſſe arbitramini, & cœptæ uoluntatis fortitudo ſuccreſceret. Varias Dæmonum noſtis inſidias, uidiſtis eorum & impetus feroces & uires effœminatas. Ieſum ſuſpirate, & credulitatem nominis eius ueſtris figite mentibus, & à certa fide uniuerſi Dæmones fugabuntur. Mementote etiam admonitionum mearum, & incertæ conditionis uitam quotidie ancipitē pertractate, et cœleſte

Poſtrema concio Antonij.

lœſte uobis præmium, ſine cunctamine tribu[illegible]
Sciſmaticorum quoq; et Hæreticorum uenen[illegible]
tate, meumq; circa eos odium ſectamini, [illegible]
CHriſti ſunt inimici. Scitis ipſi, quod nullus [illegible]
nec pacificus quidem ſermo cum eis aliquand[illegible]
erit, propter prauam eorum uoluntatem, & [illegible]
tinax contra CHriſtum bellum. In hoc [illegible]
magis eſtote ſoliciti, ut Domini præcepta ſer[illegible]
ut poſt mortem ueſtram ſancti quiq; quaſi [illegible]
cos & notos in æterna uos recipiant taberna[illegible]
Hæc cogitate, hæc ſapite, hæc retexite, & [illegible]
mei uobis cura, ſiqua patris memoria eſt, ſi[illegible]
uicarium rependitis affectum, nullus ad Ae[illegible]
tum meas perferat reliquias, ne uano corp[illegible]
nore ſeruetur, ne uituperati ritus à me ut noſtr[illegible]
etiam circa me ſeruentur obſequia. Huius enim re[illegible]
gratia, maxime huc ſum regreſſus. Vos igitur
humo tegite, uos patris operite corpuſculum, &
illud quoq; ſenis ueſtri cuſtodite mandatum, ut ne[illegible]
mo preter ueſtram dilectionem, locum tum[illegible]
nouerit. Confido in Domino, quia neceſſari[illegible]
ſurrectionis tempore, hoc corpuſculum reſiliet in[illegible]
corruptum.

Precipit Hereticos fugiendos.

Veſtimentorum autem meorum ſit iſta diui[illegible]
ſio. Melotem & pallium tritum cui ſuper iaceo,
Athanaſio Epiſcopo date, quod mibi nouum ipſe
detulerat

Legata morientis Antonij.

ꝛtulerat. Serapion Epiſcopus, alium accipiat Me- ꝛotem, uos cilicinum habetote ueſtimentum & ua- ꝛte uiſcera mea, Antonius enim migrat, & iam ꝛon erit in præſenti ſeculo uobiſcum. Verba finie- ꝛat, & oſculantibus ſe diſcipulis, extendens pau- ulum pedes, mortem lætus aſpexit, ita ut ex hila- itate uultus eius, Angelorum ſanctorum qui ad ꝛerferendam animam eius deſcenderant, præſentia ꝛoſceretur. Hos intuens tanquam amicos uideret, ꝛnimam exhalauit, & additus eſt Patribus ſecun- ꝛum ordinem ſcripturarum. Seruauerunt manda- ꝛa diſcipuli, inuolutum ut præceperat corpus humo ꝛperientes, & nemo interim uſq; ad hanc diem, ꝛræter eos, ubi ſit conditum, nouit.

Legatarius autem Antonij benedictionem, qui ꝛritum pallium cum Melote imperio eius meruerat accipere, Antonium in Antonij muneribus ample- ctitur, & tanquam magna hereditate ditatus læ- tatur, per- ueſtimentum recordatur imaginem ſanctitatis.

Hic Antonio uitæ terminus fuit, iſta principia meritorum. Quæ licet parciori, ut prædixi, ſer- mone narrauerim, tamē ex his poteſtis aduertere, qualiter homo DEI à pueritia ad ſenectam uſq; peruenerit, & quod omni ſemper dubitatione calcata, nec languori nec longeuæ quicquam

ætati aliquando conceſſerit. Magis autem æqualitatem propoſiti tenens, nec ueſtimentum mutauit, nec pedes lauit, nec eſcam ſectatus eſt molliorem, oculorum quoq; aciem & numerum dentium, licet paululum ob ætatem uiderentur attriti, necnon & pedum inceſſum, totius etiam corporis ſanitatem, ita contra iura naturæ meritorum gratia cuſtodiuit, ut lautorum corporum quæ balnearum delitijs confouentur, hilarior eius caro uideretur. Hoc etiam fratres quod per omnes prouincias amor eius famaq; uolitauit, quem nec librorum diſſeminatorum oratio luculenta, nec mundanæ ſapientiæ diſputatio, nec nobilitas generis, nec opum infinita congeſtio commendauit, cui omnium non eſt aſcribendum niſi Chriſto, cuius hoc donum eſt. Qui deuotos eius animos, ergo ſuam peruidens maieſtatem, hominem alio pene orbe cœlatum, & inter tantas poſitum ſolitudines Africæ, Hiſpaniæ, Galliæ, Italiæ, Illirico, ipſi etiam quæ urbium caput eſt Romæ, ut in exordio promiſeram, demonſtrauit. Creatoris eſt iſta benignitas, qui ſe æmulos ſuos, licet nolentes, nobilitare conſueuit, ut ultra humanam eſſe naturam, ſanctorum doceatur exemplis & ad beatæ uitæ imitationem, ex fructu laboris optimus quiſq; impellatur.

Hunc

Hunc itaq; fratribus librum magnopere per-
;ere curate, ut agnita fideli uita ſublimium Mo-
chorũ, ſciant quod ſaluator noſter Ieſus Chri-
us glorificantes ſe glorificat, & ſeruientibus ſi-
met, non tantum regna cœlorum, ſed etiam hic
ipſis montium ſecretis latere cupientibus, ſamæ
ibuit nobilitatem, ſcilicet ut & ipſum fruantur
ude meritorum, & cæteri eorum prouocentur
templis. Si autem neceſſarium fuerit & gentibus
gite, ut uel ſic agnoſcant, quia Dominus noſter
ſus Chriſtus non ſolum eſt Deus Dei filius, ſed
iam his qui eum ſollicite colunt, & in eum fide-
ter credunt, hanc dedit poteſtatem, ut Dæmones,
uos illi deos eſſe arbitrantur, conculcent atq; eij-
iant, deceptores ſcilicet hominum, & totius cor-
uptiones artifices.

INCIPIT VITA S. Pauli Simplicis.

T S FVIT

FVIT QVIDAM inter diſcipulos ſancti Antonij Paulus nomine, cognomento ſimplex. Hic initium conuerſionis ſuæ, huiuſmodi habuit. Cum uxorem ſuam cum altero concubitantem uidiſſet, nulli quicquam dicens, egreſſus eſt domo, & mœſticia animi tactus, in Eremum ſemetipſum dedit. Vbi cum anxius oberraret, ad Monaſterium uenit Antonij, ibiq; ex loci amœnitate et opportunitate conſilium capit. Cumq; adiſſet Antonium, ut iter ſalutis ab eo inquireret, ille intuens hominem ſimplicis naturæ, reſpondit ei ita demum eum poſſe ſaluari, ſi his quæ à ſe dicerentur, obediret. Tunc ille omnia quæcunq; præciperet, facturum ſe eſſe reſpondit. Vt ergo promiſſionem eius probaret Antonius, ante fores cellulæ ſtanti, hic inquit expecta me orans donec egrediar. Et ingreſſus manſit intrinſecus per totum diem & noctem, per feneſtram tamen ex occulto frequentius reſpiciens, uidebat eum indeſinenter orantem, & nuſquam prorſus ſe mouentem, ſed ſtare in æſtu diei & rore noctis, & ita eſſe mandati memorem, ut ne parum quidem à loco ſe mo-

ueret

ret. Egreſſus autem die poſtero Antonius inſtru‑
e eum & docere de ſingulis cœpit, quomodo
ere manuum ſolitudinem ſolaretur, & digitis
uidem corporis opus carnale, cogitatione uero
entis & animi intentione, operaretur quæ DEI
nt. Cibum quoq; in ueſpera ſumere, & præci‑
ue in potu confirmans, non minus per aquæ ab‑
dantiam fantaſias animæ fieri, quam per uinum
alorem corporis increſcere. Et ubi plene eum
ualiter in ſingulis agere deberet, inſtruxit, in ui‑
ino, hoc eſt, in tribus à ſe milibus cellulam conſti‑
uit, ibiq; eum exercere quæ didicerat, iubet.

Ipſe tamen frequentius uiſitans eum, gratu‑
abatur, deprehendens illum in his quæ ſibi tradi‑
a fuerant tota intentione & omni ſolicitudine
ermanentem. Quadam autem die cum ueniſſent
ad ſanctum Antonium fratres magni quidem &
perfecti uiri, accidit etiam Paulum adeſſe pari‑
ter cum eis. Et cum ſermo de profundis rebus &
miſticis haberetur, cumq; de Prophetis & de ſal‑
uatore plurima tractarentur, Paulus ex ſimplici‑
tate animi interrogat, ſi CHriſtus prius fuerit, an
Prophetæ? Beatus uero Antonius cum pro eo quod
tam abſurde interrogaret, quaſi erubuiſſet, blan‑
do motu, ut erga ſimpliciores ſolebat, ſilere atq;
abire eum iubet. Ille

Digitized by Google

Exemplũ obedientiæ & taciturnitatis.

Ille autem qui omne quodcunq; ab eo dictum fuiſſet, tanquam præceptum Dei ſeruire inſtituit & ita abſcedens ad cellulam ſuam, tanquam mandato accepto, ſilentium gerere inſtituit, nec omnino aliquid loqui. Quod cum comperiſſet Antonius, mirari admodum cœpit, unde hæc illi obſeruantia placuiſſet, quam à ſe ſciebat non eſſe ei iniunctam. Cumq; iuſsiſſet eum loqui, & cur ſiluerit interrogaret, dicit ei Paulus: Tu pater dixiſti mihi, ut irem & ſilerem. Et obſtupeſactus Antonius illo de eo ſermonē, quem ille negligenter protulerat, ſeruatum, omnes, inquit, nos ille condemnat. Et enim nos de cœlo Dominum nobis non audimus loquentem, ab iſto qualiſcunq; ſit ſermo, qui de ore noſtro ceciderit, obſeruatur. Multa tamen & ſanctus Antonius docere eum uolens de obedientia, præcipere ei ſolitus erat etiam, quæ ratio & cauſa non poſceret, in quibus eius animus erga obedientiam probaretur.

Exemplũ obedientiæ.

Haurire nanq; aliquando eum aquam iubet de puteo & in terram tota die effundere, et contextas ſportas reſoluere, ac denuo texere et ueſtimentum diſſuere, & iterum reſuere, & rurſus reſoluere, & in plurimis huiuſmodi exercitijs ab eo memoratur imbutus, ut in nullo prorſus, etiam

quæ

Digitized by Google

æ contra rationem imperari uidebâtur, diſceret ntradicere, & ita per hæc omnia informatus, npore breui ad perfectionem uenit. Ex cuius exeplo docebat beatus Antonius, quod ſi quis uelt uelociter ad perfectionem uenire, non ſibiſis magiſter fieret, ne proprijs uoluntatibus obeeret, etiam ſi rectum uideretur eſſe quod uellet, l ſecundum mandatum ſaluatoris obſeruandum ſe, ut ante omnia unuſquiſq; abneget ſemetipſum, r renunciet proprijs uoluntatibus, quia & ipſe luator dixit, ego ueni non ut faciam uoluntatem eam, ſed eius qui miſit me. Et utiq; uoluntas hriſti non erat contraria uoluntati Patris, ſed ne ui uenerat obedientiam docere, inueniretur non bediens, ſi propriam faceret uoluntatem, quanto agis ergo nos non iudicabimur obedientes, ſi ropriás faciamus uoluntates.

Deniq; ſupradictus Paulus exemplo nobis eſt, ui obedientiæ & ſimplicitatis merito, intantum piritalium gratiarum columen aſcendit ut multo lures & potentiores uirtutes per ipſum, quam ſanctum Antonium Dominus fecerit. Ecce quoniam pro effluentia gratiarum ad eum multi ex omnibus terræ partibus confluebant ut curarentur ab eo, uerens beatus Antonius ne moleſtia multitudinis

ſtinis fugaretur, in interiori Eremo, *quo* ...
tile ab aliquo non poßit, commanere cum ...
uenientes magis ipſe ſuſciperet, Antonius. ...
uero ipſe non potuiſſet curare, hos ad P...
tamquam prolixiorem ſanitatum gratiam ...
tem mittebat, & ab illo curabantur.

Tantam *autem ſimplicitatis fuiſſe ap*...
fiduciam tradunt, ut quodam tempore cum ...
rabiem patiens in modum canis, laniaret ...
qui auſus fuiſſet ad ſe accedere, & perd...
eum fuiſſet, inſtabat orationi, ut Dæmon...
eum urgebat, fugaret. Et *cum mora fier*...
celer ſequeretur effectus, quaſi infantum ...
dignatus dixiſſe fertur ad Dominum. Ver...
manducabo hodie, ſi eum non curaueris. Et con...
nuo quaſi delitioſo Domino *ſatisfactum eſt à* D...
& ſtatim curatus eſt rabidus.

Exemplū quod Dominus faciat uoluntatem timentiū ſe.

Finit uita beati Pauli *ſimplicis.*

VITA S. PELAGIA...

Egregiū exemplū pœnitentiæ.

Q VOD *factum eſt* ...
imò miraculum in ...
noſtris, placuit mihi ...
tori Iacobo Diacono ...
ſcriberem uobis ſpiritu...
bus fratribus, ut audientes

&

iuuamen maximum conſequentes animæ ui-
tæ, miſericordem Dominum glorificetis, qui
ullum hominem uult ullo modo perdere, ſed om-
es peccatores ſaluos facere. Nunc ergo ſilentium
ate mihi, & intuemini cum omni affectu & ſen-
u uigilantiſsimo hæc quæ a me explanantur, totius
enim iuuaminis & compunctionis plena eſt ex-
ſitio.

SACRATISSIMVS EPISCOPVS Antiochiæ ciuitatis, conuocauit ad ſe omnes rope ſe conſiſtentes Epiſcopos pro certa quadam auſa, unde conuenerunt Epiſcopi numero octo, nter quos fuit & ſanctiſsimus uir DEI, Nonnus Epiſcopus meus, uir mirificus et efficaciſsimus Monachus, de Monaſterio quod dicitur Tabennenſiotarum, propter incomparabilem enim eius uitam, & decoratiſsimam conuerſationem, raptus eſt de Monaſterio & Epiſcopus ordinatus. Congregatos ergo in prædicta ciuitate, iuſsit nos Epiſcopus ipſius ciuitatis manere in Baſilica beatiſsimi martyris Iuliani. Ingreſsiq; ſucceſsimus, ubi & cæteri qui conuenerunt Epiſcopi de cellulis ſuis, ante ianuam ipſius Baſilicæ reſederunt in cellulis ſuis:

Nonnus epiſcopus.

Quibus

Quibus ſedentibus aliqui Epiſcopi dominum [illegible] Nondum rogabant, ut aliquid ab ipſo docerent. Statimq; ex ore ſuo ſanctus Epiſcopus cœpit [illegible] ad ædificationem & ſalutem omnium qui a[illegible]bant. Cunctis uero nobis admirantibus ſan[illegible] doctrinam eius, Ecce ſubito tranſijt per nos pri[illegible] mimarum Antiochiæ, ipſaq; eſt prima Thea[illegible]triarum Panthomimarū ſedens ſuper Aſellum, & proceßit cum ſumma ſantaſia adornata, ita ut ni[illegible]bil uideretur ſuper ea niſi aurum & margarit[illegible] & lapides præciſioſi, nuditas uero pedum eius ex auro & margaritis erat cooperata. Cum [illegible] maxima erat pompa puerorum & puellar[illegible] ueſtibus præcioſis amicta, & torques aurea [illegible] per collum eius. Quidam præcedebant, alij uero ſequebantur eam, pulchritudinis autem decori eius non erat ſocietas omnibus ſecularibus homi[illegible]nibus. Quæ tamen tranſiens per nos totum im[illegible]pleuit aërem ex odore muſco uel cæterorum ſua[illegible]uißimorum odoramentorum flagrantia. Quam ut uiderunt Epiſcopi, ita nudo capite & omni membrorum compage, ſic inuerecunde tranſire cum tantis obſequijs, ut nec uelamen ſuper caput poſitum, nec ſuper ſcapulas, tacentes ingemu[illegible]erunt, & quaſi à peccato grauißimo, auerterunt

facies

Digitized by Google

cies ſuas. Beatiſsimus autem Nonnus intentiſsime
m & diu reſpiciebat, ita ut poſteaquam tranſiſ-
t intueretur, & reſpiceret eam. Et poſtea auer-
t faciem ſuam, dicens ad circumſedentes Epiſ-
opos, uos non delectati eſtis tanta pulchritudine
ius. Illis uero nihil reſpondentibus, poſuit faciem
per genua, & manuale ſanctum quod tenebat
nctis manibus ſuis, & ſic omnem ſinum ſuum re-
leuit lachrimis, & ſuſpirans grauiter, dixit ite-
um ad Epiſcopos. Non delectati eſtis tanta pul-
britudine eius? Illis uero nihil reſpondentibus,
ere ait, ego ualde delectatus ſum, & placuit mihi
ulchritudo eius, quoniam iſtam habet Deus pro-
ponere & ſtatuere in conſpectu tremendæ & ad-
mirabilis ſedis ſuæ, iudicaturus nos & Epiſco-
patus noſtros. Et iterum dixit ad Epiſcopos,
Quid putatis dilectiſsimi, quantas horas fecit in
cubiculo ſuo hæc mulier lauans & componens ſe
cum omni ſolicitudine animi et intentione, ad ſpe-
ctaculum ornans ſe, ut corporali pulchritudini &
ornatui nihil deeſſet, quatenus omnibus placeat,
ne turpis uideatur eſſe ſuis amatoribus, qui hodie
ſunt & craſtino non ſunt? Ergo & nos habentes
patrem in cœlis omnipotentem ſponſum immor-
talem, donantem bene cuſtodientibus promiſsiones

Digitized by Google

quæ habent diuitias cœleſtes, & æterna præmia
quæ eſtimari non poſſunt, quæ oculus non vidit,
nec auris audiuit, nec in cor hominis deſcenderunt
quæ parauit Deus diligentibus ſe. Quid enim plura
loquor? Habentes repromiſsionem, faciem illam
magnam et ſplendidã et inæſtimabilem ſponſi il-
lum uidere, cui Cherubin reſpicere non audent, non
ornamus neq; detergimus ſordes de miſeris anima-
bus noſtris, ſed dimittimus eas negligenter iacere.

His omnibus dictis, apprehendit me peccato-
rem Diaconum, peruenimuſq; in hoſpitio ubi no-
bis fuerat cellula data. Et ingreſſus cubiculum ſu-
um iactauit ſe in pauimentum, & faciem ſuam ad
terram, percutienſq; pectus ſuum lacbrymabatur
dicens. Domine Ieſu Chriſte ignoſce mihi pecca-
tori et indigno, quia unius diei ornatus meretricis
ſuperauit ornatum animæ meæ. Quali uultu re-
ſpiciam ad te, aut quibus ſermonibus iuſtificer in
conſpectu tuo? Non enim occultabo cor meum an-
te te, quoniam proſpicis ſecreta mea. Et uæ mihi
peccatori & indigno, quoniam ante Altare tuum
aſsiſto, & non offero pulchram animam, quam
expetis à me. Illa enim promiſit placere hominibus
& fecit, & ego promiſi tibi placere & mentitus
ſum

Digitized by Google

ſum propter pigritiam meam. Nudus ſum, tam in cœlo, quam in terra, non adimplens præcepta mandatorum tuorum. Ergo non eſt mihi ſpes ex operibus bonis, ſed ſpes mea in miſericordia tua, qua confido ſaluari.

Non confidit operibus ſuis ſed miſericordia DEI.

Hæc uero illo dicente, & horum plurimum ululante, eodẽ die uehementer feſta celebrauimus. Superueniente autem die quæ eſt Dominica, poſtquam compleuimus nocturnas orationes, dicit ad me ſanctus Nonnus Epiſcopus: Tibi dico frater Diacone, uidi ſomnium & fortiter conturbor, eo quod nõ poſſum diſcernere illud. Qui mox dicit ad me uidiſſe ſe in ſomnis, quomodo ad cornu Altaris ſtaret nigra columba, multis ſordibus inuoluta, quæ circumuolabat me, & fœtorem ac ſqualorem ſordidum eius ferre non ualebam. Illa uero circunſtetit me, donec demiſſa eſt oratio Cathecuminorum. Poſtquam uero proclamauit Diaconus cathecuminus, procedite, ſtatim nuſquam comparuit. Et poſt miſſam fidelem & completionem oblationis, cum dimiſſa eſſet Eccleſia, egrediente me limitẽ domus Dei, uenit denuo ipſa columba multis ſordibus inuoluta, & iterum circunuolabat me. Ego uero extendens manũ apprehendi eam, et iactaui in conchã, quæ erat in atrio ſanctæ Eccleſiæ,

Somnium Nonni de Pelagia conuertenda.

& dimiſit in aqua omnes ſordes ſuas quibus de-
uoluta erat, & aſcendit de aqua candida ſicut ni-
ue & uolans in excelſum ferebatur, & abiit
ab oculis meis ſublata eſt.

Cum ergo narraſſet ſomnium ſanctus Dei
Nonnus Epiſcopus apprehendit me, & perrexi-
mus ad maiorem Eccleſiam cum cæteris Epiſcopis
& ſalutauimus Epiſcopum ciuitatis. Et ingredi-
ens, omnem populum Eccleſiæ hortatus eſt, qui in-
greßi ſederunt ſuper thronos ſuos & poſt omnem
canonicam celebrationem uel lectionem ſancti E-
uangelij, Idem Epiſcopus ciuitatis porrigens ſan-
ctum Euangelium beatißimo Nonno, hortatus
eum ut uerbum faceret ad populum. Qui aperiens
os ſuum, loquebatur ſapientiam Dei quæ habitabat
in eo, quoniã nihil compoſitionis aut Philoſophiæ,
aut indiſcretum alloquebatur, nihil in ſe habens
humanæ naturæ ſuperfluum, ſed repletus Spiritu
ſancto, arguebat & commonebat plebem, ſeue-
rißimæ loquens de futuro iudicio, & de perpe-
tuis bonis, quæ repoſita ſunt. Cuncta ergo plebs
compuncta eſt ex uerbis, quibus locutus eſt per eum
Spiritus ſanctus, ita ut pauimentum ſanctæ Eccle-
ſiæ inundaret populi lachrymis.

Gubernatione uero miſericordiæ diuinæ con-
tigit, ut

ſigit, ut conueniret ad eandem Eccleſiam & me-
retrix hæc de qua factus eſt nobis ſermo, & quod
mirum eſt cathecumina, cui nunquam acceſſit ſo-
licitudo peccatorum, nec aliquando ad Dei conue-
niſſet Eccleſiam ſubito compuncta eſt timore Do-
mini. Cum argueret ſanctus Nonnus populum, ita
ut deſperaret de ſeipſa mulier, plangens flumina
lachrymarum fundebat, nec ullo modo à fletu con
tinere ſe poterat. Et ſtatim præcepit duobus pue-
ris ſuis dicens. Suſtinete in hoc loco, & dum
egreſſus fuerit ſanctus Nonnus Epiſcopus, ſequi-
mini eum, & inquirite ubi maneat, & uenite &
renunciate mihi. pueri uero fecerunt ſicut præce-
pit eis domina ſua, & ſequentes nos, uenerunt in
Baſilicam beatiſſimi martyris Iuliani, ubi nobis
hoſpitium ſeu cellula erat. Et regreſſi uenerunt do-
minæ ſuæ dicentes, quoniam in Baſilica beatiſſimi
martyris Iuliani manet. Quo illa audito, ſtatim
tranſmiſit Dypticum tabularum per eoſdem pue-
ros ita continentem, Sancto diſcipulo Chriſti pec-
catrix & diſcipula Diaboli, Audiui de Deo tuo
quod cœlos inclinauit & deſcendit ſuper terram,
non propter iuſtos ſed ut peccatores ſaluaret, in-
tantũ humiliatus ut publicanis appropinquauerit,
& in quem Cherubin reſpicere non audent, cum

peccatoribus conuerſus ſit. Et tu Domine mi, qui multam ſanctitatem habes, & ſi carnalibus oculis ipſum Dominum IEſum CHRiſtum, qui ſe mulieri meretrici Samaritanæ manifeſtauit ad puteum, non aſpexiſti, tamen uerus cultor illius es, ſicut à Chriſtianis audiui referentibus. Si ergo illius CHriſti uerus es diſcipulus, non me reſpuas, per te deſiderantem uidere ſaluatorem, ut per te merear uidere uultum ſanctum ſuum.

Tunc reſcripſit ei ſanctus Nonnus Epiſcopus. Quæq; es, manifeſta es Deo, & tu, & tractatus tuus & uoluntas tua, Attamen dico tibi, noli me tentare humilitatem meam, ego enim ſum homo peccator ſeruus Dei. Si pro certo habes deſiderium diuinitatis uirtutem adipiſcendi & fidem, & me uis uidere, ſunt mecum Epiſcopi alij, ueni & ante eos me uidebis, nam ſola me uidere non poteris. Cum hæc relegiſſet meretrix, gaudio repleta curſu uenit ad Baſilicam beati martyris Iuliani, & nunciauit nobis de præſentia ſua. Quo audito, ſanctus Nonnus Epiſcopus uocauit ad ſe omnes qui illic aderant Epiſcopos, & iuſsit eam accedere ad ſe. Quæ accedens, ubi congregati erant Epiſcopi, iactauit ſe in pauimentum, & apprehendit pedes beati Nonni Epiſcopi dicens.

Rogo

Rogo te Domine mi, imitare magiſtrum tuum Dominum IESVM CHRISTVM, & effunde ſuper me tuam bonitatem, & fac me Chriſtianum. Ego enim ſum Domine mi pelagus peccatorum et abyſſus iniquitatis. Peto me baptiſari. Cum uix eam perſuaſiſſet ſanctus Nonnus Epiſcopus ſurgere à pedibus ſuis, cum ſurrexiſſet dicit ad eam: Canones Sacerdotales continent, non baptiſari meretricem, niſi fide iuſſores præſtiterit, ut non ſe iterum in ipſis malis reuoluat. Quæ audiens talem Epiſcopi ſententiam, iactauit ſe iterum in pauimentum, et apprehendit pedes ſancti Nonni, & ipſos lachrymis ſuis lauit, & capillis ſuis extergebat dicens. Rationem reddas Deo pro anima mea, & tibi aſcribantur iniquitates factorum meorum, ſi diſtuleris me iniquam & turpiſsimam baptizare. Non inuenias portionem apud Deum cum ſanctis, niſi nunc me feceris alienam malorum operum meorum. Neges Deum, & Idola adores, niſi me hodie in ſponſam Chriſti renaſci feceris & obtuleris DEO.

Canon de meretricibus baptiſandis.

Tunc omnes Epiſcopi & Clerici, qui conuenerunt uidentes talem peccatricem pro deitatis deſiderio talia loquentem, admirantes dicebant, nunquam ſe talem uidiſſe fidem & deſiderium ſalutis ſicut huius meretricis.

Et ſtatim transmiſerunt me peccatorem Diaconum ad Epiſcopum ciuitatis, ut hæc omnia cõtinuarem, & unam de Diaconiſsis iuberet eius beatitudo tranſmittere mecum. Qui audiens læta eſt gaudio magno dicens: Bene pater honorabilis te exſpectabant opera iſta, ſcio quod os meũ est. Et ſtatim transmiſit mecum Donnam Romanam primam Diaconiſſarum. Quæ ueniens inuenit eam adhuc ad pedes ſancti Nonni Epiſcopi, cui uix persuaſit ſurgere, à pedibus ſuis dicens. Surge filia ut exorzizeris: Dixitq; ei. Confitere omnia peccata tua. Quæ respondit. Si perſcrutata fuero ſcientiam cordis mei, non inuenio in me aliqua opera bonorum actuum. Peccata enim mea ſcio, quod arenam maris grauiora ſint, aqua enim perparua eſt præ mole peccatorum. Confido uero de Deo tuo, quod dimittat pondus iniquitatum mearum, & reſpiciat ſuper me.

Tunc dixit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus: Dic quod ſit nomen tuum? Quæ reſpondit, Naturali nomine, Pelagia uocata ſum à parentibus meis, ciues uero Antiochiæ, margaritam me uocant, propter pondus ornamentorum, quibus me adornauerunt peccata mea. Ego enim eram ornamentum & comptum ergaſterium Diaboli. Iterum dicit

licit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus. Naturali nomine Pelagia uocaris. Quæ reſpondit. Ita domine. Quo audito, ſanctus Nonnus Epiſcopus exorzizauit eam & baptizauit, & impoſuit ei ſignum domini, tradiditq; illi corpus CHRISTI. Fuitq; illi mater ſpiritalis ſancta Romana prima Diaconiſſarũ, quæ accipiens eam, aſcendit in Cathecuminum, eo quod & nos ibi maneremus. Tunc dicit ad me ſanctus Nonnus Epiſcopus. Tibi dico frater Diacone, lætemur hodie cum Angelis Dei, & oleum extra conſuetudinem ſumamus in cibo, & uinum cum leticia ſpiritali accipiamus propter ſalutem huius puellæ.

Mos ueteris Eccleſiæ in conuerſis.

Sumentibus uero nobis cibum, audiuntur uoces ſubito, uelut hominis, qui uiolentiam patitur. Diabolus enim clamauit dicens. Væ Væ quid patior à decrepito ſene iſto? Non tibi ſufficiunt triginta milia Sarracenorum, quos mihi abripuiſti & baptizaſti, et obtuliſti Deo tuo. Non tibi ſufficiebat Heliopolis, quoniam cum et ipſa mea eſſet, et omnes qui in ea habitant, me adorarent, tu mihi abripuiſti & obtuliſti Deo tuo? Sed & nunc maximam ſpem meam abſtuliſti à me, iam nunc non fero machinationes tuas. O iam quid patior à damnabili iſto. Maledicta dies illa, in qua natus es tu.

Digitized by Google

flumina lachrymarum inferno hoſpitio inunda-
itus ſpes mea abſtracta eſt. Iſta omnia clamabat Diabolus, & lamentabatur ante ianuas, & ir-
ridebatur ipſe ab omnibus hominibus. Et iterum petens, ad Neophitam puellam dixit, hæc mihi facis domina mea Pelagia? Et tu mecum Iudam imitaris. Ille enim gloria & honore coronatus & Apoſtolus conſtitutus tradidit Dominum ſuum, ita & tu mihi feciſti. Tunc dicit ad eam ſanctus Nonnus Epiſcopus. Signa te Cruce CHRiſti, et abrenuncia ei. Quæ ſignauit ſe in nomine Chriſti, et inſufflauit in Dæmonem, et ſtatim nuſquam comparuit. Poſt biduum autem dormiente ea cum ſancta Romana conmatre ſua in cubiculo ſuo, apparuit Diabolus nocte, & ſuſcitauit ancillam Dei Pelagiam & dicebat, Rogo te domina mea Margarita, Nunquid non ex auro et argento ditata es. Nunquid non ex auro & gemmis precioſis adornata es?

Rogo te, quid te contriſtaui? Reſponde mihi ut ſatisfaciam tibi, tantum ne facias opprobrium Chriſtianorum. Tunc ancilla Dei Pelagia ſignauit ſe, & exſufflauit in Dæmonem dicens. Deus meus qui eripuit me de medio dentium tuorum, et induxit me in cœleſtem thalamum ſuum, ipſe tibi reſiſtet pro me. Et ſtatim nuſquam comparuit

Diabolus

Diabolus. Tertia uero die poſteaquam baptiſata eſt ſancta Pelagia, rogauit puerum ſuum qui præerat rebus eius omnibus, & dicit ad eum. Vade in ueſtiarium meum, et ſcribe omnia quæ ſunt tam in auro quam in argento, uel in ornamentis aut ueſtibus præcioſis, & affer mihi. Puer fecit ſicut præcepit domina ſua, & omnem ſubſtantiam ſuam detulit. Quæ ſtatim uocauit ſanctum Nonnum Epiſcopum, per ſanctam Romanam commatrem ſuam, & omnem ſubſtantiam ſuam poſuit in manibus eius dicens: Hæ ſunt domine diuitiæ quibus ditauit me Satanas, has trado in arbitrio ſanctitatis tuæ, & quod noſti expedire facias ex eis, mihi etiam optandæ ſunt diuitiæ Domini mei Ieſu Chriſti. Qui ſtatim uocauit cuſtodem Eccleſiæ ſeniorem, & ipſa præſente, omnem ſubſtantiam eius in manibus illius tradidit dicens. Adiuro te per inſeparabilem Trinitatem, ne quid hinc in Epiſcopatū aut in Eccleſiam ingrediatur, ſed magis uiduis & orphanis & pauperibus erogetur, ut quod male attractum eſt, bene diſtribuatur, & diuitiæ peccatricis fiant theſauri iuſticiæ. Si uero ſpreto Sacramento, ſiue per te, ſiue per quemlibet alium ſubtraxeris de his quicquam Anathema ingrediatur domum eius.

&

& cum illis habeat partem qui dixerunt crucifigatur, crucifigatur. Illa uero conuocauit omnes pueros & puellas ſuas, & liberauit omnes, donauitq; tortos aureos eis de manu ſua dicẽs, Feſtinate & liberate uos de hoc ſeculo nequam, pleno peccatis, ut ſicut fuimus in hoc ſeculo ſimul, ita ſimul permaneamus ſine dolore in illa uita, quæ eſt beatiſsima.

Baptiſati utebantur alba ueſte per octo dies.

Octaua uero die, quando habebat depoſitionem albarum facere, ſurgens nocte nobis ignorantibus, depoſuit ueſtem baptiſmatis ſui, & induit ſe tunicam tricinam, id eſt, cilicinam, & birrum ſancti Nonni Epiſcopi, & ex illa die nuſquam comparuit in ciuitate Antiochia. Quam ſancta Romana flebat amariſsime, & ſanctus Nonnus conſolabatur eam dicens. Noli flere filia, ſed letare gaudio magno, quoniam Pelagia optimam portionem elegit, ſicut Maria, quam Dominus prefert Marthæ in Euangelio. Illa autem abijt Ieroſolimam, & conſtruxit ſibi cellulam in monte oliueti, ubi Dominus orauit. Poſt aliquantum uero temporis, conuocauit Epiſcopus ciuitatis omnes Epiſcopos ut unuſquiſq; reuerteretur ad propria. Poſt triennium aut quadriennium temporis, deſideraui ego Iacobus Diaconus proficiſci

Ieroſoli-

Ieroſolimam, ut ibi adorarem reſurrectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, et petij Epiſcopum meum, ut me permitteret ire: Dum me permiſiſſet ire, dicit ad me. Tibi dico frater Diacone, dum perueneris Ieroſolimam, require ibi quendam fratrem Pelagium Monachum & Eunuchum, qui multos annos habitat in ſolitudine clauſus, quaſi eum uiſitaturus, uere enim poteris ab eo iuuari. Hæc autem omnia dicebat mihi de ancilla Dei Pelagia non manifeſte. Perueni ergo Ieroſolimam, & adoraui ſanctam reſurrectionem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & alia die requiſiui ſeruũ Dei. Et acceſsi et inueni eum in monte oliueti, ubi Dominus orauit, in modica cellula undiq; circuncluſa, & paruam feneſtellulam habuerat in pariete. Et percuſsi oſtiolũ feneſtellulæ, & ſtatim aperuit mihi, & cognouit me, ego uero non cognoui eam. Quomodo enim poteram cognoſcere illam, quam ante uideram ineſtimabili pulchritudine, iam facie marcidam factam, præ nimia abſtinentia. Oculi uero eius, ſicut foſſæ uidebantur. Quæ dicit ad me, Vnde uenis frater? Ego reſpondi & dixi. Miſſus ſum ad te, iubente Nonno Epiſcopo. Quæ ait ad me: Oret pro me, quoniam uere ſanctus Dei eſt. Et ſtatim clauſit oſtiolum feneſtellulæ, & cœpit pſallere bo-

iere horam tertiam. Ego uero oraui iuxta parie-
tem cellulæ eius, et receßi multum iuuatus de An-
gelica uiſione eius. Reuerſus autem Ieroſoli-
mam, cœpi per Monaſteria ambulando uiſitare
fratres. Magna uero ferebatur fama per Mo-
naſteria de domino Pelagio, propterea delibera-
etiam iterato ad eum redire, & ſalutaribus do-
ctrinis eius refici. Cunq; ad cellulam ſuam perue-
niſſem, & pulſare imò nominatim eum interpel-
lare præſumerem, nihil reſpondit. Expectaui ſe-
cunda die & tertia perſeuerans, & proprio no-
mine Pelagium interpellans, neminem audiui.
Quare intra me dixi. Aut nemo eſt hic, aut re-
ceßit, qui erat hic Monachus. Nutú uero DEI
monitus iterum dixi. Conſiderem ne oſtiolum
feneſtellulæ. Et proſpexi & uidi eum mortuum,
& clauſi feneſtiolum, & de luto replens dili-
genter, curſu ueni Ieroſolimam & nunciaui com-
manentibus, quod ſanctus pelagius Monachus
mirabilia faciens, requieuiſſet. Tunc ſancti pa-
tres uenerunt cum diuerſis monaſterijs Monacho-
rum, & ſic ſolutum eſt oſtiolum cellulæ, & de-
latum eſt foras ſanctum corpuſculum eius, quod
auro & lapidibus precioſis condigne poſuerunt.
Et dum ſancti patres ungerent corpus Myrra-
tum

tunc cognouerunt quod fuiſſet mulier. Qui uolentes miraculum abſcondere, ſed populum ipſum latere non poterat, exclamauerunt uoce magna dicentes. Gloria tibi Domine IEſu CHRiſte, qui multas diuitias abſconſas habes ſuper terram, non ſolum uiriles, ſed etiam muliebres. Diuulgatum eſt autem omni populo, & uenerunt omnia Monaſteria uirginum tam de Hierico quam ex Iordane, ubi Dominus baptizatus eſt, cum cereis lampadibus & Hymnis, & ſic depoſitæ ſunt ſanctæ reliquiæ eius, & portatæ à ſanctis patribus Hæc uita meretricis, hæc conuerſio deſperatæ cum qua & Dominus nos faciat inuenire miſericordiam in die iudicij, quoniam ipſi eſt honor & gloria, poteſtas & imperium, in ſecula ſeculorum Amen.

FINIT VITA SANCTAE PELAGIAE.

VITA SANCTAE EVGENIAE.

IN

Quo tempore uixerit Eugenia.

IN SEPTIMO CONſulatu ſuo COMODVS Imperator direxit illuſtriſſimum uirum Philippum ad Aegyptum, ut præfecturam gereret Alexandriæ, & omnes poteſtates, quæ per totam Aegyptum adminiſtrantur eius arbitrio deſeruirent, Hic itaq; cum uxore Claudia, cum duobus filijs Auito & Sergio, & cum filia Eugenia, ab urbe Romana ad urbem Alexandriam dum ueniſſent, & Romana grauitate ageret præfecturam atq; omnem prouinciam Aegypti Romanis legibus ordinaret, cunctis quidem Magicam curioſitatem ſectantibus, finem impoſuit, Iudeos uero eam nuncupationem nominis habere permiſit, Chriſtianos autem procul ab Alexandria tantum deberi eſſe conſtituit. Ipſe uero plus licet Philoſophorum amicus quam fautor Idolorum, Romanis tamen ſuperſtitionibus, ac ſi religioſus cultor inſidebat, non rationi, ſed traditioni concordans. Eugeniam igitur filiam ſuam dum literis liberalibus perfectiſsime docuiſſet, & tam Latino eam quam Greco eloquio inſtruxiſſet, etiam Philoſophiam docere permiſit. Erat enim acris ingenij, & tam me-

morie

moriæ capax, ut quicquid audiendo ſemel uel legē
lo potuiſſet arripere, perpetuo retineret.

Erat ergo Eugenia pulchra facie, & eleganti corpore, ſed pulchrior mente & formoſior caſtitate. Igitur cum quinto decimo ætatis anno ab Aquilio, Aquilini conſulis filio peteretur ſponſa, interrogatur à patre, utrum petenti iuueni illuſtrißimis orto natalibus conſentiret. Illa reſpondit: Maritus moribus non natalibus eligendus eſt, ipſo enim, non parentibus eius utendum eſt. Igitur cum alijs atq; alijs poſcentibus, animo caſtitatis obſiſteret, peruenit ad manus eius beatißimi Pauli Apoſtoli doctrina. Et licet ſub paganißimis parentibus ageret, eſſe tamen cœpit animo Chriſtiana. Et quoniam iußi fuerant Chriſtiani ab Alexandria urbe diſcedere, rogat parentes, ut ſpectandi gratia permitteretur prædia ſua in ſuburbio Alexandriæ poſita circuire. Cunq; ſtatim ut ut popoſcerat impetraſſet, & ab urbe properaret ad uillam, audit Chriſtinos pſallentes atq; dicentes. Omnes dij gentium Dæmonia, Deus autem noſter cœlos fecit. Hæc ita audiens, ſuſpirauit & fleuit, & dicit ad Eunuchos pueros, nomine Prothum & Iacinctum.

Non natales ſpectādi ſed mores in cōiuge.

Scio uos mecum literis eruditos, & digna

ſimul & indigna hominum legimus geſta, philo-
ſophorũ quoq; Syllogiſmos, uano labore cõſtructos
ſtudio ſcrupuloſiſſimo tranſegimus, Ariſtotelis
argumenta et Platonis ideas, et Epicuri ſectas, &
Socratis monita, & Stoicorum, & ut breuiter
cuncta complectar quicquid cantat Poeta, quicquid
Orator inuenit, quicquid Philoſophus cogitat, ab
hac ſententia excluduntur, qua tripudiantes Chri-
ſtianos audiuimus, omnes dij gentium Dæmonia,
Deus autem noſter cœlos fecit. Confeſſio & pul-
chritudo in conſpectu eius, ſanctitas & magnifi-
centia in maieſtate eius: Igitur iubet conferre ſer-
monem, & Apoſtolus legitur & Propheta lau-
datur, fit concordia fidei, & qua arte & pene-
tralia ſapientiæ diuinæ abſq; ſui ſeparatione per-
ueniant, conſilio ardenti diffinitur. Dominam mi
inquit uobis uſurpata poteſtas attribuit, ſed ſoro-
rem ſapientia fecit. Scimus ergo fratres ſicut di-
uina ſapientia ordinauit, non ſicut ſe iactat huma-
na temeritas. Pergamus pariter ad Chriſtianos
& ſicut ordinauero, properemus. Elenum audio
dici Epiſcopum, cuius eſt habitatio illa, in qua die
noctuq; audiuntur DEO ſuo cantare, quos etiam
nos quotiens tranſimus pſallentes audimus.
Sed hic Epiſcopus uarijs dicitur Eccleſiæ ſuæ occu-
pationibus detineri. His autem qui in diuinis lau-
dibus

Elenus Epiſcopus Heliopolitanus.

Digitized by Google

ctibus uacant, Theodorum quendam preſbyterum conſtituit, cuius tanta miracula narrantur, ut etiam cæcos ſuis orationibus illuminet, & Dæmones effugiat, & infirmantibus afferat ſanitatem, ſane ad diuerſorium huius congregationis in quo Deo canitur, nullam patitur uenire fœminarum. Hoc ergo coſiderans tondere me arbitror, ut craſtina nocturna profectio ordinata, per ipſos nobis tranſitũ præbeat. Vobis itaq; duobus iuxta baſternam ambulantibus, & cæteris præſidentibus ad locum deponar à uobis, & uacua pertranſiens baſternanos tres herili habitu ſimul ad DEI homines properemus. Theodorus Preſbyter.

Placuit utriuſq; conſilium, & frequenti nocte ſicut ordinauerat, adimpletur. Tantam autem credentibus ſibi CHRISTVS gratiam exhibere dignatus eſt, ut eadem hora, qua ad Monaſterium peruenerunt ſanctus Helenus ſuperueniret Epiſcopus. Et quia mos eſt apud Aegyptum, quando circueunt Monaſteria Epiſcopi, pſallentium eos ſequatur exercitus, ſuperuenit idem Helenus Helio polis Epiſcopus, & cum eo amplius quam decem milia uirorum pſallentium, & dicentium: Via iuſtorum recta facta eſt, & iter ſanctorum præparatum eſt. Audiens hæc Eugenia, dixit ad ſocios.

Conſiderate uim carminũ, & uidetis ad nos reſpi-
cere, quicquid modulatis uocibus pſallunt. Deniq;
cum de DEO uero noſter tractatus in diſpoſitione
mutui ſermonis haberetur, audiuimus hoc cantari.
Quoniam omnes dij gentium Dæmonia, Deus au-
tem noſter, cœlos fecit. Et ecce nunc arripienti-
bus nobis iter, quo recedere cupimus à cultu
Idolorum, & ad Chriſtianam culturam perueni-
amus gratiam promereri, ecce milia hominum
nobis occurrunt, una uoce clamantium & dicen-
tium: Vita iuſtorum recta facta eſt, & iter ſan-
ctorũ preparatum. Intelligamus ergo quo pergat
hic populus, & ſi ad hoc habitaculum uadunt, quo
nos ire diſpoſuimus, iungamur canentibus turbis &
aduenientibus computati ingrediamur ut ſocij
quouſq; noticias colligamus.

Igitur cum ſe iunxiſſent pſallentibus, inquiſie-
runt quis eſſet ſenior, qui ſolus uehiculo aſelli ute-
retur in medio populi ſequentis & præcedentis,
audiunt quod hic eſſet Helenus Epiſcopus, ab in-
fantia Chriſtianus, qui dum infantulus in Mona-
ſterio creſceret, tantæ ſanctitatis uirtutibus auge-
batur, ut ſi quando miſſus fuiſſet ignem è uicino
petere, ardentes prunas ueſtimento deferret illæſo.
Deniq; ante, inquit, paucos dies, uenit quidam

Magus

Magus qui uerborum argumentis populum DEI conabatur euertere dicens, falſum iſtum eſſe Epiſcopum, ſe miſſum eſſe à CHRiſto ad docendum. Hic autem erat uerſutiſſimus, & de ſcripturis diuinis populum ſeducebat. Deniq; omnis turba Chriſtianorum acceſſit ad hunc quem uidetis patrem noſtrum, & dicit ei, Audiuimus Zaream quod ipſe ſit miſſus à Chriſto, conſtitue diem, in quo eum ut recipias tibi ſocium, aut ſi potes conuincas falſa dicentem.

Igitur conſtituitur dies & locus in medio Eliopolis ciuitate, uenit Zareas Magus cum artibus ſuis, uenit & Helenus Epiſcopus cum orationibus ſuis. Cumq; populum ſalutaſſet, ait, Nunc probabitis ſperitus qui ſunt à Deo. Et conuerſus ad Zaream cœpit uerborum ingens habere luctamen, ſed quia uerſutus erat nimis & concludere eum ſermonum ratione non potuit, reſpicimus populum fortiter lædi, quod Zareas ſuperior abſcederet in uerbis, modicum ſilentium poſtulauit, & ait ad populum, Pauli Apoſtoli in hac parte monita omnino tenenda ſunt, dicit enim Timotheo diſcipulo ſuo: Noli uerbis contendere, ad nihilum enim utile eſt niſi ad ſubuerſionem audientium, ſed ne hoc teſtimonium non quaſi cauti, ſed quaſi timidi pro-

Helenus pugnat contra Zaream Magum pro fide CHRIſti ſtans in igne illæſus. Habes ſimile ſupra in Capretis uita.

feramus, accendatur ignis in media ciuitate, & ingrediamur pariter flammas, & qui iuſtus in fuerit, credamus quod hunc miſit CHRiſtus. Tu omnibus ſententia placuit, ſtatim deniq; ignis copioſus accenſus eſt. Tunc beatus Elenus iubet Zaream introire flammas. Cui Zareas inquit, Ingredere tu primus, qui hoc propoſuiſti. Conſignans ſe igitur beatiſſimus pater Elenus expanſis manibus ingentes flammas intrat, & ſtans illic dimidia fere hora, neq; capillis neq; ueſtimentis, ex aliqua parte uiolatus ut, Zareas quoq; introiret ſimiliter imperabat. Sed Zareas reluctare cœpit & fugere. At ubi inuitum illum populus in ignibus tradidit, ſtatim eum circundans flamma cœpit exurere. Et immittens ſe beatus Elenus, licet ſemiuſtum uiuum tamen eripuit, quem cum dedecore eliminauit populus, de finibus regionis huius. Hunc autem ſicut uidetis quotidie, quocunq; perrexerit, DEI laudibus comitatur.

Audiens hæc beata Eugenia ingemuit, & procidit ad pedes eius qui ſibi retulerat iſta et ait. Obſecro te, ut me illi una cum iſtis duobus fratribus meis inſinues, ex Idolis enim conuerti uolumus ad Chriſtum. Et quia ſimul hoc diffiniuimus & fratres ſumus, etiam hoc ab eodem impetrare

uolumus

uolumus, ut nunquam nos patiatur ab inuicem ſeparari. Et ille nunc inquit, ſilete quouſq; ingreſſus Monaſterium ad quod pergit paululum requieſcat, & cum oportunum fuerit, intimabo illi omnia ſecundum uerbum tuum. Interea dum appropinquaſſet monaſterio, ad quod pergebat, ecce & illi egrediuntur obuiam patri, hymnum Domino dicentes. Suſcepimus Deus miſericordiam tuam, in medio templi tui. Egredientibus Epiſcopo & populo, etiam intrat Eugenia cum Iacincto & Protho comitibus ſuis, tamen ei nota, cum quo ſermonem habuerat. Perfectis igitur matutinis laudibus, paululum requieuit Epiſcopus, & iuſsit ſibi ad ſextam præparari, ut diuina myſteria celebraret, & dum ſextam cœpiſſet, nonam ad refectionem ieiunantiũ oportune præueniret.

Requieſcens autem Epiſcopus ſomnium uidit, in quo ad ſimulachrum fœminæ ducebatur, ut illi ſacrificaret. Tunc dixi, inquit, in ſomnio, his qui me tenebant, permittite me, ut loquar cum dea ueſtra. Et cum me permiſiſſent loqui, dixi ei: Cognoſce te creaturam Dei eſſe & deſcende, & noli te permittere adorari. At illa his auditis deſcendit & ſecuta eſt me dicens: Non te deſeram, quouſq; me creatori meo reſtituas, & conditori. Heleni ſomnium.

Igitur cum iſta in animo Epiſcopi uoluerentur, acceßit ad eum Eutropius, cum quo fuerat locuta Eugenia, et dixit ei. Tres pueri fratres unanimiter culturam ſimulachrorum relinquentes, Chriſto ſapientium numero in iſto Monaſterio ſe ſociari deſiderantes, & hodie ueſtigia tua proſequentes, huc ingreßi ſunt, poſcenteſq; me cum lachrimis poſtulauerunt, ut mereantur noticiæ tuæ beatitudinis reuelari. Tūc beatus Elenus dixit Gratias tibi Ieſu bone refero, qui ad me peruenire feciſti huius rei noticiam. Tunc conuocari ad ſe præcepit pueros, & apprehendens manum Eugeniæ fudit orationem, Quam cum compleſſet, tulit ſequeſtratim eos & gratißimo uultu quid nam dicerent, interrogat, uel cuius nationis eſſent credidit inquirendum. Ad hæc Eugenia reſpondit, ciues inquit Romani ſumus, unus ex his duobus fratribus meis Prothus dicitur, alius Iacinctus. Ego uero Eugenius nuncupor. Cui beatus Elenus dixit. Recte te Eugenium uocas, uiriliter enim agis, & confortetur cor tuum, pro fide CHRiſti. Ergo recte uocaris Eugenius, Nam & hoc ſcias, quia ſpiritu ſancto nos, et te Eugeniam corpore ante præuidimus, & qualiter huc ueneris, & quod iſti tui ſint, nō me paſſus eſt præterire, Sed hoc mihi Dominus

reuelare

Digitized by Google

reuelare dignatus eſt, quod gratiſſimum ei habitaculum in corpore tuo præparaſti, cuſtodiendo uirginitatis premium, & præſentis temporis blandimenta fallacia reſpuendo. Scito autem te pro caſtitate multa paſſuram, ſed non te deſerit ille, cui te ex integro tradidiſti. Ad Protbum autem & Iacinctum conuerſus eſt. In corpore ſeruitutis poſiti, ingenuam dignitatem animi, tenuiſtis fortiter & tenetis. Vnde uobis me tacente Chriſtus Dominus loquitur dicens. Amen amen dico uobis, iam non dicam uos ſeruos, ſed amicos. Vnde & uos beatos annuncio, quia concordaſtis Spiritui ſancto, quia unanimiter conſenſiſtis monitis ſalutaribus, ſimul ad gloriam peruenientes percepturi. Hæc beatus Elenus nullo alio teſte, præter Deum, loquutus eſt in medio & iuſſit eam ſic in uirili habitu permanere, & non eum deſeruerunt, quouſq; Baptiſmatis ſanctificatione inſtructi, monaſterio ad quod feſtinauerant, ſociarentur.

Redeamus autem ad illud tempus, quo Prothus & Iacinctus auferentes Eugeniam abierunt. Baſterna igitur, iumentis ambulantibus & pueris qui præibant, uacua peruenit ad matrem. Videntes autem eminus properantes pueros, & Baſternam uenientem, occurrunt cũ gaudio uniuerſi,

& inuenientes uectorium uacuum, omnes ſimul mugitum reddiderunt, fit quoq; repente totius ciuitatis ſtrepitus. Quis enim audire poterat, præfectum filiam cariſsimam perdidiſſe? Erat itaq; planctus ineſtimabilis, fletus immenſus, lugebant uniuerſi confuſi, parentes filiam, ſororem fratres, ſerui dominam, & tenebat uniuerſos mæror & infinita animi tribulatio. Fitq; per totam prouinciam inquiſitio, interrogantur aruſpices, inquiruntur Phytones, ſacrificijs quoq; & ſceleratis ſuperſtitionibus Dæmonia interrogantur, ut quo ueniſſet Eugenia indicarent. Hoc ſolum omnes dicebant, quod eam dij cœlo rapuiſſent. Credidit factum pater, & fletum ad conſolationem reuocans, dat feſta reſponſis, & deorum illam numero conſecrans, ex auro puro, eius fecit fieri ſimulacbrum. Quod ita cœpit excoli, ut non minorem honorem quam dijs ſuis exhiberent.

Aruſpicũ reſponſa de Eugenia.

Mater tamen eius Claudia, & fratres Auitus & Sergius, nulla poterant uocatione conſolationẽ accipere, ſed erant intollerabiliter lugentes eam. Beata autẽ Eugenia uirili habitu et animo, in prædicto uirorum Monaſterio permanebat, atq; ita in diuinis eruditionibus profecit, ut intra ſecundum annum omnes ſcripturas dominicas memoriæ

Eugeniæ mores in Monaſterio.

retineret. Tanta in ea erat animi tranquillitas, ut unam illam omnes dicerent ex numero eſſe Angelorum. Quis enim deprehenderet quod eſſet fœminina, quam uirtus Chriſti & uirginitas immaculata protegebat, ut mirabilis eſſet & uiris? Sermo enim eius erat humilis in caritate, clarus in mediocritate, uitijs carens & facundiam fugiens, omnes in humilitate ſuperabat. Nullus illa ad orationem inueniebatur anterior, efficiebatur autem omnibus omnia, triſtem conſolabatur, læto cena gaudebat, iraſcentem uno ſermone ſuo mitigabat, ſuperbientem ita ſuo ædificabat exemplo, ut ouem ſubito è Lupo factam ſe credere delectaretur. Tantam à Deo eſt gratiam conſecuta, ut quemcunq; in dolore poſitum uiſitaſſet, ſtatim omnis dolor recederet, & omnes ſalubritas adueniret. Comites autem eius Iacinctus & Prothus comitabantur eam, & erant in omnibus obtemperantes ei.

Tertio igitur anno conuerſionis eius, Abbas qui præerat fratribus in monaſterio, migrauit ad Dominum. Poſt cuius abſceſſum omnibus uiſum eſt, ut ſibi beatam Eugeniam eligerent Abbatem. Tunc beata Eugenia metuens ſe fœminam contra regulam uiris præponi. Item timens ne omnes unanimiter deprecantes ſperneret, ait ad eos.

Obſecro

Chriſtus in omnibus auſcultandus.

Obſecro uos, ut Euangelium in praeſenti deferatis. Quod cum fuiſſet allatum dixit. Quotiescunq; Chriſtianis aliquid eligendum eſt, Chriſtus eſt ante omnia auſcultandus. Videamus ergo in hac electione ueſtra quid ipſe praecipiat, ut & noſtris iuſsis & ipſius monitis intendamus. Et reuoluens codicem, uenit ad locum, & coepit legere dicens. Dixit autem Ieſus diſcipulis ſuis. Scitis quia principes gentium, maiores ſunt his quibus dominantur, & principatum eorum gerunt. Apud uos autem non eſt ſic, ſed ſi quis in uobis uult primus eſſe, ſit ueſter ultimus, & ſi quis inter uos uoluerit eſſe dominus, ſit ueſter ſeruus. Et his dictis adiecit. Ecce, inquit, & ueſtris iuſsis obtemperans, decreui primatum ſuſcipere, & Domini iuſsionibus obedire, ultimum me ueſtrae caritati conſtituo. Exhilaratur omnium cauſa conſenſu eius, ipſa tamen ante omnes opus Monaſterij, quod infirma ſolebat exercere perſona ſuſcepit, in omnibus aquam portare, ligna concidere, mundicias adhibere. In eo deniq; loco habitaculum ſibi elegit, ubi hoſtiarius Monaſterij manebat, ne uel ipſo ſe ſuperiorem oſtenderet. Sane refectionem fratrum ſolicite curabat, & pſallendo DEO ordinem fortiter cuſtodiebat, & tertiam, ſextam, nonam, ueſpertinis

inis uel nocturnis, atq; matutinis horis, tam cano
iſsime inſiſtebat, ut uideretur iam periſſe DEO,
i horarũ uel quippiam ſpatij, abſq; diuinis laudibus
aliqua præteriſſent: Ita deniq; in hoc opere eſſe
DEO carior cœpit, ut Dæmones ex obſeſsis cor-
poribus pelleret, & cæcorum oculos aperiret,
Sed quia multa ſingulatim narrare intẽdo, per or-
dinem, quantum permittit breuitas accedamus.

Matrona quædam Alexandrina cæteris ma- tronis præſtantior, nomine Melancia, audiens opi- nionem eius, uenit ad eam, quia quartano typo grauiſsime, & iam per annum, & eo amplius ue- xabatur, quam cum beata Eugenia oleo perunxiſ- ſet, & omnem continuo uiolentiã ſellis euomuit, & ſaniſsima reddita pedibus ad ſuum diuerſorium properauit, quod in uicino Monaſterij poſsidebat. Ordinat interea munera Ciphos argenteos tres, implet ſolidis, & hos ſalutationis ſuæ gratia, mit- tit ad beatam Eugeniam, Cui gratanter remittens quæ miſerat, ait, abundamus & ſuperabundamus omnibus bonis. Vnde te parens cariſsima Melan- cia, ut iſta egentibus magis ac neceſsitatem pati- entibus diuidas, hortor & moneo. Audiens Me- lancia contriſtata eſt, & ueniens cœpit rogare et ampliora promittere. Fit aſsidua circa beatam Eu-

Miracula Eugeniæ.

geniam

genium, & in nullo deprehendens quod eſſet fœmi-
na, elegantia decipitur iuuentutis. Videns au-
iuuenem per ueritatem putabat eſſe terrenum, ſe
autem non ſanctitate eius, ſed aliqua arte exiſti-
mans fuiſſe ſaluatam. In concupiſcentia eius elidi-
tur, & putans amplioris pecuniæ cupidiorem,
cœpit infinita offerre & ampliora promittere.
Cumq; ſæpius eadem precaretur, & grato animo
oblata ſibi ab Eugenia cerneret reddi, declinat ad
maiorem interitum, ægritudinem ſimulans.
Quam cum beata Eugenia rogata uiſitaret, ſeden-
ti ante lectum ſanctæ Eugeniæ talia cœpit produ-
tere. Intolerabilis circa te amor pectus meum co-
agitat, nec ullum remedium fatigationi meæ re-
perire nunc potui, niſi ut te omnium rerum meo-
rum Dominum inſtituam. Quid teipſum uanis &
inanibus abſtinentijs crucias? Ecce poſſeßionum
locupletatio infinita, & ecce auri pondus immen-
ſum, & argenti miniſterium copioſum, & fami-
liæ infinitus eſt numerus, dignitas generoſitatis
eſt mihi, hoc anno abſq; filijs uiduata ſum, ſuccede
pro eodem in facultatibus meis, & non ſolum re-
rum mearum, ſed meus eſto iam Dominus. Cumq;
hæc & his ſimilia loqueretur, dixit ad eam Euge-
nia. Recte nomen tuum nigredinis teſtatur perfi-

diam

Digitized by Google

m, magnum enim te Diabolo habitaculum præ
aſti, diſcede à ſeruis DEI deceptrix, & illece-
oſa Melancia, nos enim aliter militamus. Ha-
ant opes tuæ, tui ſimiles dominos, nos delectat
endicare cum Chriſto. Affatim diues eſt, qui cum
hriſto pauper eſt. Fugiant à te imagines concu-
ſcentiæ, non eſt enim ſalutis tuæ, iſta quæ te in-
iſit inſania, Draconis habitaculum facta, uene-
um effundis, ſed nos Chriſti inuocato nomine ue-
enorum tuorum uirus euadimus, & miſericor-
iam Domini inuenimus.

Tunc illa deceptionis ſuæ pudorem non ferens,
erans ſe detegi, niſi prior ipſa detegeret, reuer-
i Alexandriam, adire præfectum ſtatuit, hoc or-
ine dicens. Sceleſtum iuuenem ſimulantem Chri-
ſtianam religionem incurri, & ad me arte dum
nedendi gratia, quæ dicitur poſſe infirmantibus
prodeſſe, uenire permitterem, unam me ex illis
eſtimans, de quarum pudore bachatur, auſus eſt
impudenter alloqui, & uerbis procacibus ad cri-
men hortari, & niſi dediſſem uocem in præſenti
ancillæ meæ, fuiſſem liberata ſolatio, more barba-
rico ſuæ me libidini captiuaſſet. Audiens hæc Præ
fectus nimio furore inflammatur, & iubet ad loca
Monaſterij deſtinari, qui eum uinctum ferro cum
omnibus commorantibus deponerent.

Depo-

Digitized by Google

Deponuntur itaq; omnes in uinculis, et quia eos carceris eos non ſerebat locus, per diuerſas cuſtodias diuiduntur. Poſt hæc ſtatuitur dies funeris quo alij ad beſtias, alij uero ad ignes, alij ad diuerſa ſupplicia damnarentur. Fit rumor interea impudens quoq; fama cunctam Aegypti peragrat prouinciam. Omnes credunt, omnes condemnant, & omnibus uериſimile uidetur, Melanciam illuſtrem fœminam mentiri non poſſe. Quid multa? Venit dies funerum conſtituta, & in qua uniuerſæ ciuitates, in uicino poſitæ conueniunt, ut uiderent ferarum tradi morſibus, corruptores introducuntur in cathenis, & collaribus ferreis cum beata Eugenia, & nullo agnoſcente quod eſſet fœmina, clamor populi diuerſis ſententijs ingruebat. Cum iuberetur adduci propinquius, ut non per internuncios eam Præfectus audiret, ſed ex ore eius addiſceret ueritatem. Aptantur aculei, & uerbera, flammæ, tortores, & cætera quæ ſolent abſcondita cordis exculpere, præparantur.

Tunc Præfectus Philippus dixit, dic ſceleratiſſime Chriſtianorum, hoc uobis CHRiſtus uester tradidit in mandatis, ut operam corruptionibus detis, & pudorem atq; uerecundiam matronarum fraudulenta aſtutia capiatis? Dic nunc furcifer,

qua

e te temeritas coegit, ut illuſtrem fœminam
elanciam appellares, & ingreſſus ſub ſpecie
edici, caſtitatem generoſiſſimam ad Lupanarium
nominiam prouocares? Audiens hæc beata Eu-
enia, capite demiſſo ne poſſet agnoſci, taliter de-
t Præfecto reſponſum. Dominus meus IESVS
hriſtus, cui ego ſeruio, caſtitatem docuit, &
tegritatē cuſtodientibus uitam promittit æter-
am. Hanc autem Melanciam falſam teſtem nunc
oſſumus declarare, ſed melius eſt, ut nos patia-
tur mala, quam illa, dum conuicta fuerit, aliquid
atiatur, ne & fructus patientiæ noſtræ depereat;
ed tamen, ſi per uictoriam principum teſtetur ue-
tra ſublimitas, quod non in eam ipſam retorquea-
is ſententiam, & hæc fallax teſtis nihil patiatur
mali nunc, probabimus crimen, quod nobis obij-
cit, redundare in eam. At ubi teſtatus eſt per prin
cipum ſalutem Præfectus, promittens ad omnia
poſtulabat effectum, dixit Eugenia.

O Melancia nigredinis nomen, & tenebroſa
Melancia, applicari feciſti aculeos, ſuſpendi pre-
cipis Chriſtianos. Damna, percuti, incendi, bene
nos accipis, non tamen tales habet famulos Chri-
ſtus, quales tu teſtaris. Tamen adduci precipe an-
cillam, quam teſtem noſtri criminis eſſe dixiſti, ut
ex ore poſſit denudari mendacium. Cumq; appli-

cata fuiſſet in conſpectu Iudicis, cœpit dicere. Iſtum iuuenem impudiciſsimum, frequenter quidem circa uiles perſonas deiectum in adulterijs ipſa impunitas ad hoc eũ perduxit, ut etiam dominæ meæ circa primam horam diei, cubiculum impudenter ingreſſus, primo quidem ſermone, quaſi pro ſalute eius ueniret, indicaret. Secundo pro ſua concupiſcentia, & tertio etiam ad uiolentiam ſi curſim ego egreſſa, familiam non uocaſſem, quæ hodie huius criminis teſtis eſt. Tunc Præfectus ex familia adeſſe iubet aliquos, qui ita geſtum eſſe ſuo teſtimonio confirmarent. Cumq; applicarentur ſinguli, ita eſſe ut illa dixerat teſtabantur. Tunc iudex uehementer commotus ait: Quid ad hæc infauſte dicturus es, quem tortæ uincunt teſtes, tantaq; indicia manifeſtant.

Ad hæc beata Eugenia ait. Tempus loquendi eſt, quia tempus tacendi tranſijt. Optaueram quidem crimen obiectum in futuro iudicio diſſoluere, & caſtitatem meam illi ſoli oſtendere, cuius amore ſeruanda eſt. Tamen ne glorietur in ſeruos Chriſti fallax audacia, & paucis pandam uerbis ueritatem, non ad iactantiam humanæ declamationis, ſed ad gloriam nominis Chriſti. Tanta enim eſt uirtus nominis eius, ut etiam fœminæ in timore

eius

eius poſitæ, uirilem obtineant dignitatem, & neq; ei ſexus diuerſitas fide poteſt inueniri ſuperior, cum beatus Paulus Apoſtolus, magiſter omnium Chriſtianorum dicat, quod apud Dominum non ſit diſcretio maſculi et fœminæ, omnes enim in Chriſto unum ſumus. Huius ergo normam animo feruente ſuſcepi, & ex confidentia, quam in Chriſto habui, nolui eſſe fœmina, ſed uirginitatem immaculatam tota animi intentione conſeruans, uirum geßi, conſtanter in Chriſto. Non enim inuitam honeſtatis ſimulationem aſſumpſi, ut uir fœminam ſimularem, ſed fœmina uiriliter agendo, uirum geßi, uirginitatem quæ in CHRiſto eſt, fortiter amplectendo. Et dicens ſcidit à capite tunicam, qua erat induta, & apparuit fœmina. Et ſtatim ad Præfectum ait. Tu mihi quidem ſecundum carnem pater Claudia mater eſt, & fratres hi duo qui tecum ſedent Auitus & Sergius. Ego autem Eugenia Eugenia filia tua, quæ pro amore Chriſti mundum agnoſci omnem cum delicijs reſpui, tanquam ſtercus. Ecce tur à pa Prothus & Iacinctus Eunuchi mei, cum quibus rentibus Scolam Chriſti ingreſſa ſum, Chriſtus autem tam idoneus ibi extitit, ut uictricem libidinum omnis pollutionis me faceret, per miſericordiam ſuam, cui credo uſq; in finem, iugiter permanſuram.

Digitized by Google

Agnoſcentes itaq; pater filiam, & ſororem fratres, ſerui dominam, currunt ſtatim ad eam, & effundentes lacbrymas in conſpectu populi, amplexibus eius incumbunt. Nunciatur factum Claudiæ matri, & ſtatim curſu concito ad ſpectaculum uenit. Deferuntur ueſtimenta auro texa, & licet inuita induitur, atq; in excelſo tribunali poſita in ſublime attollitur, et ab omni populo clamatur, Vnus Chriſtus, unus et uerus Deus Chriſtianorum. Sane ſacerdotes & Epiſcopi qui cum multo populo Chriſtiano in amphiteatro erant, ut dum iuſſiſſent interiecti hi qui accuſabantur, ab eiſdem ſcepelirentur, ingrediuntur, Deo hymnum dicentes; atq; omnes una uoce clamantes. Dextera Domini glorificata eſt in uirtute, dextera manus tua Domine confregit inimicos. Tollitur ergo in triumpho Eugenia, ne tanto gaudio populi eius deſuiſſet probatio caſtitatis. Viſus eſt ignis de cœlo deſcendens, qui ita circundedit domum Melanciæ, ut nec ueſtigium alicuius rei, quæ ad eam pertinebat, remanſerit. Fit gaudium populi, cum timore Dei, & Eccleſia quæ iam quaſi uiduata octauo anno durauerat reſeratur.

Reuocatur Chriſtianorum populus, baptizatur Præfectus in faſcibus conſtitutus, baptizantur

fili

filij eius, baptizatur mater eius Claudia. Reſtituit priuilegia uera Chriſtianis et mittit relationem ad Seuerum Imperatorem de Chriſtianis, et memorat ſatis Reipub. Chriſtianos prodeſſe, Ideo debere eos abſq; perſecutione aliqua in urbibus habitare. Conſentit relationibus Imperator, & fit tota Alexandria ciuitas, quaſi una Ecclesia. Eratq; omnibus ciuitatibus gaudium, et dignitas Chriſtiani nominis floreſcebat.

Tota Alexandria conuertitur ad Chriſtum.

Sed quia ſemper ſanctitatem æmulatio ſequitur inimici, & contra bonitatem pugnat malicia conſilio diaboli, aliqui ex honoratis Alexandriæ cultores Idolorũ accipientes ægre, quod Chriſtianis priuilegia tribuiſſet, uenientes ad Regẽ, dixerunt, ſtatum Reipublicæ conturbatum à Philippo, qui cum nono anno in faſcibus irreprehenſibiliter adminiſtrauerit, nunc decimo anno perdidit omnia. Deniq; deorum immortalium deſeruit ceremonias, & omnem ciuitatem ad culturam cuiuſdam hominis, quem Iudei occiderunt, conuertit. Non eſt legibus ueſtris ulla reuerentia. Paſſim quiſq; ut uoluerit templa reuerenda ingreditur, non ut colendi beneuolentiam prætendat, & non ut deos eſſe, quos colimus, ſed ut dicat, infinitas blaſphemias ſaxa aut metalla, potius quam diuini nominis ſigna, hæc & ſimilia multa dicta ſunt

Philippus accuſatur corã Imperatoribus, propter Chriſti doctrinam.

Seueri & Antonij Imperatorũ decretũ aduerſus Philippum Praefectũ Alexãdriae.

Seuero, & Antonio Auguſtis. Qui commu-xerunt ad eum huiuſcemodi decreta. Diuus pater noſter, Commodus quondam Auguſtus, non praefectum, ſed ut Regem te Alexandriae ordina-uit, atq; conſtituit, ut dum in uita maneres, ſuc-ceſſorem nullum ſuſciperes. Vnde his beneficijs eius ſuperaddere cupientes, ſtatuimus ut dijs om-nipotentibus, ſolitam culturam exhibeas, & de-poſita dignitate etiam proprijs facultatibus cede-

Philippus ex Praefecto, fit Epiſcopus Alexandriae.

Accepta igitur hac Auguſti auctoritate, ſi-mulat aegritudinem, quouſq; uniuerſa diſtraheret & donaret per omnem prouinciam Eccleſijs & pauperibus. Ipſe autem Praefectus in timore DEI & in cultura Chriſti, etiam alios confortabat in CHRiſto. Interea omnis Alexandria conſpirat in Epiſcopatum eius, & coepit cum Reſpublica ha-bere Praefectum, quia ſucceſſor ei nondum uenerat, & Eccleſia habere Epiſcopum, quia merito fidei ſibi eum elegerat ſacerdotem. Durauit autem in Epiſcopatu, unum annum & menſibus tribus. Poſt haec autem ſpacia temporum, ueniens Terentius Praefectus, dum Alexandriae quaereret perime-re eum, & non poſſet, quia omnis ciuitas in amore eius durabat, immiſit ei qui ſe fingerent Chriſtia-

hriſtianos, & ingredientes percuſſerunt eum in oratione Dominica conſtitutum. Poſt traduntur percuſſores Præfecto Perrennio. Ille autem conſcius iuſsionis ſuæ, & quaſi audiendos cuſtodiæ mancipauit, poſt paucos autem dies indulgentia relaxatos dimiſit. Beatiſsimus autem Philippus, poſt percuſſuram tribus diebus, in corpore eſſe permiſſus eſt, non ad aliud, niſi ad corda dubia confirmanda, nam ut migraret ad Dominum, martyrij ſe noluit corona fraudari, & ipſe hanc ut reciperet, orauit. Nam qui in corpore poſitus Dæmonia fugabat, & illuminabat oratione cæcos, quantomagis ſe noluiſſet palma priuari? Poterat utiq; quod uolebat impetrare ſine dubio, & ita recepit ut particeps nominis Philippi, eſſet particeps & coronæ, & ſuciperent martyres collegam, quem merito Eccleſia ſuſceperat ſacerdotem. Iuxta atria itaq; ibi, ſancta Eugenia filia eius Monaſterium CHRISTI uirginibus collocauerat, illic ſuum iuſsit collocari corpuſculum, quo loco beatiſsima Claudia xenodochium fabricabat, & conſtituit prædia, quæ ſuſceptionibus peregrinantium deſeruirent, ipſa autem cum Auito & Sergio filijs & cum beata Eugenia regreſſa eſt Romam.

Philippus occiditur dolo Perennij præcipum fecti Alexandriæ.

Igitur filios Philippi cum omni gaudio ſenatus recepit Romanorum, & unum proconſulem Carthaginem, alium uicarium Africæ direxit. Ad beatam autem Eugeniam cum multæ matronæ conuenirent, & pene omnes uirgines quaſcunq; potuiſſet, notas aut amicas faceret, etiam Chriſto credere, & in uirginitate dominica permanere, quædam ex regio genere uirgo Baſilla, cupiebat eam attingere. Sed quia cauſa nominis Chriſtiani ad eam ire non poterat, rogabat per internuncium fidelem, ut eam de religione Chriſtiana inſtrueret. Tunc beata Eugenia conuocat ad ſe beatiſſimos comites ſuos Prothum & Iacinctum & dicit eis: Accingimini militiæ ad quam uos conuocat Chriſtus, quo uos Baſillæ offeram ſub ſpecie muneris, ut uos eam Chriſto faciatis ancillam.

Baſilla.

Fit itaq; huius muneris gratia, & ſuſcipit Baſilla quaſi famulos, quæ nos quaſi Apoſtolos honorabat. Vacabat autem cum eis omni hora & quaſi Eunuchos ſeruitio habens, non diebus non noctibus à colloquijs DEI *et orationibus ceſſabat. Igitur Cornelius, cum eſſet in urbe Roma, ſanctæ legis antiſtes, peruenit ad eam latenter, & baptizauit eam. Confirmata autem beata Baſilla in timore Dei, procurante miſericordia Chriſti, pene*

Cornelius Epiſcopus Romanus.

omnibus

omnibus noctibus mutuis ſe fruebantur affectibus, ipſa et beata Eugenia. Omnibus itaq; uiduis Chriſtianis conuentus erat ad beatam Claudiam, & omnibus uirginibus conuentus erat ad beatam Eugeniam. Sanctus autem Cornelius Papa urbis Romæ, omni ueſpere Sabbati, quæ luceſcit in Dominico die, dabat eis noctem Hymnis peruigilem, & pullorum canoribus noctis quiete agebat eius ſacroſancta myſteria, & ita confirmabat eas Sabbato. Eugenia autem & Baſilla ut memoraui, omnibus ſe pene noctibus fruebantur in CHRiſto & alterno ſe eloquio renouabant. O quantas per Eugeniam uirgines ſaluator inuenit, quantas etiam per Baſillā Chriſtus ſponſas obtinuit, quantæ per Claudiam uiduitatem prompta uoluntate ſeruauerunt, quanti iuuenes Prothum et Iacinctum Chriſto Domino crediderunt.

Valeriano itaq; & Galieno imperantibus orta ſeditio de Chriſtianis eſt, eo quod Ciprianus Carthaginem euerteret, & Cornelius Romam. Data eſt ergo autoritas ad paternū proconſulem, ut Cyprianum occideret. Cornelius autem quia à multis Romanis etiā illuſtribus fouebatur, erat in abditis. Tunc beata Eugenia uidens Baſillam, ait. Reuelatum eſt mihi à Domino, quod pro uirginitate paſſura ſis. Et Baſilla ad Eugeniam reſpondit.

Ciprianus accuſatur qd Carthaginem, Cornelius quod Romam euerterent.

Et mihi inquit dignatꝰ eſt Dominus demonſtrare, quod martyrij coronam duplicem cupias, unam quam apud Alexandriã pro iuſtis laboribus acquiſiſti, & aliam quam in effuſione tui ſanguinis aſſecutura es.

Tunc beata Eugenia expandens manus ſuas dixit. Domine Ieſu altißimi fili, qui ad ſalutem noſtram ueniſti, per uirginitatem matris tuæ, per uirginitatis premium, omnes quas mihi credidiſti, perduc ad regnum gloriæ tuæ. Reſidentibus autem ſanctis uirginibus Chriſti, quæ erant cum Eugenia & Baſilla, dixit omnibus beata Eugenia. Ecce uindemiæ tempus eſt, quo ſucciduntur botri & pedibus conculcantur, ſed poſt hæc regalibus conuiuijs apponuntur. Abſq; eorum ſanguine, nulla poteſtas imperij, nulla illuſtris dignitas decoratur. & uos palmites mei, et meorum uiſcerum botri, eſtote paratæ in DOMINO, uirginitas enim eſt primæ uirtutis indiciũ, Deo proximum, ſimilis Angelis, parens uitæ, amica ſanctitatis, uia ſecuritatis, domina gaudij, dux uirtutis, fomentum & corona fidei, adminiculum & ſubſidium caritatis. Nihil ita nobis laborandum, nihil ita eſt enitendum, niſi cũ uirginitate uiuamus, aut quod eſt glorioſius pro uirginitate etiã moriamur. Quæ ſunt huius ſe

culi blandimenta fallaciſſima, & cum gaudio tem poralia ueniunt, & cum perpetuo dolore diſcedunt, faciunt momentaneũ riſum, ut æternũ fletum infligant, tribuunt fugitiuos flores, ut marcidiores perſeuerantes aduectent, mentiuntur ſecuritatem tranſeuntis temporis, ut perpetui ſeculi cruciatibus tradant.

Ideoq; cariſſimæ uirgines, quæ mecum in agone uirginitatis nunc uſq; accurriſtis, permanete in amore Domini melius quàm cœpiſtis. Tempus flendi temporaliter ſine faſtidio & honore ſufferte, ut tempora gaudij æterni cum omni poſſitis dilectione ſuſcipere. Ego enim commendaui uos Spiritui ſancto, et credo quod uos mihi integras omnes illibataſq; conſtituat. Nolite itaq; faciẽ meã ex hoc corporaliter quærere, ſed geſta & actus per ſpiritum contemplatiuum. Et his dictis oſculata eſt uniuerſas, & flentes fortiſſimo animo conſolabatur. Dicentibus autem ſibi uale inuicem, Baſilla & Eugenia oratione facta diſcedunt.

Ecce eodem die perrexit una ex ancillis ad Pompeium ſponſum Baſillæ, quæ & dixit. Quod te dominam noſtram Baſillam nouimus ab Imperatore meruiſſe, ſextus & eo amplius eſt annus, quam tu in tenero ætatis anno, ut poſtea acciperet, diſtuliſti, ſed patruelem eius Helenum

Pompeius poſtulat ſponſam Baſillam.

ſcias

ſcias eſſe Chriſtianum, & hanc ita factam Chriſtianam, ut tibi omnino non nubat. Nam & hos Eunuchos Protbum & Iacinctum ſimulauit illi donum offerre Eugenia, quos illa quaſi dominos excolit, & quotidie pedes eorum ac ſi deorum immortalium oſculatur, quia ipſi auctores ſunt artis Magicæ, quam Chriſtiani committunt. His auditis Pompeius ſtatim cucurrit ad Helenum patruelem eius, qui & nutritor eius erat & tutor, & dicit ei.

Intra hoc biduum nuptias meas celebrare diſpoſui, pro qua re fac me uidere ſponſam meam, quam mihi Domini rerum, inuictiſſimi principes fieri coniugem præceperunt. Ille his auditis agnouit proditum negocium, ait ad eum, quouſq; tranſirent infantiæ eius, meam circa eam tuitionem pro germanitate patris eius, & pro ipſo ſacramento exercui, nunc uero quia cœpit ſui eſſe arbitrij, in ſua uult eſſe poteſtate. Vnde ſi illam uidere deſideras, eius erit arbitrij non mei imperij. Audiens hæc Pompeius, uehementius cœpit ardere, & pergens ad Baſillæ domum, ut nunciaretur introitus eius ianitoribus imperabat. Cui iſta ſunt à Baſilla mandata, cauſam te uidendi penitus nullam me habere cognoſcas, neq; uidendi neq; ſalutandi.

Pompeius accuſat Chriſtianos corã Imperatore Galieno.

Hi

His auditis, turbatius eſt uehementius, & omni pene ſenatorum fauore uſus, proſtrauit ſe coram Imperatore dicens. Subueniant Romanis ueſtris ſacratiſsimi principes, & deos nouos, quos Eugenia ſecum adduxit ab Aegypto ueniens, ab hac urbe ſeparate. Diu eſt enim quod hi qui Chriſtiani dicuntur, Reipublicæ nocent, qui irrident legum noſtrarum ſacroſancta ceremonialia, & omnipotentes deos noſtros, ac ſi uana ſimulachra deſpiciunt. Iura quoq; ipſius naturæ peruertunt, ſeparant coniugium, gratiam ſponſarum ſibi aſſociant, & dicunt iniquum eſſe, ſi ſponſum ſuum ſponſa accipiat. Quid faciemus piiſsimi Imperatores? Inuenti ſunt dij, qui homines prohibeant, quibus iſta uidebunt, ſi nati non fuerint, quibus ualeat imperari Vbi reparatio Romanarum uirium? Vbi Romani exercitus rediuiua certamina? Pro quibus uictrices dexteræ ueſtræ hoſtiũ ceruices inclinabunt, ſi iam uxores habendæ non erunt? Si ſponſas amittimus & tacemus? Hæc & his ſimilia dum proſequeretur, & omnis ſenatus eam flebili querela depromeret. Decreuit Galienus Auguſtus, ut aut ſponſum ſuum Baſilla acciperet, aut gladio interiret, Eugeniam uero aut ſacrificare dijs, aut crudeliter interire, & dedit licentiam, ut

Decretum Imperatoris Galieni in Baſillam, Eugeniam et omnes Chriſtianos.

quicunq;

quicunq; Chriſtianum penes ſe abſconderit, puniretur. Conuenitur Baſilla ut ſponſum reciperet, dicit illa ſe Regem regum habere ſponſum, qui CHRITVS filius DEI. Et cum hæc dixiſſet, gladio transfoſſa eſt.

Baſilla cõfoditur.

Tenti ſtatim Prothus & Iacinctus trahuntur ad templum, ſed orationem illis facientibus, ſimulachrum Iouis ad quod ducebantur ſacrificare, cecidit ad pedes eorum, & ita comminutum eſt, ut ubi fuerit non adpareret. Non uirtuti diuinæ, ſed Magicæ arti hoc imputans, iubet eos decollari Nicetius urbis Præfectus. Qui etiam acquiſita ad ſe Eugeniam, cœpit de Magicis artibus ab ea flagitare ſermonem. At illa conſtanter os ſuum aperiens dixit, Polliceor tibi, quod ars noſtra ualentior magis eſt, nam magiſter noſter habet filium ſine ulla matre, & matrem abſq; patre. Denique ſic eum genuit pater, ut omnino fœminam nunquam ſciret, ſic eum genuit mater, ut maſculum omnino non noſſet, hic ipſe habet uxorem uirginem, quæ illi quotidie filios creat, etiam innumerabiles. ei filios parit, quotidie carnem eius, carnibus coniungit. Oſcula eius circa eam ſine intermiſſione ſociantur, in amore ſuo inuicem omnino perdurant, & tanta integritate ſubſiſtunt, ut omnis uirgini-

Eugeniæ confeſſio.

ta, &

tus, & omnis caritas, & omnis integritas, ex eorum coniugio dirimatur.

Audiens hæc Nicetius obſtupuit, & ne ad Imperatorem perueniret, quod eam libenter audiret, iuſſit eam ad templũ duci Dianæ, & ita ſpiculator imminens dixit ei. Redime uitam tuam, patrimonium tuum Eugenia, & ſacrifica Deæ Dianæ. Tunc beata Eugenia expandens manus ſuas, cœpit orare ac dicere. Deus qui cordis mei arcana cognoſcis, qui uirginitatem meam ſinceram in tuo amore ſeruaſti, qui me filio tuo Domino meo Ieſu Chriſto ſociare dignatus es, qui ſpiritum ſanctum tuum in me regnare feciſti, adeſto mihi nunc in confeſſione nominis tui, ut confundantur omnes qui adorant hoc Idolum, & qui glorianrur in ſimulachris ſuis. Et dum oraret, fit terræ motus in eodem loco, & ita templi ipſius fundamenta uerſa ſunt, cum ipſo Idolo, ut nihil aliud remanſerit, niſi ſola ara quæ fuit ante ianuam templi, ad quam ſtabat ſancta Eugenia. Hæc in inſula Licaoniæ geſta ſunt coram omnibus qui ſequebantur agonem Eugeniæ, fit concurſus & populi Romani, & uaria acclamatio. Alij dicunt innocentem, alij Magam, Nunciantur iſta Præfecto, Præfectus Imperatori. Imperator eam iubet ligari ſaxo, & præcipitari in Tyberim, ſed ſtatim ſaxum diſruptum eſt.

Oratio Eugeniæ qua euertitur templũ dianæ

Eugenia liberatur ex aquis & igni.

Beata

Beata uero Eugenia ita ſedens ſuper fluui...
efferebatur, ut omnibus Chriſtianis appare...
tum fuiſſe cum Eugenia in flumine ne abſ...
tur, qui fuerat cum Petro in mari ne merge...
Item inde ſublatam in thermarum Seueri...
fornaces mittitur, quæ ſic ſtatim extinctæ...
ut thermarum calor refrigeſceret, & ...
cendia lignorum ad nihilum deuenirent. Sic...
chaos fecerunt, ut ulterius exhiberi non...
Mittitur poſt hæc in cuſtodiam tenebrarum &
& per decem dies iubetur nullum cibum acc...
& lumen penitus non uidere. Ibi autem ...
quotidie abundabat ſplendor, ut eum egrede...
beata Eugenia, quaſi lumen aliquod radiaret. Ap-
paruit autem illi ſaluator, ferens in manu ...
niuei candoris, & immenſæ ſuauitatis & g...
& dixit ei. Eugenia accipe cibum de manu...
ego ſum ſaluator tuus quem tota mentis animi in-
tentione dilexiſti & diligis. Eodem die te in...
los recipiam, à quo ego deſcendi ad terram. Hæc
dicens abſceßit: Ipſo autem die Natalis Domini,
miſſus eſt gladiator qui eam in cuſtodia poſitam per-
cußit, & ſublatum eſt corpus ab affinibus Chriſti-
anis, & non eſt poſitum longe ab urbe, uia Latina
in predio eius proprio, ubi multorum ſanctorum

Eugenia trucidatur in carcere.

iaca

pſa ſepelierat membra. Claudia autem mater eius, um ad eius ſepulchrum fleret, apparuit ei uigi- anti in medio noctis ſilentio, auro texta cyclade nduta, cum multo populo uirginum, & dixit ei. Gaude & letare, quia & me introduxit Chriſtus n exultatione ſanctorum, & patrem meum in Patriarcharum numerum. Ecce die Dominico, & te ſuſcipiet in gaudium ſempiternum. Commenda filijs tuis fratribus meis cuſtodire ſignaculum Cru cis, & efficientur noſtri participes. Ecce loquente a, facta eſt claritas, quam oculus ſufferre non po- terat, & Angeli tranſeuntes Hymnum dicebant Deo, inenarrabilibus uocibus, hoc ſolum intelli- gebatur, quod nomen Ieſu Chriſti & Spiritus ſan- cti in ipſius laudibus reſonabat. Gloria & ho- nor Patri & Filio & Spiritui ſancto, & nunc & ſemper, & in ſe- cula ſeculorum, Amen.

FINIT VITA BEATAE EVGENIAE.

Digitized by Google

VITA BASILII.

Baſilius Cappadox operam dat literis.

BASILIVS ſeptennis factus, datur à gra-
ribus literis, uacans autem doctrinis qu
quennio, fructum acquiſiuit multum philoſo
lem diſciplinam, dulcedini naturæ, deinde
quens patriam (capadox enim erat natio
prehendit matrem uerborum Athenas. C

Baſilius et Gregorius Nazianzenſis condiſcipuli.

& multa abſtinentia decoratus adijt præce
rem Græcorum ſapientiæ, nomine Eubolum
ſic ſeipſum dedit doctrinis admirandis,
Magiſtrus, factiq; ſunt ipſius conſcolaſtici
gorius magnus Nazanzi poſtea factus Epiſ
qui & Apoſtolicæ ſedis gubernacula in
decem annorum pergubernauit tempora,
etiam à paruo Chriſtianus atq; Libanius,
ab omnibus uir admirandus, poſuit in co
nihil ſumere panis & uini, donec ſuperna
dentia intellexerit diuinæ ſapientiæ arca

Baſilius quindecim annos uerſatur in Philoſophiæ ſtudijs.

rans quoq; in doctrinis quinq; & dece
omnemq; Græcalem Philoſophiam pere
fine Aſtronomiam, ac optima queq; co
nullatenus inuenire ualens, per ipſa omni
rem, in una noctium uigilante eo, diuinus
ſplendor fidei accendit eum perluſtrare tot

ligi

ligionis ſcripturam. Surgens ergo abijt in Aegy-ptum. Et accedens uni Archimandritarū Porphi-rio nomine, ſupplicauit ſibi dari libros ſacros, ad comprehenſionem diuinorum dogmatum: Quod conſecutus manſit ibi delectans meditationi diui-norum ſermonū, et aqua ac herbis ſe enutriens.

In Aegy-pto diſcit ſacras li-teras.

Annuo uero tempore ibidem commorans, & uerbum ueritatis fide conſiderans permanſit, ſcri-bens ueritatis ſermonem: Sicq; poſtulauit dimitti ſe Ieroſolimam orationis gratia, & quæ ibi ſunt ui-dendi miracula. Iam autem ſuperorans illum, di-miſit eum. Veniens nanq; ubi Græcorum Philoſo-phiam didicit, cœpit perſuadere multis Philoſophis & multitudini gentilium, atq; afferre CHRiſto, oſtendens eis uiam ſalutis, quærebat nihilominus et ſuum præceptorem Eubolum qui erat obſtinatißi-mus uerbi, ad retributionem in ipſum laboris af-ferre immaculata fidei, ſicut ſe bene currentem ad eam, omnes etiam eum ſicut magiſtrum ſequeban-tur, qui Philoſophiam ſectabantur. Quærens au-tem illum per omnia eruditoria, inuenit illum in ſuburbano, conquirentem in ſermone cum cæteris Philoſophis. Hoc enim erat apud illos, feſtinabā-tur aut dici quid, aut audiri, plus noui.

Baſilius et gratus er-ga Præ-ceptorem.

Diſputante ergo eo reprehendit eum ſuper[illegible]
Baſilius. Et hi qui cum illo erant, quis (inquit)
reprehendit, te ò Philoſophe? Ipſe autem ait.
Deus aut Baſilius. Recognoſcens igitur Baſi[illegible]
coeſſentes ſibi dimiſit Eubolus, et coherētes Ba[illegible]
lio, tribuſq; diebus incibati permanentes, [illegible]
bantur adinuicem. Interrogauit ergo Eubolus Ba[illegible]
ſilium dicens. Quæ eſt diffinitio Philoſophiæ? Qui
ait. Prima diffinitio Philoſophiæ eſt, meditatio
mortis. Ille admirans dixit. Quid eſt mundus?
Qui ait. Quid eſt ſuper mundū? Et dulces qu[illegible]
ſunt mundi ſermones, amarus autem ualde ille [illegible]
dus, qui eum continet uitioſe. Et altera eſt [illegible]
tas corporis, & altera incorporeæ naturæ, [illegible]
mul hæc coeſſe cuidam, non de licitis eſt. [illegible]
enim poteſt duobus dominis ſeruire. Verum[illegible]
ut uirtus eſt, frangimus eſurientibus panem [illegible]
tiæ, & per maliciam intectos, pro uirtute [illegible]
mus ſub tectum. Si autem & nudum ui[illegible]
circumamicimur, & ut proprij germen [illegible]
non deſpicimus. Hæc dicens, & exacu[illegible]
Parabolice, ſaluatoris quæ erga nos eſt cle[illegible]
per pœnitentiam tres cathinos menti propo[illegible]
ueſtibulum cogitationis. Superliminare qu[illegible]
portarum, uirtutem adducentem prudentiam, [illegible]

rilitat[illegible]

Digitized by Google

ſtitatem, iuſticiam, caſtitatem, quæ autem ſini-
ſtra parte, ſuaſionem, in utraq; uero parte eius
intemperantiam, libidinem, ebrietatem, impudici-
tiam, ſegniciem, criminationem, linguoſitatem,
incantationem, & quoddam talium examen, pœ-
nitentiam autem decenter ſtantem, intrementem,
ſubridentem, lenem, aduerſarios quidem increpan-
tem, propriorum autem indigentem populorum,
iuxta eam uero abſtinentiam, intellectum, lenita-
tatem, timorem, clementiam, & multorum bo-
norum plebem, ipſius hiſtoriæ mens diuina caute-
la, audientibus autem zelorum meliorum occaſio.
Hæc ego ipſe uidens benigne factus ſum, & iſto
luctus ſum o Eubole: Sunt enim in nobis non ima-
gines, neq; enigmata, ſed ipſa plane ueritas ducens
ad ſalutem.

Reſurgemus enim omnes hi in uitam æter-
nam, & illi in opprobrium & confuſionem æter-
nam, & aſtabimus tribunali Chriſti, ſicut docent
nos magni uocibus Prophetæ, Eſaias, Hieremias,
Ezechiel, Daniel, & Dauid Rex, atq; diuinus
Paulus poſt illos. Ipſe enim pœnitentiæ dator, &
ipſius retributionis Dominus, qui ouem quæſiuit
perditam et apoſtatam puerum ex patris ſinu cum
multis diuitijs, & ſeipſum prodige conſumentem,

& poſtea reuertentem, fame afflictum ſinu amplexatus eſt & ueſte ſplendida ornauit, ac anulo induit precioſo, ſuadetq; peccanti puero ſeniori, ſicut fratri indulgentiam dare. Iſte in inuido Dominus præualens benignitate, qui æqualem mercedem circa undecimam horam uenientibus tribuit, & nobis pœnitentibus ac ſuſcipientibus ex aqua & Spiritu ſancto regenerationē, dabit ea quæ oculus non uidit, & auris non audiuit, & in cor hominis non aſcenderunt, quæ præparauit Deus diligentibus eum. His ex ſenſu factus Eubolus dixit. O Baſili cœleſtis demonſtrator trinitatis, per te credo in unum Deum Patrem omnipotentem, & deinceps uſq; expecto reſurrectionem mortuorum, & uitam ſeculi futuri. Amen. Ego autem hanc quæ in me eſt oſtendā tibi fidem, quia omnia quæ mihi ſunt in manus tuas dans, reliquum corpus uitæ meæ tecum exo, ſi placitum in conſpectu Domini fuerit. ſuſcipiens ex ſancta aqua, & Spiritu regenerationem. Baſilius dixit. Benedictus Dominus DEVS noſter, ammodo & uſq; in ſeculum, Eubole, qui ſplenduit lucem ueram in mente tua, et tranſtulit te de multimodo errore, in agnitionem ipſius miſericordiæ. Quia uero, ut dixiſti, mihi coeſſe uis, oſtendam tibi quomodo ſalutim

Baſilius conuertit præcepto rem Eubolum ad Chriſtum.

tuti noſtræ prouideamus, uinculis iſtius uitæ nos li berantes uenundemus omnia quæ nobis ſunt, & demus indigentibus, & ſic in ſanctam ciuitatem abeamus, ipſi uiſuri quæ ſunt ibi miraculorum & apud Deum acquiramus fiduciam, & ſic uterq; quæ corũ erant diſpenſantes, ad ſanctum Baptiſma indumenta tantum ex ipſis ementes, Ieroſolymam ibant, conuertentes ad Deum gentilium multitudinem magnam.

QVOMODO EVBOlus baptiſatus eſt in Iordane.

APprehendentes autem Ieroſolymam, & omnem locum ſacrum fide & amore requirentes, & ipſis locis, qui eſt ſuper omnia Deum adorantes, manifeſti fiunt Epiſcopo ciuitatis nomine Maximio. Et ſe ei proſternentes, poſtulabant conſequi regenerationem in Iordanis flumio diuinam. Quos uidens idem uir ſanctus, plenus cum eſſet benignitate, adimpleuit poſtulationem eorum, & ſimul cum fidelibus uiris uenit ad Iordanem. Baſilius autem iuxta ripam factus, proiecit ſe in humum, & cum lachrymis & clamore forti poſtulabat ſignum reuelari eius fidei.

Reſurgenſq; cum tremore, deſpoliauit ſe ueſtimen-
tis ſuis & cum ipſis uere uetuſto homine, de-
ſcendens in aquam orabat. Deſcendens autem ſa-
cerdos baptizauit eum. Et ecce fulgur igneum
ſuper eos, & columba ex eodem fulgore uenit
Iordanem & turbans aquam reuolauit in cœlum.
Aſtantes autem in tremore facti glorificauerunt
Deum, baptizatus uero Baſilius exiuit de aqua.
Admirans quoq; Maximinus Epiſcopus B...
Deum dilectionem, orans ueſtiuit eum reſurrecti-
onis Chriſti indumentis, baptizauit autem & ...
bolum atq; ungens eos ſancto criſmate, tradidit
lis uiuificam communionem. Poſtulauitq; Baſilius
DEI Sacerdos per orationem ſumere cibum, ...
& fecit dicens. Ieſu Chriſte Deus noſter, c...
Euangelicæ tuæ uoci, & ſpero in tua benigni...
comedens & bibens contra egredientem ...
Diabolum, cooperationem nobis Sancti ſpiri...
fieri. Stupens uero ſacerdos Dei in fide eius, ...
ſus eſt cum ipſis in ſanctam ciuitatem. A...
autem tempore inibi commorantes, com-
muni ſententia uenerunt Antiochi-
am, & ibi gradum Dia-
coni ſuſcepit.

Baſilius conuertit precepto rem Eubo lum ad Chriſtum.

DE QVO

DE QVODAM NEgante Chriſtum ſcripto ſuo proprio Chirographo & iterum conuerſo.

CLAVDIVS autem ipſius ſanctiſsimæ memoriæ uiſor & miniſter factus ab eo perfectorum miraculorum & ſucceſſor ſedis poſt obitum iam dictæ memoriæ Apoſtolicæ Baſilij uir mirabilis & omni uirtute decoratus, enarrauit nobis quia ſenator quidam fidelis nomine Protherius, abijt ad ſancta et uenerabilia loca, & ibi filiã ſuam conſecrare, ac in uno de bene actionalibus domibus Monaſteriorum mittere atq; ſacrificium DEO offerre uolens. Sed ab initio homicida Diabolus inuidens diuinæ uoluntati: mouit unum de ſeruis ſuis, & incendit ad puellæ amorem. Is autem cum fuiſſet huiuſmodi inchoationis indignus, & non audens appropinquare ad propoſitum, alloquitur unum abominandorum incantatorum promittens ſe, ſi meruerit dominari ipſius puellæ, multam auri tribuere ei quantitatem. Maleficus uero dixit ad eum. Homo, ego in iſtud non preualeo: Sed ſi uis mitto te ad meum procuratorem

 diabolum,

diabolum, & ipſe perficiet uoluntatem tuam. Qui ait ad eum. Quæcunq; dixeris mihi, faciam. Et ait ad eum. Abrenuncia Chriſto in ſcripto ... ei. Etiam. Iniquitatis autem operator Diabolus in iſto paratus extiteris cooperator tibi ... Qui ait ad eum, paratus ſum, tantum ut ... quar meum deſiderium. Et faciens ... Magiſter epiſtolam ad Diabolum, miſit ad illum habentem ſenſum iſtum. Quoniam ... mi domine & procurator oportet me à Chriſtianorum religione abſtrahere, & tuæ adducere uoluntati ut multiplicetur pars tua, miſi tibi ... qui præſentes meas defert literas, cupiditate ... lam ex-arſum, & poſtulo eam actionem iſtam ... ſequi, ut in iſto glorier & cum multa ... congregem placidiores tuos. Et dans ei ... dixit, uade ſecundum talem horam noctis, ... ſuper monumentū gentilis, & exalta cartam in aere, & aſtabunt tibi qui debent te ducere ... lo. Qui alacriter hoc faciens iactauit miſer ... cem, inuocans Diaboli auxilium. Et ... terunt ei principes poteſtatis tenebrarum ... talia nequitiæ, & apprahendentes errantem ... gaudio magno duxerunt eum ubi erat Diabolus. Et oſtenderunt ei ipſum ſedentem in ſede alta, &

in circu

n circuitu eius malignitatis ſpiritus ſtantes. Et ſuſcipiens miſſas à malefico literas, dixit ad miſerum. Credis in me? Qui ait. Credo. Et abnegas CHRISTVM tuum? Qui reſpondit, abnego. Dicit ei Diabolus.

Perfidi eſtis uos Chriſtiani, Et quandoquidem me opus habetis, tunc uenitis ad me, quando autem conſequimini deſiderium ueſtrum, negatis me, & acceditis ad DEVM ueſtrum, qui eſt benignus ac clementiſsimus, & ſuſcipit uos, ſed fac mihi manu ſcriptam CHRISTI tui & baptiſmatis abrenunciationem uoluntariam, ut quæ à me ſunt ſequaris uoluntaria profeſsione, te quia mecũ ſis in die iudicij, condelectans mihi in preparatis æternis tormentis, & ego ſtatim deſiderium tuum adinplebo. Qui diſpoſuit propria manu ſcriptum, ſicut queſitus fuerat. Statim autem animarum corruptor Draco tortuoſus, miſit illos qui ſunt ſuper fornicationem Dæmones, & inflammauerunt puellam in amore iuuenis. Quæ proijciens ſe in terram, cœpit clamare ad patrem.

Miſerere mei, miſerere mei mi pater, quia dire torqueor propter talem puerũ noſtrum. Miſerere uiſceribus tuis, oſtende in unigenita tua paternum amorem, & coniunge me puero noſtro quem amo.

Si autem

Si autem non uis hoc facere, uidebis me poſt mo-
dicum amara morte morientem, & ſermonem red-
dabis pro me Deo in die iudicij. Pater autem
cum lacbrymis dicebat: Heu mihi peccatori, quid
euenit miſeræ filiæ meæ? Quis meum theſaurum
furatus eſt? Quis meam inquinauit filiam? Quis
dulce lumen oculorum meorum extinxit? Ego
cœleſti te uolebam nubere ſponſo Christo, & an-
gelorum cohabitatricem conſtituere, & in Pſal-
mis & Hymnis & canticis ſpiritualibus Deo ca-
nere feſtinabam, tu autem in amorem laſciuiæ
inſaniſti. Sine me ſicut uolo deſponſare te Deo, ne
ducas ſenectutem meam cum tribulatione ad in-
feros, neq; nobilitatem parentum tuorum confuſi-
one operias. Illa autem pro nihilo reputans, quæ à
patre dicebantur, inſtabat clamans. Pater mi, pa-
ter mi, aut fac deſiderium meum, aut poſt mo-
mentum me uidebis. Pater ergo in magna deſperatione
factus, ac immenſurabilitate triſtitiæ abſorptus,
ac amicorum conſilijs credulus, hortantium
ferre uoluntatem eius, aut ſeipſam exponendam
credens pater, præcepit fieri deſiderium puellæ,
exitiali ſe traderet morti. Et adduxit quendam
puerum, ac propriam filiam, dansq; ei omnem ſub-
ſtantiam ſuam, dixit filiæ ſuæ. Vade filia uere mi-
ſera

era. Multum enim plangens, pœnitens in nouiſſimo, quando nihil habes proficere. Iniquo ergo coniugio facta, & Diabolica facinoroſitate completa, ac modico tranſeunte tempore, deſignatus eſt à quibuſdam puer non introire Eccleſiam neq; appropinquare immortalibus & uiuificis myſterijs, & dicunt miſeræ coniugi eius. Scis quia uir tuus quem elegiſti, non eſt Chriſtianus, ſed peregrinus fidei & alienus. Tenebrarum & dolorum plagæ repleta, proſternit ſe in humum, & cœpit diſcerpere ſe ipſam ungulis ſuis & percutere pectus ac clamare. Nemo, non obediens parentibus, ſaluus fuit unquam. Quis annunciabit patri meo meam confuſionem? Heu mihi miſeræ, in quantam profunditatem perditionis deſcendi? Cur nata ſum, & nata continuo rapta non fui? Iſta ergo lamentari eam diſcens erratiſſimus uir eius, accurrit ad eam, contendens non haberi ita ueritatem. Illa autem in conſolationem ueniente ſuadibilibus eius ſermonibus ait ad eum. Si uis mihi ſatisfacere & miſeræ animæ meæ, craſtina ego & tu unanimiter eamus ad Eccleſiam, & coram me participa incontaminatorum myſteriorum Chriſti, & ſic ſatisfacta ero. Tunc coactus dixit ei ſententiam capituli. Continuo deponens illa

mulicbrem

muliebrem infirmitatem & conſilium bo[...]
filians illi, cucurrit ad paſtorem & ad di[...]
Chriſti ſanctum Baſilium, aduerſus [...]
clamans. Miſerere mihi, miſerere mei [...]
miſerere mihi diſcipule Domini, qui cu[...]
nibus cauſam egi. Miſerere mihi miſere[...]
patri non obedienti. Et docet eum rerum [...]
ordinem. Sanctus autem Dei uocans puer[...]
ſcitatus eſt ab eo, ſi iſta in hunc modum [...]
rent. Qui ad ſanctum DEI cum lachry[...]
etiam ſancte Dei, ſi ego ſiluero, opera mea [...]
bunt. Et enarrauit ei etiam ipſe à principio [...]
finem conſequentem Diaboli malam operatio[...].
Tunc dicit ei ſanctus Baſilius. Vis reuerti [...]
minum Deum noſtrum? Ad quem puer. Vti[...]
ſed non ualeo. Dicit ei ſanctus, quare? R[...]
puer. Scripto abnegaui Chriſtum & [...]
ſum Diabolo, dicit ei ſanctus. Non ſit tibi [...].
Benignus eſt enim Deus noſter, & recipi[...]
nitentem, compatitur etiam malicijs no[...]
iactans ſe puella ad pedes ſancti, Euange[...]
cata eſt eum dicens. Diſcipule Chriſti D[...]
quantum potes, adiuua nos, dicit ad puer[...]
ctus. Credis ſaluari? Qui ait. Credo Domi[...]
iuua incredulitatem meam. Et continuo [...]
be[...]

Exemplū pœnitentiæ.

Deus erga omnes pœnitentes benignus.

ndens manum eius, facienſq; ſignum Chriſti in ſo, & orans recluſit eum in uno loco interioris cri periboli. Et dans ei regulam, collaborabat ei r tres dies, poſt quos uiſitauit eum, & dicit ei. Quomodo habes fili? Dicit ad eum. In magna Do ine ſum defectione. Sancte Dei, non fero clamo s eorum & terrores ac iaculationes ſeu lapida ones eorum, tenentes manu ſcriptam meam, cau ntur me dicentes. Tu uenisti ad nos, non nos l te, & dicit ei ſanctus. Noli timere fili, tantum ede. Et dans ei modicam eſcam, facienſq; per eum Chriſti ſignaculum, ac orans recluſit m, & poſt paucos dies uiſitauit eum, & cit ei, quomodo habes fili? Dicit ei, pater ſancte longe clamores eorum audio & minas, ſed non ideo eos. Et iterum dans ei eſcam, & oransq; laudenſq; oſtium, abijt: Et quadrageſimo die re ijt, & dicit ei. Quomodo habes frater mi? Re ſpondens dicit ad eum. Bene habeo ſancte DEI, idi enim te hodie in uiſu pugnantem pro me, & uincentem Diabolum. Mox ergo ſanctus ſecun lum conſuetudinem faciens orationem eduxit eum, & deduxit eum in dormitorium ſuũ. Mane autẽ facto uocauit clerum ſacrum, & Monaſteria, & omnem Chriſti amabilem populum, & dixit eis:

Digitized by Google

Filioli mei dilectiſſimi, omnes gratias agamus Domino, ecce enim ouem perditam, debet paſtor bonus in humeris ſuis reportare & offerre Eccleſiæ quapropter debitum eſt & nos uigiliam facere nocte ac poſtulare eius benignitatem, ut non corruptor animarum uincat etiam in hoc facto. Et alacriter populo aggregato, per totam noctem poſtulauerunt DEVM cum bono paſtore cum lachrymis clamantem pro eo Kyrieeleiſon. Et matutine cum omni multitudine populi accepit ſanctus puerum, & tenens dexteram manum eius duxit illum in ſanctam DEI Eccleſiam, cum Pſalmis & Hymnis. Et ecce Diabolus omnium feſtinans in triſtem uitam cũ omni pernitioſa uirtute aduenit & inuiſibiliter apprehendens puerum, conabatur rapere eum de manu ſancti. Et cœpit clamare [illegible] er. Sancte Dei adiuua me, Et tanta inſtantia improbus aggreſſus eſt ut etiam memorabilem [illegible] compelleret trahens puerum. Conuerſus ergo [illegible] ctus ad Diabolum dixit. Improbiſſime [illegible] rum corruptor, pater tenebrarum & perditionis, non ſufficit tibi tua perditio qua te & eos qui [illegible] te ſunt affeciſti, niſi etiam & Dei mei tentes [illegible] ma? Diabolus autem dixit ad eum. Præiudicas me ò Baſili, ita ut plurimi ex nobis uoces audirent

Dæmo-

Dæmonum hæc dicentium, clamante populo, Kyrieeleiſon. Sanctus autem Dei ait ad illum. Increpet te Dominus Diabole, qui reſpondens ait ad eum, Baſili præiudicas me. Non ego abij ad eum, ſed ipſe uenit ad me. Abnegauit Chriſtum ſuum, & mihi profeſſus eſt. Et ecce manu ſcriptam habeo, & in die iudicij ad communem iudicem eum duco. Sanctus Dei dixit, Benedictus Dominus Deus meus, non deflectet populus iſte manus de altitudine cœli, donec reddas manu ſcriptam. Et conuertens ſe dixit populo. Erigite manus ueſtras in cœlum, clamantes cum lachrymis Kyrieeleiſon, Chriſteeleiſon, Kyrieeleiſon. Et ſtante populo in horam multam extenſas habente manus in cœlum, ecce manu ſcripta pueri per aërem delata, & ab omnibus uiſa uenit, & impoſita eſt manibus memorabilis patris noſtri Baſilij. Suſcipiens autem eam & gratias agens Deo, gauiſus factus eſt ualde, & coram omni populo dixit ad puerum. Cognoſcis literulas has frater? Qui ait ad eum. Etiam ſancte Dei manu ſcripta mea eſt. Et dirumpens manu ſcriptam ſanctus Baſilius, perduxit eum ad Eccleſiam, & dignum fecit ſancto miniſterio & communioni myſteriorum CHRiſti. Et faciens ſuſceptionem magnam, refrigerauit omnem popu- Vis orationis.

tuin. Et ducens puerum ac inſtruens, ſeu ... gloriā decentem, reddidit eū mulieri eius ... ore glorificantem & laudantem Deum, Am...

DE MVLIERE CVius peccata per orationem deleuit.

Exemplū pœnitentiæ.

MVLIER quædam diuitijs & nob... ornata & cæteris uitæ iſtius uanis ... ſtrationibus ſupereleuata, quaſi uiduitatem ... ctens, indecoroſe uſa eſt poteſtate, caſtrima... prodigalitati ſemper inſeruiens, nihil plac... poſsidens, ſed porcorum more ſe ſceno uol... inuoluens, ſero quandoq; ſecundum diſpenſa... Dei ad mentem rediens, immenſurabilitate ... rum delictorum illuminata ſilenter ſola cog... & multitudinem peccatorum ſuorum fle... ſpirans dicebat. Heu mihi peccatrici & ... quomodo excuſabo de actis delictis mei... plum Spiritus ſancti corrupi, & anima... pore habitantem pollui. Heu mihi abiecti... tas dicam me ſicut meretricem ante... Publicanum, ſed nemo ſicut ego peccaui, ... poſt ſanctum Baptiſma. Quomodo ergo ...

qua

quia pœnitentem ſuſcipiet me Deus? Et hæc cogitante ea, qui omnes uult ſaluare & ad agnitionem uenire ueritatis, in mentē ei miſit de iuuentute uſq; in ſenectutem peccata ſua ſcribere in charta. Qua perſcripta, nouiſsime omnium ſcripſit, quod erat ei maximum peccatum, & plumbo ſignauit eam. Conſiderans autem tempus oportunum, quando ſanctus Baſilius ad conſuetas orationes ibat ad ſanctam Eccleſiam, tucurrit clam, & proiecit chartam ſecus pedes eius, & ſuper faciem iactans ſe ipſam, clamabat dicens, miſerere mei ſancte DEI ſuper omnes peccatrici. Stans autem beatus Chriſti famulus, ſciſcitabatur ab ea cauſam doloris. Quæ ait. Ecce domine omnia peccata mea ſcripſi in iſta charta et iniquitates meas, & ſigillaui eas. Tu autem ſancte Dei ſigillum ne amoueas, ſed tantum per orationem tuam ea dele. Qui enim dedit mihi talem cogitationem, omnino exaudiet te pro me poſtulantem. Magnus autem Baſilius, tollens chartam & reſpiciens in cœlum ait. Domine tibi ſoli eſt opus iſtud. Qui enim mundi peccatum tollis, et unius animæ iſtius facilius delere potes peccatum, omnia enim noſtra delicta numerata ſunt apud te, miſericordia autem tua innumerabilis & inueſtigabilis eſt.

Oratione deleta peccata mulieris.

Aa 2 Et hac

Et hæc dicens, intrat Eccleſiam tenens chartam, & proſternens ſeipſum & ponens chartam ſuper Altare, manſit per omnem uigiliam orans, & craſtino per omne ſanctum myſterium deprecans Deum, Et poſt completionem ſanctorum myſteriorum, uocauit mulierem ſecrete aſtantibus [illegible] Clericis, & oſtendens eis chartam dixit [illegible] Audiſti mulier, quia nemo poteſt dimittere [illegible]ta niſi ſolus DEVS? Quæ dixit. Audiui [illegible] per hoc admoui te ad interceßionem miſericordiſſimi Dei. Et hæc dicens ſoluit chartam, & [illegible]ta eſt tota inſcripta, manſit autem magni [illegible] ſceleſtum opus non deletum. Videns autem [illegible] puſillanimis effecta eſt, & percutiens pectus [illegible] manibus cecidit ad pedes Epiſcopi clamans, [illegible] vere mei ſerue DEI altißimi, & quemadmodum pro omnibus iniquitatibus meis certaſti, ſic [illegible] pro iſto poſtula & omnino delebitur. Archiepiſcopus autem lacbrimatus eſt, propter indulgentiam dicens. Surge mulier, quia & ego [illegible] ſum, indigens indulgentia. Qui deleuit tua [illegible] quanta uoluit, potens eſt tollere & iſtud [illegible] tollit peccata mundi. Si cuſtodieris amodo [illegible] peccare, & uias Domini ambulaueris, non [illegible] indulgebit tibi, ſed & gloria digna eris. Vade [illegible]

Solus Deus tollit peccata.

go

pgad Eremum, & inuenies uirum ſanctum & ornatum in omnibus nomine Effrem. Iſti da chartam, & poſtulans placabit Deum pro te. Mulier autem concite à ſancto ad Eremum cucurrit, & tranſiliens longitudinem uiæ ad prædictum ſibi locum magni heremitæ peruenit. Et pulſans oſtium clamabat dicens, miſerere mei ſancte Dei. Qui præſciens propter quam cauſam aſtiterit dixit ei, uade à me mulier, quia homo peccator ſum, indigens & ipſe auxilij. Illa autem proiecit chartam dicens. Archiepiſcopus Baſilius miſit me ad te ut orans ad Deum deleat iniquitatem meam quæ in ipſa charta conſcripta iacet. Cæteras omnes ipſe ſanctus orans deleuit, tu autem pro una noli pigritari deprecari Deum. Ad te enim miſſa ſum. Non filia, non. Qui enim pro multis preualuit placare Deum, & pro uno poterit plus me, uade ergo & noli ſtare, ut comprehendas eum ante eius tranſitum. Mulier autem concite à ſancto Effrem reuerſa eſt Cæſaream, & intrante ea in ciuitatem, obuiauit corpus portantibus ſancti Baſilij. Et uidens cœpit clamare uoluens ſe in humo, & cauſabatur cum ſancto dicens. Heu mihi miſeræ, heu mihi ſancte Dei, propter hoc miſiſti me ad Eremum ut immoleſtatus à me tranſires, & ecce in

Digitized by Google

Exemplū etiam graviſsima peccata condonari.

acta reuerſa ſum, inuanum pertranſiens peregrinationem uiæ, uideat Deus, & iudicet inter me & te, qui placare potens Deum ad æternū me miſiſti. Et hæc clamans proiecit chartam ſuper feretrum, ſubtiliter enarrans de cauſa omni populo. Vnus autem de clero uolens uidere quale peccatum eſſet, tulit chartam. Et abſoluens inuenit eam ſuper totum inſcriptam, & clamauit uoce magna dicens ad mulierem. Inſcripta eſt charta o mulier quid laboras, neſciens in te factam clementiam?

Multitudo ergo uidens ammirabile miraculum glorificauit Deum qui dedit poteſtatem hominibus ſuper terram dimittere peccata, dans etiam gratiam ſeruis ſuis, & poſt mortem ſanare omnem infirmitatem, & omnem languorem, ſed & peccata fide accedentium dimittere.

Ioſeph Hebræus Medicus conuerſus ad Chriſtum per Baſilium.

DE IOSEPH HEBRAEO INSERITVR HISTORIAE.

Hic Ioſeph egregius in arte Medicinæ diſciplinæ, ualde probatus, ſimul & illuſtris cū fuiſſet, in ipſa peritia ſummā ſcientiā habebat, tactu ueneæ præſcire, cauſe ante tres uel quinq; dies, ſi quis deberet de his tranſire tumultibus, ad meliorē ſtabilitatem, Inuidioſum autē multitudini Medicorum

rum Deifer pater noſter Baſilius, ex diuino ſplendore præſciens, quod deberet dari ei diuini Baptiſmi donum, ualde amabat eum & aßidue ad colloquium uocabat illum, docens eum regiam uiam ſalutis & ueritatis ambulare, poſtulabatq; illũ diſcedere de polluta religione, & per Baptiſmum induere Chriſtum. Qui non acquieſcebat dicens, quia in fide qua natus ſum, in ipſa & finiam. Sanctus autem Dei dixit ei. Crede Ioſeph, nec tu, nec ego de iſtis tranſibimus tumultibus, donec renouet te Dominus meus Ieſus CHRiſtus, per aquam & Spiritum, ſine iſtis enim impoßibile eſt introire in regnum cœlorum. Nunquid & patres tui non Baptizati fuerunt in nube & mari, & biberunt ex ſpiritali ſequenti eos petra. Petra autẽ erat Chriſtus. Qui in nouißimis diebus ex uirgine incarnatus, & propter noſtram ſalutem humanatus, & mirabilia agens, paſſus, ac pro patribus tuis Crucifixus & ſepultus, & tertia die reſurgens in cœlum aſcendit, & ſedet ad dexteram Patris, & ueniet in multa gloria cum Angelis ſuis iudicare uiuos & mortuos, & reddere unicuiq; ſecundum opera eius.

Impoßibile eſt ergo, ſicut dictum eſt, omnem hominem in regnum Dei introire, niſi per aquam & ſpiritum & participationem uiuificorum

& incontaminatorum myſteriorum corporis & ſanguinis Ieſu Chriſti. Et talibus orationibus probatus operarius Dei cultor colloquebatur cum, ipſe autem non audiebat eum. Quando uero properauit Deus qui ſegregauit eum ex utero matris ſuæ, ſuſcipere eum ſancti ſpiritus gratiam, ſanctus de his transferri tumultibus duxit occaſione ad ſe medicinalis diſciplinæ, & dixit: Quomodo uides quæ erga me ſunt? ille à ſuis uenæ ſentiens uirtute eius mortem imminere, dixit ad domeſticos ipſius, quæ ad ſepulturam ſunt indumenta preparate, iſte enim pene moritur. Dicit ei magnus Baſilius Neſcis quid dicis. Dicit ad eum Ioſeph Hebræus. Crede domine, Sol cum ſole occidet hodie, Et dicit ei ſanctus. Et ſi non moriar uſq; ad matutinum, quid? Dixit Hebræus. Non eſt poſsibile domine hoc fieri, uix enim una hora erit anima tua in te. Sed diſpone iam Eccleſiam tuam & res tuas, non enim obſcurabit dies hodie in te. Dicit ei ſanctus. Et ſi uixero in craſtinum uſque ad horam ſextam, quid facies? Qui ait. Ego moriar. Dicit ei ſanctus. Etiam ut moriaris peccato, uiuas autem in Chriſto tuo, dicit ei Hebræus. Scio quid dicis, & facio iuſsionem tuam, ſi ſicut dicis, ſit. Cum iuramentis horribilibus promittens, quia ſi

uixerit

pixerit Dei diſcipulus omnino accipere ſancti ſpiritus gratiam, DEI cultor pater noſter poſtulauit Deum, additionem uitæ dari ſibi, ut illum Hebræum ſaluaret, miſit ergo ſanctus mane, & uocat Hebræum. Qui diffidens aduenit, putans omnino eum mortuum, & uidens illum uiuentem in ſtupore factus eſt, & proijciens ſe ad pedes eius dixit, in uero corde dico, non eſt Deus magnus ſicut Chriſtianorum, & non eſt Deus amplius eo. Nego ergo Chriſte odibilem religionem Iudæorum, & accedo fideliter ueritati Chriſtianorum, iube ergo ſine dilatione dari mihi in Chriſto ſignaculum, & ſanctum Baptiſma, & toti domui meæ, dicit ei ſanctus Dei. Ego manibus meis baptizo te, & omnem domum tuam. Procedens ergo iterum Medicus, & tangens dexteram manum eius, dixit ei, laſſæ factæ ſunt uirtutes tuæ domine, & natura ualde defecit. Dicit ei ſanctus. Habemus naturæ creatorem confortantem nos. Et ſurgens uenit in ſanctam Dei Eccleſiam, & coram omni populo baptizauit eum cum tota domo eius, uocans nomen illius Iohannes. Communicans autem eum uiuificis myſterijs, aſſumpſit eum & duxit in dormitorium ſuum, dans ei eſcam, & docebat eum quæ ſunt æternæ uitæ, adijciens eum ouili ſuo cum

Digitized by Google

mulieribus & filijs, nouiter electum militem. Medicus autem frequentibus diebus pertranſibat benedictionales domos, & dabat domum ſibi de medicina pecuniam, & quod ei erat reddendum. Et circa horam nonam ſtetit magnus pater noſter Baſilius ad miniſterium Miſſe in ſancta Eccleſia ſimul cum electis Cleri, et ciuitatis capitaneis, & iterum cum ipſis ſumens panem benedixit eos, inſtruens & oſculans eos in oſculo ſancto, & nouum Chriſti militem commendans, etiam & omnes Domino, atq; diſpoſitam ſibi conſequenter ſumpſit tertiam partem, quæ à Domino data fuit ei communionis, & recumbens in lecto, gratias egit extenſe Domino & Deo noſtro, in peregrinatione à corpore, & fide Medici, & adhuc gratias cum eſſent in ore eius reddidit Domino ſpiritum, & additus eſt principibus Sacerdotum, prædicatoribus quoq; magnis, magni uerbi magiſtrorum. Videns autem ex Hebræis fidelis Medicus, qui ſicut dixit homo Dei & magnus princeps Sacerdotum Baſilius, ſic et requieuit, cadens ſuper pectus eius cum lachrymis, dicebat, uere ſerue Dei Baſili, ſi non uoluiſſes, nec modo mortuus fuiſſes. Craſtino autem congregata eſt multitudo, & duxit honorificum corpus eius qui uicit mate-

uialem inſtationem in ſanctam Eccleſiã, cum omni oblatione aromatum & thymiamatum ſepelientium. Audiens autem Gregorius Nazanti Epiſcopus currens & ipſe aduenit, & uidens honorificum corpus, procidit ſuper illud. Et lamentans multum ad orationem hortabatur populum, in Hymnis & canticis ſpiritualibus, cum decenti honore, glorioſam memoriam magni ſacerdotis facere, ſimulq; concurrentibus duodecim Epiſcopis, & multitudine ciuitatis, depoſuerunt eum in Archariſmum marmoreum, in templo ſancti & glorioſi martyris Iſichij, ubi & Leontius ante eum Epiſcopus cum cæteris dormit. Requieuit autem Angelicam uitam in terra agens magnus Baſilius, menſe Ianuario die prima, quinto anno imperij Valentis & Valentiniani, memoriam ſuæ uitæ derelinquens Eccleſiæ, quæ eſt ſecundum operationem Sancti ſpiritus conſcripta cum eo in cœleſti Libro, in gloriam & laudem Domini noſtri IESV CHRISTI, cui cum Patre eſt gloria ſimul & ſancto ac uiuifico ſpiritu, nunc & ſemper & in ſecula ſeculorum, AMEN.

Explicit uita beatiſsimi Baſilij
Archiepiſcopi Ceſareæ
Capadociæ.

INCIPIT

INCPIT VITA S. patris Effrem.

Reuelatio Effrem facta de S. Baſilio.

FRATRES enarrationem uolo ſacere de Baſilio memorabili & Effrem Syro, qui ſunt apud Deum, & patre noſtro uiſore, quæ eiuſdem ſancto & non mentiente ore eius audiuit. Eſt autem ſic. Effrem memorabilis cum eſſet in Eremo quadam, ſplendore Spiritus ſancti illuſtrante, uidens quendã de amatoribus eius, & interrogatione diſcens mirabilia opera patris noſtri Baſilij, ſine intermiſsione poſtulabat reuelari ſibi qualis eſſet magnus Baſilius. In extaſi ergo factus, uidit columnam ignis cuius caput pertingebat cœlum, & uocem deſuper dicentem audiuit. Effrem, Effrem, quemadmodum uidiſti columnam iſtam ignis, talis & magnus eſt Baſilius. Et continuo accipiens interpretem, eo quod neſciebat loqui Græcam linguam, uenit ad magnam Eccleſiam magni nominis Cæſareæ Capadociæ, perueniens in ipſa ſancta feſtiuitate ſanctæ Theophaniæ, & intrans clam, uidit procedentem in Eccleſia magnum Baſilium, & dicit ſequenti ſe. Inuanum laborauimus, ut ſuſpicor, frater. iſte enim in tali ordine cum ſit, non

eſt quem

& quemadmodum uidi, uidit enim eum indutum ſtola candida, & qui circa eum erant ſacrum Clerum candidiſſimum. Et procedente eo ſtans in loco occulto Eccleſiæ, deſperabat pro huiuſmodi materia dicens ſecum. Nos qui portauimus pondus diei & æſtus, nihil conſecuti ſumus, & hic in tali cum conſtipatione & honore humano, columna ignis eſt, Miror ualde. Iſta igitur eo ſic loquente, mittit ſanctus Baſilius Archidiaconum ſuum dicens. Vade circa portam occidentalem, & in angulo Eccleſiæ inuenies Abbatem Effrem, habentem cucullam, cum altero quodam cum parua barba puſillum & cætera de uultu eius, & dices ei. Iubeo, intra presbyterium, uocat te pater tuus Archiepiſcopus. Et dicens Dominus Effrem per interpretem quæ dicebantur, reſpondit dicens. Erraſti frater, nos peregrini ſumus. Et abiens Archidiaconus, retulit beato Baſilio iſta.

Non Eremus facit ſanctum, ſed fides uera, uerus amor & timor DEI.

Magno autem Baſilio ſacros Libros legente, uidens ſanctus Effrem linguam igneam loquentem per os eius. Et dicit ſanctus Archidiacono, uade & dic ei. Domine Effrem, iubeo, intra ſanctum Presbyterium: Obſtupuit ergo in iſtis ſanctus Effrem glorificans Deum, & genu flectens reſpondit dicens, Vere magnus Baſilius, uere co-

lumna

Digitized by Google

flumma ignis, uere ſpiritus ſanctus loquitur per os eius. Poſtulauit autem Archidiaconum excuſare ſe, & ut magis poſt miniſterium in ſecretario ſalutaret eum. Intrans itaq; poſt completionem miniſterij Baſilius magnus in ſecretarium uocauit ſanctum Effrem, & in Domino ſalutationem reddidit ei dicens: Beneueniſti ò pater filiorum Eremi, beneueniſti qui multiplicaſti diſcipulos Chriſti in ipſa eremo, & Dæmones eminaſti in Chriſto. In quibus laborib. tuis pater ueniſti uidere peccatorē hominem, det tibi Deus mercedem ſecundum laborem tuum. Et reſpondens ei honorificentiſſimus Effrem & prædicens omnia quæ in corde eius erant colenda, ſimul cū coeſſente ſuo Abbatem communicauit, de ſanctis manibus eius, & faciente eo caritatem, dixit ſanctus Effrem. Pater honorificentiſsime, unam poſtulo gratiam à te, annue eam dare mihi. Qui ait ad cū. Iube et dic quæ uidentur tibi. Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad meum præſentiā. Dicit ei honorificētiſſimus Effrem. Scio pater ſancte quia quantacunq; poſtulaueris à Deo, tribuet tibi, & uolo ut depreceris Dominum quatenus loquar Græce. Qui ait, ſuper uirtutem meam poſtulaſti, Sed quia fideliter petiſti, ueni pater honorificentiſſime, & Eremi Magiſter, poſtu-

Vis orationis.

lemus

-timus Dominum, poteſt enim facere uoluntatem tuam. Scriptum eſt enim: Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet, et ſaluos faciet eos. Et facientes orationem in multam horam, reſurgentibus eis, dixit magnus Baſilius, Cur domine Effrem, non accipis ordinationem Presbyterij, quia decet te? Dicit ei per interpretem ſanctus Effrem. Quia peccator ſum? Reſpondit ei ſanctus. Vtinam peccata tua ego habuiſſem, & dicit ei. Flectamus genua. Et iacentibus eis in humo, poſuit manum ſuam in ſanctum Effrem magnus Sacerdos, & dixit ei quæ ſunt Diaconi.

Et dixit, iube, ſurgere nos fac. Aperta ergo lingua eius, dicit ſanctus Effrem Græca lingua ſuſcipe, ſalua, miſerere, & cuſtodi nos Deus gratia tua. Tunc impletum eſt quod ſcriptum eſt in Propheta. Tunc ſaliet claudus ſicut ceruus, & aperta erit lingua mutorum. Et loquente eo Græce in ipſa hora, glorificauerunt Deum omnipotentem et exaudientem poſtulationem deprecantium, et timentium ſe. Et ſpiritualiter lætantes per tres dies, atque ordinans ſanctus ſacerdos interpretem in Diaconum, ipſum uero beatum Effrem in Presbyterum dimiſit eos in pace, glorificantes Deum in omnibus quæ audierunt & uiderunt ſicut locutus eſt ad eos

Effrem per orationem conſequitur facultatẽ loquendi Græce.

FINIT

FINIT VITA BEATI patris Effrem, & liber primus Vitaſpa-trum.

SECVNDA PARS CONTINENS PATRVM SELE-cta facta ac dicta me-morabilia.

Digitized by Google

ABSTINENTIAE Exemplum.

ABBAS Macharius quotieſcunq; cum fratribus facta caritate reficiebatur. Hoc in proprio corde ſtatuerat, ut quantos uini calices oblatos hauſiſſet, tantis diebus nec ipſam aquam guſtaret omnino. Cum ergo ei fratres uinum porrigerent cum gaudio ſumebat, ut poſtea ſe ſiti macerares, quod cum diſcipulus eius uidiſſet, patefacto ſenis conſilio, ne ei uinum porrigerent, coniurabat tormenta illi potius eſſe quam pocula manifeſtans.

ALIVD.

Facta congregatione in Eccleſia cum eſſet feſtiuitas, & cæteri Monachi comederent, unus miniſtrantibus dicit, quia nihil coctum comedo, ſal mihi deferri præcipito, Quo uerbo miniſter audito, cum clamore audientibus cæteris, alij imperauit dicens. Quoniam coctum ille frater non comedit, parum illi ſalis afferto. Tunc beatus Theo-

& incontaminatorum myſteriorum corporis & ſanguinis Ieſu Chriſti. Et talibus orationibus probatus operarius Dei cultor colloquebatur cum eo, ipſe autem non audiebat eum. Quando uero proſperauit Deus qui ſegregauit eum ex utero matris ſuæ, ſuſcipere eum ſancti ſpiritus gratiam, deinde ſanctus de his transferri tumultibus duxit qui occaſione ad ſe medicinalis diſciplinæ, & dicit ei. Quomodo uides quæ erga me ſunt? Ille à tactu uenæ ſentiens uirtute eius mortem imminere, dixit ad domeſticos ipſius, quæ ad ſepulturam ſunt indumenta preparate, iſte enim pene moritur. Dicit ei magnus Baſilius Neſcis quid dicis. Dicit ad eum Ioſeph Hebræus. Crede domine, Sol cum ſole occidet hodie, Et dicit ei ſanctus. Et ſi non moriar uſq; ad matutinum, quid? Dixit Hebræus. Non eſt poßibile domine hoc fieri, uix enim una hora eſt anima tua in te. Sed diſpone iam Eccleſiam tuam & res tuas, non enim obſcurabit dies hodie in te. Dicit ei ſanctus. Et ſi uixero in craſtinum uſq; ad horam ſextam, quid facies? Qui ait. Ego moriar. Dicit ei ſanctus. Etiam ut moriaris peccato, uiuas autem in Chriſto tuo, dicit ei Hebræus. Scio quid dicis, & facio iußionem tuam, ſi ſicut dicis, fit. Cum iuramentis horribilibus promittens, quia ſi uixerit

uixerit Dei diſcipulus omnino accipere ſancti ſpiritus gratiam, DEI cultor pater noſter poſtulauit Deum, additionem uitæ dari ſibi, ut illum Hebræum ſaluaret, miſit ergo ſanctus mane, & uocat Hebræum. Qui diffidens aduenit, putans omnino eum mortuum, & uidens illum uiuentem in ſtupore factus eſt, & proijciens ſe ad pedes eius dixit, in uero corde dico, non eſt Deus magnus ſicut Chriſtianorum, & non eſt Deus amplius eo. Nego ergo Chriſte odibilem religionem Iudeorum, & accedo fideliter ueritati Chriſtianorum, iube ergo ſine dilatione dari mihi in Chriſto ſignaculum, & ſanctum Baptiſma, & toti domui meæ, dicit ei ſanctus Dei. Ego manibus meis baptizo te, & omnem domum tuam. Procedens ergo iterum Medicus, & tangens dexteram manum eius, dixit ei, laſſæ factæ ſunt uirtutes tuæ domine, & natura ualde defecit. Dicit ei ſanctus. Habemus naturæ creatorem confortantem nos. Et ſurgens uenit in ſanctam Dei Eccleſiam, & coram omni populo baptizauit eum cum tota domo eius, uocans nomen illius Iohannes. Communicans autem eum uiuificis myſterijs, aſſumpſit eum & duxit in dormitorium ſuum, dans ei eſcam, & docebat eum quæ ſunt æternæ uitæ, adijciens cum ouili ſuo eum

Digitized by Google

mulieribus & filijs, nouiter electum militem. Medicus autem frequentibus diebus pertranſibat benedictionales domos, & dabat domum ſibi de medicina pecuniam, & quod ei erat reſiduum. Et circa horam nonam ſtetit magnus pater noſter Baſilius ad miniſterium Miſſæ in ſancta Eccleſia ſimul cum electis Cleri, et ciuitatis Capitaneis, & iterum cum ipſis ſumens panem, dimiſit eos, inſtruens & oſculans eos in oſculo ſancto, & nouum Chriſti militem commendans, etiam & omnes Domino, atq; diſpoſitam ſibi conſequens ſumpſit tertiam partem, quæ à Domino data fuit ei communionis, & recumbens in lecto, gratias egit extenſe Domino & Deo noſtro, in peregrinatione à corpore, & fide Medici, & adhuc gratiæ cum eſſent in ore eius reddidit Domino ſpiritum, & additus eſt principibus Sacerdotum, prædicatoribus quoq; magnis, magni uerbi tonitruum. Videns autem ex Hebræis fidelis Medicus, qui ſicut dixit homo Dei & magnus princeps Sacerdotum Baſilius, ſic et requieuit, cadens ſuper pectus eius cum lachrymis, dicebat, uere ſerue Dei Baſili, ſi non uoluiſſes, nec modo mortuus fuiſſes. Craſtino autem congregata eſt multitudo, & duxit honorificum corpus eius qui uicit mate riam

ſialem inſtationem in ſanctam Eccleſiã, cum omni oblatione aromatum & thymiamatum ſepelientium. Audiens autem Gregorius Nazanzi Epiſcopus currens & ipſe aduenit, & uidens honorificum corpus, procidit ſuper illud. Et lamentans multum ad orationem hortabatur populum, in Hymnis & canticis ſpiritualibus, cum decenti honore, glorioſam memoriam magni ſacerdotis facere, ſimulq; concurrentibus duodecim Epiſcopis, & multitudine ciuitatis, depoſuerunt eum in Archariſmum marmoreum, in templo ſancti & glorioſi martyris Iſichij, ubi & Leontius ante eum Epiſcopus cum cæteris dormit. Requieuit autem Angelicam uitam in terra agens magnus Baſilius, menſe Ianuario die prima, quinto anno imperij Valentis & Valentiniani, memoriam ſuæ uitæ derelinquens Eccleſiæ, quæ eſt ſecundum operationem Sancti ſpiritus conſcripta cum eo in cœleſti Libro, in gloriam & laudem Domini noſtri IESV CHRISTI, cui cum Patre eſt gloria ſimul & ſancto ac uiuifico ſpiritu, nunc & ſemper & in ſecula ſeculorum, AMEN.

Explicit uita beatiſsimi Baſilij Archiepiſcopi Ceſareæ Capadociæ.

INCIPIT

INCIPIT VITA S. patris Effrem.

FRATRES enarrationem uolo facere de Baſilio memorabili & Effrem Syro, qui ſunt apud Deum, & patre noſtro uiſore, quæ etiam de ſancto, & non mentiente ore eius audiuit. Eſt autem ſic. Effrem memorabilis cum eſſet in Eremo quadam, ſplendore Spiritus ſancti illuſtrante, uidens quendā de amatoribus eius, & interrogatione diſcens mirabilia opera patris noſtri Baſilij, ſine intermiſſione poſtulabat reuelari ſibi qualis eſſet magnus Baſilius. In extaſi ergo factus, uidit columnam ignis cuius caput pertingebat coelum, & uocem deſuper dicentem audiuit. Effrem, Effrem, quemadmodum uidiſti columnam iſtam ignis, talis & magnus eſt Baſilius. Et continuo accipiens interpretem, eo quod neſciebat loqui Græcam linguam, uenit ad magnam Eccleſiam magninominis Cæſareæ Capadociæ, perueniens in ipſa ſancta feſtiuitate ſanctæ Theophaniæ, & intrans clam, uidit procedentem in Eccleſia magnum Baſilium, & dicit ſequenti ſe. Inuanum laborauimus, ut ſuſpicor, frater. iſte enim in tali ordine cum ſit, non eſt quem-

Reuelatio Effrem facta de S. Bſilio.

eſt quemadmodum uidi, uidit enim eum indutum ſtola candida, & qui circa eum erant ſacrum Clerum candidiſerum. Et procedente eo ſtans in loco occulto Eccleſiæ, deſperabat pro huiuſmodi materia dicens ſecum. Nos qui portauimus pondus diei & æſtus, nihil conſecuti ſumus, & hic in tali cum ſit ſtipatione & honore humano, columna ignis eſt, Miror ualde. Iſta igitur eo ſic loquente, mittit ſanctus Baſilius Archidiaconum ſuum dicens. Vade circa portam occidentalem, & in angulo Eccleſiæ inuenies Abbatem Effrem, habentem cucullam, cum altero quodam cum parua barba puſillum & cætera de uultu eius, & dices ei. Iubeo, intra presbyterium, uocat te pater tuus Archiepiſcopus. Et dicens Dominus Effrem per interpretem quæ dicebantur, reſpondit dicens. Erraſti frater, nos peregrini ſumus. Et abiens Archidiaconus, retulit beato Baſilio iſta.

Non Eremus facit ſanctum, ſed fides uera, uerus amor & timor DEI.

Magno autem Baſilio ſacros Libros legente, uidens ſanctus Effrem linguam igneam loquentem per os eius. Et dicit ſanctus Archidiacono, uade & dic ei. Domine Effrem, iubeo, intra ſanctum Presbyterium: Obſtupuit ergo in iſtis ſanctus Effrem glorificans Deum, & genu flectens reſpondit dicens, Vere magnus Baſilius, uere co-

lumna

lumina ignis, uere ſpiritus ſanctus loquitur per os eius. Poſtulauit autem Archidiaconum excuſare ſe, & ut magis poſt miniſterium in ſecretario ſalutaret eum. Intrans itaq; poſt completionem miniſterij Baſilius magnus in ſecretarium uocauit ſanctum Effrem, & in Domino ſalutationem reddidit ei dicens: Beneueniſti ò pater filiorum Eremi, beneueniſti qui multiplicaſti diſcipulos Chriſti in ipſa eremo, & Dæmones eminaſti in Chriſto. in quibus laborib. tuis pater ueniſti uidere peccatorē hominem, det tibi Deus mercedem ſecundum laborem tuum. Et reſpondens ei honorificentiſſimus Effrem & prædicens omnia quæ in corde eius erant colenda, ſimul cū coeſſente ſuo Abbatem communicauit, de ſanctis manibus eius, & faciente eo charitatem, dixit ſanctus Effrem. Pater honorificentiſſime, unam poſtulo gratiam à te, annue eam dare mihi. Qui ait ad eū. Iube et dic quæ uidentur tibi. Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad noſtram præſentiā. Dicit ei honorificētiſſimus Effrem. Scio pater ſancte quia quantacunq; poſtulaueris à Deo, tribuet tibi, & uolo ut depreceris Dominum

Vis orationis.

quatenus loquar Græce. Qui ait, ſuper uirtutem meam poſtulaſti, Sed quia fideliter petiſti, ueni pater honorificentiſſime, & Eremi Magiſter, poſtulemus

omnis Dominum, poteſt enim facere uoluntatem tuam. Scriptum eſt enim: Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet, et ſaluos faciet eos. Et facientes orationem in multam horam, reſurgentibus eis, dixit magnus Baſilius, Cur domine Effrem, non accipis ordinationem Presbyterij, quia decet te? Dicit ei per interpretem ſanctus Effrem. Quia peccator ſum? Reſpondit ei ſanctus. Vtinam peccata tua ego habuiſſem, & dicit ei. Flectamus genua. Et iacentibus eis in humo, poſuit manum ſuam in ſanctum Effrem magnus Sacerdos, & dixit ei quæ ſunt Diaconi.

Et dixit, iube, ſurgere nos fac. Aperta ergo lingua eius, dicit ſanctus Effrem Græca lingua ſuſcipe, ſalua, miſerere, & cuſtodi nos Deus gratia tua. Tunc impletum eſt quod ſcriptum eſt in Propheta. Tunc ſaliet claudus ſicut ceruus, & aperta erit lingua mutorum. Et loquente eo Græce in ipſa hora, glorificauerunt Deum omnipotentem et exaudientem poſtulationem deprecantium, et timentium ſe. Et ſpiritualiter lætantes per tres dies, atque ordinans ſanctus ſacerdos interpretem in Diaconum, ipſum uero beatum Effrem in Presbyterum dimiſit eos in pace, glorificantes Deum in omnibus quæ audierunt & uiderunt ſicut locutus eſt ad eos

Effrem per orationem conſequitur facultatẽ loquendi Græce.

FINIT

FINIT VITA BEATI patris Effrem, & liber primus Vitaſpa=trum.

SECVNDA PARS CONTINENS PATRVM SELE=cta facta ac dicta me=morabilia.

Digitized by Google

ABSTINENTIAE Exemplum.

ABBAS Macharius quocieſcunq; cum fratribus facta caritate reficiebatur. Hoc in proprio corde ſtatuerat, ut quantos uini calices oblatos hauſiſſet, tantis diebus nec ipſam aquam guſtaret omnino. Cum ergo ei fratres uinum porrigerent cum gaudio ſumebat, ut poſtea ſe ſiti maceraret, quod cum diſcipulus eius uidiſſet, patefacto ſenis conſilio, ne ei uinum porrigerent, coniurabat tormenta illi potius eſſe quam pocula manifeſtans.

ALIVD.

Facta congregatione in Eccleſia cum eſſet feſtiuitas, & cæteri Monachi comederent, unus miniſtrantibus dicit, quia nihil coctum comedo, ſal mihi deferri præcipito, Quo uerbo miniſter audito, cum clamore audientibus cæteris, alij imperauit dicens. Quoniam coctum ille frater non comedit, parum illi ſalis afferto. Tunc beatus Theo-

Digitized by Google

odorus dixit ei. Oportuit te magis frater carnes in cella tua comedere, quam hunc præſentibus fratribus audire ſermonem.

ALIVD.

Quidam peregrinus frater uenit ad Abbatem Siluanum in monte Syna, & uidit quod fratres operantur. Et dicit eis, quare operamini eſcam quæ perit? Maria autem bonam partem elegit. Tunc ſenex dicit diſcipulo ſuo Zachariæ, da illi codicem, ut legat, & mitte illum in cellulam in qua nihil habet, hora autem nona circumſpiciebat frater ille uiam ſi forte uocaret eum ſenex ad comedendum. Poſtquam uero tranſijt hora nona uenit ad ſenem, dicens ei. Nunquid hodie non comederunt fratres, Abba? Cumq; ſenex fateretur, ait ille, Quare me non uocaſti? Tunc dixit ei Abbas Siluanus. Tu homo ſpiritualis es, & non habes neceſſe hanc eſcam, nos autem tanquam carnales opus habemus comedere, ideo operamur, tu autem bonam partem elegiſti. Legis enim omni die, & non uis carnalem eſcam accipere. Quod cum audiſſet, cœpit pœnitere ac dicere. Indulge mihi Abba. Tunc reſpondit illi Siluanus. Ergo neceſſa-

ria

ria eſt Martha Mariæ, propter Martham enim & Maria laudatur.

ALIVD.

Dicebat de Abbate Ioanne breuis ſtaturæ, quia dixerit aliquando fratri ſuo maiori. Volebam eſſe ſecurus ſicut Angeli ſunt ſecuri, nihil operantes, ſed ſine intermiſſione ſeruientes Deo. Et expolians ſe quo ueſtitus erat, abijt in Eremum, & fecit ibi hebdomadam unam, & reuerſus eſt ad fratrem ſuum. Et dum pulſaret oſtium, reſpondit ei, antequam aperiret, dicens. Quis es tu? Et ille dixit. Ego ſum Iohannes. Et reſpondens frater, dixit ei. Iohannes Angelus factus eſt, & ultra inter homines non eſt. Ille uero pulſabat dicens. Ego ſum, & non aperuit ei, ſed dimiſit eum affligi uſq; mane. Poſtea uero aperiens ei dixit. Si homo es, opus habes iterum operari, ut paſcaris. Et ille pœnitentiã agens dixit, Ignoſce mihi frater, quia peccaui.

ALTIORA TE ne queſieris.

DIxerunt quidam ſenes, ſi uideris iuuenem uoluntate ſua aſcendentem in cœlum, tene pedem eius & proijce eum in terram, quia non ita expedit ei.

ALIVD.

Abbas Antonius deficiens in conſideratione profunditatis iudiciorum DEI, poſtulauit dicens, Domine, quomodo aliqui paruo tempore uitæ ſuæ moriuntur, & alij ultra decrepitam ueniunt ſenectutē, & quare quidam egeni ſunt et alij ſacultatibus ditantur? Et quomodo iniuſti opulenti ſunt, iuſti uero paupertate premuntur? Et uenit ei uox, dicens. Antoni ad te ipſum intende, hæc enim iudicia Dei ſunt, te ſcire eanon conuenit.

AMBITIO FVgienda.

CONſilium inter ſe habuerunt ſeniores Patres, & omnes Monachi habitantes in Eremo Scithiæ, & conſenſerunt, ut pater Iſaac Preſbyter eis ordinaretur, in Eccleſia quæ in Eremo ſita eſt, ubi conuenit die & hora ſtatuta multitudo Monachorum, qui in illa Eremo conuerſantur. Audiens autem ſupradictus Abbas huiuſcemodi conſilium, fugit in Aegyptum, & abſcondit ſe in quodam agro inter fruteta arbitrans indignum ſe eſſe honore Presbyterij. Quam plurimi autem fratrum ſequebantur, ut comprehenderent eum.

Cum

Cum autem applicuiſſent ad ueſperam in eodem agro, ut reficerent fatigati de itinere, erat enim nox, dimiſerunt Aſellum qui eis ſumptus portabat in itinere ut paſceretur. Cum autem paſceretur Aſellus, peruenit in locum ubi ſupradictus Abbas Iſaac latitabat. Cumq; illuxiſſet dies, requirentes Monachi Aſellum peruenerunt ad eundem locum ubi ſe ſenior occultauerat, & admirantem ualdè diſpenſationem diuinam comprehendentes ligare & conſtringere eum uoluerunt, & ita producere. Venerabilis autem ſenior non permiſit dicens. Iam non poſſum contradicere uobis quia forſitan uoluntas DEI eſt, ut licet indignus ſuſcipiam ordinem presbyterij.

APPARITIONIBVS non credendum.

FRater quidam ſedebat in cella ſua quieſcens, & uolebant Dæmones ſeducere eum ſub ſpecie Angelorum. Excitabant enim eum ut iret ad collectam, & lumen oſtendebant ei. Ille autem uenit ad quendam ſenem, & dixit ei. Abba ueniunt Angeli cum lumine & excitant me ad collectam, & lumen oſtendunt mihi. Et dixit ei ſenex. Non audias eos fili quoniam Dæmones ſunt, ſed

quando ueniunt excitare te, tu dic, Ego quando uo-lo, ſurgo, uos autem non audio. Accipiens autem frater præceptum ſenis, reuerſus eſt ad cellam ſu-am, & ſequenti nocte iterum Dæmones ſecundum conſuetudinem uenientes, & excitabant eum. Ille uero ſicut præceptum ſibi fuerat, reſpondebat eis dicens. Ego quando uolo ſurgo, uos autem non au-dio. Et illi dixerunt ei. Malus ſenex ille falſator ſeduxit te, ad quem frater uenit, uolens mutuare pecuniam, & cum haberet, mentitus eſt dicens, ſe non habere, et non dedit ei. Ex hoc ergo cognoſce, quia falſator eſt. Frater ergo ſurgens diluculo uenit ad ſenem, & nunciauit ei hæc ipſa. Senex uero dixit. Verum eſt quia habebam, & quia fra-ter uenit querens mutuare & non dedi ei, ſed ſcie-bam, quia ſi darem ei, damnũ animæ ſuæ facerem. Cogitaui ergo potius unum mandatum preterire, quam decem præuaricari, ex quibus in tribulatio-nem uenire potuiſſemus pro illo, ſi à me pecuniam accepiſſet. Tu autem Dæmones qui te ſeducere uo-lunt, non audias. Et multum confortatus uerbis ſenis, abijt in cellam ſuam.

ALIVD.

Cuidam fratri apparuit Diabolus transfor-matus in Angelum lucis, & dixit ad eum. Ego ſum

Angelus

Angelus Gabriel. Quare clauſiſti oculos tuos. Ego ſum miſſus ad te. Ille autem dixit ei. Vide ne forte ad alium miſſus ſis, ego enim non ſum dignus ut Angelus mittatur ad me. Diabolus autem ſtatim non comparuit.

ALIVD.

Dicebant ſenes. Quia ſi uel pro ueritate Angelus tibi appareat, non ſuſpicias facile, ſed humilia temetipſum dicens. Non ſum dignus uidere Angelum, uiuens in peccatis.

ALIVD.

Narrauerunt de alio ſene, quia ſedens in cella ſua & ſuſtinens tentationes uiderit Dæmones manifeſte, & contempſerit eos. Cum autem diabolus ſe uideret uinci à ſene, uenit et oſtendit ſe ei dicens. Ego ſum Chriſtus, quare clauſiſti oculos tuos. Et reſpondens ſenex dixit ei. Ego hic Chriſtum nolo uidere, ſed in alia uita. Audiens autem hæc Diabolus non comparuit.

ALIVD.

Alterum ſenem uolentes ſeducere, Dæmones dixerunt ei. Vis uidere Chriſtum? Et ille dixit. Anathema uobis, & de quo dicitis. Ego autem meo Chriſto dicenti credo. Si quis uobis dixerit, ecce hic Chriſtus, ecce illic, nolite credere. Quo dicto ſtatim non comparuerunt.

ALIVD.

Narrauerunt de alio ſene, quia perſeuerauit ieiunans ſeptuaginta hebdomadas, ſemel in hebdomada reficiens. Hic poſtulabat à DEO de quodam ſermone ſcripturarum ſanctarum, & non reuelabat ei Deus. Dixit ergo in ſemetipſo, ecce tantum laborem aſſumpſi & nihil profeci, uado ergo ad fratrem meum & requiram ab eo. Qui cum egreſſus clauſiſſet hoſtium ut abiret, miſſus eſt ad eum Angelus Domini dicens. Septuaginta hebdomadæ quas ieiunaſti non te fecerunt proximũ deo, nunc uero quando ita humiliatus es, ut ad fratrem tuum pergeres, miſſus ſum tibi indicare ſermonem. Et aperiens ei de re quam quærebat diſceßit Angelus ab eo.

ALIVD.

Dicebant de quodam fratre, quia ſedebat in Eremo, & ſeducebatur à Dæmonibus per multos annos, ipſe uero exiſtimabat, quia Angeli eſſent. Egrediebatur autem pater eius ſecundum carnem per tempus & uiſitabat eum. Vna autem dierum pater tulit bipennem ſecum dicens, quia reuertens afferam mihi pauca ligna. Et præueniens unus Dæmon, dixit ad filium eius. Ecce Diabolus ueniet ad te in ſimilitudine patris tui, habens bi-

Digitized by Google

pennem ut impugnet te. Te ergo præueniens tolle illam bipennem ab eo & occide eum. Igitur pater ſecundum conſuetudinem uenit, & accipiens filius eius bipennem ab ipſo percuſsit eum & occidit, & continuo adhæſit ei ſpiritus malignus & ſuffocabat eum.

ALIVD.

Hero Monachus tanto rigore animi ſui immutabilem ieiunij continentiam ſemper exercuit, & ſolitudinis ac cellulæ ſecreta iugiter ſectatus eſt, ut nec die ſancti Paſchæ rigorem abſtinentiæ ſolueret. Cumq; omnes Eremitæ pro tanta ſolennitate ad Eccleſiam pariter conueniſſent, ſolus ille non affuit, ne quantulumcunq; perceptione leguminis parui, à ſuo propoſito uideretur relaxaſſe. qua præſumptione deceptus, angelũ Sathanæ uelut angelum lucis ſuſcipiens cum ſumma ueneratione, eiuſq; præceptis obediens, ſemetipſum in puteum profundiſsimum præcipitem iactauit, magnum ſcilicet uirtutis ſuæ meritum probaturus, cum inde exiſſet illæſus, de quo puteo cum grandi fratrum labore ſemiuiuus extractus, uitam tertia die finiuit, & quod his deterius eis, ita in deceptionis ſuæ obſtinatione permanſit, ut ei nullatenus potuiſſet perſuaderi, quod Dæmonum calliditate fuiſſet deluſus.

ALIVD.

Quid etiam de illo Monacho commemorem, cuius nomen, qui adhuc supereſt, ſileo? Qui cum longo tempore Dæmonem in Angeli cœpit claritate, reuelationibus eius ſæpe deceptus, credidit eum internuncium eſſe iuſticiæ. Nam per omnes noctes in cellula eius, lumen abſq; ullius lucernæ officio prebebat Diabolus, ad extremum uero iuſſit eum, ut filium ſuum qui cum eo pariter in eodem Monaſterio commanebat, deuotus Deo offeret uictimam, ut ſcilicet hoc ſacrificio Abrahæ Patriarchæ meritis coequaretur, cuius uerbis ille in tantum eſt ſeductus, ut hoc confeſtim opere perfeciſſet, niſi puer de cella manibus eius elapſus concitus aufugiſſet.

ALIVD.

Fuit & alius Monachus qui nimiam ſemper tenuit abſtinentiam, Quiq; per annos multos, ſingulariter in cella recluſus, perpaucis imitabilem exhibuit abſtinentiam. Hic ad extremum ita eſt Diabolicis reuelationibus deluſus, ut poſt tantos labores atq; uirtutes, quibus alios Monachos exceſſerat, ad Iudaiſmum & circumciſionem carnis miſerabiliter ſit lapſus. Poſt multa namq; tempora, Diabolus uelut nuncius ueritatis, oſten-

dens

debat illi per uana ſomnia & per quaſdam inanes reuelationes, Chriſtianorum atq; Monachorum exercitum, tenebroſum ac tetrum omniq; macie tepidum atq; deformem, & econtra oſtendebat illi Iudeorum plebem ſumma lęticia tripudiantem, ingentiq; lumine coruſcantem. Ac proinde commonebat eum, ut ſi mallet beatitudiisn illorum particeps effici, circumciſionem quoq; ſuſcipere, feſtinaret.

CONTRA SPIRItum blaſphemiæ.

QVIDAM frater impugnabatur à ſpiritu blaſphemiæ, & erubeſcebat dicere, & quoſcumq; audiſſet magnos ſenes, pergebat ad eos, ut illis declararet, & mox ut perueniebat, uerecundabatur dicere. Cum autem frequenter ad Abbatem Pimenium ueniret, uidit eum ſenex habentem cogitationes, & dicit ei. Ecce frequenter uenis ad me habens cogitationes, & ſic iterum remeas, triſtis tecum illas portans, dic ergo mihi fili, quid eſt quod habes? At ille dixit. In blaſphemia impugnat me Diabolus, & erubeſco dicere. Et mox ut aperuit cauſam, leuior impugnatio eius apparuit.

Et

Et dixit ei ſenex, ne contriſteris fili. Quando tibi hæc cogitatio aduenit, dic. Ego hac cauſa quã non habeo, blaſphemia tua ſuper te ſit Sathana. Hanc enim cauſam anima non uult. Quamcunq; enim cauſam anima noluerit non diu permanebit. Et ita frater ille diſceßit.

CARITATIS EXEMplum, ut alter alterius onus portet.

DVO fratres monachi abierunt in proximam ciuitatem, ut diſtraherent quæ manibus ſuis per totum annum operati eſſent. Vnus autem ex eis egreſſus eſt ut quædam ſibi neceſſaria emeret, alius autem ſolus in hoſpitio remanſit & instigante Diabolo, cecidit in fornicationem. Cum autem reuerſus uenit frater, dixit ei. Ecce diſtraximus quæ neceſſaria erant reuertamur nunc ad cellulam noſtram. Reſpondens autem frater, dixit ei. Non poſſum reuerti. Cumq; deprecaretur eum frater ſuus dicens, quapropter non reuerteris ad cellulam. Ille confeſſus eſt ei dicens. Quia ego cum diſceßiſti à me, cecidi in fornicationem, ideo nolo reuerti. Volens autem lucrari & ſaluare ani-

mam

mam eius frater ſuus, cum ſacramento dixit ei, Quia & ego cum ſeparatus fuiſſem à te, lapſus ſum ſimiliter in fornicationem, ueruntamen reuertamur ad cellulam, & ponamus nos in pœnitentibus. Omnia enim poßibila ſunt DEO, ut pœnitentiæ nobis indulgentiam donare dignetur, ut in æterno igne tormentis & pœnis inferni tartaro non cruciemur, ubi pœnitentia non eſt, ſed ignis ſemper ſine ceſſatione & dira tormenta. Ita ergo reuerſi ſunt ad cellulam ſuam. Abierunt autem ad ſanctos patres, & proſtrauerunt ſe ad ueſtigia eorum cum multo ululatu & lachrymis gementes, & confeßi ſunt illis, quæ eueniſſet eis ruinæ tentatio. Quicquid autem præceperunt ſancti ſeniores & docuerunt eos in cauſa pœnitentiæ ita omnia fecerunt. Ille ergo alius frater, qui non peccauerat, pro fratre qui peccauerat, pœnitentiam agebat quaſi & ipſe peccaſſet, eo quod multam caritatem circa eum haberet. Videns autem dominus laborem caritatis eius, infra pauca tempora reuelauit ſanctis patribus, qualis eſſet cauſa, & quia propter caritatem illius qui non peccauerat, & ſe afflixerat pro ſalute fratris, idcirco indulgentiam donauit ei dominus, qui peccaſſet. Ecce hoc ita eſt ſicut ſcriptum eſt, quia poſuit animam ſuam pro ſalute fratris ſui.

IN

Digitized by Google

IN COENA DOMI- ni, Panem uerum corpus, Vi- num uerum ſanguinem Chriſti eſſe.

NArrrauit iterum Abbas Daniel dicens, dixit pater noſter Arſenius de quodam ſene in Scithi qui erat magnus in hac uita, ſimplex autem in fide, & errauit pro eo quod erat idiota, & dicebat non eſſe naturaliter corpus Chriſti panem conſecratum quem ſumimus, ſed figuram eius eſſe. Hoc audientes duo ſenes, quod diceret hunc ſermonem, & ſcientes quia magna eſſet uita eius et conuerſatio, cogitauerunt, quia innocenter et ſimpliciter diceret hoc, uenerunt ad eum & dicunt ei. Abba audiuimus ſermonem cuiuſdam infidelis qui dicit, quia panis quem ſumimus, non naturaliter corpus Chriſti eſt, ſed figura eius. Senex autem ait eis, ego ſum, qui hoc dixi. Illi autem rogabant eum dicentes. Non ſic teneas Abba, ſed ſicut Eccleſia Catholica tradidit, nos autem credimus quia panis ipſe, corpus CHRiſti eſt, calix ipſe ſanguis Chriſti ſecundum ueritatem, & non ſecundum figuram, ſed ſicut in principio puluerem de terra accipiens, plaſmauit hominem ad imaginem ſuam & nemo poteſt dicere, quia non erat imago Dei

quam-

quamuis de terra & puluere ſit, ita et panis quem dixit, quia corpus meum eſt, credimus quia ſecundum ueritatem corpus Chriſti eſt. Senex autem ait eis. Niſi re ipſa cognouero, non mihi ſatisfaciat ratio ueſtra. Illi autem dixerant ei, deprecemur Deum hebdomoda hac de myſterio hoc & credimus quia Deus reuelabit nobis. Senex autem cum gaudio ſuſcepit ſermonem iſtum, & deprecabatur Deum dicens, Domine, tu cognoſcis, quoniam non per malitiã incredulus ſum rei huius, ſed per ignorantiam errem, reuela ergo mihi Domine IESV Chriſte, quod uerum eſt. Sed & illi ſenes abeuntes in cellas ſuas, rogabant & ipſi Deum dicentes. Domine Ieſu Chriſte, reuela ſeni iſti myſterium hoc, ut credat & non perdat laborem ſuum. Exaudiuit autem Dominus utroſq;, & hebdomoda completa, uenerunt Dominica die in Eccleſiam, & ſederunt ipſi tres ſoli ſuper ſedile de ſcirpo, quod in modum faſcis erat ligatum, medius autem ſedebat ſenex ille. Aperti ſunt autem intellectuales oculi eorum, & quando ſunt poſiti panes in Altare, uidebatur illis tantummodo tribus tanquam puerulus iacens ſuper Altare, & cum extendiſſet Presbyter manus ut frangeret panem, deſcendit Angelus de coelo habens cultrũ in manu et ſacrificauit puerulum iſtum, ſanguinem uero eius excipiebat in calicem.

Cum

Digitized by Google

Cum autem frangeret Presbyter in paruis partibus panem, etiam Angelus incidebat membra pueri in modicas partes. Cum autem acceſſiſſet ſenex, ut acciperet ſanctam communionem, data eſt ipſi ſoli caro ſanguine cruenta. Quod cum uidiſſet, pertimuit & clamauit dicens. Credo Domine, quia panis qui in Altari ponitur, corpus tuum eſt, & calix ſanguis tuus eſt. Et ſtatim facta eſt illa caro in manu eius panis ſecundum myſterium, & ſumpſit illud in ore agens gratias Domino Deo.

CIBI CVM ORATIONE & gratiarum actione percipiendi.

ERAT quidam magnus ſenex præuidus & contigit eum manducare cum pluribus fratribus, & comedentibus illis uidebat in ſpiritu idem ſenex ſedens ad menſam quoſdã edentes mel, alios autem panes, alios uero ſtercus. Et mirabatur intra ſemetipſum, & deprecabatur Deum dicens. Domine reuela mihi myſterium hoc, quod idem cibus omnibus appoſitus eſt ſuper menſam, & in manducando ita immutatus uidetur, ut quidam

lum edant mel, quidam autem panem, alij uero ſtercus. Et uenit ei uox deſuper dicens. Illi qui manducant mel, hi ſunt, qui cum timore & tremore & gratiarum actione edunt ad menſam & inceſſanter orant, & oratio eorum ſicut incenſum aſcendit ad Deum, ideoq; mel comedunt. Qui autem panem manducant, hi ſunt qui gratias agentes percipiunt ea quæ à Deo donata ſunt illis. Alij uero qui ſtercus manducant, hi ſunt qui murmurant, & dicunt, hoc bonum eſt, id malum eſt, hæc autem talia non oportet cogitare, ſed magis glorificare Deum atq; laudes ei offerre, ut in nobis impleatur illud quod dictum eſt. Siue manducatis, ſiue bibitis, ſiue aliud quid facitis, omnia in gloriam DEI facite.

ELEEMOSINAM PRÆbentes benedicuntur.

SENEX quidam cum alio uno fratre, habebat communem uitam. Erat autem ille ſenex miſericors. Contigit autem ut fieret fames, & cœperunt quidam ad hoſpitium eius, ut acciperent Agapem. Senex uero omnibus uenientibus miniſtrabat panem. Videns autem frater quod fiebat,

dicit ſeni. Da mihi partem meam de panibus, & quod uis de parte tua fac. Senex autem diuiſit panes, & faciebat more ſolito Eleemoſinam de parte ſua. Multi autem cócurrebant ad ſenem, audientes quod omnibus daret. Videns autem DEVS propoſitum uoluntatis eius benedixit panes, frater autem ille qui acceperat partem ſuam, & nulli dabat, conſumpſit panes ſuos, & dixit ſeni. Quoniam modicum eſt quod adhuc habeo de panibus meis Abba, ſuſcipe me ad communem uitam. Et dixit ei ſenex. Quomodo uis, facio. Et cœperunt iterum ſimul eſſe & communiter uiuere. Facta autem iterum abundantia uictualium, ueniebant iterum indigentes ut acciperent Agapem. Contigit autem una die, ut intraret frater ille, & uideret quomodo deficerent panes. Venit autem & pauper poſtulans Agapem. Senex autem dixit fratri illi, Da ei panem. Et dixit. Iam non habeo pater. Et dixit ſenex. Intra & quere. Ingreſſus autem frater, attendit & uidit repoſitiones in quibus panes haberi ſolent repletas panibus. Quod cum uidiſſet, timuit, & tollens dedit pauperi, atq; ita agnoſcens fidem & uirtutem ſenis glorificauit Deum.

FIDES

FIDES RESVRRE-ctionis mortuorum.

ABbas Syluius cum habitaret in monte, in quo erat beatus Antonius recluſus, quidam ſecularis ad eum cum filio proprio percipiendæ benedictionis gratia properabat. Contigit autem ut infans moreretur in uia. Quem pater ſine ulla perturbatione mentis ſublatum cum fide portauit ad ſenem, ingreſſusq; cellulam, tam ſe, quam infantem, proiecit in terram, ut eſt moris poſtulantium benedictionem. Oratione autem expleta, exurgens pater, egreſſus eſt, filij corpuſculo derelicto ante pedes Abbatis. Quem cũ adhuc ſenex orandi cauſa iacere ſperaret, ſurge inquit fili et egredere, defunctum enim eſſe neſciebat. Confeſtimq; puer exurgens egreſſus eſt. Cumq; uidiſſet pater eius, obſtupuit, regreſſusq; in cellulam adorato ſene, tam cauſam filij, quam luctum cum fide narrauit. Sed ſenex ualde mœſtus effectus eſt, non enim à ſe quicquam tale uolebat audiri factum. Sed per diſcipulum ſuum homini illi ne cuiquam ad tranſitum ſuum hoc diceret imperauit.

ALIVD.

Dicebat Abbas Syſoys, quando eram in Sce
thi cum Abba Machario aſcendimus metere cum
eo ſeptem nomina, & ecce una uidua colligebat
ſpicas poſt nos, & non ceſſabat plorans. Vocauit
ergo ſenex dominum agri illius, & dixit ei. Quid
eſt aniculæ huic, quod ſic plorat? Qui dixit ei, quia
uir eius habuit depoſitum cuiuſdam, & mortuus
eſt, non loquens, non dixit ubi poſuit illud; & uult
Dominus depoſiti illius accipere eam, & filios eius
in ſeruitutem. Et ait ei ſenex. Dic illi ut ueniat ad
nos, ubi requieſcimus in caumate. Et cum ueniſſet,
dicit ei ſenex. Vt quid ſic ploras? Quæ ait. Vir meus
defunctus eſt accipiens commendatum alicuius,
& non dixit moriens ubi poſuerit illud. Et dixit
ſenex. Veni & oſtende mihi ſepulchrum uiri tui.
Et aſſumptis ſecum fratribus abijt cum ea, & cum
ueniſſent ad locum ubi poſitus erat uir eius, dixit
ad illam ſenex. Recede hinc in domum tuam. Et
orantibus illis uocauit ſenex eum qui mortuus
erat, dicens, Vbi poſuiſti alienum depoſitum? Qui
reſpondens dixit ei. In domo mea abſconditum eſt
ſub pede lectuli mei. Et ait illi ſenex. Dormi iterum
uſq; in diem reſurrectionis. Videntes autem fra-
tres, præ timore ceciderunt ad pedes eius. Quibus

dixit

dixit ſenex. Non propter me factum eſt hoc, nihil enim ſum, ſed propter illam uiduam & orphanos ipſius fecit Deus rem hanc. Hoc autem ſcitote, quia ſine peccato uult Deus eſſe animam, & ſi quid peccauerit, accipit. Veniens autem nunciauit uiduæ illi, ubi poſitum erat illud, comendatum. At illa ſumens illud, reddit domino ſuo, & liberauit filios ſuos, & qui audierunt hoc glorificauerunt Deum.

ALIVD.

Tranſiens aliquando Abbas Aemilius per quendam locum, uidit quendam Monachum, detentum à quibuſdam tanquam homicidam. Accedens autem ſenex interrogauit cauſam, & comperto quam ob cauſam calumniarentur ei, dicit ad eos qui eum tenebant, ubi eſt ille qui occiſus eſt? Et oſtenderunt illi. Tunc approximans ipſi defuncto dicit omnibus. Orate. Ipſe uero expandente manus ad Deum, ſurrexit is qui defunctus erat, & dixit ei coram omnibus. Dic nobis quis eſt qui interfecit te? Qui reſpondens ait. Ingreſſus Eccleſiam commendaui pecuniam Presbytero, ipſe uero ſurgens occidit me, & portans proiecit me in Monaſterium Abbatis huius. Sed rogo uos ut tollantur ipſæ pecuniæ ab eo, & dentur filijs meis. Tunc ait ad eum ſenex. Vade dormi donec ueniat Dominus, & reſuſcitet te, & confeſtim obdormiuit.

ALIVD.

Venerunt aliquando plures ſeniores ad Abbatem paſtorem, & ecce quidam de cognatis ipſius Abbatis, habebat filium, & erat facies eius per operationem Diaboli conuerſa retrorſum. Videns autem pater eius multitudinem Patrum, accipiens puerum ſedebat foris plorans. Contigit autem ut unus ſeniorum egrederetur foras. Qui cum uidiſſet patrem pueri, ait illi. Quid ploras homo? Qui ait. Cognatus ſum Abbatis paſtoris, & ecce contigit huic puero tentatio iſta, & uolens eum iſti ſeni offerre ut curaret eum timui. Non enim uult nos uidere, & nũc ſi cognouerit quia hic ſum perſequens mittit & minat me hinc. Ego uero uidens præſentiam ueſtram, preſumpſi uenire huc. Ergo quomodo uis miſerere mei, & introduc intus puerum iſtum & ora pro ipſo, & accipiens eum ſenex intrauit & uſus eſt prudenter, & non ſtatim eum obtulit Abbati paſtori, ſed incipiens à minimis fratribus dicebat. Conſignate puerum iſtum. Cum autem feciſſet omnes per ordinem conſignare eum, ad ultimum obtulit eum Abbati paſtori, qui nolebat tangere eum. Alii rogabant eum dicentes ut omnes, ita & tu ipſe fac. Et ingemiſcens ſurrexit & orauit dicens.

Deus

Deus ſalua plaſma tuum, ut non dominetur ei inimicus. Et conſignans curauit eum, ac reddidit patri ſuo ſanum.

FIDEI MIRACVLOſum Exemplum.

Senex quidam erat ſolitarius iuxta Iordanem fluuium, & ingreſſus propter cauma in ſpeluncam & inuenit ibi Leonem, & cœpit fremere Leo dentibus ſuis ac rugire. Dixit autem ei ſenex, quid anguſtiaris? Eſt locus qui capiat me & te. Si uero non uis, ſurgens egredere hinc. Leo autem non fremens egreſſus eſt inde foras.

ALIVD.

Aſcendit quidam ſenex aliquando de Scithi in Terimytum, & ibi diuertit, & uidentes homines laborem abſtinentiæ eius obtulerunt ei modicum uini. Alij autem audientes de ipſo, adduxerunt eum ad hominem quendam Dæmonium habentem. Cœpit autem Dæmon ille maledicere ſenem illum dicens. Ad iſtum potatorem uini me adduxiſtis? Et ſenex quidem propter humilitatem nolebat eum eijcere, propter improperium uero eius dixit.

Credo in Chriſto, priuſquam finem faciam [illegible] di calicem iſtum, egredieris ab eo. Et cum cœpiſſet ſenex bibere, clamauit Dæmon dicens. Incendis me. Et antequam conſumeret bibens exiuit Dæmon per gratiam Dei.

CONTRA FIDVCIam operum.

A STiterunt aliquando Abbati Arſenio Dæmones in cella ſedenti, & tribulabant eum. Superuenerunt autem ei fratres, qui ei miniſtrare ſolebant, ſtanteſq; extra cellam audiebant eum clamantem ad Dominum & dicentem, Domine ne me derelinquas, quia nihil boni feci coram te, ſed præſta mihi ſecundum benignitatem tuam ſaltem modo aſſumere initia bene uiuendi.

ALIVD.

Dicebant de Abbate Bambo, quia in ipſa hora qua diſcedebat ex hac uita, dixit aſtantibus ſibi ſanctis uiris, Quia ex quo ueni in hunc locum ſolitudinis, & fabricaui mihi hanc cellam & habitaui hic, extra laborem manuum mearum non recolo me comediſſe panem nec pœnituiſſe de ſermone

none quem locutus ſum uſq; ad hanc horam, & ſic uado ad dominum, quaſi qui nec initium fecerim ſeruiendi Domino.

HAERETICI CRImen confutandum, ad alia non uere obiecta crimina taceri poſſe.

FVit etiam de magnis partibus quidam ſenior nomine Agathon, nominatiſsimus in uirtute humilitatis & patientiæ. Quodam autem tempore perrexerunt ad uiſitandum eum fratres. Audientes enim de eo quod magnam humilitatem habuerit, uolenteſq; probare, ſi uere humilitatis patientiam poſsideret, dixerunt ei. Multi ſcandalizantur in te pater, quia nimis uicio ſuperbiæ tenearis, & ideo alios deſpicias, & pro nihilo eos habeas, ſed & detractiones aduerſus fratres non ceſſes loqui. Affirmant etiam quam plurimi, quod hæc ideo agas, quia fornicationis uicio tenearis, & ne ſolus uidearis errare, idcirco alijs non ceſſes detrahere. Ad hæc reſpondens ſenior, ait. Hæc omnia quæ dixiſtis uicia in me eſſe cognoſco, nec poſſum negare tantas iniquitates meas. Procidenſq;

pronus in terram adorabat eoſdem fratres dicens. Deprecor uos fratres, ut intentius pro me miſero, & multis peccatis obnoxio, Chriſtum Dominum exorare non ceſſetis, ut indulgentiam tribuat iniquitatibus meis multis ac malis. Ad hæc ſupradicti fratres addentes dixerunt ei. Non tolutea etiam hoc, qui Hæreticum te eſſe quam plurimi affirmant. Hoc autem cum audiſſet ſenior, dixit eis. Licet in alijs multis peccatis obnoxius ſim, abſit hoc ab anima mea. Tunc omnes qui ad eum uenerant proſtrauerunt ſe in terram ad pedes eius, obſecrantes eum ac dicentes. Precamur te Abba, ut dicas nobis cur tanta uicia & peccata dicentibus nobis de te in nullo commotus es, de uerbo autem Hæretici ualde te commouiſti, & abominatus es, nec ſufferre potuiſti auditum. Dicit eis ſenior. Illas priores culpas ac peccata propter humilitatem ſuſtinui, ut peccatorem me eſſe crederetis. Nomine enim ſi cuſtodiatur humilitatis uirtus, magnus fructus eſt animæ. Nam Dominus & ſaluator noſter Ieſus Chriſtus, cum ei Iudæi multas contumelias & conuicia irrogaſſent, patienter cuncta tolerauit, ut nobis humilitatis preberet exempla. Innumeri enim falſi teſtes multa aduerſus eũ falſa dixerunt, & uſq; ad mortem cuncta ſuſtinuit. Ita enim & Apoſtolus Petrus prædicabat dicens, Chriſtus paſſus eſt

ſus eſt pro uobis, uobis relinquens exemplum, ut ſequamini ueſtigia eius. Oportet igitur ut patienter cum humilitate cuncta aduerſa ſuſtineamus. Sermonem autem quem obieciſtis de Hæreſi non potui ſuſtinere, quia Hæreſis ſeparatio eſt à DEO. Hæreticus enim ſeparatur à Deo uiuo & uero, & coniungitur Diabolo & angelis eis. Alienatus enim à Chriſto, non habet Deum quem exoret pro peccatis ſuis, quia ex omni parte perijt. Si autem conuerſus fuerit ad ueram & Catholicam ſanctæ Eccleſiæ fidem, ſuſcipitur à bono & pio ſaluatore noſtro Chriſto, & reconiungitur Deo uero creatori & ſaluatori noſtro Chriſto.

Hæreſis quanta ſit peſtis.

HAERESIS FVGIENDA cuius acerrimus hoſtis fuit Antonius, de quo uide eius uitam.

Dixit Abbas Theodorus de Firme. Si habes amicitias cum aliquo, et contigit eum tentationem fornicationis incurrere, ſi potes da ei manum & trahe illum ſurſum, ſi autem errorem aliquem fidei incurrit, & non tibi acquieſcit reuerti, cito incide amicitias eius abs te, ne forte remorans traharis cum eo in profundum.

CONTRA

Digitized by Google

CONTRA HIPOCRIſin & uitam Monaſticam.

Quidam de fratribus in Panepho ad Abbatem Ioſeph perrexerunt ut requirerent de ſuſceptione fratrum, ſi liceret cum his illo tempore uel fiduciam habere uel lætitiam. At ille antequam requirerent eum, dicit diſcipulo ſuo. Quod facturus ſum hodie fili ne mireris. Et poſuit duo ſedilia illis qui uenerant, & dicit eis, ſedete. Et poſuit unum à dextris ſuis, & alterum à ſiniſtris, & ingreſſus cellulam ſuam, miſit ſibi ueſtimenta corrupta, & egreſſus tranſijt in medio eorum. Et iterum ingreſſus miſit alia meliora, quibus ſolebat die feſto uti, & egreſſus eſt poſtea ad eos. Iterum autem ingreſſus quotidiano ueſtimento ueſtitus uenit, & ſedit inter eos. Illi autem mirati ſunt, & obſtupuerunt propter hoc factum. Dicit eis ſenex: Vidiſtis quid feci? Cum autem illi annuiſſent, dicit eis. Et quid feci? Et dicunt ei. Primum ueſtimento corrupto uſus es, et poſtea alio meliori. Et dicit eis. Nunquid mutatus ſum, ex illo inhoneſto, aut ex illo meliore? Dicunt ei, non. Quibus ſenex ait. Si ergo idem ego ſum in utriſq;, & non ſum mutatus, & ſicut illud primum non mihi no-

rauit, ita nec ſecundum mutauit. Sic ergo debemus facere in occurſione fratrum, ut quando præſentes ſunt, cũ fiducia & læticia ſuſcipiamus eos. Quando autem ſoli ſumus, opus eſt ut luctus & abſtinentia permaneant in nobis. Illi uero audientes, quæ in cordibus ſuis habebant, antequã requirerent eum, glorificauerunt Deum & læti diſceſſerunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus ſedens aliquando cum fratribus in Speleo, factus eſt in exceſſu mentis, & cecidit in faciem ſuam, & poſt multum ſurgens plorabat. Et interrogauerunt fratres eum dicentes. Quid habes pater? Ille uero tacebat & flebat. Compellantibus autem illis dixit. Ego ad iuditium raptus ſum, & uidi multos de habitu noſtro euntes in tormenta, & multos ſeculares ad regnum. Et lugebat ſenex, & nolebat deinceps exire de cella ſua. Sed ſi exire cogebatur, operiebat capucio faciem ſuam dicens, Quid neceſſe eſt uidere lumen iſtud temporale in quo nihil eſt utile.

ALIVD.

Miſit aliquando ſanctus Epiphanius Epiſcopus Cyprius, ad Abbatem Hylarionem, rogans eum & dicens. Veni ut nos uideamus, antequam

de corpo-

de corpore exeamus. Qui cum ueniſſent d[illegible]tem, manducantibus eis allatū eſt de auibus quidam. Quod tenens Epiſcopus, dedit Abbati Hilarioni. Et dixit ei ſenex. Ignoſce mihi pater, quia ex quo accepi habitum iſtum, non manduco aliquid quam occiſum. Et dixit ei ſanctus Epiphanius. Ego autem ex quo accepi habitum iſtum, non dimiſi aliquem dormire qui habebat aliquid aduerſum me, neq; ego dormiui habens aliquid aduerſus aliquem. Et dixit ei ſenex. Ignoſce mihi pater, quia tua conuerſatio maior eſt mea.

ALIVD.

Venit aliquando quidam Monachus ab urbe Roma, qui in plateis magnum nomen habuit, & habitabat in Scithi, in ciuitate Eccleſiæ. Habebat autem ſecum unum ſeruum, qui miniſtrabat ei, uidens autem Presbyter Eccleſiæ infirmitatem eius, & cognoſcens, quia de delicijs eſſet uir ille, ex eo quod ei Deus donauit, aliquid Eccleſiam intrabat, tranſmittebat ei. Qui cum feciſſet uiginti & quinq; annos in Scithi, factus eſt uir contemplator, præuidens & nominatus. Audiens autem quidam de magnis Monachis Aegyptijs opinionem eius, uenit uidere eum, ſperans corporalem conuerſationem apud eum, plus arduam

arduam inueniri. Qui cum intraſſet, ſalutauit eum, & facientes orationem ſederunt. Videns autem eum Aegyptius ueſtitum mollibus rebus, & mattam de papiro, & pellem ſtratam ſub ipſo & modicum capitale de carica ſub capite eius, ſed & pedes mundos habentem cum caligulis, ſcandalizatus eſt intra ſe deeo, quia in illo loco non erat conſuetudo taliter conuerſandi, ſed magis duram abſtinentiam habere conſueuerant. Senex autem ille Romanus, habens contemplationem, ſiue præuidentiæ gratiam intellexit, quia ſcandalizatus fuiſſet Aegyptius Monachus in eo, & dixit miniſtro ſuo. Fac nobis hodie propter Abbatem qui uenit, bonam diem. Et coxit parua olera quæ habebat, & ſurgentes hora competenti manducauerunt, habuit etiam & modicum uini, propter infirmitatem ſuam, & illud biberunt. Et cum factum eſſet ueſpere, dixerunt duodecim Pſalmos & dormierunt, ſimiliter autem & nocte. Surgens autem mane Aegyptius, dixit ei. Ora pro me pater. Et egreſſus eſt non edificatus in eo. Et cum paululum diſceßiſſet, nolens eum ſenex ille Romanus ſaniare miſit poſt eum, & reuocauit ipſum. Qui cum ueniſſet, cum gaudio iterum ſuſcepit eum, & interrogauit eum dicens.

Ex qua prouincia es? Et ille dixit. Aegypt
Cuius ciuitatis? Et reſpondit. Ego omnino
de ciuitate, nec habitaui aliquando in ciui
dixit ei. Antequam Monachus eſſes quid
ris in poſſeßione qua manebas? Et ille re
Cuſtos eram agrorum. Et dixit ei, Vbi do
Reſpondit, in agro. Et dixit, habebas ali
tum? Reſpondit. Ego in agro ubi haberẽ ſtr
in quib. dormirẽ? Et dixit. Quomodo dor
reſpondit. In terra nuda. Et dixit. Quid m
bas in agro, aut quale uinum bibebas? Ite
ſpondit. Quæ ſunt eſcæ, aut qualis potus
Et dixit, Quomodo ergo uiuebas? Reſpo
Manducabam panem ſiccum, & ſi inue
quodcunq; de ſalſamentis, & bibebam aqu
dixit ſenex. Grandis labor. Et dixit. Er
balneum in poſſeßione ubi lauareris? Et i
Non. Sed in flumine lauabar, quando uol
Cum ergo hæc omnia ab eo ſenex ex
ipſius exegiſſet, & cognouiſſet modum
tæ eius atq; laboris, uolens eum profice
uit ei uitam ſuam præteritam, quam hab
eſſet ſecularis dicens. Me miſerum que
magna illa ciuitate Romana ſum, in pal
bens maximum locum apud Imperatore

cum audiſſet Aegyptius initia uerborum eius, compunctus eſt, & ſolicite quæ dicebantur, audiebat. Et ille adiecit. Reliqui ergo Romam, & ueni in ſolitudinem iſtam. Et iterum dixit. Me quem uides habui domos magnas, & pecunias multas, & contemnens eas, ueni in iſtam paruam cellam: Iterum dixit, Me quem uides, lectos ex auro ueſtitos habui, habentes precioſiſſima ſtramenta, & pro his dedit mihi Deus ſtramentum hoc de papiro, et hanc pellem. Sed & ueſtes meæ ineſtimabili precio dignæ erant, pro illis utor his uilibus reſcellis, iterum dixit, in prandio meo multum auri expendebatur, & pro illo dedit mihi Deus modica olera hæc, & paruulum calicem uini. Erant autem & qui ſeruiebant mihi plurimi ſerui, & ecce pro illis huic uni Deus inſpirauit, ut miniſtraret mihi, pro balneo autem profundo, modica aqua pedes meos lauo, & caligulis utor propter infirmitatẽ meam. Et rurſum pro calamis & Cythara, uel alia Muſicæ opera, qua delectabar in conuiuijs meis, dico mihi duodecim Pſalmos in die, & duodecim ſimiliter in nocte, ſed & pro peccatis meis, quæ ante faciebam, modicam requiem exhibeo, paruum & [illegible] miniſterium Deo. Vnde rogo te Abba ut non ſcandalizeris propter infirmitatem meam.

Et hæc audiens Aegyptius, atq; in ſemetipſum reuerſus dixit. Væ mihi miſero, quia de tribulatione & plurimo labore ſeculi, magis ad repauſandum in conuerſationem Monachi ueni, & quod non habebam tunc, modo habeo, tu autem ex multa delectatione ſeculi uoluntate propria in tribulationem ueniſti, & ex magna gloria atq; delitijs ueniſti in humilitatem, & hanc paupertatem. Ex quo Aegyptius multum proficiens, diſceſſit & factus eſt ei amicus, & ſæpe ueniebat ad eum ſuæ utilitatis cauſa. Erat enim uir diſcernens & repletus bono odore Spiritus ſancti.

HONOREM HAbendum corpori.

DIcebant de quodam patre, quia ſecularis fuiſſet & poſtea conuerſus, & de concupiſcentia uxoris ſuæ, frequenter ſtimulabatur, & narrabat hoc patribus. Qui cum uidiſſent, quod operarius eſſet, & maiora faceret quam ei dicebant, imponebant ei tam multa, ut debilitaret corpus eius, ita ut nec ſurgere poſſet. DEO autem

diſpenſantes, uenit quidam pater ut applicaret in Scithi. Et cum ueniſſet ad cellam eius, uidit eam apertam, & pertranſiuit admirans, quomodo nemo egreſſus eſſet in occurſum eius. Et reuerſus ſtabat dicens. Ne ſorte frater qui in ea habitat infirmetur. Et cum pulſaſſet, intrauit, & inuenit eum nimium infirmum. Et dixit ei. Quid habes pater? Et narrauit ei dicens, Ego de ſeculari uita ſum, & ſolicitat me modo inimicus in uxore mea, & narrauit patribus, & impoſuerunt mihi conuerſationis onera diuerſa, & cum obedienter implere uellem, & ecce defeci, & tamen ſtimulus creſcit. Audiens hoc ſenex, contriſtatus eſt, & dixit ei. Equidem patres ut potentes uiri, bene tibi impoſuerunt onera quibus graueris, ſed ſi me paruulum audis, iacta hæc à te & ſume parum cibi in tempore ſuo, & recolligens uires tuas, fac aliquantulum operis DEI, & iacta in DOMINO cogitatum tuum, quoniam tuo labore hanc rem non poteris ſuperare. Corpus enim noſtrum uelut ueſtimentum eſt, ſi illud diligenter tractaueris, ſtat, ſi autem neglexeris illud putreſcit. Qui cum audiſſet eum, fecit ita, & intra paucos dies receſſit ſtimulus ab eo.

SACERDOS IDOlorum conuerſus ad Dominum ex Dæmonum colloquio.

ERant duo fratres ſecundum carnem quidem germani, ueruntamen uterq; in ſpiritali propoſito Monachi exiſtentes, inſidiabaturq; eis malignus Diabolus, ut quomodocunq; eos ſepararet ab inuicem. Quadam igitur die aduesperam ſecundum conſuetudinem ille iunior frater accendens lucernam, poſuit ſuper candelabrum, faciente autem malicia Dæmonū ruit candelabrum, & extincta eſt lucerna. Per hanc occaſionem inſidiabatur eis malignus Diabolus, ut in litem eos incenderet. Surgenſq; ſenior, cœpit percutere cum furore fratrem ſuum. Ille uero proſtratus in terram, deprecabatur germanum ſuum dicens. Magnanimus eſto domine, & ego rurſus accendo lucernam. Ergo quia non reſpondit ei turbulentum ſermonem, ſtatimq; malignus ſpiritus, confuſus receſsit ab eis. Et pergens eadem nocte nunciauit principi Dæmonum dicens, Quoniam propter humilitatem illius Monachi qui proſtratus in terra ueniam poſtulabat de fratre ſuo, non preualui in

eis,

eis, uidensq; Deus humilitatem eius, effudit ſuper eum gratiam ſuam, & ego ſentio me ualde torqueri atq; cruciari, quoniam non preualui ſeparare eos ab inuicem. Hæc autem omnia uerba audiens Sacerdos Idolorum, qui ibi commanebat, compunctus eſt in timore Domini & amore IEſu Chriſti. Conſiderans enim quam magna ſeductio & perditio animarum eſt cultus Idolorum, relinquens omnia feſtinanter, perrexit ad ſanctos patres ad Monaſterium, & retulit eis omnia quæ per maliciam Dæmones inter ſe loquebantur. Cumq; monitis ſalutaribus inſtruxiſſent eum ſancti patres de doctrina ſalutari baptizatus eſt, & ſancti propoſiti Monachorum uitam arripuit, & adiuuante et cooperante gratia Dei, factus eſt probatiſſimus Monachus, tantumq; ueneratus eſt, & tenuit uirtutem humilitatis, ut omnes nimiam humilitatem eius admirarentur. Dicebat enim, quoniam omnem uirtutem aduerſariorum noſtrorum Dæmonum, ſoluit humilitatis intentio. Deniq; & Dominus noſter IEſus CHRiſtus per humilitatem triumphauit Diabolum, & omnem eius uirtutem contriuit. Addebat etiam dicens, quoniam frequenter audiſſet Dæmones inter ſe loquentes, quia quando ad iracundiam ſuccendimus corda homi-

num, ſi quis ſuſtinuerit patienter conuicia inimicorum, conuerſus magis rogauerit ea quæ ad pacem ſunt dicens, quia ego peccaui, ſtatim ſentimus omnem noſtram uirtutem marceſcere, quia approximant eis gratiæ diuinæ potentiæ.

IEIVNIVM.

REQVifitus Abbas Poemen quemadmodum oporteat ieiunare, reſpondit. Ego nolo Monachum ita quotidie parum comedere, ut non ſatietur. Nam biduana & triduana ieiunia uanæ gloriæ uacant. Hæc enim omnia examinauerunt ſancti patres, & inuenerunt quia bonum eſt quotidie ieiunare & parum comedere, ut ſitiant quotidie & eſuriant. Hanc enim uiam regiam leuem nobis eſſe demonſtrauerunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus dum cum diſcipulo ſuo Zacharia ad quoddam Monaſterium perueniſſent antequam egrederentur fecerunt eos Monachi parum comedere. Poſtquam ergo egreſſi ſunt inuenit diſcipulus eius aquam, & uolebat bibere, Cui Abbas Siluanus, Zacharia, Hodie ieiunium eſt.

Et illc dixit. Nunquid hodie comedimus pater?
Et dixit ei ſenex. Illa eſca caritatis erat fili, nos autem noſtrum ieiunium teneamus.

ALIVD.

Quomodo opus eſt ieiunare? Et dixit Abbas paſtor. Ego uolo ut quotidie manducans, ſubinde paululum ſubtrahat ſibi ne ſatietur. Dixit ei Abbas Ioſeph. Ergo quando eras iuuenis, non ieiunabas biduanas leuando. Et dixit ſenex. Crede mihi, quia & triduanas & hebdomadas, ſed hæc omnia probauerunt ſenes magni & inuenerunt quia bonum eſt quotidie manducare, per ſingulos dies panum minus, & oſtenderunt nobis regularem hanc uiam, quia leuior eſt & facilis.

ALIVD.

Dicebat aliquis ſenex, Quia eſt homo comedens multum, & adhuc eſuriens, & eſt alter homo qui parum comedit & ſatiatur, maiorem tamen mercedem habet ille qui plus comedit, & eſuriens permanet, illo qui parum comedit & ſatiatur.

Digitized by Google

LAPSI QVOMODO tractandi.

ERat quidam frater omnino in cõuerſatione ſolicitus. Et cum ualde à fornicationis Dæmone turbaretur, uenit ad quendam ſenem, & retulit ei cogitationes ſuas. Ille autem audiens, quia expers erat, indignatus eſt, & miſerabilem dicebat eſſe fratrem illum, & indignum Monachi habitu, quia eiuſmodi cogitationes reciperet. Et hæc audiens frater, deſperans ſeipſum, reliquit propriam cellam, & ad ſeculum redibat. Secundum autem diſpenſationem DEI occurrit ei Abbas Apollo, & uidens eum perturbatum, & nimium triſtem, interrogauit eum dicens. Fili, quæ eſt cauſa tantæ triſticiæ tuæ? Ille autem prius ex multa confuſione animi ſui, non reſpondit quicquam. Poſtea autem cum multum rogaretur à ſene, quæ circa ſe agerentur, confeſſus eſt dicens, Quia cogitationes fornicationum inquietant me, & confeſſus ſum ſeni illi, & ſecundum uerba eius iam mihi ſpes ſalutis non eſt, deſperans ergo meipſum ad ſeculum redeo. Hæc autem pater Apollo audiens uelut ſapiens medicus, multum eum rogabat, & monebat dicens. Noli mirari fili, neq; deſperes

de te

de teipſo, ego enim in hac ætate atq; conuerſatione ualde ab huiuſmodi cogitationibus inquietor. Ne ergo deficias in huiuſmodi tentatione, quæ non tantum humana ſolicitudine quantum Dei miſeratione curatur, tantum hodie dona mihi quod peto, & reuertere in cellam tuam. Fecit autem frater ille ſic. Abbas autem Apollo diſcedens ab eo, perrexit ad cellam illius ſenis, qui ei deſperationem fecerat, & ſtans foris deprecatus eſt dominum cum lachrymis dicens. Deus qui tentationes utiliter inſers conuerte bellum quod patitur frater ille in hunc ſenem, ut per experimentum in ſenectute ſua diſcat, quod tempore longo non didicit, quatenus compatiatur his qui huiuſmodi tentationibus perturbantur. Qui cum orationem compleſſet, uidit Aethiopem ſtantem iuxta cellam, & ſagittas dirigentem contra illum ſenem, quibus queſi perforatus, ſtatim tanquam ebrius à uino huc atq; illuc ferebatur. Et cum non poſſet tolerare, egreſſus eſt de cella eadem uia, qua & ille iuuenis ad ſeculum redibat. Abbas autem Apollo intelligens quod factum erat, occurrit ei, & accedens ad eum dixit. Vbi uadis & quæ cauſa perturbationis tuæ quæ obtinuit te? Ille autem ſentiens quod intellexiſſet ſanctus uir, quæ ei euenerant, præ uerecundia

 nihil

nihil dicebat. Dixit autem ei Abbas Apollo. Reuertere in cellam tuam & de cætero agnoſce infirmitatem tuam, et cogita apud temetipſum, qui ignotus ſis, à Diabolo uſq; modo autē contemptum, propter quod nec meruiſti ſecundum uires uirtutum, habere contra Diabolum luctamenta. Quid autem dico luctamenta, quia nec una die aggreſsionem ipſius portare potuiſti? Hoc autem tibi contigit, quia iuuenem illum à communi aduerſario impugnatum ſuſcipiens, cum debuiſſes eum contra Diabolicum certamen conſolatorijs uerbis mouere, etiam in deſperationem miſiſti, non cogitans illud ſapientiſsimum præceptum, quo iubemur eripere eos, qui ducuntur ad mortem, & iterum ne negligas redimere occidendos, ſed neq; parabolam ſaluatoris noſtri dicentis, harundinem quaſſatam non debere confringi, & linum fumigans non extingui. Nemo enim ferre poſſet inſidias aduerſarij, neq; ebulientis naturæ ignem extinguere, uel retinere, niſi Dei gratia conſeruaret infirmitatem humanam, quæ in nobis ſalutari diſpenſatione cuncta diſponit. Omnes ergo Dominum deprecemur, ut & aduerſum te dimiſſum flagellum auertat; quoniam ipſe & dolere facit & iterum ſaluti reſtituit, percutit, & manus ipſius ſanat, humiliat & exaltat, mortificat & uiuificat, deducit ad

inferos

inferos & reducit. Hæc dicens orationem impleuit, & ſtatim ab illato ſibi bello ſenex liberatus eſt. Quem commouit Abbas Apollo, ut peteret ſibi dari linguam eruditam, ut ſciret tempus quo oporteret loqui ſermonem.

ALIVD.

Sacramenta & uerbum DEI etiã à malis tractari poſſe.

Ad quendam ſolitarium uenit Presbyter cuiuſdam Baſilicæ, ut conſecraret ei oblationem ad communicandum. Veniens autem quidam ad illum ſolitarium, accuſauit apud ipſum eundem Presbyterum. Qui cum ex conſuetudine iterum ueniſſet ad eum, ut conſecraret oblationem, ſcandalizatus ille ſolitarius nõ aperuit ei. Presbyter hoc uiſo diceſſit. Et ecce uox facta eſt ad ſolitarium dicens, Tulerunt ſibi homines iudicium meum. Et factus eſt uelut in exceſſu mentis, & uidebat quaſi puteum aureum, & aquam bonam ualde. Videbat autem & quendam leproſum haurientem & refundentem in uas, & cupiebat bibere, & nõ bibebat, propter ea quod leproſus eſſet ille qui hauriebat. Et ecce iterum uox facta eſt ad eum dicens. Cur non bibis ex aqua hac? Quam cauſam habet qui implet? Haurit enim ſolummodo & refundit in uas, et nõ inquinatur ab eo aqua. In ſe autem reuerſus ſolitarius, & conſiderans uirtutem uiſionis, uocauit Presbyterum & fecit eum ſicut & prius ſanctificare ſibi oblationem.

Aliud

Digitized by Google

ALIVD.

Dixit ſenex. Quia aliquando quidam lapſus in graui peccato, & compunctus ad pœnitentiam, abijt indicare ſeni cuidam, & non dixerat ei quod fecerat, ſed quaſi interrogauit, dicens, Si alicui aſcendit cogitatio talis, habet ne ſalutem? ille uero quia neſciebat diſcretionem, reſpondit ei, perdidiſti animam tuam, hoc audiens frater, dixit. Ego ſi perij, uado ad ſeculum. Pergens autem frater ille, deliberauit ire, & indicare cogitationes ſuas Abbati Siluano. Erat enim hic Siluanus magnus diſcretor. Veniens ergo ad eum frater, non dixit ei quod fecerat, ſed iterum eo modo quo & prius ſeni illi dixerat hoc, & ſi aſcenderint alicui tales cogitationes, habet ne ſalutem? Aperiens autem Abbas Siluanus os ſuum, cœpit de ſcripturis dicere ei, Non omnium iudicium eſt tantum cogitationibus de peccato. Audiens autem frater & ſuſcipiens uirtutem dictorum, in animo ſumpſit ſpe, indicauit ei etiam actum ſuum. Audiens autem Abbas Siluanus quod egerat, tanquam bonus medicus poſuit Cataplaſma animæ eius, de diuinis ſcripturis aſſumptum, dicendo eſſe pœnitentiam his, qui pro caritate uera conuertuntur ad Deum. Poſt aliquot autem annos, contigit Abbatem memoratum

noratum ad illum ſenem applicare, qui ei deſpe-
ationem fecerat, & narrauit ei iſta, & dixit.
Ecce frater ille, qui de reſponſo tuo deſperauerat
& ad ſeculum redibat, uelut ſtella ſplendida eſt in
medio fratrum. Hæc autem ideo retuli, ut ſciamus
quale periculum ſit, quando aliquis, ſiue in cogi-
atione, ſiue in actu, aliquod indicat peccatum his
qui diſcernere neſciunt?

ALIVD.

Dixit quidam ſenex, non quia intrant cogi-
tationes malæ condemnamur ex eis, ſed ſi male uti
mur cogitationibus. Fit enim ut per cogitationes
naufragium patiamur, & iterum de cogitationi-
bus coronemur.

ALIVD.

Quidam nomine Timotheus Anachorita ne-
gligentem quendam fratrem audiens, interrogan-
ti abbati, quid illi fratri faceret, dedit conſilium
ut eum expelleret. Cum ergo ille expulſus eſſet,
tentatio uenit ſuper Timotheum. Et cum plora-
ret in conſpectu DEI, & diceret, peccaui, miſerere
mei, uenit ad eum uox dicens. Timothee, ideo
tibi hoc euenit, quia fratrem tuum in
tempore tentationis ſuæ
deſpexiſti.

LIBER.

LIBERTATIS CHRI-ſtianæ Exempla.

PERREXERUNT aliquando quidam patrum ad Abbatem Ioſeph in Paneſo, ut interrogarent eum, de ſuſceptione fratrum, qui ſuperueniunt ad eos, ſi deberent ſibi relaxare abſtinentiam cum ipſis & congaudere cum eis, & priuſquam interrogarent eum, dixit ſenex diſcipulo ſuo. Conſidera quod facio hodie & expecta, & poſuit duo ſedilia è ſcirpo in faſciculis ligata, unum ad dexteram ſuam, & unum ad ſiniſtram, & dixit. Sedete. Et intrauit in cellam ſuam, & ueſtiuit ſe ues uetuſtas, & exiens proceſsit in medium illorum. Et iterum intrauit, & ueſtiuit ſe reſ cellis ſuis, quibus prius indutus fuerat, & egreſſus iterum ſedit in medio eorum. Illi autem ſtupentes de eo quod fecerat ſenex interrogauerunt eum, quid hoc eſſet, & dixit eis. Vidiſtis quid feci, qui dixerunt etiam, & ille dixit. Ne mutatus ſum ego propter melioſam ueſtem, & dixerunt, non, dixit iterum ſenex, ne læſus ſum de meliori ueſte. Et reſponderunt, non, & ille dixit. Sicut ego ipſe ſum in utriſq;, & ſicut priori ueſte mutatus non ſum, nec ſequenti læſus, ita debemus in fratrum ſuſce-

ptione ſaccere, ſicut in Euangelio ſancto Dominus loquitur, date inquit, quae ſunt Caeſaris Caeſari, & quae ſunt Dei, Deo. Quando ergo eſt praeſentia fratrum, cum gaudio debemus ſuſcipere eos, quando uero ſoli ſumus, opus habemus lugere. Illi autem audientes, admirati ſunt quod ea quae in corde eorum erant ut interrogarent, prius agnouit, & glorificauerunt Deum.

ALIVD.

Dixit Abbas Caßianus. Quia uenimus à palestina in Aegyptum ad quendam patrum & cum hoſpitalitatem nobis impendiſſet, interrogauimus eum, quare tempore ſuſceptionis fratrum, regulam non cuſtodiret ieiunij, ſicut in paleſtina fit. Et reſpondit. Ieiunium ſemper mecum eſt. Vos autem non ſemper mecum tenere poſſum. Et ieiunium quidem, quamuis utile & neceſſarium res ſit, in noſtra uoluntate eſt, caritatis ameza plenitudinem, Lex DEI exigit à nobis. Vnde ſuſcipiens uos in CHRiſto, debeo exhibere quae caritatis ſunt cum omni ſolicitudine. Cum autem dimiſero uos, regulam ieiunij poſſum recuperare, quoniam non poſſunt filij ſponſi ieiunare quam diu cum illis eſt ſponſus, cum autem ablatus fuerit ſponſus, tunc ex ſua poteſtate ieiunabunt.

b Aliud

ALIVD.

Dixit iterum qui ſupra. Quia venimus ad ullum ſenem, & fecit nos guſtare, & hortabatur nos iam ſatiatos adhuc ſumere cibum. Et cum dixiſſem, quia iam non poſſum, ille reſpondit, Ego hodie ſuperuenientibus fratribus ſexies menſam poſui, & dum ſingulos hortor, etiam ego ſexies manducaui, & adhuc eſurio, tu uero ſemel manducans, ita ſatiatus es, ut iam manducare non poßis?

ALIVD.

Datum eſt aliquando mandatum in Scithi, ut ieiunarent illa hebdomoda, & facerent Paſca. Contigit autem, ut in ipſa hebdomada uenirent ad Abbatem Moyſen fratres quidam ab Aegypto, & fecit eis pulmentum. Et cum uidiſſent uicini fumum, dixerunt Clericis Eccleſiæ quæ illic erat. Ecce Moyſes ſoluit mandatum, & coxit apud ſe pulmentum. Illi autem dixerunt. Quando uenerit loquimur ei & nos. Facto autem Sabbatho, uidentes Clerici magnam conuerſationem Abbatis Moyſi, dicunt ei coram omni plebe. O Abba Moyſes, mandatum quidem hominum ſoluiſti, ſed Dei mandata fortiter alligaſti.

ALIVD.

Dicebant de quodam ſene in Syria, qui

 iuxta

iuxta uiam Eremi habitabat, et hoc erat opus eius, ut quacunq; hora ueniret Monachus de Eremo, cum fiducia faciebat eum reficere. Venit ergo aliquando unus ſolitarius, & ille petebat ab eo, ut guſtaret. Qui cum nollet iuſtare dicens, ego ieiunium non uiolabo, contriſtatus ſenex, dixit ei. Ne prætereas puerum tuum obſecro, neq; deſpicias, ſed ueni oremus, ecce enim arbor eſt hic, quæ cui noſtrum orante & genu curuante inclinata fuerit, ipſam ſequamur. Curuauit ille ſolitarius genu in oratione, & nihil factum eſt. Flexit autem ſenex ille qui eum ſuſceperat genu, & ſtatim curuata eſt etiam arbor illa cum ipſo. Quod cum uidiſſent, gauiſi ſunt, & gratias egerunt DEO ſemper mirabilia facienti.

Venerunt aliquando duo fratres ad quendam ſenem. Conſuetudo autem erat ſeni, non manducare quotidie. Qui cum uidiſſet fratres, gaudens ſuſcepit eos, & dixit, Ieiunium ſuam mercedem habet. Et iterum, Qui manducat propter caritatē, duo mandata implet, quoniā uoluntatem propriam dereliquit, & mandatū implebit reficiens fratres. Timor DEI remedium malarum cogitationum.

ALIVD.

Erat quidam ſenum in Aegypto habitans in deſerto loco. Erat etiam alter longe ab eo Mani-

chęus, & hic erat Presbyter, ex his quos ipſi uocant Presbyteros, qui cum uellet pergere ad euſdem erroris hominem, comprehendit eum nox in illo loco quo erat uir ille ſanctus, & Orthodoxus, & anxiebatur uolens pulſare ut maneret apud eum. Sciebat enim quia cognoſceret quod eſſet Manichęus, & reuocabatur à cogitatione ſua, ne forte non acquieſceret ſuſcipere eum. Compulſus autem neceſsitate pulſauit, & aperiens ei ſenex, & cognoſcens eum, ſuſcepit cum hilaritate, & coegit eum orare, & reficiens eum collocauit ubi dormiret. Manichęus autem cogitans in ſe nocte, mirabatur dicens, quomodo nullam ſuſpicionem habuit de me? Vere iſte ſeruus Dei eſt. Et ſurgens mane, cecidit ad pedes eius dicens. Ab hodie orthodoxus ſum, & non recedam à te. Et deinceps permanſit cum eo.

MELCHISEDECH eſſe hominem, non filium Dei.

ABbas Daniel narrauit de quodam magno ſene qui habitauit in inferioribus partibus Aegypti

Aegypti, quia diceret per ſimplicitatem, quod Melchiſedech ipſe ſit filius Dei: Hoc autem indicatum eſt ſanctæ memoriæ Cirillo Archiepiſcopo Alexandrino de eo, & miſit ad eum. Sciens autem quia ſignifer eſſet ipſe ſenex, & quicquid peteret à Deo reuelaretur ei, & quia ſimpliciter diceret hoc uerbum, uſus eſt huiuſmodi ratione dicens. Abba rogo te quia in cogitatione mea eſt quod Melchiſedech ipſe ſit filius Dei, & rurſus alia cogitatio mea dicit, quia Melchiſedech non ſit Deus, ſed homo ſit, & ſumus Sacerdos Dei fuerit. Quoniam ergo heſito de hoc, idcirco miſi ad te, ut deprecceris Deum, quatenus tibi reuelare dignetur de hoc quid ueritas habeat. Senex autem de conuerſatione ſua præſumens cum fiducia dixit. Da mihi tres dies indutias, & ego deprecor Deum de hac re, & renuncio tibi quod mihi fuerit reuelatum de hoc. Intrans ergo in cellam ſuam, deprecabatur Deum de uerbo hoc, & ueniens poſt tres dies dixit ſanctæ Memoriæ Cirillo Epiſcopo. Homo eſt Melchiſedech. Archiepiſcopus reſpondit ei. Quomodo conſtat apud te Abba? Et ille dixit ei. Deus oſtendit mihi omnes Patriarchas, ita ut ſinguli eorum coram me tranſirent ab Adam uſq; ad Melchiſedech.

Et Angelus mihi aſsiſtens dixit. Ecce iſte eſt Melchiſedech. Et ideo Archiepiſcope certus eſto quia ſic eſt. Abiens autem ſenex, per ſemetipſum prædicabat, quia homo eſſet Melchiſedech, & gauiſus eſt magnifice ſanctæ memoriæ Cirillus Epiſcopus.

MONASTICA VIta illaudata.

REFErebat beatus ſenior Pœmen fratribus dicens. Quoniam fuit quidam nuper Monachus in Conſtantinopoli temporibus Theodoſij Imperatoris, habitabat autem in parua cella foris ciuitatem, prope Praſcium, qui uocabatur in ſeptimo, ubi ſolent Imperatores egreſsi de ciuitate libenter degere. Audiens autem Imperator quod ibi eſſet quidam Monachus ſolitarius, qui nunquam egrediebatur de cella, cœpit deambulando pergere ad eum locum ubi erat ſupradictus Monachus; præcepitq; ſequentibus ſe Eunuchus, ut nullus appropinquaret ad cellulam Monachi illius. Ipſe autem ſolus perrexit, pulſauitq; oſtium. Surrexit autem Monachus & aperuit ei, & non cognouit eum quod eſſet Imperator. Tulerat enim ſibi coronam de capite ſuo, ut non cognoſceretur. Poſt orationem

auditionem autem reſederunt pariter. Et interrogauit eum Imperator dicens. Quomodo ſancti patres degunt in Aegypto? Reſpondenſq; Monachus ait. Omnes exorant Deum pro ſalute ſua. Aſpiciebat autem Imperator intente cellulam ipſam, & nihil in ea uidit niſi paucos panes ſiccos in ſporta pendentes, & dixit ei. Da mihi benedictionem Abba, ut reficiamur. Statimq; feſtinauit Monachus, & miſit aquam & ſal, & miſit bucellas, & comederunt pariter. Porrexitq; ei calicem aquæ & bibit. Tunc Theodoſius Imperator dixit. Scis quis ſum ego? Reſpondens Monachus dixit, Neſcio quis ſis domine. Dixit ei, Ego ſum Theodoſius Imperator, & ob deuotionem ueni huc. Hoc cum audiſſet Monachus, proſtrauit ſe ante illum. At ille dixit ei. Beati eſtis uos Monachi qui ſecuri ac liberi de negocijs ſeculi, tranquilla & quieta perfruimini uita, & ſolummodo de ſalute animarum ueſtrarum habetis ſolicitudinem, quomodo ad uitam æternam, & ad cœleſtia, nobis uobiſq; promiſſa præmia, peruenire poſſitis. In ueritate enim dico tibi, quia certe in palatio natus ſum, & nunc in regno dego, & nuſquam ſine ſolicitudine cibum capio. Poſt hæc autem ualde honorifice ſalutauit eum Imperator, & ita egreſſus eſt ab eo.

Digitized by Google

ALIUD.

Quodam tempore orante beato Machario Abbate uox ad eũ perſonuit dicens. Machari nec dum ad menſuram duarum mulierum peruenisti, quæ in proxima habitant ciuitate. Quo audito, ſenex exurgens, arrepto baculo, in deſignatam peruenit ciuitatem, cunq; oſtium quæſitæ domus atq; inuentæ pulſaret, egreſſa una ex illis cum magna exultatione eum ſuſcepit. Quas utraſq; ſenex conuocatas ita eſt alloquutus, propter uos tantum laborem ueniens ex ſolitudine longinqua ſuſtineo ut opera ueſtra cognoſcerem, quæ mihi uos condecet enarrare. Cui illæ ſic dixerunt. Crede nobis ſanctiſsime pater, quia nec præſenti nocte à maritorũ lectulis fuimus ſeparatæ. Qualia ergo opera a nobis exquiris? Sed ſenex in precibus perſiſtebat, ut ei uitæ ſuæ ordinem declararent. Cui tunc illæ compulſæ dixerunt. Nos nulla inter nos ſumus conſanguinitatis affinitate coniunctæ. Contigit autem ut duobus fratribus iungeremur, & cum his quindecim annis in domo una pariter permanentes, neq; turpe uerbum altera dixit ad alteram, neq; litem aliquando commiſimus, ſed in pace hactenus uiximus, & conſenſu tractauimus, quatenus pariter relictis maritis, in congregatione religioſarum

Digitized by Google

ligioſarum uirginum proficiſceremur, & multis precibus hoc à coniugibus non ualuimus obtinere. Quo non adepto, inter nos & Deum poſuimus teſtamentum, ut uſq; ad mortem noſtram ſecularę uerbum non loqueremur omnino. Quæ cum audiſſet beatus Macharius dixit. In ueritate non eſt uirgo, neq; maritata, neq; Monachus, neq; ſecularis, ſed Deus tantum propoſitum quærit, & ſpiritum uitæ omnibus miniſtrat.

ALIVD.

Frater quidam erat in congregatione inquietus, & frequenter mouebatur ad iram. Dicit in ſeipſo. Vado & ſolus habito in aliquo loco, et cum non habeo cum quo dicam uel audiam, ero quietus, & quieſcit à me paßio iræ. Egrediens ergo manebat in ſpelunca ſolus. Vna autem die implens ſibi ſuriſculam aquæ, poſuit ſibi in terram. Contigit autem ut ſubito uerſaretur. Ille uero implebat ſecundo, Et iterum uerſa eſt. Deinde tertio implens poſuit, Et iterum uerſa eſt. Qui commotus furore, tenuit uaſculum & fregit. In ſe autem reuerſus, cognouit quia ab eodem Dæmone iracundiæ ſit illuſus, & dixit. Ecce & ſolus ſum & uincit me. Reuertar ergo in congregationem, quia utiq; labore & patientia opus eſt; maxime Dei adiutorium, Et exurgens reuerſus eſt in locum ſuum.

MORTIS CONtemptus.

Dicebant de quodam ſene, qui moriebatur in Scithi & circundederunt fratres lectulum eius, & ueſtierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem aperuit oculos ſuos, & riſit, & adiecit iterum ridere, hoc autem factum eſt tertio, quod cum uiderent fratres, interrogauerunt eum dicentes, dic nobis Abba, quare nobis flentibus, tu rides? Et dixit eis, primo riſi, quia uos timetis mortem. Secundo riſi, quia non eſtis parati. Tertio autem riſi, quia ex labore ad requiem uado, & uos ploratis. Hoc autem cum dixiſſet, ſtatim, utpote mortuus, recluſit oculos ſenex.

ALIVD.

Venit aliquando frater manens in cellis ad unum de patribus, & dixit ei, Quia à cognitione ſua affligeretur, Et reſpondit ei ſenex. Tu proieciſti in terra ferramentum magnum, quod eſt timor Dei, & accepiſti in manu tenere arundineam uirgam, quod ſunt cogitationes malæ. Accipe ergo tibi magis ignem, quod eſt timor DEI, & quando appropinquat tibi cogitatio mala, ueluti calamus igne timoris Dei comburetur, neq; enim

prendet,

Digitized by Google

præualet malicia aduerſus eos qui habent timorem DEI.

ALIVD.

Dixit quidam patrum, Niſi prius odio habueris, non potes diligere. Niſi ergo oderis peccatum, non facies iuſticiam, ſicut ſcriptum eſt. Declina à malo & fac bonum. Veruntamen in omnibus his propoſitum animi ubiq; requiritur. Adam enim in Paradiſo conſiſtens prçuaricatus eſt mandatum Dei. Iob autem in ſtercore ſedens cuſtodiuit. Vnde conſtat, quia propoſitum bonum querit Deus ab homine, ut ſemper timeat eum.

MVLIEBREM SExum non contemnendum.

ABBAS Paulus in tantam cordis puritatem quiete ſolitudinis ſilentioq; profecerat, ut non dicam uultum fœmineum, ſed ne ueſtimenta quidem ſexus illius in conſpectu ſuo pateretur offerri. Nam cum quadam die pergeret ad cuiuſdam ſenioris cellam, caſu mulier ei obuiauit. Quam cum uidiſſet tanta fuga ad ſuam rurſum monaſterium, prætermiſſo quod arripuerat itinere cucurrit, quanta nullus à facie Leonis uel immaniſſimi Dra-

conis aufugeret. Quod licet zelo caſtitatis & ſeueritatis ardore ſit factum, tamen quia non ſecundum ſcientiam præſumptum eſt, ſed obſeruantia diſciplinæ exceſſus eſt modus, ne elatio eum inuaderet, tali confeſtim correptione percuſſus eſt, ut totum corpus eius Paralyſeos ualitudine ſolueretur, nullumq; in eo membrum, penitus ſuum officium præualeret explere. Siquidem non ſolum pedes ac manus, ſed etiam linguæ motum, ipſæq; aures ita auditus proprij amiſerunt ſenſum, ut in eo nihil amplius ex homine quam immobilis ſtatuæ figura remaneret. Et ad hoc reductus eſt, ut infirmitati eius nullo modo uirorum diligentia deſeruire ſufficeret, niſi ſola ei muliebris ſedulitas miniſtraret. Nam portato eo, ad Monaſterium ſacrarum uirginum, cibus ac potus fœmineo ei ingerebatur obſequio, explendiſq; omnibus naturæ neceßitatibus, eadem illi diligentia per annos ferme quatuor, id eſt, uſq; ad uitæ ſuæ terminum ſeruiebat.

NATVRA RERVM libri loco eſt.

PHILOSO-

PHILOſophus quidam interrogauit ſanctum Antonium, Quomodo, inquit, ſuſtines pater, qui codicum conſolatione fraudaris. Ille reſpondit. Meus codex ô Philoſophe, natura rerum eſt creatarum, quæ mihi quotiens uerba DEI legere cupio adeſſe conſueuit.

NEGANTIVM DEum cognitum, pœna maior, quam ignorantium Deum.

ABbas Macharius dum ambularet in deſerto, caput cuiuſdam hominis aridum inuenit in terra. Quod poſtquam baculo ſuo conuertit, uocem uiſum eſt emittere. Quod ſenex quidnam eſſet interrogat. At ille reſpondit. Ego quidem princeps eram Sacerdotum Idolorum, qui in hoc loco habitabant, Tu autem es Abbas Macharius ſpiritu diuino repletus. Quacunq; enim hora miſertus eorũ fueris qui in pœna ſunt, & pro eis oraueris conſolationem aliquam ſentiunt. Cui ſenex, Et quæ eſt cõſolatio ueſtra uel pœna reſpõde.

At ille.

At ille altius ingemiſcens, Quantum inquit cœlum diſtat à terra, tantum ignis eſt altus, in quo medio ſumus à pedibus uſq; ad caput undiq; perfuſi: nec cuiquam licet faciem alterius intueri, ſed facies noſtræ dorſo coniunctæ ſunt. Cum ergo oras pro nobis, ex parte uidemus alterutrum & hoc nobis pro conſolatione conſtant. His auditis lacbrymas fudit dicens. Væ diei illi in quo homo mandata Dei tranſgreſſus eſt. Et iterum ab eo, ſi eſſet altera pœna maior inquirit. Cui ille reſpondit. Sunt nobis alij multo inferius. Cumq; qui eſſent illi interrogaret, dixit. Nos quidem qui Deum non cognouimus miſericordiam quantamcunq; patimur, illi uero qui cognitum negauerunt, grauioribus & ineffabilibus pœnis ſubtus nos cruciantur. Quibus auditis beatus Macharius capite diu tinti terræ defoſſo diſceßit.

OBEDIENTIÆ Exemplum.

Dicebant ſancti ſeniores de diſcipulo Abbatis Pauli nomine Ioannes, quoniam magnam haberet humilitatem, & uirtutem obedientiæ, ut etiam difficiles cauſas, imperante ei Abbate in nullo

s nullo contradiceret, ſed nec leuiter in aliquo
murmuraret. Cum enim neceſſarium eſſet in Mo-
naſterij utenſibilibus fimus Boum, miſit eum Ab-
bas in proximo ut requireret ibi fimum Boum,
& cum celeritate afferret ad Monaſterium. Erat
autem in loco illo mala beſtia Leena. Statim
ergo egreſſus diſcipulus eius Ioannes ibat ſecundum
præceptum Abbatis. Cumq; pergeret, dixit Ab-
bati ſuo, Domine pater, audiui quam plurimos di-
centes, quia in illo loco mala beſtia Leena ſit. Tunc
senior quaſi ilocalariter dixit ei. Si uenerit ſuper
te, tene & alliga eam, & adduces eam tecum.
Cum autem ueniſſet ad locum iam ueſpere, ſtatim
egreſſa Leena irruit ſuper eum. Et ille compren-
dens tenere eam uoluit, illa uero excutiens ſe, de
manibus eius aufugit. Sequebatur autem ille di-
cens quia Abbas meus precepit, ut alligatam per-
ducam te ad eum. Continuo autem ſtetit beſtia, &
tenens eam, reuertebatur ad Monaſterium. Dum
autem retardaret in itinere, Abbas nimis ſolicitus
pro eo, triſtabatur grauiter. Et ecce ſubito ſuper-
uenit diſcipulus eius, tenens ligatam Leenam.
Quod cum uidiſſet ſenior, admiratus ualde, gratias
agebat ſaluatori noſtro Domino. Dixit autem diſ-
cipulus eius. Ecce domine, ſicut præcepiſti, adduxi
Leenam

Leenam ligatam. Volens autem humiliare ſenſum eius ſenior, ne extolleret ſe in cogitationibus ſuis diſcipulus ſuus, ait ei. Sicut tu inſenſibilis es, ita etiam & iſtam inſenſibilem beſtiam adduxiſti, ſolue ergo & dimitte eam ut pergat ad locum ſuum.

ALIVD.

Abbas Siluanus habebat diſcipulum nomine Marcum, cuius obedientia erat magna, & propterea ſenior diligebat eum. Habebat autem & alios undecim diſcipulos, qui contriſtabantur, eo quod illum plus diligeret. Quod poſtquam alij ſenes audierunt, mœſti uenerunt ad eum, ut ei renunciarent, quia fratres illi qui cum eo erant contriſtabantur. Sed antequam illi aliquid faterentur, ipſe cum illis ad ſingulorum cellas profectus eſt. Et unumquemq; nomine proprio uocauit dicens. Egredere foras frater, quia opus te habeo. Et nullus ex illis uoluit egredi. Venerunt autem poſt omnes ad cellam Marci, & cum pulſaſſet oſtium uocauit nomen eius. Ille autem mox ut audiuit uocem ſenis, foras egreſſus eſt. Et ingreſſus Abbas in cellam Marci, quoniam ſcriptor erat, reperit quaternionem quem ſcribebat, & inuenit quod in qua hora uocatus eſt, literam quam faciebat me-

dia-

liam dereliquit, tantummodo ut obedientiam adimpleret. Noluit autem poſt auditam uocem ſenis literam o, quam cœperat percomplere. Vnde illi alij ſenes dixerunt ei, in ueritate quem tu diligis, & nos iam diligimus, quia & Deus eum propter ſuam obedientiam diligit.

OBTRECTATIONEM fugiendam.

QVidam frater requiſiuit Abbatem Pœmonem dicens. Quomodo poteſt homo uitare ne loquatur malum de proximo ſuo? Reſpondit ſenex. Ego & proximus meus duæ imagines ſumus. Cum ergo meam imaginem reprehendero, inuenitur imago fratris mei apud me uenerabilis. Quando autem meam laudauero, tunc fratris mei imaginem paruam reſpicio. Tunc ergo de alio non detracto, ſi ſemper meipſum reprehendo, quia magnum mirum deſpicit, qui ſeipſum non conſiderat.

ALIVD.

Bonum eſt manducare carnem, & bibere uinum, quam manducare carnes fratrum.

Aliud

ALIVD.

Dixit iterum qui ſupra. Suſurrans ſerpens, Euam eiecit de Paradiſo. Huic ergo ſimilis eſt qui proximo ſuo obloquitur, quia audientis ſe animam perdit, & ſuam non ſaluat.

ALIVD.

Solebat dicere Abbas Ioannes, paruam ſarcinam dimiſimus, id eſt, noſipſos reprehendere, & grauem portare elegimus, id eſt, ut nos iuſtificemus & alios condemnemus.

ALIVD.

Aliquando factus eſt conuentus in Scithi, & loquebantur patres de quodam fratre culpabili, Abbas autem Pior tacebat, poſtea autem ſurgens egreſſus eſt, tollens ſaccum impleuit arena, & portauit in humeris ſuis, & mittens in ſportella modicum de hac harena, portabat etiam ipſam in ante. Interrogatus à patribus quid hoc eſſet. Ille reſpondit. Saccus iſte qui multum harenæ habet, mea peccata ſunt, quoniam multa ſunt, & poſui ea retro me, ne doleam pro ipſis, & plorem, iſta autem modica harena peccata ſunt fratris iſtius, & ſunt ante faciem meam, & ipſis excrucior, iudicans fratrem. Quod non oportet ita fieri, ſed peccata mea ante me magis eſſe, & de ipſis cogitare &

tare & rogare Deum ut ignoſcat mihi. Audientes autem patres, dixerunt. Vere hæc eſt uia ſalutis.

ALIVD.

Venit Abbas Iſaac Thebaide in congregationem fratrum, & uidit quendam de fratribus culpabilem & adiudicauit eum. Cum autem regrederetur ad Eremum, uenit Angelus Domini, & ſtetit ante oſtium cellæ eius dicens. Non te dimitto intrare. Ille autem rogabat ut eius culpa manifeſtaretur. Et reſpondens Angelus dixit. Deus miſit me, ut dicerem tibi. Vbi iubes ut mittam illum fratrem quem adiudicaſti? Et ſtatim Abbas, Iſaac pœnitentiam egit dicens. Peccaui, ignoſce mihi. Et ait Angelus. Surge, ignouit tibi Deus, ſed cuſtodi de cætero ne adiudices quenquam priuſquam iudicet eum Deus. Non facile iudicandos alios.

ALIVD.

Frater interrogauit Abbatem paſtorem dicens. Perturbatio mihi fit, & uolo derelinquere locum iſtum. Et dixit ei ſenex. Pro qua cauſa? Et ille dixit. Quia audio uerba de quodam fratre, quæ me non ædificant, Et dixit ei ſenex. Non ſunt uera, quæ audiſti. Et ille dixit ei. Etiam pater, quia uerum eſt. Nam frater qui dixit mihi, fidelis

Digitized by Google

eſt. Reſpondit ei ſenex. Non eſt fidelis, qui dixit tibi, nam ſi eſſet fidelis, nequaquam diceret tibi talia. Deus enim audiens uocem Sodomorum non credidit, niſi deſcenderet & uideret oculis ſuis. Et ille dixit. Ego uidi oculis meis. Hæc audiens ſenex, reſpexit in terram & tenuit paruam feſtucam, & dixit ei. Quid eſt hoc? Et ille reſpondit, feſtuca eſt, iterum intendit ſenex ad tectum cellæ, & dixit. Quid eſt hoc? Et ille reſpondit. Trabes eſt quæ portat tectum. Et dixit ei ſenex. Pone in corde tuo, quia peccata tua ſic ſunt, ſicut trabes hæc, illius autem fratris, de quo loqueris, uelut hæc parua feſtuca. Audiens autem Abbas Syſois hunc ſermonem, admiratus eſt.

OCIVM VITANDVM.

QVOdam tempore Abbas Antonius, dum reſideret in Eremo ſpiritu tentatur acediæ, dicebat ad Deum. Domine ſaluari deſidero, ſed cogitationes uariæ, non me permittunt. Quid faciam in tribulatione mea, uel quomodo ſaluari ualeam, dignanter oſtende? Et poſt paululum ſurgens quendam ſibi ſimilem conſpicatur ſedentem,

torquente

torquentem funiculum, & ſurgentem, ex opere & orantem. Erat autem ad emendationem Angelus Antonij deſtinatus. A quo etiam hunc ſermonem audiuit, Et tu ita faciens Antoni, ſaluaberis. At ille ſummo gaudio cumulatus, accepta confidentia, ſaluabatur.

OPERA OMNIA omnium non imitanda omnibus.

FRater interrogauit ſenem dicens. Quæ res ſic bona eſt, quam faciam ut uiuam in ea? Et dixit ſenex. Deus ſolus ſcit, quod bonum eſt, ſed tamen audiui, quia interrogauit unus patrum Abbatem Neſteronem magnum, qui erat amicus Abbatis Antonij. Et dixit ei. Quid eſt opus ut faciam? Et reſpondit ei. Non ſunt omnia opera æqualia. Scriptura dicit. Quia Abraam hoſpitalis fuit, & Deus erat cum eo, Et Helias diligebat quietem, & erat cum eo Deus. Et Dauid humilis erat, & Deus erat cum ipſo. Quod ergo uides animam tuam ſecundum Deum uelle hoc fac, & cuſtodi cor tuum.

Digitized by Google

OPERA QVAE PRAEſtantur proximo præſtare electicijs operibus.

FRater quidam interrogauit quendam ſenem dicens. Duo ſunt fratres, ex quibus unus quieſcit in cella ſua, protrahens ieiunium ſex dierum, & multum ſibi laborem imponens, alter uero ægrotantibus deſeruit. Cuius opus magis acceptum eſt Deo? Reſpondit ei ſenex. Si frater ille, qui ſex diebus ieiunium leuat, appendat ſe per nares, non poteſt eſſe æqualis illi qui infirmantibus deſeruit.

ORATIONIS VIS.

DIcebant de Abbate Arſenio quia à veſpere Sabbati, luceſcente Dominica relinquebat poſt ſe ſolem, & extendebat manus ſuas ad cælum orans, donec mane dominico Sol illuſtraret aſcendens faciem eius, & ſic reſidebat.

ALIVD.

Interrogauerunt fratres Abbatem Agathonem dicentes. Pater quæ uirtutum in conuerſati-

one plus habet laboris? Et dicit eis. Ignoſcite mihi, Oratio quia puto non eſſe alium laborem talem, quam maximũ orare Deum. Dum enim uoluerit homo orare De&c. & diffi. . . ſuum, ſemper inimici Dæmones feſtinant in . . . . . interrumpere orationem eius, ſcientes quia ex nulla opus . . impediuntur, niſi per orationem fuſam ad Deum, ſiquidem omnem alium laborem quem homo in conuerſatione religioſa poſitus aſſumpſerit, quamuis inſtanter & toleranter agat, habet tamen & poßidet aliquam requiem, oratione autem uſq; ad ultimam exalationem opus eſt, ut habeat magnum certamen.

ALIVD.

Venit quidam ſenex aliquando in montẽ Sina, & cum exiret inde, occurrit ei frater in uia, & ingemiſcens, dicebat ſeni illi. Affligimur Abba, propter ſiccitatem, quia nobis non pluit. Et dicit ei ſenex. Quare non oratis & rogatis ad Deum? At ille dixit. Et orationem facimus, & deprecamur aßidue Deum, & non pluit. Et ait ſenex. Credo quia non oratis attentius, uis autem ſcire quia ita eſt? Veniſtemus pariter ad orationem. Et extendens in cœlum manus orauit, & ſtatim pluuia deſcendit, Quod cum uidiſſet frater ille, timuit, & procidens adorauit eum. Statim autem ſenex fugit illinc.

ALIVD.

Multo tempore beatus Abbas Pachomius contra immundiſsimas Dæmonum impugnationes certamen bonum certauit, ſicut Athleta ueritatis, tanquam & beatus Antonius, Deniq; intentiſsimis precibus exorauit Dominum, ut ſomnum non caperet per aliquod tempus, quatenus diebus ac noctibus peruigil maneret contra aduerſarios Dæmones dimicando, donec proſterneret & ſuperaret eos, ſicut dicitur in Pſalmo. Et non conuertar, donec deficiant. Præſtitit ergo & conceßit ei Dominus petitionem eius. Impoßibiles enim & imbecilles ſunt Dæmones, cum quis noſtrum ex tota fide & ex tota intentione cordis, feruente ſancto deſiderio, & adiuuante nos uirtute ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, contendimus contra eos. Referebant nobis fratres de eodem beatiſsimo patre Pachomio, qui fuit, ut diximus, Monaſteriorum multorum in regione Tabennenſiotarum Præpoſitus. Referebant ergo de eo, quoniam frequenter dicebat fratribus, quia ſicut mihi teſtis eſt Deus, ſæpe audiui immundos ſpiritus Dæmonum loquentes inter ſe diuerſas ac uarias artes ſuas, quas contra ſeruientes Deo maximeq; contrà Monachos habent. Quidam enim dicebant, Quia ego certamen

contra

contra duriſſimum hominem habeo, & quotiens ei immitto peruerſas cogitationes, ille ſtatim ſurgit & proſternit ſe in oratione cum gemitu, orans adeſſe ſibi diuinum auxilium. Ego autem illo exurgente cum grandi confuſione egredior. Item alius Dæmon dicebat, ego ad illum quem obſeruo, cum ei cogitationes immiſero, conſentit & ſuſcipit & facit eas. Sæpe enim exardeſcere eum in iracundia facio, & in contentiones rixæ, & pigritiam orationis, & dormitionem in Pſalmodia, & non contradicit mihi. Ideoq; fratres mei dilectiſſimi ſemper oportet ut cuſtodiatis ſenſum & animum ueſtrum, inuocantes nomen Domini noſtri IESV CHRISTI, & ſecundum præcepta DEI conuerſamini, tam in orationibus & Pſalmodia, ſicut dicit Apoſtolus, inſtantes orationi, & uigilantes in ea. Ideoq; cum compunctione & timore cordis uigilantibus non præualebit inimicus. Ipſe autem beatus pater Pachomius docebat fratres, ut ſemper memores eſſent uerbi DEI in ſalutem animarum ſuarum. Poſtmodum uero diſcedebant unuſquiſq; fratrum in cellulas ſuas operantes manibus ſuis, & meditantes quæ de ſanctis ſcripturis didicerant.

Digitized by Google

Impoßibile eſt enim aliquem apud eos uerbum oci-oſum loqui, ſed ea tantum quæ de ſanctis ſcripturis didicerant, erant inter ſe loquentes, exponentes de capitulis ſcripturarum, quæ ad timorem Domini cõfirmarent, et illuminarent animas eorum.

ALIVD.

Temporibus Iuliani apoſtatæ cum aſcenderet in Perſiden miſſus eſt Dæmon ab eodem Iuliano ut uelocius uadens ad occidentem adduceret ei reſponſum aliquod inde. Cum autem perueniſſet Dæmon in quendam locum, ubi quidam Monachus habitabat, ſtetit ibidem per decem dies immobilis, & non poterat ultra progredi, quia Monachus ille non ceſſabat orando, neq; nocte, neq; die, & regreſſus eſt Dæmon ſine effectu ad eum qui miſerat illum. Dixit ei Iulianus. Quare tardaſti? Reſpondit ei Dæmon dicens. Et moram feci, & ſine actione reuerſus ſum, ſuſtinui enim decem dies Monachum, nomine Publium, ſi forte ceſſaret ab oratione ut tranſirem, & non ceſſauit, & prohibitus ſum tranſire, & redij nihil agens. Tunc impijßimus Iulianus dixit. Cum regreſſus fuero, faciam in eo uindictam. Et inter paucos dies interemptus eſt per prouidentiam Dei, et continuo unus ex præfectis qui cum eo erant, uadens uendidit

omnia

Digitized by Google

omnia quæ habebat & dedit pauperibus & ueniens ad ſenem illum factus eſt Monachus magnus, & ſic quieuit in Domino.

ALIVD.

Tentatus eſt aliquando Abraam diſcipulus Abbatis Syſoy à Dæmone, & uidens cum ſenex quia cecidit, ſurrexit & expandit manus ſuas in cœlum dicens. Deus uelis nolis non te dimittam, ſi eum non curaueris. Et illico curatus eſt frater ille.

ALIVD.

Habitabant pleriq; in Eremo ſine ullis tabernaculis, quos Anachoretas uocant. Viuunt herbarum radicibus, nullo unquam certo loco conſiſtunt, ne ab hominibus uiſitentur. Ad quendam igitur hoc ritu atq; hac lege uiuentem, duo ex Nitria Monachi, licet longe diuerſa regione, tamen quia olim ipſis in Monaſterij conuerſatione carus & familiaris fuiſſet, auditis eius uirtutibus tetenderunt. Quem diu multumq; quæſitum tandem menſe Iunio repererunt in extremo illo deſerto, quod eſt Memphis contiguum demorantem, quas ille ſolicitudines iam per annos duodecim dicebatur habitare. Qui licet omnium hominum uitaret occurſum tamen agnitis fratribus non refugit,

ſciq; cariſsimis per triduum non negauit. Quarto die aliquantulum progreſſus, cum proſequerentur abeuntes, Leenam miræ magnitudinis ad ſe uenire conſpiciunt. Beſtia, licet tribus repertis non incerta quem peteret, Anachoretæ pedibus aduoluitur, ac deinde precedentē ſequuntur. Nam illa praiens & ſubinde reſtans in eos intendebat, ut facile poſſet intelligi id eam uelle, ut qua illa ducebat, Anachoreta ſequeretur. Quid multis? Ad ſpeluncam beſtiæ peruenit, ubi illa adulta hos iam quinq; catulos maleſeta nutriebat. Qui ut clauſis luminibus ex aluo matris exierant, cæcitate perpetua tenebantur. Quos ſingulos de rupe prolatos, ante Anachoretæ pedes mater expoſuit. Tunc demum ſanctus aduertit, quid beſtia poſtularet. Inuocatoq; Chriſti nomine contrectauit manu clauſa lumina catulorū ac ſtatim cæcitate depulſa, apertis oculis beſtiarum diu negata lux patuit. Ita fratres illo Anachoreta quoniam deſiderauerant uiſitato fructuoſa laboris ſui mercede ad Monaſterium redierunt, & fidem ſancti, gloriamq; Chriſti quam ipſi uiderant narrauerunt.

ORANDVM quomodo.

Digitized by Google

CVM quidam fratres quemadmodum orarent, beatum Macharium requiſiſſent, reſpondit illis dicens, Non ſunt neceſſaria nobis ſuperflua uerba, ſed extendere manus ac dicere: Deus quomodo uis & ſicut tibi placet ita fiat. Si autem tentatio irruerit, aut impugnatio dicendum eſt, Domine Deus clementiſsime auxiliari dignare nobis, tu enim ſcis quid nobis expediat, fac nobiſcum miſericordiam tuam.

OSTENTATIO doctrinæ.

QVidam Anachoreta, cum ueniſſet ad Abbatem Poemenen, ſuſcepit eum ſenex cum letitia. Et cum ſe alterutrum amplexi fuiſſent, cœpit Anachorcta de ſcripturis ſanctis et de rebus cœleſtibus conferre. Tunc ſenex uertit faciem ſuam ad alium fratrem & non dedit Anachoretæ reſponſum. Ille uero uidens quod non loqueretur cum eo, egreſſus eſt triſtis, & dicit diſcipulo illius. Sine cauſa tanti itineris laborem aſſumſi, ut uenirem ad eum qui mihi loqui dedignatur. Ingreſſus autem diſcipulus ad Abbatem Poemenen dixit. Propter te huc uenit Abba iſte homo magnus,

gnus, tantam gloriam in locis ſuis habens, & tu non uis loqui cum ipſo? Reſpondens ſenex dixit. Iſte homo de ſuperioribus eſt, et coeleſtia loquitur, ego autem de inferioribus ſum & terrena uix loqui poſſum. Si mihi loquutus fuiſſet aliquid de paſſionibus Monachi, forſitan & ego reſpondiſſem illi. Si autem de coeleſtibus loquitur, ego me neſcire confiteor. Egreſſus ergo diſcipulus, dicit ad Anachoretam, Senex iſte non uult de altioribus quæſtionibus loqui, ſed ſi quis ei de paſſionibus loquutus fuerit, reſpondet illi. At ille compunctus in hoc ſermone, ingreſſus ad ſenem dixit. Quid faciam Abba, quia dominantur mihi paſſiones cordis mei? Tunc ſenex reſpexit eum gaudens, & dixit ei. Modo bene pater uenıſti. Aperi ergo os meum & implebo illud bonis tuis. Et hoc ſermone adiutus eſt Anachoreta & dixit. In ueritate bona eſt hæc uia, quam tenes & nouas. Et agens ſeni gratias, reuerſus eſt in propriam regionem.

ALIVD.

Venerunt aliquando ad Abbatem Zenonem quidam fratres & interrogauerunt eum dicentes, Quid eſt quod ſcriptum eſt in libro Iob, nec coelum quidem eſſe in conſpectu Dei. Reſpondit autem

ſenex

ſenex dicens, Reliquerunt fratres peccata ſua, & cœleſtia ſcrutantur. Hæc eſt autem interpretatio ſermonis quem requiſiſtis, ut quoniam ſolus Deus eſt mundus, dictum ſit neq; cœlum mundum eſſe in conſpectu eius.

OSTENTATIO ſanctitatis.

VEnit quidam frater ad Abbatem Siluanum in montem Sina, & uidit fratres laborantes, & dixit ſeni. Nolite operari cibum qui perit. Maria enim optimam partem elegit. Et ſenex diſcipulo ſuo, uoca Zachariam, & mittite fratrem iſtum in cellam ubi nihil ſit. Et cum facta fuiſſet hora nona, intendebat ad oſtium, ſi mitterent & uocarent eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei, ſurgens uenit ad ſenem, & dixit ei. Abba, hodie fratres non comederunt? Et dixit ei ſenex, Etiam comederunt. Et dixit ei frater, & quare me non uocaſtis? Et reſpondit ſenex. Tu homo ſpiritualis es, tu non indiges hoc cibo, nos autē carnales ſumus, & uolentes manducare, propterea operamur manibus noſtris. Tu uero bonam partem elegiſti, legens tota die, & nolens ſumere carnalem

eundem cibum. Qui cum hæc audiſſet, proſtrauit ſe ad pœnitentiam dicens. Ignoſce mihi Abba. Et dixit ei ſenex. Puto opus habet omnino Maria Marthæ, per Martham enim Maria laudatur.

OSTENTATIO VIRtutum & miraculorum.

CAſu per illos dies quibus illuc aduenerā cuidam ſolitario, qui nuper ad Eremum ſeceſſerat, neq; amplius ab hoc Monaſterio quā ſex milibus tabernaculum ſibi conſtituerat, panem Abbas per duos pueros miſerat. Quorum maior habebat ætatis annos quindecim, minor duodecennis annis erat. His ergo inde redeuntibus, aſpis mire magnitudinis uenit obuiam: cuius occurſu nihil perterriti ubi pedes eorū peruenit, quaſi incantata carminibus cerula colli [illegible] poſuit, minor ex pueris manu eā apprehenſam & pallio inuolutam ferre cœpit, deinde Monaſterium quaſi uictor ingreſſus, in occurſum fratrum [illegible] ptiuam beſtiam reſoluto pallio non [illegible] tumore depoſuit. Sed cum infantium [illegible] uirtutem cæteri prædicarent, Abbas ille altiori conſilio ne infirmior ætas inſoleſceret, utrumq; uirgis compeſcuit multum obiurgatos, cur ipſi quod per

os operatus fuerat Dominus prodidiſſent, opus il-
d nō ſuæ fidei, ſed diuinæ fuiſſe uirtutis, diſcerent
potius Deo in humilitate ſeruire, non in ſignis &
irtutibus gloriari, quia melior eſſet in firmitate
onſcientiæ uirtutum uanitate. Hoc ubi ille frater
udiuit ſolitarius & periclitatos infantulos ſer-
entis occurſu, & ipſos inſuper multa uerbera ul-
to ſerpente meruiſſe, Abbatem obſecrat ne ſibi
oſt hæc ullus panis aut cibus aliquis mitteretur.
amq; octauus dies fuerat emenſus quo ſe homo
Chriſti, intra periculum famis concluſerat ipſe.
Arebant membra ieiunio, ſed deficere mens cœlo
intenta non poterat, corpus inedia fatiſcebat, fides
firma durabat, cum interim admonitus Abbas ille
per ſpiritū, ut diſcipulum uiſitaret pia ſolicitudine
cognoſcere cupiens, qua uitæ ſubſtantia uir fide-
lis aleretur. Qui miniſtrari ſibi panem ab homine
noluiſſet ad requirendum eum, ipſe Abbas profi-
ciſcitur. At ille ubi eminus ſenem uenire
conſpexit, occurrit ei obuiam, agit gratias, ducit
ad cellulam, cum ingreſſi pariter ambo con-
ſpiciunt palmiciam ſportam, calido pane con-
geſtam foribus affixam de poſte pendere, ac
primum panis callidus ſentitur odore, tactu uero
acſi ante paulum foco eſſet ereptus oſtenditur.

Aegypti

Ægyptij tamen forma non cernitur panis, obſtupefacti, ambo munus cœleſte cognoſcunt, cum ille hoc Abbatis aduentu præſtitum fateretur, Abbas uero illius fidei ac uirtuti id potius aſcriberet, ita ambo cœleſtem panem cum magna exultatione fregerunt.

PATIENTIÆ
Exempla.

QVidam ex fratribus paſſus ab alio iniuriam, uenit ad Abbatem Syſoium, & contumeliæ genus exponens addebat, cupio me uindicare pater. Senex autem rogare eum cœpit, ut relinqueret Deo uindictam. At ille inquit, non deſiſtam, niſi fortiter uindicauero. Cui ſenex ait. Quatenus ſemel hoc in animo ſtatuiſti, uel nunc oremus. Exurgens autem ſenex, his uerbis cœpit orare. Deus iam nobis non eſt neceſſarius, ut pro nobis ſis ſolicitus, quia noſipſi, ſicut frater iſte dicit, & uolumus & poſſumus nos uindicare. Quod cum ille frater audiſſet, ante pedes ſenis effuſus, ueniam poſtulabat, promittens ſe cum illo cui iraſcebatur, nunquam deinceps certaturum.

ALIVD.

Quidam

Quidam frater dum ab altero iniuriaretur, uenit & nunciauit ſeni. Cui ille reſpondit, ſatisfac cogitationi tuae, quoniam non uult frater iniuriari te, ſed peccata tua, nam in omni tentatione, quae tibi contigit per hominem, non arguas eum, ſed tantummodo dic, quia propter peccata mea contingunt mihi haec

ALIVD.

Dicebat frequenter Abbas Poemen, malicia nunquam te exuperet. Si quis tibi malum fecerit, tu illi bonum redde, ut per bonum uincas malum.

ALIVD.

Quidam frater quanto plus eum aliquis iniuriabatur aut deridebat, tanto plus ille gaudebat dicens. Iſti ſunt qui nobis occaſionem praebent ad profectum noſtrum, qui autem beatificant nos, conturbant animas noſtras. Scriptum eſt enim, quoniam hi qui beatificant uos, decipiunt uos.

ALIVD.

Alter ſenex ſi quis detraxiſſet ei, ille feſtinabat, ſi uicinus ei erat per ſeipſum bene illum remunerare. Quod ſi longius manebat, tranſmittebat ei munera.

ALIVD.

Quidam magnus ſenex infirmanti diſcipulo

 ſuo

ſuo dixit. Ne contriſteris fili ex infirmitate uel plaga corporis tui. Summa enim religio eſt, ut in infirmitate quis agat Deo gratias. Si ferrum es, per ignem æruginem amittis. Si uero aurum es, per ignem probatus à magnis ad maiora uenies. Ne anxieris ergo frater. Si enim Deus te uult in corpore torqueri, tu quis es, ut eius poteſtati reſiſtas, aut moleſte feras? Suſtine ergo & roga Deum ut quæ ipſe uult illa concedat.

ALIVD.

NB. Senex quidam cum frequenter infirmaretur corpore & langueret, contigit ut uno anno nulla eum ægritudo contingeret. Et propterea flebat & grauiter ferebat dicens, Reliquiſti me Domine, & noluiſti me præſenti hoc anno uiſitare.

ALIVD.

Dicebant de quodam ſene, quia cum moreretur in Scithi, circunſteterunt fratres lectum eius, & ueſtierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem aperuit oculos ſuos & riſit, & adiecit iterum ridere. Hoc autem factum eſt tertio. Quod cum uidiſſent fratres, rogauerunt eum dicentes. Dic nobis Abba, quare nobis flentibus tu ridebas? Et dixit eis. Primo riſi, quia uos timetis mortem. Secundo riſi, quia non eſtis parati. Tertio riſi quia

1. 2. 3.

à la-

a labore ad requiem uado. Hæc cum dixiſſet, ſtatim clauſit oculos in mortem.

ALIVD.

Ioannes minor Thebeus, diſcipulus Abbatis Ammoes duodecim annis ipſi ſeni infirmanti fecit obſequium, ſenex tamen cum uidiſſet eum laborantem, nunquam illi ſermonem blandum ac placitum loquutus eſt. Cum autem de hoc mundo tranſiret, ſedentibus alijs ſenibus tenuit manus eius, & dixit ei tertio, ſalueris, ſalueris, & tradidit illum ſenibus dicens. Ille non homo, ſed Angelus eſt, qui tot annis mihi infirmanti ſeruiens, nec bonum ſermonem audiens, fecit tamen obſequium cum magna patientia.

ALIVD.

Plures diuerſis laborantes neceſsitatibus conuenerunt fratres ad ſanctum Antonium, inter quos & Eulogius quidam Monachus Alexandrinus, cũ alio qui Elephantiaco morbo cruciabatur, quos illuc propter huiuſmodi cauſam ueniſſe memorabant. Hic Eulogius ſcolaſticus erat, ſecularibus literis eruditus. Qui immortalitatis deſiderio captus, huic mundo renunciauerat, diuiſisq; rebus ſuis omnibus atq; diſperſis, parum aliquid pecuniarum reliquerat ſibi, quibus, quia per ſe operari non poterat uteretur.

ſq; cariſsimis per triduum non negauit. Quarto die aliquantulum progreſſus, cum proſequerentur abeuntes, Leenam miræ magnitudinis ad ſe uenire conſpiciunt. Beſtia, licet tribus repertis non incerta quem peteret, Anachoretæ pedibus aduoluitur, ac deinde precedentẽ ſequuntur. Nam illa præiens & ſubinde reſtans in eos intendebat, ut facile poſſet intelligi id eam uelle, ut qua illa ducebat, Anachoreta ſequeretur. Quid multis? Ad ſpeluncam beſtiæ peruenit, ubi illa adulta hos iam quinq; catulos maleſeta nutriebat. Qui ut clauſis luminibus ex aluo matris exierant, cæcitate perpetua tenebantur. Quos ſingulos de rupe prolatos, ante Anachoretæ pedes mater expoſuit. Tunc demum ſanctus aduertit, quid beſtia poſtularet. Inuocatoq; Chriſti nomine contrectauit manu clauſa lumina catulorũ ac ſtatim cæcitate depulſa, apertis oculis beſtiarum diu negata lux patuit. Ita fratres illo Anachoreta quoniam deſiderauerant uiſitato fructuoſa laboris ſui mercede ad Monaſterium redierunt, & fidem ſancti, gloriamq; Chriſti quam ipſi uiderant narrauerunt.

ORANDVM quomodo.

CVM quidam fratres quemadmodum orarent, beatum Macharium requiſiſſent, reſpondit illis dicens, Non ſunt neceſſaria nobis ſuperflua uerba, ſed extendere manus ac dicere: Deus quomodo uis & ſicut tibi placet ita fiat. Si autem tentatio irruerit, aut impugnatio dicendum eſt, Domine Deus clementiſſime auxiliari dignare nobis, tu enim ſcis quid nobis expediat, fac nobiſcum miſericordiam tuam.

OSTENTATIO doctrinæ.

QVidam Anachoreta, cum ueniſſet ad Abbatem Poemenen, ſuſcepit eum ſenex cum leticia. Et cum ſe alterutrum amplexi fuiſſent, cœpit Anachoreta de ſcripturis ſanctis et de rebus cœleſtibus conferre. Tunc ſenex uertit faciem ſuam ad alium fratrem & non dedit Anachoretæ reſponſum. Ille uero uidens quod non loqueretur cum eo, egreſſus eſt triſtis, & dicit diſcipulo illius. Sine cauſa tanti itineris laborem aſſumſi, ut uenirem ad eum qui mihi loqui dedignatur. Ingreſſus autem diſcipulus ad Abbatem Poemenem dixit. Propter te huc uenit Abba iſte homo magnus.

gnus, tantam gloriam in locis ſuis habens, & tu non uis loqui cum ipſo? Reſpondens ſenex dixit. Iſte homo de ſuperioribus eſt, et cœleſtia loquitur, ego autem de inferioribus ſum & terrena uix loqui poſſum. Si mihi loquutus fuiſſet aliquid de paſſionibus Monachi, forſitan & ego reſpondiſſem illi. Si autem de cœleſtibus loquitur, ego me neſcire confiteor. Egreſſus ergo diſcipulus, dicit ad Anachoretam, Senex iſte non mult de altioribus quæſtionibus loqui, ſed ſi quis ei de paſſionibus loquutus fuerit, reſpondet illi. At ille compunctus in hoc ſermone, ingreſſus ad ſenem dixit. Quid faciam Abba, quia dominantur mihi paſſiones cordis mei? Tunc ſenex reſpexit eum gaudens, & dixit ei. Modo bene pater ueniſti. Aperio ergo os meum & implebo illud bonis tuis. Et hoc ſermone adiutus eſt Anachoreta & dixit. In ueritate bona eſt hæc uia, quam tenes & uera. Et agens ſeni gratias, reuerſus eſt in propriam regionem.

ALIVD.

Venerunt aliquando ad Abbatem Zenonem quidam fratres & interrogauerunt eum dicentes, Quid eſt quod ſcriptum eſt in libro Iob, nec cœlum quidem eſſe in conſpectu Dei, Reſpondit autem

ſenex

ſenex dicens, Reliquerunt fratres peccata ſua, & cœleſtia ſcrutantur. Hæc eſt autem interpretatio ſermonis quem requiſiſtis, ut quoniam ſolus Deus eſt mundus, dictum ſit neq; cœlum mundum eſſe in conſpectu eius.

OSTENTATIO ſanctitatis.

VEnit quidam frater ad Abbatem Siluanum in montem Sina, & uidit fratres laborantes, & dixit ſeni. Nolite operari cibum qui perit. Maria enim optimam partem elegit. Et ſenex diſcipulo ſuo, uoca Zachariam, & mittite fratrem iſtum in cellam ubi nihil ſit. Et cum facta fuiſſet hora nona, intendebat ad oſtium, ſi mitterent & uocarent eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei, ſurgens uenit ad ſenem, & dixit ei. Abba, hodie fratres non comederunt? Et dixit ei ſenex, Etiam comederunt. Et dixit ei frater, & quare me non uocaſtis? Et reſpondit ſenex. Tu homo ſpiritualis es, tu non indiges hoc cibo, nos autē carnales ſumus, & uolentes manducare, propterea operamur manibus noſtris. Tu uero bonam partem elegiſti, legens tota die, & nolens ſumere carnalem

eandem cibum. Qui cum hæc audiſſet, proſtrauit ſe ad pœnitentiam dicens. Ignoſce mihi Abba. Et dixit ei ſenex. Puto opus habet omnino Maria Marthæ, per Martham enim Maria laudatur.

OSTENTATIO VIRtutum & miraculorum.

CAſu per illos dies quibus illuc aduenerant cuidam ſolitario, qui nuper ad Eremum ſeceſſerat, neq; amplius ab hoc Monaſterio quam ſex milibus tabernaculum ſibi conſtituerat, panem Abbas per duos pueros miſerat. Quorum maior habebat ætatis annos quindecim, minor duodecennis annis erat. His ergo inde redeuntibus, aſpis mire magnitudinis uenit obuiam, cuius occurſu nihil perterriti ubi pedes eorũ præuenit, quaſi incantata carminibus cerula colla depoſuit, minor ex pueris manu eã apprehenſam ac pallio inuolutam ferre cœpit, deinde Monaſterium quaſi uictor ingreſſus, in occurſum fratrum captiuam beſtiam reſoluto pallio non ſine iactantiæ tumore depoſuit. Sed cum infantium fidem atq; uirtutem cæteri prædicarent, Abbas ille altiori conſilio ne infirmior ætas inſoleſceret, utrumq; uirgis compeſcuit multum obiurgatos, cur ipſi quod per

tos operatus fuerat Dominus prodidiſſent, opus illud nõ ſuæ fidei, ſed diuinæ fuiſſe uirtutis, diſcerent potius Deo in humilitate ſeruire, non in ſignis & uirtutibus gloriari, quia melior eſſet in firmitatis conſcientia uirtutum unitate. Hoc ubi ille frater audiuit ſolitarius & periclitatos infantulos Serpentis occurſu, & ipſos inſuper multa uerbera uicto ſerpente meruiſſe, Abbatem obſecrat ne ſibi poſt hæc ullus panis aut cibus aliquis mitteretur. Iamq; octauus dies fuerat emenſus quo ſe homo Chriſti, intra periculum famis concluſerat ipſe. Arebant membra ieiunio, ſed deficere mens cœlo intenta non poterat, corpus inedia fatiſcebat, fides firma durabat, cum interim admonitus Abbas ille per ſpiritũ, ut diſcipulum uiſitaret pia ſolicitudine cognoſcere cupiens, qua uitæ ſubſtantia uir fidelis aleretur. Qui miniſtrari ſibi panem ab homine noluiſſet ad requirendum eum, ipſe Abbas proficiſcitur. At ille ubi eminus ſenem uenire conſpexit, occurrit ei obuiam, agit gratias, ducit ad cellulam, cum ingreſſi pariter ambo conſpiciunt palmiciam ſportam, calido pane congeſtam foribus affixam de poſte pendere, ac primum panis callidus ſentitur odore, tactu uero ac ſi ante paulum foco eſſet ereptus oſtenditur.

Aegypti

Aegyptij tamen forma non cernitur panis, obſtupeſacti, ambo munus cœleſte cognoſcunt, cum ille hoc Abbatis aduentu præſtitum fateretur, Abbas uero illius fidei ac uirtuti id potius aſcriberet, ita ambo cœleſtem panem cum magna exultatione fregerunt.

PATIENTIÆ Exempla.

Quidam ex fratribus paſſus ab alio iniuriam, uenit ad Abbatem Syſoium, & contumeliæ genus exponens addebat, cupio me uindicare pater. Senex autem rogare eum cœpit, ut relinqueret Deo uindictam. At ille inquit, non deſiſtam, niſi fortiter uindicauero. Cui ſenex ait. Quatenus ſemel hoc in animo ſtatuiſti, uel nunc oremus. Exurgens autem ſenex, his uerbis cœpit orare. Deus iam nobis non eſt neceſſarius, ut pro nobis ſis ſolicitus, quia noſipſi, ſicut frater iſte dicit, & uolumus & poſſumus nos uindicare. Quod cum ille frater audiſſet, ante pedes ſenis effuſus, ueniam poſtulabat, promittens ſe cum illo cui iraſcebatur, nunquam deinceps certaturum.

ALIVD.

Quidam

Quidam frater dum ab altero iniuriaretur, uenit & nunciauit ſeni. Cui ille reſpondit, ſatisfac cogitationi tuæ, quoniam non uult frater iniuriari te, ſed peccata tua, nam in omni tentatione, quæ tibi contigit per hominem, non arguas eum, ſed tantummodo dic, quia propter peccata mea contingunt mihi hæc

ALIVD.

Dicebat frequenter Abbas Poemen, malicia nunquam te exuperet. Si quis tibi malum fecerit, tu illi bonum redde, ut per bonum uincas malum.

ALIVD.

Quidam frater quanto plus eum aliquis iniuriabatur aut deridebat, tanto plus ille gaudebat dicens. Iſti ſunt qui nobis occaſionem præbent ad profectum noſtrum, qui autem beatificant nos, conturbant animas noſtras. Scriptum eſt enim, quoniam hi qui beatificant uos, decipiunt uos.

ALIVD.

Alter ſenex Si quis detraxiſſet ei, ille feſtinabat, ſi uicinus ei erat per ſeipſum bene illum remunerare. Quod ſi longius manebat, tranſmittebat ei munera.

ALIVD.

Quidam magnus ſenex infirmanti diſcipulo

ſuo dixit. Ne contriſteris fili ex infirmitate uel plaga corporis tui. Summa enim religio eſt, ut in infirmitate quis agat Deo gratias. Si ferrum es, per ignem æruginem amittis. Si uero aurum es, per ignem probatus à magnis ad maiora uenies. Ne anxieris ergo frater. Si enim Deus te uult in corpore torqueri, tu quis es, ut eius poteſtati reſiſtas, aut moleſte feras? Suſtine ergo & roga Deum ut quæ ipſe uult illa concedat.

ALIVD.

Senex quidam cum frequenter infirmaretur corpore & langueret, contigit ut uno anno nulla eum ægritudo contingeret. Et propterea flebat & grauiter ferebat dicens, Reliquiſti me Domine, & noluiſti me præſenti hoc anno uiſitare.

ALIVD.

Dicebant de quodam ſene, quia cum moreretur in Scithi, circunſteterunt fratres lectum eius, & ueſtierunt eum, & cœperunt flere. Ille autem aperuit oculos ſuos & riſit, & adiecit iterum ridere. Hoc autem factum eſt tertio. Quod cum uidiſſent fratres, rogauerunt eum dicentes. Dic nobis Abba, quare nobis flentibus tu ridebas? Et dixit eis. Primo riſi, quia uos timetis mortem, Secundo riſi, quia non eſtis parati. Tertio riſi quia

à la-

à labore ad requiem uado. Hæc cum dixiſſet, ſtatim clauſit oculos in mortem.

ALIVD.

Ioannes minor Thebeus, diſcipulus Abbatis Ammonis, duodecim annis ipſi ſeni infirmanti fecit obſequium, ſenex tamen cum uidiſſet eum laborantem, nunquam illi ſermonem blandum ac placitum loquutus eſt. Cum autem de hoc mundo tranſiret, ſedentibus alijs ſenibus tenuit manus eius, & dixit ei tertio, ſalueris, ſalueris, & tradidit illum ſenibus dicens. Ille non homo, ſed Angelus eſt, qui tot annis mihi infirmanti ſeruiens, nec bonum ſermonem audiens, fecit tamen obſequium cum magna patientia.

ALIVD.

Plures diuerſis laborantes neceſſitatibus conuenerunt fratres ad ſanctum Antonium, inter quos & Eulogius quidam Monachus Alexandrinus, cũ alio qui Elephantiaco morbo cruciabatur, quos illuc propter huiuſmodi cauſam ueniſſe memorabant. Hic Eulogius ſcolaſticus erat, ſecularibus literis eruditus. Qui immortalitatis deſiderio captus, huic mundo renunciauerat, diuiſiſq; rebus ſuis omnibus atq; diſperſis, parum aliquid pecuniarum reliquerat ſibi, quibus, quia per ſe operari non poterat uteretur.

Cum igitur eũ quædam animi defectio fatigaret, & neq; cum multis in Monaſterio degere, neq; ſolitariam uitam poſſet ferre patienter, reperit quendam publice in platea iacentem, ita inualitudine illa, quem ſuperius dixi, impletum, ut ſine pedibus & manibus uideretur, cui lingua tantummodo immunis à tantis cruciatibus erat, qua magis poſſet ab intuentibus malorum ſuorum remedium promereri, cumq; eum aßiſtens uidiſſet Eulogius, oratione facta ad Deum, & facta quadam cum Domino pactione, his alloquutus eſt uerbis. Domine, inquit Deus in tuo nomine ſuſcipio iſtum, tam immani ualetudine prepeditum, ut propter iſtum poßim & ipſe ſaluari. Aßis ergo mihi Ieſu Chriſte, atq; patientiam in tali miniſterio largiaris, moxq; ad iacentem illum ait. Vis frater ſuſcipio te in domo mea, & quacunq; potuero ratione ſuſtento? Cunq; hæc ille libenter amplecti ſe diceret. Vadam ergo inquit & aſinum, quo ueharis adducam, cui uehementer exultans conſenſit ægrotus, quodq; mox fecit Eulogius, memoratum ad hoſpitium ſuum ſine dilatione tranſuexit. Per quindecim igitur annos iugi curatione et perpetua ei ſolicitudine ſeruiebat, per quod omne tempus & ille cui tantum deferebatur obſequium

cum

Digitized by Google

cum gratiarum actione cuncta tolerabat & Eulogij manibus & medicamentis, cibisq; & balneis prout competebat ualetudini curabatur. Poſt XV. uero annos inſtinctu Dæmonis, ſupradictus ægrotus immemor tot laborum Eulogij tantorumq; meritorum, cœpit ab eo uelle diſcedere, multiſq; iniurijs atq; opprobrijs increpare eum dicens. Fugitiue, qui propriam domum deuoraſti, furatuſq; es alienam ſubſtantiam, in me occaſionem ſalutis tuæ reperiſſe te credis? Eulogius autem rogabat eum, & ſatisfaciens animo eius dicebat. Noli mi domine talia loqui, ſed dic potius, quid te contriſtauerim, & emendo. Elephantioſus autem cum furore dicebat. Vade nolo iſtas adulationes tuas. Proijce me in publicum, refrigeratione tua non egeo. Eulogius autem obſecro te inquit placare, aut quid te inquit, contriſtauerim uenerande ſenex, edicito. Elephantioſus autem aſperior in furore dicebat ad eum. Iam fraudulentas irriſiones tuas non fero, adulationes & ſubſannationes tuas non tolero. Nec mihi hæc arida parcaq; uita iocunda eſt, uolo carnibus ſaturari. Cumq; ei exhibitæ à uiro patientiſsimo Eulogio carnes fuiſſent, cœpit iterum proclamare. Non potes inquit meæ ſatisfacere uoluntati, neq; tecum ſolitarius habitare præ-

ualeo, populum uidere, ad publicum ire deſidero. Dicit ei Eulogius, Ego adduco tibi multitudinem fratrum, rurſus ferocior ac pene blaſphemus ęgro tus, ne inquit mihi tuam faciem uidere nolo, & adducis mihi ſimiles tui ſolius panis deuoratores, concutienſq; ſemetipſum, inquieta uoce clamat dicens. Hic eſſe nolo, ad publicum ire deſidero. O uiolentia. In eum locum me proijce, unde me ſuſtuliſti. Tanta ergo erat eius inſania, adeoq; ſenſus ipſius infirmis quodammodo peruerterat Dæmon, ut à laqueo ſe forte ſuſpendiſſet, ſi manus per quas hoc facere poſſet, habuiſſet. Ad Monachos itaq; uicinos pergit Eulogius, ita dicens eis, quid faciam quod Elephantioſus iſte penitus deſperare me fecit? Dicunt ei. Quam ob cauſam. Reſpondit eis, quia dura ſunt quæ mihi conatur imponere, & quid agam ignoro, proijciam ne eum? Sed aliter Deo dexteras dedi, de hoc ſatis uereor. Non proijciam eum. Sed tot ac tanta iternus dierum ac noctium mala ferre non poſſum, quid de ipſo igitur à me fiat ignoro. Ad quem illi his uerbis loquuntur dum adhuc uiuit et ſupereſt magnus ille, ſic enim uocabatur Antonius, aſcende ad eum: ægrumq; naui impoſitum in Monaſterium eius deſer, expectans ibi donec ſpeluncam ſuam egreſſus, aduenia.

adueniat. Quem cum uideris, referes iſta quæ pa-
teris, atq; ab eo conſilium poſtulabis, quicquid ti-
bi ſuper hoc dixerit facies, & eius monitionibus
acquieſces, ſciens à Deo iuberi tibi quod ille præ-
cepit. Mox igitur ſermonibus fratrum libenter
inſtructus, ſupradictum ægrum blandis precibus
ſuperans, littorali naniculæ impoſuit, ſuſtulitq; de
ciuitate per noctem, & ad diſcipulorum ſancti
Antonij habitaculum duxit. Euenit autem at alte-
ro ueſpertinis horis superueniret illic beatus An-
tonius, referente mihi Cronio, quod chlamide ex
pellibus facta indutus aduenerit. Solebat autem
ueniens ad Monaſterium fratrum uocare ex ipſis
Macharium eumq; his uerbis interrogare. Vene-
runt adhuc aliqui fratres? Et ille ueniſſe dicebat.
De Aegypto inquit ſunt an de Ieroſolyma?
Hoc autem ſignum ab his iuſſerat dari, ut quoti-
ens aliqui non ſatis digni colloquio ipſius ueni-
rent, aduenisse Aegyptij dicerentur, quotiens au-
tem ſancti quidam & ſpirituales uiderentur uiri,
ueniſſe de Ieroſolyma nunciarentur. Tunc ergo
ueniens iuxta conſuetudinẽ ſuam, cũ interrogaret,
utrũ Ieroſolimitæ illic fratres eſſent, an Aegyptij
Reſpondit Macharius dicens, ex utroq; genere ui-
diſſe ſe, cum autem dixiſſet illi ſanctus Antonius,

Fac illis leticiam, & ſumant cibum, una cum eis oratione completa iubebantur diſcedere, ac uero cum Ieroſolimis ueniſſe didiciſſet, per totam noctem cum ipſis ſedens ea illis quæ ſaluti eorũ proficerent, loquebatur. Memorata igitur nocte conſediſſe referebant, & unumquemq; ad ſe de his qui conuenerant, euocaſſe. Cunq; à nullo quis illic Eulogius uocaretur audiſſet, ipſe in tenebris propria uoce ſua illum ter nomine uocauit, cui cum ſupradictus Scolaſticus non reſponderet, putans quod alter aliquis Eulogius uocaretur. Dicit ei rurſus. Te uoco Eulogi, qui ab Alexandria ciuitate ueniſti. Dicit ei Eulogius. Quid quæſo iubes? Et Antonius, Quid inquit huc ueniſti? Reſpondit Eulogius dicens, Qui tibi nomen meũ reuelare dignatus eſt, ipſe etiam & aduentus mei cauſam procul dubio reuelauit. Tunc ille, quare, inquit, ueneris ſcio, ſed ante omnes hos fratres ut omnes audiant refer. Iuſſus igitur à magno Antonio, ſeruus CHRISTI, Eulogius retulit ante omnes, Iſtum Elephantioſum in platea publica reperi proiectum, cuius curam nullus hominum gerebat, & promiſi Deo, ut dei ſeruirem ęgritudini eius quomodo poſſem, & ego per illum, & ille per me ſaluaretur. Ex quo autem pariter ſumus, quintus decimus annus eſt ſicut & ueſtræ ſanctitati credo omnia reuelata. Quia igitur poſt

tur poſt

tur poſt plurimos annos cum à me nihil mali per-
tulerit, uarijs me procellis ac tempeſtatibꝰ uexerit
ob quod & ego ipſum à me proijcere cogitaui,
propterea ad ſanctitatem tuam ueni, ut quid ex
hoc faciam, digneris me tuis edocere conſilijs, &
orationibus adiuuare. Peſsimis enim motibus totus
fatigor & crucior, cui hæc tunc Antonius ſeuera
atq; iracunda uoce reſpondit. Tu illũ à te proijcis
Eulogi? Sed ille eum non proijcit qui eum à ſe fa-
ctum eſſe cognoſcit. Proijcis eum? Meliorem te in-
ueniet, & eliget Deus qui colligat deſtitutum.
Cumq; perterritus ad hæc Eulogius uerba tacuiſ-
ſet, relicto rurſus ſanctus Antonius Eulogio, cœ-
pit ægrotum propijs ſermonibus uerberare, & hæc
ad eum cum clamore maximo loqui. Elephantioſe
ceno ac luto horride, nec terra digne nec cœlo non
deſinis iniuriam Dei uociferari?

Neſcis, qui miniſtrat tibi, Chriſtus eſt. Quem-
admodum auſus es contra Chriſtum talia loqui?
Nam propter Chriſtum ſe iſte ſeruitio tali & ob-
ſequijs ſubiugauit. Quem & ipſum mordaci ſer-
mone laceratum reliquit, conuerſiſq; uerbis ad
alios fratres, ad unumquemq; ita ut ratio ſingulo-
rum exigebat loquutus, rurſus ad Eulogium &
ad ægrotum redit, dicitq; eis, Ne quis ueſtrum ò

ſiti quoquam ſe uertat, neuter ab altero ſeperetur: ſed ad cellam ueſtram in qua per tantum tempus uixiſtis redite, in pace omnem triſtitiam deponentes. Iam nunc enim ad uos Dominus Deus mittet. Nam tentatio iſta idcirco accidit uobis, quia ad finem uitæ ambo ueniſtis, etiam uterq; ueſtrum merebitur coronari. Nihil ergo aliter feceritis, ne forte uos Angelus ueniens, in eo in quo dixi loco inuenire non poßit, uterq; coronis fraudemini. Qui cum ad cellam ſuam uelociter redeundo re integrata pace ueniſſent, intrá .XL. dies Eulogius prior obijt, & poſt aliquot triduũ ſupradictus defecit ægrotus, animo uehementer incolumis.

PECCATVM ESSE in ſanctis, ſed ſeruiens non regnans.

QVidam ſenex cum ueniſſet ad alium ſenem dicit ei. Ego iam mortuus ſum ſæculo huic. At ille alter reſpondit. Ne confidas in teipſum, donec egrediaris de corpore hoc. Nam & ſi tu dicas, quoniam mortuus ſum, Diabolus tamen nec dum eſt mortuus, cuius innumerabilia ſunt artis mala.

ALIVD.

Dicebant de quodam ſene, quia fuerit quinquaginta annos, nec panem comedens, nec facile aquam bibens. Et dicebat, quia extinxi fornicationem, & auaritiam, uanam gloriam. Et ueniens ad eum Abbas Abraham, audiens quod hoc dixiſſet, dicit ei. Tu dixiſti hunc ſermonem? Et ille reſpondit. Etiam. Et dixit ei Abbas Abraham. Ecce intrans in cellulam tuam et inueniens ſuper mattam tuam mulierem potes non cogitare quia mulier eſt? Et ait. Non, ſed repugno cogitationi meæ, ut non tangam illam. Dicit ei Abbas Abraham, Ecce non interfeciſti fornicationem, quia uiuit paſſio ipſa, ſed alligata eſt. Iterum ſi ambulas in uia, & uides lapides & teſtas uaſorum, & inter ipſas iacens aurum potes mente tua aurum quod uides, uelut lapides reputare? Et reſpondit, Non, ſed reſiſto cogitationi meæ, ne colligã illud. Et dicit ei Abraham. Ecce ergo uiuit paſſio, ſed alligata eſt. Et dixit iterum Abbas Abraham, Si audieris de duobus fratribus, quia unus diligit te, & bona loquitur de te, alius autem odit & detrahit tibi, & uenerint ad te uterq;, æqualiter ſuſcipis? Et dixit. Non, ſed extorqueo animo meo, ut ſimiliter benefaciam ei qui me odit, ſicut & illi qui diligit me, Et dixit ei Abraham.

Viuunt

Viuunt ergo paßiones, & tantummodo à ſanctis uiris quodammodo ligantur.

ALIVD.

Dixit Iſidorus, quadraginta annos eſſe, ex quo ſentiret quidem motum peccati in mente ſua, nunquam tamen conſentiret, neq; concupiſcentiæ neq; iracundiæ.

NON PECCANDVM etiam in occulto.

TRanſeunte aliquando Abbate Effrem, me proſtituta ex immißione cuiuſdam, cœpit ei blandiri, cupiens eum, ſi poſſet ad turpem commixtionem illicere, uel ſi hoc non poſſet, ſaltem ad iracundiam prouocaret, quoniam nunquam uidit eum quiſq; iraſcentem uel litigantem. Ipſe autem dixit ad eam. Sequere me. Cum ueniſſet autem in locum populorum, dicit ei. Veni huc, & ſicut uoluiſti, commiſceor tecum. Illa autem uidens multitudinem, dixit ei. Quomodo poſſumus hoc hic facere tanta multitudine aſtante, confundimur enim? Ille autem dixit ei. Si homines erubeſcis, quanto magis erubeſcere debes Deum, qui reuelat occulta tenebrarum? Illa autem confuſa & confutata, receßit abſq; opere uoluntatis ſuæ.

PECCANTIBVS SEMper ſurgendum & agendam pœnitentiam.

CVM quidam Abbatem Syſoium frequenter talem ſermonem requireret, quid faciam pater quoniam cecidi, reſpondit, ſurge. At ille reſpondit. Exurrexi. Et iterum ſe cecidiſſe confeſſus eſt. Ait ſenex, Et iterum ſurge. Cum autem frater frequenter ſe ſurrexiſſe, & frequenter ſe cecidiſſe narraret eodem ſermone ſenex utebatur, exclamans. Non ceſſes exurgere fili. Cui frater. Vſq; quo poſſum ſurgere pater explana. Tunc ſenex ait. Quouſq; aut in bono opere aut in malo deprehenſus occumbas. In quo enim opere homo deprehenſus fuerit in eo iudicabitur.

PECCANTES IN ſpiritu lenitatis arguendi.

COntigit fratri cuidam culpa in Cenobio, & dum à cæteris increparetur ad Abbatem profectus eſt Antonium. Et aſſecuti ſunt eum fratres,

tres, nolentes eum reducere, cœperuntq; ei culpam exprobare. Ille uero feciſſe culpam denegabat. Inuentus eſt ibi Abbas Paphnutius, cui cognomen erat Cephalus, qui talem retulit in congregatione fratrum auditam parabolam. Vidi inquit in ripa fluminis hominem uſq; ad genua in limo demerſum, uenientes autem ut eum porrecta manu extraherent uſq; ad collum demerſerunt. Tunc beatus Antonius de beato Paphnucio ait. Ecce homo qui ex ueritate poteſt animas ſaluare. Quo fratres illius ſermone compuncti agentes pœnitentiam, eum qui diſceſſerat ad Cenobium reuocauerunt.

ALIVD.

Dixit quidam de ſenioribus. *Si uideris aliquem peccantem, ne mittas culpam in eum, ſed in illum qui impugnat eum, apud temetipſum dicens. Veh mihi, quia ſicut iſte nolens uictus eſt, ſic & ego hodie uel cras. & plange & inquire Dei ſolatium. Nemo enim uult peccare, ſed omnes decipiuntur.*

ALIVD.

Quidam *Timotheus Anachoreta, negligentem fratrem aliquem audiens, interrogante ipſum Abbate, quid illi fratri faceret, dedit conſilium, ut eum expelleret. Cum ergo ille fuiſſet expulſus,*

tentatio

tentatio uenit ad Timotheum. Et cum ploraret in conſpectu Dei, & diceret, miſerere mei, uenit ad eum uox dicens. Timothee ideo tibi hoc uenit, quia fratrem tuum in tempore ſuæ tentationis deſpexiſti.

ALIVD.

Quidam frater requiſiuit ſenem dicens, putas Abba cognoſcunt ſancti uiri, quando uenit in eos gratia? Reſpondit ſenex dicens, non ſemper cognoſcunt. Nam cuiuſdam magni ſenis diſcipulus, cum peccaſſet in aliqua re iratus ſenex dixit ei cum clamore. Vade & morere, & ſtatim ille cecidit & defunctus eſt. Cumq; ſenex uidiſſet eum mortuum, timor ingens irruit ſuper eum & cum magna humilitate orauit, rogans Deum & dicens, Domine Ieſu Chriſte, reſuſcita illum & iam ulterius ſine conſideratione, talem non loquar ſermonem, & cum hæc dixiſſet, ſtatim ſurrexit diſcipulus eius.

POENITENTIAE Exempla.

FVit quidam uir in palatio ſublimis ſub Theodoſio Imperatore, nomine Arſenius, cuius filios id eſt Archadium et Honorium Auguſtos de Baptiſmate ſuſcepit. Hic itaq; Arſenius deſiderio

diuinæ

diuini timoris accenſus, relinquens omnem ſeculi gloriam temporalem, perrexit ad Eremum Scithiæ, ut inter ſanctos patres ſecretam & quietam ab omni ſtrepitu huius mundi ageret uitam, ſeparatus ab illecebris & delectationibus corporis, ut cum tota mentis intentione adhæreret Domino ſaluatori, ſicut ſcriptum eſt, Adhæſit anima mea poſt te, me ſuſcepit dextera tua. Dicebant ergo de eo ſancti ſeniores, quia ſicut cum in ſeculi conuerſatione eſſet, nimis precioſis ueſtimentis præ omnibus utebatur, ita poſt modum in Eremo Scithiæ degens, ſtudebat ut ab omnibus Monachis uiliora & deſpectiora ueſtimenta haberet. Dicebat etiam Abbas Daniel, quoniam ſanctus Arſenius referebat fratribus dicens, quaſi de alio audiſſet, ſed quantum datur intelligi ipſe talem uidit uiſionem. Sedebat inquit quidam de ſenioribus Monachis in cellula ſua, & ſubito uenit ad eum uox dicens. Egredere foras & oſtendam tibi opera hominum. Et ſurrexit inquit, & egreſſus eſt foras. Duxit autem eum & oſtendit ei Aethiopem nigrum cum ſecure cedentem ligna, & facientem grandem ſarcinam, & tenebat ſubleuare ſarcinam illam, & præ magnitudine non poterat portare eam, ſed redibat & cedebat iterum alia ligna, & addebat

Viſio Arſenij.

Tria hominũ genera quæ non ſaluantur.

1 *Non poenitentes.*

ſuper

ſuper ſarcinam illam. Iterum autem oſtendit ei ali- 2
um hominem ſtantem ſuper lacum, & haurientem Non uere
aquam, & mittentem eum in collectaneum, & pœniten-
de alia parte per foramina defluebat aqua ſubter tes.
in eodem loco. Iterum dixit ei, Veni ſequere me,
& oſtendam tibi aliud, Et uidit quaſi quoddam 3
ædificium Templi, & duos ſedentes in equis, por- Hypocri-
tantes ſuper ſcapulas ſuas utriq; lignum unum, id tæ.
eſt, perticam longam uolentes pariter ingredi
portam Templi illius, & non permittebat eos li-
gnũ quod ex aduerſo portabant ingredi per por-
tam illam. Non enim humiliabat ſe alter alteri,
ſed contendebant uterq; pariter ingredi uolentes,
& non præualebant. Nec enim humiliabat ſe unus
eorum, ut alteri locum daret. Expoſuit ergo ei Expoſi-
has uiſiones dicens. Hi qui lignum portant, hi ſunt tio uiſio-
qui habent iugum ſanctum Monachorum, ſed iu- nis.
ſtificantes ſe ipſos in cordibus ſuis cũ exultatione
ſuperbiæ non humiliantur inuicẽ. Noluerunt enim
ambulare in humilitate uiam ſaluatoris Domini
noſtri IEſu CHRiſti, qui dixit, diſcite à me, quia
mitis ſum & humilis corde, & inuenietis requi-
em pro animabus ueſtris, ideoq; propter ſuperbiam
cordis ſui remanſerunt foris, de regno regis cœlo
rum Chriſti excluſi. Qui autem cedebat ligna &

Digitized by Google

ſuper ſarcinam addebat adhuc, homo eſt qui one-
ratus eſt multis peccatis, & ſuper ſarcinam pec-
catorum ſuorum addit ſemper alia peccata,
quem oportebat ut magis pœnitentiam ageret de
prioribus peccatis, ſed negligens uitia emendare
peccatorum priorum, magnis alia addit ſupra pri-
ora peccata. Ille autem qui aquam de lacu hauri-
bat, homo eſt qui aliqua bona operatur, ſed quia
mala etiam amplius peccatum operatur, ideo pere-
unt & delentur etiam bona opera quæ fecit.
Oportet ergo hominem, ſicut ait Apoſtolus, cum
timore & tremore ſalutem ſuam operari. Dice-
bat autem Abbas Daniel de Abbate Arſenio, quia
cum operaretur ſportas & palmarum folijs mit-
tebat aquã in peluim ut infunderentur palmæ, &
cum fœteret bramoſa aqua odore, non permitte-
bat ut aliam aquam mutarent, ſed ſuper illam fœ-
tidam addebat aquam, ut ſemper fœteret. Interro-
gabant autem fratres eum dicentes. Cur non per-
mittis pater ut aqua mutetur, ſed peſſimo fœtore
tota cellula tua repletur? Reſpondens autem bea-
tus ſenior ait. Quoniam pro thimiate & muſcatis
et illis diuerſis quibus in ſeculari cõuerſatione ſine
intermiſſione fruebar, oportet nunc me dum in
hoc tempore ſum ſuſtinere iſtiuſmodi fœtorem pro
ſuauiſ-

Digitized by Google

ſuauiſſimo illo odore, ut in die iudicij de illo gehennæ inenarrabili fœtore liberet me Dominus, & non cum illo diuite, qui epulabatur in iſto mundo delitioſe & ſplendide condemnetur anima mea.

ALIVD.

Beatus Athanaſius Epiſcopus, rogauit aliquando Abbatem Pamon, ut iret in Alexandriam. Qui deſcendens cum fratribus, cum uidiſſet quoſdam ſeculares dicit eis. Surgite & ſalutate Monachos, ut benedicamini ab eis. Frequenter enim iſti loquuntur cum Deo, & os eorum ſanctum eſt. Et cum uidiſſet ibi mulierem theatricam lachrymatus eſt, Et requiſierunt aſtantes cur plangeret. At ſenex reſpondens dixit, Duæ me res ad has lachrymas compulerunt. Vna quidem perditio illius mulieris. Secunda uero, quia ego tantam curam non habeo placendi Deo quantam habet hæc mulier ut omnibus turpibus placeat.

ALIVD.

De quodam ſene dicebatur, quia quotiens illi ſua cogitatio dicebat, dimitte hodie & cras pœnitebis, ipſe iterum reſpondebat. Non ita, ſed hodie debemus pœnitere, & cras uoluntas Dei fiat in nobis.

ALIVD.

Quidam ex Patribus de aliquo referebat Epiſcopo, eo quod audiſſet duos de plebe ſua uiros, nimiae impuritatis adulteros. Rogauit ergo Deum, ut ſi ita eſſet ſibi oſtenderet. Dum ergo poſt oblationem conſecratam unuſquiſq; ad communionem accederet, ſingulorum facies intelligebat & animos. Peccatorum enim facies nigras inſpiciebat ut carbonem, & oculos eorum ſanguine repletos, alios uero uidit clara facie & ueſtibus albis indutos. Cum autem corpus Domini ſuſcepiſſent, in quorundam uultibus lumen, in quorundam flamma uidebatur. Vt autem agnoſceret de illis quorum crimina audiebantur, communionem illis porrexit & uidit unum ex eis clara facie, & honorabili, albiſq; ueſtibus circundatum. Alterum uero nigrum & horribili uultu. Et poſtquam diuini gratiam myſterij perceperunt, illum uis quedam illuſtrabat, iſtum uero alium, quaſi flamma ſuccendebat. Orauit autem Epiſcopus de ſingulis, quae ei oſtenſa fuerant ſe doceri. Aſtitit autem Angelus Domini, dicens ei. Omnia quae de ipſis audiſti uera ſunt, ſed ille unius in ſordibus ſuis permanet, & in uoluntate peccandi, ideo illum nigra facie & flamma ſuccendi uidiſti. Ille uero

alter

alter, ſimilis eius quidam erat ſicut audieras, ſed ideo illum clara facie illuſtrari uidiſti, quia recordatus de his quae primum fecit, abrenunçians illis malis operibus cum lacbrymis & gemitibus Dei miſericordiam poſtulabat promittens quod ſi praeterita ei fuiſſent remiſſa peccata, ulterius ad eadem non rediret, & ideo prioribus deletis criminibus ad hanc gratiam quam uidiſti, peruenit. Cum autem Epiſcopus gratiam Dei miraretur, eo quod non ſolum de tormentis tam turpis uitae hominem eruerit, ſed etiam tanto honore decorauerit, Reſpondens Angelus dixit. Bene miraris, homo enim es. Nam Dominus noſter ac ueſter, naturaliter bonus & humanus eſt, ceſſantibus à peccatis poenitentibus enim per confeſsionem non ſolum peccata dimittit, ſed etiam honore efficit dignos. Sic enim dilexit DEVS hominem, ut unigenitum ſuum filium pro peccatoribus deſtinaret, & pro ipſis daret ad mortem. Qui ergo dum inimici eius eſſent, mori pro ipſis elegit, quanto magis quando illi proprij fiant. Hoc ergo ſcias, quia nullum peccatũ humanum bonitatẽ Dei uincit, ſi tantummodo per poenitentiam unuſquiſq; ea quae prius fecerat aboleuerit malo, miſericors enim Deus, & infirmitatem gene-

ris ueſtri ſcit, & paßionum fortitudinem, & Diaboli uirtutem uel maliciam, & cadentibus quidem hominibus in peccatum tanquam filijs indulgens, expectat emendationem, pœnitentibus uero tanquam languidis compatitur, & mox ſoluens peccata eorum, iuſtorum illis etiam præmia tribuit. Audiens uero hæc Epiſcopus miratus eſt nimis & glorificabat Deum.

ALIVD.

Abbas Paulus ſimplex habebat hanc gratiam, ut ingredientes in Eccleſiam aſpiceret, & ex ipſa facie eorum uniuſcuiuſq; cogitationes ſeu malæ eſſent, ſeu bonæ ſentiret. Cum ergo ueniſſent ad Eccleſiam, & ingrederentur, ſenex uidit eos claras facie & læto animo ingredi, & Angelos eorum pariter cum gaudio cum ipſis. Vnum autem nigrum uidit & nebulóſum habentem corpus, & Dæmones hinc atq; inde trahentes eum ad ſe miſſo fræno in naribus, & Angelum ſanctum eius à longe ſequentem triſtem. Beatus ergo Paulus cœpit flere & pectus ſuum tundere, ſedens ante Eccleſiam propter eum quem talem uideret. Omnes autem alij ſenes uidentes eum ſic flentem, cœperunt rogare ut ſi quid in ipſis uidiſſet, manifeſtaret, aut cum eis ingrederetur in congregationem. Ille autem nolebat ingredi, ſed ſemper flebat pro-

Angeli cuſtodes noſtri.

pter

pter eum quem ſic uiderat. Poſt paululũ autem cum abſoluta congregatione diſcederent, iterum omnium uultus circumſpiciebat, ſi tales egrederentur quales ingreßi ſunt, & uidit illum quem ante uidit nigrum & nebuloſum, egreſſum de Eccleſia clara facie & candido corpore & Dæmones à longe ſequentes eum, ſanctum autem Angelum eius prope eum hilarem, & gaudentem ſuper eum nimis. Tunc Paulus exurgens cum gaudio uociferabatur benedicens Deum ac dicens. Quanta miſericordia & benignitas Dei eſt? quanta miſeratio eius eſt? Et aſcendens in altiorem locum, magna uoce dicebat. Venite & uidete opera DEI, uenite & uidete quemadmodum uult omnes homines ſaluos fieri, & ad agnitionem ueritatis uenire. Venite adoremus eum dicentes, quia tu ſolus potes peccata tollere. Cum autem omnes conueniſſent, expoſuit eis Paulus quid uidiſſet antequam ingrederentur in Eccleſiam & quæ poſtea, & petebat illum fratrem quem ſic uiderat, ut ei miniſtraret cogitationes ſuas & actus, uel quemadmodum tantam commutationem illi Deus donaſſet. Ille autem ante omnes cœpit referre dicens, Ego ſum homo peccator, & multis temporibus ſum deditus peccato.

Ingreſſus autem nunc in eccleſiam Dei audiui uer-
ba Eſaiæ Prophetæ, magis autem Dei per ipſum
loquentis. Lauamini, mundi eſtote, & tollite ma-
litias de animabus ueſtris ante conſpectum meum,
Diſcite beneſacere, quærite iudicium, Et ſi fue-
rint peccata ueſtra tanquam coccinum, uelut nix
dealbabuntur, & ſi uolueritis & audieritis me,
bona terræ comedetis. Ego autẽ miſer & fornica-
tor compunctus in hoc ſermone Prophetæ, & in-
greſſus intra pectus meum dixi ad Deum, Domine
tu es qui ueniſti ſaluare peccatores. Hæc ergo quæ
nunc per Prophetam promiſiſti, opere comple in
me indigno peccatore. Ecce enim amodo profiteor
tibi, ex toto corde profiteor, quia hoc ulterius non
faciam malum, ſed renuncio omni iniuſtitiæ, &
amodo ſeruio tibi, & in conſcientia munda. Ab
hodie ergo Domine, & ab hac hora ſuſcipe me poe-
nitentem & adorantem te, & renunciantem om-
nibus peccatis. Iuraui & ſtatui apud me ſeruare
omnes tuas iuſtificationes. Sub hac ergo ſponſione
egreſſus ſum de Eccleſia, ſtatuens apud me nihil
de prioribus peccatis ulterius facere. Tunc omnes
ſenes exclamauerunt dicentes ad Dominum uoce
magna. Quam magnificata ſunt opera tua Do-
mine, omnia in ſapientia feciſti.

Vocalis uerbi Dei uis & efficacia.

Verbum meum nõ reuertetur ad me uacuum, Eſa. 55.

Aliud

ALIVD.

Frater quidam impugnabatur à fornicatione. Contigit autem uenire in quendam uicum Aegypti, & uidens filiam ſacerdotis Paganorum, adamauit eam, dixitq; patri eius. Da mihi eam uxorem. Ille autem reſpondens, dixit ei. Non poſſum eam tibi dare, niſi interrogauero Deum meum. Et abiens ad Dæmonem quem colebat, dixit ei. Ecce Monachus quidam uenit, uolens accipere filiam meam. Do eam illi? Et reſpondens Dæmon dixit. Si negat Deum ſuum & Baptiſmum & propoſitum Monachi, da eam ei. Et ueniens ſacerdos, dixit. Nega Deum tuum & Baptiſmum & propoſitum Monachi, & do tibi filiam meam uxorem. Ille uero conſenſit, & ſtatim uidit uelut columbam exire de ore ſuo, & uolare in cœlum. Pergens autem Sacerdos ad Dæmonem, dixit. Eccce promiſit tria iſta ſe facturum. Tunc reſpondens Diabolus, dixit ei. Non des ei filiam tuam in uxorem, quia Deus eius non integre receßit ab eo, ſed adhuc adiuuat eum. Et ueniens ſacerdos, dixit. Non poſſum eam tibi dare uxorem, quia adhuc Deus tuus adiuuat te, & non receßit à te. Hæc audiens frater, dixit in ſemetipſo. Si tantam bonitatem oſtendit in me Deus, cum ego infelix nega-

Digitized by Google

uerim ipſum, & Baptiſmum & propoſitum Monachi, bonus autem Deus etiam ſi cum tam grande ſcelus commiſi, nunc uſq; adiuua me, cur ego recedam ab eo? Et in ſemetipſum reuerſus, recepit ſobrietatem mentis, & uenit in Eremum ad magnum quendam ſenem, & narrauit ei rem quæ fuerat facta. Et reſpondens ſenex, dixit ei. Sede mecum in ſpelunca & ieiuna tres hebdomadas continuas, & ego DEVM deprecor pro te. Et laborauit ſenex pro fratre illo, & deprecatus eſt Deum dicens. Obſecro Domine, dona mihi animam hanc & ſuſcipe pœnitentiam eius. Et exaudiuit orationem eius Deus. Et cum completa fuiſſet prima hebdomada, uenit ſenex ad illum fratrem, & interrogauit eum dicens. Aliquid ne uidiſti? Et reſpondens frater dixit. Etiam, Vidi columbam ſurſum in altitudine cœli, contra caput meum ſtantem. Et dixit ei ſenex, Attende tibimetipſi, & deprecare Deum attente. Secunda uero hebdomada uenit ſenex iterum ad fratrem, & interrogauit eum dicens. Vidiſti ne aliquid? Et reſpondit. Vidi columbam uenientem iuxta caput meum. Et præcipit ei ſenex dicens. Sobrius eſto mente & ora. Et completa tertia hebdomada, uenit iterum ſenex, & interrogauit eum dicens.

cens. Ne aliquid plus uidiſti? At ille reſpondit dicens. Vidi columbam quæ uenit & ſtetit ſuper caput meum, & intendi manum meam ut tenerem illam, illa autem ſurgens intrauit in os meum, & gratias agens Deo, ſenex dixit fratri. Ecce ſuſcepit Deus pœnitentiam tuam. De cætero attende temetipſum, & eſto ſolicitus. Et reſpondens frater dixit. Ecce ammodo tecum ero, donec moriar.

ALIVD.

Fuit quædam meretrix nomine Thais, tantæ pulchritudinis, ut multi propter eam uenditis ſubſtantijs ſuis pene ad ultimam peruenirent paupertatem, & amatores ſui præ zelo litibus inter ſe conſertis, frequenter puellæ limina ſanguine iuuenum replebantur. Quod cum audiſſet Abbas Paphnucius, ſumpto habitu ſeculari & uno ſolido, profectus eſt ad eam ad quandam ciuitatem Aegypti, deditq; ei ſolidum quaſi pro mercede peccandi. Illa accepto precio, ait illi, Ingrediamur domum. Cum autem ibi eſſent & lectum precioſis ueſtibus ſtratum aſcendere inuitaretur, dicit ad eam. Si eſt interius cubiculum, in ipſum eamus. Illaq; dixit. Eſt quidem cubiculum ubi nullus ingreditur, ſed Deo non eſt locus, qui diuinitatis eius oculis abſcondatur. Quod cum ſenex audiſſet, dixit ei. Et ſcis eſſe Deum? Cum

Cum autem reſpondiſſet ſe ſcire Deum & regnum futuri ſeculi, nec non & tormenta peccatorum. Dixit ei ſenex, Si ergo haec noſti, cur tantas animas perdidiſti, ut non ſolum pro tua, ſed & illorum animabus reddita ratione damneris? Illa uero haec audiens prouoluta ad pedes Abbatis Paphnutij, exorabat dicens. Scio eſſe poenitentiam pater, & confido remiſsionem peccatorum ſortiri, te exorante. Tantum peto tribus horis indutias, ut poſt hoc ubi iuſſeris, ad te ueniam, et quodcunque praeceperis faciam. Cumque locum illum Abbas conſtituiſſet quo uenire deberet, illa collectis omnibus quaecunque ex peccato ſuſceperat, perlatiſque in mediam ciuitatem combuſsit, clamans. Venite omnes qui peccaſtis mecum, & uidete quomodo ea quae mihi contuliſtis, exuram. Erat autem precium eorum bonorum, quadringentarum librarum auri. Cumque omnia conſumpſiſſet, in locum quem ei Abbas conſtituerat, perrexit. Quem ille, reperto uirginum Monaſterio, in cella parua claudens, oſtium cellae plumbo ſignauit, paruamque feneſtram reliquit, per quam ei uictus modicus inferretur, iuſsitque omnibus diebus parum panis & paululum aquae à miniſtris miniſtrari. Cum autem ſenex oſtio plumbato diſcederet, ait Thais. Quo iubes

pater

pater, ut ex naturali meatu, aquam meam fundam? At ille reſpondit. In cella. Sic enim digna es. Cum iterum quemadmodum Deum deberet orare inquireret. Dixit ei ſenex. Non es digna nominare Deum neq; in labijs tuis nomen diuinitatis imprimere, ſed nec ad cœlum manus expandere, quoniam labia tua iniquitate ſunt plena & manus tuæ ſordibus inquinatæ, ſed tantummodo incumbens contra orientem aſpice, hunc ſermonem ſemper iterans, qui me plaſmaſti miſerere mei. Cum ergo tribus annis ita fuiſſet incluſa, condoluit ei Abbas Paphnucius, & mox profectus eſt ad Abbatem Antonium, ut ab eo requireret, ſi remiſiſſet illi Deus peccata an non. Cum ergo cauſam rei narraſſet, conuocatis diſcipulis ſuis Abbas Antonius præcepit, ut illa nocte omnes uigilarent, & in oratione perſiſterent ſingilatim, quatenus uni alicui ex his declararet Deus cauſam pro qua Abbas Paphnucius uenerat. Cum ergo ſinguli ſeceſſiſſent & inceſſanter oraſſent, Abbas Paulus maior diſcipulus beati Antonij Abbatis, uidit ſubito in cœlo lectum precioſis ueſtibus adornatum, quem quatuor uirgines clara facie cuſtodiebant. Cumq; Paulus intra ſe diceret. Nõ eſt hæc gratia alterius, niſi patris mei Antonij, uox ad eum diuina facta eſt.

non

Non patris tui Antoni, ſed Thaidis meretricis.
quod cum mane facto Abbas Paulus retuliſſet, co-
gnita Dei uoluntate Abbas Paphnucius cum gau-
dio diſceſſit & profectus ad Monaſterium, in quo
erat incluſa, oſtium quod obſtruxerat, diſſipauit.
Illa uero petebat ut adhuc permaneret diutius in-
cluſa. Cum uero aperuiſſet oſtium dixit. Egredere
quoniam Deus dimiſit tibi peccata tua. Illa re-
ſpondit teſtor Deum quoniam ex quo huc ingreſſa
ſum, ex omnibus peccatis meis feci uelut ſarcinam,
& ſtatui ante oculos meos, Et ſicut non diſceſſit
anhelitus de naribus meis una hora, ſic nec diſceſ-
ſerunt peccata mea ab oculis meis, ſed flebam illa
ſemper conſiderans. Cui Abbas reſpondit, Non
propter poenitentiam tuam dimiſit tibi Deus pec-
cata tua, ſed quia ſemper hunc timorem habuiſti
in animo, Et cum eam inde eduxiſſet, quindecim
dies ſuperuixit tantum & quieuit in pace.

ALIVD.

Quidam frater ſedebat in cella in Aegypto
magna humilitate precipuus. Habebat autem ſo-
rorem in ciuitate meretricem, quae multis anima-
bus perditio fuerat. Frequenter ergo monebant
ſenes fratrem illum, & uix potuerunt ei perſua-
dere, ut ueniret ad eam, quatenus per admonitio-

nem

onem eius poſſet peccatum quod per eam fiebat terminari. Dum ergo ueniret ad locum, quidam ex notis uidens eum, preceſſit & nunciauit mulieri dicens. Ecce frater tuus uenit ad te de Eremo. Illa autem præ gaudio relictis amatoribus ſuis quibus miniſtrabat, capite diſcooperto ad occurrendum fratri egreſſa eſt. Et cum uidiſſet eum, dum tentaret illum amplecti dixit ei ille. Soror mea cariſſima, parce iam animæ tuæ, quoniam propter te multi pereunt. Conſidera quanta habeas tormenta præparata, niſi cito pœnitere feſtinaueris. Illa autem contremiſcens dicit ad eum: Et ſcis frater, quia eſt mihi ſalus, uel ammodo? Cui ille dixit. Si uolueris, adhuc ſalus tibi eſt. Illa autem iactans ſe ad pedes fratris ſui, petebat ut eam ſecum duceret in deſertum. Cui frater ſuus dixit. Vade & cooperi caput tuum, & ſequere me. Cui illa reſpondit. Eamus ait uelociter, Oportet enim me deformare, & inter homines potius nudo capite deambulare, quam in officinam peccati mei iterum ingredi. Dum autem pariter ambularent, monebat eam frater ad pœnitentiam, Videns autem ille, quia quidam fratres obuiarent ei, dicit ad eam, Quoniã nec dum omnes ſciunt, quod ſoror mea ſis, parum de uia ſecede, donec iſti tranſeant.

Quod

Quod cũ feciſſet, poſtquam tranſierunt illi, mo-
uit eam frater ſuus dicens. Veni ſoror mea, eam-
niam noſtram, illa autẽ non reſpondit ei. Perqui-
rens ergo ille, inuenit eam mortuam, & ueſtigia
pedum eius plena ſanguine. Erat enim diſcalciata.
Tunc ille flens & eiulans nunciauit ſenioribus pa-
tribus omnia quæ facta fuerant. At illi contende-
bant inter ſe de ſaluatione eius. Manifeſtauit au-
tem Dominus uni ſeni de ipſa, eo quod nulla cura
illi fuit de re corporali ſed ut proprium uulnus ſa-
naret, neglexit omnia ſua, & ſuſpirauit grauiter,
& fleuit pro peccato ſuo, propterea ſuſcepit De-
us pœnitentiam eius.

ALIVD.

Narrauit iterum idem ſenex de quodam Epi-
ſcopo, ut maxime ex eo fiduciam capiamus, quam
facilis ſit Deus ad ueniam, ſi tantum nos pœni-
teat peccatorum. Nunciabatur igitur à quibuſdã
eidem Epiſcopo, inter fidelium turmas duas con-
ſiſtere mulieres, quæ abrupta ſeculi gradiendo im-
pudicæ inuenirentur & uiuerent. Epiſcopus au-
tem ex his quæ ei nunciata ſunt, commotus, ſuſpi-
catus eſt, ne forte & aliæ huiuſmodi eſſent & ad
deprecandum Deum ſe conuertit, certius inde ro-
gans effici, quod & meruit. Poſt diuinam enim
illam

Digitized by Google

illam atq; terribilem conſecrationem, dum accederent ſinguli ad participandum ſancti myſterij Sacramenta per uultus eorum cernebat animas, quibus unaquæq; ſubiaceret peccatis. Et peccatorum quidem hominum uidebat facies nigras, quoſdam uero ipſorum tanquam ab æſtu exuſtas facies habentes, oculos autem rubeos ac ſanguineos, Iuſtos autem uidebat claros aſpectu, & candidos amictu. Et alij quidem dum acciperent corpus Domini exurebantur & incendebantur, alij autem ſicut lumen efficiebantur in ſe, & per os ingreſſum omne eorum corpus illuſtrabat, Erant autem inter ipſos etiam qui ſolitariam uitam elegerant, & hi qui in coniugijs erant, qui & ipſi ita eſſe uidebantur. Deinde conuertit ſe & cœpit etiam mulieribus ipſa diſtribuere myſteria ut cognoſceret quales & ipſarum eſſent animæ, & uidit ſimili modo fieri nigras atq; rubeas facies earum, ſanguineas quoq; & albas. Inter ipſas autem aduenerunt & illæ duæ mulieres quæ accuſatæ erant apud eum, propter quas maxime ad hanc precem & præuidentiam uenerat. Cernit autem ipſas dum accedunt ad ſanctum myſterium clarum habentes uultum & honorificum, candida quoq; ſtola circumamictas. Deinde cum & ipſe participatæ

fuiſſent myſteria Chriſti, factæ ſunt uelut à lumine illuſtratæ. Rurſum Epiſcopus ad ſolitam precem conuertebat, ſupplicans Deo, diſcere cupiens modum reuelationum quæ ei demonſtratæ fuerant. Aſtitit autem Angelus Domini, & de ſingulis interrogare præcipiebat. Sanctus uero Epiſcopus continuo de illis duabus ſciſcitabatur mulieribus, ſi uera eſſet illa prima accuſatio an falſa. At uero Angelus affirmabat omnia uera eſſe quæ dicta de eis erant. Epiſcopus quoq; ait ad Angelum, Et quomodo in perceptione corporis CHriſti ſplendidæ erant facies earum, albam etiam ſtolam habebant lumineq; fulgebant non paruo? Ait autem ei Angelus. Eo quod pœnituerint de actibus ſuis & diſcedentes ab his, lachrymis et gemitibus, atq; eleemoſinis pauperum, per confeſsionem diuinum meruerunt numerum, de cætero nequaquam in hiſdem malis ſe caſuras promittentes, ſi tantum de prioribus delictis ueniam mereantur, & meruerunt per hoc diuinam immutationem & à criminibus abſolutæ ſunt, & uiuent deinde ſobrie & iuſte ac pie. Epiſcopus autem mirari ſe dicebat, non tantum de immutatione earum, hoc enim multis contigit fieri, ſed de DEI dono, qui non ſolum eas tormentis minime ſubiecit, ſed etiam tantam eis

Confeſsionem ne hic intelligas enumerationem peccatorum, ſed agnitionem peccatorũ & fidem remiſsionis peccatorũ propter filium Dei.

donare

donare dignatus eſt gratiam. Ait autem ad eum Angelus. Admiraris hoc iuſte quaſi homo, Dominus autem omnipotens ac Deus noſter ac ueſter cum naturaliter ſit bonus ac miſericors, hos qui diſcedunt à proprijs delictis, & per confeßionem accedunt ad eum, non tantum perire non patitur, ſed etiam furorem ſuum aufert ab eis, & honore dignos facit. Etenim ſic Deus dilexit mundum, ut filium ſuum unigenitum daret pro eo. Quia igitur cum inimici eſſent homines mori pro eis elegit, multo magis domeſticos effectos eos & pœnitentiam agentes ſuper his quæ geſſerant, abſoluit à pœnis, & eis quæ ab ipſo præparata ſunt bona preſtabit perfruenda. Hoc ergo ſcito, quia nulla delicta hominum uincunt clementiam Dei tantum, ut per pœnitentiam ea quæ pridem quis geſſerat mala abluat actibus bonis. Cũ enim ſit miſericors Deus, ſcit infirmitatem generis humani & paßionum fortitudinem & Diaboli potentiam atq; aſtutiam & lapſis hominibus in peccatis quaſi filijs ignoſcit, & expectat correctionem eorum, patientiam habens in ipſis, conuertentibus uero atq; eius exorantibus bonitatem tanquam infirmis compatitur, & abſoluit confeſtim uincula eorum, & donat eis bona quæ præparata ſunt iuſtis. Ait autem Epiſcopus ad Angelum.

Obſecro te, dic mihi etiam uultuũ differentiam & quibus peccatis unuſquiſq; eorum ſubiaceat, & etiam de his cognoſcens ab omni liberer ignorantia, Angelus autem dixit ad eum, Hi quidem qui ſplendido atq; hilari uultu ſunt in ſobrietate & caſtitate & iuſticia uiuunt, modeſti quoq; & condolentes ac miſericordes ſunt. Hi uero qui nigras habent facies, fornicationis & libidinis operarij ſunt, cæteriſq; ſceleribus & delictis implicati. Hi uero qui apparuerunt ſanguinei atq; rubei, in malignitate & iniuſticia uiuunt, & amantes detractiones, blaſphemi, doloſi, & homicidæ ſunt. Rurſum dicit ei Angelus. Adiuua eos, ſiquidem ſalutem eorum deſideras. Propterea etiam meruiſti orationum tuarum effectum ut uidendo diſcas diſcipulorum tuorum peccata, & per admonitiones atq; obſecrationes meliores eos per poenitentiam facias, ei quoq; qui pro ipſis mortuus eſt & reſurrexit à mortuis IEſu CHRiſto Domino noſtro gratum facias. Quantacunq; igitur tibi cura eſt & ſtudium & dilectio circa Dominum tuum Chriſtum Ieſum, omnem eorum gere prouidentiam ut conuertantur à proprijs peccatis ad communem Dominum & manifeſta quibus delictis ſubiaceant, ne propriam deſperent ſalutem. Ex

Officium Epiſcopi.

hoc

hoc pœnitentibus quidem illis & conuertentibus ad Deum animabus eorum ſalus erit & epulatio futurorum bonorum, tibi uero erit plurima merces imitanti Deum tuũ, qui cœlos quidem reliquit & in terris demoratus eſt pro ſalute hominum.

ALIVD.

Interrogatus eſt ſenior à quodam militante, ſi Deus reciperet pœnitentem. Qui cum eum pluribus ædificaſſet ſermonibus, poſtremo ait ad eum, Dic mihi dilectiſsime, ſi chlamis tua conſciſſa fuerit, proijcis ne eam, qui reſpondens ait, Non, Sed reſartiens utor ea, Dicit ad eum ſenior. Si ergo tu parcis proprio ueſtimento, Deus ſuæ imagini non indulgeret?

ALIVD.

Alium æque ſingularem uirum uidimus paruo turgurio in quo non niſi unus recipi poſſet habitantem, huic Lupa ſolita erat aſtare cœnanti, nec facile unquam beſtia fallebatur, quin illi ad legitimam horam refectionis occurreret, & tam diu pro foribus expectaret, donec ille panem, qui in cœna ſupererat, offerret. Illa manũ eius lambere ſolita, atq; ita quaſi impleto officio & preſtita conſolatione diſcedebat, ſed forte accidit, ut ſan-

ctus ille dum fratrem qui ad eum uenerat [illegible] abeuntem, diutius abeſſet, & non niſi ſub[illegible] remearet interim beſtia ad conſuetum illud tempus cœnæ occurreret, uacuam cellam cum ſamili arem patronum abeſſe ſentiret, ingreſſa eſt, curioſius explorans, ubi nam eſſet habitator, caſu contigua cum panibus quinq; palmicia fiſcella pendebat, ex his unum ſumit & deuorat, deinde perpetrato ſcelere, diſceſſit. Regreſſus Eremita, uidit ſportellam diſſolutam, non conſtantem panum numero, damnum rei familiaris intelligit, ac prope [illegible] panis aſſumpti fragmenta cognoſcit, ſed non erat incerta ſuſpicio, quæ furtum perſona feciſſet. Ergo cum ſequentibus diebus ſecundum conſuetudinem beſtia non ueniret, nimirum audacis facti conſcientia ad eum uenire diſsimulans, cui feciſſet, iniuriã, ægre patiebatur Eremita ſe alumnæ ſolatio deſtitutum, poſtremo illius oratione reuocata, ſeptimum poſt diem affuit, ut ſolebat ante fores cœnanti. Sed ut facile cerneres uerecundiam pœnitentis non auſa propius accedere, deiectis profundo pudore in terram luminibus, quod palam licebat intelligi quandam ueniam precabatur. Quam illius confuſionem miſeratus Eremita, iubet eam propius accedere, ac manu blanda caput

iſte permulcet, deinde pane duplicato eam refe-
t, ita indulgentiam ſecuta, officij conſuetudinem
poſito mœrore reparauit. Intuemini quæſo Chri-
i etiam in hac uirtutem, cui ſapit omne quod
rutum eſt, cui mite eſt omne quod ſæuit, Lupa
fficium preſtat, beſtia ſurti crimen agnoſcit,
onſcio pudore confunditur, uocata adeſt, caput
rebet, & habet ſenſum indultæ ſibi ueniæ, ſicut
udorem geßit errati. Tua hæc uirtus Chriſte,
ua hæc Chriſte miracula, Etenim quæ in tuo no-
mine operantur ſerui tui, tua ſunt mirabilia, & in
hæc ingemiſcimus quod maieſtatem tuam fere ſen-
tiunt homines non uerentur.

PIOS HIC AFFLIGI, ut poſtea floreant, & econtra impios hic florere, ut in altera uita affligantur.

NArrauit alter patrum quidam, Quia erat aliquis ſolitarius in Eremo Nylopoleos, & miniſtrabat ei quidā ſecularis, ſed fidelis, Erat autem in eadē ciuitate homo qui erat diues et impius.

Contigit ergo ut moreretur ille diues & deducebat eum tota ciuitas ſimul, & Epiſcopus cum lampadibus. Egreſſus autem & ille qui miniſtrabat illi ſolitario ſecundũ conſuetudinem portans ei panes, & inuenit quia comederat eum belua. Et cecidit in faciem ſuam in conſpectu Domini dicens. Non ſurgam hinc donec demonſtretur mihi à Deo quæ ſint hæc. Quia ille quidem impius talem apparatum habuit in deducendo, hic uero qui ſeruiuit Deo die noctuq́; iſta pertulit. Et ecce angelus Domini ueniens dixit ei, Ille impius habuit paruum bonum in hoc ſeculo, & recepit illud hic, ut illic nullam requiem inueniat, iſte autem ſolitarius, qui homo erat ornatus ad omnem uirtutem, habebat uero & ipſe ut homo modicum aliquid culpæ, & recepit hic illud, ut ibi inueniatur purus coram Deo. Et ita conſolatus in his uerbis abijt, glorificans Deum ſuper iudicia eius, quia uera ſunt.

ALIVD.

Narrauit quidam ſenex dicens, quia erat quædam uirgo prouecta ætate, ualdeq; profecerat in timore Dei, & interrogata eſt pro me, quæ res ad eam adduxerat conuerſationem. At illa ingemiſcens, ita cœpit dicere. Mihi quidem uenerande pater cum adhuc eſſem paruula, erat pater modeſtus ac

Digitized by Google

ſtus ac manſuetus moribus, debilis uero & infirmus corpore, qui ita uixit, curam ſui agens, ut uix aliquando in publico uideretur ab his, qui in eodem habitabant uico. Terram ſuã autem aßidue operabatur, & ibidem ſemper occupabat uitã ſuam. Si quando fortaßis ſanus fuiſſet, fructus culturæ ſuæ domum portabat. Plurimum autem temporis in lecto & languoribus detinebatur, tantaq́; erat taciturnitas, ut ignorantibus eum ſine uoce crederent eſſe. Mater uero mihi erat econtrario curioſa abſq; modo, atq; ultra omnes mulieres quæ erant in regione hac turpior. Sermones uero eius ita ad uniuerſos mouebantur, ut putaretur omne corpus ipſius lingua eſſe, lites frequentius committebantur ad omnes ab ipſa, in ebrietate autem uini cum uiris luxurioſis demorabatur. Diſpenſabat autem & ea quæ intus domi erant tanquam meretrix peßima, ut etiam ſubſtantia multa ualde non potuerit nobis ſufficere. Nam huic à patre meo delegata erat diſpenſatio domus. Corpus autem ſuum ita turpitudine abutebatur, ut pauci de uico ipſo potuiſſent effugere libidinem eius. Nunquam corpori eius morbus occurrit, nec dolorem aliquem ſenſit uel aliquantulum, ſed à natiuitate uſq; ad ultimum diem ſuum, integrum ſanumq́;

 corpus

Digitized by Google

corpus ſuum poſſedit. Inter hæc contigit ut pater meus longa ægritudine fatigatus, moreretur, & continuo aer commotus eſt, & pluuia & choruſcationes atq; Tonitrua aerem conturbabant & neq; nocte neq; die Imber ceſſando triduo ſuper lectum ſine ſepultura fecit eum manere, ita ut homines uici illius mouentes capita admirarentur, quod tantum malum uniuerſos lateret dicentes. Siccine DEI inimicus erat iſte, ut nec terra eum recipiat ad ſepulturam. Sed tamen ne intra domum membra eius diſſoluta ingreſſum habitantibus prohiberent, imminente adhuc aëris tempeſtate & pluuia deſcendente, uix aliquo modo ſepulturæ eum tradidimus. At uero mater mea poſt hæc licentia plurima accepta cum improbitate maxima corporis ſui libidine utebatur, & proſtibulum deinceps faciens domum noſtram, in tanta luxuria uixit atq; delitijs, ut dum adhuc paruula eſſem, deficeret nobis ſubſtantia noſtra. Vix enim aliquando cum timore ſicut mihi uidetur morte illius adueniente, tantam meruit funeris proſperitatem, ut etiam putaretur aër ſimul in exequijs deducere funus illius. Ego autem poſt obitum eius puellari egreſſa ætate & deſideria titillationis corporis mei, ieiunijs refrenans, quadam die ad

ueſperam

neſperam ut fieri ſolet cogitare cœpi atq; conſiderare cuius uitam magis eligerem imitandam, utrũ matris aut patris qui modeſte & manſuete ac Sobrie uixit. Sed rurſus cogitabam illud, quia nihil in uita ſua conſecutus ſit boni pater meus, ſed per omne tempus infirmitate & tribulatione conſumptus eſt, & ita finem ſuũ accepit, ut nec ſepulturã eius terra reciperet, Si igitur bona eſſet huiuſmodi conuerſatio apud Deum, quare ergo tanta mala aſſecutus eſt qui ſic uiuere delegit? Sed bonum eſt inquit cogitatus meus ſicut mater mea uixit, me quoq; uiuere, tradere uoluptati & luxuriæ ac libidini corpus meum. Etenim nullum opus illa turpe prætermiſit, in ebrietate omne tempus incolumis atq; proſpere degens, itaq; uitam ſuam expleuit. Quid ergo? Sic oportet me uiuere ſicut mater. Melius eſt enim proprijs oculis credere, quæue manifeſte ſunt cognita & nihil prætermittere. Et cum hoc placuiſſet mihi miseræ, eiuſdem me conſtituere uitæ, ſuperuenit nox & continuo mihi ſopor acceßit. Poſt hos ſermones aſtitit mihi quidem, grandis quidem corpore, aſpectu autẽ terribilis, deinde intuendo me perterrens iracũda uiſione et aſpera uoce interrogabat me dicẽs. Dic mihi, inquit, qui ſunt cogitatus cordis tui

Ego autem aſpectu eius & habitu tremefacta, nec aſpicere in eum audebam. Maiori uero uoce uſus, iterum iuſſit ut ea quæ mihi placerent ſibi pronunciarem. Ego autem præ timore diſſoluta & omnem oblita cogitatum nihil eſſe dicebam. Ille uero neganti mihi reuocabat ad memoriam uniuerſa quæ in corde meo meditata fueram. Ego autem conuicta ad precem conuerſa, ſupplicabam ueniam conſequi, & cauſam ei narrabam huiuſmodi cogitatus, Qui ait mihi. Veni ergo & uide utroſq;, patrem ſcilicet & matrem, & cuius deinde uolueris tibi elige uitam. Et apprehendens mihi manum trahebat me. Ducens autem me in quendam campum magnum, habentem paradiſos multos, & diuerſos fructus, uariaſq; arbores & pulchritudinem inenarrabilem, & introduxit me illuc. Occurrens autem mihi pater meus amplexatus eſt in me, & oſculabatur, filiam me uocans. Ego uero circumplexa eum rogabam ut manerem cum ipſo, At ille. Nunc inquit non potes hic eſſe, ſi uero uolueris mea ueſtigia ſequi, uenies huc non poſt multum tempus. Cum autem adhuc ego deprecarer, ut manerem cum ipſo, trahens me rurſus manu qui ibi me duxerat, ueni ait, oſtendam tibi & matrem tuam quæ in igne exuritur, ut ſcias ad cuius

eorum imitationem declinare uelis uitam tuam. Stantes autem me in domo tenebroſa, atq; obſcura, omni ſtridore & perturbatione repleta, oſtendit mihi fornacem ignis ardentem, & picem feruentem, & quoſdam illic terribiles aſpectu ſtantes ſuper fornacem. Ego autem inſpiciens deorſum, uideo matrem meam in fornace uſq; ad collum demerſam, ſtridentem dentibus & igne ardentem, & uermium multorum fœtorem fieri. Videns autem me mater, cum ululatu clamat filiam me uocans, heu me filia de proprijs operibus & peccatis meis hæc patior, quia quaſi deliramenta mihi uidebantur uniuerſa, quæ de ſobrietate erant. Opera enim fornicationis & adulterij non uidebantur mihi habere tormenta, ebrietatem quoq; & luxuriam non arbitrabar lucrari pœnas, & ecce propter exiguas delicias, quanta exoluo tormenta, ecce pro contemptu Dei quales recipio mercedes? Apprehenderunt me uniuerſa immobilia mala, Nunc tempus auxilij ò filia, nunc recordare nutrimentorum, quæ à me conſecuta es, nunc retribue beneficium ſi quid boni aliquando à me accepiſti. Miſerere mei filia, quia in igne ardeo, & ab ipſo igne non conſumor, miſerere mei, qua in huiuſmodi cruciatibus examinor. Miſerere mei filia,

&

Digitized by Google

& porrigens manum tuam, educ me de loco hoc. Me autem recuſante, hoc facere propter eos, qui ibi aſtabant rurſum cum mater clamabat. Filia mea adiuua me, & noli deſpicere fletum propriæ matris tuæ. Memento doloris mei in die parturientis te, & ne me deſpicias quæ gehennæ ignibus depereo. Ego autem à uoce eius lachrymis commota, humanum aliquid patiebar, & cœpi cum clamore condolens ei ingemiſcere. Exurgentes uero hi qui in domo mea erant, & accendentes ignem cauſam mugitus mei interrogabant. Ego autem narraui eis quæ uideram, & ſic iam unum hoc deliberaui, ut patris mei ſequerer uitam certa facta per ineffabilem miſericordiam Dei, quia pœnæ repoſitæ ſunt his, qui male uiuere non metuunt. Alia ſiquidem multa beata uirgo ex ipſa uiſione cognoſcens per reuelationem Dei, multam eſſe à Deo, & bonorum operum retributionem, & malorum actuum & turpis uitæ maximas eſſe pœnas, annunciabat. Ideoq; dilectiſſimi, efficiamur melioris conſilij nobiſmet ipſis, ut beati fieri ſine fine poſſimus.

CONTRA

CONTRA PRÆSVMptionem ſanctitatis.

Dixit Abbas Mutues. Quantum homo Deo approximauerit, tantum ſe peccatorem uidebit. Eſaias enim propheta uidens Dominum, miſerum ſe & immundum uocauit. Nos ergo non ſimus hic ſine ſolicitudine. Dicit enim ſcriptura, Qui ſtat, uideat ne cadat. In incerto enim nauigamus in hoc mundo, Sed nos quidem quaſi in tranquillo mari nauigare uidemur, ſeculares uero quaſi in periculoſis locis. Nos quaſi in die ſole iuſticiæ illuſtrati, illi uero in ignorantia quaſi per noctem, Sed frequenter contingit, ut ſecularis in tenebroſa nocte nauigans, propriam nauim ſaluet, nos autem dum in tranquillo nauigamus, ſæpius ex ipſa ſecuritate negligimus, & primum humilitatis gubernaculum relinquentes, ſæpe periculoſa naufragia patimur. Sicut enim impoßibile eſt nauim firmam fieri ſine clauis, ita impoßibile eſt hominem ſine humilitate ſaluari. Idem dixit. Humilitas nec ipſa iraſcitur, nec alios permittit iraſci. Idem dixit, Humilitas eſt, ſi quando peccauerit in te frater tuus, antequam pœniteat ille, indulſeris ei.

Aliud

Digitized by Google

ALIVD.

Item Beatus Antonius cum in cella propria oraret, uenit ad eum uox dicens, Antoni nondum perueniſti ad menſuram coriarij, qui eſt in Alexandria, Quo audito, ſenex ſurgens mane, arrepto baculo in ciuitatem Alexandriam feſtinus uenit. Cunq; ad deſignatum hominem fuiſſet ingreſſus, ille uiſo tanto uiro obſtupuit. Cui ſenex dixit. Refer mihi opera tua, quia propter te relicta Eremo huc ueni, Qui reſpondens ait, Neſcio me aliquando aliquid boni perpetraſſe, Vnde ex cubili proprio, mane conſurgens antequam in opere meo reſideam, Dico quod omnis hæc ciuitas à minore uſq; ad maiorem ingrediuntur regnum Dei, quod me ſint iuſtiores, Ego autem ſolus propter peccata mea pœna ſempiterna dignus forem, niſi me propter miſericordiam Dei ſaluari crederem, Quod uerbum antequam quieſcam ſero, ex cordis mei recenſeo ueritate, Quod audiens beatus Antonius, reſpondit, In ueritate fili ſicut bonus artifex ſedens in domo tua cum requie regnum Dei adeptus es, ego autem uelut ſine diſcrimine omne tempus meum in ſolitudine conuerſatus, nec dum uerbi tui aſſumpſi menſuram.

ALIVD

Digitized by Google

ALIVD.

Abbas Pamon in ipſa hora quando tranſibat
im de corpore, dixit alijs uiris ſanctis aſtantibus
ibi, Quia ex eo quo ueni in hunc locum ſolitudi-
is & fabricaui mihi cellulam, & habitaui in ea,
xtra manuum mearũ laborem non recolo me co-
nediſſe panem, neq; me loquutum fuiſſe ſermonem
juem me protuliſſe pœniteret, uſq; in hanc horam,
& ſic uado ad Dominum, quomodo qui nec initi-
um ſeruiendi Deo adhuc fecerim.

ALIVD.

Abbas Agathon dum moreretur, per tres di-
es oculos apertos tenuit, non eos mouens, fratres
autem tangentes eum dixerunt, Vbi nunc es Ab-
ba? At ille dixit, In conſpectu iudicij Dei ſto, Et
dicunt ei fratres, Nunquid & tu times? Quibus
lle reſpondit, Interea quantum fuit ad uirtutem
meam, ſemper conſideraui, ut mandata DEI mei
facerem, Sed homo ſum, & unde ſcio, ſi opera
mea Deo placent? Cui fratres dixerunt, Non con-
fidis in opera tua, quia ſecundum Deum ſunt? At
ille reſpondit, non confido in conſpectu DEI, quia
aliud eſt iudicium Dei, & aliud hominum.

ALIVD.

Abbati Syſoio cum tempus dormitationis eius

Digitized by Google

aduenisset, & multi alij senes conuenissent, uide-
runt faciem eius fulgore quodam radiantem, Et
dicit eis ipse, Ecce Abbas Antonius uenit ad nos,
Et post parum ait, Ecce & chorus Prophetarum.
Et iterum facies eius clariore luce aspersa est, Et
dixit eis, Beati quoq; Apostoli assunt. Visusq; est
cum quibusdam loqui. Cum ergo postularent ab eo
patres, ut cum quibus loqueretur, ediceret, ait ille,
Angeli inquit uenerunt auferre animam meam &
supplico illis, ut paululũ me pro pœnitentia agenda
sustineant. Dicunt autem ei patres, Tu iam non
indiges pœnitentiam agere Abba, At ille respon-
dit. In ueritate dico uobis, quia nec initium pœni-
tentiæ me reminiscor arripuisse. Ex quo dicto sen-
serunt quod in timore Domini esset perfectus, Tunc
in splendore solis effigie eius relucente, dicit ad eos
ipse, Videte uidete, quia Dominus uenit, In hoc
sermone reddito spiritu, omnis locus ille grato
odore repletus est.

ALIVD.

Quid dicam de illis duobus fratribus, qui ha-
bitantes ultra illam Eremũ ubi quondã fuerat be-
atus Antonius commoratus, minus cauta discreti-
one permoti, euntes per extentam solitudinis ua-
stitatem, nullam escam penitus sumere decreue-
runt, nisi

uixit, niſi quam per ſemetipſum illis Dominus præſtitiſſet? Cunq; errantes eos per deſerta, & deficientes iam fame, conſpexiſſent à longe Mazites, quæ gens cunctis nationibus immanior atq; crudelior eſt, non eos ad effuſionem ſanguinis, deſiderium prede, ſed ſola ferocitas mentis inſtigat. Viſis ergo eis, contra naturam ferocitatis ſuæ cum panibus illis occurrerunt, tunc unus ex illis fratribus ſubueniente diſcretione uelut à Deo porrectos ſibi panes cum gratiarum actione ſuſcepit, reputans eſcam ſibi diuinitus miniſtrari, nec ſine Dei iuſſu factum eſſe dicens, ut illi qui ſemper hominum ſanguine gauderent, nunc deficientibus eis, uitæ ſubſtantiam largirentur. Alius uero recuſans cibum, uelut ab homine ſibi oblatum, inediæ labore conſumptus, mortuus eſt, quorum ſcilicet, quamuis initia ex reprehenſibili perſuaſione deſcenderint, unus tamen ſubueniente diſcretione, id quod incaute conceperat, emendaſſe cognoſcitur, alius autem ſtulta præſumptione perdurans, mortē quam Dominus ab eo auertere uoluit, ipſe ſibi ſciuit.

SATISFACTIO PRO peccato improbata.

Digitized by Google

FRater quidam interrogauit Abbatem paſtorem dicens. Feci peccatum grande, & uolo triennium pœnitere, Dixit autem Abbas paſtor, Multum eſt, Et dixit frater, Iubes ne unum annum, Et dixit iterum ſenex, Multum eſt, Qui autem præſentes erant, dicebant, Vſq; ad quadraginta dies? Senex iterum dixit, multum eſt, Et adiecit dicens, Ego puto quia ſi ex toto corde homo pœnituerit & non appoſuerit facere iterum, unde pœnitentiam agat, etiam triduanam pœnitentiam ſuſcipiat Deus.

ALIVD.

Remediũ malarum cogitationum.

Interrogauit aliquando eum Abbas Ammon de immundis cogitationibus, quæ in corde hominis generantur, & de uanis deſiderijs, Et dixit ei Abbas paſtor, Nunquid gloriabitur ſecuris ſine eo qui incidit in ipſa? Et tu ergo nõ eis porrigas manus, & ocioſæ erunt. Interrogauit eundẽ ſermonẽ Abbas Eſaias, & dixit ei Abbas paſtor, Sicut capſa plena ueſtibus, ſi dimiſſa fuerit tempore longo, putreſiunt ueſtes in ea, ita & cogitationes in corde noſtro, ſi non fecerimus eas corporaliter, tempore longo exterminabuntur aut putreſient. Interrogauit Abbas Ioſeph, Abbatem paſtorem, de eadem re, Et dixit abbas paſtor, Sicut clauſus ſerpens

uel ſcor-

:t ſcorpio in uaſe, & obturatus, procedente tem-
ore omnino moritur, ita malignæ cogitationes
uæ ſtudio Dæmonum pullulant, patientia eius cui
nmittuntur paulatim deficiunt.

SPIRITVALIA PRAE- ferenda carnalibus.

QVodam tempore cum beatus Antonius à ſancto Athanaſio Alexandriæ Epiſcopo propter confutationem Hæreticoum in urbem eſſet adductus, perrexit ad eum Didimus, uir eruditiſſimus captus oculis, Cunq; multa de ſcripturis ſanctis loquerentur, inter cæteras ſermocinationes, quas de ſanctis uoluminibus habebant, cum Antonius miraretur ingenium eius & acumen animi eius collaudaret, ſciſcitans ait ad eum. Num triſtis es quod oculis carneis careas, Et cum ille pudore reticeret, ſecundo, tertioq; eum interrogans Antonius, tandem elicuit ut merorem animi ſimpliciter fateretur, Cui Antonius ait. Miror prudentem uirum eius rei dolere damnum, quam formicæ & muſcæ & culices habent, & non potius lætari illius poſſeßione, quam Sancti & Apoſtoli meruerunt, Melius enim multo eſt ſpiritu uidere

quam illos qui ſolo uiſu per concupiſcentiam poſſunt hominem in interitum gehennæ mittere.

SVPERBIA ET INanis gloria uitanda.

QVidam frater requiſiuit Abbatem Pimonium, melius eſſet remotius, an cum alijs manere? Reſpondit ſenex, homo ſi ſemetipſum reprehenderit, ubiq; poteſt perſiſtere, ſi autem ſe magnificet nuſquam ſtat ſicut ſcriptum eſt, qui ſe exiſtimat aliquid eſſe cum nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. Quicquid enim boni fecerit homo, ne exultet in eo, quia mox perdet illud.

ALIVD.

Abbas Macharius, ſi quis illum cum timore uelut ſanctum uirum uoluiſſet audire, ſuſceptus, nullum penitus à ſene percipiebat reſponſum. Si quis uero uelut contemnens eum, talibus uerbis compelleret, Abba Machari, quando eras Camelarius, & nitrum furabaris, nunquid non uapulabas à magiſtris, deprhenſus in furto, libenter ei quicquid requiſiſſet cum gaudio reſpondebat.

ALIVD.

Abbas Neſteron dum cum alijs ambularet fratribus in deſerto, uiderunt Draconem & fugerunt. Dicit ei unus ex eis, Et tu times Abba?

Cui

Cui ſenex. Non timeo fili, ſed oportuit me fugere, quia niſi fugiſſem cogitationem uanæ gloriæ, non uitaſſem.

ALIVD.

Venit aliquando ad Abbatem Zenonem in Syria aliquis frater Aegyptius, & cœpit cogitationes proprias accuſare, præſente ſene. Ille autem audiens hoc, admiratus dixit, Aegyptij quas habent uirtutes celant, & uitia quæ non habent, manifeſtant. Syri autem et Græci uirtutes quas nõ habent prædicant, et uitia quæ habẽt, abſcondunt.

ALIVD.

Quidam ſenex cum ueniſſet ad alium ſenem, dixit, Ego mortuus ſum huic ſeculo. Cui ille alter, Ne confidas in te, donec egrediaris de corpore hoc. Nam etſi dicis tu, quia mortuus ſum, Diabolus tamen eſt, nec dum mortuus eſt, cuius innumerabiles ſunt malæ artes.

ALIVD.

Abbas Sysois, cum ſedens præſente fratre altero factus eſſet in extaſi, & altero audiente, neſciens ſuſpiraſſet, cœpit pœnitere ac dicere, indulge mihi frater expoſco, nec dum enim me cognoſco eſſe Monachum, quia audiente altero ſuſpiraui, quotiens autẽ in oratione ſenex idem ſtans manus ſuas erexit ad cœlum, cito deponebat manus, propterea ſi alter præſens eſſet, ne hoc ipſum illi laude conſtaret.

ALIVD.

Quidam ſenex habitabat in inferioribus partibus Aegypti, & ſedebat quieſcens, Vnus autem ſecularis religioſus miniſtrabat ei, Contigit autem ut filius ſecularis infirmaretur, Multis ergo precibus poſtulabat ſenem ut ueniret ad domum ſuam, & faceret orationem pro infante, Exurgens uero ſenex, ambulabat cum eo, Ille autem praeceſſit & ingreſſus in domum ſuam dixit, Venite in occurſum Anachoritae, Quos cum ſenex uidiſſet à longe egreſſos cũ lampadibus, ſenſit quod ad ſe uenirent, & ſtatim deſpolians ſe ueſtimenta ſua, miſit in fluuium & coepit lauare ſtans nudus, Ille autem qui miniſtrabat ei, Videns haec, erubuit, Et rogabat homines dicens, Reuertimini, Senex enim noſter ſenſum perdidit, Et ueniens ad eum, ait illi, Abba quid eſt hoc quod feciſti? Omnes enim qui te uiderunt, dixerunt, quia Daemonium habet ſenex, Cũ ille, Et ego uolebam hoc audire.

ALIVD.

Idem alia uice uolebat eum aliquis uidere ex iudicibus, & praeceſſerunt Clerici dicentes ei, Abba praepara te, quoniam Iudex audiens opera tua, ueniet ad te, benedici cupiens à te. Ille autem dixit, Ita faciam, ego praeparabo me, Veſtitus ergo Leo

ro Lebetone ſuo, & tollens panem & caſeum in manibus, aſcendit in portam & diuaricatis pedibus ſedens cœpit manducare, Veniens autem cum officio ſuo Iudex, & uidens eum dixit, Iſte eſt Anachoreta, de quo talia audiebamus? Et contemnens eum ita diſceßit.

ALIVD.

Idẽ dixit, Quando cogitatio ſuperbiæ uel certe inanæ gloriæ te impugnat, perſcrutare teipſum, ſi omnia mandata Dei ſeruaſti, ſi inimicos diligis, ſi gaudes de gloria inimici tui, & contriſtaris in deiectione eius, ſi apud te habes, quoniam ſeruus inutilis es, & quod plus omnibus hominibus ſis peccator, & neq; tunc tam grande aliquid ſapias, tanquam aliquid boni feceris, ſciens quod elata cogitatio illa bona omnia diſſoluit.

ALIVD.

Dixit ſenex cuidam. Non apponas cor tuum aduerſus fratrem tuum dicens, Quomodo tu amplius ſobrius es quam ille, & continentior? Sed ſubditus eſto gratiæ Dei in ſpiritu paupertatis, & per caritatem non fictam, ne ſpiritu exaltationis perdas laborem tuum. Item dixit ſenex, Quantumcunq; enim ſe depoſuerit homo in humilitate, tantum proficit in altum. Sicut enim ſuperbia, ſi

aſcenderit in cœlum uſq; ad infernum deducit: ita & humilitas, ſi deſcenderit ad infernum, exaltabitur ad cœlum.

TENTATIONES prodeſſe ſanctis.

DIſcipulus cuiuſdam ſancti ſenioris impugnabatur à ſpiritu fornicationis, ſed auxiliante gratia Domini reſiſtebat uiriliter peſſimis & immundis cogitationibus cordis ſui, ieiunijs & orationibus, & in opere manuum affligebat ſe uehementer. Beatus autem ſenior uidens eum ita laborantem, dixit ei, Si uis o fili deprecor Dominum ut auferat à te iſtam impugnationem, Ille uero reſpondens dixit. Video pater, quia etſi laborem ſuſtineo, ſentio tamen fructum in me proficere bonum, quia per occaſionem impugnationis huius & amplius ieiuno, & amplius in uigilijs & orationibus tolero. Veruntamen deprecor te ut ores pro me miſericordiam Domini, ut det mihi uirtutem, quatenus poſſum ſuſtinere & certare legitime, Tunc ſenior ſanctus dixit ei, Ecce nunc cognoui fili, quia fideliter intelligis, quod hoc ſpiritale certamen per patientiam ad ſalutem æternam

a animæ tuæ proficiat. Ita enim ſanctus Apoſtolus dicit. Bonum certamen certaui, curſum conſumaui, fidem ſeruaui, de cætero repoſita eſt mihi corona iuſticiæ, non ſolum autem mihi, ſed & omnibus qui diligunt aduentum eius.

ALIVD.

Dicebat Abbas paſtor de Abbate Ioanne breuè ſtatura, quia rogauerat Deum, ut tolleret ab eo omnes paſsiones, & fieret ſecurus, & ueniens dixerit cuidam, uideo me quietum, & nullam habentem pugnam, & dixit ei ſenex, uade & roga Deum, ut iubeat in te moueri pugnam, quoniam pugnando proficit anima, Et cum rediſſet pugna ulterius nõ orauit ut auferretur ab eo, ſed dicebat, Domine da mihi tolerantiam ſuſtinendi pugnas.

TENTATOS OPORtet perſeuerare in certamine.

ET alius etiam frater impugnabatur ab immundo ſpiritu fornicationis. Exurgens autem nocte, abijt ad quedam ſanctum & probatum in uirtutibus ſeniorem, & confeſſus eſt ei, quia patiebatur impugnationem ab ſpiritu fornicationis. Hec cum audiſſet ſenior, conſolabatur eum docens

docens ſpiritualibus uerbis de uirtute patientiæ di-
cens, ſicut ſcriptum eſt, uiriliter age & confor-
tetur cor tuum, & ſuſtine Dominum: Reuerſus
eſt frater ad cellulam ſuam, & ecce iterum impu-
gnatio inſiſtebat ei. Ipſe autem feſtinauit denuo
pergere ad ſupradictum ſeniorem. Videns autem
eum ſenior, iterum docebat eum ut patienter &
indefeſſe ſuſtineret, dicebatq; ei, crede fili, quoni-
am mittet tibi Dominus Ieſus Chriſtus auxilium de
cœlo ſancto ſuo, ut poßis ſuperare paßionem hanc.
Confortatus autem frater monente ſancto ſeniore,
remeauit ad cellulam ſuam, & iterum impugna-
tio ualde conturbabat cor eius. Et ſtatim eadem
hora noctis reuerſus eſt ad ſeniorem, & depreca-
batur eum ut intentius pro eo Dominum exora-
ret, Dixitq; ei ſenior. Ne pertimeſcas fili, neq; re-
ſoluaris, neq; abſcondas cogitationes tuas, ita enim
confuſus ſpiritus immundus diſcedit à te, Nihil
enim ita allidit uirtutem Dæmonum, quomodo ſi
quis ſecreta immundarum cogitationum reuelaue-
rit ſanctis ac beatißimis patribus. Viriliter age fi-
li, & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.
Vbi enim durior eſt pugna, ibi glorioſior erit &
corona. Deniq; ſanctus Propheta Ieſaias dicit:
Nunquid inualida eſt manus Domini ad ſaluādum,
aut

aut aggrauata eſt auris eius ut non exaudiat? Conſidera ergo filiole, quia certamen tuum expectat Dominus, tibiq; contra Diabolum dimicanti parat æternitatis coronam. Ideo monet nos ſancta ſcriptura dicens, quia per multas tribulationes oportet nos introire in regnum cœlorum. Hæc autem audiens frater confirmatum eſt cor eius in Domino, & permanſit apud ſeniorem, noluitq; ultra reuerti ad cellam ſuam.

TENTATIS ADESSE diuinam opem.

BEato Abbati Moyſi, qui habitabat in loco, qui appellabatur Petra, quodam tempore in tantum impoſuit duriſſimam impugnationem Dæmon fornicationis, ut non præualeret ſedere in cellula ſua, ſed abijt ad ſanctum Abbatem Iſidorum, & retulit ei uiolentiam impugnationis ſuæ. Cunq; de ſcripturis ſanctis, Abbas Iſidorus proferens teſtimonia, conſolaretur eum, & ut ad cellulam ſuam reuerteretur, rogaret eum, noluit Abbas Moyſes pergere ad cellulam ſuam. Tunc Abbas Iſidorus pariter cum Abbate Moyſe aſcenderunt in ſuperiora cellulæ ſuæ. Et dixit ei Iſidorus.

Reſpice

Reſpice ad occidentem & uide, Cunq; reſpiceret, uidit multitudinem Dæmonum uehementer cum furore perturbari, & quaſi ad prelium preparatos, feſtinanteſq; pugnare. Dixit autem ei Abbas Iſidorus, Reſpice iterum ad orientem, & uide, Cunq; reſpiceret, uidit innumerabilem multitudinem ſanctorum Angelorum, glorioſum & ſplendentem ſuper lumen Solis cœleſtium uirtutum exercitum. Ait autem ei Abbas Iſidorus, Ecce quos in occidente uidiſti, ipſi ſunt, qui etiam impugnant ſanctos Dei. Nam quos ad orientem conſpexiſti, ipſi ſunt quos ad adiutorium ſanctis ſuis mittit. Cognoſce ergo, quia plures ſunt nobiſcum, ſicut dicit Heliſeus Propheta. Verum etiam ſanctus Ioannes dicit, Quia maior eſt qui in nobis eſt quam qui in hoc mundo, & his auditis, confortatur in Domino ſanctus Abbas Moyſes, & reuerſus eſt in cellulam ſuam, gratias agens & glorificans Domini noſtri Ieſu CHRiſti bonitatis patientiam.

TENTATOS OPORtet quoq; ipſos orare & non laxare frena tentationibus.

Alius

ALius etiam frater moleſtiam ſuſtinebat ab ſpiritu fornicationis, Abijt autem ad quendam probatiſsimum ſeniorem, & precabatur eum dicens. Pone tibi ſolicitudinem beatiſsime pater, & ora pro me, quia grauiter me impugnat paſsio fornicationis. Hæc cum audiſſet ſenior, orabat intente diebus ac noctibus pro eo deprecans Domini miſericordiam, Iterum autem ueniebat idem frater & rogabat ſeniorem ut magis intentius pro eo oraret. Similiter autem cum omni ſolicitudine, beatus ſenior orabat intentius pro eo. Frequenter autem uenientem ad ſe Monachum, uidens ſenior, & deprecantem ſe ut oraret, ualde contriſtatus, mirabatur quia non exaudiret Dominus orationem eius, Eadem autem nocte reuelauit ei Dominus, quæ circa illum Monachum erat negligentiæ & ignauiæ reſolutio, & delectationes corporeæ cordis eius, Ita autem oſtenſum eſt ſancto ſeniori. Vidit ſedentem illum Monachum, & ſpiritum fornicationis in diuerſis mulierum formis ante illum ludentem, & ipſum cum eis delectari. Videbat autem & Angelum Domini aſtantem, & indignantem grauiter contra eundem fratrem, quia non ſurgebat neq; proſternebat ſe in orationibus ad DEVM, Sed magis delectabatur cogitationibus ſuis. Hæc

Hæc autem oſtenſa ſunt per reuelationem ſancto ſeniori, cognouit autem quia culpa & negligentia illius Monachi erat, ut non exaudirentur orationes eius. Et tunc dixit ei ſenior. Quia tua culpa eſt frater qui condelectaris cogitationibus malis, impoßibile eſt enim diſcedere à te ſpiritū fornicationis immundum, alijs orantibus & Deum pro te deprecantibus, niſi & tu ipſe laborem aſſumas, in ieiunijs & orationibus, & uigilijs multis cum gemitu deprecans ut miſericordiam ſuam & adiutorium ſuæ gratiæ prebeat tibi Dominus IESVS CHRiſtus ut poßis reſiſtere cogitationibus malis. Nam & Medici qui corporibus hominum medicamenta conficiunt & adhibent, quamuis omnia cum ſumma diligentia faciant, ueruntamen ſi ille qui infirmatur à noxijs cibis, uel de alijs quæ ſolent lædere infirmitates abſtinere noluerit, nihil ei proficit cura & diligentia & ſolicitudo Medicorum. Similiter etiam & in animæ languoribus euenit. Licet enim omni intentione & ex toto corde, ſancti patres qui ſunt Medici ſpirituales exorent miſericordiam Domini ſaluatoris noſtri pro eis, qui orationibus eorum ſe poſtulant adiuuari, niſi & ipſi cum omni intentione mentis, tam in orationibus quam in omni opere ſpirituali quæ Deo placita ſunt

ſunt, fecerint, non eis proficient negligentibus & reſolutis, & de ſalute animæ minime cogitantibus orationes ſanctorum. Et hæc audiens frater compunctus eſt corde, & cum omni ſolicitudine ſecundum doctrinam ſenioris, tam in ieiunijs quam in orationibus & uigilijs ſemetipſum afflixit, & meruit miſericordiam Domini, Et receſsit ab eo ſpiritus immundæ paſsionis.

TENTATIONI BLAſphemiæ quomodo reſiſtendum.

QVidam frater impugnabatur à ſpiritu blaſphemiæ, & erubeſcebat dicere, Et quoſcunq; audiſſet magnos ſenes, pergebat ad eos ut illis declararet, ſed mox cum perueniſſet iterum uerecundabatur illis dicere, Cum ergo frequenter ad Abbatem Poëmen ueniret, uidit eum ſenex habentem cogitationes, & dicit ei, Ecce frequenter uenis ad me habens cogitationes, & ſic iterum remeas, tecum illas reportans. Dic ergo mihi fili quid habes? At ille dixit, in blaſphemia impugnat me Diabolus, & erubeſcebam dicere, Et mox ut aperuit, leuior fuit eius impugnatio, Et dicit ei ſenex,

hex, Non contriſteris fili, Quando hæc cogitatio ad te uenit, Dic, Ego hac cauſa non indigeo, blaſphemia tua ſuper te ſit Sathanas. Hanc enim cauſam anima mea non uult. Quamcunq; autem cauſam noluerit, non diu permanebit, Et ita ſanus factus frater ille diſceſsit.

CONFESSIO TENtationum ſalutaris.

ABbas Macharius dum in illa ſolitudine in qua ſolus erat, maneret, inferior autem plena eſſet fratribus, ſero per uiam circumſpiciebat, & uidit Dæmonem uenientem in figura hominis, ueſtitum tunica linea perforata, & per ſingula foramina uaſcula parua dependebant. Et dicit illi ſenex, quo uadis maligne? Et reſpondit ei, Vado commouere fratres hos qui ſunt inferius, Cui ſenex dixit, & propter quid tot uaſcula fers tecum, At ille dixit, Guſtum fero fratribus, & ideo tanta fero, ut ſi unum diſplicuerit, oſtendam aliud, & ſi illud non placet porrigam aliud, & fieri non poteſt niſi unum ex ipſis aliquod placeat eis, Et hæc dicens, diſceſsit. Permanſit autem ſenex iterum uiam circumſpiciens uſq; quo rediret, & cum rediret dicit ei.

Salueris,

ualueris, Dicit & ille. *Quomodo iſtud mihi uer-bum dicis, quia omnes mihi contrarij facti ſunt, & nullus meis conſilijs acquieſcit*, Et dicit ei ſe-nex, Ergo *nullum habes amicum?* At *ille reſpon-dit*, V*num habeo amicum uel ipſe conſentit mihi & quotiens me uiderit conuertitur huc atq; illuc*. Cunq; *nomen eius ab eo requiſiſſet, ait*. *Quia* Theopentus *dicitur*. Diſcedent *illlo, mox ſur-rexit* Abbas Macharius, & *deſcendit ad inferio-rem* Eremum, Quod *cum audiſſent fratres, egreßi ſunt illi obuiam, & unuſquiſq; ſperans, quod apud ſe maneret, præparauit ſe*, At *ille requirens cellam* Theopenti, *ad eum profectus eſt*. Cunq; *cum gau-dio ſuſcepiſſet, & eſſent uterq; ſimul ſoli*, Dicit ei *ſenex*. *Quemadmodum eſt tecum fili?* At *ille re-ſpondit*, Orationibus *tuis bene ſum*, Et *ſenex ait*, Non *uos impugnant cogitationes*, At *ille reſpon-dit*, Interim *bene ſum*, Erubeſcebat *enim dicere*, Et *dicit ei ſenex*, Ecce *quot annos ſum in ſolitudi-ne, & ab omnibus honoror, & in hac ætate cum ſim ſenex, moleſtant me cogitationes meæ*, Re-ſpondit Theopentius, Crede *mihi* Abba, *quia ſi-militer & mihi faciunt*, Tunc *ſenex ſingulas co-gitationes quaſi ſe impugnantes fingebat uſq; quo totũ illi* Theopentus *cõfiteretur*, Poſt *hæc dicit ei*

Quemadmodum ieiunas? At ille dixit ei, Vſq; ad nonam, Cui ſenex ait, Vſq; ad ueſperam ieiuna, & de Euangelio uel de alijs ſcripturis ſine ceſſatione ſemper aliquid meditare, & quotiens tibi aliqua inmunda cogitatio ſuperuenerit, nunquam deorſum aſpicias, ſed ſurſum, & mox Dominus tibi adiutor eſt, Et mox ita diſceßit Abbas Macharius in propriam ſolitudinem. Iterumq; uiam circumſpiciens, uidit Dæmonem redeuntem, & requirit eum, Quo uadis? At ille reſpondit, Simili modo commouere fratres, Cum autem reuerteretur, requiſiuit eum quemadmodum agerent fratres, At ille dixit, Male, quoniam omnes agreſtes effecti ſunt, et eum quem habui amicum obedientem mihi, & ipſe neſcio quomodo conuerſus eſt, & iuraui non ibi accedere niſi poſt multum tempus, Et hæc dicens diſceßit.

TENTATIONES NON poſſe nos arcere, ſed eis reſiſtere.

FRater quidam uenit ad Abbatem paſtorem, Et dixit ei, Multæ cogitationes ueniunt in animum meum & periclitor in eis, Et eiecit eum ſenex

ſenex ſub aëre nudo, & dixit ei, Expande ſinum tuum, & apprehende uentos, Et ille reſpondit, Non poſſum facere. & dixit ei ſenex, ſi hoc non potes facere, nec cogitationes prohibere poteris ne introeant, ſed tuum eſt reſiſtere eis.

TENTATIONES reuelandas pris.

ABbas Serapion ſolebat frequenter iunioribus fratribus inſtructionis gratia, de ſeipſo narrare dicens, Cum adhuc eſſem puerulus, & cum Abbate Theone commanerem, hæc mihi conſuetudo erat inimico imminente, ut poſtquam refeciſſem cum ſene hora nona, unum paximatium quotidie in ſinu meo latenter abſconderem, quem ſero ignorante ſene occulte comedebam, Quod furtum licet quotidie perficerem, expleta tamen concupiſcentia fraudulenta, ad memetipſum reuertens ſuper admiſſo furto acrius cruciabar, quam ſuper eſum illius fueram iocundatus, Cunque iſtud moleſtiſsimum opus ſingulis diebus explere, non ſine cordis mei dolore compellerer, & clandeſtinum furtum pateſacere ſeni confunderer, contigit per Dei prouidentiam, quoſdam fratres ædificationis

obtentu cellulam ſenis auidiſſimos expetiſſe, Cum refectione tranſacta, confabulatio ſpiritalis intereſſe cœpiſſet, reſpondenſq; ſenex propoſitis interrogationibus eorum de gaſtrimargiæ uitio, & occultarum cogitationum, exponeret, ad ultimum intulit dicens, Nihil ſic noxium eſt Monachis & lætificat Dæmones, quam ſi celent cogitationes ſuas ſpiritales patres, Tunc ego conpunctus corde, exiſtimaui ſeni ſecreta pectoris mei pateſacta, & occulto primum gemitus excitatus, deinde cordis mei compunctione creſcente in apertos ſingultus, lachrymaſq; prorumpens, cœpi amariſſime flere, & continuo eieci de ſinu meo paximatium, quod uitioſa conſuetudine clanculo paraueram comedendum, cunq; in medium proferens, quomodo quotidie inuoluens cum occulte ederem, proſtratus in pauimento, cum ueniæ poſtulatione confeſſus ſum, & ubertim profuſis lachrymis, orationibus eorum ueniam apud Deum poſtulabam, Tunc ſenex dixit, confide fili, quia liberauit te à captiuitate iſta confeſſio tua, uictorem namq; aduerſarium tuum hodie triumphaſti, Validius eum tua confeſſione elidens quam ipſe fueras ab eo tua taciturnitate deiectus, Et idcirco poſt hanc publicationem tuam, iſte malignus ſpiritus non domi-

nabitur

habitur tibi, nec in te latibulum ſibi teterrimus Serpens hactenus uſurpabit, quia de tenebris cordis tui, per hanc confeſſionem proiectus eſt. Nec dum ſenex hæc uerba compleuerat, & ecce ſtatim uelut lampas magis accenſa, de meo ſinu procedens tanto fœtore cellam repleuit, ut uix in ea reſidere poſſemus. Reſumensq; ſenex, dixit, Ecce probauit tibi Dominus ueritatem ſermonum meorum, ut paſſionis illius inuentorem de corde tuo, confeſſione ſalubri fugatum, oculorum fide perciperes, patefactum hoſtem nequaquam locum in te ulterius habiturum, aperta eius expulſione cognoſceres. Itaq; ſecundum ſententiam ſenis, ita in me eſt uirtute confeſſionis dominatio Diabolica extincta, ut nunquam mihi ulterius, nec memoriam concupiſcentiæ huius tentauerit inimicus ingerere.

VERBVM DEI TRActantibus, adſunt Angeli, Impura colloquia habentibus, adſiſtunt Dæmones.

FVit quidam uir magnus de ſanctis ſenioribus, cui talem gratiam donauerat Chriſtus, ſciliecet reuelante ei Spiritu ſancto, ut uideret quod alij non uidebant. Referebant ergo ſancti ſeniores, quia aliquando quam plurimi ſedebant fratres, & ſimul loquebantur inter ſe, et loquebantur de ſanctis ſcripturis, quæ ad ſalutem pertinent animarum. Stabant autem circa eos ſancti Angeli letantes in hilari uultu conſiderantes, delectabantur enim de eloquijs Domini. Cum autem aliud quodcunq; loquerentur, ſtatim ſancti Angeli recedebant longius indignantes contra eos. Veniebant autem porci ſordidiſsimi & uolutabant ſe inter eos. Dæmones enim in ſpecie pecorum delectabantur ſuperflua & uaniloquia eorum. Beatus autem ſenior hæc uidens, abijt in cellulam ſuam, & per totam noctem cum grandi fletu & ululatu gemebat miſerias noſtras. Exhortabatur ergo ſanctos patres per Monaſteria, & commonebat fratres dicens. Cohibete à multiloquio, & ab ocioſis ſermonibus linguam, per quam malus interitus animæ generatur, & non intelligimus, quoniam per hæc & Deo & ſanctis Angelis odibiles ſumus. Dicit enim ſcriptura diuina, per multiloquium non effugies peccatum. Hæc enim infirmam & uanam efficiunt mentem, atq; animam noſtram.

VERBI DEI MEDITATIO, ac uis.

QVidam de fratribus dixit beato Arſenio. Ecce beatiſsime pater meditari feſtino de ſcripturis ſanctis quæ didici, & non ſentio compunctionem in corde, quoniam non intelligo uirtutem diuinæ ſcripturæ, unde & ualde contriſtatur anima mea, Reſpondens autem beatus Arſenius ait. Oportet te fili inceſſanter meditari eloquia Domini, Audiui enim quia dixit beatus Abbas Poemen, & alij multi ſanctorum patrum, quoniam incantatores illi, qui ſerpentes ſolent incantare, non intelligunt ipſi uerba quæ loquuntur, ſed ſerpentes audientes, intelligunt uirtutem uerborum illorum, & conquieſcunt & ſubduntur eis. Sic etiam & nos faciamus, quamuis enim non ualeamus intelligere diuinarum ſcripturarum uirtutem, tamen Dæmones audientes diuini uerbi uirtutem, terrentur, & effugati diſcedunt à nobis, non ſuſtinentes eloquia Spiritus ſancti, quæ per ſeruos ſuos Prophetas & Apoſtolos eſt locutus.

Vide propoſitionarium exemplorum fol. 100.

VERBI DEI VIS & efficacia.

INterroganti cuidam Abbatem Pimenionem de duritia cordis, Reſpondit ſenex dicens, natura aquæ mollis eſt, & lapidis dura. Si autem frequenter aqua ſtillat ſuper lapidem, ſtillando perforat illum, Sic & uerbum Dei dulce & molle eſt, noſtrum autem cor durum, homo ergo audiens frequenter aut meditans uerbum DEI, dat locum timori DEI ingredi in eum.

VERBVM DEI AS-ſiduo tractandum & audiendum.

QVidam frater dixit ad ſenem, Ecce Abba frequenter interrogo ſeniores patres ut dicant mihi commonitionem pro ſalute animæ meæ, & quicquid dixerunt mihi, nihil retineo. Erant autem ſeni duo uaſa uacua, & dicit ei ſenex. Vade & affer unum ex illis uaſis & mitte aquam,

Digitized by Google

aquam, & laua illud & eſſunde, & pone nitidum in locum ſuum Fecit ergo ita frater ſemel & bis. Et dicit ei ſenex, utraq; uaſa ſimul affers & cum attuliſſet dicit ei, Quale eſt ex utriſq; mundius. Reſpondit frater, Vbi aquam miſi & laui, Tunc ſenex dicit ei, Sic eſt & anima fili quæ frequenter audit uerba DEI, quamuis nihil retineat ex his quæ interrogat, tamen plus mundatur quam illa quæ non requirit.

HIC FINIVNT VITAE ET DICTA PATRVM.

GEORGIVS MAIOR LECTORI SALVTEM.

QVANTVM ODIVM ſit Sathanæ erga Eccleſiam & puram doctrinam DEI, nulla mens ſatis intelligere poteſt. Neq; enim ideo tantum ſeditiones, bella, cædes, blaſphemias, contemptum DEI & ueræ religionis ac Hæreſes excitat, & orbem terrarum infinitis peccatis, calamitatibus & terroribus inuoluit, ut noſtrarum miſeriarum tanquam iucundiſsimo ſpectaculo hoſtis humani generis ſeſe oblectet & recreet, Sed ut curſum doctrinæ æternæ ſalutis impediat. Nouit enim callidus Serpens & immaniſsimus hoſtis Chriſti & Eccleſiæ, ueram uocem Chriſti liberatoris noſtri, cum ait, Hæc eſt uita æterna, ut cognoſcant te, Solum Deum uerum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum. Et alibi, Si manſeritis in me, & uerba mea in uobis manſerint, quodcunq; uolueritis petetis & fiet uobis.

Hanc

Digitized by Google

LECTORI SALVTEM.

Hanc doctrinam ſalutis in Paradiſo aduerſus Serpentis uenenum ac morſum tanquam Antidotum à Deo ipſo miſero humano generi traditam, mox ſubinde nouis & commenticijs cultibus & erroribus, cum totam delere & euertere non poſſet (neceſſe eſt enim eam uſq; ad finem rerum in populo Dei lucere) miris & infinitis modis ſemper conatus eſt Sathan obſcurare. Satis autem apparet nullis ſeculis aduerſus Eccleſiam Dei tanto furore graſſatum, quam cum per filium Dei & Apoſtolos doctrina æternæ ſalutis, gentibus antea incognita, in orbem terrarum ſpargi cœpit. Et quanquam horribili cæde, tot ſubinde perſecutionibus excitatis, Eccleſiam Dei uaſtarit, nulla tamen peſtis Eccleſiæ nocentior fuit, quam Zizania & Hæreſes inter triticum ſalutaris uerbi DEI ſparſa. Ad quæ cum Hypocriſis, noui cultus, opera & uita Monachorum in ſpeciem ſtupenda & admiranda, aſtutia ſerpentis accederent, magna caligine purior doctrina eſt oppreſſa. Neglecta enim uera doctrina, homines à ſerpente faſcinati, tantum Monachorum & Eremitarum uitam monſtroſam mirari cœperunt, ſicq; paulatim apud multas gentes lux uerbi extincta eſt.

Porro cum his dementatos teneret Sathan,

ut miſe-

Digitized by Google

ut miſeris ac plane cæcis amiſſa lucerna illis egregie illuderet, non ueritus eſt per ocioſos & impios homines tam portentoſa mendacia confingere, et ea pro uerbo Dei proponere Eccleſijs, quæ, ut ille ait, Non ſani eſſe hominis non ſanus iuret Oreſtes. Talibus impudentiſsimis nugis & fabulis hic Liber fuit refertiſsimus, quas tamen pro ueris oraculis, nondum reuelata luce uerbi, coluimus & adorauimus. Reliquis igitur magna ex parte ſublatis (Quis enim tot & tantas Sathanæ ſordes, tot ſeculis congeſtas, omnes, præſertim in hoc Libro repurgaret?) curauimus hic in fine Libri uitam Simeonis Eremitæ excudi, ut uideat Lector quantis tenebris & nugis olim oppreſſa fuerit uera doctrina, & quæ Sathanæ illuſiones fuerint, & ut harum rerum cogitatio nos admoneat, cum ut pro reſtituta luce grati ſimus, tum ut eam omnibus uiribus retinere ſtudeamus. Neq; enim ſic repurgatam doctrinam diu feret Sathan, ſed modis omnibus iterum eam ſuis ſordibus conſpurcare haud dubie conabitur.

Hic ipſe dies S. Barbaræ dicatus, quo hæc ſcribo, admonet me de illis ipſis nugis, quibus olim omnia Templa, exploſa per impios & profanos Doctores uera doctrina Chriſti perſonabant. Sic enim refert autor hiſtoriæ S. Barbaræ, Patrem eius

cum

Digitized by Google

enim comperiſſet filiam ſacris Chriſtianis initia-tam, furore percitum, correpta ſpata inſecutum filiam, Quæ cum diuinam opem imploraret, ſubito mons diruptus & tanquam profugium miseræ præbens, ipſam abſorbuit, & receptam in altera parte incolumen rurſus eiecit. Forte autem in illis locis duo paſtores, quiſq; ſuos paſcebant greges, quos miraculo rei attonitos cum rogaret puellæ pater, nunquid uidiſſent oberrantem uirginem, negat alter ſe uidiſſe, alter autem digito eam patri commonſtrat, Quem cum diris execraretur uirgo Barbara, iuxta illud Chriſti: Diligite inimicos ueſtros, benefacite ijs qui uos oderunt, Benedicite maledicentibus nobis &c. mox conuerſus eſt in ſtatuam marmoream, oues uero in locuſtas.

Hæc atq; horum ſimilia cum hoc tempore uel audiunt uel legunt homines, tanquam nugas, ut uere ſunt, ridēt, quæ olim pro oraculis culta & habita ſunt; Et tamē aduerſarij noſtri ſua impia dogmata adhuc defendere audent, ac pios, qui hæc Satanica deliria amplecti nolūt, crudeliter trucidant. Tantus eſt furor, tantum odium ſeminis Serpentis, contra ſemen mulieris. Precamur igitur toto pectore patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ut hanc lucem uerbi ſui contra Sathanæ tenebras Eccleſiæ ſuæ conſeruet, AMEN, AMEN.

VITA

VITA S. SIMEONIS Eremitæ, qui annos quadraginta octo in quinque Columnis ſtetit.

SANCTVS SIMEON ex utero matris ſuæ electus eſt à Domino, & meditabatur parere & placere illi, erat autem iſti filius Suſotion nomine, & nutriebatur à parentibus ſuis. Qui cum factus fuiſſet annorum tredecim, paſcebat oues patris ſui, & uidens Eccleſiam, relictis pecoribus ingreſſus eſt, audiuitq; Apoſtolum ibi legi, interrogansq; unum ſeniorem ait. Domine quid eſt iſtud quod legitur, ſenex reſpondit ei, pro ſubſtantia animæ, ut diſcat homo timere Deum ex toto corde, & ex tota mente ſua. Dixit beatus Simeon, Quid eſt timere Deum? Dicit ei ſenior. Quare me flagitas fili? Et ille quaſi Deum inquit interrogo te. Iſta enim quæ à te audio diſcere uolo, quia ignarus ſum & ſtultus. Reſpondit ei ſenior. Fili, ſi quis ieiunauerit iugiter, & obſeruationes

fecerit

Digitized by Google

fecerit per momenta, & humiliauerit ſeipſum omni homini, & non dilexerit aurum neq; parentes, neq; ueſtimenta neq; poſſeßiones, & honorat patrem & matrem, & ſacerdotes Dei proſequitur, hic hæreditabit regnum æternum, & qui econtrario iſta non cuſtodit, hic hæreditabit tenebras exteriores, quas parauit Deus Diabolo & angelis eius. Iſta omnia fili in Monaſterio exaggerantur.

Nulla hic fidei in Chriſtum mentio fit

Audiens hæc beatus Simeon, cecidit ad pedes eius dicens. Tu es pater meus & mater mea, & Doctor operum bonorum, & dux ad regna cœlorum. Tu enim acquiſiſti animam meam, quæ iam mergebatur in perditionem, Dominus reddat tibi uicißitudinem pro anima mea, iſta ſunt enim quæ ædificant, ego autem iam nunc uadam ſicut docuiſti in Monaſterium ubi Deus uoluerit, & fiat uoluntas eius in me. Dixit illi ſenior, fili priuſquam ingrediaris Monaſterium, audi quæ dico. Tribulationem habiturus es, neceſſe eſt enim te ſeruire & uigilare in nuditate, & indeſinenter ſuſtinere mala, & iterum confortandus es uas precioſum Deo, & ſtatim exiens beatus Simeon de Eccleſia, ibat in Monaſterium S. Timothei magnifici uiri, & procidens ante foras Monaſterij iacebat per dies quinq;, non manducans neq; bibens, &

M die

Quid ni tot dies ie iunasset?

quinta egrediens Abbas Timotheus, interrogauit eum dicens. Vnde es fili, aut quos parentes habes, qui ſic afflictus es? Aut quod eſt nomen tuum, ne forte aliquid mali geſſeris, aut forſitan ſeruus ſis, & Dominum tuum ſugeris? Tunc beatus Simeon cum lacbrimis dixit. Nequaꝗ Domine, ſed opto ut ſim ſeruus Dei, ſi ipſe uoluerit, quia uolo ſeruare animam meam perditam. Iube ergo me introire in Monaſterium & omnibus deſeruire, noli me foris diutius dimittere. Tunc apprehenſa manu eius introduxit eum Abbas in Monaſterium, dicens fratribus, filioli mei, ecce trado uobis iſtum fratrem, docete eum Canones Monaſterij ſedit autem in Monaſterio quaſi menſes quatuor ſeruiens omnibus ſine querela, in quibus Pſalterium ex integro memoriæ commendauit, quotidie percipiens cibum diuinum. Cibum uero quem ſimul cum fratribus accipiebat, tacite pauperibus erogabat, non ſolicitus de craſtino, fratres ergo ad ueſperam, ille uero ſeptimo die cibum ſumebat.

Simeon edidicit pſalterium intra quatuor Menſes, & nō niſi ſemel in Septimana comedit.

Vna autem dierum egreſſus ad puteū aquam haurire, ſumpſit funē de Situla unde fratres aquā hauriebant, & inuoluit eum toti corpori ſuo nudo à renibus uſq; ad collum, & ingreſſus dicit fratribus. Exiui haurire aquam, & non inueni funem in Situla.

Obſerua ordine portentoſa mendacia.

Situla. Et illi dixerunt. Tace frater, ne forte agnoſcat Abbas quouſq; tempus prætereat. Putrefactum eſt autem corpus eius de obligatione, & aſperitate funis, quia ſecabat eum uſq; ad oſſa, ingreſſus eſt enim in carnem ita ut uix appareret.

Quadam autem die exeuntes aliqui de fratribus, inuenerunt eum cibum ſuum dantem pauperibus, & regreßi dixerunt Abbati, unde nobis adduxiſti hominem iſtum? Non poſſumus abſtinere ſicut ille, de Dominica enim in Dominicam ieiunat, cibos quos accipit pauperibus erogat, ſed & fœtor grauißimus egreditur de corpore eius, ita ut nullus iuxta eum ſtare poßit, & cum ambulat uermes de corpore eius cadunt, lectuſq; eius plenus eſt uermibus. Tunc exiens Abbas inuenit ſicut illi dixerunt, cui ait, fili quid eſt quod dicunt fratres de te? Non tibi ſufficit ieiunare ſicut nos. Aut non audiſti Euangelium de Doctoribus dicens, quia non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum, erit autem omnis perfectus, ut ſit ſicut Doctor eius, dic mihi fili, fœtor iſte unde procedit. Stans beatus Simeon, nihil reſpondit. Et iratus Abbas, iußit eum ſpoliari, & inuenerunt funem circa corpus eius, ita ut nihil appareret de eo niſi ſummitas tantum, exclamans autem Abbas uoce magna dixit.

Vnde nobis aduenit iſte homo, deſtruere uolens ſingulam Monaſterij. Rogo ergo te diſcede hinc, & perge quo uis, cum multo tamen dolore & labore tulerunt de corpore eius funẽ, de quo erat inuolutus, una cum carne eius putrida, facientes autem illi ſtudium per multos dies, ſanauerunt eum.

Sanatus autem poſt hæc exiuit de Monaſterio nullo ſciente, & ingreſſus eſt puteum deſertum, ubi non erat aqua non longe à Monaſterio, ubi immundi ſpiritus inhabitabant. Et ipſa nocte reuelatum eſt Abbati, quod multitudo populorum circundarent Monaſterium ſuum, cum fuſtibus & gladijs dicentes, Da nobis ſeruum Dei Simeonem Timothee, ſin autem incendemus te cum Monaſterio tuo, quoniam exaſperaſti hominem iuſtum. Qui euigilans ait fratribus, filioli mei, uiſionem uidi, & multũ turbatus ſum in ea. Et in alia nocte uidit multitudinem uirorũ fortium aſtantium, & dicentium ei. Da nobis ſeruum Dei Simeonem, dilectus eſt enim Deo & Angelis, quare illum uexaſti? Maior te eſt apud Deum, omnes enim Angeli contriſtantur propter illum, ipſum autem preponere habet Deus in mundo, ita ut per illum multa ſigna fiant, qualia nemo fecit. Tunc exurgens Abbas, cum magno timore dixit fratribus.

Requirite

Digitized by Google

Requirite mihi hominem illum, & adducite in hunc locum, ne forte omnes moriamur propter illum. Vere enim ſanctus Dei eſt, mirabilia enim magna uidi & audiui de illo.

Ne Chriſtus quidē ſcilicet.

2 Tunc omnes Monachi exierunt eum quærere, & omnia perluſtrantes & nō inuenientes, renunciauerunt Abbati dicentes, Nullum locum reliquimus, ubi eum non quæſiſſemus, niſi tantum in deſerto puteo. Reſpondit Abbas, Rogo uos fratres, ite ad perquirendum eum, ſed & ego uadam uobiſcum, uere ſanctus & ſeruus Dei eſt. Et ſumens ſecum quinq; ex illis, uenit ad puteum. Et faciens orationem deſcendit cum fratribus in puteum. Videnſq; illum beatus Simeon, cœpit rogare dicens, Rogo uos ſerui Dei, dimittite me una hora, ut reddam ſpiritum meum, adhuc enim modicum deficiens eſt, ualde autem fatigatur anima mea, quoniam exaſperaui dominum. Dixitq; ad illum Abbas, Veni ſerue Dei, ut deducamus te in Monaſterium, cognoui enim de te, quia ſeruus Dei es. Illo uero nolente adducunt eum ui ad Monaſterium, & omnes proſternunt ſe ad pedes eius flentes & dicentes. Peccauimus in te famule Dei, indulge nobis. Beatus autem Simeon gemebat dicens. Quare grauatis infœlicem & peccatorem? Vos

autem eſtis ſerui Dei & Patres. Stetit autem quaſi annum unum.

Poſt hæc egreſſus occulte pergit non longe à Monaſterio, ibiq; multo tempore fuit, ædificauitq; ſibi clauſuram ex lapide ſicco, ibiq; fuit annos tres, & ueniebant ad eũ multi ad orationem. Deinde fecit columnellam cubitorũ quatuor, ſtetitq; in ea annos quatuor, creſcebat autem de eo fama ſancta per orbem terræ & faciunt ei columnam habentem cubitos duodecim, & ſtetit in ea annos duodecim. Rurſumq; fecerunt columnam cubitorum uiginti, ſtetitq; in ea annos duodecim, Tunc congregati ſunt omnes habitatores loci illius, & ædificauerunt iuxta ipſam columnam Baſilicas duas, & columnam cubitorum triginta, & ſuper ipſam ſtetit annos quatuor, & cœpit uirtutes facere.

Simeon ſtatim quatuor Columnis, annos XL.

Multi languidi ueniebant ad eum & Demonia habentes, & curabat eos, cæci uiſum recipiebant, debilium manus reſtituebatur, ſurdi auditum recipiebant, leproſi mundabantur. Multas hic gentes inclinauit ad fidem Chriſtianam, idem Saracenos, Perſas, Armacenos, & Laotos: ſimiliter & Allophilos, audienteſq; de eo, & de uirtutibus eius conueniebant & adorabant eum.

Miracula Simeonis.

Tunc

Tunc inuidus Diabolus transformauit ſe in ſpeciem Angeli, fulgens in ſplendore cum equis igneis apparuit iuxta Columnam, ubi ſtabat beatus Simeon, illuxitq; cum fulgore & ſplendore quaſi ſpecie Angeli fulgens. Et dixit Diabolus blandis ſermonibus, Simeon, audi uerba mea, quæ tibi Dominus mandauit. Miſit me Angelum ſuum cum curru igneo & equis igneis, ut rapiam te, quomodo rapui Heliam. Tempus tuum iam eſt, Et tu ſimiliter aſcende iam mecum in currum, quia Dominus cœli & terræ tranſmiſit hunc, aſcendamus pariter in cœlos ut uideant te Angeli & Archangeli cum Maria matre Domini, cum Apoſtolis & Martiribus, confeſſoribus & Prophetis, quia gaudent uidere te, ut ores Dominum qui te fecit ad imaginem ſuam. Etiam loquutus ſum tibi ne tardes aſcendere. Sic Simeon completa oratione dixit, Domine uis rapere me peccatorem in cœlum? Et eleuauit dexterum pedem, ut aſcenderet in currum, leuauit dexteram manum & fecit ſignaculum Chriſti. Cum ſignum crucis feciſſet, continuo Diabolus nuſquam comparuit & cum argumento ſuo euanuit, ſicut puluis ante faciem uenti. Tunc intellexit Simeon, artem eſſe Diaboli.

Sathan apparet Simeoni in ſpecie Angeli.

Reuerſus ergo in ſe, dixit pedi ſuo, non reuerteris retrorſum hinc, ſed ſtabis hic uſq; ad obitum meum, donec accerſat Dominus me peccatorem. Interea Diabolus in frigore appoſuit uulnus ſuper femur eius, & putrefactum eſt, ita ut multitudo uermium ſcateſcens de eo deſcenderent de corpore eius, decurrebantq; de pedibus eius in columnam, & de columna in terram. Anno autem integro ſtetit in columna ſuper unum pedem. Quidam autem iuuenis aſtitit ei, Antonius nomine, qui uidit & ſcripſit hæc. Iuxta præceptum illius colligebat uermes, quæ cadebant ad terram, porrigebat illi ſurſum. At ille ponebat eos ſibi in ipſo uulnere ad ſimilitudinem iuſti Iob dicens, Manducate, quod uobis Dominus dedit.

Simeon ſtans pede in uno annum integrum.

Audiens autem Baſilicus Rex Sarracenorum famam eius, uenit ad eum. Videns autem illum ſtantem ſurſum & orantem, ſubito cecidit uermis de corpore eius. At ille currens apprehendit eum in fide & poſuit ſuper oculos ſuos. Et uidens Simeon ait, Quare hoc feciſti uir illuſtris, & me grauaſti? Vermis eſt enim de corpore meo putrido. Et cum hæc audiſſet Rex Baſilicus, aperiens manum ſuam, inuenit margaritam precioſiſsimam. Et dixit ad beatum Simeonem Non eſt uermis putridus.

Vermis de corpore Simeonis conuertitur in margaritam.

tridua, ſed margarita precioſiſsima, cui ille reſpondit, Homo ſecundum fidem tuam data eſt tibi, et benedicetur in manibus tuis omnibus diebus uitæ tuæ. Et ita regreſſus eſt homo ille plenus fide.

Poſt multum uero temporis, audiens mater eius famam de eo, uenit uidere eum, ſed probibita eſt uidere eum, quia locum illum mulier non ingrediebatur. Cum autem audiſſet Beatus Simeon uocem matris ſuæ, dixit ei, Suſtine mater modicũ tempus et ſimul nos uidebimus, ſi Deus uoluerit. At illa hæc audiens flere cœpit, et rogare ut eum uideret, & ſolutis crinibus increpabat eum dicens. Fili, quare hoc feciſti? Pro utero quo te portaui, ſatiaſti me luctu, pro lactatione qua te lactaui, dediſti mihi lacbrimas, pro oſculo quo te oſculata ſum, dediſti mihi amaras lacbrymas, pro dolore & labore quem paſſa ſum, impoſuiſti mihi ſeuiſsimas plagas. Et tantum locuta eſt, ut nos omnes faceret flere.

Audiens beatus Simeon uocem genitricis ſuæ poſuit faciem ſuam in manus ſuas, & plorauit amare, mandauitq; illi dicens. Domina mater, quieſce modicum tempus, & uidebimus nos in æterna requie. At illa cœpit dicere, Per Chriſtum qui te plaſmauit, ſi eſt poßibile uidendi te, in tanto

tempore diuturno à me, permitte me uidere te, ut ſi non uel uocem tuam audiam, & ſtatim moriar, quia pater tuus in triſticia propter te mortuus eſt. Et nunc ne me in ipſa amaritudine perdas fili. Hæc dicens præ triſtitia & planctu in ſomnum conuerſa eſt, habebat autem tres dies & tres noctes non ceſſans deprecari eum. Tunc beatus Simeon orauit ad Dominum pro illa, & ſtatim reddidit ſpiritum. Colligentes uero corpuſculum eius adduxerunt in conſpectu eius. Et ille flens ait. Dominus ſuſcipiat te in gaudio, quia tribulata es propter me, & portaſti me in utero Menſibus nouem, atq; lactaſti ſimul etiam & nutriſti cum labore. Hæc eo dicente matris uultus ſudabat & corpus eius commotum eſt, nobis omnibus inſpicientibus. Ille autem eleuans oculos ad cœlum, dixit, Domine Deus uirtutum, qui ſedes ſuper Cherubin & ſcrutaris fundamenta abyſſi, qui cognouiſti Adam antequam eſſet, qui promiſiſti regni cœlorum diuitias, diligentibus te, qui loquutus es Moyſi in rubro ignis qui benedixiſti Abraham patrem noſtrum, qui introducis in Paradiſum animas iuſtorum, & animas impiorum mergis in perditionem, qui duos Leones humiliaſti, & fortia Chaldæorum incendia mitigaſti ſeruis tuis, qui Heliam

Simeon interfecit matrem ſuis precibus ut impleat quartum præceptũ Honora patrem et matrem &c.

tiam coruis deſerentibus eſcam paui ſti, ſuſcipe animam eius in pace, & colloca eam in locum patrum ſanctorum, quia tibi eſt poteſtas in ſecula ſeculorum.

Poſt hos uero dies rurſum fecerunt ei columnam habentem cubitos quadraginta, & ſtetit ſuper ipſam annos ſedecim uſq; ad obitum ſuum. In quo tempore Draco grandis nimis habitabat iuxta eum in partibus Aquilonis unde nec herba ibidem naſcebatur, cui etiam intrauit lignum in oculo dextero. Et ecce quadam die ueniebat cæcus ille Draco & trahens ſe applicuit ad habitaculum in quo uir Dei morabatur, totus in girum ſe complicans, quaſi ueniam poſcens, humiliatoq; capite iacebat. Quem beato Simeone intuente, ſtatim exiuit de oculo eius lignum habens cubitum unum. Videntes autem omnes glorificauerunt Deum, tamen ab eo fugierunt propter metum. Sed beſtia ipſa inuoluit ſe, & manſit in uno loco immobilis, quam diu omnis populus pertranſiret. Deinde ſurgens adorauit oſtium Monaſterij fere per duas horas, & ſic reuerſa eſt in cubile ſuum, & neminem leſit.

Quinta columna totum autem tempus quo in columnis quinq; ſtetit, ſunt anni. 48.

Mulier quædam ſitiens nocte uenit ad Idriam aquam bibere, in qua erat, paruulus ſerpens, & bibens degluttiuit illum, & creuit in utero eius.

Sed

Sed multi Medici & incantatores & Magi ad-hibentes ſtudium nibil profecerunt, poſt diu uero tempus adducitur ad S. Simeonem, At ille iuſſit eam poni in terram, & de aqua Monaſterij in os eius mitti, tunc exclamauit fortiter, & ſtatim exiuit de ore eius ſerpens, cuius longitudo erat cubitorum trium. Eadem hora, crepuit Serpens, qui etiam ad multorum teſtimonium ſuſpenſus eſt ibi ſeptem diebus. Et ſana facta eſt mulier ex illa hora.

Virtutes eius quamuis alicuius facundia enumerare uix ualeat, tamen prout ſunt uires, omnino ſilentio eas tegi minime patiar. Factum eſt autem ut aqua in loco illo non inueniretur, & totus populus periclitabatur, & omnia animalia præ aquæ penuria. Videns uero ſanctus Simeon contritionem eorũ, ſtetit ad orationem. Circa decimã autem diei horam, ſubito dirupta eſt terra, & factum eſt chaos magnum ab orientali parte ipſius Monaſterij, & inuenta eſt quaſi ſpelunca inæſtimabilem multam habens aquam. Tunc iuſſit fodi ſeptem cubitis, & ex eo tempore ſuperabundauit aqua in illo loco uſq; in præſentem diem.

Quo in tempore expetentes quidam de longe orationem ipſius & opera, meridiana hora diuertentes

erunt paululum ad umbraculum arboris propter æſtum ad repauſandum, cunq; ſederent, ecce ſubito prægnans Cerua præteribat ſecus illos & dixerunt ad illam. Per orationem S. Simeonis te coniuramus, modicum ſta ut te comprehendamus. Quæ ſtetit eadem hora. Apprehendenteſq; eam occiderunt & comederunt partem aliquam ex ea, ſtatimq; obmutuerunt & ſic ueniebant ſicut & Cerua illa. Currentes autem uenerunt ad S. Simeonem, portantes corium eius, & fecerunt ibi duos annos, & uix aliquando ſanitatem recipere potuerunt. Iniquum eſt enim peccatum eorum recitare, Corium autem Ceruæ ſuſpenderunt ibi, ad teſtimonium multorum.

Sed & pardus immanis erat in locis illis qui & homines & animalia interficiebat, & in giro omnia uaſtabat. Venientes autem homines loci illius ad S. Simeonem, nunciauerunt ei, quod tanta ac talia mala Pardus operaretur. Tunc S. Simeon iuſsit de terra uel de aqua Monaſterij aſpergi in illa loca. Et factum eſt. Exquirentes uero poſtmodum inuenerunt ipſum Pardum iacentem mortuum, & omnes glorificauerunt Deum Simeonis. Quemcunq; tamen ſonabat, præcipiebat illi dicens, Vade in domum tuam, & honorifica Deum

qui

qui te ſanauit, & ne audeas dicere, quod tibi Simeon curauerit ne tibi ſubito deterius contingat, & ne preſumas iurare per nomen Domini, quia graue peccatum eſt, ſed in me humili & peccatore iura, ſiue iuſte ſiue iniuſte, quam ob cauſam omnes orientales & barbaræ gentes quæ ſunt in illis regionibus per eum iurant.

Latro quidam de Antiochia qui nominabatur Ionathas, multa mala faciens, cum à multis perſequeretur, nec poſſet ſe iam ab illis abſcondere, quaſi Leo à facie multorum perſequentium fugiens, ſubito ingreſſus eſt Monaſterium, & amplexus columnã ſancti Simeonis, cœpit amariſſime flere. At ille dixit ei. Quis es, aut unde ueniſti homo, aut cur hic introiſti? At ille. Ego ſum Ionathas latro qui omnia mala feci, ueni huc pœnitere. Ait itaq; ſanctus Simeon. Taliũ eſt regnũ cœlorũ ſed ne uelis me tentare, ne iterũ inueniaris in ſcelcribus ipſis quæ reliquiſti. Hæc illo loquẽte, ecce Officiales ueniebãt ab Antiochia dicentes. Trade nobis inimicum et maleficũ Ionathan, ne ſubito cõmoueatur ciuitas in ſeditionem. Beſtiæ enim paratæ ſunt ad deuorandum eum. Reſpondit eis ſanctus Simeon. Filioli mei, ego non adduxi eum huc, quomodo qui adduxit eum maior nobis eſt, & iſtis tu-

libus

nobis ſubuenit, etenim talium eſt regnum cœlorum. Et ſi poteſtis intrare, rapite eum hinc, ego autem non poſſum, quia timeo eum qui illum miſit ad me. Audientes autem hæc uiri illi, regreſſi ſunt cum timore magno & renunciauerunt omnia Antiochiæ, ſed Ionathas latro per ſeptem dies amplexans, & tenens columnam, dicit ad beatum Simeonem, Domine ſi iubes ambulare uolo. Reſpondit illi iuſtus, Iterum in ipſa mala feſtinas, dixit illi Ionathas. Non domine, ſed tempus meum impletum eſt. Et ſic loquens cum eo reddidit ſpiritum.

Et uolentes eum ſepelire iuxta Monaſterium, ecce alij officiales ueniebant ab Antiochia propter illum, & cœperunt clamare & dicere. Da nobis inimicum noſtrum, omnis enim ciuitas turbata eſt propter illum. Reſpondit ei beatus Simeon, qui illum adduxit, uenit cum multitudine cœleſtis militiæ, qui potens eſt in tartarum mittere ciuitatem ueſtram cum habitantibus in ea, qui etiam hunc reconciliauit ſibi, & ego timui ne ſubito occiderent me, ne ergo amplius fatigetis me humilem et pauperem, & ita cum timore regreſſi ſunt, nunciantes omnia quæ uiderant & audierant.

Poſt paucos uero annos, factum eſt una die, hoc eſt ſexta Sabbati, & inclinauit ſe ad orationē, ſuſtinēs tres dies, id eſt ſexto ſabbato et Dominico. Mors Simeonis.

Tunc

Digitized by Google

Tunc ego pauefactus, aſcendi ad ipſum, & ſteti in conſpectu eius, dixiq; ad eum, ſurge Domine, benedic nos, quomodo populus tres dies & tres noctes habet expectans benedictionem à te & non reſpondit mihi, & rurſus aio ad eum. Quare me contriſtas Domine, aut quid offendi? Supplico mitte mihi manum, aut forſitan iam à nobis migraſti? Et ſentiens quod non loquebatur mihi, cogitaui ut nulli dicerem, quia timebam illum tangere, & ſtans quaſi hora media, inclinaui me & poſui aurem meam ad auſcultandum, & non erat flatus, niſi tantum quaſi odor multorum aromatum aſcendebat de corpore eius, & ſic intellexi quia requieuit in Domino, & hebefactus, planxi amariſſime, & inclinans me oſculatus ſum oculos eius, & barbam complexus crineſq; capitis eius, & increpans dixi. Cui me Domine derelinquis, uel ubi requiram tuam Angelicam doctrinam? Quale reſponſum reddam pro te, aut cuius anima reſpiciat columnam ſine te & lugeat? Quale reſponſum reddam infirmis, quando ueniunt & requirunt te hic & non inueniunt? Quid dicam aut quid loquar ego humilis? Hodie uideo te, craſtina uero conſijdero ad dexteram ſiue ad ſiniſtram, & non inuenio te, Aut quo amictu operiam

riam columnam tuam? Heu me quando ueniunt aliqui de longe quærentes te, & non inueniunt. Et præ multa triſtitia obdormiui.

Statimq; apparuit mihi dicens. Non derelinquam Columnam hanc, nec locum & montem hunc benedictum, in quo illuminatus ſum, ſed deſcendens ſatisfac populo, & annuncia de me Antiochiæ ſecretò ne tumultus fiat in populo. Ego enim requieui ſicut Dominus uoluit, tu autem ne ceſſes miniſtrare in hoc loco, & reddet tibi Dominus mercedem in cœlis. Sed nec moleſtus tibi ſim. Exurgens autem à ſomno, pauefactus, dixi. Domine memento mei in requie ſancta tua. Et ſubleuans ueſtimenta eius, procidi ad pedes eius, & oſculatus ſum ueſtigia illius, & tenens manus eius poſui ſuper oculos meos dicens. Benedic obſecro mi Domine. Et iterum fleui & dixi, Quales reliquias tollam à te, in memoriam. Et hæc dicens, motum eſt corpus illius, ego autem timui tangere eum, Et ut nemo ſciret, deſcendi celeriter, & fidelem fratrem miſi Antiochiam ad Epiſcopum. Et ſtatim ueniens cum tribus Epiſcopis, & cum illis Ardaborius Magiſter militum cum ſuis, tendentes cortinas circa columnam eius defixerunt ueſtimenta ſua. Erant autem conficta ab auro. Et

deponentes eum iuxta Altare ante columnam, eiulantes, ſe aues uolabant ſuper columnam, clamantes & quaſi lugentes, ita ut omnes uiderent.

Congeries impudentiſſ. mendatiorum.

Planctus etiam populi & iumentorum reſonabat per miliaria ſeptem, ſed & montes & campi, & arbores contriſtati ſunt circa loca illa: ubiq; enim nebula tenebroſa facta eſt per circuitum. Ego autem conſiderabam Angelum, uenientem ad uiſitandum eum. Circa horam ſeptimam ſeniores ſeptem, loquebantur cum Angelo, cuius uultus erat ſicut fulgur, & ueſtimētu ſicut nix. Et uocem eius in timore & tremore tam diu conſideraui, quam diu audire potui, quod tamen fuiſſet ignoro. Cum autem iaceret ſanctus Simeon in feretro, uolens Papa Antiochiæ, de barba illius pro benedictione aliquid contingere, extendit manum ſtatimq; areſacta eſt, multæq; obſecrationes & orationes fiebant ad Deum pro eo, & ſic reſtituta eſt manus eius. Supponentes autem corpus feretro, cum Pſalmis & Hymnis duxerunt Antiochiam. Omnis autem populus qui erat per circuitum regionis illius plangebat, q; Patrocinium tantarū reliquarum tolleretur ab eis & quod Epiſcopus Antiochiæ iuraſſet, ut nemo tangeret corpus illius. Venientes uero in quintum miliare ab Antiochia, in

uicum

uicum qui uocatur Meroe, nullus potuit mouere eum, tunc quidam homo annis quadraginta ſurdus & mutus, ſubito cecidit ante feretrum, & cœpit clamare et dicere, Bene ueniſti ſerue Dei, tuus enim aduentus me ſaluauit, & ſi meruero uiuere, ego tibi ſeruiam omnibus diebus uitæ meæ. Et eleuans ſe apprehendit unum de Burdonibus qui portabant feretrum, ſtatimq; mouit ſe de loco iſto. Et ita ſanus factus eſt homo, ex illa hora. Peccatum autem hominis illius, tale erat. Hic amabat uxorem alienam, & uolens eam adulterare non potuit, & mortua eſt, & poſita in monumento. At ille iuit & uiolauit ſepulchrum eius, ſtatimq; obmutuit & ſurdus factus eſt, & obligatus eſt in illo loco annis quadraginta.

Tunc exeuntes omnes de ciuitate Antiochiæ, ſuſcipiunt ſuper argentum & aurum corpus ſancti Simeonis, cum Pſalmis & Hymnis, & cum multis lampadibus portauerunt in Eccleſiam maiorem, & inde in aliam Eccleſiam quæ uocatur Pœnitentia. Multæ enim uirtutes fiunt ad ſepulchrum eius, magis quam in uita ſua, & homo qui ſanus factus eſt, ibi ſeruiuit uſq; in diem mortis ſuæ. Multi autem obtulerant theſauros Epiſcopo Antiochiæ pro fide, poſcentes reliquias de corpore eius, ſed propter iuſiurandum minime præſtitit.

O miſeros beatos qui hæc credi derint.

Ego humilis & peccator Antonius, in quantum potui, Lectionem hanc breuiter expoſui. Beatus autem qui habet illam ſcriptam in libro, & legit in Eccleſia & in domo Dei, & cum memoriam eius fecerit, mercedem ab altiſsimo recipiat, cui eſt honor, poteſtas & uirtus in ſecula ſeculorum Amen.

EXPLICIT VITA S. SIMEONIS EREMITAE.

Digitized by Google

FARRAGO PRAECIPVORVM EXEMPLORVM, DE APOSTOLIS,

Martyribus, Epiſcopis, & ſanctis Patribus ueteris Eccleſiæ, qui docentes uerbum Dei, & ueritatem illius aſſerentes Chriſtianæ religioni fideliter patrocinati ſunt. Quorum cognitio in primis utilis & neceſſaria prædicatoribus uerbi Dei.

COLLECTA PER HERMANNUM Bonnum uirum pium & doctum.

DE S. IOANNE APOSTOLO & Euangeliſta.

NOTVS LOCVS EST DE VOcatione Ioannis Euangeliſtæ ex quarto capite Matthei, unde conſtat uocatum eum ſine ſuo merito, & præter omnem expectationem ad cognitionem Euangelij, & ad munus Apoſtolicum per Chriſtum. Poſt reſurrectionem Chriſti uixit

Digitized by Google

Ioannes multo pluribus annis, quam reliqui Apoſtoli, & quanquam occiſus non eſt per tyrannos impios & perſecutores Euangelij, tamen non minora incommoda, grauiores etiam cruces, & calamitates ſuſtinuit, quam uel Stephanus uel omnes alij Apoſtoli & martyres. Illis enim contigit cito mori & eximi his miſerijs, cæterum Ioannes per totam uitam ſuam, & per tot annos, uelut in perpetuo quodam & aßiduo agone luctatus eſt: Nam uidit in Eccleſia ſubinde exoriri pernicioſas ſectas & perſequutiones aduerſus ueram Eccleſiam, & interim hæreticos impios foueri publice, & eſſe in admiratione apud Cæſares & maximos quoſq; homines. Interim Ioannes & reliqui pij, qui Euangelium docebant contempti & proſcripti ſunt.

Porro Epheſi in Aſia docuit Euangelium & Aſiæ Eccleſijs præfuit ueluti communis & generalis quidam Epiſcopus & ſuperintendens. Sub Veſpaſiano Cæſare uidit uaſtari regnũ Iudaicum, deſtrui templum, & Iudæam patriam ſuam euerti miſerrime. Id uero quanto cum luctu & dolore animi cognouerit, uel inde poteſt æſtimari facile, quod non ignorabat id fieri horrendo quodam iudicio Dei propter contemptum Chriſtum, ut interim non dicam de prima & grauißima perſecutio

one contra Chriſtianos, ſub Nerone Imperatore, ſub quo optimi quiq; Apoſtolorum & magni nominis Chriſtiani mortem oppetierunt, ut Petrus et alij. Porro ubi Domitianus Imperator factus eſt filius Veſpaſiani, & frater Titi, is ſecundo perſecutus eſt Chriſtianos poſt Neronem, & cum publico edicto edito iuſsiſſet omnes Chriſtianos, & maxime prædicatores Euangelij, pelli in exilium, profugere Ioannes coactus eſt in Pathmon inſulam (ubi dicitur Apocalypſin ſcripſiſſe ſi modo illius autor eſt hic Ioannes) ibi uero in quanto mœrore & luctu fuerit, inde facile cogitari poteſt, quod non ignorabat à ſæuiſsimis lupis, hoc eſt, prauis doctoribus & impijs hæreticis interea Eccleſias diſsipari, & corrumpi ſanam doctrinam Euangelij. Tandē trucidato Domitiano permiſſa eſt Chriſtianis libertas redeundi, itaq; reuerſus eſt Ioannes ad Eccleſiam ſuam Epheſinam & tranquillitatem nactus ſcripſit contra Ebionitas, Martionem & Cherintum hæreticos Euangelium ſuum, in quo potiſsimum tractat diuinitatem Chriſti & doctrinā de iuſtificatione fidei. Negabant enim hæretici illi diuinitatem Chriſti, & docebant carnale regnum poſt hanc uitam futurum.

Cæterum illud haud quaquam hic prætereundū eſt, quā horrendo iudicio Dei fœdiſsime perierint

 blaſphemi

blaſphemi illi hæretici, & graues dederunt ſuæ impietatis pœnas. Accidit enim quod lauandi gratia ingreſſus eſt balneas Ioannes, & quando uidit Cherintum hæreticum inter ſuæ ſectæ ſocios, impudenter & palam blaſphemantem CHRiſtum in balneis, exilijt Ioannes & illotus diſceßit, inquiens ad ſuos: Fugiamus hinc, ne et balneæ ipſæ corruant, in quibus Cherintus lauatur ueritatis inimicus. Simulatq; autem egreſſus erat Ioannes collapſum balneum eſt, & oppreßi ſunt Cherintus & hæretici alij. Dedit itaq; Cherintus cum ſuis pœnas grauißimas ſuæ impietatis, ut ſciamus homines obſtinate impios & blaſpemos in CHRiſtum non manere inultos, & exitum illorum ſemper confuſionem & ignominiam eſſe, utcunq; aliquandiu florere & regnare uideatur. Contra uero pij quanquam oppreßi, & multis calamitatibus obnoxij, tamen glorificantur tandem, & decedunt cum inſigni teſtimonio pietatis ex hac uita. Proinde hæc exempla hæreticorum conſolari debent piorum animos, ut ſciant finem impiorum interitum eſſe & exitium illorum non tardare, tantum ut nos orantes per pacientiam expectemus tempus quando ulciſcetur eos dominus. Cæterum Ioannes functus Epiſcopi ac prædicatoris Euangelici miniſterio apud

Digitized by Google

rio apud Epheſios & doctrina & conſilio præfuit Eccleſijs Aſiæ, uſq; ad tempora Traiani Imperatoris qui Neruæ ſucceßit, ac tum demum obijt Epheſi ibidemq; eſt ſepultus anno octauo & ſexageſimo poſt paſſum Chriſtum. Et teſtatur annorum ordo fuiſſe Ioannem in officio prædicationis ultra annos ſexaginta. Porro quod inane ſepulchrum ſit repertum ſicut fertur, nuſquam apud probatæ fidei hiſtoricos reperitur, ſaltem huic commento occaſionem præbuit id quod dixit Chriſtus. Volo eum ſic manere. Ex hoc figmento fabula alia orta eſt, de reditu Enoch, Eliæ & Ioannis in mundum ante extremum diem.

DE SANCTO MARtino Epiſcopo.

IN hiſtoria Martini præclara teſtimonia extant ueri Epiſcopi ſeu prædicatoris Euangelici, ideo digna eſt, quæ diligenter cognoſcatur, & quanquam ſuperſtitioſis quibuſdam figmentis ſordidata eſt in multis locis, tamen ideo quæ in ea ſunt optima & utilia contemni non debent. Primum quod ad temporis rationem attinet fuit Martinus in illorum Epiſcoporum numero, qui ſub Iu-

ſiano & Valentiniano Imperatoribus, doctrinam Euangelij & ſinceram religionem aduerſus Arrianorum hæreſin conſtanter tutati ſunt, atq; ex hac ipſa circumſtantia temporum æſtimare licet, fuiſſe Martinum uere pium præſulem & uigilantem in tuenda doctrina Euangelij aſſertorem.

Parentes nobiles habuit, ſed impios ac hoſtes Chriſtianæ religionis. pater tribunus militum fuit ſub Iuliano Cæſare, atq; hoc ipſum magnæ tum dignitatis officium erat, quod non niſi ſummis uiris contingebat. Porro educabatur Martinus ad militiam quoq; patris ſui exemplo. Cæterum cum Euangelium tum paſſim prædicaretur, puer adhuc Martinus ad audiendas ſacras conciones ſubinde in templum ibat, ac catechiſmum Chriſtianæ doctrinæ perdidicit, & poſtea quanquam renitentibus parentibus baptizatus eſt. Hic uero quantam cenſes cum crucem, quanta odia & perſecutiones & parentũ, & aliorũ ſuſtinuiſſe? Cæterũ matrem tandẽ ad Chriſtianiſmũ cõuertit, pater ipſius manſit impius, haud dubie in gratiã Iuliani Cæſaris, qui ſummus contemptor fuit religionis Chriſtianæ.

Porro cum audiſſet Martinus Hilarium Epiſcopum Pictauienſem rediſſe ad ſuam Eccleſiam ex exilio, in quod pulſus erat per Arrianos, qui tum in admiratione apud principes erant, et manifeſta ui

graſſabant

graſſabantur in uere pios, nam et ab iiſdem Martinus quoq; profligatus et eiectus erat ex urbe, ubi in ſchola Euangelium docebat diſcipulos, quos habuit. Venit itaq; ad Hilarium Epiſcopum eiuſq; doctrina & conuerſatione tantum promouit in cognitione ſcripturarum, quod & ipſe Monaſterium inſtituit, hoc eſt, ſcholam, in qua ſacras literas docebat. Accidit autem ut Turonenſes Epiſcopum ac ſuperintendentem in ſua Eccleſia non haberent, itaq; ab illis Martinus uocatus eſt in Epiſcopum, ut reſpiceret Eccleſiam ſua uigilantia, ne qua hæreſis & falſa doctrina irreperet. Erant enim tum magna & aperta pericula ab hæreticis, proinde factus Martinus Turonenſiũ Epiſcopus Chriſtum ſyncere prædicabat, non ſectas, non fiduciam operum docuit, ſed tanquam fidelis diſpenſator Euangelium Chriſti prædicauit. Præterea quoq; extra populi frequentiam Monaſterium, hoc eſt, publicam ſcolam conſtituit, in qua latine literas ſacras tractabat in uſum ſtudioſorũ, de quibus ſpes erat, ut in docendo Euangelio aliquando Eccleſiæ poſſent prodeſſe. Et fuiſſe ſcholam hoc Monaſterium ſatis ex hiſtoria æſtimare licet, quæ teſtatur habuiſſe Martinum ſupra octoginta diſcipulos & auditores in hac ſua ſchola, illoſq; intentos ſtudiis ſcripturæ ſacræ uixiſſe ſobrie & continentiſſime extra omnem luxum.

Nihil

Nihil enim perinde obeſt ingenijs, quam locus & [illegible]. Atq; ex hoc ipſo Collegio diſcipulorum Martini multos factos eſſe Epiſcopos Eccleſiarum teſtatur hiſtoria. Atq; hoc ipſum arguit ſatis quæ de cauſa & Monaſteria & collegia Canonicorum primum ſunt inſtituta & in ipſis ædificijs collegiorum multa ſunt veſtigia, quæ ſcholas olim fuiſſe comprobant, & ſcholarū ſpeciem adhuc hodie præ ſe ferunt. Proinde in officio ſui Epiſcopatus hoc unum conatus eſt Martinus, ut Chriſtum fideliter doceret, & pro facultatibus ſuis pauperes ſemper adiuvaret. Fuit itaq; omnibus virtutibus veri Epiſcopi inſtructus iuxta præſcriptum Pauli 1.Timoth. 3. cap. In doctrina potens erat ad docendum ſuos, & ad conuincendum aduerſarios. In vita conuerſatione & moribus lenis & ſobrius. Ad hoc patientiſſimus quoq; in aduerſis, nam ab ipſis presbyteris, & collegis ſuis ſæpe grauiſſimas iniurias paſſus eſt. In orando & precationibus aſſiduus fuit, adeo etiam, quod, ut Seuerus diſcipulus eius ſcribit, nullum unquam horarum momentum præterijt, in quo non aut orationi aut lectioni incumberet. Hæc demum ſunt teſtimonia veri Epiſcopi. Nam quod docere & prædicare Euangelium debeant Epiſcopi etiam veteres Canones

nones teſtantur. Nulla in hac hiſtoria Martini mentio fit de confirmatione Romani pontificis, de pallio magna ui aureorum redimendo, ſicut hodie fieri ſolet. Magnis tentationibus exagitatus eſt Martinus à Sathana, ut ſpecie ſanctimoniæ & pietatis deceptus deficeret à uera cognitione uerbi ad impietatem aliquam. Accidit enim quodam tempore, ut Diabolus regia purpura & diademate ornatus appareret ei ſub perſona Chriſti, cumq; taceret Martinus uiſo hoc ſpectaculo, ait ad eum Diabolus. Agnoſce Martine quem colis, Chriſtus ego ſum deſcenſurus ad terras, prius me tibi uolui manifeſtare. Et cũ adhuc Martinus nihil reſponderet, rurſus ait, Martine cur dubitas credere, cum me uideas? Chriſtus ego ſum. Tunc ille uerbo Dei inſtructus per ſpiritum ſanctum ait. Meus Chriſtus crucifixus fuit, & uulneratus, ideoq; te tali in habitu non recipio, neq; in te credo. Ad hanc uocem ille euanuit. Monemur hoc exemplo ne apparitionibus ſpirituum credamus. Satan enim hoc agit, ut transformet ſe in Angelum lucis, ut Euangelij ueram doctrinam obſcuret. Porro cum ageret iam Martinus annum octogeſimum ſuæ ætatis, debilitari cœpit, & in febres incidit, atq; cum grauiter ægrotaret, ut ſpes uitæ reliqua amplius non

Digitized by Google

ſeſſet, hortatus eſt diſcipulos ad religionis ſtudium, & ut hæreſes pugnantes cum doctrina ſimitarent. Illi uero flentes dixerunt. Cur nos pater deſeris, aut cui nos deſolatos relinquis? Inuadent enim gregem tuum lupi rapaces. Ille uero & luctu & precibus eorum motus dixit. Domine ſi adhuc populo tuo ſum utilis non recuſo laborem, fiat uoluntas tua. Sed ipſe oculis in cœlum fixis orans non multo poſt expirauit aſtantibus presbyteris. In eius exequijs multi præclari uiri fuerunt, qui poſtea Epiſcopi facti ſunt. Conſtat quoq; ex hiſtoria Martini Diaconos & Archidiaconos diſpenſatores eleemoſynarum tunc fuiſſe in Eccleſia non appellationes dignitatum, legitur enim quod præceperit Archidiacono Martinus, ut pauperi cuidam ueſtem daret. Ille uero cum id facere neglexiſſet, & poſtea cū per occaſionem uideret Martinus adhuc nudum hominem nulla ueſte utentem, ipſe ſuum pallium illi donauit. Ambroſius Epiſcopus alicubi meminit Martini in ſuis ſcriptis.

DE MARIA MAGDALENA.

EXemplum M. Magdalenæ dignum eſt quod diligenter tractetur. Eſt enim mire conſolatorium ad erigendas conſcientias infirmiorum hominum

hominum, qui ſentiunt ſe eſſe peccatores, & non poſſe ſe ſuis operibus & iuſticia conſcientiæ tranquillitatem coram Deo inuenire. Et hac cauſa inſtitutum quoq; eſt olim à maioribus, ut quotannis Magdalenæ exemplum tractaretur. Sed contigit in hoc exemplo, quod in multis alijs, quod res utilis & ualde ſalutaris Eccleſiæ in turpem abuſum abijt, & degenerauit in fabuloſam quandam ſuperſtitionem, quæ non ſolum diuerſa eſſet à ſcripturis, ſed contraria etiam palam apertis uerbis Euangeliſtarum. Nos itaq; ſimpliciter uſum exempli Magdalenæ tractabimus, ſicut in Euangelicis hiſtorijs de ea ſcriptum eſt, ut certi aliquid diſcamus, quod ad noſtram conſolationem & inſtitutionem poteſt facere. Abuſum quoq; eiuſdem exempli breuiter indicabimus propter aduerſarios noſtræ doctrinæ, ut intelligant homines pij quantis mendacijs pro uera ſcriptura uſi ſint Monachi olim ad decipiendas animas hominum propter ſuum quæſtum. Eſt autem certiſſima hæc ratio tractandi exempla Sanctorum, ut conſideremus primum illorum doctrinam & fidem qua ſeruati ſunt. Vitam & opera conſiderare non debemus, nedum admirari, niſi quatenus ſunt fructus fidei, non ipſorum merita. Ad hunc modum propoſitum nobis eſt in Euangelicis literis exemplum Mariæ Magdalenæ Lucæ 8. cap.

Ait enim Euangeliſta fuiſſe mulierem non uulgari infirmitati obnoxiam, ſed obſeſſam ſeptem Dæmonijs & liberatam à Chriſto. Primum itaq; nihil tribuit eius meritis, ſed corporaliter etiam obſeſſam ait ſeptem Dæmonijs, ut notet extremam eius miſeriam, & calamitatem. Sic nos omnes ait Apoſtolus natura filios iræ & damnationis eſſe, quanquam corporaliter non uidemur obſeßi à Diabolo. Iam uero ſicut Magdalena ſine ſuo merito liberatur per Chriſtum, ita & nos quoq; eripimur ex regno & poteſtate Diaboli, in qua ſumus, quando per Chriſtum baptizamur, & cognitione Euangelij illuminamur, ut credamus propter ipſum remitti nobis peccata, & liberari nos à morte. Magdalena itaq; credit ex miſericordia Dei ſe ſeruari per Chriſtum, & id ſignificat Lucas cum ait eam ſequi Chriſtum & audire eius uerbum. Nam hoc unum eſt, quod à nobis qui Chriſtiani ſumus requiritur, ut maneamus in fide Chriſti, & exerceamus nos in ſtudio & cognitione Euangelij, quam diu uiuimus. Porro opera & fructus fidei non deſunt in Magdalena. Non enim ſecura nunc deſidet domi, & ſuas tantum uoluptates curat, ſed ſeruit Chriſto, & illi ſubſidium præbet de ſuis facultatibus cum mulierculis alijs, quæ item

ſenſerunt beneficium Chriſti. Eſtq; inſignis hæc commendatio bonorum operum, ut ſciamus hanc magnam eſſe gratitudinem & beneficium, quod in iuſtificatis placet Deo, ut noſtris operibus, quantum in nobis eſt, Euangelium conſeruare apud poſteros ſtudeamus.

Porro cum proficiſceretur Chriſtus Ieroſolymam ſub tempus paſchatis, quo paſſus eſt, fuit unà in eius comitatu Magdalena, & cum crucifigitur aſtat unà cum Maria matre, & dolet & ſepultum ungere uult emptis aromatis, ut erga mortuum Chriſtum quoq; teſtetur animi grati ſignificationem. Sed interim, ſicut alij diſcipuli, ipſa quoq; in fide uacillat, & infirma eſt, non poteſt enim ſperare, ut reſurgat Chriſtus. Atq; hæc eſt communis infirmitas, omnium piorum in tentatione. Sed quid fit? teſtantur Euangeliſtæ Chriſtum deuicta morte iam reſuſcitatum primum omnium ſe exhibuiſſe uiuentem Mariæ Magdalenæ, de qua ſeptem Dæmonia exierant, ut ex hoc exemplo conſtet Chriſti reſurrectionem ad eos maxime pertinere, qui ſe grauiſſime ſentiunt peccatis laborare. Proinde confirmata hac certitudine reſurrectionis Chriſti, credidit Chriſtum eſſe Dominum mortis & peccati, per quem ſolum cõtingat iuſticia, remiſſio peccatorum, & uita æterna. Et non

dubium eſt, quin hanc fidem diligenti ſtudio audiendi & diſcendi Euangelij aluerit uſq; in finem uitæ, & interea de ſuis facultatibus ſeruiſſe proximo; & in primis diſcipulis, ſicut antea Chriſto ipſi.

Hæc itaq; tractatio exempli Magdalenæ conſolatoria eſt, & ex Euangelicis literis ſumpta, conſentit cum doctrina fidei, quam etiam confirmat in animis noſtris, ut ſciamus exemplo Magdalenæ, nos omnes peccatores & damnatos eſſe. Deinde liberari nos per Chriſtum. Tertio fidem hanc in Chriſtum alendam & augendam eſſe ſtudio audiendi uerbum per totam uitam, et declarandam per opera charitatis, quæ ſunt fructus ueræ fidei. Quarto eſſe quidem nondum ab omni parte perfectos credentes, maxime ut perſiſtamus in tentatione contra ſcandala, ſed ibi conſolatur Chriſtus ſuos reſurrectione ſua, qua aſcendit ad patrem factus Dominus omnium in cœlo & in terra. Debemus itaq; merito gratias Deo agere, quod habemus in Magdalenæ exemplo certitudinem noſtræ fidei, & confirmationem noſtræ ſalutis. Deinde orare quoq; Deũ Debemus, ut donet nobis fidem, illuminet & conſeruet nos in cognitione uerbi ſui exemplo Magdalenæ huius, ne relicto Chriſto ad fiduciam operum noſtrorum prolabamur.

Quod

Quod ad perſonam & genus Mariæ Magdalenæ attinet, non opus eſt ſcrupuloſius ſingula inquirere, neq; enim hoc magnopere facit ad rem. Olim certe hac de re magna fuit diſſenſio. Sed quantum ex Euangeliſtis apparet, Maria Magdalena ex Galilæa fuit, ubi liberata quoq; eſt per Chriſtum à ſeptem Dæmonijs, id quod Matthæi 27. uides, atq; hinc conſtat ſatis eam non fuiſſe ſororem Lazari Bethanienſis, de quo eſt Ioannis 11. & 12. cap. Bethania enim non abeſt longius à Ieruſalem, quam ſtadijs quindecim ſita ad latus montis Oliueti. Neq; uero fuiſſe Magdalenā hanc mulierem, quæ Chriſto pedes lauit, & profudit unguentum in caput eius Lucæ 7. cap. ſatis aperte conſtat ex ipſis uerbis Euangeliſtæ, qui clare teſtatur fuiſſe mulierem peccatricem in eo ipſo loco ſeu ciuitate. Et aliam unguenti profuſionem & lotionem pedum factam eſſe à Maria ſorore Lazari & Marthæ apparet ex 12. cap. Ioannis. Id quod commenti quidam ſunt de arce Magdalon, quæ in diuidenda hæreditate cum Lazaro & Martha uenit in ſortem Mariæ fabuloſum eſt. Præterea & ea omnia quæ habet Lombardica hiſtoria ſeu aurea legenda ſanctorum de Maria Magdalena fictitia ſunt. Dixerunt enim poſt aſcenſionem Chriſti à Paulo Apoſtolo commiſſam eſſe Magdalenam

Digitized by Google

Maximino cuidam ex ſeptuaginta duobus diſcipulis, & cum illo nauigio perueniſſe propter perſecutiones in Chriſtianos in Maßiliam urbem, ibiq; publicè docuiſſe & miracula feciſſe. Præterea Lazarum fratrem eius in eadem urbe Epiſcopum factum. Poſtea illam triginta annis in eremo pœnitentiam egiſſe, & nullo pane aut cibo ſed tantum ſyluestribus herbis uſam eſſe, & indies septies ſub tempus ſeptem horarū Canonicarū ab Angelis in aëra ſublatum cum magno gaudio, & id tandem reſciuiſſe pium quendam ſacerdotem etiam in eremo uiuentem, & expletis triginta annis ſub finem uitæ ſuæ eſſe Mariam Magdalenam ab Angelis deportatam in templum illud, & palam eleuatam ab Angelis à terra ſtetiſſe in ipſo choro & ſubſellijs ſacerdotum, ubi tunc fuit Maximus, & ibi tum procumbentem ante Altare ſumpſiſſe corpus dominicum, & ſtatim eodem illo temporis momento eſſe mortuam. Hæc omnia ſtulta partim, & abſurda, partim etiam & uehementer impia ſunt. Ridiculum enim eſt ſtultum de ſancto Petro et Maximino, & omnia illa de nauigatione. Et docere mulierem non permittit in Eccleſia Paulus. Porro quod per triginta annos in locis deſertis pœnitentiam egerit pro peccatis, manifeſte impium eſt, & pugnat cum omnibus illis quæ de

Magdalena

Digitized by Google

Magdalena ſcripta ſunt in Euangelijs. Præterea cibos uitare, quos creauit Deus ſumendos cum gratiarum actione, doctrina Dæmoniorum eſt. 1. Timoth. 4. Et ad Coloſ. ſecundo capite damnat Paulus iſtam religionem, qua corpus læditur, & ſuo debito honore priuatur. Sed quid opus eſt ſingulatim hæc omnia refellere? Duo uidetur quæſiiſſe uel calliditas Sathanæ, uel impudentia quorundam, qui harum ſabularum autores ſunt, ut hoc pacto hominum animis fucum aliquem facerent, & commendarent horas Canonicas, & miſſæ ſacrificium. Cæterum iam per gratiam Dei Euangelio reuelato cernitur palam, quam impudens hoc fuerit mendacium, quo tum interea temporis, quando poteſtas fuit principis tenebrarum, toti orbi eſt impoſitum. Proinde ingentes gratiæ agendæ ſunt Deo, quod reiectis ſabularum mendacijs uerum uſum exempli Magdalenæ ex Euangelicis hiſtorijs denuo cognoſcimus.

DE IACOBO Apoſtolo.

PRimo dicendum eſt de uocatione Iacobi qua ad cognitionem Euangelij & ad officium Apoſtolorum peruenit. Ea enim prorſus inopinata

 fuit

ſuit & præter omnem ipſius expectationem tam cum piſcaretur, & nihil minus futurum eſſe in animum induxiſſet. proinde per Chriſtum ſine merito ſuo peruenit ad cognitionem Euangelij, & uocatus eſt ad Apoſtolatum, ut ex hoc exemplo conſolationis argumentum omnes nos quoq; ſumamus, qui ſentimus peccatum noſtrum & infirmitates carnis, ne dubitemus omnes ſanctos ad eundem modum per gratiam Dei in Chriſto ſeruatos ſine ſuis meritis et operibus. Et admonet nos quoq; hic locus de uocatione Apoſtolorum, qui partim piſcatores fuerunt, partim alij homines contempti coram mundo, ut cogitemus ideo non repudiari nos à Deo ſi homines miſeri, uiles & contempti ſumus ad illorum hominum æſtimationem, qui in mundo potentes & magni ſunt, ac magnam commendationem ſanctitatis & ſapientiæ habent. Vocatus Iacobus à Chriſto, ultro eum ſecutus eſt, & credidit uerbo eius, nihil ſecum deliberans prius, an Phariſei & magni homines in mundo eſſent hoc doctrinæ genus, quod adſcrebat Chriſtus, probaturi. Poſt aſcenſionem Chriſti & miſsionem ſpiritus ſancti, conſtanter & intrepide unà cũ alijs Apoſtolis teſtatus eſt de reſurrectione Chriſti, & cum alij in alias orbis partes diſcederent prædicaturi Euangeliũ, ipſe Ieroſolimæ in Iudea manſit,

ibiq;

ubiq; Epiſcopus ac ſuperintendẽs Eccleſiæ piorum fuit. Nã magna conſtantia & libertate docuit iuſtificari homines per fidẽ in nomine Chriſti, ideoq; uanam eſſe omnem fiduciam operum legis Moſaicæ. Iudæi uero cum indigne ferrent hanc nouam prædicationem de Chriſto quotidie latius propagari, accidit, quod Herodes Agrippa rex gratificaturus Iudæis palam inſtituit perſequi Apoſtolos & prædicatores Euangelij. Nam quicquid paſſim erat turbarum, & publicarum calamitatum ac malorum in regno Iudaico, id omne nouæ prædicationi de Chriſto imputabatur, exiſtimauitq; Herodes rex & Iudæi, tum demum omnia fore tranquilla publice & priuatim, ſi Apoſtoli & prædicatores Euangelij perderentur, & ab illis ueluti à publicis & fatalibus quibuſdam monſtris terra repurgaretur. Proinde Iacobum Ioannis Apoſtoli fratrem & Epiſcopum Ieroſolymitanum apprehendi & capite truncari iubet Herodes, ut hoc modo autores & prima capita Chriſtianæ ſectæ ſenſim extirparet. Callidum quidem & prudens hoc eſt conſilium, ſed quia contra Dominum eſt & in cauſa religionis, ideo non ſuccedit. Nam occiſo IACOBO, & PETRVM Apoſtolum ſimiliter apprehendi & in carcerem conijci iuſsit, ſed ille ſeruatus eſt præſidio DEI,

& per Angelum eductus ex carcere. Herodes, qui conculcatum noluit Euangelij dogma, fœdiſsimo mortis genere non multo poſt perijt. Sed ad Iacobum redeamus, qui nulla alia de cauſa truncatus eſt, quam propter prædicationem de gratuita remiſsione peccatorum per Chriſtum contra iuſticiam operum Legis. Cæterum illa quæ de translato corpore Iacobi à ſuis diſcipulis per mare in Galiciam, deinde Compoſtellā in Hiſpanijs dicuntur, uaria & fabuloſa commenta ſunt Papiſtarum, tantum quæſtus & commodi cauſa excogitata, contra Euangelium & doctrinam Iacobi de gratuita remiſsione peccatorum in nomine Chriſti, quam, dum uiueret, magna conſtantia docuit contra hypocritas operum.

DE S. ANDREA Apoſtolo.

Andreas frater Simonis Petri fuit, ambo piſcatores, & uocati à Chriſto ad munus Apoſtolicum, per occaſionem, cum uterq; nihil minus expectaret. Atq; hæc ipſa illorū uocatio fortuita commendationem continet miſericordiæ & beneuolentiæ diuinæ, qua per Chriſtum omnes uocamur ad cognitionem Dei, ſine noſtro merito

tum.

Digitized by Google

tum, cum ſumus peccatores & impij. Andreas itaq; per gratiam Dei factus Apoſtolus, diligenter audiuit cum reliquis Apoſtolis docentem Chriſtum, credidit Euangelio, & iuxta præceptum CHRiſti unà quoq; prædicauit, quamdiu adfuit Chriſto. Hæ ſunt ſummæ laudes Apoſtolorum & omnium ſanctorum. Interim quod ad ipſos & ipſorum uitam attinet, non carent uitijs & magnis infirmitatibus, ſed ultro diſsimulat eas Deus propter Chriſtum, id quod uidemus in Andrea & fratre eius Petro, & reliquis Apoſtolis, ſicut in hiſtorijs Euangelicis clare expreſſum eſt. Porro poſt reſurrectionem Chriſti miſſo iam ſpiritu ſancto, in alium locum alij Apoſtoli ſe contulerunt ad prædicandum Euangelium iuxta præceptum Chriſti. Teſtantur itaq; hiſtoriæ docuiſſe Andream in Scythia, et inde eum in Achaiam Græciæ partem deueniſſe, ubi magna diligentia ſummoq; ſtudio docuit Chriſtum, & reiecto omni ueteri cultu idolorum plurimas parrochias inſtituit, quibus ueros prædicatores Euangelij præfecit. Ceterũ fœlicem hanc Euangelicæ doctrinæ propagationem in Achaia indigne tulit Sathanas. Accidit enim ut Aegeas proconſul, qui Romanorum nomine adminiſtrauit Achaiam non ſolum improbaret & contemneret doctrinã Euangelij, ſed manifeſte etiam

ſe pro

ſe pro ſua autoritate opponeret, & tollere eã prorſus conaretur, idq; ex publico mandato Senatus Romani & Neronis Cæſaris, atq; ut i commodius facere poſſet, præcepit ut omnes pro ueteri conſuetudine idolis immolarent, neq; diſcederent à recepto iam olim Deorum cultu. Atq; hic uelut aheneum murum ſe oppoſuit Andreas, & publice reſtitit Aegeæ impio magiſtratui, inquiẽs. Tu qui magiſtratus es deberes merito illum Deũ adorare, qui dedit tibi hanc poteſtatem, & non cogere populum ad impium cultum idolorum. Hanc ob increpationem indigne ferens Aegeas dixit. Tu ne es ille impoſtor & ſeditioſus, qui eam doctrinam inuehis in has terras, quam publico mandato ſuo reprobauit Senatus Romanus? Atq; hic ſimul magno quodam faſtu incepit contemnere & deridere doctrinam de crucifixo Chriſto, exiſtimans nihil uel abſurdius uel ſtultius dici poſſe, quam ſeruari homines debere per talem hominem, qui crucifixus eſſet. Sed Apoſtolus Andreas minime motus ad hæc fuit, refellit enim omnes calumnias humanæ rationis contra hanc ſtultam doctrinam de Chriſto crucifixo, comprobauitq; ita fieri oportere, ut pateretur Chriſtus, ut hoc modo ſeruarentur credentes in ipſius nomine. Sed his omnibus argumentis, & hac conſtanti confeſſione Andreæ nihil com-

mouetur

mouetur Aegeas præfectus, ſed dixit ad Andream. Quia tam magnifacis crucifixum tuum Deum, ego te quoq; in crucem ſuffigam ut experiaris quid ſit contra ueterem cultum DEI nouas opiniones de crucifixo tuo Chriſto in uulgus ſpargere. Atqui uero tantum abeſt hic expauiſſe Andream, quod etiam DEO gratias egerit quod poſt tantas moleſtias & tot labores in officio prædicandi Euangelij per crucem poßit uitam ſuam finire Chriſti Domini & præceptoris ſui exemplo, & ſimul oraſſe dicitur Deum, ut nunc poßit hac occaſione deſerere præſentem uitam pro ipſius uoluntate. Proinde populo gratus Andreas ob ſyncceram doctrinam, & innocentiam uitæ ſingularem, rapitur à Tyranno ad paratum ſupplicium. Sed hic alij lugent indignum caſum boni uiri, alij per tumultum publicum eripere uolunt Apoſtolum & paſtorem ſuum ex Tyranni manibus, atque hic ingens propemodum tumultus, & publica quædam clades fuiſſet exorta, niſi Andreas ipſe placide admonuiſſet populum, & concione ſua ſedaſſet populares turbas. Rogauit etiam populum, ne ſe priuaret hoc fructu ſuorum laborum. Nam hanc eſſe uoluntatem DEI, ut tandem prædicationem de CHRISTO crucifixo cruce & morte confirmaret. Eſt itaque pro

conſuetu-

conſuetudine Romanorum primum cæſus, dein in crucem ſuffixus, atq; ita placide in manus Dei patris ſpiritum ſuum tradidit. Corpus honorifice ſepultum eſt, curantibus id uxore præfecti Aegeæ, quæ conuerſa erat ad fidem Euangelij, & alijs pijs hominibus in Chriſtum credentibus.

DE SIMONE ET Iuda Apoſtolis.

SIMON & Iudas Apoſtoli eodem in loco & tempore apud Perſidas paßi ſunt propter doctrinam Euangelij, ideoq; utriuſq; commemorationem coniunctam uoluerunt olim maiores in Eccleſia. Exemplum ſane memorabile eſt in utroq; pro confirmatione doctrinæ Euangelicæ, ſed abuſu & inſcitia hominum imperitorum deprauatum eſt, ſicut multa alia. Primum omnium quod ad utriuſq; uocationem attinet, ſatis conſtat eos ad Apoſtolatum per Chriſtum euocatos eſſe, & in numero Apoſtolorum duodecim numeratos. Contigit autem illis hoc beneficium ſine ipſorum meritis ex mera & ſingulari gratia Dei per Chriſtum, à quo ex impietate & tenebris ad lucem Euangelij, & cognitionem Dei uocati ſunt. Porro poſt aſcenſionem Chriſti, cum iuxta præceptum

Chriſti

Digitized by Google

Chriſti paßim in toto orbe prædicarent Apoſtoli Euangelium, contigit Iudæ Apoſtolo primum in Meſopotamia & Ponto regionibus, Simoni uero in Aegypto Euangeliũ prædicare. Deinde per occaſionem ambo ſimul in Perſiam peruenerunt, ubi cum ſyncere & ſumma cum fide docerent Chriſtum contra impietatem & idolatriam gentium, & ſuperſtitionem operum humanorum, concitauerunt in ſe Magos, ſic enim uocabant ſuos ſacerdotes Perſæ. Etenim hi indignißime ferebant per nouam prædicationem Apoſtolorum de crucifixo Chriſto ſuam autoritatem in populo eleuari, & plane reijci impium illum ueterem cultum deorum, quem ipſi pro ſumma religione tradebant uulgo non ſine ingenti ſuo commodo & quæſtu. Et quia proſpiciebant impij illi ſacerdotes futurum eſſe per prædicationem Apoſtolorum, ut ipſi deſtituti ſuis commodis & honoribus, quos ex cultu Idolorum percipiebant, eſurirent tandem, inſtigarunt paßim uerbis & per Epiſtolas præfectos templorum aduerſus Chriſti Apoſtolos, & effecerunt tandem immodico ſtudio & improbis ſollicitationibus ſuis, quod per publicum tumultum & ſeditionem oppreßi ſunt Apoſtoli, & interempti. Sunt qui Simonem crucifixum ſcribunt, ſed qualitercunq; ſit, parum refert. Certum hoc eſt quod uterq; pro

confeßione

Chriſti & propter Euangelij prædicationem' tem ſuſtinuerint. Eſt itaq; in hoc exemplo c firmatio doctrinæ Euangelicæ & bonorum op rum. Docuerunt enim Chriſtum, & in hoc ſancti miniſterio ſeruierunt proximo ſuo pro ſuæ uoca onis ratione. Neq; enim uel Monachatus, uel alio rum portentoſorum operum ulla mentio eſt in h exemplis & ueris narrationibus de ſanctis, qui Chriſtum crediderunt, eumq; docuerunt, non hu mana opera, & hoc nomine etiam paßi ſunt.

DE S. MATTHIA
Apoſtolo

EX primo actorum Apoſtolicorũ capite con ſtat Matthiam fuiſſe unum ex diſcipulorum numero uocatum à Chriſto ad cognitionem Euan gelij, cuius & Apoſtolus factus eſt, idq; ſine ſuo merito, & cum nihil minus futurum eſſe ſperaret, eſtq; hic locus ualde conſolatorius afflictis conſci entijs quæ facilius in tentationibus acquieſcunt uer bo Dei, cum audiunt omnes Sanctos peccatores fu iſſe & ex gratia Dei conuerſos ad Chriſtum per quem & ſeruati ſunt. Porro quanquam ad Apo ſtolatum per Chriſtum ipſum non eſt uocatus Mat thias, tamen quia nõ humano iudicio, ſed ſorte iux ta uoluntatem Dei delectus eſt in locum Iudæ pro

ditoris

ditoris, & cooptatus eſt in numerum Apoſtolorum, præter ſuam & aliorum expectationem, idèoq; hoc ipſum non minorem commendationem diuinæ gratiæ ac uoluntatis meretur, quam ſi á Chriſto ipſo ad Apoſtolatum uocatus fuiſſet. Apoſtoli enim nihil in hac cauſa priuata autoritate agentes, rem omnem per orationem Deo commiſerunt. Atq; ita contigit, ut ſorte eligeretur Matthias in numerum Apoſtolorum. Cæterũ poſt Pentecoſten digreßis Apoſtolis in alias atq; alias orbis partes, Matthias dicitur in Iudæa docuiſſe Euangelium. Sunt qui exiſtimant ipſum in Aegyptum perueniſſe, atq; ibi Chriſtum prædicaſſe, & tandem morte affectum. Sed hæc ut uariant apud ſcriptores, ita incerta quoq; ſunt. Illud autem certißimũ eſt, quod non docuit aliud, quam Euangelium Chriſti, iuxta mandatum Chriſti, Ite in orbem uniuerſum & prædicate Euangelium. Item: Docentes eos ſeruare omnia quæ ego præcepi uobis, atq; hoc etiam nomine Matthiam paſſum eſſe, & morte adfectum dubium non eſt, iuxta illud, quod Chriſtus ipſe futurum eſſe Apoſtolis, atq; adeo omnibus ueris prædicatoribus prædixit Matth. 10. cap. propter confeßionẽ nominis ſui. Eſt igitur in tota hiſtoria Matthiæ confirmatio quædam doctrinæ & fidei noſtræ in Chriſtum, quem ipſe prædicauit alijs, & per quem ipſe ſeruatus eſt ſine ſuorum operum fiducia

DE

DE S. BARTHOLE-
meo Apoſtolo.

IDEM ſentiendum eſt de uocatione Bartholemei ad Apoſtolatum, quod de alijs Apoſtolis. Quanquam enim nihil certi in Euangelicis literis ſcriptum extat de occaſione, per quam uocatus eſt à Chriſto, tamen ex mera gratia & iuxta beneplacitum Chriſti ſine ſuo merito uocatum eſſe certiſsimum eſt aliorum Apoſtolorum Exemplo, proinde mire conſolatorius eſt hic locus de uocatione Bartholemei, atq; adeo omnium aliorum Apoſtolorum, ut non dubitent afflictæ conſcientiæ per ſolam gratiam Dei ſeruatos eſſe omnes ſanctos, & neminem ſuo merito, & propter ſuam dignitatem conuerſum eſſe ad cognitionem Chriſti, ſed ex gratia miſerentis Dei tantum, ideoq; conſolari nos debent hæc exempla Sanctorum, ne propter peccatum infirmitates noſtras deſperemus. Nam illas ultro diſsimulat & ignoſcit nobis Deus, modo credamus in Chriſtum, & ab eius uerbo non diſcedamus, & ad fiduciam operum noſtrorum prolabamur. Tolerauit enim multa Chriſtus in diſcipulis & Apoſtolis ſæpe, qui non uulgariter infirmi fuerunt, ſed grauiſsime etiam errarunt nonnunquam. Sed hæc de uocatione Bartholemei Apoſtoli. Cæterum poſt miſsionem ſpiritus

ſpiritus ſancti cum alij Apoſtoli in alijs orbis partes conceßiſſent ad prædicandum Euangelium iuxta mandatum Chriſti, Bartholemeus in Indiæ citerioris partes perueniſſe dicitur, ibiq; magna fiducia & libertate Euangelium docuit, & prædicatione ſua tantum promouit per gratiam Dei, ut intra breue tempus omnis celebritas & cultus idolorum collaberetur, & ueniret in contemptum. Erat enim tum temporis ſumma ſuperſtitio & incredibilis quædam impoſtura Sathanæ in eo populo. Nam in templis quibuſdam idola erant ex quibus palam reſponſa & oracula dabat Diabolus ſub prætextu ueri Dei, ideoq; in illis locis frequentißimus hominũ conuentus & concurſus erat, nam & male habentes curati ſunt in iiſdem locis arte Satanæ, tanquam beneficio ueri Dei. Cæterum ubi cognitio Chriſti ex aßidua prædicatione Bartholemei innoteſcere populo cœpiſſet, non ſolum admiratio idolatriæ cadere cœpit in hominum animis, ſed etiam obmuteſcens Diabolus ilico neq; loqui, neq; reſponſa dare & curare infirmos pro ueteri ſuo more amplius potuit. Accidit itaq; cum ingrederetur templũ quoddam Bartholemeus, in q, idolum Aſtaroth cognominatũ colebatur, quod propter oracula, et curationem infirmorum celeberrimum erat, interrogatum ab hominibus, qui ex

longinquo aduenerant auxilij & conſilij capiendi cauſa, nullũ omnino reſponſum dare potuit. Porro cauſam ſilentij quærẽtibus alio in loco ab alio idolo quodam, ex quo item Diabolus loquebatur, reſponſum eſt, propter præſentiam & nouam doctrinam hominis peregrini cuiuſdã ipſum obmutuiſſe, & ſibi quoq; ac alijs dijs regni idem periculum imminere, niſi in tempore hominem è ſuis finibus propellant, proinde contrarijs & diſſentientibus iudicijs ac ſententijs animorum, alij probare Bartholemeum & eius doctrinam, alij rurſus contemnere & palam damnare cœperunt. Adfuit autem Dominus prædicationi Bartholemei, eamq; ſignis & præſentibus miraculis confirmauit. Id uero indigne ferentes templorum præfecti, & ſacerdotes Idolorum odioſiſſime traducunt & accuſant Bartholemeum ac eius doctrinam apud regem Indiæ. Quod homo peregrinus & impoſtor arte magica inſtructus omnem ueterem cultum deorum ſubuertat, & publicam tranquillitatem regni perturbet, & futurum eſſe ut non ſolum Deorum cultus & uetus religio, ſed ipſius regis quoq; autoritas labefiat & prorſus intercidat, niſi homo ille peregrinus & impoſtor è medio quam primum tollatur. Hac perſuaſione grauiter accenſus & commotus Rex miſit apparitores ſuos ad comprehendendum

Digitized by Google

dendum Apoſtolum Bartholemeum, & cum adduxiſſent eum, ait magna cum indignatione Rex: Tune es ille impoſtor, qui cultum & religionem Deorum in hoc regno meo labefactare ſtudes, & præterea fratrem meum euertiſti doctrina tua? Erat enim frater regis conuerſus ad Chriſtum per prædicationem Bartholemei, & filiam eius Lunaticam ſanauerat Apoſtolus. Ad quod reſpondit Bartholemeus. Ego non euerti fratrem tuum o Rex, ſed conuerti potius. Ad quod rex. Ego, inquit, ita te tractabo at ſicut feciſti fratrem meum relinquere Deum ſuum, & tuo credere, ita tu quoq; deſeras tuum Deum, & meo Deo ſacrificia offeras. Cui Apoſtolus, Ego, inquit, Deum quem colebat frater tuus, obmuteſcere feci, & oſtendi inane ſimulachrum eſſe. Quod ſi ad eundem modum refellere poteris doctrinam meam de Chriſto, facile equidem in tuam ſententiam cedam. Interea dū hæc ita minatur Rex Bartholemeo Apoſtolo, nunciatur denuo per alios quoſdam regi in multis alijs regni locis Deorum cultū & ſimulachra itidem cecidiſſe. Quod ubi audiuit Rex præ nimia animi indignatione purpuram, qua erat indutus, diſcerpſit, & Apoſtolū fuſtibus cædi iuſsit, & cæſum uiuum excoriari præcepit, tutatuſq; eſt Bartholomeus cōfeſsionem Euangelij magna conſtantia ad finem uitæ uſq;.

ſe pro ſua autoritate opponeret, & tollere etiam prorſus conaretur, idq; ex publico mandato Senatus Romani & Neronis Cæſaris, atq; ut id commodius facere poßit, præcepit ut omnes pro ueteri conſuetudine idolis immolarent, neq; diſcederent à recepto iam olim Deorum cultu. Atq; hic uelut ahenenum murum ſe oppoſuit Andreas, & palam reſtitit Aegeæ impio magiſtratui, inquiẽs. Tu qui magiſtratus es deberes merito illum Deũ adorare, qui dedit tibi hanc poteſtatem, & non cogere populum ad impium cultum idolorum. Hanc ob iurgationem indigne ferens Aegeas dixit. Tu ne es ille impoſtor & ſeditioſus, qui eam doctrinam inuehis in has terras, quam publico mandato ſuo reprobauit Senatus Romanus? Atq; hic ſimul magno quodam faſtu incœpit contemnere & deridere doctrinam de crucifixo Chriſto, exiſtimans nihil uel abſurdius uel ſtultius dici poſſe, quam ſeruari homines debere per talem hominem, qui crucifixus eſſet. Sed Apoſtolus Andreas minime motus ad hæc fuit, refellit enim omnes calumnias humanæ rationis contra hanc ſtultam doctrinam de Chriſto crucifixo, comprobauitq; ita fieri oportere, ut pateretur Chriſtus, ut hoc modo ſeruarentur credentes in ipſius nomine. Sed his omnibus argumentis, & hac conſtanti confeßione Andreæ nihil commouetur

moucetur

mouetur Aegeas præfectus, ſed dixit ad Andream. Quia tam magnifacis crucifixum tuum Deum, ego te quoq; in crucem ſuffigam ut experiaris quid ſit contra ueterem cultum DEI nouas opiniones de crucifixo tuo Chriſto in uulgus ſpargere. Atqui uero tantum abeſt hic expauiſſe Andream, quod etiam DEO gratias egerit quod poſt tantas moleſtias & tot labores in officio prædicandi Euangelij per crucem poßit uitam ſuam finire Chriſti Domini & præceptoris ſui exemplo, & ſimul oraſſe dicitur Deum, ut nunc poßit hac occaſione deſerere præſentem uitam pro ipſius uoluntate. Proinde populo gratus Andreas ob ſynceram doctrinam, & innocentiam uitæ ſingularem, rapitur à Tyranno ad paratum ſupplicium. Sed hic alij lugent indignum caſum boni uiri, alij per tumultum publicum eripere uolunt Apoſtolum & paſtorem ſuum ex Tyranni manibus, atque hic ingens propemodum tumultus, & publica quædam clades fuiſſet exorta, niſi Andreas ipſe placide admonuiſſet populum, & concione ſua ſedaſſet populares turbas. Rogauit etiam populum, ne ſe priuaret hoc fructu ſuorum laborum. Nam hanc eſſe uoluntatem DEI, ut tandem prædicationem de CHRISTO crucifixo cruce & morte confirmaret. Eſt itaque pro

consuetu-

Digitized by Google

conſuetudine Romanorum primum cæſus, deinde in crucem ſuffixus, atq; ita placide in manus Dei patris ſpiritum ſuum tradidit. Corpus honorifice ſepultum eſt, curantibus id uxore præfecti Aegeæ, quæ conuerſa erat ad fidem Euangelij, & alijs pijs hominibus in Chriſtum credentibus.

DE SIMONE ET Iuda Apoſtolis.

SIMON & Iudas Apoſtoli eodem in loco & tempore apud Perſidas paßi ſunt propter doctrinam Euangelij, ideoq; utriuſq; commemorationem coniunctam uoluerunt olim maiores in Eccleſia. Exemplum ſane memorabile eſt in utroq; pro confirmatione doctrinæ Euangelicæ, ſed abuſu & inſcitia hominum imperitorum deprauatum eſt, ſicut multa alia. Primum omnium quod ad utriuſq; uocationem attinet, ſatis conſtat eos ad Apoſtolatum per Chriſtum euocatos eſſe, & in numero Apoſtolorum duodecim numeratos. Contigit autem illis hoc beneficium ſine ipſorum meritis ex mera & ſingulari gratia Dei per Chriſtum, à quo ex impietate & tenebris ad lucem Euangelij, & cognitionem Dei uocati ſunt. Porro poſt aſcenſionem Chriſti, cum iuxta præceptum

Chriſti

Chriſti paßim in toto orbe prædicarent Apoſtoli Euangelium, contigit Iudæ Apoſtolo primum in Meſopotamia & Ponto regionibus, Simoni uero in Aegypto Euangeliū prædicare. Deinde per occaſionem ambo ſimul in Perſiam peruenerunt, ubi cum ſyncere & ſumma cum fide docerent Chriſtum contra impietatem & idolatriam gentium, & ſuperſtitionem operum humanorum, concitauerunt in ſe Magos, ſic enim uocabant ſuos ſacerdotes Perſæ. Etenim hi indignißime ferebant per nouam prædicationem Apoſtolorum de crucifixo Chriſto ſuam autoritatem in populo eleuari, & plane reijci impium illum ueterem cultum deorum, quem ipſi pro ſumma religione tradebant uulgo non ſine ingenti ſuo commodo & quæſtu. Et quia proſpiciebant impij illi ſacerdotes futurum eſſe per prædicationem Apoſtolorum, ut ipſi deſtituti ſuis commodis & honoribus, quos ex cultu idolorum percipiebant, eſurirent tandem, inſtigarunt paßim uerbis & per Epiſtolas præfectos templorum aduerſus Chriſti Apoſtolos, & effecerunt tandem immodico ſtudio & improbis ſollicitationibus ſuis, quod per publicum tumultum & ſeditionem oppreßi ſunt Apoſtoli, & interempti. Sunt qui Simonem crucifixum ſcribunt, ſed qualitercunq; ſit, parum refert. Certum hoc eſt quod uterq; pro

confeßione

Digitized by Google

Chriſti & propter Euangelij prædicationem mortem ſuſtinuerint. Eſt itaq; in hoc exemplo confirmatio doctrinæ Euangelicæ & bonorum operum. Docuerunt enim Chriſtum, & in hoc ſancto miniſterio ſeruierunt proximo ſuo pro ſuæ uocationis ratione. Neq; enim uel Monachatus, uel aliorum portentoſorum operum ulla mentio eſt in his exemplis & ueris narrationibus de ſanctis, qui in Chriſtum crediderunt, eumq; docuerunt, non humana opera, & hoc nomine etiam paſſi ſunt.

DE S. MATTHIA Apoſtolo

EX primo actorum Apoſtolicorũ capite conſtat Matthiam fuiſſe unum ex diſcipulorum numero uocatum à Chriſto ad cognitionem Euangelij, cuius & Apoſtolus factus eſt, idq; ſine ſuo merito, & cum nihil minus futurum eſſe ſperaret, eſtq; hic locus ualde conſolatorius afflictis conſcientijs quæ facilius in tentationibus acquieſcunt uerbo Dei, cum audiunt omnes Sanctos peccatores fuiſſe & ex gratia Dei conuerſos ad Chriſtum per quem & ſeruati ſunt. Porro quanquam ad Apoſtolatum per Chriſtum ipſum non eſt uocatus Matthias, tamen quia nõ humano iudicio, ſed ſorte iuxta uoluntatem Dei delectus eſt in locum Iudæ proditoris

ditoris, & cooptatus eſt in numerum Apoſtolorum, præter ſuam & aliorum expectationem, ideòq; hoc ipſum non minorem commendationem diuinæ gratiæ ac uoluntatis meretur, quam ſi á Chriſto ipſo ad Apoſtolatum uocatus fuiſſet. Apoſtoli enim nihil in hac cauſa priuata autoritate agentes, rem omnem per orationem Deo commiſerunt. Atq; ita contigit, ut ſorte eligeretur Matthias in numerum Apoſtolorum. Cæterũ poſt Pentecoſten digreßis Apoſtolis in alias atq; alias orbis partes, Matthias dicitur in Iudæa docuiſſe Euangelium. Sunt qui exiſtimant ipſum in Aegyptum perueniſſe, atq; ibi Chriſtum prædicaſſe, & tandem morte affectum. Sed hæc ut uariant apud ſcriptores, ita incerta quoq; ſunt. Illud autem certißimũ eſt, quod non docuit aliud, quam Euangelium Chriſti, iuxta mandatum Chriſti, Ite in orbem uniuerſum & prædicate Euangelium. Item: Docentes eos ſeruare omnia quæ ego præcepi uobis, atq; hoc etiam nomine Matthiam paſſum eſſe, & morte adfectum dubium non eſt, iuxta illud, quod Chriſtus ipſe futurum eſſe Apoſtolis, atq; adeo omnibus ueris prædicatoribus prædixit Matth. 10. cap. propter confeßionẽ nominis ſui. Eſt igitur in tota hiſtoria Matthiæ confirmatio quædam doctrinæ & fidei noſtræ in Chriſtum, quem ipſe prædicauit alijs, & per quem ipſe ſeruatus eſt ſine ſuorum operum fiducia

DE S. BARTHOLE-
meo Apoſtolo.

IDEM ſentiendum eſt de uocatione Bartholomei ad Apoſtolatum, quod de alijs Apoſtolis. Quanquam enim nihil certi in Euangelicis literis ſcriptum extat de occaſione, per quam uocatus eſt à Chriſto, tamen ex mera gratia & iuxta beneplacitum Chriſti ſine ſuo merito uocatum eſſe certiſſimum eſt aliorum Apoſtolorum Exemplo, proinde mire conſolatorius eſt hic locus de uocatione Bartholemei, atq; adeo omnium aliorum Apoſtolorum, ut non dubitent afflictæ conſcientiæ per ſolam gratiam Dei ſeruatos eſſe omnes ſanctos, & neminem ſuo merito, & propter ſuam dignitatem conuerſum eſſe ad cognitionem Chriſti, ſed ex gratia miſerentis Dei tantum, ideoq; conſolari nos debent hæc exempla Sanctorum, ne propter peccatum infirmitates noſtras deſperemus. Nam illas ultro diſſimulat & ignoſcit nobis Deus, modo credamus in Chriſtum, & ab eius uerbo non diſcedamus, & ad fiduciam operum noſtrorum prolabamur. Tolerauit enim multa Chriſtus in diſcipulis & Apoſtolis ſæpe, qui non uulgariter infirmi fuerunt, ſed grauiſſime etiam errarunt nonnunquam. Sed hæc de uocatione Bartholemei Apoſtoli. Cæterum poſt miſſionem

ſpiritus

Digitized by Google

ſpiritus ſancti cum alij Apoſtoli in alijs orbis partes conceßiſſent ad prædicandum Euangelium iuxta mandatum Chriſti, Bartholemeus in Indiæ citerioris partes perueniſſe dicitur, ibiq; magna fiducia & libertate Euangelium docuit, & prædicatione ſua tantum promouit per gratiam Dei, ut intra breue tempus omnis celebritas & cultus idolorum collaberetur, & ueniret in contemptum. Erat enim tum temporis ſumma ſuperſtitio & incredibilis quædam impoſtura Sathanæ in eo populo. Nam in templis quibuſdam idola erant ex quibus palam reſponſa & oracula dabat Diabolus ſub prætextu ueri Dei, ideoq; in illis locis frequentißimus hominũ conuentus & concurſus erat, nam & male habentes curati ſunt in iiſdem locis arte Satanæ, tanquam beneficio ueri Dei. Cæterum ubi cognitio Chriſti ex aßidua prædicatione Bartholemei innoteſcere populo cœpiſſet, non ſolum admiratio idolatriæ cadere cœpit in hominum animis, ſed etiam obmuteſcens Diabolus ilico neq; loqui, neq; reſponſa dare & curare infirmos pro ueteri ſuo more amplius potuit. Accidit itaq; cum ingrederetur templũ quoddam Bartholemeus, in q, idolum Aſtaroth cognominatũ colebatur, quod propter oracula, et curationem infirmorum celeberrimum erat, interrogatum ab hominibus, qui ex

longinquo aduenerant auxilij & conſilij capiendi cauſa, nullũ omnino reſponſum dare potuit. Porro cauſam ſilentij quærẽtibus alio in loco ab alio idolo quodam, ex quo item Diabolus loquebatur, reſponſum eſt, propter præſentiam & nouam doctrinam hominis peregrini cuiuſdã ipſum obmutuiſſe, & ſibi quoq; ac alijs dijs regni idem periculum imminere, niſi in tempore hominem è ſuis finibus propellant, proinde contrarijs & diſſentientibus iudicijs ac ſententijs animorum, alij probare Bartholemeum & eius doctrinam, alij rurſus contemnere & palam damnare cœperunt. Adfuit autem Dominus prædicationi Bartholemæi, eamq; ſignis & præſentibus miraculis confirmauit. Id uero indigne ferentes templorum præfecti, & ſacerdotes Idolorum odioſiſſime traducunt & accuſant Bartholemeum ac eius doctrinam apud regem Indiæ. Quod homo peregrinus & impoſtor arte magica inſtructus omnem ueterem cultum deorum ſubuertat, & publicam tranquillitatem regni perturbet, & futurum eſſe ut non ſolum Deorum cultus & uetus religio, ſed ipſius regis quoq; autoritas labeſiat & prorſus intercidat, niſi homo ille peregrinus & impoſtor è medio quam primum tollatur. Hac perſuaſione grauiter accenſus & commotus Rex miſit apparitores ſuos ad comprehendendum

dendum Apoſtolum Bartholemeum, & cum adduxiſſent eum, ait magna cum indignatione Rex: Tune es ille impoſtor, qui cultum & religionem Deorum in hoc regno meo labefactare ſtudes, & prætera fratrem meum euertiſti doctrina tua? Erat enim frater regis conuerſus ad Chriſtum per prædicationem Bartholemei, & filiam eius Lunaticam ſanauerat Apoſtolus. Ad quod reſpondit Bartholemeus. Ego non euerti fratrem tuum o Rex, ſed conuerti potius. Ad quod rex. Ego, inquit, ita te tractabo at ſicut feciſti fratrem meum relinquere Deum ſuum, & tuo credere, ita tu quoq; deſeras tuum Deum, & meo Deo ſacrificia offeras. Cui Apoſtolus, Ego, inquit, Deum quem colebat frater tuus, obmuteſcere feci, & oſtendi inane ſimulachrum eſſe. Quod ſi ad eundem modum refellere poteris doctrinam meam de Chriſto, facile equidem in tuam ſententiam cedam. Interea dū hæc ita minatur Rex Bartholemeo Apoſtolo, nunciatur denuo per alios quoſdam regi in multis alijs regni locis Deorum cultū & ſimulachra itidem cecidiſſe. Quod ubi audiuit Rex præ nimia animi indignatione purpuram, qua erat indutus, diſcerpſit, & Apoſtolū fuſtibus cædi iuſſit, & cæſum uiuum excoriari præcepit, tutatuſq; eſt Bartholomeus cōfeſſionem Euangelij magna conſtantia ad finem uitæ uſq;.

DE S. NICOLAO Epiſcopo.

TEſtimonia ueri Epiſcopi extant in hiſtoria de ſancto Nicolao, ideoq; digna eſt, quæ propter exemplum tractetur etiam in Eccleſia, ut intelligant homines pij, quod officiũ olim habuerint ueri Epiſcopi in Eccleſia, & quod hac noſtra ætate tantum fere hæreat Epiſcoporum titulus in illis hominibus, qui nomen Epiſcopale tantum ſibi uſurpant, & nulla cura aut cognitione ueri Epiſcopalis officij tanguntur. Nicolaus qualis fuerit Epiſcopus ex ipſo annorum ordine facile intelligi poteſt. Vixit enim in Epiſcopatu temporibus Conſtantini Cæſaris, & in Mirea celebri ciuitate Lyciæ Epiſcopus fuit. Cæterũ ut præclaras uirtutes ſancti uiri clarius cognoſcamus, ordine ſingula recenſebimus. Natus eſt Nicolaus in florentiſsima olim Lyciæ regionis Partara urbe, ex honeſtis & opulentis parentibus. Puer adultus iam deſtinatus eſt à primis annis ad diſcendas literas, fuit ab ineunte ætate in primis ſtudioſus pietatis. Nam ſententias ſcripturæ ſacræ, quas uel in ſcholis uel in publicis contionibus audierat ediſcere ſolebat, atq; in huius rei ſtudio tantopere feruebat puer quod quando reliqui eiuſdem ætatis adoleſcentes dimiſsi à præceptoribus luſibus operam dabant, ipſe ſe ple-

runq;

Digitized by Google

runq; ab illis ſeducebat, & conferebat ſe in Eccleſiam, ut ſacras lectiones audiret. Nã illæ tunc temporis publice in Eccleſia tractabãtur, quibus poſtea propter imperitiam hominum cantus horarum Canonicarum ſucceſſerunt. Fuit itaq; hæc indoles ingenij, & hoc ſtudium pietatis in Nicolao, quod ſingulari quodam beneficio Dei contigiſſe illi non eſt dubium. Et quia natura ducebatur affectu quodam ergo religionem, certum eſt non deſeruiſſe eum hoc ſuum inſtitutum in perdiſcenda ſcriptura ſacra, in qua haud dubie conſtituit ætatem ſuam conſumere. Proinde mortuis parentibus nihil per ambitionem aut inſolentiam tentare cœpit. Nam contentus relictis à parentibus opibus, delegit priuatim honeſte uiuere, ducta haud dubie in matrimonium uxore honeſta pro ratione illorum temporum & pro ſtudio ſuo erga pietatem. Neq; uero uana quadam perſuaſione addictus fuit pietati, ſed ſtuduit eam re ipſa etiam & bonis operibus in iuuando pximo ſuo exornare. Vltro enim de ſuis facultatibus inopia laborantibus ſubueniebat, & inter hæc officia charitatis illud præcipuum exemplum commemoratur, quod conciui cuidam inopi tres filias iam nubilas habenti, tantum pecuniæ tribuit, quantum ſatis eſſe poſſet ad honeſte collocandum puellas in matrimonium. Et hæc ſunt uera

Beneficentia S. Nicolaj.

Digitized by Google

bona opera quæ ſcriptura ex fide tanquam ex arbore fructus dicit prouenire. Iam uero cum iuxta præſcriptam regulam Pauli de eligendo Epiſcopo haberet Nicolaus eruditionis et pietatis probatum teſtimonium, accidit quod mortuo Miræ urbis Epiſcopo, ipſe per occaſionem in Epiſcopum ſit deſignatus, idq; contra ipſius uoluntatem. Nam cum iſto tempore nemo facile reperiretur aptus ad hoc officium, et qui ſuſcipere uellet ob grauitatem tanti muneris, præſertim iſto tempore, quo non ſolum perſecutionibus, ſed uarijs quoq; hæreſibus & ſectis Eccleſia oppugnabatur, conſtitutū itaq; erat in Epiſcopos & Presbyteros alios, ut quicunq; ſequenti die primus in Templum ueniret is Epiſcopus ordinaretur, & cum iam ſeduli in oratione fuiſſent Epiſcopi cum reliquis hominibus pijs tota ea nocte, ut dominus uirum pium in meſſem ſuã extruderet, accidit ut Nicolaus ignarus huius conuentionis ſummo mane ueniret ad templum oraturus cum alijs pro ſucceſſu Eccleſiæ in eligendo Epiſcopo, itaq; ipſe hac occaſione Epiſcopus ſtatim deſignatus eſt. Et quanquam ſedulo reluctaretur, agnoſceretq; ſe indignum hoc tanto munere, tamē præter ſuam uoluntatem Epiſcopatum ſuſcipere coactus eſt, & qui ciuis iam erat antea, gubernationem Eccleſiæ ſuſcepit, & hinc eſt quoq; quod S.

Nicolaus

Nicolaus olim uulgo dictus fit ein leyen biſchoff, non quod fuerit laicus indoctus & homo ſtupidus, ſed qui ex priuato ciue publicus Eccleſiæ ſuperintendens ac paſtor factus ſit. Nulla hic fit mentio de cœlibatu ſacerdotum ac redimendo pallio, & emenda confirmatione à pontifice Romano. Neq; enim fuit iſto tempore tanta autoritas Papæ, quãta nunc eſt ſine iure & autoritate uerbi Dei. Porro poſtq̃ publicæ gratiæ actæ ſunt Deo pro inuento Epiſcopo, & cura Eccleſiæ gubernandæ commiſſa eſt Nicolao ab Epiſcopis & Presbyteris, ſumma cura aduigilauit ut iuxta præſcriptũ Pauli officijs ueri præſulis fungeretur. Nam quod ad potiſsima officia Epiſcopi attinet, ſedulus fuit in orando, diligenter meditabatur in ſacris literis, efficax erat in docendo, alacer in exhortando, & arguebat cum omni præcipiendi ſtudio, ut ſana doctrina fidei & bonorum operum conſeruaretur. Hic uero ſi temporum & annorum ſtatum conſideres, non dubium eſt pium uirum grauiſsima certamina ſuſtinuiſſe contra inualeſcentes hæreſes Arrij & aliorum, nonnunq̃ etiam ſe magnis periculis obieciſſe propter ſalutem Eccleſiæ ſuæ. Quod attinet ad uitæ mores exemplar gregis commiſſi fuit, uixit enim ſobrie et frugaliter. Omnibus ſe æquabilẽ præbuit, & quantũ in ipſo erat inopia laborantes adiuuit.

Memorabile in primis hoc eſt exemplum quod narratur de diuo Nicolao, qui, cum eſſet publica fames in Lycia regione, audiuit forte appuliſſe in portum naues frumento onuſtas, adijt ipſe nautas rogans, ut aliquantum frumenti quiſq; ex ſua naui uenderet in ſubſidium populi, quod ille ſe non poſſe facere adfirmabat, nam menſuram frumenti acceptam reddendam eſſe Cæſaris præfecto in alia quadam urbe. ille nihilo minus inſtabat orans, ut facerent quod ab ipſis peteretur. Ecce, inquit, promitto uobis curaturum Deum, quod nullam frumentorum diminutionem ſentiet Imperatoris exactor. Dominus enim qui dixit: Date & dabitur uobis, efficere poteſt, ut propter hoc beneficium nihil decedat frumento, id quod factum quoq; eſt. Nam acquieſcentes nautæ uerbis & perſuaſionibus Epiſcopi Nicolai ſubuenerunt hominibus fame periclitantibus, & poſtea compererunt eandem menſuram frumentorum beneficio Dei ſingulari conſeruatam eſſe, & integram adhuc in reddendo miniſtris Imperatoris. Obſeruatu digniſſimum hoc eſt exemplum, & minime contemnendum, quippe quod teſtatur Chriſti promiſſionem ueram eſſe. Date & dabitur uobis. Vſu enim comperimus, beneficia collata in uſum indigentis proximi à Deo cumulatiori menſura reddi. Cæterum gran-

Date et dabitur vobis.

dem

dæuus iam Nicolaus Epiſcopus & ætate & laboribus feſſus, ægrotare cœpit, & cum ſenſit ob corporis nimiam debilitatem iam finem uitæ ſuæ adeſſe, conuocatos fratres & presbyteros docet ac hortatur, ut à ſana doctrina fidei non diſcedant, ac ipſe non multo poſt tradidit ſpiritum ſuum in manus patris. Sunt qui affirmant interfuiſſe ipſum Niceno Concilio, ſed incertum eſt. Apparet enim grandiori ætate fuiſſe Nicolaum, et iam ſub ipſum tempus Nicenæ Synodi mortuum.

DE S. BLASIO Epiſcopo.

IN hiſtoria de ſancto Blaſio Epiſcopo multa ſunt portentoſiſſima mendacia, ideoq; cum iudicio ea tantum excerpenda nobis ſunt, quæ cum ſacris literis, et doctrina Euangelij conſentiũt. Primum itaq; cum haberet Blaſius inter Chriſtianos magnam pietatis & modeſtiæ commendationem electus eſt uno conſenſu Chriſtianorum in Epiſcopum in Sebaſtia Capadociæ ciuitate. Porro ſuſcepto Epiſcopatu, Euangelium de Chriſto prædicauit, ac omnem ueterem cultum & religionem deorum reiecit. Proinde propter tyrannidem & perſecutionem Diocletiani in Chriſtianos, deſerere ſu-

um miniſterium, & in locum ſolitarium profugere coactus eſt. Cæterum repertus tandem à Cæſarianis, adduci non potuit, ut idolis ſacrificaret, ſed intrepide Chriſtum confeſſus eſt, damnans omnem ſuperſtitionem & idolatriam gentium. Qua de cauſa primum coniectus eſt in carcerem, & cum confeßionem Chriſtiani nominis conſtanter tueretur, ad ſupplicia raptus eſt, & tandem capite truncatus. Quæ aſcripta ſunt de miraculis, & de petitione eius pro laborantibus dolore gutturis, omnino ſunt fabuloſa & impia, contra primum & ſecundum præceptum Decalogi, & totam doctrinam de Chriſto unico ſeruatore noſtro, quam dum uiueret, prædicauit Blaſius.

EXEMPLA SELECTIORA SANCTORVM PATRVM & Epiſcoporum ueteris Eccleſiæ ex hiſtoria Eccleſiaſtica & Tripartita.

DE SANCTO POLYcarpo diſcipulo Apoſtolorum.

Polycarpus

POLycarpus Smyrnenſis Eccleſiæ Epiſcopus fuit & omnes Epiſcopos ſui temporis in Aſia ſingulari doctrina & authoritate ſua antecelluit. Natura ingenio ſedato & moribus placidißimis fuit. In docendo Euangelio ratione & methodo ſimplicißima uſus eſt. Nam hoc ſolum conari ſolebat, ut ab Apoſtolorum doctrina, & forma ſanorum uerborum ſcripturæ ne tantillum quidem diſcederet. Proinde hoc ſuo exemplo & hac ratione in docendo plurimum profuit Polycarpus, non ſolum Smyrnenſium Eccleſiæ, ſed totius Aſiæ Eccleſijs, nam hæ ſecutæ ſunt hunc morem Polycarpi in tractandis rebus ſacris. Et quia ſyncere & fideliter docuit Euangelium, ideoq; acerrimos hoſtes habuit Valentinum & Martium hæreticos, cum quibus grauißima ei ſæpe conflictatio fuit pro defenſione Euangelij, Et cum uideret eos pertinaciter impios eſſe, & blaſphemos in Chriſtum, neq; ſpem aliquam eſſe poſt tot admonitiones, ut redirent in uiam, ſummo opere uitare ſtuduit conſuetudinem Valentini & aliorum hæreticorum, idque exemplo Ioannis Apoſtoli, qui cum apud Epheſum balnea lauandi gratia ſuiſſet ingreſſus, uidiſſetque ibi Cherintum, diſceßit continuo non lotus, dicens: Fugiamus hinc, ne & balnea ipſa corruant, in quibus lauat Cherintus

ueritatis

Digitized by Google

ueritatis inimicum? Idem prorſus Polycarpum feciſſe ferunt, nam cum Marcioni aliquando ueniſſet obuiam dicenti ſibi, Agnoſce nos, Polycarpe, reſpondit, Agnoſco, ſed primogenitum Sathanæ. Etenim tunc Apoſtoli, atq; eorum diſcipuli, tanta ſollicitudine & ſtudio in religione utebantur, ut ne uerbi quidem communionem cum aliquo eorum qui à ueritate deuiauerant, habere uellent, idq; haud dubie ex præcepto CHRiſti & conſilio Pauli, qui rectiſſime docuit, poſt unam atq; alteram admonitionem hæreticum hominem uitandum eſſe. Porro non concionando ſolum, ſed ſcribendo etiam, ſtuduit Polycarpus prodeſſe Eccleſijs, exiſtimans haud dubie utrunq; hoc ad ueri Epiſcopi munus pertinere. Extat enim epiſtola Polycarpi ad Philippenſes ſcripta, in qua doctiſſime & grauiter formam quandam Chriſtianæ doctrinæ & uitæ expreſſit. Sed hæc de officio Polycarpi in Epiſcopatu dixiſſe ſatis ſit. Quando uero ſub Antonino Cæſare de multis Chriſtianis ob profeſſionem Euangelij ſupplicium ſumptum eſt in Aſia, & plurimorum exempla iam teſtarentur Chriſtianorum gentem magna conſtantia ſubire mortem, conclamatum eſt per publicum tumultum de requirendo Polycarpo, utpote magiſtro huius nouæ ſectæ, & qui ſuis perſuaſionibus animaret alios ad conſtantiam

inſe-

Digitized by Google

in ſerenda morte. Polycarpus *itaq; primo quidem cum audiret uulgus in ſe acclamationibus excitatum, in nullo penitus commotus eſt, ſed manſit impauidus:* Et *cum in eadem illa ciuitate interritus permanere uellet, acquieſcens tamē deprecantibus ſe familiaribus ſuis, in agrum quendam ciuitati proximum ſecedit, atq; ibi cum paucis die noctuq; nihil aliud agit, quam quod in orationibus permanet pro pace* Eccleſiarum, *quæ ubiq; ſunt, ſupplicans* Deo. *Nam hic mos erat ei ut orationi quam plurimum uacaret.* Accidit *enim aliquando quod cum publica quædam ſeditio, & tumultus eſſet exortus, ipſe pro ſuo more accinxit ſe orationi, pro pace* Reipublicæ, *& deinde progreſſus in conſpectū multitudinis facundia ſua, quæ in eo ſingularis erat, tumultum compreſſit.* Cæterum *iam in oratione poſitus* Polycarpus, *ante triduum quam comprehenderetur, uiſionem uidet per noctem, ceruical capitis ſui flammis eſſe conſumptū, cumq; euigilaſſet poſt uiſum, interpretatus eſt aſtantibus fratribus ſuis ſomnium ſuum, dixitq; pro certo ſe propter* Chriſtum *per ignem uitæ exitum ſortiturum.* Imminente *igitur quæſtione rurſus charitate fratrum compulſus commigrauit in alium locum quo non multo poſt inquiſitores eius perueniunt, cum iam declinaret dies.* Et *ingreßi ipſum quidem*

offendunt

Digitized by Google

offendunt in ſuperioribus quieſcentem, quod ubi animaduertit aufugere noluit, dicens uoluntas domini fiat. Quin imo cum comperiſſet adeſſe comprehenſores ſuos, in occurſum eis progreſſus, læto admodum uultu ac placido ſermone compellare uiros cœpit, ita ut non parum illi mirarentur et ſtuperent, quid tantum ſtudij fuerit, ut uir illius grauitatis et honeſtatis in tam longæua ætate et tanta uitæ autoritate poſitus perquiri & comprehendi iuſſus ſit. Sed ille nihil moratus continuo apponi menſam hoſtibus tanquam hoſpitibus iubet, atq; eis epulas largius miniſtrari, idq; duplici de cauſa, ut exhiberet beneficium etiam hoſtibus ſuis, iuxta Chriſti præceptum, deinde ut unius horæ ſpacium orationis gratia ab eis impetraret. Orabat enim tanta Dei gratia repletus, ut admirarentur omnes, qui aderant, & ipſi qui ad comprehendendum eum uenerant pœnitentia ducerentur, quod tam honeſtum uirum ac Deo dignum, & ipſa ætate uenerabilem, rapere iuberentur ad pœnam. Poſtea uero quam finiuit orationem, & inſtante iam hora progreditur, & aſino iam inſidens ad ciuitatem ducebatur, cum eſſet dies magni Sabbathi. Aduenienti ei occurrit præfectus Herodes nomine, & pater eius Niceas, qui leuantes eum ſecum in uehiculum, perſuadere ſedulo conabatur dicentes.

Quid

Quid enim mali aut periculi eſt, dicere Deum Cæſarem, & immolare, & de cætero ſecurum uiuere? Polycarpus uero hæc primo tacitus audiuit, ſed ubi perſiſtebant, ait ad eos: Quid opus eſt multis? non ſum facturus quod exigitis. At illi poſtquam nihil ſe proficere ſenſerunt, indignatione commoti cum contumelia cum uehiculo deturbant, ita ut pedem læderet præceps actus. Sed diſſimulata iniuria illa, alacriter pergebat ad ſtadium, quo duci fuerat imperatus. Et cum iam perueniſſet ad proconſulem, qui ei rei præfectus erat à Cæſare, interrogatur ab eo, an ipſe eſſet Polycarpus? Se eſſe confitetur. Ergo, inquit, habeto ætatis tuæ reuerentiã, & parcens ultimæ ſenectuti tuæ, iura fortunam Cæſaris, & dic in Chriſtum conuitia & dimitto te. Reſpondit ad hæc Polycarpus. Sex & octoginta anni ſunt, quibus ſeruio Chriſto meo, qui nunquam ulla in re de me male meritus eſt, & quomodo obſecro nunc illi maledicere & blaſphemare regem meum queam, qui ſalutem mihi dedit? Cumq; rurſum uehementius urgeretur, ut fortunam Cæſaris iuraret: Si hanc, inquit, iactantiam quæris ut ego fortunam Cæſaris iurem, & quis ſim ignorare te ſimulas, cum omni libertate audi à me, quia Chriſtianus ſum?

Si uero

Digitized by Google

Si uero rationem uis Chriſtianæ religionis accipe re, ſtatue diem & audi. Proconſul dixit. Vide ingenti tumultu concitatum in te populum eſſe, ideoq; tu ſuade hoc populo, ut cōſentiant. Reſpondit Polycarpus, tibi quidem Reſpondi. Docemur quidem pincipibus & poteſtatibus ijs, quæ à Deo ſunt, honorem deſerre, eum ſcilicet, qui religioni non ſit contrarius, populo autem ſurenti ſatiſfacere non eſt meum. Proconſul dixit. Beſtias paratas habeo quibus obijcieris niſi cito pœnitueris. At ille reſpondit, adhibeantur, nobis enim immobilis ſtat ſententia. Nec poſſumus de bono ad malum per pœnitudinem commutari. Melius autem erat ſi hi mutarentur ad bona qui perſeuerant in malis. Tunc proconſul, igni te, inquit, faciam conſumi, ſi tibi beſtiæ contemnendæ uidentur, nec propoſiti recipis pœnitudinem. Ad hæc reſpondens Polycarpus inquit, Ignem minaris hunc, qui ad momentum incenditur, & paulo poſt extinguitur, qui ignoras futuri iudicij æternum ignem, qui ad perpetuas pœnas impiorum præparatus eſt. Sed quid moraris? Adhibe utrum uoles, Mihi quidem ne grauiora etiam pro gloria Chriſti ferre difficile erit. Hæc & multa alia his ſimilia dicens Policarpus, confidentia ſimul & lætitia replebatur, ita ut alacritatem uultus eius reſponſionumq; conſtantiam

Digitized by Google

tiam proconſul maximo ſtupore admiraretur. Miſſo igitur Curione ad populum, iubet uoce maxima proteſtari, Policarpum conſtanter confeſſum Chriſtianum ſe eſſe. Tum uero uniuerſa multitudo tam gentium, quam Iudæorum Smyrnenſium ciuitatis cum ingenti furore clamauit, tollendum plane è medio, & igni ſubijciendum eſſe. Nam hic eſt, inquiunt, totius Aſiæ doctor & pater Chriſtianorum, & huius culpa fieri, quod uetus religio, & iam olim receptus cultus Deorum collabatur. Extructus eſt itaq; rogus lignis celeriter, uel de balneis uel de alijs publicis quibus locis allatis, præcipue per Iudæos qui ardentius ad hæc, pro more ſuo, feruebant. Tum uero depoſitis ſenior indumentis ac zona reſoluta, calciamenta quoq; pedibus tentabat educere. Vt erga expedita ſunt quæ ad ignem pertinebant, cum eum uellent rogo impoſitum etiam clauis affigere, ait, ſinite me. Qui enim dedit mihi ignis ſupplicium ferre, dabit ut & ſine clauorum affixione flammas immobiliter perferam. Tum illi omißis clauis, uinculis uſi ſunt ſolis, quibus poſt tergum manibus reuinctis uelut electus aries & ex magno grege aſſumptus, acceptabile holocauſtum omnipotenti Deo oblatus eſt. Aiunt autem hanc fuiſſe ultimam orationem, quam ad Deum habuit, priuſquam ex hac uita exceßit:

Digitized by Google

*Deus dilecti et benedicti filij tui Ieſu Chriſti pater,
per quem tui agnitionem ſuſcepimus, Deus Ange-
lorum et virtutum et vniuerſæ creaturæ & totius
iuſtorum generis, qui omnes coram te viuunt, be-
nedico te, qui me in hanc diem atq; in hanc horã
perducere dignatus es, vt particeps exiſterem mar-
tyrum & calicis Chriſti tui in reſurrectionem vi-
tæ æternæ, animæ ac ſpiritus mei, per incorruptio-
onem ſpiritus ſancti, in quo ſuſcipiar hodie in con-
ſpectu tuo tanquam pingue ſacrificium & accep-
tabile, quod à multis iam ſeculis præparaſti tibi.
Verus es tu et ſine mendacio Deus, propterea et in
omnibus laudo te, & benedico te, & glorifico te
per æternum Deum et Pontificem Ieſum Chriſtum
dilectum filium tuum, per quem & cum quo tibi
cum ſpiritu ſancto gloria nunc & in infinita ſecu-
la ſeculorum, Amen.*

DE COINTHO QVI parum conſtans Martyr fuit.

*ACcidit eodem tempore, quo paſſus eſt ob E-
uangelij de Chriſto confeſſionem Policar-
pus Epiſcopus, quod Cointhus quidam natione
Phryx, qui cum multo ante de ſuis regionibus ad-
uenerat*

uenerat in Aſiam, ſua ſponte obiecit ſe paratis ſupplicijs, in Chriſtianos, Siue enim pietatis quodam zelo, ſiue humana quadam præſumptione adductus, conſtituit fortiſsimo animo pro CHRIſti nomine quoduis tormenti genus ſubire & perpeti. Primum itaq; cœpit beſtias, cæteraq; tormenta ſponte laceſſere, deinde uelut fractis animis cedere, tandem etiam ſalutem ſegnitia perdere. Nam abſterritus horrendo ſpectaculo ſuppliciorum turpiter abnegauit confeſsionem Chriſti, & cultum idolorum imminentis pœnæ formidine approbauit. Teſtabatur igitur hic euentus eum ad martyrium procacia potius ac temeritate quam conſtantia & certitudine fidei proſiluiſſe. Ipſe namq; ſeſe iudicijs ingeſſerat ſine neceſsitate, & non requiſitus à iudicibus. Proinde uictus omnibus exemplum euidens dedit, cautius in rebus talibus & circumſpectius agendum eſſe, quia non temeritas & præſumptio, ſed fides & modeſtia in cruce perſiſtit, & tandem coronatur. Etenim Pauli Apoſtoli & aliorum ſanctorum exempla in ſcripturis teſtantur, quod per occaſionem ſæpe ceſſerint furori impiorum, & non temere coniecerint ſe in pericula præter neceſsitatem.

DE POTAMIENA VIRGINE.

ORigenes apud Alexandriam diligenter & pie admodum in Cathechiſmo docendo frequentē & famoſam ſcholā habuit. Erat enim illis temporibus hic mos in Eccleſia, ut in bonis literis diſcendis, & in cognitione pietatis recte inſtitueretur iuuentus. Proinde habuit Origenes inter reliquos ſuæ ſcholæ auditores & diſcipulos nobilem quandam puellam, cui Potamiena nomen erat, ingenio & pietatis ſtudio inſignem. Etenim ut de caſtitate morum & pudicitia nihil dicam, quæ in ea ſingularis erat, nemini diſcipulorum ſiue ingenium ſiue doctrinam ſpectes, ceſſit. Sed quia illis temporibus magna atq; crudelis perſecutio erat in Chriſtianos, Aquila tyrannus tum Alexandriæ et ſummus hoſtis fidei Chriſtianæ, iuſſit Potamienam diſcipulam Origenis in ius uocari. Indigne enim ferebat nobiliſſimam puellam ad Chriſtianæ religionis profeſſionem deſciuiſſe & Deorum cultum receptum iam longe conſuetudine improbare. Itaq; morti eam adiudicauit, iuſſitq; omni genere contumeliæ atq; crudelitatis affici. Neq; enim ſatis erat illi unum aliquod ſupplicium, nam curârat impurus & ſceleratiſſimus princeps, ut eſſent etiam qui moderatiſſimæ & caſtiſſimæ puellæ pudi-

citiam

Digitized by Google

citiam attentare conarentur. Sed id tum ne fieret, prohibuit ex carnificibus quidam, cui Baſilides nomen erat, nam hic omni ui, ne tanta in ipſum turpitudo committeretur, reſtitit. Tandem uero cum iam probris, conuitijs & maledictis plurimorum probe exagitata eſſet, carnifices ad uoluntatem & in gratiam Aquilæ tyranni picem calidam per artus ac membra omnia ipſius diffuderunt, atq; ita in conſtanti confeßione fidei, alacri uultu & imperterrita expirauit.

DE APOLLONIA uirgine.

Dionyſius Alexandrinus Epiſcopus, ad Fabianum Antiochenum Epiſcopum ſcribit, multos ob Chriſtiani nominis profeßionem paſſos eſſe apud Alexandriam temporibus Decij Imperatoris. Etenim præter Imperatoris mandatum de perdendis Chriſtianis, magus quidam & ſacerdos idolorum perſuaſionibus ſuis ita commouit ſuperſtitioſum uulgus Alexandrinum contra Chriſtianos, ut nihil aliud ſitiret, quam piorum ſanguinem, atq; hunc furorem impiæ multitudinis auxit mandatum Imperatoris Decij. Itaq; palam graſſati ſunt Alexandrini in Chriſtianos, adeo etiam, quod nemini qui profitebatur nomen Chriſtianũ tutum

erat eo tempore perſecutionis exire in publicum. Porro inter multos alios, qui crudeliſsimis ſupplicijs affecti ſunt propter Chriſtum, corripuerunt homines impij & inſani Appolloniam virginem longeuæ ætatis, & pietatis admirandæ, huic primo omnes dentes effoderunt, deinde congeſtis lignis extruxerunt rogum, comminantes ſe eam incenſuros niſi cum ipſis pariter impia verba proferret, & idolorum receptum cultum approbaret. At illa nihil minus ſe facturam dixit, & ſimul intrepide ad ignem, quem minabantur, acceſsit vltro expetens pro gloria Chriſti mortem ſubire, ita vt perterrerētur etiā ipſi crudelitatis authores, quod promptior inuenta eſt ad mortem fœmina quam perſecutor ad pœnam.

DE MARINO martyre.

GRauis perſecutio extitit in Chriſtianos temporibus Valeriani Cæſaris. Is enim primum amplexus doctrinam Euangelij amare & fouere ſolebat Chriſtianos, ſed poſtea per doctorem quendam impium & magiſtrum ac principem Aegyptiorum magorum ſeductus, iuſsit Chriſtianæ religionis ſectatores perdi & interimi. Proinde in his perſecutionibus Valeriani apud Cæſaream Pa-

Digitized by Google

læſtinæ, multa à diuerſis martyria conſumata ſunt, inter quos uir militaris, & ciuis Ieroſolymitanus fuit, cui Marinus nomē erat, huic in urbe Cæſarea inter collegas ſuos per ordinem gradus ſui cum dignitas quædā militaris deferretur ꝑpter uirtutē, inuidia ſtatim ſubit in ipſius collegam proximum, quod indigne ferebat Marinum ſibi anteferri. Exclamauit igitur non poſſe Marinum adipiſci ſuperiorem gradum, eo quod Chriſtianus eſſet. Interrogatur à iudice Marinus, ſi ita res ſe haberet. Ille ita eſſe, & uere ſe eſſe Chriſtianum clariſſima uoce teſtatur. Decernit iudex ut intra trium horarum ſpacium deliberet ſecum, an uelit immolare Dijs & Imperatori, an Chriſtianus interire. Cumq; à tribunalibus fuiſſet egreſſus, Theotecnus Epiſcopus loci apprehenſa manu eius perducit eum ad Eccleſiam, ibiq; multis uerbis eum confirmans in fide ad ipſum Altare tandem perducit, gladiumq; ſuum, quo erat præcinctus, oſtendens ei, & rurſus offerens Euangelium, interrogat utrum è duobus mallet, an momentaneam illam dignitatem militarem eligere, an pro gloria Chriſti mortem oppetere. Atqui uero Marinus promptiſſima fide cum manum ad Euangelium tetendiſſet, obtine, inquit Theotecnus, quod elegiſti ô fili, & contemnens præſentem uitam,

æternam ſperato. Confidens perge, & ſuſcipe coronam, quam tibi Dominus præparauit. Reuerſus continuo ad tribunal, euocatur per præconem. Aderat enim iam deſtinatum trium horarum tempus. Ille uero nec moras patitur, nec expectat interrogantem, ſed continuo ſibi & deliberatum aſſerit, & ex paternis legibus confirmatum, quod Deo obtemperare magis oporteat, quam hominibus. Proinde illico pronunciat iudex illum capite puniendum pro tali reſponſione.

DE PETRO martyre.

QVanquam Diocletianus Imperator crudeliſſime inſectatus eſt Chriſtianos, tamen inter ipſos aulicos miniſtros fuerunt non ſolum qui amabant doctrinam Euangelij, ſed qui in eius cognitione optime & pie inſtituti erant, atq; ex illorum numero Dorotheus erat, qui præerat cubiculo Imperatoris. Sodales hic habuit Petrum & Gorgonium in officio. Porro cum iam ageret Diocletianus apud Nicomediam, ibiq; ſæuiſſimo edicto publicato cõtra Chriſtianos crudeliſſima quæq; ſupplicia intentaret omnibus Chriſtianam fidem profitentibus, cœpit Petrus palam improbare impietatem & tyrannidem Cæſaris, cuius iuſſu ſtatim edi-

rim eductus eſt in medium, eiq; mandatum eſt autoritate & nomine Imperatoriæ maieſtatis, ut Dijs immolaret & doctrinã de Chriſto contemneret. Quod cum facere recuſat Petrus miniſter Cæſaris, ilico imperatur appendi & flagris toto corpore laniari, uidelicet ut doloris uehementia adactus faceret, ad quod uerbis & mandato Cæſaris adduci ſe ultro non ſuſtinebat. At ille cum maneret in ſententia animi ſui immobilis, uiſceribus iam pelle nudatis iubetur aceto ac ſale perfundi. Cumq; etiam hoc tormenti genus conſtanter ac fortiter tolerâſſet craticula prunis ſubterſtrata poni iubetur in medio, ibiq; quod reliquum fuerat in uerberibus abſumpti corporis ſuperponi, & non ad ſubitum, ſed ſenſim paulatimq; ſuccendi, quo ſcilicet pœna diutius differretur, cumq; miniſtri ſcelerum hinc modo corpus, modo inde uerſantes per membra ſingula pœnas inciperent, & ſupplicia renouarent, ſperantes ab eo elicere ſe poſſe conſenſum, ille firmius in fide & plane ouans in ſpe conſumptis iam & igne reſolutis carnibus ſuis, ultimum ſpiritum in fide lætus exhalat. Tali Petrus aulicus & miniſter familiaris Diocletiani Cæſaris martyrio decoratus uere Petri Apoſtoli extitit & fidei hæres, & nominis. Porro Dorotheus & Gorgonius cum petrum in communi fide, et officio ſi-

uel ſocium ſuum tam crudelibus atq; immanibus & barbaris ſupplicijs cruciari uiderent, conſtanter & libere adeunt Cæſarem: Cur punis, inquiunt, Imperator in Petro fidem & mentis ſententiam, quæ in nobis omnibus eadem eſt? Vt quid in illo crimen ducitur quod nos omnes ex æquo profitemur? Hæc enim fides nobis, hic cultus, & eadem ſententia eſt. Imperator nihil hac libertate ſuorum familiarium in confitendo Chriſto commotus, iuſsit illos quoq; in mediū uenire, ac ſimilibus pene ſupplicijs adfectos, tandem laqueo appenſos necari demandauit.

DE PHILEA EPISCOpo in AEgypto.

EOdem hoc tempore Diocletiani Cæſaris quanta crudelitate ſæuitum ſit in Chriſtianos apud Thebaida & in Aegypti partibus, id omnem narrationem & fidem ſuperat. Teſtatur enim Euſebius ſe in Aegypto ſuis oculis inſpexiſſe, quod ſedenti pro tribunalibus ſæuiſsimo præſidi offerrentur innumeri fidelium populi, quos ille ſingulos per ordinem confeſſos ſe Chriſtianos eſſe, capite plecti iubebat. Videbam inquit Euſebius, feſſos reſidere carnifices, uires reſumere, animos reparare, mutare gladios, diem quoq; ipſum

non ſufficere ad pœnam. Nullus tamen ex omnibus ne paruulus quidem infans deterreri potuit à morte. Sed hoc ſinguli paueſcebant, ne forte, dum properum ſol uertens diem clauderet, ſeparatus à conſortio martyrum remaneret. Sic confidentia fidei conſtanter & cum leticia mortem præſentem uelut æternæ uitæ principia rapiebant. Deniq; dum priores quiq; iugularentur, reliqui non deſidiæ aut torpori animos indulgebant, ſed pſallentes & hymnos Deo canentes locum quiſq; ſui martyrij expectabat, ut hæc agentes in DEI laudibus extremos etiam ſpiritus exhalarent. Neq; uero mirum fuit hanc tantam turbam Chriſtianorum tali conſtantia mortem oppetiiſſe pro gloria Chriſti. Nam Epiſcopum & doctorem talem habebant in Euangelio, qui doctrina & uitæ exemplis ipſos in omnibus præibat. Erat autem illi nomen Phileas, & fuit Epiſcopus urbis illius, quæ appellatur Thimuis. Quod ad pietatem attinet, ſummus erat in cognitione Chriſti. Quod ad perſonæ & generis commendationem, nobilis ciuis Romanus erat, & qui primis in Romana Republica honoribus fuerat functus. Eruditione quoq; liberalium literarum, & omnibus quæ ad animi uirtutem pertinent exercitijs, apprimè inſtructus. Theologiæ ſtudio quod præcipuum eſt, & anteponendum

peccudam omnibus, ita ſe addixerat, ut omnes qui præceſſerant, longe anteiret. Cumq; plurimos propinquos & conſanguineos nobiles uiros in eadem urbe haberet, frequenter ad præſidem ducebatur, ut eius monitis acquieſceret, & tot tantiſq; propinquis exorantibus reſpectū haberet uxoris & liberorū ſuorum, nec q; ita pertinaciter incepta præſumptione perſiſteret. Ille uero inſtar rupis immobilis, quæ undiq; fluctibus alliditur, conſtans garrientium dicta reſpuere, animum ad coelum tendere, Deum in oculis habere, parentes & propinquos ſanctos Martyres & Apoſtolos ducere. Aderat tum forte uir quidam, qui præerat turmæ Romanorum, Philomorus nomine. Qui cum uideret Phileam Epiſcopum lachrymis propinquorum & præſidis calliditate fatigari, nec tamen flecti aut infringi poſſe, exclamabat. Quid inaniter & ſuperflue conſtantiam uiri tentatis? Quid eum qui fidem Deo ſeruat, infidelem uultis efficere? Quid eum cogitis negare Deum, ut hominibus acquieſcat? Non uidetis quod aures eius uerba ueſtra non audiunt quod oculi eius lachrymas ueſtras non uident? Quomodo poteſt terenis lachrymis flecti, cuius oculi coeleſtem gloriam aſpiciunt & contuentur? Poſt hæc dicta cunctorum ira in Philoromum uerſa, unam eandemq; cum eo cum Philea ſubitte

ſententiam

Digitized by Google

ſententiam poſcunt. Quibus libenter annuens iudex, utrumq; plecti capite iubet.

DE DOROTHEA VIRgine Alexandrina.

QVando Maxentius Romæ tyrannidem exercuit, eodem temporis in orientis atq; Aegypti partibus Maximinus Cæſar ſimili per omnia crudelitate et ueſania tyrannidem gerebat, ita ut alter alterum, utpote in tyrannide ſocius, etiam in ſceleribus uideretur imitari. Maximus etiam in hoc præire & uincere uidebatur Maxencium ſocium ſceleris, quod publicos & maximos honores magiſtris impijs, peruerſis doctoribus & malarum artium peritis decernebat, ideoq; grauior perſecutor fuit Chriſtianorum, quam imperatores ſuperiores. Neq; enim uel pietatis uel ciuilis modeſtiæ ullam rationem habuit. Vitiabat enim honeſtas matronas & puellas ſine ullo delectu paſſim in omnibus urbibus & oppidis. At qui uero eum, duobus his grauißimis dominis, libidine & crudelitate, præceps ageretur, accidit forte quod eſſet apud Alexandriam Dorothea uirgo ſatis nobili familia orta, ingentibus diuicijs & nobilitate propinquorum clara. Formæ uero & decoris gloria tanta in ea fuit, ut mirum et ſpeciale quoddam

Dei

Dei ſignificatum in ea crederetur. Sed illa quæ animi pietate et uitæ modeſtia pulchrior, quam uultu corporis eſſe ſtuderet, æquiſſimo mentis iudicio quod pulchrum & decorum inter homines uidebatur, id potius Deo conſecrare, quam uſui humano ſtatuit indulgere, ut uirgo Deo conſecrata perſiſteret, & per totam uitam ſuam ſtudio pietatis uacaret. Neq; uero tum temporis ſtultiſſima illa ratio Monaſticorum uotorum fuit recepta, ſed qui hoc DEI donum habebant, ſua ſponte cœlibes manebant ſine ullius uoti acceſſione, ut eo commodius incumbere poſſent ſtudijs ſacrarum literarum, & ſeruire eccleſiæ in ſuo officio.

Cæterum Maximinus Tyrannus, qui omnia diuina atq; humana, libidine ſimul & crudelitate fœdabat, cognito ſolius formæ, non etiam ingenij ac propoſiti bono, ad contemerandam uirginem ac polluendam eius caſtitatem animum intendit. Sed ubi comperit quod Chriſtiana eſſet, quæ ſecundum ſua edicta pœnæ magis quam libidini ſubijcienda uideretur, in ambiguo poſitus æſtuare cœpit & in quã ſe partẽ uerteret ignorabat. Sed ubi dubios animos libido, quæ ei latius dominabatur, obtinuit, & expectantẽ uirginẽ pro Chriſti cõfeſſione ad ſupplicia rapi, per occultos nuncios de ſtupro interpellauit. Illa æque nephas ſibi eſſe reſpondit,

templum

templum corporis ſui idolorum cultu & libidinis contagione polluere. Proinde ſe quidem ad mortem paratam eſſe, à crudeli uero tyranno non decere blandum aliquid aut molle proferri, nec eſſe dignum reſolui erga ſe truces animos quos quotidie undatim Chriſtianorum profuſus cruor duraret. Ad quæ reſponſa cum ille libidine accenſus acrius incaleſceret, & niſi uerbis acquieuiſſet, ui agere conſtituit. Proinde Dorothea uirgo omnibus facultatibus ſuis, domo & familia derelictis noctu clam cum paucis fidiſsimis famulis, & cum amiciſsima ſibi comite caſtitate diſcedit, atq; illuſum tyrannum uanum amentemq; dereliquit. Memorabile profecto hoc eſt exemplum Dorotheæ uirginis, quod nos non ſolum cognoſcere & amare conuenit, ſed imitari etiam, ſi exigat occaſio. Teſtatur enim habuiſſe olim Chriſtianos magnam rationem honeſtæ uitæ, ne doctrinam Euangelij & ſpiritualem libertatem conſcientiarum carnali aliqua licentia, & fœdis cupiditatibus contaminarent.

DE LVCIANO ANTIOcheno presbytero.

Lucian

Lucianus Antiochenus presbyter, ex Maximini Cæſaris præcepto adductus eſt ad tribunal iudicis. Vir erat pietate inſignis, eruditione, et continentia ac honeſtate morum præcipuus, & qui propter præclaras uirtutes ſuas omnibus admirationi erat. Cum itaq; adductus eſſet ad iudicium. Cur, inquit, ad eum præſes, uir prudens & diſerte ſequeris illam ſectam, cuius non potes rationem reddere? Aut ſi aliqua ratio ueſtræ doctrinæ eſt, eam audientibus nobis in medium profer. Tum ille data ſibi facultate dicendi huiuſcemodi orationem de fide noſtra habuiſſe dicitur. In occulto non eſt, quod nos Chriſtiani quem colimus, Deus unus eſt per Chriſtum nobis annunciatus, & per ſpiritum ſanctum cordibus noſtris inſpiratus. Non enim ſicut nos putatis, humanæ alicuius perſuaſionis errore conſtringimur, nec in diſcuſſu (ut alij) parentum traditione decipimur. Autor nobis de deo deus eſt. Neq; enim poſſet ſublimis illa maieſtas ſenſibus humanæ mentis illabi, niſi uel ſpiritus ſui uirtute delata, uel uerbi ac ſapientiæ ſuæ interpretationibus indicata. Fateor, errauimus etiam nos aliquando, & ſimulachra, quæ ipſi finximus, Deos cœli ac terræ putabamus autores, ſed arguebat eos fragilis ſubſtantiæ ſuæ à nobis præſtita conſecratio. In quibus tantum uenerationis inerat, quantum

decoris

decoris manus contuliſſet artificum. Verum omnipotens Deus quem non noſtris manibus fictum, ſed cuius nos decebat eſſe figmentum, errores miſeratus humanos ſapientiam ſuam miſit in hunc mundum carne ueſtitam, quæ nos doceret Deũ qui cœlum feciſſet & terram, non in manufactis, ſed in æternis atq; inuiſibilibus requirendũ. Vitæ etiam leges & diſciplinæ præcepta conſtituit, ſeruare parſimoniam, paupertate gaudere, manſuetudinem colere, ſtudere pati, puritatem cordis amplecti, patientiam cuſtodire. Quin etiam omnia hæc quæ nunc aduerſum nos geritis, uentura nobis eſſe prædixit, educendos nos ad reges, & ante tribunalia iudicum ſtatuendos, ac uelut uictimam iugulandos. Inde eſt deniq; quod & ipſe qui immortalis erat, utpote uerbum & ſapientia DEI, morti ſe præbuit, quo nobis in corpore poſitus, patientiæ præberet exemplum. Sed nec nos ſua morte decepit, quibus poſt tertium diem reſurrexit. Etenim innocens immaculatus & purus ad hoc ſolum mortem ſuſcepit, ut eam uinceret reſurgendo. Quæ autem dico non ſunt in obſcuro geſta loco, neq; teſtibus indigent. Pars pene mundi iam maior huic ueritati adſtipulatur, urbes integræ, aut ſi in his aliquid ſuſpectum uidetur, conteſtatur etiam de his agreſtis manus ignara figmenti. Si minus adhuc

creditur, adhibebo nobis etiam loci ipſius in quo res geſta eſt teſtimonium. Aſtipulatur his ipſe in Hieroſolymis locus, et Golgathana rupes ſub patibuli onere diſrupta. Antrum quoq; illud, quod auulſis inferni ianuis corpus denuo reddidit animatum, quo purius inde ferretur ad coelum.

Aut ſi adhuc minus digna nobis hæc uidentur, quæ in terris ſubſtantiam gerunt, accipite etiam è cœlo adſtipulatorem fidelem, Solem etiam ipſum horum produco teſtem, qui cum hæc fieri per impios uideret in terris, lumen ſuum meridie abſcondit in cœlo. Requirite in annalibus ueſtris, inuenietis temporibus Pilati, Chriſto patiente, fugato ſole interruptum tenebris diem. Quod ſi terræ, ſi cœlo, ſi ſanguini eorum, à quibus ueritatem per tormenta ꝑquiritis, fidem non accomodatis; quomodo meis uerbis allegationibusq; credetis? Et cum pene iam auditoribus his uerbis ſuadere cœpiſſet, arripi iubetur in carcerem, ibiq; quaſi abſq; tumultu populi necari.

DE PAPHNVTIO Epiſcopo.

Paphnutius

DE PAPHNVTIO EPIS.

PAphnutius Epiſcopus ex Aegypti partibus fuit, adeoq; ex illis unus, quos Maximianus Cæſar dexteris oculis effoßis & ſiniſtro poplite ſucciſo per metalla damnauerat propter fidei confeßionem. Erat autem uir non ſolum pietate, ſed etiam multis alijs præclaris dotibus exornatus. Et præter reliquas uirtutes tantam in eo uim pietatis fuiſſe teſtantur hiſtoriæ, ut per orationem non modo curaret ægrotantes, ſed etiam Dæmones fugaret & abigeret ab iis, qui erant obſeßi. Porro Cōſtantinus Imperator tanta ueneratione & amoris adfectu ipſum proſequebatur, ut ſæpius ipſum intra palacium ſuum euocatum complecteretur, et illum oculum, qui ob fidei confeßionem ei euulſus fuerat, auidioribus oſculis demulceret. In Nicena Synodo cum de hæreſi Arriana ageretur, trecenti & octodecim Epiſcopi fuerunt congregati à Conſtantino Imperatore, inter quos & Paphnutius fuit. Cæterum cum ſynodus iam corrigere uellet abuſus quoſdam in Eccleſia, & certas leges quaſdam ſtatuere, quas Canones appellamus. In quorum tractatione cum quibuſdam neceſſarium eſſe uideretur conſtituere hanc legem, ut Epiſcopi & presbyteri, diaconi & ſubdiaconi cum coniugibus, quas ante conſecrationem duxerant, non dormirent, & ne poſtea permitteretur

clericis uxores ducere propter commoda quædam publica Eccleſiæ. Et cum multorum grauiſſimorum Epiſcoporum autoritate et conſenſu hæc ſententia confirmata propemodum eſſet. ſolus Paphnutius reſtitit, & ſurgens in medio palam contradixit, honorabiles, inquit, nuptias eſſe, et caſtitatem dicendam concubitum cum propria coniuge, ſuaſitq; concilio ne talem ponerent legem de abdicandis uxoribus contra uerbum Dei. Quos Deus coniunxit, homo non ſeparet. Etenim grauiſſimam cauſam eſſe aſſerebat, quæ aut clericis, aut ipſorum coniugibus, occaſio fornicationis exiſteret. Et hæc quidem Paphnucius, licet nuptiarum eſſet inexpertus, expoſuit, Synoduſq; laudauit ſententiam eius, & nihil ex hac parte ſanciuit, ſed hoc in uoluntate uniuscuiuſq;, non in neceſſitate dimiſit. Solus itaq; Paphnutius obtinuit ut coniugati clerici uxores ſuas retinerent, & in hac re, quam Chriſtus liberam eſſe reliquit, nulla neceſſitatis lex ſtatueretur.

DE ATHANASIO Epiſcopo.

ATbanaſij exemplum dignum eſt, quod ab omnibus pijs cognoſcatur, præſertim hoc tempore, quo tyranni & homines impij quoſuis potius

potius ferunt & magnis ſumptibus fouent quam ueræ pietatis doctores, qui recte tradunt uerbum Dei, & in omnibus rebus publicæ tranquillitati consulunt. Talis autem extitit Epiſcopus Athanaſius illis temporibus, quando per Arianos Eccleſia miſere diſsipabatur, ſub impijs principibus, poſt mortem Constantini Imperatoris. Athanaſius iam inde à puero in omni genere bonarum artium & pietatis ſtudio inſtitutus erat. Ingenio ad diſcendum alacri, et ad iudicandum de grauibus quibuſq; rebus acutiſsimo fuit, ideoq; aſſumptus eſt in Eccleſiam ab Alexandro Alexandrino Epiſcopo, qui propter præclaram indolem & inſignes uirtutes, quas in eo animaduertebat, ſingulari amore & beneuolentia eum complectebatur. Et cum Nicæna Synodus indicta eſſet à Conſtantino Cæſare, cum Alexandro Epiſcopo ſene & ſanctiſsimo uiro unà Nicæam profectus eſt, nam eius Diaconus tum erat. Quando uero fuit uir acris ingenij, & in Eccleſiaſticis negocijs apprimè uigilans, acute admodum & diſerte Arianorum dolos ac fallacias detegebat, magnaq; conſtantia tutatus eſt articulum fidei noſtræ de æternitate & diuinitate Chriſti. Proinde apud Alexandriam defuncto Epiſcopo Alexandro, ſuſcepit curam regendæ Eccleſiæ Alexandrinæ. Sed quia ſatis innotuerat Arianis in

 concilio

concilio Niceno, quid poſſit ingenio & eruditione ſua Athanaſius contra hæreſes, ideoq; ſtatim ut eum Epiſcopum factum cognouerant, exiſtimantes, id quod res indicabat, ſua negocia per illius ſolicitudinem non facile proceſſura, omnibus modis quærere aduerſus eum machinas deceptionũ parabant. Porro mortuo Conſtantino Cæſare, Conſtantius orientale regnũ adminiſtrabat, Conſtantino iuniore fratre non longe ab Aquileia apud Alſam fluuium interfecto, Conſtans utriuſq; frater occidentem obtinebat. Accidit itaq; quod Conſtantium Cæſarem in ſuam ſententiam pertrahunt Ariani, per prauos ſacerdotes, ſed uerentur interim, ne forte adeundi regis copia quandoq; fieret Athanaſio, & per eum de ueritate fidei, quam ipſi peruertebant, ſecundum ſcripturas edoceretur, omnibus modis incumbunt, ut ipſum apud principem traducant & infament ueluti omnium ſcelerum ac flagiciorum autorem, uſq; adeo etiam, quod tandem humani corporis brachium loculo delatum Imperatori oſtendunt, quod ab Athanaſio exciſum magicæ artis gratia de Arſenij cuiuſdam corpore confirmabant. Neq; hoc ſolum flagicium, ſed alia innumera ſcelera confingebant, ut pium & ſanctiſſimum uirum Imperatori inuiſum redderent, Quibus ex cauſis commotus Con

Non dicas falsum testimonium

tus Con

tus Conſtantius Imperator, iubet Synodũm cogi apud Tyrum, in eaq; per Epiſcopos Athanaſium publice condemnari. Sed quid fit? deducitur eó Athanaſius, loculus cum humano brachio circumfertur. Inuidia ſimul & horror omnium animos inuadit. Nemo enim non deteſtatur hoc tantum facinus in Athanaſio. Porro Arſenius ille, cuius brachium dicebatur exciſum, lector aliquando Athanaſij fuerat, & ob culpam correptionem ueritus frequentiæ ſeſe ſubtraxerat. Eius uero latebras oportunas ſibi ad huiuſmodi cõmentum flagitioſi homines rati, in initio compoſiti criminis occultatum eum apud quendam, quem fidiſsimum ſuis ſceleribus crediderant, retinebant. Ceterum peruenit interim ad Arſenium in latebris poſitum, quid ſuo nomine criminis intentaretur Athanaſio. Et ſiue eum ipſa humanitatis contemplatio, ſiue diuina perpulit prouidentia, clám noctu euadens clauſtris, enauigauit Tyrum. Et pridie quàm cauſæ dicendæ ultimus dies eſſet, Athanaſio ſeſe Arſenius obtulit, utq; ſe rerum ſeries haberet, edocuit, ille domi manere hominem, nec internoſcere cuiquã de eius præſentia iubet. Interea concilium cogitur, in quod aliqui concinnatæ calumniæ conſcij, omnes penè infenſo animo aduerſus Athanaſium præiudicatoq; conueniunt, per idem tempus Paph-

nutius Epiſcopus aderat Athanaſij innocentiæ conſcius. Is cum uidiſſet Maximum Hieroſolymorum Epiſcopum, qui unà ſecum effoſſo oculo & poplite ſucciſo, confeſſor extiterat, uerum pro ſua nimia ſimplicitate & candore nihil de ſcelere ſacerdotum ſuſpicantem, conſediſſe cum cæteris, quos factionis macula ſociauerat, medium conſeſſum adire non eſt ueritus, te inquit, Maxime, cum quo mihi idem et unum confeſsionis inſigne eſt, cũ quo mihi pariter mortale lumen effoſſum clariorem diuini luminis conciliauit aſpectum, te nunquam, non patiar in concilio malignantium et cum iniqua gerentib9 introire, iniectaq; manu eleuans eum de medio eorum ac de ſingulis inſtruens, perpetua dehinc Athanaſio communione & amicitia ſociauit. Sed ne hoc quidem teſtimonium ſanctiſsimi confeſſoris Paphnutij ſectarios Arianos cõmouit. Nam cauſa interim nihilo minus dicitur, tanta eſt impudentia hominum impiorum.

Primum adfertur accuſatio mulieris cuiuſdã, quam ſubornârant ſubdoli & impij homines, ut diceret ſe aliquando hoſpicio Athanaſium ſuſcepiſſe, & ab eo noctu nihil ſuſpicantem uim corruptionis eſſe perpeſſam. Introduci ad hæc iubetur Athanaſius, ingreditur cum Timotheo presbytero ſuo, eumq; monet, ut poſtea quam mulier dicendi finem feciſſet, ſe tacente ad ea quæ dixerat

reſponderet. Sciebat enim Athanaſius ſe ne uiſum quidem eſſe mulieri, nedum hoſpitio ſuſceptum. Proinde cum mulier ea quæ edocta fuerat, peroraſſet, Timotheus conuerſus ad eam, uere, inquit, mulier ego manſi apud te aliquando, aut uim tibi, ut aſſeris, feci? Tunc illa (ut eſt mulierũ talium procacitas) obiurgans Timotheum. Tu ipſe es, inquit, qui mihi uim feciſti, tu in illo loco commaculaſti caſtitatem meam. Simul & conuerſa ad iudices obteſtari fidem Dei cœpit, uera ſe dicere. Tum omnes pudore ſuffuſi ſunt, quod tam facile tacente Athanaſio factio compoſiti criminis patuiſſet. Hinc tranſitur ad aliud crimen, profertur facinus ſeculis inauditum, Hoc eſt, inquiunt, ubi nemo poßit uerborum præſtigijs decipi, res oculis agitur, uerbis ceſſantibus. Brachium hoc te, aiunt, Athanaſi accuſat exciſum. Hæc eſt Arſenij dextera, quam tu quomodo, uel ad quos uſus excideris, indicato. Tum ille. Quis enim, inquit, ueſtrum Arſenium nouerat, ut hanc ipſius dexteram cognoſcatis? Exurrexerunt aliqui, qui dicerent optime ſe nouiſſe Arſenium, inter quos nonnulli erant ignari huius compoſitæ fallaciæ. Orat dehinc à iudicibus Athanaſius, ut hominem ſuum, quem in negocium depoſceret, iubeant intromitti. Cumq; introductus eſſet Arſenius, eleuato eius multu.

Athanaſius Concilio & iudicibus ait. Hic eſt Arſenius. Et Eleuans ſimul eius dexteram. Hæc eſt inquit, etiam dextera eius, hæc eſt & ſiniſtra. Hac autem, quam ipſi offerunt, manus unde ſit, uos requirite. Tunc uelut nox quædam & tenebræ accuſatorum oculis infuſæ, quid agerent, quo ſe uerterent, neſciebant. Verum quia non iudicandi ſed opprimendi hominis cauſa concilium gerebatur, fragor omnium repente attollitur, magum eſſe Athanaſium & decipere intuentium oculos conclamatur, nec debere ullo modo ultra hominem tam nefarium uiuere, factoq; impetu ſuis manibus præ furore diſcerpſiſſent, niſi Archelaus, qui cum cæteris ex mandato Imperatoris Cõcilio præſidebat, liberaſſet eum, & eduxiſſet per occultos exitus, ac fugere iuſsiſſet. Congregati Epiſcopi ad concilium rurſus conueniunt ſequenti die, & tanquam nihil deprehenſum fuiſſet, ut confeſſum de intentatis criminibus Athanaſium condemnant. Et geſta in hunc modum ficta per orbem terre mittentes ad ſceleris ſui conſenſum Imperatore cogente, cæteros Epiſcopos perpulerunt.

Hinc iam toto orbe profugus agitur Athanaſius, nec ullus ei tutus ad latendum ſupererat locus. Tribuni, præpoſiti, Comites, exercitus quoque ad inueſtigandum eum mouentur edictis imperialibus.

perialibus, præmia delatoribus proponuntur, ſi quis uiuum maxime, ſi id minus, caput certe Athanaſij detuliſſet. Sed totis regni uiribus fruſtra aduerſus eum, cui Deus aderat certabatur. Nam ſex continuis annis ita latuiſſe fertur in ciſterna ſeu cella ſubterranea, ut nunquam in publicum prodiret. Et cum per ancillam, quæ ſola conſcia officiorum domini ſui erat, qui Athanaſio latebras præbuerat, indicatus fuiſſet, tanquam Dei ſpiritus admonitus ipſa eadem nocte qua ad eum comprehendendum cum iudicibus ueniebatur, poſt annos migrauit ad alium locum, atq; ita illi qui uenerant fruſtrati, dominiſq; in fugam uerſis, de ancilla ut falſa indice pœnas ſumunt. Verum ne graues alicui latebræ ſuæ fierent & occaſio calumniæ in innocentes quæreretur, nihil ſibi iam ultra tutum in Conſtantij regno præſumens ad Conſtantis partes profugus diſceſſit. A quo ſic ſatis honorifice, pieq; ſuſceptus eſt, quiq; cauſa eius quam fama comperterat, diligentius cognita, ſcribit ad fratrē ſuum Conſtantium pro certo ſe comperiſſe quod ſacerdos Dei ſummi Athanaſius iniuſte & præter omnem culpam fugas & exilia pateretur, itaque ſe monere, ut uirum pium priſtino ſuo loco reſtituat. Quod ſi nollet, curæ ſibi futurum, ut ipſe id adimpleret & ſimul intima regni eius penetraret di-

ret di

ret digniſsimas poenas de aduerſarijs & falſis accuſatoribus Athanaſij ſumpturus. Venit igitur Athanaſius Antiochiam, nam ibi tum erat Conſtantius Cæſar, qui perterritus fratris Conſtantis literis, ſimulata benignitate uenire ad ſe iubet Athanaſium, & ad Eccleſiam ſuam ſecurum redire permittit, ſed hac lege, ut unam Eccleſiam permittat Arianis, qui cum ipſo nollent communicare. Id quidem, reſpondit Athanaſius, facile tibi concedo Imperator, ſed hac item lege, ut nobis & noſtris concedatur hic & in alijs locis, quoq; habere unam Eccleſiam, qui cum ueſtris nolunt communicare. Id uero cum audierunt Ariani Epiſcopi, quorum conſilio utebatur Cæſar, neq; ſe uelle accipere Eccleſiam Alexandriæ neq; Antiochiæ dare uelle reſpondent. Itaq; admiratus Imperator prudentiam Athanaſij properare eum ocius ad ſuſcipiendam ſuam Eccleſiam iubet. Sed cum Magnentij ſcelere Imperator Conſtans, cuius iuſſu et autoritate reſtitutus erat Athanaſius, regno ſimul & uita fuiſſet exemptus, rurſum in Athanaſium ueteres illi hoſtes exaſperare Cōſtantij Cæſaris animum & accendere eius iram contra eum cœperunt, fugatoq; de Eccleſia Athanaſio in locum eius Georgium quendam perfidiæ & immanitatis ſuæ ſocium ſufficiunt. Rurſum igitur fuga,

rurſum

rurſum latebræ, & edicta Cæſaris aduerſus Athanaſium in omnibus locis ponuntur, in quibus & præmia delatoribus promittebantur. Ad hoc etiam cum ob uindictam necis fraternæ, regnumq; recuperandum ad occidentis partes ueniſſet Conſtantius Cæſar, & extincto tyranno iam ſolus regno potiretur, cogere ſtatuit omnes occidentales Epiſcopos ad comprobationem ſectæ Arianæ, & Athanaſium palam condemnauit. Sciebat enim eum uelut abeneum murum & ualidiſsimum obicem eſſe ad reſiſtendum doctrinæ Arianorum, ideoq; & omnes Epiſcopi, qui in Italia improbabant Athanaſij proſcriptionem in exilium relegati ſunt, fuitq; eo tempore & in oriente & in occidente admodum miſerabilis Eccleſiæ facies.

Porro Conſtantio Imperatore non multo poſt defuncto uita, Iulianus Cæſar ſucceſsit. Is primo ueluti arguens perperam geſta Conſtantij Imperatoris, Epiſcopos iubet de exilijs relaxari & ad ſuas Eccleſias redire, atq; hac occaſione Athanaſius Alexandriam ad ſuam Eccleſiam reuerſus eſt, Ea[illegible] denuo repurgauit ab impijs opinionibus Arianorum. [illegible]eterum Iulianus poſtquam ad orientem Perſas bello pu[illegible]turus aduenit, palam cœpit prodere impietatem anim[illegible]i, quam callide antea diſsimulauerat. Publice enim te[illegible]atur ſe idolorū

cultu

cultu, & gentilibus ſuperſtitionibus addictum ? aſtu magis quam aperta ui Chriſtianos auellere nabatur à Chriſto ad gentium impietates. Et huic illius animum accendebant etiam doctores & magiſtri impij, qui aſſerebant nihil ſuis artibus ſucceſſuram niſi prius Athanaſium uelut omnium horum, quæ moliebantur in reparando impio cultu deorum & alijs ſuperſtitionibus renouandis, ſuſtuliſſet. Iterum igitur mittitur exercitus ad perdendum Athanaſium, iterum palam oppugnatur Eccleſia. Cumq; populum Chriſtianorum circa ſe lachrimantem & triſtem ſtare uideret, cum ex præcepto Iuliani Cæſaris pararet ſe ad fugam, ſic conſolatus eſt eũ inquiens. Nolite ô filij conturbari ſed habetote fiduciam, quia nubecula tantum eſt, quæ cito pertranſit. Iam uero cum in diſceſſu naui per Nilum fluuiũ iter ageret, comes qui ad hoc ipſum miſſus fuerat, cognito eius itinere, inſtanter eum inſequi cœpit. Et cum forte applicuiſſet Athanaſij nauicula ad quendam locum, comperit à prætereuntibus poſt tergum eſſe percuſſorem ſuum, et iam iamq; niſi proſpiceret ſibi, imminere. Conte[illegible] qui ſimul aderant ſocij, eremum ſuad[illegible] ad fugæ præſidium petendam. Tum il[illegible] olite, inquit, ô fi[illegible] lioli deterreri, eamu[illegible] agis in occurſum percuſſori noſtro, ut ſ[illegible], quia longe maior eſt, qui nos defendit.

iii exilium Dandis.

ſcendit, quam qui perſequitur. Et conuerſa nauicula iter obuiam ei, qui ſe inſectabatur, aggreſſus eſt. Ille uero qui nullo modo ſuſpicari potuiſſet in occurſum ſibi ultro uenire, quem quæreret, tanquam prætereuntes aliquos interrogari iubet, ubi audiſſent eſſe Athanaſium. Cumq; reſpondiſſent uidiſſe ſe eum non longe euntem, tota celeritate pertranſiens properat in uanum, feſtinans capere quem ante oculos poſitũ uidere non potuit. Ille uero Dei uirtute monitus Alexandriam redit, ibiq; tutò latebras uſq; quo perſecutio ceſſaret, exegit. Etenim poſt Iuliani necem & imperio & Eccleſiæ per Iouinianum, qui ei ſucceſsit in regno, pax & tranquillitas reſtituta eſt. Erat enim princeps pietatis commendatione inſignis, Epiſcopos à Conſtantio & Iuliano proſcriptos reuocauit, iuſsit etiam Eccleſijs decimas perſolui in uſum prædicatorum, Athanaſium autem præcipue complectebatur, nam officioſiſsimis & honorificis literis eum requirebat, & ab ipſo certam quandam formam fidei & Eccleſiarum diſponendarum rationem ſuſcepit. Sed hæc tam pia & læta principia mors immatura corrupit. Præfuit enim imperio Iouinianus, non amplius menſibus ſeptem, & febri correptus obijt apud Ciliciam.

Poſt Iouiniani mortem Valentinianus imperium

rium ſuſcepit. Is in conſortium regni aſſumpſit fratrem Valentem, et ſibi quidem occiduas partes delegit, fratri uero orientales reliquit, qui quia Arianæ hereſeos ſectator fuit, perſecutus eſt ſynceros prædicatores Euangelij, multaq; nefanda & crudelia in eccleſiã Dei molitus eſt, ſed hec omnia tum maxime cœpit, poſtq̃ Athanaſius mortuus eſt, nam illo ſuperſtite uelut diuina quadã uirtute ꝓhibitus cum debacharetur in cæteros, in illũ nihil auſus eſt triſte committere. Igitur ea tempeſtate cum iam quadraginta & ſex annos in Epiſcopatu adminiſtraſſet Eccleſiam Athanaſius ægrotare cœpit, & poſt tam multos agones, tot cruces & diſcrimina, ex hac uita ſublatus eſt, & ſciſcitatus de ſucceſſore, cui tuto & rectiſsime committi poſsit cura Eccleſiæ Alexandrinæ, Petrum calamitatum & periculorum ſuorum ſocium & uirum apprime eruditum in uerbo DEI delegit.

DE AMBROSIO Epiſcopo.

IN Italia quoq; multas Eccleſias contaminauerat Ariana hereſis, ita ut grauiſsima paßim diſsidia exorirentur ex diuerſitate opinionum in

Digitized by Google

cauſa religionis, cum in alijs multis urbibus, tum uero apud Mediolanum. Accidit enim temporibus Valentiniani Cæſaris, ut defuncto Auxentio hæreticorum Epiſcopo utriuſq; partis populi in urbe Mediolano diuerſis ſtudijs ferrentur, adeo quod diſſenſio grauis & periculoſa ſeditio certum exitium urbi parare uidebatur, præſertim ſi utraq; pars cum diuerſum optaret, ſui uoti compos non efficeretur. Sed quid fit? Ambroſius tunc conſularis eiuſdem prouinciæ faſces gerebat. Is cum perniciem ciuitati uideret impendere, pro loco atq; officio ſuo confeſtim Eccleſiam ſeditionem populi mitigaturus ingreditur. Cumq; ibi multa ſecundum leges & publicam diſciplinam pro quiete & trãquillitate peroraſſet, pugnantis inter ſe & diſſidentis populi ſubito clamor & uox unà conſurgit, Ambroſium Epiſcopum poſtulantes. Neq; enim aliter unum populum fore, atq; unam fidem, niſi ambroſius ſibi Epiſcopus daretur. Obluctante illo & plurimum reſiſtente, ad imperatorem relatum populi deſiderium, omni maturitate iubetur impleri. itaq; inuitus & præter ſuam uoluntatem Epiſcopus factus Eccleſiæ gubernationem apud Mediolanum ſuſcepit, & magna conſtantia oppoſuit ſe Arianis pro tuenda gloria ueri Euangelij Chriſti. Porro mortuo Valentiniano Cæſare regi

na uxor eius Iuſtina Mediolanum protecta eſt, ibiq; in tranquillitate ætatem ſuam conſumere inſtituerat: Erat hæc addicta hæreſi Arianæ, quam quia dum uiueret maritus, callide ſuppreſſerat, nunc libere impietatis ſuæ uenena aperire & effundere palam cœpit. Cõturbauit itaq; Eccleſiarũ tranquillũ ſtatũ apud Mediolanũ, cõminabaturq; ſacerdotibus ꝓſcriptiones & exilia, niſi Ariminenſis concilij decreta, q̃bus patrũ fides confirmata fuerat, reuocarent, atq; in hoc nouo bello Eccleſiæ murum, & turrim ualidiſſimam pulſabat Ambroſium, eumq; minis & terroribus atq; omni genere oppugnationis fatigabat, exiſtimans, id quod res erat, profligato Ambroſio Epiſcopo, ſe facile perducturum ſua authoritate Eccleſias in ſententiam Arianorum. Atqui uero aduerſus hunc furorem reginæ Ambroſius non defenſabat ſe manu, aut telo, ſed ieiunijs, continuatiſq; uigilijs ſub altari poſitus per obſecrationes defenſorem ſibi atq; Eccleſiæ Deum parabat. Et non multo poſt accidit, quod Maximi cuiuſdam principis tyrannide aduerſus ipſam et Cæſarem inualeſcente, in exilium cum filio Valentiniano profugere coacta ſit. Itaq; completum eſt in impia regina, quod in Pſalmis cõminatur Propheta omnibus impijs, quod in foueam, quam alijs parant, ipſi corruent.

Illud

Illud quoq; in primis memorabile factum eſt Ambroſij Epiſcopi, quod Theodoſium Imperatorem propter iniuſtam cædem perpetratam excommunicauit, & ab ingreſſu templi prohibuit. Etenim cum apud Theſſalonicam ſeditione exorta, quidam ex militaribus uir impetu furentis populi fuiſſet extinctus, repentini nuntij atrocitate ſuccenſus Theodoſius Cæſar ad ludos Circenſes inuitari populum, eiq; ex improuiſo circunfundi milites, atq; obtruncari paßim, ut quiſq; occurriſſet, gladio iubet, & uindictam dari non crimini, ſed furori. Ferunt enim ſeptem hominum milia in ea clade periiſſe nullo iudicio præcedente. Audiens Ambroſius tam miſerabilem cladem ab Imperatore perpetratam, cum iam ueniſſet Mediolanum Theodoſius, et ſolenniter in templum intrare uoluiſſet, occurrit foris ad ianuas & ingredientem his ſermonibus obiurgauit et ab ingreſſu Eccleſiæ prohibuit, neſcis inquit, Imperator perpetratæ à te cædis quanta ſit magnitudo? neq; poſt ſedatum impetum tanti tui furoris mens tua præſumptionis molem agnoſcit, ſed forte recognitionem peccati, & pœnitentiam prohibet imperij maieſtas? Coæqualium hominum princeps es ô Imperator, & conſeruorum, unus enim eſſe omnium dominus, Rex omnium & creator. Quibus ergo oculis

aſpicies communis Domini templum? Quomodo manus extendes ad orandum, quæ impuræ ſunt, & de quibus adhuc deſtillat ſanguis iniuſtus? Quomodo huiuſmodi manibus ſuſcipies ſanctum Domini corpus? qua temeritate ore tuo poculum ſanguinis precioſi percipies? Recede igitur, recede, nec altero peccato priora crimina augere cõtendas, ſuſcipe uinculum, quo te omnium Dominus nunc ligat, eſt enim medicina maxima ſanitatis. Ad hunc modum obiurgatus ab Ambroſio Theodoſius Imperator, agnouit delictum ſuum, culpamq; cum lachrymis profeſſus, publicam pœnitentiam in conſpectu totius Eccleſiæ exegit, & in hoc ſibi tempus aſcriptum abſq; regali faſtigio pacienter impleuit. Quibus omnibus iſtud quoq; mirabiliter adiecit, legi ſanxit in poſterum, ut ſententiæ principum ſuper animaduerſione prolatæ, in diem triceſimum ab executoribus differentur, quo locus miſericordiæ, uel ſi res tuliſſet, pœnitentiæ non periret.

DE SPIRIDIONE Epiſcopo Cyprio.

SEcundum Paphnutium & paucos alios Epiſcopos, Spiridion maxima in æſtimatione eſt habitus illis tẽporibus. Erat enim Thremitunti Cy

priorum

priorũ Epiſcopus, qui ob inſignẽ pietatem, quæ in eo erat, et uitæ ſanctimoniã, gratus erat omnibus. Ipſe interim ut magnis & præclaris uirtutibus excellebat, ita minime de ſeſe arroganter ſenſit. Quod ad uitæ genus attinet, priuſquam Epiſcopus factus eſt, agriculturam exercuit, & paſtorem ouium egit, uxorem & liberos habens, ſed non propterea in ſtudio et cognitione pietatis Chriſtianæ minor, & propter hanc opinionem eruditionis, & teſtimonium probatæ uitæ deſignatus eſt Epiſcopus in Cypro. Neq; enim fruſtra præcepit Paulus, Epiſcopum non eſſe eligendum aliquem, niſi qui antea recte didicerit ſuæ domui et familiæ præeſſe. Porro præterquam quod ſyncere prædicauit Euangelium Spiridion, omnibus etiam alijs officijs boni Epiſcopi excelluit. Nam hoſpitalitatem coluit, & beneficus admodum fuit in iuuandis pauperibus. Mos enim erat Spiridioni ex fructibus, quos ex agris ſuis percipiebat quotannis partem quidem pauperibus largiri, partem autem gratis mutuari uolentibus. Erat autem tam promptus in erogando, quod neq; per ſe dabat, neq; per ſe recipiebat, ſed ſolum cubiculum ac locum demonſtrabat, inuitans petentes ut quantum opus haberent, tollerent, & denuo reſtituerent, quantum ſe ſcirent abſtuliſſe. Accidit itaq; quod quidam dum mutuum percepiſſet, reuerſus eſt non

Digitized by Google

multo poſt, quod tulerat rediturus. Quem dum ſecundum conſuetudinem iuſsiſſet reponere in cubiculo, quod fuerat inde mutatus, ad iniuſtitiam ille conuerſus, & credens latere Spiridonem, non reddidit, quod debebat, ſed auferens ſecum debitum quaſi reddidiſſet, abſceſsit. Sed quid fit, reuerſus idem ille poſt certum tempus, petijt à Spiridone frumenti aliquid mutuo. At ille miſit eum ad horreum, data poteſtate, ut ipſe ſibi metiretur, quantum opus haberet. Ille granarium uacuum reperit, & ilico reuerſus ad Spiridonem dixit, ſe deludi, nam nihil ſe frumenti inuenire in horreo. Cui Spiridon. Mirum eſt, inquit, ô homo quod loqueris. Quomodo tibi ſolum uiſum eſt horreum frumento uacuum eſſe, cum nos omnes ſciamus & uideamus abundare neceſſarijs? Sentiens itaq; Spiridon hominem dolo malo & furto uſum eſſe, dixit. Conſidera potius apud temetipſum, ne fortè quod mutuatus iam antea eras, bona fide non reddideris. Si enim huius doli tibi conſcius non es, haud dubie non priuaberis, quibus eges, ſed rurſum accedens inuenies. Sic igitur ille palam conuictus, quod deliquerat, indicauit Spiridoni, & ueniam petijt. Memorabile in primis hoc eſt exemplum, quod teſtatur DEO curæ eſſe res piorum hominum, & rurſus non fortunari ac be-

nedici.

Digitized by Google

medici iniuſte partas opes impiorum. Illud quoq; pertinet ad commendationem ſanctißimi Epiſcopi Spiridonis, quod in Euangelij doctrina non ſolum ſingula ſimplicißime & accuratißime explicabat, ſed uſq; adeo ſtudioſus fuit, ut religio illi eſſet magna, uel tantillum ab uſitatis & cõmunibus ſcripturæ uocibus diſcedere, ſequutus haud dubie Pauli præceptum, qui docet formam ſanorum uerborum tenendam eſſe. Maximas enim & graues diſſenſiones ſæpe peperit in Eccleſia ſtudium nouarum uocum. Dicitur itaq; quodam tempore pro publica utilitate Eccleſiarum conueniſſe in unum Cyprios Epiſcopos, & inter eos fuiſſe hunc Spiridionem & Triphyllum Ledrenſem Epiſcopum uirum eloquentiâ & ſapientia clarum. Cum itaq; conueniret populus ad audiendam concionem ſacram, iniunctũ eſt Triphyllo, ut exponoret locum aliquem ſcripturæ ad ædificationem Eccleſiæ, cumq; ille locus ueniſſet in medium: Tolle lectum tuum, & ambula, cubile dixit pro lecto, mutans nomen. Id uero indigne ferens Spiridion, & exiliens de Cathedra ſacerdotali, Tu ne melior es, inquit, eo qui lectum dixit, quia eius uerbis uti te pudet? Fecit hoc Spiridion conſpiciente populo, ut hominem eloquentiæ perſuaſione tumentem humiliaret, et ſimul admoneret, minime tutũ eſſe à ſanis et

recte ſcripturæ uocabulis diſcedere. Fecit autem hoc palam Spiridion pro ſua autoritate, ut in ceteris hominum ambitioſo pudorem. Nam ob uitæ ſingularem ſanctimoniam uenerabilis erat, & ſenex ſimul ætatis annis, & ſacerdotis officio.

Cæterum qualis circa peregrinorum ſuſceptiones fuerit hinc apparet. Inſtante tamen quadrageſima, quidam ex itinere uenit ad eum, quibus diebus conſueuerat cum ſuis continuare ieiunia & die certo commedere. Videns itaq; peregrinum ualde laſſum et defatigatū, perge, inquit ad ſuam filiam, Laua peregrini pedes, & cibos appone. Cumq; puella dixiſſet nihil cibi reconditum eſſe, propter ieiunium, iuſſit ut porcinas carnes, quas domi ſalitas habebat, coqueret. Quibus coctis, ſedens cum peregrino poſitis carnibus ueſcebatur, & rogabat peregrinum, ut una ſecum ederet, quo refutante, Chriſtianumq; ſe profitente, propterea magis, inquit, refutare non debes, Ego quoq; Chriſtianus ſum. Omnia enim ſunt munda mundis, ſicut ſermo diuinus edocuit. Teſtatur hoc exemplum fuiſſe Spiridionem uirum minime ſuperſtitioſum, ſed pium & prudentem, qui uerum uſum Chriſtianæ libertatis non ignorauit.

De ſem

Digitized by Google

DE SENE QVODAM confeſſore, qui ſimplici confeſſione fidei uicit Philoſophum argute diſputantem.

QVantam uim habeat fidei ſimplicitas, uel ex hoc exemplo deprehendi poteſt. Etenim cum ex iuſſu religioſi Imperatoris Conſtantini ex omnibus populis & urbibus Epiſcopi & ſacerdotes Dei coiſſent Nicæam ad refellendam Arianam hæreſim fama hac commoti Philoſophi quoq; & Dialectici ualde nobiles & diſerti conuenerunt. Inter quos quidam inſignis in arte Dialectica per dies ſingulos conflictus ſummi certaminis cum Epiſcopis noſtris, uiris ad æque in Dialectica non improbabiliter eruditis, mouebat, & fiebat ingens ſpectaculum, conuenientibus ad audiendum prudentibus et literatis uiris. Nec tamen ullo genere Philoſophus concludi à quoquam poterat aut conſtringi. Tanta enim dicendi arte obiectis quæſtionibus occurrebat, ut ubi maxime putaretur adſtrictus uelut anguis lubricus elaberetur. Sed ut oſtenderet Deus, quia non in ſermone regnum Dei, ſed in uirtute conſiſtit, quidam ex confeſſoribus, qui aderant in Nicæno Concilio ſimpliciſſimi ingenij uir & nihil aliud ſciens niſi Ieſum Chriſtum, & hunc crucifixum, cum adiſſet

Philoſophum inſultantem noſtris ſacerdotibus, & callida ſe diſputationis arte iactantem, poſcit ab omnibus poteſtatem ſibi dari paucis cū Philoſopho colloquendi. Tum uero noſtri quibus imperitia uiri boni perſpecta erat, expaueſcebant, & ueluti pudore quodam ſuffundebantur. Metuebant enim ne forte apud homines callidos & diſertos riſui exponeretur ſancta ſimplicitas. Perſtitit tamen ſenior, & hinc ſumpſit ſermonis exordium. In nomine, inquit, Ieſu Chriſti philoſophe audi quæ uera ſunt. Deus unus eſt qui fecit cœlum & terram, quiq; homini, quē de limo terræ formauerat, ſpiritum dedit. Vniuerſa quæ uidentur, & quæ non uidentur uirtute uerbi creauit, & ſpiritus ſui ſanctificatione firmauit. Hoc uerbum ac ſapientia, quem nos filium dicimus, humanos miſeratus errores ex uirgine naſcitur, & per paßionem mortis à perpetua nos morte liberauit, ac reſurrectione ſua æternam nobis contulit uitam, quem & expectamus iudicem omnium, quæ gerimus, eſſe uenturum. Hæc ita ſe habere ſine perſcrutatione humanæ rationis credimus. Proinde noli tu inaniter laborare, quærens deſtruere ea, quæ fide percipimus. Noli inueſtigare modum, quo fieri hæc, aut non fieri potuerint. Si enim credis conſulenti mihi, ad iſta reſponde, ſurge & ſequere me ad Dominicum

nicum & huius fidei ſignaculum ſuſcipe. Philoſophus uero conuerſus ad diſcipulos ſuos & ad alios qui aderant; Audite, inquit, ó eruditi uiri. Donec uerbis mecum res geſta eſt, uerba uerbis oppoſui, & quæ dicebantur, dicendi arte ſubuerti. Vbi uero pro uerbis uirtus proceſsit ex ore dicentis, non potuerunt reſiſtere uerba uirtuti, nec homo aduerſari potuit Deo. Eſt itaq; hoc modo philoſophus Chriſtianus effectus, & magno gaudio gratulatus eſt ſe tandem ſimplici confeſsione Chriſtianæ fidei à ſene conuictum eſſe.

DE PAEDAGOGO quodam, Iuliano & Libanio Sophiſta.

ANtiochiæ uir quidam optimus & Chriſtianæ religionis in primis ſtudioſus pædagogus adoleſcentium habitabat, eratq; in eadem urbe nobilis ille Sophiſta Libanius, homo quidem ſecundum mundum eruditus & prudens, ſed impius, & ſupra modum in Chriſtũ redemptorem noſtrũ blaſphemus, idq; in gratiam Iuliani Cæſaris, qui acerrimus hoſtis & perſecutor fuit Chriſtianorum. Is iam aduerſus Perſas in bellum profectus

erat,

uit, eiusq; ſecundum reditum, & foelicem uictoriam expectauit Libanius, habens præ oculis minas eius aduerſus Chriſtianos. Interrogauit igitur Pædagogum contumelioſe irridens eum propter ſuſceptam religionem Chriſtianam. Quid putas, inquit, nunc fabri filius Chriſtus Deus ueſter agit? At ille, quod paulo poſt contigit repletus gratia diuina prædixit, Reſpondit enim, O Sophiſta quieſcas paululum. Creator omnium quem tu fabri filium nominaſti iam Iuliano loculum concinnat, in quo mortuus portabitur. Neq; uero hoc ſuo præſagio de morte Iuliani falſus eſt pædagogus. Accidit enim ut paucos poſt dies ſagitta uulneratus Iulianus periret. Aiunt autem, quod cum fuiſſet uulneratus, mox manũ ſanguine ſuo compleuerit, & in aërem proiecerit dicẽs, Galilee uiciſti. ſic enim per contumeliam uocabat Chriſtum. Memorabile in primis hoc eſt exemplum, quod impudentes blaſphemias in Chriſtum & contemptum ſui manifeſtum tandem ſuo tempore grauiter ulciſcatur Deus. Nam ferunt & Sophiſtam Libanium non multo poſt foediſſime quoque periiſſe.

DE CONSTANTIA mulieris cuiuſdam in Edeſſa ciuitate Meſopotamiæ.

VAlens Imperator Arianæ hæreſeos acerrimus adſertor fuit, ideoq; & religionis Chriſtianæ infenſiſſimus erat hoſtis, & multa ad nephanda mala paſsim intulit orthodoxis. Venit in Edeſſam Meſopotamiæ urbem, & cum cognoſceret, Chriſtianos Baſilicam ibi habere, ad quam quotidie magno numero confluerent audiendi uerbum Dei & orandi cauſa. Et quia uidebat Arianos minus in precio eſſe in ea ciuitate, & foueri Chriſtianos contra mandatum ſuum, fertur præ nimia animi commotione manu percuſsiſſe præfectum urbis quod inde orthodoxos omnes non expuliſſet. Cumq; præfectus iniuriam paſſus inuitus indignationi principis miniſtrare contenderet, (non enim uolebat tot hominibus cædem inferre) latenter mandauit, ut dum præſens in urbe eſſet princeps, nullus in illa Baſilica remaneret. Sed nemo reſpexit conſilium præfecti, neq; metuit terrorem præſentis principis. Nam omnes altero die ad locum orationis pariter confluebant. Porro cum præfectus urbis cum multa militum manu ad Baſilicam feſtinaret, ut Imperatoris perficeret

iuſsionem

tuſsionem quedam muliercula in paupertate de gens, ſuum filium manu trahens, curſuq; ad Baſilicam properans, præfecti officium interrupit. Indignatus uero præfectus, mulierem ſibi iuſsit adduci, dixitq; ad eam. O infœlix mulier, quo ſic indecenter curris? At illa. Quo alij, inquit, ire feſtinant. Tunc ille, Non audiſti, quod præfectus illic occiſurus eſt uniuerſos, quoſcunq; inuenerit? Et mulier, audiui, inquit, ideoq; feſtino, ut & ego illic inueniar inter eos. Et quo hunc paruulum trahis infantem? Tunc mulier ait, Vt & iſte martyrium ſuſcipere mereatur. Hoc ubi audiſſet præfectus, conſiderauit concurrentium animum. Et mox recurrens ad principem, ſuggeſsit ei, quod omnes eſſent mortem pro ſua fide ſubire parati, ſed iniquum ſibi uideri, breui tempore tantam multitudinem occidere. Quo dicto ab ira auocauit Imperatorem, atq; hac occaſione Edeſſeni furorem Imperatoris effugiunt.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX HVIVS OPERIS.

A.

Abſtinentiæ Exempla. 179

AEgyptiorum idolatria. 25

AEgyptiorum mos in conſeruandis corporibus. 132

Altiora te ne quæſieris. 180. 277

Ambitio ſugienda. 180

Ammonis Abbatis uita. 33

Ammonis Nitriæ Monachi uita. 50

Angeli cuſtodes noſtri. 229

Angelus liberat captiuos. 24

Antonius acerrimus hoſtis hæreticorū. 120. 133

Antonius 105. annorum moritur. 131

Antonij uiſio de mulis euertentibus Altare Domini. 128

Antonij uita. 89.

Appollonij Martyris uita. 45

Appollonij uita. 22

Apparitiones Sathanæ quomodo cognoſcēdæ. 104

Apparitionibus non ſacile credendum. 20. 181

Arianorum ſuror. 128

Arſenij uiſio. 226

Auaritiæ maledicentia. 69

Baptizati

B.

Baptizati utebantur alba ueſte per octo dies, que dicebatur ueſtis reſurrectionis Chriſti. 144
Baſilla Martyr. 158

C.

Caritatis exemplum ut alter alterius onera portet. 184
Canon de meretricibus baptizandis. 142.
Chriſtus adeſt certantibus. 88
Chriſtus uictor Sathanæ. 98
Cibi cum oratione & gratiarum actione perci-piendi. 186
Cœleſtia non ſcrutanda. 217
Cœna Domini frequenter utendum. 32
Cœna Domini communicantibus aſsiſtere Angelos. 50.
In Cœna Domini panem uerum corpus, uinum uerum ſanguinem eſſe. 185
Cogitationes malas ſine aſſenſu nō damnare. 200
Cogitationum malarum remedium. 244
Conſtantiæ exemplū in cruce & confeſsione. 45
Cōtra confidentia operum ac propriæ ſanctitatis. 11. 34. 42. 114.
Contra monaſticam uitam. 44
Contra ſpiritum blaſphemiæ. 184

Copres

Digitized by Google

Copres per ignem probat fidem CHRiſti contra Manichæum. 41
Copretis presbyteri & Eremitæ uita. 35
Cornelius Epiſcopus Romanus. 158
Corpori habendum honorem. 108
Credentibus omnia paßibilia. 33

D.

Dæmonum improbitas in oppugnandis pijs. 98
Dæmonum uarij inſultus. 97
Deſperationis exemplum. 12
Deum non eſſe autorem mali. 97
Deum non habere corpoream imaginem. 10
Dona Spiritus ſancti non æſtimanda auro. 64
Dracones parent Ammoni. 34

E.

Eccleſiæ ueteris mos in cõuerſis baptizandis. 143
Eccleſiam cõſiſtere contra Sathanæ furorem. 100
Effrem patris uita. 176
Effrem per orationem conſequitur facultatem loquendi Græca lingua. 178
Elemoſinam præbentibus benedicitur. 187
Eugeniæ uita. 146

F.

Fidei miraculorum exempla. 190
Fides murus fidelium. 91

Fides reſurrectionis mortuorum. 38. 47. 188
Fiducia operum taxata. 190
Formicarum natura. 83
Furtum parentum punitur in filio. 50

G.

Germanus liberatus Dæmone ab Hilarione. 67

H.

Hæreſis damnata. 191. 192
Helenus Epiſcopus Heliopolitanus. 147
Helenus pugnat contra Zaream Magum ſtans in igne illeſus. 149
Heſychius amicus Hilarionis. 70
Hilarionis Eremitæ uita & eius miracula. 58
Hipocentaurus apparet Antonio. 53
Honorem habendum corpori. 195
Hor Abbatis uita. 18
Contra Hypocriſin. 192

I.

Iactantia ſugienda. 7. 22
Idolátria Aegyptiorum. 25
Ieiunia qualia. 32. 204
Iohannes Monachus apparet mulieri in ſomnis. 4
Iohannes Monachus non ſuam aut aliorum Eremitarum uitam, ſed Sacram ſcripturam proponit ſequendam. 4
Iohannes Monachus prædicit futura. 3

Digitized by Google

Non facile iudicandos alios. 211

L.

Lapſi quomodo tractandi. 198
Latro conuerſus ad Chriſtum. 28. 34
Liberalibus benedicit Dominus. 69
Libertatis Chriſtianæ exempla. 201
Luxus reprehenſus. 57

M.

Macharij Aegyptij uita. 46
Macharij Alexandrini uita. 48
Macharius non uerbis, ſed uirtute miraculorum pugnat contra Hæreticum. 48
Malchi Monachi captiui uita. 79
Melchiſedech eſſe hominem non filium Dei. 203
Miracula faciens non ſuperbiat. 104
Monachorum ueterum mores. 30
Monaſtica uita cœpit ex perſecutione 51
Monaſtica uita illaudata. 177. 192. 204
Monaſtica uita qualis tempore Antonij. 86
Morbi corporis ſalutares animæ. 6
Muliebrem ſexum non contemnendum. 207
Mutius Eremita antea Latro & fur. 36
Mutius ſiſtit ſua oratione Solem. 38
Mutius tranſit Nilum. 39

N.

Digitized by Google

Natura rerum libri loco. 207
Negantium Deum cognitum pœna maior, quam ignorantium. 208
Nonnius Epiſcopus. 138
Nonni ſomnium de Pelagia conuertenda. 140

O.

Obedientiæ exemplum. 136. 208
Obtrectationem ſugiendam. 210
Ocium uitandum. 211
Opera omnia omnium non imitanda. 212
Opera quæ præſtantur proximo, præſtare operibus electicijs. 212
Orandum quomodo. 215
Oratio maximum & difficillimum operum. 215
Orationes piorum à Sathana impediri uarijs præſtigijs. 49
Orationis uis. 27. 113. 171. 212
Oſtentatio doctrinæ. 216
Oſtentationem ſugiendam. 24. 32
Oſtentatio ſanctatatis. 217
Oſtentatio uirtutum & miraculorum. 217

P.

Patientiæ exempla. 218
Pauli Eremitæ uita. 50
Peccatoribus ſemper ſugiendum & agendam pœnitentiam. 221

109 · 219 · 233

Paphnutius, Anachoreta, 42. Philemon, choraule, [illegible] 45.

Non peccandum etiam in occulto. 224

Peccantes in ſpiritu lenitatis arguendi. 225

Peccatum eſſe in ſanctis, ſed ſeruiens non regnans.

Pachomius [illegible] (223

Pelagiæ uita. 137

Peregrinationes improbatæ. 96

Philippus Alexandriæ præfectus fit Epiſcopus & tandem martyr. 157

Phantaſmata Dœmonum. 93

Pijs ſemper gaudendum. 31

Pios hic affligi, ut poſtea floreant, & impios hic florere, ut poſtea adfligantur. 238

Pœnitentiæ exemplum. 12. 27. 87. 169. 171

Poem[illegible] 85. 107. 204. [illegible] (226

Præſtigium Sathanæ. 47

Contra præſumptionem ſanctitatis. 242

R.

Reliquiæ ſanctorum uituperatæ. 132

Renunciare ſæculo quid ſit. 8

Reſurrectio mortuorum. 18. 47. 188

S.

Sacramentum & uerbum Dei etiam à malis tractari poſſe. 200

Sacerdos idolorum conuerſus ad Dominum ex colloquio Dæmonum. 198

Sathanæ à Chriſto deuicti indicia. 101
Sathanæ apparitiones quomodo cognoſcendæ. 104
Sathanæ horrenda ſpecies nihil aliud, quam umbra. 98
Sathanæ odium erga homines. 68
Sathan quibus armis fugetur. 101
Sathan quomodo futura pronunciet. 102
Sathanæ uictor Chriſtus. 98. 100. 106
Sathan tractans literas. 99
Sathan unde habeat poteſtatem graſſandi in pios. (101
Satisfactio pro peccato improbata. 244
Satyrus uiſus Antonio confeſſus Chriſtum. 53
Securitas quantum malum. 15
Solitudo cur expetenda. 11
Contra ſolicitudinem uictus. 55
Somnium Nonni de Pelagia conuertenda. 140
Spiritualia præferenda carnalibus. 245
Spiritus quomodo diſcernendi. 103
Superbia & inanis gloria uitanda. 245

T.

Taciturnitatis exemplum. 21
Tentatis adeſſe diuinam opem. 249
Tentationi blaſphemiæ quomodo reſiſtendum. 251
Tentationum confeßio ſalutaris. 251

Tenta-

Tentationes non poſſe nos arcere, ſed eis reſiſtere. (252
Tentatos oportet perſeuerare in certamine. 248
Tentatos oportet quoq; ipſos orare & non laxa- re frena tentationibus. 249
Tentationes prodeſſe ſanctis. 248
Tentationes reuelandas pijs. 253
Theodorus presbyter. 148
Theonis uita. 21
Timor Dei remedium malarũ cogitationũ. 203

V

Vita S. Eugeniæ. 146
Vicia ex Diabolo, uirtutes ex Deo. 8
Verbi Dei tractatio quantam uim habeat. 16. 255
Verbi miniſterium neq; fugiendum, neq; expe- tendum. 9
Verbum Dei tractantibus adeſſe Angelos, impura colloquia habentiibus adſtare Demones. 254

FINIS INDICIS.

IMPRESSVM VVI- tebergæ per Vitum Creutzer.

ANNO 1559.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google